

ชุดที่ ๒

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

๒๗/๑๑/๓๐

ฉินยบฎเก
มหาวคคศศ
ทุตโย ภาค

294-311
๓ ๑๗ ๙
ค.๕๗.๓

สยามรัฐสุด เคบี่งกั

วินยปีฎเก มหาวคคสุส

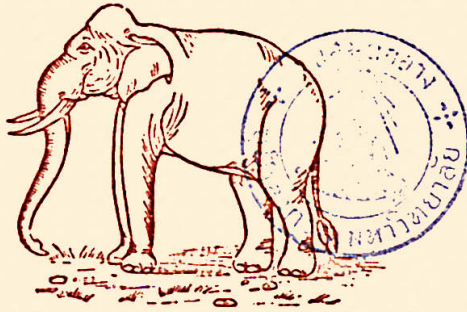
ทุติโย ภาโค

วชิรณาณน มหาสมณน ฮาโท โสธโค

ณานวรดุเทเรน ส่าสนโสภณน

ปนุ โสธโค

ราชปุมุเขน สยามรัฐวาธินา มหาชนน มุทุทาปีโต

สยามรัฐสุส ราชธานี
มหามกุฏราชวิทยาลัยเขน ปกลสิโต
พุทธปรินิพพานา ๒๔๗๐

มักรรมลิติตตามพระราชบัญญัติ

๓๔๔๓

กรุงเทพ ฯ

โรงแรมพำรุงนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง

กิตฺตนปฺตฺติ

จุมฺภกฺขณฺธํ โภพิวิทฺโสณฺคฺเณรวคฺคฺ	อจฺเก	๓
ธาคคคฺเณรวคฺคฺ	,,	๒
อนฺุพฺพุทฺทกา จตุราริยธฺจฺเจตฺธนา	,,	๔
โภพิวิทฺโสณฺคฺเณรวคฺคฺ	,,	๕
วฺณฺุปฺมา อินฺุทฺริยธฺมตา	,,	๗
ชฺฌนาธฺวคฺคฺณกกา	,,	๘
ชฺฌนาธฺวคฺคฺณนิคฺคฺมคากา	,,	๑๓
เอกปฺตาสฺกาทิอุปาหนาภกา	,,	๑๒
อภฺปิยฺอุปาหนาภณฺคฺติ	,,	๑๓
อคารวคฺคฺ	,,	๑๖
อเนกวิทฺปาหฺนากกา	,,	๑๘
ยานภกา	,,	๒๔
อฺุจฺจาสฺยนฺมหาธฺยานนิ	,,	๒๕
มหาจุมฺภกกา ปาปภิกฺขุวคฺคฺ	,,	๒๖
กฺุฏฺธิกณฺณ โสณฺคฺเณรวคฺคฺ	,,	๒๘
มชฺฌนิมชฺนปทฺปฺจฺจฺนุติมชฺนปทภกา	,,	๓๕
ภเธชฺชกฺขณฺธํ ภิกฺขุณฺิ สฺวารทิกาทาภภกา	,,	๓๘
ปฺณฺจภเธชฺชกกา	,,	๓๘

วธําทิภะถชชกถา	อังกเ ๔๑			
ชคฺคาทิภะถชชกถา	,, ๔๓			
เวถนุจลลลคฺเครวคฺค	,, ๔๔			
อมนุสลลคฺคาพารชกถา	อณฺชนาทิอนุชานนคฺคา	,, ๔๕		
ปลลิตฺตทวจคฺเครวคฺค	เคถกนคฺคกมฺมาทิอนุชานนํ	,, ๔๗		
ปลลิตฺตทวจคฺเครวคฺค	ลลลทกมฺมาทิคฺคา	,, ๔๘		
ลลคฺคกมฺมาทิอนุชานนํ	,, ๕๐			
จคฺคุมหาวิกฺกาทิอนุชานนํ	,, ๕๑			
มคฺคทหลลคฺคาทิอนุชานนํ	ปลลิตฺตทวจคฺเครวคฺค	,, ๕๒		
อวรามิกานุชานนํ	,, ๕๓			
ปณฺจภะถชชทานํ	,, ๕๗			
กงฺขาเวถคฺเครวคฺค	,, ๕๘			
ภคฺวาโต อุทรวาตาพาโร	เคถนุถยาคุ	,, ๕๙		
อนุโต วคฺคถํ	อนุโต ปกฺกํ	ลลลํ ปกฺกํ	,, ๖๑	
อคฺคหิคฺคปฏิกคฺคหณฺ	อณฺนคฺคทพฺราหฺมนวคฺค	,, ๖๒		
อนคฺคิรคฺคปฏิกคฺคชณฺ	อปฺนนุทคฺเครวคฺค	,, ๖๔		
ลลลปคฺคคฺเครวคฺค	,, ๖๕			
อฬลชาทิอนุชานนํ	,, ๖๗			
ลลคฺคกมฺมํ	วคฺคกมฺมํ	ปฏิกคฺคาทณฺ	ลลลปฏิกคฺคาปาธลลคฺควคฺค	,, ๖๘
อภคฺคปฏิกคฺคคฺคา	,, ๗๒			

กิตฺตนปคฺคํ

ก

ยาคุยา ทถานีสํสํกถา	อังกเ	๗๘		
ครุณฺณปฺปสํหฺนมหามคฺตวคฺคฺ	โภชฺชยาคุ	๗๘		
เวถฏฺจกฺกจฺจานวคฺคฺ	คฺุพทานํ	๘๒		
ธาวาสถาการาวิชาสํนถา	ปาทติคามิกคฺุปาสถวคฺคฺ	๘๖		
สํนํชวสํสํการวคฺคฺ	ปาทติปคฺุคฺมาปนํ	๘๖		
จคฺุรารียสํจฺจเทสํนา		๘๓		
อมฺพปาสํคณิกาวคฺคฺ	เวสํติกถิจฺจณวิวคฺคฺ	๘๔		
สํหเสนาปคิวิคฺคฺ	อภิริยวาทาทิกถา	๘๘		
คฺุทิสํสํกคฺมํสํกถา		๑๐๗		
ชานปทวคฺคฺ	กปฺปิยญฺมิสํมฺมคิ	กปฺปิยญฺมิโย	๑๐๘	
เมณฺชกคหปคิวิคฺคฺ		๑๑๑		
พฺุทฺชคฺุณถา		๑๑๕		
เมณฺชกคปฺปณฺณคคิ	เกณฺชชฏิตวคฺคฺ	๑๒๑		
อฏฺจํ	ปานานิ	๑๒๓		
โกสํนารกมถวคฺคฺ	โรชมถวคฺคฺ	ชาถํ	ปฏฺุจฺจาทนํยํ	๑๒๔
นหาปคฺุคฺุคฺคปฺปพฺุชคิวิคฺคฺ	ชฺุรภณฺชปรีหาโร		๑๒๘	
สํจฺจิกคฺุคคคิถิพฺุชถา	กปฺปิยาคปฺปิยํ		๑๓๑	
จคฺุคฺุกาถิกถา			๑๓๒	
กจฺจินกฺุชฺชกํ	คํสํมคฺุคฺปาเจยฺยภิกคฺุชวคฺคฺ		๑๓๕	
อคฺุคคกจฺจินถา	ปณฺจ	อานิสํสา	๑๓๖	

อนคฺคตคกจिनกถา	อังกเ ๑๓๗
อุพฺภตคกจिनกถา อฏฺฐ มาติกา	,, ๑๓๘
กจिनสฺส ปติโพธา อปติโพธา	,, ๑๖๕
จิวรภูษนุทํ ราษคหกเนคมวคฺค	,, ๑๖๘
ชิวกโกมารภจฺจวคฺค	,, ๑๗๑
เสฏฺฐจิวริยวคฺค	,, ๑๗๓
พิมุฬิตารราชวคฺค ภคฺคนุทถาพาโธ	,, ๑๗๗
ราชคหกเสฏฺฐจิวคฺค สีสํพาโธ	,, ๑๗๘
พวราณเสยฺยกเสฏฺฐจิวคฺค อนคฺคณฺชาพาโธ	,, ๑๘๒
จณฺทปฺปชฺโชตราชวคฺค ปณฺทฺโรคาพาโธ	,, ๑๘๕
ภคฺควโต วิเรจนกถา	,, ๑๘๘
ชิวกโกมารภจฺจสฺส วรยาจนกถา	,, ๑๘๙
นจฺจิวรคหคฺคจิวรคถา	,, ๑๘๙
จิวรปฺปฏิกุคฺคาหคฺคสมฺมุติ	,, ๑๘๕
จิวรนิทาหคฺคสมฺมุติ ภณฺฑาकारสมฺมุติ	,, ๑๘๗
ภณฺฑาकारิหคฺคสมฺมุติ	,, ๑๘๘
จิวรภาษคฺคสมฺมุติ	,, ๑๘๘
นรชนาทีอนุชานนํ	,, ๒๐๐
กุติอาทิกरणํ นิฆนํ คีจิวรํ อนคฺคทฺฐจฺจกรคฺคติกถา	,, ๒๐๓
อติเรกจิวรปฺปณฺณคฺค	,, ๒๐๕

อฺกฺเขปนียกมฺมํ	กมฺมมากมฺมกถา	อฺงฺเก ๒๕๐
ฉพฺพคฺคิยภิกฺขุชฺวคฺคฺ	อฺกมฺมกถา	,, ๒๕๓
ปณฺจสฺสงฺฆกถา		,, ๒๕๘
จตุวคฺคกฺรณกมฺมํ		,, ๒๕๘
ปณฺจวคฺคกฺรณกมฺมํ	ทสฺวคฺคกฺรณกมฺมํ	,, ๒๖๐
วีสฺตฺติวคฺคกฺรณกมฺมํ		,, ๒๖๓
เทว นิสฺสํวณนา		,, ๒๖๓
เทว โอบสํวณนา		,, ๒๖๔
อาปคฺคิตฺยา	อทสฺสฺเน อฺกฺเขปนียกมฺมาทฺ	,, ๒๖๕
อฺปาทิปุจฺจนา	ปพฺพชานียกมฺมาทฺ	,, ๒๗๐
คชฺชนียกมฺมํ		,, ๒๗๘
นียสฺสํกมฺมํ		,, ๒๘๓
ปพฺพชานียกมฺมํ		,, ๒๘๔
ปณฺฑิตารณีนียกมฺมํ	อฺกฺเขปนียกมฺมํ	,, ๒๘๕
คชฺชนียกมฺมมฺสฺสํ	ปณฺฑิตปฺสฺสํทฺธิ	,, ๒๘๖
นียสฺสํกมฺมาทฺนี	ปณฺฑิตปฺสฺสํทฺธิ	,, ๒๘๘
ปพฺพชานียกมฺมํ	ปณฺฑิตารณีนียกมฺมํ	,, ๒๘๕
อาปคฺคิตฺยา	อทสฺสฺเน อฺกฺเขปนียกมฺมาทฺ	,, ๒๘๖
คชฺชนียกมฺมาทฺนี	ปณฺฑิตปฺสฺสํทฺธิ	,, ๒๘๘
โกสฺมฺพิกฺขนฺธกํ	อณฺณตฺรภิกฺขุชฺวคฺคฺ	อาปคฺคิตฺติณฺฑิ
		,, ๓๑๒

กิตฺตฺนปคฺคํ

น

อฏฺฐิขิตฺตํคณฺหวคฺคกมฺภิกฺขุวคฺค	ปิฎกเถ ๓๑๕
อนฺนฺโตสํมาทิสฺสํ อฏฺฐโปสฺถาทิกฺกรณํ	,, ๓๑๘
ภณฺนุทฺทนภทฺทาทิกฺกธา	,, ๓๒๓
ทิสฺสํวคฺคกมฺภิกฺขุวคฺค	,, ๓๒๒
ขณฺนฺติสํวคฺคํ เวรฺรปัสสํคทา	,, ๓๓๕
ภคฺวโต พาสกโถณการกคามคณฺนํ	,, ๓๓๗
สํมคฺคํคณฺนํมกธา	,, ๓๓๘
ปาริเตยฺยภทฺทิกฺกนาคฺค	,, ๓๔๑
อฏฺฐจํวคฺคคณฺนํมวาทิสฺสํ	,, ๓๔๔
อฏฺฐจํวคฺคคณฺนํมวาทิสฺสํ มหาโมคฺคคฺคณฺนาทิวคฺค	,, ๓๔๕
อฏฺฐิขิตฺตํคณฺหวคฺค โอสํวคฺค	,, ๓๔๘
สํวคฺคคณฺนํคณฺนํ	,, ๓๕๑
คณฺนํคณฺนํคณฺนํ สํวคฺคคณฺนํคณฺนํ	,, ๓๕๒

วินยปิฎก มหาอภิสรรค
ทุติโย ภาค

จุมภฏนุชกั

[๑] เคน สมนเณ พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ คิซฺญกฺกุเ
ปพฺพเต ฯ เคน โช ปน สมนเณ ราชา มากโร เณโย พิมฺพิสาโร
ธสฺสคิยา คามิกถฺสฺสธฺสฺส อีสฺสธฺวียาธิปจฺจํ ราชฺชํ กาวเรติ ฯ เคน โช ปน
สมนเณ จมฺปายํ โสโณ นาม โกพิวิสฺโส ธฺมฺมจิปฺปฺโต สฺสฺสฺมาโต โหติ ฯ
คธฺสฺส ปาทคธฺสฺส โธมานิ ชาตานิ โหนติ ฯ ธถโช ราชา มากโร
เณโย พิมฺพิสาโร ตานิ ธสฺสคิ คามิกถฺสฺสธฺสฺสธฺสฺส สมนิปาตาเปตฺวา
เกนจิทฺถว กรณเณ โสณฺสฺส โกพิวิสฺสธฺสฺส ธฺมฺมคิเก ทฺตํ ปาเหสิ
ธาคจฺจคฺคฺ โสโณ อิจฺฉามิ โสณฺสฺส ธาคคฺคฺคิ ฯ ธถโช โสณฺสฺส
โกพิวิสฺสธฺสฺส มาตานิโร โสณํ โกพิวิสฺส ธคฺทวโจจฺจํ ราชา เต ตาต
โสณ ปาเท ทฺกฺขิธฺคฺคาโม มา โช คฺจํ ตาต โสณ เณ ราชา
เคน ปาเท อภิปฺปสาเรยฺยาสิ รมฺโย ปุโรโค ปตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
นฺธิณฺน
นฺธิณฺน
ธวิกาย ธาเนธฺจํ ฯ ธถโช โสโณ โกพิวิสฺโส เณ ราชา มากโร
เณโย พิมฺพิสาโร เคนฺปฺสฺสฺสฺสฺส กุปฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ราชานํ มฺกฺคํ
เณยํ พิมฺพิสาโร อภิวาเทตฺวา รมฺโย ปุโรโค ปตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

อททสา โข ราชา มากโร เถนโย พิมพิสาโร โสณสูต โกพิวิตสูต
 ปาทคเตสุ โถมานิ ซาตานิ ฯ อถโฆ ราชานํ มากโร เถนโย พิมพิ-
 สาโร ตานิ อสตีตํ คามิกถสูตํ ทิวจรัมมิเก อคฺเถ อนุสาธิตฺวา
 กุญฺโยเชตี คฺคฺเมห ชฺวคฺคถ ภณฺเณ มยา ทิวจรัมมิเก อคฺเถ
 อนุสาธิตา คจฺฉถ ภคฺคณฺทํ ปยฺยรฺปาถถ โส โน ภควา
 สฺมปฺรายิเก อคฺเถ อนุสาธิตสูตํ ฯ อถโฆ ตานิ อสตีตํ คามิก-
 ถสูตํ เยน คิซฺฉณฺกุโฆ ปพฺพโค เตนุปลงฺกมํสู ฯ เตน โข
 ปน สฺมเยน อายสฺมา ถาคโค ภควโค กุญฺจฺวาโก โหติ ฯ
 อถโฆ ตานิ อสตีตํ คามิกถสูตํ เยนายสฺมา ถาคโค เตนุปล-
 งฺกมํสู กุญฺปลงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺทํ ถาคคํ เขตทโวจฺ อิมานิ
 ภนฺเต อสตีตํ คามิกถสูตํ อธิปฺลงฺกนฺตานิ ภคฺคณฺทํ ทถสูตํ นาย
 ถาธุ มยํ ภนฺเต ถภยฺยาม ภคฺคณฺทํ ทถสูตํ นายาติ ฯ เตนฺหิ
 คฺคฺเมห อายสฺมนฺโต มุหฺคฺคํ อีเชว ตาว โหถ ยาวาหํ ภคฺคณฺทํ
 ปฏฺวิเวเทมํติ ฯ อถโฆ อายสฺมา ถาคโค เตสํ อสตีตฺยา คามิก-
 ถสูตํ ปฺรโค ปฺเรชฺชมานานํ ปาฏิกาย นิมฺมุชฺชิตฺวา ภควโค
 ปฺรโค กุญฺมุชฺชิตฺวา ภคฺคณฺทํ เขตทโวจ อิมานิ ภนฺเต อสตีตํ
 คามิกถสูตํ อธิปฺลงฺกนฺตานิ ภคฺคณฺทํ ทถสูตํ นาย ยถสูตํ นานิ
 ภนฺเต ภควา กาสํ มณฺเฑตํติ ฯ เตนฺหิ คจฺฉํ ถาคค วิหารปฺ-
 ปจฺฉนฺนํ อานํ ปณฺณวาเปหํติ ฯ เหวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา

๓ ย. คํ ภคฺคณฺทํ ฯ

สาคโค ภควโค ปฐิสฺสูณิตฺวา ปึจฺ คเหตุวา ภควโค ปฺรโค
 นิมุขฺชิตฺวา เตสฺ อสฺตีคยา คามิกสฺหสฺสูณํ ปฺรโค เพทฺฆมานานํ
 ปาฏิกาย จุมุขฺชิตฺวา วิหารปฺรจฺญาายํ ชาสฺนํ ปณฺณวาเปตี ๑
 อถโฆ ภควา วิหารา นิภฺชมิตฺวา วิหารปฺรจฺญาายํ ปณฺณคฺเต
 ชาสฺเน นิสฺตีติ ๑ อถโฆ คานิ อสฺตีคิ คามิกสฺหสฺสูณํ เยน ภควา
 เตนฺปสฺงกมฺิสฺสู อฺปสฺงกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ
 นิสฺตีทฺสู ๑ อถโฆ คานิ อสฺตีคิ คามิกสฺหสฺสูณํ อายสฺมฺนฺตํเยว สาคคํ
 สฺมฺนฺนาหฺรณฺติ โน ตถา ภควนฺตํ ๑ อถโฆ ภควา เตสฺ อสฺตีคยา
 คามิกสฺหสฺสูณํ เจตสา เจโตปฺริวิตฺกถมณฺณาย อายสฺมฺนฺตํ สาคคํ
 อามนฺเตสฺสิ เตนฺหิ คฺวํ สาคค กิยฺโยสฺส มคฺคทาย อฺคฺคฺตริมนฺสฺสูส-
 ธมฺมํ อิทฺธิปาฏิกายิยํ ทสฺสฺเสหฺตีติ ๑ เอวํ ภนฺเตติ โฆ อายสฺมา
 สาคโค ภควโค ปฐิสฺสูณิตฺวา เวหาสฺ อพฺภุคฺคณฺตฺวา อากาเส
 อนฺตติภฺเข จงฺกมคฺปิ คิฏฺฐคฺปิ นิสฺตีคฺปิ เสยฺยํปิ กปฺเปติ ปฺรชฺญาายคฺปิ
 ปชฺชตคฺปิ อนฺตรชฺยาตคฺปิ ๑ อถโฆ อายสฺมา สาคโค อากาเส
 อนฺตติภฺเข อเนกวิหิตํ อฺคฺคฺตริมนฺสฺสูสธมฺมํ อิทฺธิปาฏิกายิยํ ทสฺสฺเสตฺวา
 ภควโค ปาเท สิริสฺสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ สฺตถา เม
 ภนฺเต ภควา สฺวาโกหฺมสฺมิ สฺตถา เม ภนฺเต ภควา สฺวา-
 โกหฺมสฺมิติ ๑ อถโฆ คานิ อสฺตีคิ คามิกสฺหสฺสูณํ อจฺจนฺริยํ วัต
 โภ อพฺภุคํ วัต โภ สฺวาโก หิ นาม เอวํหิทฺธิโก ภวิสฺสฺตี
 เอวํหาณฺภาโว อโห นฺน สฺตถาติ ภควนฺตํเยว สฺมฺนฺนาหฺรณฺติ

โน ตถา อายสฺมณฺหํ สํคตํ ฯ อถโฆ ภควา เตสํ อสํติยา
 คามิกสฺสสํสํนํ เจตสํ เจโตปรีวิตฺตกฺกมณฺเฑน อหุพุพฺพิทํ กเถสิ
 เสยฺยถึทํ ทานกถํ สีสฺสทํ สคฺคกถํ กามานํ อาทันนํ โขการํ
 สํกฺกเถสํ เหนฺกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยथा เต ภควา
 อญฺเฐวสิ กถฺตจิตฺเต มุทฺตจิตฺเต วิเนวฺรณจิตฺเต อุกฺกจิตฺเต ปสฺนุ-
 จิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกเถสิกา ชมฺมเทสฺนา ทํ ปกาเสสิ
 ทุกฺขํ สฺมุกฺขํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปึ นาม สฺกฺขํ วคฺถํ อปคตกาพกั
 สฺมมฺเทว ราชนํ ปฏิกฺคเณหฺยเย เหวเมว เตสํ อสํติยา คามิก-
 สฺสสํสํนํ คสฺมิเยว อสฺสเน วิรัชํ วิตมถํ ชมฺมจกฺขํ อุกฺกปาติ ยง-
 กิณฺยจิ สฺมุกฺขชมฺมํ สฺพพฺพทํ นิโรธชมฺมมฺหิตํ ฯ เต ทิฏฺฐชมฺมา
 ปคฺตชมฺมา วิทิตชมฺมา ปรีโยคฺภาพุทฺธชมฺมา ทินฺนณฺวิจิจฺจิดา จิต-
 ทถกถา เวสํารชฺชปคฺตตา อปรปฺปจฺจยา สคฺคํ สํสเน ภควนฺทํ
 เขตทโวจํ อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต เสยฺยถาปึ
 ภนฺเต นิฏฺฐชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏิจฺจนฺนํ วา วิจเรยฺย
 มุพฺพหฺสฺสํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺเขยฺย อนุชฺคาเร วา เตสฺสปฺชฺโชคํ
 ชาเรยฺย จกฺขมฺนฺโต รูปานิ ทกฺขมฺหิตํ . . . เหวเมว ภควตา
 อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาเสโต เตเต มยํ ภนฺเต ภควนฺทํ
 สฺรณํ คจฺฉาม ชมฺมณฺเฑ กิกฺขุสฺสงฺฆณฺเฑ อุกฺกาสฺสเก โน ภควา ชาเรตุ
 อชฺชคฺคฺเต ปาณเปเต สฺรณฺจฺคเตติ ฯ

[๒] อถโฆ โสณฺสฺสํ โกพิวีสฺสฺสํ เขตทโหสิ ยถา ยถา โฆ

อหิ ภควตา ฐมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ นยิทํ สฺกฺรํ อคาริ
 อชฺฌมาวสฺสตา เอกนฺตปริปฺปฺนฺณํ เอกนฺตปริสฺสฺสฺสฺ สํวตฺติชิตํ พุรฺหมจฺริยํ
 จริตฺตํ ยนฺนุหนาทํ เกสฺสมสฺสฺสฺ โอบาเรคฺคา กาสฺยาณิ วคฺคฺทานิ
 อจฺจนาเทคฺคา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺเชยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ตานิ
 อลฺลิตฺติ คามิกสฺสฺสฺสฺสฺ ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทิตฺวา อนฺโมทิตฺวา
 อจฺจฺจายาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาเทคฺคา ปทกฺขิณํ กคฺคา ปกฺกมฺมิตฺตํ ๑
 อถโฆ โสโณ โกพิวิโส อจฺริปฺกนฺเตสฺสฺ อลฺลิตฺติยา คามิกสฺสฺสฺสฺ
 เยน ภควา เตนฺุปลฺสงฺกมิ อฺุปลฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทคฺคา
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสฺสฺ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสฺสฺ โฆ โสโณ โกพิวิโส
 ภควนฺตํ เจตทโวจ ยถา ยถาทํ ฆนฺเต ภควตา ฐมฺมํ เทสิตํ
 อาชานามิ นยิทํ สฺกฺรํ อคาริ อชฺฌมาวสฺสตา เอกนฺตปริปฺปฺนฺณํ
 เอกนฺตปริสฺสฺสฺสฺ สํวตฺติชิตํ พุรฺหมจฺริยํ จริตฺตํ อิจฺฉามทํ ฆนฺเต
 เกสฺสมสฺสฺสฺ โอบาเรคฺคา กาสฺยาณิ วคฺคฺทานิ อจฺจนาเทคฺคา อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺตํ ปพฺพชฺเชตฺตํ ฆนฺเต ภควาติ ๑ อถคฺค
 โฆ โสโณ โกพิวิโส ภควโต สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ อถคฺค อฺุปลฺสมฺปทํ ๑
 อจฺริปฺสมฺปนฺโน ๑ ปนายสฺมา โสโณ สฺสฺสฺวเน วิหริติ ๑ สฺสฺสฺ
 อจฺจารทฺทวิริยสฺสฺ จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชิตฺตํ ๑ จงฺกโม โถหิเตน
 อฺุจฺจฺจโส^๑ โหติ เสยฺยถาปํ ควาฆาณํ ๑ อถโฆ อายสฺมโต
 โสณสฺสฺสฺ รโหคคฺคสฺสฺ ปฏิสฺสฺสฺสฺสฺสฺ เหวํ เจตโส ปรีวคฺคโก อฺุทฺปาทิ

๑ ย. อฺุจฺจฺจโส ๑

เย โช เกจิ ภควโต สāvกา อารทฺชวริยา วิหรนฺติ อหฺนฺเตสํ
 อณฺเฑคโร อถ ๑ ปน เม นานุปาทาย ฮาสเวหิ จิตฺตํ วิมุจฺจติ
 สํวิชฺชนฺติ โช ปน เม กุเต โภคา สกฺกา โภเค ๑ ญฺญชิตฺตุ
 ปุณฺณานิ ๑ กาคุ ยนฺนุนาหํ หนีหายาวคฺคิตฺตวา โภเค ๑ ญฺญเชยฺยํ
 ปุณฺณานิ ๑ กเรยฺยนฺติ ๑ อถ โช ภควา ฮายสุมโต สันตฺส
 เจคสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑาย เสงฺยถาปี นาม พตฺวา ปุริโส
 สํมิมฺเฑชิตฺตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาวิตฺตํ วา พาหํ สํมิมฺเฑเชยฺย
 เอวเมว คิชฺณกฺกุเฐ ปพฺพเต อนฺตรหิโต สํคฺวเน ปาตุโรหิตี ๑
 อถ โช ภควา สํมพฺพุเตหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ เสนาสนจาริกํ ฮาหิณฺ-
 ทนฺโต เยนายสุมโต สันตฺส จงฺกโม เตนฺอุปสงฺกมิ ๑ อทฺทสา
 โช ภควา ฮายสุมโต สันตฺส จงฺกมํ โถหิเตน มุจฺจํ ทิสฺวาน
 ภิกฺขุ ฮามนฺเตสํ กสฺส นฺวายํ ภิกฺขเว จงฺกโม โถหิเตน มุจฺจโง
 เสงฺยถาปี คฺวาฆาตนฺนฺติ ๑ ฮายสุมโต ภนฺเต สันตฺส อจฺจารทฺช-
 วิริยสฺส จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชิตฺตุ คสฺสํยํ จงฺกโม โถหิเตน
 มุจฺจโง เสงฺยถาปี คฺวาฆาตนฺนฺติ ๑ อถ โช ภควา เยนายสุมโต
 สันตฺส วิหารโร เตนฺอุปสงฺกมิ กฺอุปสงฺกมิตฺตวา ปณฺเฑคฺเต ฮาสเน
 นิสฺสึทึ ๑ ฮายสุมายี โช สันโน ภควนฺตํ ฮภิวาเทคฺตวา เอกมนฺตํ
 นิสฺสึทึ ๑ เอกมนฺตํ นิสฺสินฺนํ โช ฮายสุมนฺตํ สันนํ ภควา เอตทโวจ
 นนฺุ เต สันน รโหคคสฺส ปฏิสฺสัถฺถันตฺส เอว เจคโส ปริวิตกฺโก
 อุกฺปาทิ เย โช เกจิ ภควโต สāvกา อารทฺชวริยา วิหรนฺติ

อหนฺเตสฺ อญฺเจตโร อถ จ ปน เม นานุปาทาย ชาตฺเวหิ
 จิตฺตํ วิมฺบุจฺจติ สฺวิชฺชนฺติ โข ปน เม กุเต โภคา สกฺกา
 โภเค จ กุณฺธิตฺตํ ปุณฺณานิ จ กาคฺคํ ยนฺนุนาหํ หนฺนํ ยาวตฺติคฺคา
 โภเค จ กุณฺเธยฺยํ ปุณฺณานิ จ กเรยฺยนฺติ ฯ เหวํ ภาณฺเตติ ฯ
 ตํ กิํ มณฺเฑสิ โสณ กุสฺสโต ตฺวํ ปุพฺเพ อคาริกฺกุโต จัณาย
 ตนฺตีสฺสเวติ ฯ เหวํ ภาณฺเตติ ฯ ตํ กิํ มณฺเฑสิ โสณ ยทา
 เต จัณาย ตนฺตโย อจฺจายิกา^๑ โหนฺติ อปฺปํ เต จัณํ ตสฺมึ
 สฺมเย สฺรวคฺคํ วา โหติ กมฺมณฺเฑว วาติ ฯ โน เหนํ ภาณฺเตติ ฯ
 ตํ กิํ มณฺเฑสิ โสณ ยทา เต จัณาย ตนฺตโย อตฺติสฺสิตา
 โหนฺติ อปฺปํ เต จัณํ ตสฺมึ สฺมเย สฺรวคฺคํ วา โหติ กมฺมณฺเฑว
 วาติ ฯ โน เหนํ ภาณฺเตติ ฯ ตํ กิํ มณฺเฑสิ โสณ ยทา เต
 จัณาย ตนฺตโย เหว อจฺจายิกา โหนฺติ นาคิสฺสิตา สฺเม कुณฺ
 ปตฺติจฺจิตา อปฺปํ เต จัณํ ตสฺมึ สฺมเย สฺรวคฺคํ วา โหติ
 กมฺมณฺเฑว วาติ ฯ เหวํ ภาณฺเตติ ฯ เหวเมว โข โสณ อจฺจา-
 รทฺธฺวิริยํ อุตฺทจฺจาย สํวคฺคํ อตฺตึนฺวิริยํ โภสฺสชฺชาย สํวคฺคํ
 ตสฺมาตฺติหํ ตฺวํ โสณ วิริยสฺมคํ อธิจฺจํ^๒ อธิทฺริยานนฺจ
 สฺมคํ ปฏฺวิชฺฌ คคฺค จ นิมิตฺตํ คณฺหาหํติ ฯ เหวํ ภาณฺเตติ โข
 อายสฺมา โสณ ภาควโต ปจฺจสฺสฺโสสิ ฯ อถ โข ภาควา อายสฺมฺนฺตํ
 โสณํ อิมินา โอวาเทน โอวทิตฺวา เสยฺยถาปํ นาม พทฺวา

๑ ยฺ. อจฺจายตา ฯ ๒ ยฺ. อธิจฺจํ ฯ

ปฺริโส สฺมฺมิชฺชิตฺ ภา พหํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ ภา พหํ สฺมฺมิชฺช-
 เชยฺย เอวเมว สํคฺวเน อายสฺมโต โสณสฺส ปมุเช อนฺตรหิตो
 คิซฺณกฺกุญฺเฒ ปพฺพเต ปาตุโรหิตี ๑ อถโฆ อายสฺมา โสโณ อปเรน
 สฺมเยน วิริยสฺมคํ อธิฏฺฐาสิ อิมฺหฺริยานนฺจ สฺมคํ ปฏฺวิชฺฌมิ คตฺถ
 ๑ นิมิตฺตํ อคฺคเหตี ๑ อถโฆ อายสฺมา โสโณ เอโก อฺวปกฺกฺโข
 อปฺปมตฺโต อตาปํ ปหิตคฺโค วิหรนฺโต นจิริสฺสเสว ยสฺสคฺคทาย
 กฺตฺตคฺคา สฺมฺมเทว อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชติ คทนฺคฺคฺคร
 พฺรหฺมจฺริยปฺริโยสํ นํ ทิฏฺฐเส ๑ ธมฺเม สยํ อภินฺนวา สจฺจิกคฺคา
 กุปลฺมฺปชฺช วิหาลี ชีณา ชาติ วุสฺสิตํ พฺรหฺมจฺริยํ กตํ
 กรณียํ นวาปํ อิตฺตคฺคทายาติ อพฺภนฺนวาสิ ๑ อณฺนตโร ๑
 ปนายสฺมา โสโณ อรหํ อโหสิ ๑

[๓] อถโฆ อายสฺมโต โสณสฺส อรหคฺคํ ปคฺคตฺสฺส เเขตทโหสิ
 ยนฺนุนาหํ ภควโต สฺนฺติเก อณฺณํ พฺยากเรยฺยนฺติ ๑ อถโฆ อายสฺมา
 โสโณ เยน ภควา เคนฺอุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
 อภิวาเทคฺคา เอกมฺนตํ นิสฺสํติ ๑ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โฆ อายสฺมา
 โสโณ ภควนฺตํ เขตทโวจ โย โส ภนฺเต ภิกฺขุ อรหํ ชีณาสโ
 วุสฺสิตฺวา กตกรณียโย อโหิตภาโร อนฺปฺปคฺคตฺสทคฺโค ปริกฺขชฺฌนภว-
 สโยชโน สฺมฺมทณฺณวาจิมฺคฺโค โส ญฺฐาณานิ อธิมฺคฺโค โหติ
 เนกขมฺมาริมฺคฺโค โหติ ปวิเวการิมฺคฺโค โหติ อพฺยาปชฺฌา-
 ริมฺคฺโค โหติ กุปาทานกฺขยาริมฺคฺโค โหติ คณฺหกฺขยาริมฺคฺโค

โหติ อตมโมหาริมุคฺโต โหติ ลียา โช ปน ฆนฺเต อีเรกจฺจ
 จตฺต อายตฺมโต เอวมตฺตํ เกวณฺ์ สทฺธมมคฺคกั นฺน อยมายตฺมา
 นิสฺสําย เนกขมฺมาริมุคฺโตติ น โช ปเนตฺ ฆนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ
 ชีณาตว ฆนฺเต ภิกฺขุ วุตฺติวาท กคฺคกรณฺ์โย กรณฺ์ยมคฺคตํ อตฺมมฺ
 ปรตฺตํโต กตฺตํ วา ปฏฺิจยํ ขยา รากตฺตํ วีตฺตวาทคฺคา เนกขมฺ
 มาริมุคฺโต โหติ ขยา โทสฺสํตฺตํ วีตฺตวาทคฺคา เนกขมฺมาริมุคฺโต
 โหติ ขยา โมหตฺตํ วีตฺตวาทคฺคา เนกขมฺมาริมุคฺโต โหติ ลียา
 โช ปน ฆนฺเต อีเรกจฺจจตฺตํ อายตฺมโต เอวมตฺตํ ตาภตฺตกฺกา
 ระสฺสโถกั นฺน อยมายตฺมา นิกามยมาโน ปวีเวการิมุคฺโตติ น
 โช ปเนตฺ ฆนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ ชีณาตว ฆนฺเต ภิกฺขุ
 วุตฺติวาท กคฺคกรณฺ์โย กรณฺ์ยมคฺคตํ อตฺมมฺปรตฺตํโต กตฺตํ วา
 ปฏฺิจยํ ขยา รากตฺตํ วีตฺตวาทคฺคา ปวีเวการิมุคฺโต โหติ ขยา
 โทสฺสํตฺตํ วีตฺตวาทคฺคา ปวีเวการิมุคฺโต โหติ ขยา โมหตฺตํ วีต
 ติวาทคฺคา ปวีเวการิมุคฺโต โหติ ลียา โช ปน ฆนฺเต อีเรกจฺจจตฺตํ
 อายตฺมโต เอวมตฺตํ สีสฺสพฺพตฺตปรามาสฺ นฺน อยมายตฺมา สวารโต
 ปจฺจจกจฺจนฺโต อพฺยาปชฺฐมาริมุคฺโตติ น โช ปเนตฺ ฆนฺเต
 เอวํ ทฏฺฐพฺพํ ชีณาตว ฆนฺเต ภิกฺขุ วุตฺติวาท กคฺคกรณฺ์โย
 กรณฺ์ยมคฺคตํ อตฺมมฺปรตฺตํโต กตฺตํ วา ปฏฺิจยํ ขยา รากตฺตํ
 วีตฺตวาทคฺคา อพฺยาปชฺฐมาริมุคฺโต โหติ ขยา โทสฺสํตฺตํ วีต
 ติวาทคฺคา อพฺยาปชฺฐมาริมุคฺโต โหติ ขยา โมหตฺตํ วีต
 ติวาทคฺคา อพฺยา

ปชฺฌวาริมุคฺโค โหติ ขยา รากสฺส วิตฺตวาคคฺคา อฺปปาทานกฺขยา-
 ธิมุคฺโค โหติ ขยา โทสฺส วิตฺตโทสคฺคา อฺปปาทานกฺขยาธิมุคฺโค
 โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺตโมหคฺคา อฺปปาทานกฺขยาธิมุคฺโค โหติ
 ขยา รากสฺส วิตฺตวาคคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุคฺโค โหติ ขยา โทสฺส
 วิตฺตโทสคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุคฺโค โหติ ขยา โมหสฺส วิต-
 ตฺตโมหคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุคฺโค โหติ ขยา รากสฺส วิตฺตวาคคฺคา
 อสฺสมโหธาธิมุคฺโค โหติ ขยา โทสฺส วิตฺตโทสคฺคา อสฺสม-
 โหธาธิมุคฺโค โหติ ขยา โมหสฺส วิตฺตโมหคฺคา อสฺสมโหธาธิมุคฺโค
 โหติ เอวํ สฺสมฺมาวิมุคฺคจิตฺตสฺส ภาณฺเต ภิกฺขุโน ภาสฺสา เจปฺปี
 จกฺขุวิญญฺเวยยา รูปา จกฺขุสฺส อปาถํ อากฺขณฺนติ เหวสฺส จิตฺตํ
 ปริยาทียนฺติ อมิตฺตํกคฺคเมวสฺส จิตฺตํ โหติ จิตฺตํ อานนฺชปฺปคฺคํ
 วยณฺจสฺสํนุสฺสํติ ภาสฺสา เจปฺปี สฺสคฺควิญญฺเวยยา สทฺทา ...
 ฆานวิญญฺเวยยา คณฺธา ... ฐิวฺหาวิญญฺเวยยา รัสสา ... กายวิญ-
 ญฺเวยยา โผฏฺฐพฺพา ... มโนวิญญฺเวยยา ฐมฺมา มนฺตฺส อปาถํ
 อากฺขณฺนติ เหวสฺส จิตฺตํ ปริยาทียนฺติ อมิตฺตํกคฺคเมวสฺส จิตฺตํ
 โหติ จิตฺตํ อานนฺชปฺปคฺคํ วยณฺจสฺสํนุสฺสํติ เสยฺยถาปฺปี ภาณฺเต
 เสโต ปพฺพโต อจฺฉิตฺตํ อสฺสสิโร เอกขโน ปุรคฺคิมา ย เจปฺปี
 ทิสาย อากฺขณฺนติ ภาสฺสา วาตวฺจฺฉิ เหว นํ สํกมฺเปยฺย น
 สฺสมปฺกมฺเปยฺย น สฺมปฺเวรฺยฺย ปจฺฉิมา ย เจปฺปี ทิสาย อากฺขณฺนติ

๑ ย. ส. อานนฺชปฺปคฺคํ ฯ

ภุสา วาตวุฐิ ๑ เป ๑ อุตุทราย เจมี ธีส่าย อากจุเฉยยุ ภุสา
 วาตวุฐิ ๑ เป ๑ ทกฐินาย เจมี ธีส่าย อากจุเฉยยุ ภุสา
 วาตวุฐิ เหว นั สัมภมเปยยุ น สัมภมเปยยุ น สัมภเวเฉยยุ
 เหวเมว โช ภนุเต เหว สัมมาวิมุตตจิตตัสส ภิกขุโน ภุสา เจมี
 จกขุวิญญะยยา รูปา จกขุสัสส อปาถัง อากจุณนุติ เหวสัสส จิตตัง
 ปริยาทียนุติ อมิตัสสัถกเมวสัสส จิตตัง โหติ จิตัง อานะชปปคตัง
 วยณจัสส้านุสัสสตี ภุสา เจมี โสถวิญญะยยา สททา ... ฆาน-
 วิญญะยยา คนุชา ... ธีวหาวิญญะยยา รธา ... กายวิญญะยยา
 โผฐัพพา ... มโนวิญญะยยา ธมมา มนัสส อปาถัง อากจุณนุติ
 เหวสัสส จิตตัง ปริยาทียนุติ อมิตัสสัถกเมวสัสส จิตตัง โหติ จิตัง
 อานะชปปคตัง วยณจัสส้านุสัสสตีติ ๑

[๔] เหนุขมมัม อธิมุคตัสส ปวิเวกญจ เจตโส
 อพฺยาปชฺฌาธิมุคตัสส อฺปาทานกฺขยสัสส จ
 คณฺหกฺขยาธิมุคตัสส อสฺมโมหญจ เจตโส
 ธีสฺวา อายตฺนุปฺปาที สัมมา จิตตัง วิมุจฺจติ
 ตสฺส สัมมาวิมุคตัสส สนฺนตฺตจิตตัสส ภิกขุโน
 กตสฺส ปฏิจฺจโย นตฺติ กรณียํ น วิชฺชติ ๑
 เตโส ยถา เขกฺขโน วาเตน น สัมวีติ
 เหว รูปา รธา สททา คนุชา สสฺสา จ เกวตา
 อธิฐา ธมมา อธิฐา ๑ นปฺปเวเชนฺติ ตาทิโน

จิตฺ จิตฺตํ วิปฺปมฺมุคฺตํ วยณฺจสฺสํสาณฺุสฺสํตฺติ ๑

[๕] อถ โช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ เหวํ โช ภิกฺขเว
 กุตฺตปฺคฺคา อณฺณํ พฺยาถโรนฺหติ อตฺถโ ๑ อฺคฺโค อตฺตา ๑
 อณฺุปนีโค อถ ๑ ปนฺิเรกฺจเจ โมชฺปฺริสา หตฺมานกํ มณฺเ
 อณฺณํ พฺยาถโรนฺหติ เต ปจฺจนา วิฆาตํ อปชฺชนฺุคฺติ ๑ อถ โช
 ภควา อายสฺมมฺหตํ โสณฺํ อามนฺเตสฺสิ ตวํ โชสฺสิ โสณฺํ สฺจฺจมาโถ
 อณฺุชานามิ เต โสณฺํ เอกปฺถาสฺสิกํ อฺปาหนนฺุคฺติ ๑ อหํ โช ภนฺุเต
 อตฺตํตฺถกฺกวาเห หิรณฺณํ โอิหาย อการสฺมา อนฺคาริยํ ปพฺพชฺโค
 สฺตฺตฺตฺถกฺกณฺุจ อหํกํ ตสฺสํ เม ภวิสฺสํนฺุคฺติ อคฺคาโร โสโณ
 โภพิวฺโส อตฺตํตฺถกฺกวาเห หิรณฺณํ โอิหาย อการสฺมา อนฺคาริยํ
 ปพฺพชฺโค สฺตฺตฺตฺถกฺกณฺุจ อหํกํ โสทานายํ เอกปฺถาสฺสิกาสุ อฺปา-
 หนาสฺสุ สฺคฺโคติ สเจ ภควา ภิกฺขุสฺสงฺฆสฺสํ อณฺุชานิสฺสํติ อหํปฺ
 ปริภฺวณฺุชิสฺสํสามิ โน เจ ภควา ภิกฺขุสฺสงฺฆสฺสํ อณฺุชานิสฺสํติ อหํปฺ
 น ปริภฺวณฺุชิสฺสํสามํติ ๑ อถ โช ภควา เอกสฺมํ นิทาเน เอกสฺมํ
 ปกรเณ ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว
 เอกปฺถาสฺสิกํ อฺปาหนํ น ภิกฺขเว ทิคุณา อฺปาหนา ชาเรตพฺพา
 น ทิคุณา อฺปาหนา ชาเรตพฺพา น คณฺุจคณฺุปาหนา ชาเรตพฺพา
 โย ชาเรยฺย อปฺคฺติ ทฺกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๖] เตน โช ปนฺ สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สฺพพฺนํตฺติกา
 อฺปาหนายฺ ชาเรนฺุคฺติ ๑ เป ๑ สฺพพฺนํตฺติกา อฺปาหนายฺ ชาเรนฺุคฺติ ๑

สัพพโตหิติกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ สัพพมณฺเฏจิกกา อุปา-
 หนาโย ชาเรนฺติ ฯ สัพพกณฺหา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
 สัพพมหารุงฺครคฺตา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ สัพพมหานามรคฺตา
 อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสํสา กุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 เสยฺยถาปํ คีหิ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เขตมคฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
 น ภิกฺขเว สัพพนํสิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สัพพปิตฺติกา
 อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สัพพโตหิติกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
 น สัพพมณฺเฏจิกกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สัพพกณฺหา
 อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น สัพพมหารุงฺครคฺตา อุปาหนา ชาเร-
 ตฺตพฺพา น สัพพมหานามรคฺตา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา โย
 ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสํติ ฯ เตน โห ปน สมฺเยน
 นพฺพคฺติยา ภิกฺขู นํสทกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ ปิตกฺวทฺธิกา
 อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ โสทิตกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
 มณฺเฏจิกกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ กณฺหวทฺธิกา อุปา-
 หนาโย ชาเรนฺติ ฯ มหารุงฺครคฺตวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
 มหานามรคฺตวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสํสา กุชฺฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปํ คีหิ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว นํสทกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเร-
 ตฺตพฺพา น ปิตกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น โสทิตกฺวทฺธิกา
 อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มณฺเฏจิกกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตพฺพา

ชาเรนฺติ ๑ ที่ปี่จมนฺปริกฺขฐา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ๑ อชินจมนฺ-
ปริกฺขฐา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ๑ อุตฺถจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนาโย
ชาเรนฺติ ๑ มชฺชชาริจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ๑ กาทก-
จมนฺปริกฺขฐา อุปาหนาโย ชาเรนฺติ ๑ อุตฺถจมนฺปริกฺขฐา อุปา-
หนาโย ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อชฺชณายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปี่ คีทึ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ ชาโรเจสฺสุ ๑
น ภิกฺขเว สี่หจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น พฺยคฺช-
จมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น ที่ปี่จมนฺปริกฺขฐา อุปา-
หนา ชาเรตพฺพา น อชินจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา
น อุตฺถจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น มชฺชชาริจมนฺ-
ปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น กาทกจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา
ชาเรตพฺพา น อุตฺถจมนฺปริกฺขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา โย
ชาเรยฺย อปาตฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๗] อถโฆ ภควา ปุพฺพณฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย
ราชคหํ ปี่ณฺทาย ปาวิสิ อณฺตเรณ ภิกฺขุณา ปจฺจาสฺมณฺเณ ๑
อถโฆ สี่ ภิกฺขุ ชนฺชมาโน ภควนฺคํ ปี่ฏฺฐิจิโต ปี่ฏฺฐิจิโต อณฺพนฺธิ ๑
อทฺถสํสา โฆ อณฺตโร อุปาสโก คณฺงคณฺปาหนํ ชาโรหิตฺวา
ภควนฺคํ ทูโรโต ๑ อากจฺจนฺคํ ทิสฺวาน อุปาหนา โอโรหิตฺวา
เยน ภควา เตนฺอุปสํกมิ อุปสํกมิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา
เยน สี่ ภิกฺขุ เตนฺอุปสํกมิ อุปสํกมิตฺวา คํ ภิกฺขุ อภิ-

วาเทตฺวา เขตทโวจ กิถุส ภนฺเต อโย ชนฺชตีติ ๑ ปาธา เม
 อากุโส ฆาติตาติ ๑ คณฺห ภนฺเต อฺปาหนาโยติ ๑ ธถฺ อากุโส
 ปฏิกฺขิตฺตา ภควตา คณฺจคณฺปาหนาติ ๑ คณฺหาเหตา ภิกฺข
 อฺปาหนาโยติ ๑ ธถฺ ฆ ภควา เขตถฺมึ นิทาเน เขตถฺมึ ปกรณ
 ชมฺมึ ถถฺ ภควา ภิกฺข อามนฺเตสิ อนฺชานามิ ภิกฺขเว โอมกฺก
 คณฺจคณฺปาหนํ น ภิกฺขเว นวา คณฺจคณฺปาหนา ชาเรตพฺพา
 โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺกฏฐสฺสํติ ๑

[๘] เตน โช ปน สมนฺน ภควา ชฺโฆกาเส อฺปาหน
 จงฺกมติ ๑ สฺตฺธา อฺปาหน จงฺกมตีติ เถวา ภิกฺข อฺปาหนา
 จงฺกมมติ ๑ นพฺพคฺคิยา ภิกฺข สฺตฺถริ อฺปาหนे จงฺกมมานे
 เถเรสุปฺปี ภิกฺขุสฺส อฺปาหนेสฺส จงฺกมมานेสฺส สฺตฺปาหนา จงฺกมมติ ๑
 ये ते ภิกฺขุ อปฺปิจฺจา ๑ पे ๑ ते อฺชฺฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ
 ถถฺ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สฺตฺถริ อฺปาหนे จงฺกมมานे เถเรสุปฺปี
 ภิกฺขุสฺส อฺปาหนेสฺส จงฺกมมานेสฺส สฺตฺปาหนา จงฺกมิตฺถนฺตีติ ๑
 ธถฺ ฆ เต ภิกฺขุ ภควโค เขตมตฺถํ อวโรเจสฺส ๑ สจฺจํ กิร
 ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สฺตฺถริ อฺปาหนे จงฺกมมานे เถเรสุปฺปี
 ภิกฺขุสฺส อฺปาหนेสฺส จงฺกมมานेสฺส สฺตฺปาหนา จงฺกมมติติ ๑ สจฺจํ
 ภควาติ ๑ วิกรหิ พุทฺโธ ภควา ถถฺ หิ นาม เต ภิกฺขเว
 โมชปฺริสฺสา สฺตฺถริ อฺปาหนे จงฺกมมานे เถเรสุปฺปี ภิกฺขุสฺส อฺปา
 หนेสฺส จงฺกมมานेสฺส สฺตฺปาหนา จงฺกมิตฺถนฺติ อิมे หิ นาม

ภิกขเว คิหิโน โธทาทวสนา อภิชฌนิกถุสฺส สิปฺปสฺส การณา
 อาจริเยสฺส สคารวา สฺปฺปติสฺสตา สภาควฺตุติกา วิหริสฺสํนฺติ อีช
 โช ทํ ภิกขเว โสภถ ยํ कुเมห เขवं สฺวภาวฺชาเต ชมฺมวินเย
 ปพฺพชิตา สํมานา อาจริเยสฺส อาจริยมคฺเตสฺส อฺปชฺชฌาเยสฺส อฺปชฺช-
 ฌายมคฺเตสฺส สคารวา สฺปฺปติสฺสตา สภาควฺตุติกา วิหเรยฺยาถ เนทํ
 ภิกขเว อปฺปสฺนํนํ นํ วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ชมฺมํ
 กถํ กถฺวา ภิกขุ ชามนุคฺเตสิ น ภิกขเว อาจริเยสฺส อาจริยมคฺเตสฺส
 อฺปชฺชฌาเยสฺส อฺปชฺชฌายมคฺเตสฺส อนุปาทเนสฺส จงฺกมมาเนสฺส สฺถุปาทเนน
 จงฺกमितพฺพํ โย จงฺกเมยฺย อาปคฺติ ทฺถกฺกฏสฺส น ภิกขเว
 อชฺชฌารามे อฺปาทนา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปคฺติ
 ทฺถกฺกฏสฺสํติ ๑

[๘] เตน โช ปน สมฺเยน อณฺณครถุสฺส ภิกขุโน ปาทชฎาพาโช
 โหติ ๑ ภิกขุ ทํ ภิกขุํ ปรีคฺคเหตฺวา อฺจุจาวปี ปสฺสํวปี นิกฺขา-
 เมนฺติ ๑ อทฺทสา โช ภควา เสนาสนจาวริกํ อาหิณฺชนฺโต เต
 ภิกขุ ทํ ภิกขุํ ปรีคฺคเหตฺวา อฺจุจาวปี ปสฺสํวปี นิกฺขาเมนฺเต
 ทิสฺวาน เยน เต ภิกขุ เตนปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา เต ภิกขุ
 เขตทโวจ กิํ อิมสฺส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโชติ ๑ อิมสฺส
 ภนฺเต อายสฺมโต ปาทชฎาพาโช อิมํ มยํ ปรีคฺคเหตฺวา อฺจุจาวปี
 ปสฺสํวปี นิกฺขาเมมาติ ๑

[๓๐] อถโช ภควา เขตฺสํมิ นิทาเน เขตฺสํมิ ปกรเณ ชมฺมํ

กถํ กคฺวา ภิกฺขุ อามนุเตสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส ปาทา
 วา ทุกฺขา ปาทา วา ฉาติตา ปาทชฺฉีตาพาโธ วา อูปาหนํ
 ชาเรคฺคฺหิตํ ๑ เตน โส ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อโศเคหิ ปาทะหิ
 มณฺจปฺปํ ปิํจปฺปํ อภิวฺหิตํ จีวรํมฺปํ เสนาสนํมฺปํ ทสฺสํสฺสํ ๑ ภคฺวโค
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิทานิ มณฺจํ วา
 ปิํจํ วา อภิวฺหิตํสํมิตํ อูปาหนํ ชาเรคฺคฺหิตํ ๑ เตน โส ปน
 สมฺเยน ภิกฺขุ รคฺคิยา อูโปสถคฺคํปฺปํ สมนฺนิสฺสชฺชํปฺปํ คจฺจนฺตวา อุนฺชการ
 ชาณฺปํ กณฺฐกํปฺปํ อกฺกมฺหิตํ ปาทา ทุกฺขา โหณฺติ ๑ ภคฺวโค
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อชฺฌมาราเม อูปาหนํ
 ชาเรคฺคํ อุกฺกํ ปิํทปฺปํ กคฺครทณฺฑนฺติ ๑ เตน โส ปน สมฺเยน
 ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ รคฺคิยา ปจฺจุสฺสํมยํ ปจฺจุจฺจาย กจฺจปาทุกาโย
 อภิวฺหิตฺวา อชฺโฌกาเส จงฺกมฺหิตํ อจฺจุจาสฺสททา มหาสฺสททา
 อจฺจจฺจสฺสททา อเนกวิหิตํ ติวฺจฺจนานกถํ กถเณตา เสยฺยถํทํ ราช
 กถํ โจรกถํ มหามคฺคกถํ เสนากถํ ภยกถํ ยุตฺตกถํ อุนฺนกถํ
 ปานกถํ วคฺคกถํ สยฺนกถํ มาตาทกถํ คนฺธกถํ ฉาติกถํ ยานกถํ
 คามกถํ นิคฺคกถํ นครกถํ ชนปทกถํ อิตฺถกถํ ปุริสฺสกถํ สฺฐกถํ
 วิสิขากถํ กุมฺภจฺจานกถํ ปุพฺพเปตกถํ นานคฺคกถํ โถกฺกชฺชายิกํ
 สํมุตฺตชฺชายิกํ อิติภวาภวกถํ อิติ วา กิฏฺถกํปฺปํ อกฺกมิตฺวา มาเรณฺติ
 ภิกฺขุปฺปํ สมาริมฺหา จาเวณฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปํจฺจนา ๑ เป ๑
 เต อชฺชฌายนฺติ ชยฺนนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ

รัตติยา ปจฺจตุสสมย์ ปจฺจตุสซาย กฏฺสปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อชฺ-
 โฌกาเส จงฺกมิตฺตํนุติ อฺจฺจาสฺตททา มหาสฺตททา ชฺชชฺชสฺตททา
 อเนกวิหิตํ ติวฺจฺฉานกถํ กถนุตา เสยฺยถํที่ ราชกถํ โจรกถํ
 ๑ เป ๑ อิติภวาภวถํ อิติ วา กัฏฺถถํที่ อภฺกมิตฺวา มาเรสฺสํนุติ
 ภิกฺขุสฺมี สฺมาชิมาหา จาเวสฺสํนุติ ๑ ธถไซ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 รัตติยา ปจฺจตุสสมย์ ปจฺจตุสซาย กฏฺสปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อชฺ-
 โฌกาเส จงฺกมฺนุติ อฺจฺจาสฺตททา มหาสฺตททา ชฺชชฺชสฺตททา
 อเนกวิหิตํ ติวฺจฺฉานกถํ กถนุตา เสยฺยถํที่ ราชกถํ โจรกถํ
 ๑ เป ๑ อิติภวาภวถํ อิติ วา กัฏฺถถํที่ อภฺกมิตฺวา มาเรหฺติ
 ภิกฺขุสฺมี สฺมาชิมาหา จาเวหฺติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา
 รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว กฏฺสปาทุกา
 ธารเวตฺตพฺพา โย ธารเวยฺย อปคฺติ ทฺกฏฺสสฺสํสํติ ๑

[๑๑] ธถไซ ภควา ราชคเห ยถาภิรฺนุติ วิหริตฺวา เยน
 พาวรานสํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อฺนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน พาวรานสํ คทวสฺริ ๑ คคฺร สฺสํที่ ภควา พาวรานสํยํ วิหริติ
 อิติปคฺเน มิกฺทาเย ๑ เตน ไช ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควตา กฏฺสปาทุกา ปฏฺิกฺขิตฺตาคฺติ คาสฺตรฺเรน เนทาเปตฺวา คาส-
 ปคฺตปาทุกาโย ธารเวหฺติ คานิ คาสฺตรฺเรนานิ ฉินฺหานิ มิตายนุติ ๑
 มนุสฺสํสํ อฺจฺจมายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ กถํ ทิ นาม สฺมณา

สกฺยปฺคฺติยา คาทกรฺเณ เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรตฺ-
 สฺนฺติ คาทกรฺณานิ ฉินฺหานิ มิตายฺนฺติ เอกินฺทฺริยํ สฺมณา
 สกฺยปฺคฺติยา ชีวํ วิเหเจฺนตฺตํ ๑ อตฺถโสถฺ ๒ ภิภฺชฺ เตสฺ มนุสฺสํ
 อฺชฺฌายนฺตานิ ชียนฺตานิ วิปาเจนฺตานิ ๑ อถ ๒ เค ภิภฺชฺ ภควโต
 เขตมคฺคํ อาริเจตฺ ๑ สจฺจํ ภิร ภิภฺชเว นพฺพคฺคิยา ภิภฺชฺ
 คาทกรฺเณ เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรนฺติ ตานิ
 คาทกรฺณานิ ฉินฺหานิ มิตายฺนฺตํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
 พฺทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เค ภิภฺชเว โมฆปริเฐา คาทกรฺเณ
 เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรตฺสฺนฺติ ตานิ คาทกรฺณานิ
 ฉินฺหานิ มิตายฺนฺติ ชีวสฺสณฺณิโน หิ ภิภฺชเว มนุสฺสํ รุกฺขสฺมึ
 เนตํ ภิภฺชเว อปฺปสฺนฺนํ วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ธมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิภฺชฺ อามนฺเตสฺ น ภิภฺชเว คาทปคฺตปาทุกา
 ชาเรตฺพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺสํ ๑ เคน ๒
 ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิภฺชฺ ภควตา คาทปคฺตปาทุกา ปฏิกุ-
 ชิตฺตาคติ เวพฺพกรฺเณ เณทาเปตฺวา เวพฺพคฺตปาทุกาโย ชาเรนฺติ
 ตานิ เวพฺพกรฺณานิ ฉินฺหานิ มิตายฺนฺติ ๑ มนุสฺสํ อฺชฺฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมณา สกฺยปฺคฺติยา เวพฺพกรฺเณ
 เณทาเปตฺวา เวพฺพคฺตปาทุกาโย ชาเรตฺสฺนฺติ ตานิ เวพฺพกรฺณานิ
 ฉินฺหานิ มิตายฺนฺติ เอกินฺทฺริยํ สฺมณา สกฺยปฺคฺติยา ชีวํ วิเห-
 เจนฺตํ ๑ อตฺถโสถฺ ๒ ภิภฺชฺ เตสฺ มนุสฺสํ อฺชฺฌายนฺตานิ

ชี้ยนุทานํ วิปาเจนุทานํ ๑ อถโฆ เต ภิกขุ ภควโต เขตมตถํ
อาโรเจสฺ ๑ เป ๑ น ภิกขเว เวพฺพตฺตปาตุกา ชาเรตพฺพา โย
ชาเรยฺย อาปคฺติ ทฺวักขสฺสํสาติ ๑

[๑๒] อถโฆ ภควา พารานสํยํ ยถาภินุหํ วิหริตฺวา เยน
ภทฺธิยํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ภทฺธิยํ ตทวสฺริ ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา ภทฺธิเย วิหริติ
ชาติยาเว ๑ เตน โฆ ปน สมฺเยน ภทฺธิยา ภิกขุ อเนกวิหิตํ
ปาตุกมณฺฑนานุโยคมนุยฺยคฺคา วิหริตฺวา ตินปาตุกํ กโรนุหิตํ
การาเปนุหิตํ มุณฺษปาตุกํ กโรนุหิตํ การาเปนุหิตํ ปพฺพชปาตุกํ
กโรนุหิตํ การาเปนุหิตํ หินฺคตปาตุกํ กโรนุหิตํ การาเปนุหิตํ
กมตปาตุกํ กโรนุหิตํ การาเปนุหิตํ กมฺพตปาตุกํ กโรนุหิตํ
การาเปนุหิตํ วิณฺจนุติ อฺกฺกเทสํ ปริปรุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิ-
ปนฺณํ ๑ เข เต ภิกขุ อปฺปํจฺฉา ๑ เป ๑ เต อฺกฺกนายนุติ ชี้ยนุติ
วิปาเจนุติ ถถํ หิ นาม ภทฺธิยา ภิกขุ อเนกวิหิตํ ปาตุกมณฺ-
ฑนานุโยคมนุยฺยคฺคา วิหริสฺสํนุติ ตินปาตุกํ กริสฺสํนุติ การา-
เปสฺสํนุติ มุณฺษปาตุกํ กริสฺสํนุติ การาเปสฺสํนุติ ปพฺพช-
ปาตุกํ กริสฺสํนุติ การาเปสฺสํนุติ หินฺคตปาตุกํ กริสฺสํนุติ
การาเปสฺสํนุติ กมตปาตุกํ กริสฺสํนุติ การาเปสฺสํนุติ กม-
พตปาตุกํ กริสฺสํนุติ การาเปสฺสํนุติ วิณฺจิสฺสํนุติ อฺกฺกเทสํ
ปริปรุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิปนฺณนุติ ๑ อถโฆ เต ภิกขุ

ภควโต เอตมคฺถํ อารโจะสุ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภทฺธิยา ภิกฺข
 อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑนानุโยคมนุยฺยคฺคา วิหรนฺติ ตินปาตูกํ
 กโรนฺติ การารเปณฺติ มุชฺชปาตูกํ กโรนฺติ การารเปณฺติ
 ปพฺพชปาตูกํ กโรนฺติ การารเปณฺติ หินฺดาตปาตูกํ กโรนฺติ
 การารเปณฺติ กมตปาตูกํ กโรนฺติ การารเปณฺติ กมฺพตปาตูกํ
 กโรนฺติ การารเปณฺติ วิญฺจนฺติ อุตฺเทสํ ปริปุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ
 อธิปณฺณนฺติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ
 นาม เต ภิกฺขเว โมชปฺริธา อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑนानุโยค-
 มนุยฺยคฺคา วิหริสฺสฺนฺติ ตินปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ การารเปสฺสฺนฺติ
 มุชฺชปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ การารเปสฺสฺนฺติ ปพฺพชปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ
 การารเปสฺสฺนฺติ หินฺดาตปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ การารเปสฺสฺนฺติ กมต-
 ปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ การารเปสฺสฺนฺติ กมฺพตปาตูกํ กวิสฺสฺนฺติ
 การารเปสฺสฺนฺติ วิญฺจิสฺสฺนฺติ อุตฺเทสํ ปริปุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ
 อธิปณฺณํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺนฺนํ วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑
 วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว
 ตินปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น มุชฺชปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น ปพฺพช-
 ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น หินฺดาตปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น กมต-
 ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น กมฺพตปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น โสวณฺ-
 ณมยา ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น รุบียมยา ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา
 น มณฺนิมยา ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา น เวพฺพิยมยา ปาตูกา ชาเรตฺตพฺพา

๑๓] จมฺมกฺขนุหฺมํ ทิปาทุกานฺขานนํ น คาวี คเหตุพฺพทา ๒๓

น ผลิกมยา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา น กัดมยา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา
น กาจมยา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา น ทิปุมยา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา
น สีสมยา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา น คมฺพโตหมยา ปาทุกา
ชาเวตพฺพทา โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส น จ ภิกฺขเว
กาจิสฺส กมฺมณียา ปาทุกา ชาเวตพฺพทา โย ชาเรยฺย อปคฺติ
ทุกฺกฏสฺส อนฺขานามิ ภิกฺขเว ทิสฺโส ปาทุกาโย ชฺวฏฺจานียา
อสงฺกมฺมณียาโย วจฺจปาทุกํ ปสฺสสํวปาทุกํ อวจมนปาทุกนฺติ ฯ

[๑๓] อถ โช ภควา ภทฺธิเย ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺนุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน
เยน สํวคฺคํ ตทอธฺริ ฯ ตคฺร สฺสํ ภควา สํวคฺคณิํ วิหริติ
เชตวเน อนนาคปฺมณฺชิทสฺส อวรามे ฯ เตน โช ปน สมฺเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจิริวคฺคิยา นทียา คาวินฺนํ ตรณฺตํ วิสํวณฺตํ
คณฺหนฺติ กณฺณณฺตํ คณฺหนฺติ คํวายนฺติ คณฺหนฺติ ฉนฺนปายนฺติ
คณฺหนฺติ ปฺมฺจฺจํ อภินฺนํ รคฺคจิจฺจํ องฺกชาตํ นฺนํ วจฺจคฺคณิํ
โชคาเหตุวา มารณฺติ ฯ มนฺตํ อชฺชณฺนํ ชฺชณฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺกยปฺคฺคิยา คาวินฺนํ ตรณฺตํ วิสํวณฺตํ
คเหตุสฺสํ กณฺณณฺตํ คเหตุสฺสํ คํวายนฺติ คเหตุสฺสํ ฉนฺนปายนฺติ
คเหตุสฺสํ ปฺมฺจฺจํ อภินฺนํ รคฺคจิจฺจํ องฺกชาตํ นฺนํ สฺสํ
วจฺจคฺคณิํ โชคาเหตุวา มารณฺตํ เตยฺยถา ปิ ทิ กาม-
ภิกิโนติ ฯ อสฺสํ โช ภิกฺขุ เตสํ มนฺตํ อชฺชณฺนํ

ชียนุตานํ วิปาเจนุตานํ ๑ อถโฆ เต ภิกขุ ภควโต เขตมตฺถํ
 อวโรเจสุํ ๑ น ภิกขเว คาวินํ วิสาเจณํ คเหตุพฺพํ น กณฺเณสุํ
 คเหตุพฺพํ น คีวาย คเหตุพฺพํ น เจปฺพาย คเหตุพฺพํ น ปีฎฺฐิ
 อภิรฺหิตพฺพา โย อภิรฺหุเหยฺย อวปคฺติ ทฺถกฺกฏฺฐสฺส น จ
 ภิกขเว รตฺตจิกฺขเตน องฺกชาตํ นฺนํคพฺพํ โย นฺนํเปยฺย อวปคฺติ
 กุตฺตจฺจยสฺส น วจฺจตฺรํ มาเรคพฺพา โย มาเรยฺย ยถารมฺโม
 กาวเรคพฺโพติ ๑

[๑๕] เตน โฆ ปน สํเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ ยานเนน ยายนฺติ
 อิตฺถํยฺตุเตนํปํ ปุริสํนฺนเรณ ปุริสํยฺตุเตนํปํ อิตฺถนฺนเรณ ๑ มนุสฺสํสา
 อฺชฺชณายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺยถาปํ คจฺคามหิยาชาติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อวโรเจสุํ ๑ น ภิกขเว ยานเนน ยายิตพฺพํ โย
 ยาเยยฺย อวปคฺติ ทฺถกฺกฏฺฐสฺสํติ ๑ เตน โฆ ปน สํเยน อณฺเวยตโร
 ภิกขุ โกธฺเตสุํ ชนปเทสุํ สํวตฺถํ คจฺจนฺนโต ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 อนฺตรามคฺเค คิตาโน โหติ ๑ อถโฆ โส ภิกขุ มคฺคา โอบกฺกมฺม
 อณฺเวยตฺรํมํ รุกฺขมฺมเต นิสฺสีติ ๑ มนุสฺสํสา ตํ ภิกขุํ ปสฺสํสิตฺวา
 เขตทโวจํ กหํ ฆนฺเต อยฺโย คมิสฺสํตฺตํ ๑ สํวตฺถํ โฆ อหํ
 อวฺจฺโส คมิสฺสํสํมิ ภควนฺตํ ทสฺสํนายาติ ๑ เอหิ ฆนฺเต คมิสฺสํ-
 สํมาติ ๑ นานํ อวฺจฺโส สกฺโกมิ คิตาโนมฺหํติ ๑ เอหิ ฆนฺเต
 ยานํ อภิรฺหฺวาติ ๑ อถํ อวฺจฺโส ปฏิกฺกขิตฺตํ ภควตา ยานนฺติ ๑
 กุกฺกจฺจายนฺโต ยานํ นวภิรฺหฺวาติ ๑ อถโฆ โส ภิกขุํ สํวตฺถํ คนฺนํวา

ภิกขุณั เอตมคตัง อารโจะสิ ฯ ภิกขุ ภควโต เอตมคตัง อารโจะสิ ฯ
 อถโฆ ภควา เขตสุมิ นิตาเน เขตสุมิ ปกรเณ ฐมมิ กถั กตฺวา
 ภิกขุ อามนุเศสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คิตฺถนสฺส ยานนฺติ ฯ อถโฆ
 ภิกขุณั เขตทโหสิ อิกฺกัยฺยคฺคํ นุ โฆ ปุริสฺยคฺคํ นุ โขติ ฯ ภควโต
 เอตมคตัง อารโจะสิ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปุริสฺยคฺคํ หคฺคตฺถ
 กนฺติ ฯ เตน โฆ ปน สมฺเยน อญฺเณตฺรสฺส ภิกฺขุโน ยานุกฺขมาเณ
 พาพฺพหฺรํ อฆาสุ อโหสิ ฯ ภควโต เอตมคตัง อารโจะสิ ฯ
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สิวิกั ปาฏุงฺกนฺติ ฯ

[๑๕] เตน โฆ ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกขุ อัจฉรายน-
 มหาดยณานิ ชาเรนฺติ เสยฺยถึถึ อารฺสนฺถึ ปตฺตงฺกั โคณกั
 จิตฺตกั ปฏิกั ปฏฺธิกั สุตฺติกั วิกิตฺกั อุกฺขโรถมึ เอกนฺตโรถมึ กฏฺธิสฺส
 โภเสยฺยํ กุคฺคกั หคฺคตฺถรํ อสฺสคฺครํ รกฺครํ อชินปฺปเวณั
 กทฺทตฺถิมิกปฺวรปฺจฺจคฺคตฺถนํ สฺสคฺคตฺถรจฺจถึ อุกฺโกโตโถหิตกฺุปฺชานํ ฯ มนุสฺสา
 วิหารจาริกั อหิณฺฑทฺนตา ปสฺสสิคฺควา อฺชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ
 เสยฺยถาปึ คิหึ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เอตมคตัง อารโจะสิ ฯ
 น ภิกฺขเว อัจฉรายนมหาดยณานิ ชาเรคพฺพานิ เสยฺยถึถึ อารฺสนฺถึ
 ปตฺตงฺโก โคณโก จิตฺตโก ปฏิกา ปฏฺธิกา สุตฺติกา วิกิตฺกา
 อุกฺขโรถมึ เอกนฺตโรถมึ กฏฺธิสฺส โภเสยฺยํ กุคฺคกั หคฺคตฺถรํ อสฺสคฺครํ
 รกฺครํ อชินปฺปเวณั กทฺทตฺถิมิกปฺวรปฺจฺจคฺคตฺถนํ สฺสคฺคตฺถรจฺจถึ อุกฺโก-
 โตโถหิตกฺุปฺชานํ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺถกฏฺธิสฺสาติ ฯ

[๑๖] เตน โข ปน สมเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา อฺจฺจา-
 สยนมมหาสยนาหิ ปฏิกฺขิตฺตานํติ มหาจฺมฺมานิ ชาเรหฺติ สํหจฺมมํ
 พุยกฺขจฺมมํ ทํปํจฺมมํ ฯ ตานิ มณฺเฏปฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหนฺติ
 ปํจฺปฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหนฺติ อฺนุโตปํ มณฺเฏ ปณฺณตฺตานิ
 โหนฺติ พหิปํ มณฺเฏ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ อฺนุโตปํ ปํเช ปณฺณตฺตานิ
 โหนฺติ พหิปํ ปํเช ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ ฯ มนุสฺสํ วิหารจาริกํ
 อาหิณฺชนฺตฺวา ปสฺสํสํตฺวา อฺชฺชณฺยณฺติ ชฺชยณฺติ วิปาเจณฺติ เสยฺยถาปํ
 ทิํ กามโกภินฺติ ฯ ภควโต เอกมคฺคํ อารโจะสฺสฺ ฯ น ภิกฺขเว
 มหาจฺมฺมานิ ชาเรตฺตฺวานิ สํหจฺมมํ พุยกฺขจฺมมํ ทํปํจฺมมํ โย
 ชาเรยฺย อปคฺคิ ทฺกฺกฏฺฐสํสํติ ฯ

[๑๗] เตน โข ปน สมเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
 มหาจฺมฺมานิ ปฏิกฺขิตฺตานํติ โคจฺมฺมานิ ชาเรหฺติ ฯ ตานิ มณฺเฏปฺ-
 ปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหนฺติ ปํจฺปฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหนฺติ
 อฺนุโตปํ มณฺเฏ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ พหิปํ มณฺเฏ ปณฺณตฺตานิ
 โหนฺติ อฺนุโตปํ ปํเช ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ พหิปํ ปํเช ปณฺณตฺตานิ
 โหนฺติ ฯ อณฺณตโรปํ ปาปภิกฺขุ อณฺณตฺรสฺสํ ปาปฺปาสํสํสํ
 กุฏฺปะโก โหติ ฯ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ปุพฺพณฺหสํมยํ นิเวสํเตว
 ปตฺตจํวรมาทาย เยน สสํสํ ปาปฺปาสํสํสํ นิเวสํนํ เตนฺปสํงกมิ
 อฺปสํงกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสํสิทฺติ ฯ อถ โข โส ปาปฺปาสํโก
 เยน ปาปภิกฺขุ เตนฺปสํงกมิ อฺปสํงกมิตฺวา คํ ปาปภิกฺขุ

อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุคํ นิสฺสํ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน คตฺถํ
 ปาปฺปาสกตฺถํ วจฺจโก โหติ คุรุโน อภิวฺโป ทตฺถนํโย ปาสาทีโก
 จิโครุ เสยฺยถาปํ ทีปํ จฺจนาโป ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ คํ วจฺจกํ
 สกฺกจฺจํ อฺปนฺนชฺชฌายติ ๑ อถ โข โส ปาปฺปาสโก คํ ปาปภิกขุ
 เขตทโวจ กิตฺถํ ฆนฺเต อโย อิมํ วจฺจกํ สกฺกจฺจํ อฺปนฺนชฺชฌาย
 ยตฺติ ๑ อตุโถ เม อวฺสุโส อิมตฺถํ วจฺจกตฺถํ จมฺเมนาติ ๑
 อถ โข โส ปาปฺปาสโก คํ วจฺจกํ วิตฺตวา จมฺมํ วิชฺฐนิตฺตวา
 คตฺถํ ปาปภิกขุโน อทาสี ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ คํ จมฺมํ
 สํจฺจาฏฺฐิยา ปฏฺิจฺจนาเทตฺวา อคมาตี ๑ อถ โข สํ คาวํ วจฺจกคิทฺธินํ
 คํ ปาปภิกขุํ ปฏฺิจฺจโต ปฏฺิจฺจโต อนุพฺนุชิตฺ ๑ ภิกขุ เอวมาหํสุ
 กิตฺถํ ตฺยายํ อวฺสุโส คาวํ ปฏฺิจฺจโต ปฏฺิจฺจโต อนุพฺทฺฐาติ ๑
 อหํปํ โข อวฺสุโส น ชานามิ เกน มฺยายํ คาวํ ปฏฺิจฺจโต
 ปฏฺิจฺจโต อนุพฺทฺฐาติ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน คตฺถํ ปาปภิกขุโน
 สํจฺจาฏฺฐิ โสทิตฺเตน มกฺกชิตฺวา โหติ ๑ ภิกขุ เอวมาหํสุ ฌยํ ปน เต
 อวฺสุโส สํจฺจาฏฺฐิ กิํ กตฺวาติ ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ ภิกขุณํ เขตมคฺคํ
 อวโรเจตี ๑ กิํ ปน ตฺวํ อวฺสุโส ปาณาติปาเต สฺมาทเพตฺถติ ๑ เอวํ
 อวฺสุโสติ ๑ เอ เต ภิกขุ อปฺปฏฺิจฺจนา ๑ เป ๑ เต อฺปนฺนชฺชฌายนฺติ ชยฺนฺติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกขุ ปาณาติปาเต สฺมาทเพตฺถติ นนุ
 ภควตา อนนฺกปริยาเยน ปาณาติปาโต คุรหิตฺวา ปาณาติปาตา
 เวรมณํ ปตฺตคฺคาติ ๑ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ อวโรเจสุ ๑

[๑๘] อถ โช ภควา เขตฺตมฺหิ นิตาเน เขตฺตมฺหิ ปกรณเณ ภิกฺขุสงฺฆมฺหิ
 สมนฺนึปาทาเปตฺวา ตํ ปาปภิกฺขุํ ปฏฺฐิปุจฺฉนฺติ สจฺจํ กิร ตฺวํ ภิกฺขุ
 ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ
 ภควา กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆสปฺริสฺส ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตํ สตี
 นนฺุ มยา โมฆสปฺริสฺส อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิตฺโธ
 ปาณาติปาตา เวรมณฺ์ ปสฺสตา เนตํ โมฆสปฺริสฺส อปฺปสฺสนฺนาณํ
 วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตตฺตี
 น ภิกฺขเว ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตพฺพํ โย สฺมาทเปยฺย ยถา-
 ชมฺโม การตพฺพโ ๑ น จ ภิกฺขเว โคจมนฺุ ชาเวตพฺพํ โย
 ชาเรยฺย อปฺสฺสตี ตุกฺกฏฺสฺส ๑ น ภิกฺขเว กิณฺจ จมนฺุ ชาเวตพฺพํ
 โย ชาเรยฺย อปฺสฺสตี ตุกฺกฏฺสฺสํ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน
 มนฺุสฺसानํ มณฺุจฺฉี ปิํจฺฉี จมฺโมนทฺธานิ โหนฺติ จมฺมวินทฺธานิ ๑
 ภิกฺขุ กุกฺกฺจายนฺตา นานินฺตํทฺธาติ ๑ ภควโต เขตฺตมฺตํ อารโจะตฺส ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว คิหิวิกตํ อภินฺตํทฺธาติ น เทวว อภินิปรชฺชิตฺตฺธาติ ๑
 เตน โช ปน สฺมเยน วิหารว จมฺมพฺนฺเชหิ โขกฺมุณฺยนฺติ ๑ ภิกฺขุ
 กุกฺกฺจายนฺตา นานินฺตํทฺธาติ ๑ ภควโต เขตฺตมฺตํ อารโจะตฺส ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว พนฺชนมฺตํ อภินฺตํทฺธาติ ๑

[๑๘] เตน โช ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สจฺจปาหนา
 คามํ ปวิตฺตํ ๑ มนฺุสฺสา อชฺชณฺายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
 คีหิ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต เขตฺตมฺตํ อารโจะตฺส ๑ น ภิกฺขเว

สอุปาหเนน คาโม ปวิสิตฺพุโพ โย ปวิเสยฺย อปคฺติ ทฺกุก
 กฺฏสฺสํสํติ ๑ เตน โข ปน สมฺเยน อณฺเฏตโร ภิกฺขุ คิถาโน โหติ
 น สกฺโกติ วิภา อฺปาหเนน คามํ ปวิสิตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนน ภิกฺขุณา สอุปาหเนน
 คามํ ปวิสิตฺนุติ ๑

[๒๐] เตน โข ปน สมฺเยน อายสฺมา มหาภจฺจาโน อวฺนุคฺสฺส
 วิหริติ กุรฺรชเว ปฺปาเตี ปพฺพเต ๑ เตน โข ปน สมฺเยน
 โสโณ อฺปาสโก กุฏฺฐิกณฺโณ อายสฺมโต มหาภจฺจานสฺส อฺปชฺช
 จาโก โหติ ๑ อถ โข โสโณ อฺปาสโก กุฏฺฐิกณฺโณ เยนายสฺมา
 มหาภจฺจาโน เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา อายสฺมมฺหํ มหา
 ภจฺจัน อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ นิสฺสีติ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสินฺโน โข
 โสโณ อฺปาสโก กุฏฺฐิกณฺโณ อายสฺมมฺหํ มหาภจฺจัน เอตทโวจ
 ยถา ยถาหํ ภนฺเต อยฺเยน มหาภจฺจาเนน ชมฺมํ เทสฺสํ อชานามิ
 นยิทํ สฺกฺรํ อคารํ อชฺฌณาवสฺสตา เอกมฺหคฺคปริปฺนฺณณํ เอกมฺหคฺคปริสฺสฺส
 สงฺขตฺติชิตํ พุรฺหมจฺริยํ จริตํ อิจฺฉามหํ ภนฺเต เกสฺมสฺสํสฺสํ โยหาเรตฺวา
 กาสายานิ วตฺตณานิ อจฺฉนาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺตุ
 ปพฺพพาเชตฺตุ มํ ภนฺเต อยฺโย มหาภจฺจาโนติ ๑ เอวํ วตฺตเต อายสฺมา
 มหาภจฺจาโน โสณํ อฺปาสกํ กุฏฺฐิกณฺณํ เอตทโวจ ทฺกุกโร โข
 โสโณ ยาวชฺชิวํ เอกเสยฺยํ เอกภคฺคํ พุรฺหมจฺริยํ จริตํ อิจฺฉ ทฺวํ

๑ ปวตฺเตติปิ ปาไซ ๑

โสณ คตเถว อคาริกญโต พุทธานัม ฌาณัม อนุยฺยช กาดยฺยคฺคํ
 เอกเสยฺยํ เอกภคฺคํ พุทฺทมจฺริยฺหุติ ฯ อถ โข โสณสฺส อฺปาสกสฺส
 กุฎฺฐิกณฺณสฺส โย อโหสิ ปพฺพชฺชาภิสฺสงฺขาโร โส ปฏฺิปปสฺส-
 สฺมฺภิ ฯ ทฺคฺคฺยมฺบิ โข โสโณ อฺปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ ฯ เป ฯ
 ทฺคฺคฺยมฺบิ โข โสโณ อฺปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ เยนายสฺมา มหา-
 กจฺจानอ เตนฺอุปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิทฺวา อายสฺมฺหุตฺมํ มหากจฺจานํ
 อภิวาทฺเตทฺวา เอกมฺหุตฺมํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺหุตฺมํ นิสฺสินฺโณ โข โสโณ
 อฺปาสโก กุฎฺฐิกณฺโณ อายสฺมฺหุตฺมํ มหากจฺจานํ เขตทโวจ ยถา
 ยถาหิ ฆนฺเต อยฺเยน มหากจฺจานเณ ชมฺมํ เทสิทฺมํ อชานามิ
 นยิทํ สฺกฺกรํ อคารํ อชฺฌเณวสฺสตา เอกนฺตปริปฺพฺพณฺณํ เอกนฺตปริสฺสฺสฺทฺธํ
 สฺสงฺขตฺติชิตฺมํ พุทฺทมจฺริยํ จริทฺมํ อิจฺฉามหํ ฆนฺเต เกสฺสมสฺสํ อโหเรทฺวา
 กาดายานิ วคฺคฺตานิ อจฺฉนาเททฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺมํ
 ปพฺพชเฑศฺมํ ฆนฺเต อยฺโย มหากจฺจานนฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา
 มหากจฺจานอ โสณํ อฺปาสกํ กุฎฺฐิกณฺณํ ปพฺพชเฑสิ ฯ เตน โข
 ปน สฺมเยน อวฺนฺติทกฺกฺขินาปโก อปฺปภิกฺขุโก โหติ ฯ อถ โข
 อายสฺมา มหากจฺจานอ ตินฺณํ วสฺสํ อจฺฉเยน กิจฺฉเณ กสิเรน
 คโต คโต ทสฺวคฺคํ ภิกฺขุสฺสงฺฆํ สฺนฺนิปาตาเปทฺวา อายสฺมฺหุตฺมํ โสณํ
 อฺปสฺสมฺปาเทสิ ฯ อถ โข อายสฺมโต โสณสฺส วสฺสํ วคฺคฺตสฺส
 รโหคคฺตสฺส ปฏฺิสฺส
 เหวํ เจตโส ปรีวิตฺกโก อฺทฺทปาติ สฺสฺสฺส-
 ยเว โข เม โส ภาควา เอทิสฺสํ จ เอทิสฺสํ จาติ น จ มยา

สมุขชา ทิฏฺโฐ คจฺเฉยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนฺตํ
 สมุมาสฺมฺพุทฺธํ สเจ มํ อฺปฺชฺฌมาโย อฺนุชาเนยฺยาติ ฯ อถ ไซ
 อยสฺมา โสโณ ส่ายณฺหสฺมยํ ปฏิสฺตฺถานา อฺฏฺฐิจฺโค เยนายสฺมา
 มหากจฺจาโน เตนุสฺปสฺงกมิ อฺปฺสฺงกมิคฺวา อยสฺมฺนฺตํ มหา
 กจฺจํ อภิวาเทคฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโณ ไซ
 อยสฺมา โสโณ อยสฺมฺนฺตํ มหากจฺจํ เอกทโวจ อธิ มยฺหํ
 ภนฺเต รโหคคตฺสฺสํ ปฏิสฺตฺถินฺตฺสฺสํ เหวํ เจตโส ปริวิตฺกโก อฺทฺปาติ
 สฺสุโคเยว ไซ เม โส ภควา เอทิสฺสํ จ เอทิสฺสํ จาติ น
 จ มยา สมุขชา ทิฏฺโฐ คจฺเฉยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 อรหฺนฺตํ สมุมาสฺมฺพุทฺธํ สเจ มํ อฺปฺชฺฌมาโย อฺนุชาเนยฺยาติ
 คจฺเฉยฺยาหํ ภนฺเต ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนฺตํ สมุมาสฺมฺพุทฺธํ
 สเจ มํ อฺปฺชฺฌมาโย อฺนุชานาคฺคิ ฯ สํวํ สํวํ โสณ คจฺฉนฺตํ
 โสณ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนฺตํ สมุมาสฺมฺพุทฺธํ ทกฺขิสฺสฺสํ
 คจฺฉนฺตํ โสณ ตํ ภควนฺตํ ปาสาทิกํ ปสาทนียํ สฺนฺติหฺนฺทฺริยํ สฺนฺตฺมานํ
 อฺทฺตฺมทมถสฺมถมฺนุสฺปคฺคํ ทนฺตํ คฺคคํ ยติหฺนฺทฺริยํ นาคํ เตนฺหิ คจฺฉนฺตํ
 โสณ มม วจฺเนน ภควโต ปาเท สิริส่า วนฺท อฺปฺชฺฌมาโย เม
 ภนฺเต อยสฺมา มหากจฺจาโน ภควโต ปาเท สิริส่า วนฺทคฺคิ
 เอวญฺจ วเทหิ อวฺนฺติทกฺขินาปโถ ภนฺเต อฺปฺปภิกฺขุโก ทินฺณํ
 เม วสฺสํ อจฺจเยน กิจฺเจเนน กสิเรน คโต คโต ทสฺวคฺคํ
 ภิกฺขุสฺงฺฆํ สฺนฺนิปาตาเปตฺวา อฺปฺสฺมฺปทํ อถคฺคํ อฺปฺเปวณาม ภควา

อวนุติทกฺขิณาปเถ อปฺปตฺตเวณ กณฺเณ อปฺปสฺมมฺภํ อหุชาเนยฺย
 อวนุติทกฺขิณาปเถ ภาหุเต กณฺหุคฺคฺตฺรา ภูมि ชฺรฺวา โคกณฺฏกฺกหฺตา
 อปฺปเปวณาม ภาควา อวนุติทกฺขิณาปเถ คณฺจฺคณฺปาหนํ อหุชาเนยฺย
 อวนุติทกฺขิณาปเถ ภาหุเต นหฺนาคฺคฺรฺกา มนุสฺสํสา อุกฺกสฺสฺทฺธิกา อปฺป-
 เปวณาม ภาควา อวนุติทกฺขิณาปเถ อหุชาเนยฺย อวนุติ-
 ทกฺขิณาปเถ ภาหุเต จมฺพฺมานิ อตฺตฺรณานิ เขพฺพจฺมมํ อชจฺมมํ
 มิคจฺมมํ เสยฺยถาปํ ภาหุเต มชฺชฺมิเมสฺสฺ ชนฺปเตสฺสฺ เขรฺกฺ โมรฺกฺ
 มชฺชฺชารฺกฺ ชนฺคฺ เขวเมว โช ภาหุเต อวนุติทกฺขิณาปเถ จมฺพฺมานิ
 อตฺตฺรณานิ เขพฺพจฺมมํ อชจฺมมํ มิคจฺมมํ อปฺปเปวณาม ภาควา
 อวนุติทกฺขิณาปเถ จมฺพฺมานิ อตฺตฺรณานิ อหุชาเนยฺย เขพฺพจฺมมํ
 อชจฺมมํ มิคจฺมมํ เขตฺรฺหิ ภาหุเต มนุสฺสํสา นิสฺสํสํคตฺตํ ภาหุชฺชนํ
 จิวํ เทนฺติ อิมํ จิวํ อิตฺตฺถนฺนามสฺสํสํ เทมาติ เต อากฺขนฺคฺวา
 อารฺโจะนฺติ อิตฺตฺถนฺนาเมหิ เต อากฺโส มนุสฺสํเสหิ จิวํ ทินฺนฺนฺติ
 เต กุกฺกฺจฺจายนฺตา น สํทฺธิยฺนฺติ มา โน นิสฺสํสํคฺคิยํ อโหสฺสํคฺคิ
 อปฺปเปวณาม ภาควา จิวเร ปฺริยายํ อากฺกฺเขยฺยาคิ ฯ เขว ภาหุเตคิ
 โช อายสฺมา สํโณ อายสฺมโต มหากฺจฺจาสฺสํสํ ปฺริสฺสํสํคฺคฺวา
 อุกฺกฺชฺยาสฺนา อายสฺมฺนฺคํ มหากฺจฺจานํ อภาวาทฺตฺวา ปทกฺขิณํ กคฺวา
 เสณาสฺนํ สํสาเมคฺวา ปตฺตจิวรมาทาย เยน สํวคฺคิ เตน
 ปกฺกามิ อหุพฺพเพน เยน สํวคฺคิ เขตฺวณํ อนาถปฺปณฺทิกสฺสํ
 อาราโม เยน ภาควา เตนฺปสฺงกมิ อปฺปสฺงกมิคฺวา ภาควนฺคํ

อภิวาทเหตุวา เอกมฺหุคํ นิสฺสีทิ ๑ อถโช ภควา อายสฺมฺหุคํ อานฺหุคํ
 อามฺหุเตสิ อิมสฺส อานฺหุท อากฺนฺตฺถุสฺส ภิกฺขุโน เสนาสฺนํ
 ปณฺณวาเปหฺตี ๑ อถโช อายสฺมา อานฺหุโท ยสฺส โช มํ ภควา
 อาณาเปติ อิมสฺส อานฺหุท อากฺนฺตฺถุสฺส ภิกฺขุโน เสนาสฺนํ
 ปณฺณวาเปหฺตี อิจฺฉติ ภควา เตน ภิกฺขุณา สฺทฺธิ อิกฺกาเร
 วตฺถุ อิจฺฉติ ภควา อายสฺมฺตา โสฺเนน สฺทฺธิ อิกฺกาเร
 วตฺถุญฺติ ยสฺมี อิกฺกาเร ภควา อิกฺกาเร ตสฺมี อิกฺกาเร อายสฺมฺโต
 โสฺณสฺส เสนาสฺนํ ปณฺณวาเปสิ ๑

[๒๑] อถโช ภควา พุทฺโธ รตฺถิ อชฺโฌกาเส อิตฺถิมาเมตฺวา
 อิกฺกาเร ปาวิสิ ๑ อายสฺมาปึ โช โสฺโณ พุทฺโธ รตฺถิ อชฺ-
 โฌกาเส อิตฺถิมาเมตฺวา อิกฺกาเร ปาวิสิ ๑ อถโช ภควา รตฺถิยา
 ปจฺจุสฺสํมยํ ปจฺจุจฺจาย อายสฺมฺหุคํ โสฺณํ อชฺฉเตสิ ปฏฺฐิภาคฺ คํ
 ภิกฺขุ รมฺโม ภาสิคฺญฺติ ๑ เอวํ ภาเนเตสิ โช อายสฺมา โสฺโณ
 ภควโต ปฏฺฐิสฺสฺสนิตฺวา สฺพพาเนว อจฺจุสฺสวคฺคิกานิ สฺเรน อภาสิ ๑
 อถโช ภควา อายสฺมฺโต โสฺณสฺส สฺรภณฺณปรีโยธานเ อพฺภา-
 นุโมทิ สฺราจฺ สฺราจฺ ภิกฺขุ สฺคฺคฺคฺคฺคานิ โช เต ภิกฺขุ อจฺจุสฺสวคฺคิ-
 กานิ สฺมฺนสฺสิกคานิ สฺฐปฺชาวิทฺตานิ กตฺถยาณียาสิ วาจา ย สฺมฺนฺนาคโต
 อิตฺถิสฺสจฺจาย อเนตฺถตฺถาย อตฺถสฺส วิณฺณวาปนิยา กตฺถิสฺสโสสิ ตฺวํ
 ภิกฺขุญฺติ ๑ เอกวสฺโส อหํ ภควาติ ๑ กิตฺถิสฺส ปน ตฺวํ ภิกฺขุ เอวํจิริ
 อกาสิสิ ๑ จิริ ทิฏฺฐิโส เม ภาเนเต ภาเมสฺสุ อาทินฺโหว อปฺปจ

๓๕ ฉมฺพาวธา ชวาวาธา พหุภิจฺจา พหุภรณียาติ ฯ ๑ อถโช ภควา
 เขตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺทานํ อุตฺทานสฺสี
 ทิสฺสุวา ธาทีนํ โถเก ฌตฺวา ชมฺมํ นิรุปรฐิ
 อริโย น รมคฺคิ ปาเป ปาเป น รมคฺคิ สฺสจฺจิติ ๑

[๒๒] อถโช ชายสฺมา โสโณ ปฏิสมฺโมตฺติ โช มํ ภควา
 ๓๕ ชฺวสฺส กาลโต ยํ เม อฺปชฺชมาโย. ปริทสฺสจฺจิติ อฺจฺจายาธนา
 เขกฺกํ อฺคฺคฺตราสงฺกํ กวิตฺวา ภควโต ปาเทสฺสุ สิริสา นิปรคิตฺวา
 ภควนฺตํ เขตทโวจ อฺปชฺชมาโย เม ภนฺเต ชายสฺมา มหาภจฺจาโน
 ภควโต ปาเทสฺสุ สิริสา วนฺตฺติ เหวณฺจ วเทติ อวนฺติ-
 ทกฺขิณาปโถ ภนฺเต อฺปฺปภิกฺขุโก คินฺณํ เม วสฺสํ อจฺจเยน
 ภิจฺเจน กสิเรน คโต คโต ทสฺวคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆํ สมนฺนิปาตาเปตฺวา
 อฺปฺปสฺมุปรํ ๓๕ อถคฺคํ อฺปฺเปวนาม ภควา อวนฺติทกฺขิณาปเถ อฺปฺป-
 คเรน คเนน อฺปฺปสฺมุปรํ อฺนุชาเนยฺย อวนฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต
 กณฺหุคฺตรา ภูมि ชวา โคกณฺฏกฺกตา อฺปฺเปวนาม ภควา
 อวนฺติทกฺขิณาปเถ คณฺจคณฺปาหนํ อฺนุชาเนยฺย อวนฺติทกฺขิณาปเถ
 ภนฺเต นหฺนคฺรฺกา มนฺสฺสา อฺทกฺสฺสฺสฺกตา อฺปฺเปวนาม ภควา
 อวนฺติทกฺขิณาปเถ อฺนุชานํ อฺนุชาเนยฺย อวนฺติทกฺขิณาปเถ
 ภนฺเต จมฺมานิ อตฺถรณานิ เชพกจฺมมํ อชจฺมมํ มิคจฺมมํ
 ๓๕ ๓๕ อถคฺคํ ๓๕ อถคฺคํ ๓๕ อถคฺคํ ๓๕ อถคฺคํ ๓๕ อถคฺคํ ๓๕

๓ ยฺ. สํสเน รมคฺคิ สฺสจฺจิติ ๑

ชนุฑุ เอวเมว โช ภาหุเต อวณฺติทกฺขิณฺนาปเถ จมฺมานิ อตุฏฺรณานิ
 เอพฺภจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ ชปฺเปวณาม ภคฺวา อวณฺติ-
 ทกฺขิณฺนาปเถ จมฺมานิ อตุฏฺรณานิ อชฺชาเนยฺย เอพฺภจมฺมํ อชจมฺมํ
 มิคจมฺมํ เอตฺรหิ ภาหุเต มนุสฺสํ นิสฺสํมคฺคานํ ภิกฺขุณฺโณ จัวริ
 เทนฺติ อิมํ จัวริ อิตฺถนฺนามสฺสํ เทมาติ เต อากนฺตุวา อาริ-
 เจนฺติ อิตฺถนฺนาเมหิ เต อากุสฺสํ มนุสฺสํเสหิ จัวริ ทินฺนุนฺติ เต
 กุกฺกุจฺจายนฺตา น สํทียนฺติ มา โน นิสฺสํคฺคิยํ อโหสฺสํติ
 ชปฺเปวณาม ภคฺวา จัวเร ปฺริยายํ อัจฺิเกชฺชเยยฺยาติ ฯ

[๒๓] อถโช ภคฺวา เอตฺถมึ นิทาเน เอตฺถมึ ปกฺรณเณ ฌมฺมึ
 กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อวณฺติทกฺขิณฺนาปเถ ภิกฺขเว ชปฺป-
 ภิกฺขุโก อชฺชานามิ ภิกฺขเว สฺพพฺปจฺจนฺติเมสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ วินยชฺร-
 ปนฺจเมเน คณเณ กุปฺสํมฺปทึ ฯ คคฺริเม ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา
 ปุฏฺฐิติมาย ทิสฺสาย กชฺงคฺคํ นาม นิคโม คสฺสํ ปเรเน มหาสํธา
 คโต ปฺรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเณ ฯ ปุฏฺฐิติม-
 ทกฺขิณฺนาย ทิสฺสาย สฺสทฺถวตฺถิ นาม นทึ คโต ปฺรา ปจฺจนฺติมา
 ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเณ ฯ ทกฺขิณฺนาย ทิสฺสาย เสตฺกณฺณณิกํ
 นาม นิคโม คโต ปฺรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเณ ฯ
 ปจฺฐิติมาย ทิสฺสาย ญฺณํ นาม พุราหุมนคฺคาโม คโต ปฺรา ปจ-
 จนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเณ ฯ อุกฺคฺตราย ทิสฺสาย อุตฺถิรทฺชโช
 นาม ปพฺพโต คโต ปฺรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต

มชฺเฒ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว เหวรุเปตุ ปรฺจฺจนฺติเมตุ ชนฺปเทตุ
 วินยธรรปณฺจเมน คณฺเณ กุปฺตมฺปทํ ๑ อวฺมุติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
 กณฺหุคฺคฺตรา ภูมิ ชฺรเว โคกณฺฏกหฺตา อนุชานามิ ภิกฺขเว
 สฺพฺพปรฺจฺจนฺติเมตุ ชนฺปเทตุ คณฺจฺคณฺปาหนํ ๑ อวฺมุติทกฺขิณาปเถ
 ภิกฺขเว นหฺนคฺครุกา มนุสฺสํสา อุกทสฺสุทฺธิกา อนุชานามิ ภิกฺขเว
 สฺพฺพปรฺจฺจนฺติเมตุ ชนฺปเทตุ ชฺรฺวนหฺนํ ๑ อวฺมุติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
 จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เหวกจฺมมํ อชจฺมมํ มิคจฺมมํ เสงฺยถาปี
 ภิกฺขเว มชฺเฒเมตุ ชนฺปเทตุ เหวคฺ ฆโรคฺ มชฺชารุ ชนฺคฺ เหวเมว
 โช ภิกฺขเว อวฺมุติทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เหวกจฺมมํ
 อชจฺมมํ มิคจฺมมํ อนุชานามิ ภิกฺขเว สฺพฺพปรฺจฺจนฺติเมตุ ชนฺปเทตุ
 จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เหวกจฺมมํ อชจฺมมํ มิคจฺมมํ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว มนุสฺสํสา นิสฺสํสมคฺตานิ ภิกฺขุณฺโณ จีวริ เทนฺติ อิมํ จีวริ
 อิคฺคฺตฺรณามสฺสํ เทมาติ อนุชานามิ ภิกฺขเว สํทิกฺคํ น ตาว คํ
 คณฺนุปลํ ยาว น หคฺคํ คจฺจตฺตํ ๑

จฺมมกฺขนฺนํ ปณฺจมนํ ๑

อิมมฺหิ ชนฺนเก วคฺคฺญฺ เตสฺสจฺจ ๑

คตฺตํทฺทานํ ๑

[๒๕] วาชา ๑ มากโช โสโณ อสฺสํคตฺตํคตฺตํคตฺตํ
 สํคโค คิขฺณกฺกุณฺณํ พหุํ ทสฺเสสิ อคฺคฺตฺริ ๑

ปพพชารทุภิชชิต์	จีณัม เอกปถาสังกัม
นัตถา ปิตตา โถหิตถิกถา	มณฺฑเชฏฐชา กณฺฑเมว ๑ ๑
มหารุงฺกถา มหานามา	วฑฺฒิกถา ๑ ปฏิกิธึปปี
ชตฺตถกา ปญฺญาตี ๑	คฺคฺคตฺติคฺคตฺติรเมณฺฑชชชา ๑
วิจฺจณฺนิกา โมริจฺจิตฺตมฺมจ ^๑	ดีหฺพฺพคฺคฺคมา ๑ ทปปีกา
อนินฺนุทฺทา มชฺชชารี ^๒ ๑	กาโฬตฺตบกฺคปฏิกิธึฏฐา ๑
ผาติคฺคฺคปาหฺนา ชัตถา	โรตฺตชชานฺนชชชชชชชช
คถาเวพฺพิติณฺนเวจ	มฺมชชชชชชชชชชชชชชชชชช
กมตฺตกมฺมพลโลวณฺณณา	รฺมฺมชชชชชชชชชชชชชชชชชช
ผตฺติกา กัสสฺสกาจ ๑	คฺคปฺพิสฺสชชชชชชชชชชชชชช
คาวี ยานัม คิถาโน ๑	ปฺพิวิสฺสชชชชชชชชชชชชชช
ชชชชชชชชชชชชชชชชชช ^๕	คฺคชชชชชชชชชชชชชชชชชช
คิทธินัม จมฺมวฑฺฒเชหิ	ปวิสฺสชชชชชชชชชชชชชช
มหากจฺจายโน ลอโน	ชชชชชชชชชชชชชชชชชช
ชชชชชชชชชชชชชชชชชช ^๖	คณฺนา ชชชชชชชชชชชชชช
จมฺมคฺคฺคชชชชชชชชชชชชชชชช	น คถา คณฺนชชชช
ชชชชชชชชชชชชชชชชชช	โลนชชชชชชชชชชชชชชชชชช

- ๑ ยุ. โมริจฺจิตฺตมฺมจ ๑ ๑ ๒ ตี. มชฺชชารว ๑ ๓ ตี. โรต-
 ชชชชชชชชชชชชชชชชชช ๑ ๔ ยุ. เวพฺพิชชชชชชชชชชชชชช ๑ ๕ ตี. มหาลจจจจ ๑
 ๖ ยุ. ปณฺจคณฺณ ๑ ๗ ยุ. คณฺณคณฺณา ชชชชชชชช ๑

ภสขชกขนุภก

[๒๕] เตน สมเยน พุทโธ ภควา สวาคฤยัม วิหริติ เขตวเน
อนาถมีณทิกถัสส อารามे ๑ เตน โธ ปน สมเยน ภิกขุณ्ह
สวาทิเกน อาพาธเน มุจฺจน्हัน ยาคุเป ปิตา อุกฺคจฺจติ ภคฺคเป
ภคฺคํ อุกฺคจฺจติ ๑ เต เตน กิสฺสา โหนติ อฺฐา ทุพฺพณฺณา
อุปฺปนฺนุชฺชูปฺปนฺนุชฺชกฺขาตา ฆมณิสฺสนุทคคฺคาตา ๑ อทฺทสา โธ ภควา
เต ภิกฺขุ กิสฺเส อฺฐเ ทุพฺพณฺเณ อุปฺปนฺนุชฺชูปฺปนฺนุชฺชกฺขาเต ฆมณิ-
สฺสนุทคคฺคาเต ทิสฺวาน อายสฺสมนุคํ อานนุทํ อามนุเตสิ กิณฺหุ
โธ อานนุท เขตรหิ ภิกฺขุ กิสฺสา อฺฐา ทุพฺพณฺณา อุปฺปนฺนุชฺชูป-
ปนฺนุชฺชกฺขาตา ฆมณิสฺสนุทคคฺคาตาติ ๑ เขตรหิ ฆนฺเต ภิกฺขุณ्ह สวาทิเกน
อาพาธเน มุจฺจน्हัน ยาคุเป ปิตา อุกฺคจฺจติ ภคฺคเป ภคฺคํ อุกฺคจฺจติ
เต เตน กิสฺสา อฺฐา ทุพฺพณฺณา อุปฺปนฺนุชฺชูปฺปนฺนุชฺชกฺขาตา ฆมณิ-
สฺสนุทคคฺคาตาติ ๑ อถโธ ภควโต วโหคถัสส ปฏิสฺสธินฺทิสฺส เหว
เจตโส ปวิตฺถโก อุกฺกปาติ เขตรหิ โธ ภิกฺขุณ्ह สวาทิเกน
อาพาธเน มุจฺจน्हัน ยาคุเป ปิตา อุกฺคจฺจติ ภคฺคเป ภคฺคํ อุกฺคจฺจติ
เต เตน กิสฺสา อฺฐา ทุพฺพณฺณา อุปฺปนฺนุชฺชูปฺปนฺนุชฺชกฺขาตา ฆมณิ-
สฺสนุทคคฺคาตา กิณฺหุ โธ อหิ ภิกฺขุณ्ह ภสขชํ อนุชานเญยํ ยํ
ภสขชญฺเจว อสฺส ภสขชสฺสมคฺคญฺจ โถกถัสส ออาหารคฺคญฺจ^๑
ผเรยฺย น จ โธวาริโก อหารโร ปณฺณายเญยยาติ ๑ อถโธ

๑ ย. อาหารคฺคญฺจ ๑

ภควโต เอกทโหสี อิมานิ โช ปณจ ภคชชชานิ เสยฺยถํ
 สंपปี นวณํคํ เคถํ มชฺช ฆาณิกํ ภคชชชานิ เจว ภคชชชตมมตานิ
 จ โถกสฺส ออาหารคฺคณจ ฆรณฺติ น จ โอปาริโก ออาหาร
 ปณฺณายนฺติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺโณ อิมานิ ปณจ ภคชชชานิ อุนฺชา-
 เนยฺยํ กาทถ ปฏิกฺคเหตฺวา กาทถ ปรีภุณฺชิคฺคณฺติ ฯ อถโช ภควา
 ตายณฺหตฺสเมยฺย ปฏิสตฺถานา อุมฺมิชฺโช เอกสฺมึ นิทาเน เอกสฺมึ
 ปกฺรณเณ ชมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิช มยฺหํ ภิกฺขเว
 รโหคคฺสสฺส ปฏิสตฺถนฺสสฺส เอวํ เจตฺโส ปรีจิกฺกโก อุกฺปาทิ เอกฺรหิ
 โช ภิกฺขุณฺโณ ตารทิกเนน อพาเรน ฆญฺจํ ยาคุเป ปีตา อุกฺคจฺจติ
 ภคฺคปปี ภคฺคคํ อุกฺคจฺจติ เค เคน กิสฺวา อฐา ทุพฺพณฺณา
 อปฺปนฺจอุปฺปนฺจทุกฺขตา ชมนิสฺสนฺนคคฺคตา กิณฺนุ โช อหํ ภิกฺขุณฺโณ
 ภคชชช อุนฺชานเยยฺยํ ยํ ภคชชชเจว อสฺส ภคชชชตมมตณฺจ
 โถกสฺส ออาหารคฺคณจ ฆเรยฺย น จ โอปาริโก ออาหาร
 ปณฺณายเยยฺยติ คสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอกทโหสี อิมานิ โช
 ปณจ ภคชชชานิ เสยฺยถํ สंपปี นวณํคํ เคถํ มชฺช ฆาณิกํ
 ภคชชชานิ เจว ภคชชชตมมตานิ จ โถกสฺส ออาหารคฺคณจ ฆรณฺติ
 น จ โอปาริโก ออาหาร ปณฺณายนฺติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺโณ อิมานิ
 ปณจ ภคชชชานิ อุนฺชานเยยฺยํ กาทถ ปฏิกฺคเหตฺวา กาทถ ปรีภุณฺ-
 ชิคฺคณฺติ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปณจ ภคชชชานิ กาทถ
 ปฏิกฺคเหตฺวา กาทถ ปรีภุณฺชิคฺคณฺติ ฯ

[๒๖] เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ตานิ ปญฺจ เภสัชธานี
 กาทถ ปฏิกุคเหตฺวา กาทถ ปริภุญฺชนฺติ ฯ เสด์ ยานีปี่ ตานิ
 ปากตฺตานิ อฺฐานิ โภชนานิ ตานีปี่ นจฺฉนาเทนฺติ ปคฺเว เตเนสิ-
 กานิ ฯ เตะ เตะน เจว สํวาทิเกน อาพาธเนน อญฺจํ อิมินา จ
 ภคฺคตาจฺฉนาทเกน^๑ ตทฺภเยน ภียฺโยโส มคฺคตฺตาย กิธฺสา โหนฺติ อฺฐา
 ทุพฺพณฺณา อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 โข ภคฺวา เตะ ภิกขุ ภียฺโยโส มคฺคตฺตาย กิธฺเส อฺฐเฐ ทุพฺพณฺเณ
 อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 อานนฺทํ อานนฺเตสิ กิณฺนุ โข อานนฺท เอตฺรหิ ภิกขุ ภียฺโยโส
 มคฺคตฺตาย กิธฺสา อฺฐา ทุพฺพณฺณา อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 กาทถ ปฏิกุคเหตฺวา กาทถ ปริภุญฺชนฺติ เสด์ ยานีปี่ ตานิ
 ปากตฺตานิ อฺฐานิ โภชนานิ ตานีปี่ นจฺฉนาเทนฺติ ปคฺเว เตเน-
 สิگانิ เตะ เตะน เจว สํวาทิเกน อาพาธเนน อญฺจํ อิมินา จ
 ภคฺคตาจฺฉนาทเกน ตทฺภเยน ภียฺโยโส มคฺคตฺตาย กิธฺสา อฺฐา ทุพฺพณฺณา
 อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ อฺฐปฺปนฺนํ
 นิทานเ อคฺคํมี ปกรเณ ฐมฺมี กถํ กถฺวา ภิกขุ อานนฺเตสิ
 อญฺชานามิ ภิกขเว ตานิ ปญฺจ เภสัชธานี ปฏิกุคเหตฺวา กาทถ
 อิกาทถ ปริภุญฺชนฺติ ฯ

๑ ภคฺคตาจฺฉนาทเกนาตีปี่ ปาโไซ ฯ

[๒๗] เตน ไช ปน สมเขน คิตานานัน ภิกขุณัน วเลหิ ภสขชเขหิ
 อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคตุถ อวโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว
 วสันิ ภสขชชานิ อจฺจนวส มจฺจนวส สฺสฺสกาวส สฺสฺกรวส คทฺรภวส
 กาทเ ปฏิกุคหิตํ กาทเ นิปฏกั กาทเ สฺสฺฏจ ๒ เตตปริโกเคน
 ปริภุณฺชิตุ ๑ วิกาเต เจ ภิกขเว ปฏิกุคหิตํ วิกาเต นิปฏกั
 วิกาเต สฺสฺฏจ คณฺเจ ปริภุณฺชเยย อปคฺติ คินฺณํ ทุกฺกฏานํ ๑
 กาทเ เจ ภิกขเว ปฏิกุคหิตํ วิกาเต นิปฏกั วิกาเต สฺสฺฏจ
 คณฺเจ ปริภุณฺชเยย อปคฺติ ทุวินฺนํ ทุกฺกฏานํ ๑ กาทเ เจ
 ภิกขเว ปฏิกุคหิตํ กาทเ นิปฏกั วิกาเต สฺสฺฏจ คณฺเจ
 ปริภุณฺชเยย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ กาทเ เจ ภิกขเว ปฏิกุคหิตํ
 กาทเ นิปฏกั กาทเ สฺสฺฏจ คณฺเจ ปริภุณฺชเยย อนาปคฺตํ ๑

[๒๘] เตน ไช ปน สมเขน คิตานานัน ภิกขุณัน มุเตหิ ภสขชเขหิ
 อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคตุถ อวโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว
 มุตานิ ภสขชชานิ หลิตุทํ สิงฺกิเวรํ วจํ วจตุถ อตฺติวส กฏฺกโรหิณฺณํ
 อุตฺตํ ๑ ภทฺทมคฺคกั ยานิ วา ปนณฺณานิมี อคฺติ มุตานิ ภสขชชานิ
 เนว ชาทนีเย ชาทนียคฺตุถ ๓ ฆรฺนคิ น โภชนีเย โภชนียคฺตุถ ๔ ฆรฺนคิ
 ตานิ ปฏิกุคเหตฺวา ยาวชฺฉิ ปริหริตุ สติ ปจฺจเย ปริภุณฺชิตุ
 อสฺติ ปจฺจเย ปริภุณฺชนคฺสฺส อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน ไช

๑ ส. นิปฏกั ๑ ๒ ส. สฺสฺคฺตุ ๑ ๓ ย. ชาทนียคฺตุ ๑ ๔ ย.
 โภชนียคฺตุ ๑

ปน สัมเขน คิตานานัน ภิกขุณฺโณ มุเถหิ เกสฺสชฺเชหิ ปฎิฎเฑหิ อตุโถ
โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว
นิตฺถํ นิตฺถโปกคฺคณฺติ ฯ

[๒๘] เตน โข ปน สัมเขน คิตานานัน ภิกขุณฺโณ กถาเวหิ เกสฺสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว
กถาวานิ เกสฺสชฺชานิ นิมฺพกถาวํ กุฏฺชกถาวํ ปโยถกถาวํ ปคฺคว-
กถาวํ นคฺคมาถกถาวํ ยานิ วา ปนญฺฉานนฺปิ อคฺคิ กถาวานิ
เกสฺสชฺชานิ เณว ชาทฺถนฺเเย ชาทฺถนฺเเยคฺคํ ฆรณฺติ น โภชนนฺเเย โภชนนฺเเยคฺคํ
ฆรณฺติ ตานิ ปฏิกุคฺคเหตฺวา ยาวชฺชํ ปริหริตุํ สติ ปจฺจเย
ปริภุญฺชิตุํ อสฺติ ปจฺจเย ปริภุญฺชนฺตสฺสฺส อปคฺคิ ทฺถกฺกขุสฺสํสาติ ฯ

[๓๐] เตน โข ปน สัมเขน คิตานานัน ภิกขุณฺโณ ปณฺณเณหิ
เกสฺสชฺเชหิ อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ
ภิกขเว ปณฺณานิ เกสฺสชฺชานิ นิมฺพปณฺณนํ กุฏฺชปณฺณนํ ปโยถ-
ปณฺณนํ สุตฺตปณฺณนํ กปฺปาสีปณฺณนํ ยานิ วา ปนญฺฉานนฺปิ อคฺคิ
ปณฺณานิ เกสฺสชฺชานิ เณว ชาทฺถนฺเเย ชาทฺถนฺเเยคฺคํ ฆรณฺติ น โภชนนฺเเย
โภชนนฺเเยคฺคํ ฆรณฺติ ตานิ ปฏิกุคฺคเหตฺวา ยาวชฺชํ ปริหริตุํ สติ
ปจฺจเย ปริภุญฺชิตุํ อสฺติ ปจฺจเย ปริภุญฺชนฺตสฺสฺส อปคฺคิ
ทฺถกฺกขุสฺสํสาติ ฯ

[๓๑] เตน โข ปน สัมเขน คิตานานัน ภิกขุณฺโณ ฆเถหิ เกสฺสชฺเชหิ
อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว

ผตานิ ภสฺสชฺชานิ วิตฺตํ ปิเปผตํ มริจํ หริคํ วิภิตํ อามถํ
 โคชผตํ ยานิ วา ปนฺณณานิปี อคฺติ ผตานิ ภสฺสชฺชานิ เหน
 ขาทนฺเเย ขาทนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ น โภชนฺเเย โภชนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ ตานิ
 ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริคฺุํ สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตฺุํ อสฺติ
 ปจฺจเย ปริภุญฺชมนฺตฺสฺส อปคฺติ ทฺกฺกฏฺฐสฺสํคฺติ ฯ

[๓๒] เตน โช ปน สฺมเยน คิถานานํ ภิกฺขุณฺโณ ชฺคฺทิ ภสฺสชฺเชทฺติ
 อคฺโต โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺตํ อโรเจสฺสุ ฯ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 ชฺคฺทิ ภสฺสชฺชานิ หิงฺคํ หิงฺคฺชคฺุํ หิงฺคฺสิปาคิํ ตํ คกปคฺคิ
 คกปณฺณํ สฺชชฺชตฺสํ ยานิ วา ปนฺณณานิปี อคฺติ ชฺคฺทิ ภสฺสชฺชานิ
 เหน ขาทนฺเเย ขาทนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ น โภชนฺเเย โภชนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ
 ตานิ ปฏิกฺคเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริคฺุํ สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตฺุํ
 อสฺติ ปจฺจเย ปริภุญฺชมนฺตฺสฺส อปคฺติ ทฺกฺกฏฺฐสฺสํคฺติ ฯ

[๓๓] เตน โช ปน สฺมเยน คิถานานํ ภิกฺขุณฺโณ โถเนทฺติ ภสฺสชฺเชทฺติ
 อคฺโต โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺตํ อโรเจสฺสุ ฯ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 โถณานิ ภสฺสชฺชานิ สํมฺหฺรํ กาวโถณํ สนิหฺฉิํ อฺพภิทํ พิตํ
 ยานิ วา ปนฺณณานิปี อคฺติ โถณานิ ภสฺสชฺชานิ เหน ขาทนฺเเย
 ขาทนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ น โภชนฺเเย โภชนฺเเยคฺตํ ผรฺนฺติ ตานิ ปฏิกฺค-
 คเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริคฺุํ สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตฺุํ อสฺติ ปจฺจเย
 ปริภุญฺชมนฺตฺสฺส อปคฺติ ทฺกฺกฏฺฐสฺสํคฺติ ฯ

[๓๔] เตน โช ปน สฺมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อฺปชฺ-

ฌายสฺส อายสฺมโต เวตฺตฺยสฺสสฺสสฺส กุตฺตกจฺจนฺนาพาโร โหติ ฯ ๑ ตสฺส
 สติกาย จีวรานิ กายเ อคฺคณฺติ ฯ ตานิ ภิกฺขุ อุกฺเกน เตเมตฺวา
 เตเมตฺวา อปฺกขุณฺนติ ฯ ๑ อทฺทสา โห ภควา เตฺนํสํนจฺวาริกํ
 อาหิณฺนทฺมโต เต ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุกฺเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา
 อปฺกขุณฺนเต ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนุปลํงฺกมิ อฺปลํง-
 กมิตฺวา เต ภิกฺขุ เขตฺทโวจ กิมิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 อาพาโรติ ฯ ๑ อิมสฺส ฆนฺเต อายสฺมโต กุตฺตกจฺจนฺนาพาโร สติกาย
 จีวรานิ กายเ อคฺคณฺติ ตานิ มยํ อุกฺเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา
 อปฺกขุณฺนมาติ ฯ ๑ อถ โห ภควา เขตฺสํมํ นีทาเน เขตฺสํมํ ปกรณ
 ฆมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส
 กณฺฑุ วา ปีพกา วา สสฺสาโว วา กุตฺตกจฺจนฺนา วา อาพาโร
 กาโย วา ทฺคฺคณฺโห จฺจนฺณานิ เกสฺสฺซานิ อคฺคิตานสฺส ฉกนฺ
 มคฺคิกํ ราชนนิปฺกถํ อนุชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกขถํ มุสฺสณฺติ ฯ ๑

[๓๕] เตน โห ปน สฺมเยน คิตานานํ ภิกฺขุณํ จฺจนฺเนหิ
 เกสฺสฺเซหิ จาติเตหิ อคฺคโถ โหติ ฯ ๑ ภควโต เขตฺมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว จฺจนฺนจาทนินฺติ ฯ ๑ สฺเนหฺหิ อคฺคโถ โหติ ฯ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ทฺสฺสจาทนินฺติ ฯ ๑

[๓๖] เตน โห ปน สฺมเยน อณฺเฏตฺรสฺส ภิกฺขุโน อมฺนุสฺสิ-
 กาพาโร โหติ ฯ ๑ ตํ อาจฺริยฺยชฺฌมายา อฺปฺยฺยชฺฌนฺตา นาสกฺขิํ
 อโรคํ กาคํ ฯ ๑ โส สฺมฺรณฺนํ คนฺตฺวา อามกมฺถํ ขาติ อามกโถหิคํ

ปวีติ ๑ ศสฺส โส อมฺหุสฺสิกาพาโธ ปฏฺิปปสฺสมฺภิ ๑ ภควโต เขต-
มคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อณฺชานามิ ภิกฺขเว อมฺหุสฺสิกาพาธ อามกมฺถํ
อามกโถทิตฺตํ ๑

[๓๗] เตน โช ปน สฺมเยน อณฺชตฺรสฺส ภิกฺขุโน จกฺขุ-
โรคาพาโธ โหติ ๑ ตํ ภิกฺขุ ปฺริคฺคเหตฺวา อุกฺจาวปீ ปสฺสํวปீ
นิกฺขามาเนติ ๑ อทฺทสา โช ภควา เสนาสนจาวริกํ อาทินฺชนฺโต
เต ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุ ปฺริคฺคเหตฺวา อุกฺจาวปี่ ปสฺสํวปี่ นิกฺขา-
มาเนเต ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺปสฺงมฺมิ อฺปสฺงมฺมิตฺวา
เต ภิกฺขุ เขตทโวจ กิมิสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโธติ ๑
อิมิสฺส ภนฺเต อายสฺมโต จกฺขุโรคาพาโธ อิมํ มยํ ปฺริคฺคเหตฺวา
อุกฺจาวปี่ ปสฺสํวปี่ นิกฺขามาเนติ ๑ อถ โช ภควา เขตฺสฺมึ
นิตาเน เขตฺสฺมึ ปกรเณ ชมฺมึ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อณฺชานามิ ภิกฺขเว อณฺชนํ กาพณฺชนํ วรรณฺชนํ โสถณฺชนํ เกรกํ
กปตฺตณฺติ ๑ อณฺชนปฺปัสเนหิ อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อารโจะสฺสุ ๑ อณฺชานามิ ภิกฺขเว จนฺทนํ ตคฺวี กาพานุสํวริยํ
ตาสีลํ ภาทฺตมคฺคณฺติ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ปฏฺิจานิ
อณฺชนามิ ภาตฺตเกสฺสึ สฺรวาเกสฺสึ นิกฺขิปฺนฺติ ตินฺจณฺเนหิปี
มัสฺสเกหิปี โอภิรียนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อณฺชานามิ
ภิกฺขเว อณฺชนินฺติ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
อุกฺจาวจว อณฺชนินฺโย ชาเวเนติ โสวณฺณมยํ ฐปฺเปยฺมยํ ๑ มหุสฺสา

อชฺฐณายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ เสยฺยถาปปี นาม คีหิ กาม-
 โภคิโนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ น ภิกฺขเว อชฺฐจาวจา
 อณฺฐนึ ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อปาตฺติ ทฺถกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐจิมํ ทนฺตมํ วิสาณมํ นพมํ เวพฺพมํ
 กฏฺฐจิมํ ชคฺคํ ผลมํ โถหมํ สงฺขนาภิมยฺนุติ ๑ เตน โช
 ปน สฺมเยน อณฺฐนึ อปารุตา โหติ คิณฺจฺจนฺเณหิปี มํสฺสเกหิปี
 โอทริยฺนุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 อปฺปชานนุติ ๑ อปฺปชานํ นิปตฺติ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตเกน
 พนฺธิควา อณฺฐนียา พนฺธิคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 อณฺฐนึ ผลติ ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว สุตฺตเกน สิปฺเพตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 อชฺฐนุติ อชฺฐนึ ทฺถชานิ โหณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อณฺฐนึสฺสตาณนุติ ๑ เตน โช
 ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค อชฺฐนึสฺสตาณนุติ
 ชาเรนุติ โสวณฺณมํ ฐปฺปมํ ๑ มนุสฺสํ อชฺฐณายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ
 เสยฺยถาปปี คีหิ กามโภคิโนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑
 น ภิกฺขเว อชฺฐจาวจา อณฺฐนึสฺสตาณนุติ ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย
 อปาตฺติ ทฺถกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐจิมํ
 ทนฺตมํ วิสาณมํ ๑ เป ๑ สงฺขนาภิมยฺนุติ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน
 อณฺฐนึสฺสตาณนุติ ฐมฺมิมํ ปตฺติ ๑ ผลุสา โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ

๑ ย. ปติตา ๑

อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สตาโกธานินฺหิติ ๑ เตน ไช
ปน สมเยน ภิกฺขุ อณฺฺชนํปี อณฺฺชนํสํตํกํปี หตฺถเกน ปริหรนฺหิติ ๑
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อณฺฺชนิตฺต-
ถิกนฺหิติ ๑ อํสํวทฺธโก ๑ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อํสํวทฺธกํ พนฺชนํคฺคกนฺหิติ ๑

[๓๘] เตน ไช ปน สมเยน อายสุมโต มีตฺถิทวจฺจสฺส
สํสาภิตาไป โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว มุทฺธิ เทตถนฺหิติ ๑ นกฺขมํนีโย โหติ ๑ ภควโต เขต-
มคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว นคฺคกมฺมุนฺหิติ ๑ นคฺค-
คตฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
นคฺคกฺกรณินฺหิติ ๑ เตน ไช ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อฺจฺจาวจา
นคฺคกฺกรณินฺโย ชาเรนฺหิติ สํวณฺณมยํ รุํบิยมยํ ๑ มนุสฺสํ อฺจฺจวา-
ยนฺหิติ ชียนฺหิติ วิปาเจนฺหิติ เสยฺยถาปี คิหิ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ น ภิกฺขเว อฺจฺจาวจา นคฺคกฺกรณิ ชาเร-
ตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺคิ ทฺถกฏฺสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว
อฏฺฐิมยํ ๑ เป ๑ สํวทฺธกนฺหิติ ๑ นคฺค วิสํมํ อสํมยฺยิติ ๑
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกํ นคฺค-
กฺกรณินฺหิติ ๑ นกฺขมํนีโย โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว รุํมํ ปาตุณฺหิติ ๑ คณฺเณว วฏฺฐิ อถิมเปตฺวา

๓ ส. อํสํวทฺธโก ๑ ย. อํสํพนฺชโก ๑

ปวีณนุติ กณฺโฬ ทหฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ชุมเนตฺตนุติ ฯ เตน โช ปน สมฺเยน ฉพฺ-
 พุคฺคิยา ภิกฺขุ อจฺจุจาวจานิ ชุมเนตฺตานิ ชาเรณฺติ โสวณฺณมยํ
 รูเปียมยํ ฯ มนุสฺสํ อจฺจุณยานุติ ชัยนุติ วิปาเจณฺติ เสยฺยถาปီ
 คีหิ กามโกติโนติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ น ภิกฺขเว
 อจฺจุจาวจานิ ชุมเนตฺตานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อापคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมฺสํ อนุชานามิ ภิกฺขเว อจฺจุจิมยํ ฯ เป ฯ สงฺฆนาภิมยฺนุติ ฯ
 เตน โช ปน สมฺเยน ชุมเนตฺตานิ อปารุคฺตานิ โหณฺติ ปาณกา
 ปวีณนุติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 อปวีณนุติ ฯ เตน โช ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ชุมเนตฺตานิ หตฺเตน
 ปวิหรณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 ชุมเนตฺตคฺคตฺตวิกฺกนุติ ฯ เอกโต ฆมฺมียนุติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกคฺคตฺตวิกฺกนุติ ฯ อํสํวทฺธโก
 น โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 อํสํวทฺธกํ พนฺชนสฺสคฺคตฺตนุติ ฯ

[๓๘] เตน โช ปน สมฺเยน อายสฺมโต ปีตฺธิทวจฺจธฺมฺสํ
 วาตาพาโร โหติ ฯ เวชฺฐา เอวมาหํสุ เตถฺ ปจิตฺตพฺพนุติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เตตฺตปาณนุติ ฯ
 คสฺมิมิ โช เตตฺตปาเก มชฺฐํ ปกฺขิมิตฺตพฺพํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะถุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เตตฺตปาเก มชฺฐํ ปกฺขิมิตฺตนุติ ฯ

เตน โข ปน สมเยน ฉพุกคิยา ภิกขุ อติปฏชิตุมชชานิ
 เตถานิ ปจนุติ ตานิ บัฒนทวจุฉดเดรจคฤ ๑ ภคจโต เขตมคฤ
 อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว อติปฏชิตุมชช ๑ เตถ ปาดพพิ โย
 บัฒนทวจุฉดเดรจคฤ ๑ อชชานามิ ภิกขเว ยถัมมิ
 เตถปาเก มชชชสุส น วณฺโณ น คนฺโธ น วโรส ปณฺณายติ
 เขวรูปิ มชชชปฏชิตุคิ เตถ ปาดนุติ ๑ เตน โข ปน สมเยน
 ภิกขุณฺหิ พุํ อติปฏชิตุมชช ๑ เตถ ปกฏํ โหติ ๑ อถโข ภิกขุณฺหิ
 เขตทโหสิ กถนุ โข อติปฏชิตุมชช ๑ เตถ ปฏฐชิตพพนุติ ๑
 ภคจโต เขตมคฤ อารโจะสุ ๑ อชชานามิ ภิกขเว อพภณฺชนิ
 อธิฏจาทนุติ ๑ เตน โข ปน สมเยน อายสุมโต บัฒนทวจุฉด
 พุํ เตถ ปกฏํ โหติ ๑ เตถภานํ น วิชชติ ๑ ภคจโต
 เขตมคฤ อารโจะสุ ๑ อชชานามิ ภิกขเว คัณิ คุมพานิ โถห
 คุมพํ กฏจคุมพํ ฉตคุมพนุติ ๑ เตน โข ปน สมเยน อายสุมโต
 บัฒนทวจุฉด องควาโต โหติ ๑ ภคจโต เขตมคฤ อารโจะสุ ๑
 อชชานามิ ภิกขเว เสทกมฺมนุติ ๑ นกฺขมณฺเอย โหติ ๑ ภคจโต
 เขตมคฤ อารโจะสุ ๑ อชชานามิ ภิกขเว สุมภารเสทนุติ ๑
 นกฺขมณฺเอย โหติ ๑ อชชานามิ ภิกขเว มหาเสทนุติ ๑ นกฺขมณฺเอย
 โหติ ๑ อชชานามิ ภิกขเว ภงฺโคทกนุติ ๑ นกฺขมณฺเอย โหติ ๑
 อชชานามิ ภิกขเว อุกทโกฏจกนุติ ๑

๓ ย. พทวิ ๑

[๕๐] เตน โข ปน สัมเขน อายสุมโต ปัตินทวจุตสัส ปพพวาโต โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โถหิตํ โมเจตฺตุนฺติ ฯ นกฺขมณฺเอย โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โถหิตํ โมเจตฺตวา วิสาณนคฺเคตฺตุนฺติ ฯ

[๕๑] เตน โข ปน สัมเขน อายสุมโต ปัตินทวจุตสัส ปาทาผาติตา โหนฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาทพฺพญฺชนฺนฺติ ฯ นกฺขมณฺเอย โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปชฺชํ อภิสํขฺวริตฺตุนฺติ ฯ

[๕๒] เตน โข ปน สัมเขน อญฺเณตฺรสฺสํ ภิกฺขุโน คณฺฐาพาโห โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สตฺถกมฺมุณฺติ ฯ กสฺสาโวทเกน อคฺคโถ โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว กสฺสาโวทกฺกนฺติ ฯ คิตฺถกฺกเกน อคฺคโถ โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว คิตฺถกฺกนฺติ ฯ กพฺพิกาย อคฺคโถ โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว กพฺพิกนฺติ ฯ วณฺพนฺชนโจเตน อคฺคโถ โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว วณฺพนฺชนโจตฺตุนฺติ ฯ วโณ กณฺฐาวติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สํสํปกฺขุเขน โหวิตฺตุนฺติ ฯ วโณ กิตฺติขฺชิตฺถ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ชุมฺมํ กาคฺคนฺติ ฯ วชฺชมมํสํ อฏฺฐสํชาติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โถณสํกฺขฺวริกาย ฉินฺนิตฺตุนฺติ ฯ วโณ น รุหิติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว วณฺเตตฺตุนฺติ ฯ เคตํ คตฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ฯ

๔๕] เกษฏฺฐกฺขณฺธํ จตุตฺตาริ มหาวิภวฺยานิ นานาพาธิกภิกฺขุชฺคคา ๕๑

อนุชานามิ ภิกฺขเว วิกาสิํ สํพุํ วนปฏิกมฺมุหนฺติ ฯ

[๔๓] เคน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตโร ภิกฺขุ อหิณา ทฏฺโง โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว จตุตฺตาริ มหาวิภวฺยานิ ทาตุํ คฺคํ มุคฺคํ ฉาริํ มตฺตติภฺนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺโฌ เอตทโหสิ อปฺปฏิกคฺคหิตานิ นุ โข อุตฺทาหุ ปฏิกคฺคเหตุพฺพานํติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สติ กปฺปิเยการเก ปฏิกคฺคหาเปตุํ สติ กปฺปิเยการเก สํมํ คเหตุวา ปริภุชฺชิตฺตฺตฺติ ฯ เคน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตเรน ภิกฺขุณา วิสํ ปิํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว คฺคํ ปาเยคฺคฺตฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺโฌ เอตทโหสิ อปฺปฏิกคฺคหิตอ นุ โข อุตฺทาหุ ปฏิกคฺคเหตุพฺโพติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยํ กโรหฺนฺโต ปฏิกคฺคณฺหาติ เสวว ปฏิกคฺคโห กโต น ปฺน ปฏิกคฺคเหตุพฺโพติ ฯ

[๔๔] เคน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตรสฺส ภิกฺขุโน ฆรทินฺน- กาพาโร โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สิตฺตาโตพิ ปาเยคฺคฺตฺติ ฯ เคน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตโร ภิกฺขุ ทฏฺฐคฺคหณฺนิโก โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อามิสฺซาริ ปาเยคฺคฺตฺติ ฯ เคน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตรสฺส ภิกฺขุโน ปณฺฑุโรคาพาโร โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ

๑ . ส . ทฏฺฐคฺคหณฺนิโก ฯ

อาโรเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว มุคฺคหรีฏฺกั ปาเยคฺคหฺนุติ ๑ เตน
 โช ปน สฺมเยน อญฺเจตฺตโร สฺมึทฺตโร นวฺวโถสาพาโห โหติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว คนฺธาเตปฺปี
 กาคฺคหฺนุติ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน อญฺเจตฺตโร ภิกขุ อภิสํหฺนกาโย
 โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว
 วิเรจฺมํ ปาคฺคหฺนุติ ๑ อจฺจกคฺคชฺชียา อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว อจฺจกคฺคชฺชิกคฺคหฺนุติ ๑
 อกคฺคยฺยูเสถ อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
 อหุชานามิ ภิกขเว อกคฺคยฺยูสฺสคฺคหฺนุติ ๑ กคฺคาเกวฺน อคฺคโถ โหติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว กคฺคาเกวฺนคฺคหฺนุติ ๑
 ปฏฺิจฺจนาทฺนึเยน อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
 อหุชานามิ ภิกขเว ปฏฺิจฺจนาทฺนึยคฺคหฺนุติ ๑

[๔๕] เตน โช ปน สฺมเยน อายสฺสมา ปีตฺติหฺนฺทวจฺจโน^๑ ราชคเห
 ปพฺพการํ โสธธาเปติ เถนํ กคฺคคฺคาโม ๑ อถโช ราชธา มาคโช
 เสณิโย พิมฺพิสาโร เยน อายสฺสมา ปีตฺติหฺนฺทวจฺจโน เตนฺอุปสํกมิ
 ออุปสํกมิตฺตวา อายสฺสมนฺตํ ปีตฺติหฺนฺทวจฺจนํ อภิวาทคฺควา เขกมนฺตํ
 นิสฺสึทฺติ ๑ เขกมนฺตํ นิสฺสึทฺติโน โช ราชธา มาคโช เสณิโย พิมฺพิสาโร
 อายสฺสมนฺตํ ปีตฺติหฺนฺทวจฺจนํ เขตทโวจ กึ ฆนฺตเต เถโร การาเปตฺติ ๑
 ปพฺพการํ มหาราช โสธธาเปมิ เถนํ กคฺคคฺคาโมติ ๑ อคฺคโถ ฆนฺตเต

๑ ส. ปีตฺติหฺนฺทวจฺจโน ๑

๔๕] เกณฑ์ชกขนุหกรณ์ ปัตินุทวจนตุเถรวตตุ อวรามิกานุชานัน ๕๓

อัยยตุส อวรามิกเนาติ ๑ น ไช มหาราช ภควตา อวรามิก
อญญาโคติ ๑ เตนหิ ภาเต ภาควนุ ตฺ ปฏิจฺจติตฺวา มม
อาโรเจยยาถาคิ ๑ เหว มหาราชาคิ ไช อายตุมา ปัตินุทวจน
รวโย มาครตุส เสนียตุส พิมพิสารตุส ปจฺจตุสสตี ๑ อถไช
อายตุมา ปัตินุทวจน ราชานํ มาครํ เสนียํ พิมพิสารํ ฐมฺมिया
กถาย สฺนุทฺตุสตี สฺมาทเปตี สฺมฺกฺเตเชตี สฺมฺปหฺสตี ๑ อถไช
ราชา มาครไช เสนียโย พิมพิสารโร อายตุมา ปัตินุทวจน
ฐมฺมिया กถาย สฺนุทฺตุสตีโต สฺมาทเปีโต สฺมฺกฺเตชิตโต สฺมฺปหฺสตีโต
อญฺจฺจายาสฺนา อายตุมา ปัตินุทวจน อภิวาเทตฺวา ปทกฺขินิ กตฺวา
ปกฺกามิ ๑ อถไช อายตุมา ปัตินุทวจน ภควโต สฺนฺติเก ฐุตํ
ปาเหลตี ราชานํ ภาเต มาครไช เสนียโย พิมพิสารโร อวรามิกํ
ทาคฺคาโม กถํ นุ ไช ภาเต ปฏิจฺจชิตฺพุพฺพุติ ๑ อถไช ภควา
เขตตุสฺมึ นิตานเน เขตตุสฺมึ ปกรเน ฐมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ
อามนฺเตตี อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อวรามิกนฺติ ๑ ทุติยมฺปิ ไช ราชานํ
มาครไช เสนียโย พิมพิสารโร เชนายตุมา ปัตินุทวจน เตนุ-
ปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา อายตุมา ปัตินุทวจน อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนุตํ นิสฺสตี ๑ เอกมฺนุตํ นิสฺสินโน ไช ราชานํ มาครไช เสนียโย
พิมพิสารโร อายตุมา ปัตินุทวจน เขตทโวจ อญฺญาโค
ภาเต ภควตา อวรามิกโคติ ๑ เหว มหาราชาคิ ๑ เตนหิ ภาเต
อัยยตุส อวรามิกํ ฐมฺมึติ ๑ อถไช ราชานํ มาครไช เสนียโย

พิมพิสาโร อายสุมโต ปัตินทวจุณสฺส อารามิกํ ปฏิสฺสฺสนิกฺขวา
 วิสฺสฺสริทฺวา จิเรน สคฺคํ ปฏิถมิทฺวา อณฺเวยครํ สพุทฺถกํ มหามคฺคํ
 อามนุเตสฺสิ โย มยา ภณเณ อยฺยสฺส อารามิกอ ปฏิสฺสฺสโต
 ทินฺโน โส อารามิกอติ ฯ น โช เทว อยฺยสฺส อารามิกอ
 ทินฺนอติ ฯ กัวจิรํ นุ โช ภณเณ อิตฺโต รคฺคิตฺติ โหคฺคิตฺติ ฯ อถโช
 โส มหามคฺคโต รคฺคิตฺติโย คณเณทฺวา ๒ ราชานํ มาคฺชํ เสนิยํ พิมพิสารํ
 เขคทโวจ ปณฺจ เทว รคฺคิตฺตทานํติ ฯ เคนหิ ภณเณ อยฺยสฺส
 ปณฺจ อารามิกสฺสทานิ เทหิตฺติ ๑ เหวํ เทวาคิ โช โส มหามคฺคโต
 รมฺโย มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมพิสารสฺส ปฏิสฺสฺสนิกฺขวา อายสุมโต
 ปัตินทวจุณสฺส ปณฺจ อารามิกสฺสทานิ อทาสฺสิ ๑ ปาฏิเยกฺโก
 คาโม นิฉิตฺติ ๑ อารามิกคามโกคิปี ๒ อหํสฺสุ ปัตินทวจุณคามโก-
 คิปี ๒ อหํสฺสุ ๑

[๔๖] เคน โช ปน สมฺเยน อายสุมมา ปัตินทวจุโณ คสฺสมิ
 คามเก กุฎฺฏปโก โหติ ๑ อถโช อายสุมมา ปัตินทวจุโณ ปุพฺพณฺห-
 สมยํ นิวาเสทฺวา ปคฺคตจิวรมาทาย ปัตินทวจุณคามกํ ปีนฺุทาย
 ปาวิสิ ๑ เคน โช ปน สมฺเยน คสฺสมิ คามเก อุตฺสฺสโว โหติ ๑
 ทารกา อตฺตงฺกตา มาตาคิตา กัพนฺติ ๑ อถโช อายสุมมา ปัตินท-

 ๑ ตี. ยุ. หิตํ ๑ ๒ ตี. ยุ. วิคเณทฺวา ๑ ๓ ตี. ยุ.
 เทถาคิ ๑ ๔ ตี. ยุ. ปาทาสฺสิ ๑ ๕ ตี. ปัตินฺุทิกามโกคิปี ๑
 ยุ. ปัตินฺุทคามโกคิปี ๑

๔๖] เกษขรขรขรขรขร บัณฑิตทววจนตฺเรวตฺตํ สํวณฺณมาตา ๕๕

ววจฺโน บัณฑิตทววจนคามเก สปรทานํ ปีนุชทาย จรมาโน เยน
อฉฺฉตฺรตฺตํ อวรามิกตฺตํ นิเวศนํ เคนุปลงฺกมิ อฺยุปลงฺกมิตฺวา
ปฉฺฉตฺตฺเต อาสเน นิสฺสํทิ ฯ เคน โช ปน สมเยน ตตฺตํ อวรามิ-
กีนฺยา ธีตา อฉฺฉเว ทวรกเ อตฺตงฺกเต มาตาทิกเต ปลฺลิตฺตฺวา
โรทติ มาถํ เม เทถ อตฺตงฺการํ เม เทถาทิ ฯ อถโช อายสฺมา
บัณฑิตทววจฺโน ตํ อวรามิกีนํ เขตทโวจ กิตฺตํสํยํ ทวริกา โรทตฺติ ฯ
อญํ ฆนฺเต ทวริกา อฉฺฉเว ทวรกเ อตฺตงฺกเต มาตาทิกเต ปลฺลิตฺตฺวา
โรทติ มาถํ เม เทถ อตฺตงฺการํ เม เทถาทิ กุโธ อมฺหากํ
ทฺทคฺคคานํ มาตา กุโธ อตฺตงฺกาโรติ ฯ อถโช อายสฺมา บัณฑิตท-
ววจฺโน อฉฺฉตฺรํ ตินฺนชฺชูปกํ คเหตุวา ตํ อวรามิกีนํ เขตทโวจ
หนฺทิมํ ตินฺนชฺชูปกํ ตตฺตํ ทวริกาย สึเส ปฏฺฐิมุจฺจาทีติ ฯ อถโช
สํ อวรามิกีนํ ตํ ตินฺนชฺชูปกํ คเหตุวา ตตฺตํ ทวริกาย สึเส
ปฏฺฐิมุจฺจํ ฯ สํ อโหสิ สํวณฺณมาตา อภิรฺฐปา ทสฺสํนฺยา ปาส่า-
ทิกา ฯ นคฺติ ตาทิสํ ฆนฺโณปี อนฺเตปฺเร สํวณฺณมาตา ฯ
มณฺุสฺสํ ฆนฺโณ มาคฺรตฺตํ เสณฺยตฺตํ พิมฺพิสํวรสฺสํ อโรเจสฺสุ
อมฺกตฺตํ เทว อวรามิกตฺตํ อเว สํวณฺณมาตา อภิรฺฐปา ทสฺสํนฺยา
ปาส่าทิกา นคฺติ ตาทิสํ เทวตฺตํปี อนฺเตปฺเร สํวณฺณมาตา
กุโธ ตตฺตํ ทฺทคฺคตฺตํ นิสฺสํสํยํ โจริกาย อภคฺคาทิ ฯ อถโช
ราชา มาคโช เสณฺโย พิมฺพิสํวโร ตํ อวรามิกตฺตํ พฺหุชาเปติ ฯ

๓ ส. ย. ปฏฺฐิมุจฺจาติ ฯ

ทุคฺติยํมฺปี ๒ อายสฺมา ปิตฺนุทวฺจฺโจ ปุพฺพพฺนทสฺมยํ นิวาเสตฺวา
 ปตฺตจฺจิวรมาทาย ปิตฺนุทวฺจฺจนคฺคามกํ ปีนฺนทาย ปาวิธึ ปิตฺนุทวฺจฺจ-
 คฺคามเก สฺปทานํ ปีนฺนทาย จรมาโน เยน ศฺลสฺส อารามิกสฺส
 นิเวศฺนํ เตนฺอุปสฺงกมิ อฺอุปสฺงกมิตฺวา ปฏฺวิธึสฺสเก ปุจฺฉนิ กหํ
 อิทํ อารามิกกฺกุตํ คคฺคฺนุติ ๑ เอตฺสฺสํสา ฆนฺนเต สฺวณฺณมาตฺยา
 การณา รณฺญา พนฺธราปิตฺนุติ ๑ อถ ๒ อายสฺมา ปิตฺนุทวฺจฺโจ
 เยน รณฺโย มาคฺศสฺส เตนฺนิยสฺส พิมฺพิสฺวารสฺส นิเวศฺนํ เตนฺ-
 อุปสฺงกมิ อฺอุปสฺงกมิตฺวา ปณฺณคฺเค อาสฺเน นิสฺสึทึ ๑ อถ ๒
 ราชา มาคฺโร เตนฺนิโย พิมฺพิสฺวาโร เยนายนสฺมา ปิตฺนุทวฺจฺโจ
 เตนฺอุปสฺงกมิ อฺอุปสฺงกมิตฺวา อายสฺมมฺหุตํ ปิตฺนุทวฺจฺฉิ อภิวาทิตฺวา
 เอกมฺหุตํ นิสฺสึทึ ๑ เอกมฺหุตํ นิสฺสินฺนํ ๒ ราชานํ มาคฺชํ เตนฺนิยํ
 พิมฺพิสฺวารํ อายสฺมา ปิตฺนุทวฺจฺโจ เอกทโวจฺ จิสฺสํ มหาราช
 อารามิกกฺกุตํ พนฺธราปิตฺนุติ ๑ ศฺลสฺส ฆนฺนเต อารามิกสฺส อเว
 สฺวณฺณมาตา อภิวฺรฺพา ทสฺสํนึยา ปาสฺสาทิกา นตฺติ คาทิสฺสา
 อมฺหากํมฺปี อนฺนเคปุเร สฺวณฺณมาตา กุโตะ ศฺลสฺส ทฺกฺกศฺลสฺส
 นิสฺสํสํยํ จิวริกาย อากคฺคาคิ ๑ อถ ๒ อายสฺมา ปิตฺนุทวฺจฺโจ
 รณฺโย มาคฺศสฺส เตนฺนิยสฺส พิมฺพิสฺวารสฺส ปาสฺสาทิ สฺวณฺณนฺนุติ
 อธิมฺุจฺฉิ ๑ โส อโหสิ สฺพพโสวณฺณมโย ๑ อิทํ ปน เค
 มหาราช ตาวพฺหุ สฺวณฺณนํ กุโตะติ ๑ อณฺณวาคํ ฆนฺนเต อยฺยสฺ-
 ๓ สฺ. ยฺ. อิมํ ๑

๔๗] เกษชชกขนุรํ ปัตินทวจุณตฺเตรวตฺตํ ปรณฺจเกษชชชานี ๕๗

เสเวโส^๑ อิทฺธานุภาโวติ ตํ อวรามิกกุตํ มุณฺจจาเปสึ ๑

[๔๗] มนุสฺสํ อยฺเยน กิร ปัตินทวจุณน สฺราชิกาย ปริสําย
อตุคฺตริมนุสฺสํมมํ อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสํตฺตํ อตุคฺตมนฺนา อภิปรสฺสนฺนา
ชายนํโต ปัตินทวจุณนํ ปรณฺจ เกษชชชานี อภิหริสฺสํ เสยฺยถํ
สํปฺปํ นวณํคํ เคถํ มจฺจุ ฌานํคํ ๑ ปกคฺติยาปํจายสฺสมา ปัตินทวจุณ
ถาภํ โหติ ปรณฺจณฺนํ เกษชชชานํ ตทฺธํ ตทฺธํ ปริสําย วิสฺสํช
เชติ ๑ ปริสํ่า จสฺสํ โหติ พาทุตฺตํ ตทฺธํ ตทฺธํ โถถมฺเพมี
ฆเฐมี ปุเรตฺวา ปฏิสํามะติ ปริสํ่าวณานิปํ ถวิกาโยปํ ปุเรตฺวา
วาทปาเนสฺสํ ตกฺคเติ ๑ ตานิ โอถํนวิถํนานิ คฺคฺจฺนํ ๑ อุนฺทฺเวหิปํ
วิหารา โอภิกฺคณณวิภิกฺคณนา โหนติ ๑ มนุสฺสํ วิหารจาริกํ อาทิณ
ทนฺตา ปสฺสํตฺวา อฺชฌณายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ อนฺโตโกฏฺจ
คาริกา อิมะ สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา เสยฺยถาปํ ราชา มาคฺโช
เสนฺนิโย พิมฺพิสาโรติ ๑ อสฺสํสํสํ โช ภิกฺขุ เคถํ มนุสฺสํ
อฺชฌณายนฺตานิ ชัยนฺตานิ วิปาเจนฺตานิ ๑ เย เค ภิกฺขุ อปฺปํจฺฉา
๑ เป ๑ เค อฺชฌณายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ
เขวฺรฺพาย พาทุตฺตํ เจเคถํสํสํคฺติ ๑ อถโช เค ภิกฺขุ ภคฺวาโต
เขตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ เขวฺรฺพาย
พาทุตฺตํ เจเคถํสํสํคฺติ ๑ สจฺจํ ภคฺวาติ ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา
ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ยานิ โช ปน ตานิ คฺคฺจฺนานิ

๑ ส. ย. อยฺยสฺสํ เเฮโส ๑

ภิกขุณฺํ ปฏิสายนํยานิ เกสฺสชฺชานิ เสยฺยถํทํ สํปฺปึ นวณฺํคํ เคถํ มชฺ
ผาณิคํ คานิ ปฏิกุคฺเคถวา สํคฺคาหปรมํ สันนิชิการกํ ปรีภุณฺชิ-
คพฺพานิ คํ อติภุคคามยโต ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพติ ๑

เกสฺสชฺชอนฺนุณฺวาทภาณวารํ ปจฺมํ ๑

[๕๘] อถโ ช ภควา สํวคฺคิยํ ยถาภีรหฺนคํ จิหริคฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อทฺทสา โช อายสฺมา กงฺขา-
เรวโต อนฺตรามคฺเค คพฺภรณํ โอบุคมิคฺวา คุเพ ปึฏฺจปึ นาริกํปึ
ปกฺชิปนฺเต ทิสฺวาน อภฺปึโย คุโ สํมิโส น กปฺปติ
คุโ จิกาเถ ปรีภุณฺชิคฺคฺหติ กุกฺกฺจายนฺโต สปริโส คุพํ น
ปรีภุณฺชิ ๑ เยปิสฺส สํคพฺพํ มณฺณนฺติ เตปึ คุพํ น ปรีภุณฺ-
ชนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺ ๑ ทิมคฺถาย ภิกฺขเว คุเพ
ปึฏฺจปึ นาริกํปึ ปกฺชิปนฺคฺติ ๑ พนฺชนคฺถาย ภควาติ ๑ สเจ
ภิกฺขเว พนฺชนคฺถาย คุเพ ปึฏฺจปึ นาริกํปึ ปกฺชิปนฺติ โส จ
คุโเควว สํชฺชยํ คจฺฉติ ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ยถาสฺมึ คุพํ
ปรีภุณฺชิคฺคฺหติ ๑ อทฺทสา โช อายสฺมา กงฺขारेวโต อนฺตรา-
มคฺเค วจฺเจ มุคฺคํ ชาตํ ปสฺสสิคฺวา อภฺปึยยา มุคฺคา ปกฺกามึ
มุคฺคา ชายนฺคฺติ กุกฺกฺจายนฺโต สปริโส มุคฺคํ น ปรีภุณฺชิ ๑
เยปิสฺส สํคพฺพํ มณฺณนฺติ เตปึ มุคฺคํ น ปรีภุณฺชนฺติ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺ ๑ สเจ ภิกฺขเว ปกฺกามึ มุคฺคา

๑ ส. ย. สจฺฉยํ ๑

๔๘] เกษชชกขนุชกั ภควโต อุทรวาทาพาโร เตกฏุถยาคุ ๕๘
 ชายนุติ อนุชานามิ ภิกขเว ยถาสุขั มุคฺคั ปริภุณฺชิตฺตุนฺติ ฯ
 เตน โข ปน สัมเยน อญฺเฌตฺรสุตฺตํ ภิกขุโน อุทรวาทาพาโร
 โหติ ฯ โส โถณโสจิรกั^๑ อปายิ ฯ ตสุตฺตํ โส อุทรวาทาพาโร
 ปฏิปฺปสฺสสมฺภิ ฯ ภควโต เอตมคฺคั อารโหเจสุ ฯ อนุชานามิ
 ภิกขเว ยถาสุขั คิถานสุตฺตํ โถณโสจิรกั อคิถานสุตฺตํ อุกทสมฺภินฺหุ
 ปานปริโกเคน ปริภุณฺชิตฺตุนฺติ ฯ

[๔๘] อถโฆ ภควา อนุปุพฺพเพน จาริกั จรมาโน เยน
 ราชคหิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สุทฺถิ ภควา ราชคเห วิหริติ เวพฺพเว
 กถนุทกนิวาเป ฯ เตน โข ปน สัมเยน ภควโต อุทรวาทาพาโร
 โหติ ฯ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ปุพฺพเพมี ภควโต อุทร-
 วาทาพาโร เตกฏุถาย ยาคฺคยา ฆาสุ โหตีติ สํมํ คิถิมิ ตณฺหุตฺถิมิ
 มุคฺคิมิ วิญฺญาเปตฺวา อนฺโต วาเสตฺวา อนฺโต สํมํ ปจิตฺวา
 ภควโต อฺปนาเมตฺติ มิวคฺคั ภควา เตกฏุถั ยาคฺคุนฺติ ฯ ชานนฺ-
 ตาปี ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตาปี น ปุจฺจนฺติ กถํ
 วิทิตฺวา ปุจฺจนฺติ กถํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อตฺถสฺสณฺหิตํ
 ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนตฺถสฺสณฺหิตํ อนตฺถสฺสณฺหิตเเต เสตฺถวาโต
 ตถาคตานํ ฯ ทฺวี่หากาเวหิ พุทฺธา ภควนฺโต ภิกขุ ปฏิปฺปจฺจนฺติ
 รมฺมํ วา เทเสตฺตํ สํมํ สํวถานํ วา สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปตฺ-
 สํมาติ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมมฺหุตฺ อานนฺทํ อามนฺเตสิ กุทายั
 ๑ ส. ย. โถณโสจิรกั ฯ

อานนท ยาคฺฐิ ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเสติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺฉนฺนํ^๑ อานนท
 อนนฺโถมิกํ อปฺปฏฺฐิรุมํ อสฺสํสามณํ อกปฺเปยฺยํ อกรณฺณํ กถํ หิ
 นาม คจฺฉิ อานนท เขวฺรฺรฺพาย พาสฺสฺสตาย เจเตสฺสสฺสตี ยทมฺปี อานนท
 อนฺโตะ อุกฺคํ ตทมฺปี อกปฺเปยฺยํ ยทมฺปี อนฺโตะ ปกฺกํ ตทมฺปี
 อกปฺเปยฺยํ ยทมฺปี สํมํ ปกฺกํ ตทมฺปี อกปฺเปยฺยํ เนคํ อานนท
 อปฺปสฺสฺสนานํ วา ปสฺสํทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ฐมฺมํ กถํ กคฺวา
 ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว อนฺโตะ อุกฺคํ อนฺโตะ ปกฺกํ สํมํ
 ปกฺกํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ ทฺถกฏฺฐสฺส ๑
 อนฺโตะ เจ ภิกฺขเว อุกฺคํ อนฺโตะ ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ คณฺเจ
 ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ ตินฺนํ ทฺถกฏฺฐานํ ๑ อนฺโตะ เจ ภิกฺขเว
 อุกฺคํ อนฺโตะ ปกฺกํ อณฺเฑหิ ปกฺกํ คณฺเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ
 ทฺถินฺนํ ทฺถกฏฺฐานํ ๑ อนฺโตะ เจ ภิกฺขเว อุกฺคํ พหิ ปกฺกํ สํมํ
 ปกฺกํ คณฺเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ ทฺถินฺนํ ทฺถกฏฺฐานํ ๑ พหิ
 เจ ภิกฺขเว อุกฺคํ อนฺโตะ ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ คณฺเจ ปริภุญฺ-
 ชเยยฺย อปคฺคฺติ ทฺถินฺนํ ทฺถกฏฺฐานํ ๑ อนฺโตะ เจ ภิกฺขเว อุกฺคํ
 พหิ ปกฺกํ อณฺเฑหิ ปกฺกํ คณฺเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ
 ทฺถกฏฺฐสฺส ๑ พหิ เจ ภิกฺขเว อุกฺคํ อนฺโตะ ปกฺกํ อณฺเฑหิ ปกฺกํ
 คณฺเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคฺติ ทฺถกฏฺฐสฺส ๑ พหิ เจ ภิกฺขเว

๑ ส. ย. อนนฺจฺฉนฺนํ ๑

๕๒] เกตขุชกขนุชกั อนุโต วุคฺคั อนุโต ปกุกั ส่ามึ ปกุกั ๖๑

วุคฺคั พหิ ปกุกั ส่ามึ ปกุกั คณฺเญ ปริภุญฺเชยฺย อปตฺตติ
ทุกฺกฏสฺส ๑ พหิ เญ ภิกฺขเว วุคฺคั พหิ ปกุกั อณฺเวยหิ ปกุกั
คณฺเญ ปริภุญฺเชยฺย อนาปตฺตตีติ ๑

[๕๐] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ภควตา ส่ามปาโก^๑
ปฏิกฺขิตฺตติ ปุณฺปาเก กุกฺกุจฺจายนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคั
อาโรเจสฺสุ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว ปุณฺปาเก ปจฺจิตฺตติ ๑

[๕๑] เตน โข ปน สมฺเยน ราชคหํ ทฺพภิกฺขุํ โหติ ๑ มนุสฺสํ
โตณฺมึ เตตมฺมึ คณฺชุตมฺมึ ชาทณฺมึ อารามํ อารนฺติ ๑
คานิ ภิกฺขุ พหิ วาเสณฺติ อุกฺกมฺเณทกามิ ชาทนฺติ โจรามิ
หรนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคั อาโรเจสฺสุ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว
อนุโต วาเสตฺตุนฺติ ๑ อนุโต วาเสตฺตวา พหิ ปาเจนฺติ ทมกา
ปริวารนฺติ ๑ ภิกฺขุ อวิสฺสํจฺจา ปริภุญฺชนฺติ ๑ ภควโต เอต-
มคฺคั อาโรเจสฺสุ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว อนุโต ปจฺจิตฺตติ ๑
ทฺพภิกฺขเว กปฺเปยฺยการกา พหุตฺรํ หรนฺติ อปฺปตฺรํ ภิกฺขุนํ เทนฺติ ๑
ภควโต เอตมคฺคั อาโรเจสฺสุ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว ส่ามึ ปจฺจิตฺตํ ๑
อหุชานามิ ภิกฺขเว อนุโต วุคฺคั อนุโต ปกุกั ส่ามึ ปกุกนฺติ ๑

[๕๒] เตน โข ปน สมฺเยน สมนฺพหุตา ภิกฺขุ กาสีสฺสุ วสฺสั
วุคฺคา ราชคหํ คจฺจนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อหุคฺรามคฺเค น ถกฺกั
ตฺตสฺส วา ปณฺตัสฺส วา โภชนสฺส ยาวทคฺคั ปาริบริ^๑ พหุญฺจ

๑ ยฺ. ส่ามึ ปาโก ๑

ผตขาทนัยํ อโหสิ กบฏีการโก ๑ น อโหสิ ฯ อถโฆ เต
 ภิกขุ กิถนุตรูปา เยน ราชคหํ เวพูนํ กถนุทกนิวาโป เยน
 ภควา เตนุปลงฺกมิตฺตํ อุตฺปลงฺกมิตฺตวา ภควนุคํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมนุคํ นิสิตฺตํ ฯ ๑ อวจินฺณํ โฆ ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนุคานํ
 อากนุคเกหิ ภิกขุหิ สฺทฺธิํ ปฏิสมฺโมทิตฺตํ ฯ อถโฆ ภควา เต
 ภิกขุ เขตทโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ชมนัยํ กจฺจิ ยาบํนัยํ กจฺ-
 จิตฺถ อปฺปกิตฺตมเถน อทฺธานํ อากตา กุโต ๑ อุมฺเห ภิกฺขเว
 อากจฺจณฺถาติ ฯ ชมนัยํ ภควา ยาบํนัยํ ภควา อธิ มยํ ภนฺเต
 กาสีสุ วสุสํ อุกฺถา ราชคหํ อากจฺจณฺถา ภควนุคํ ทสฺสํนาย อนฺตรรา-
 มกุเค น ตภิมฺหา อฺฐสฺสํ วา ปณฺตสฺสํ วา โภชนสฺสํ ยาวทตฺถํ
 ปาริปรุํ พหุญจ ผตขาทนัยํ อโหสิ กบฏีการโก ๑ น อโหสิ
 เตน มยํ กิถนุตรูปา อทฺธานํ อากตาติ ฯ อถโฆ ภควา เขตฺถมํ
 นิตาเน เขตฺถมํ ปกฺรเณ ชมนํ กถํ กตฺวา ภิกขุ อามนุเคสิ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ยตฺถ ผตขาทนัยํ ปลฺลสฺติ กบฏีการโก
 ๑ น โหติ สํมํ คเหตุวา หริตฺวา กบฏีการกํ ปลฺลสฺติตฺวา
 ภูมियํ นิกฺขิปิตฺวา ปฏิกุคฺหาเปตฺวา ปริภุญฺชิตฺุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 อุกฺคหิตํ ปฏิกุคฺเหตฺตุนฺติ ฯ

[๕๓] เตน โฆ ปน สมฺเยน อณฺเวยตรสฺสํ พุราหุมนสฺสํ นวา
 ๑ ติตา นวญจ มชฺช อฺปฺปนฺนา โหนฺติ ฯ อถโฆ ตสฺสํ พุราหุ-
 ๒ สฺสํ อุกฺคหิตํปฏิกุคฺหิตกนฺติ ฯ ย. อุกฺคหิตํ ปฏิกุคฺหิตฺตุนฺติ ฯ

ฌณฺสฺส เเขตทโหสิ ยนฺนุหนํ นเว จ ติเต นวณฺจ มจฺจุ พุทฺธปฺ-
 ปมฺขณฺสฺส ภิกฺขุณฺสฺสทฺตยยนฺติ ฯ อถโฆ โส พฺรหฺมณฺเณ
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สฺมฺโมทิตฺ
 สฺมฺโมทนียํ กถํ สํวณฺนียํ วิคิสาเรตฺวา เอกมฺหุคํ อฏฺฐาสิ ฯ
 เอกมฺหุคํ จีโต โฆ โส พฺรหฺมณฺเณ ภควนฺคํ เเขตทโวจ อธิวาเสตฺ
 เม ภนฺเต ภวํ โคคโม สฺวาตนาย ภคฺคํ สทฺธิ ภิกฺขุณฺสฺสเมนาติ ฯ
 อธิวาเสสิ ภควา คุณฺหํภาเวน ฯ อถโฆ โส พฺรหฺมณฺเณ ภควโต
 อธิวาสนํ วิทิตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโฆ โส พฺรหฺมณฺเณ คสฺสํ
 รตฺติยา อจฺจเยน ปณฺเฑคํ ชาทนียํ โภชนนียํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต
 กถํ อวโรจาเปสิ กาทโ ภ โคคม นินฺจิตํ ภคฺคณฺติ ฯ
 อถโฆ ภควา ปุพฺพพฺนฺหฺสฺมยํ นินฺจาเสตฺวา ปคฺคจํวราทาย เยน
 คสฺสํ พฺรหฺมณฺสฺส นินฺจาเสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺ-
 ญคฺเต อาสเน นิสฺสิทฺธิ สทฺธิ ภิกฺขุณฺสฺสเมน ฯ อถโฆ โส พฺรหฺมณฺเณ
 พุทฺธปฺปมฺขณฺสฺส ภิกฺขุณฺสฺสเม ปณฺเฑเคน ชาทนีเยน โภชนนีเยน สหคฺคา
 สฺนฺคปฺเปตฺวา สฺมฺปวาเรตฺวา ภควนฺคํ ภูตฺตาวํ โอนิคฺคปคฺคปาณํ
 เอกมฺหุคํ นิสฺสิทฺธิ ฯ เอกมฺหุคํ นิสฺสินฺหํ โฆ คํ พฺรหฺมณฺณํ ภควา
 ธมฺมิมิยา กถาย สฺนฺหฺสฺสเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมฺมุคฺเตเชตฺวา สฺมฺปหฺ-
 เสตฺวา อฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ อถโฆ คสฺสํ พฺรหฺมณฺสฺส
 อจิรปคฺคณคฺสฺส ภควโต เเขตทโหสิ เยสํ โฆ มยา อคฺคา
 พุทฺธปฺปมฺขโฆ ภิกฺขุณฺสฺสโฆ นิมฺหุคิโต นเว จ ติเต นวณฺจ มจฺจุ

ทตฺถสํมัตติ เต มยา ปมุจฺจา ทาคุ ยนฺนุนาหํ นเว ๑ คิเต
 นวณฺจ มจฺจุ โกถมฺเพหิ ๑ สมฺเฆหิ ๑ อารามํ หราเปยฺยนฺนุติ ๑
 อถ โช ใส พฺราหฺมโณ นเว ๑ คิเต นวณฺจ มจฺจุ โกถมฺเพหิ
 ๑ สมฺเฆหิ ๑ อารามํ หราเปตฺวา^๑ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา เอกมฺนุคํ อจฺจุสํสํ ๑ เอกมฺนุคํ จิโต โช ใส
 พฺราหฺมโณ ภควนฺคํ เขตทโวจ เยสํ โช มยา โภ โคตม
 อตฺถาย พุทฺธปฺปมุโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺนิตฺโต นเว ๑ คิเต
 นวณฺจ มจฺจุ ทตฺถสํมัตติ เต มยา ปมุจฺจา ทาคุ ปฏิกฺคณฺหาตฺถ
 เม ภวํ โคตโม นเว ๑ คิเต นวณฺจ มจฺจุ^๒นฺนุติ ๑ เตนฺหิ ตวํ
 พฺราหฺมณฺ ภิกฺขุณฺหํ เทหิตฺติ ๑ เตนฺ โช ปน สฺมเยน ภิกฺขุ พุทฺธภิกฺข
 อปฺปมตฺตเกปปี ปวาเรณฺนุติ ปฏิสงฺขาปปี ปฏิกฺขิปนฺนุติ สฺพโป ๑
 สงฺโฆ ปวาริตฺโต โหติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจายนฺตนา น ปฏิกฺคณ-
 นฺนุติ ๑ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุชถ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ตโต นีหฺมํ ภูตฺตาวินา ปวาริตฺเตน อนตฺติริคฺคํ ปริภุชิตฺตุนฺนุติ ๑

[๕๔] เตน โช ปน สฺมเยน อายสฺมโต อุปนฺนทตฺถ สกฺย-
 ปคฺคตฺถ อุปจฺจุจกฺกตฺถ สงฺฆตฺถ อตฺถาย ชาทนฺนียํ ปาเหตี^๒ อยฺยตฺถ
 อุปนฺนทตฺถ ทตฺถเสตฺวา สงฺฆตฺถ ทาทพฺพนฺนุติ ๑ เตน โช ปน
 สฺมเยน อายสฺมา อุปนฺนโท สกฺยปคฺคโต คามํ ปีนฺนุทาย ปวิฏฺโง

๑ สี่. ยฺ. อารหาเปตฺวา ๑ ๒ อิตฺ ปรี อิมํ ชาทนฺนียนฺนุติปปี
 ปาซทฺวयी ๑

โหติ ฯ อถโห เต มนุสฺสา อารามํ คนฺดฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉิสุ
กํ ฆนฺเต อโย อฺปนฺนโหติ ฯ เขตฺตาสุโต อายสฺมา อฺปนฺนโ
สฺกยปฺกฺโต คามํ ปิณฺทาย ปวิฏฺโจติ ฯ อิทํ ฆนฺเต ขาถนํยํ
อโยสฺส อฺปนฺนทสฺส ทสฺเสตฺวา สงฺฆสฺส ทาทพฺพนฺติ ฯ ภควโต
เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ เตนฺหิ ภิกฺขเว ปฏิกฺคเหตฺวา นิกฺขิปถ
ยว อฺปนฺนโ อากฺขณตฺติ ฯ อถโห อายสฺมา อฺปนฺนโ
สฺกยปฺกฺโต ปุเรภคฺคํ กุถานิ ปยฺรูปาสิตฺวา ทิวา อากฺขณฺติ ฯ
เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ทฺพภิกฺขเว อปฺปมคฺคเกปฺปี ปวาเรนฺติ
ปฏิสงฺขามิ ปฏิกฺขิปนฺติ สฺพุโป ๑ สงฺโฆ ปวาริตฺโ โหติ ฯ
ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจาณฺดา น ปฏิกฺคณฺหนฺติ ฯ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว
ปริภฺวชถ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว ปุเรภคฺคํ ปฏิกฺคหิตํ กุตฺตาณิ
ปวาริตฺเตน อนฺติริคฺคํ ปริภฺวชฺชิตฺวา ฯ

[๕๕] อถโห ภควา ราชคฺเห ยถาภิรฺนฺคํ วิหริตฺวา เยน
สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อฺนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน สํวคฺคํ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺกํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริ
เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามे ฯ เตน โห ปน สมฺเยน
อโยสฺมาโต สารีปุตฺตสฺส กายทาหาพาโห โหติ ฯ อถโห อายสฺมา
มหาโมคคฺคตาโน เยนายสฺมา สารีปฺกฺโต เตนฺอุปสงฺกมิ อฺป-
สงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺคํ สารีปฺกฺคํ เขตทโวจ ปฺพุเพ เต อากฺสุ
สารีปฺกฺต กายทาหาพาโห เกน มาสุ โหตฺติ ฯ ภิสฺสํ ๑ เม

อาวุโส มุตาติกาหิ จาติ ๑ อถโฆ อายสุมมา มหาโมคคฺคตฺตนาโน
 เสยฺยถาปปี นาม พตฺวา ปุริโส สฺมมฺมิมฺมชิตฺตํ วา พาทํ ปสฺสาเรยฺย
 ปสฺสาวิตํ วา พาทํ สฺมมฺมิมฺมชฺเชยฺย เอวเมว เขตฺตวเน อนฺตรหิตฺโต
 มนุทาทินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร ปาตุรโหสิ ๑ อทฺทสา โฆ
 อณฺตโร นาค อายสุมนฺตํ มหาโมคคฺคตฺตนาณํ ทูรโต ว อากฺขณฺตํ
 ทิสฺสุวาน อายสุมนฺตํ มหาโมคคฺคตฺตนาณํ เขตฺตวโจ เขตฺต โฆ ฆนฺเต
 อยฺโย มหาโมคคฺคตฺตนาโน สฺวาคํ ฆนฺเต อยฺยสฺส มหา-
 โมคคฺคตฺตนาณสฺส เกน ฆนฺเต อยฺยสฺส อตุโถ กิํ ทมฺมํติ ๑ ภิเดหิ
 ๑ เม อาวุโส อตุโถ มุตาติกาหิ จาติ ๑ อถโฆ โส นาค
 อณฺตโร นาคํ อาณาเปสิ เตนหิ ฆเน อยฺยสฺส ภิเส ๑
 มุตาติกาโย ๑ ยาวทคฺคํ เทหิติ ๑ อถโฆ โส นาค มนุทาทินิ
 โปกฺขรณิ โอคฺคาเหตุวา สฺสณฺทาย ภิสฺสมุตาติกาโย อพฺพาทิตฺตวา
 สฺวิกฺขาติตํ วิกฺขาเตตฺตวา ฆนฺตฺทิกํ พนฺธิตฺตวา เยนายสุมมา มหา-
 โมคคฺคตฺตนาโน เตนุปลงฺกมิ ๑ อถโฆ อายสุมมา มหาโมคคฺคตฺตนาโน
 เสยฺยถาปปี นาม พตฺวา ปุริโส สฺมมฺมิมฺมชิตฺตํ วา พาทํ ปสฺสาเรยฺย
 ปสฺสาวิตํ วา พาทํ สฺมมฺมิมฺมชฺเชยฺย เอวเมว มนุทาทินิยา โปกฺ-
 ขรณิยา ตีเร อนฺตรหิตฺโต เขตฺตวเน ปาตุรโหสิ ๑ โสปี โฆ นาค
 มนุทาทินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร อนฺตรหิตฺโต เขตฺตวเน ปาตุรโหสิ ๑
 อถโฆ โส นาค อายสุมโต มหาโมคคฺคตฺตนาณสฺส ภิเส ๑ มุตา-

๓ ยฺ. ภิสฺสมฺมจ มุพาทินฺนจ ๑

ติกาโย ๑ ปฏิภคหาเปตวา เขตวเน อนุครหิโต มนุทาณินยา
โปกขรณินยา ตัเว ปาตุรโหตี ๑ อถโธ อายสุมา มหา-
โมคคตตนาโม อายสุมโต สารีปุตตตสฺส ภิสฺเส ๑ มุตาติกาโย ๑ อป-
นาเมตี ๑ อถโธ อายสุมโต สารีปุตตตสฺส ภิสฺเส ๑ มุตาติกาโย
๑ ปริภคตตสฺส กายทาหาพาโธ ปฏิปฺปสฺสम्मภิ ๑ พหุ ภิสฺสา ๑
มุตาติกาโย ๑ อวลลิจฺจา โหหฺติ ๑ เตน โธ ปน สมเยน
ภิกขุ ทฺพภิกฺขเว อปฺปมคฺคเกปปี ปวาเรหฺติ ปฏิสงฺขามิ ปฏิภุชปฺนฺติ
สฺสพฺโพ ๑ สงฺโฆ ปวาริตโ โหติ ๑ ภิกขุ กุกฺกุกฺจายนฺตา น
ปฏิภคณฺหนฺติ ๑ ปฏิภคณฺหาถ ภิกขเว ปริภุชถ อนุชานามิ
ภิกขเว วณฺฺจํ โปกขรณฺฺจํ ภคฺคาณินา ปวาริตฺเตน อนตฺติวิคฺคํ
ปริภุชฺชิตฺตฺตฺตํ ๑

[๕๖] เตน โธ ปน สมเยน สํวคฺคิยํ พหุ ผลชานนฺนํ
อตุสฺสณฺนํ โหติ กปฺเปยการโก ๑ น โหติ ๑ ภิกขุ กุกฺกุกฺ-
จายนฺตา ผลํ น ปริภุชฺชนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะถ ๑
อนุชานามิ ภิกขเว อพฺชํ นพฺพพฺชํ อถตถกปฺเป ผลํ ปริภุชฺชิตฺตฺตํ ๑

[๕๗] อถโธ ภควา สํวคฺคิยํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ราชคหํ ตทวสฺสี ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา ราชคเห วิหริ-
เวพฺพเน กถนฺทกนิวาเป ๑ เตน โธ ปน สมเยน อณฺฺยตฺรตสฺส
ภิกขุโน ภคฺคททาพาโธ โหติ ๑ อากาสโคคฺคโต เวชฺโธ สัตต-

กมุํ กโรติ ๑ อถโฆ ภควา เสนาสนจาริกํ อานินฺนุชนุโต เยน
 คตฺถํ ภิกฺขุโน จิหารอฺ เตนุปลงฺกมิ ๑ อทฺทสา โฆ อากาส-
 โคคฺโคโต เวชฺโฆ ภควนฺตํ ทูรโต ๑ อากจฺจนฺตํ ทิสฺสุวาน ภควนฺตํ
 เขตทโวจ อากจฺจนฺตํ ภวํ โคคโม อิมสฺสํ ภิกฺขุโน วจฺจมกฺกํ
 ปลสฺสคฺคํ เสยฺยถาปํ โคธามฺนุชฺชติ ๑ อถโฆ ภควา มมํ ชุวายํ
 โมชฺชปริสฺสํ อฺบฺปนฺนเขตฺตํ คโค ๑ ปฏฺธิณฺวคฺคิตฺวา เขตฺถมํ นิทาเน
 เขตฺถมํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆมํ สนนฺิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺธิปฺจฺฉิ
 อคฺคิ ภิกฺขเว อมฺกสฺสํ จิหารเว ภิกฺขุ คิตฺตานนฺติ ๑ อคฺคิ ภควาติ ๑
 กิณฺนคฺคสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อวาพาโรติ ๑ คตฺถํ ภนฺเต อายสฺสมโต
 ภนฺนทถาพาโร อากาสโคคฺโคโต เวชฺโฆ สคฺคตถกมฺมํ กโรตฺตีติ ๑
 จิครหิ พุทฺโฆ ภควา อนนฺนจฺจนฺตํ ภิกฺขเว คตฺถํ โมชฺชปริสฺสํ
 อนนฺนโตมิกํ อปฺปฏฺฐิรฺมํ อสฺสํมณฺทํ อกปฺปํยํ อกรณฺยํ กถํ หิ
 นาม สฺสํ ภิกฺขเว โมชฺชปริสฺสํ สมนฺุพาเช สคฺคตถกมฺมํ กอาราเปสฺสํคิ
 สมนฺุพาเช ภิกฺขเว สฺสํมา นนฺิ ทฺุโรปโย วโน ทฺุปรฺบริหารํ
 สคฺคํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสนฺุหานํ วา ปลสาทาย ๑ เป ๑ จิครหิตฺวา
 ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺุเตสฺสิ น ภิกฺขเว สมนฺุพาเช
 สคฺคตถกมฺมํ กอาราเปตฺพุพฺพํ โย กอาราเปยฺยํ อวปคฺคิ กุสฺสจ-
 จยสฺสํคิ ๑ เณ โฆ ปน สมนฺุเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
 สคฺคตถกมฺมํ ปฏฺธิชฺชิตฺตฺนุติ วคฺคิถกมฺมํ กอาราเปนฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ
 อปฺปํจฺฉนา ๑ เป ๑ เต อฺชฺฉณายนฺติ ชฺชียนฺติ จิปาเจนฺติ กถํ หิ

๕๘] เกษชชกขหุรกี ๕ตถกมมัม ๖ตถกมมัม ปฏิจจนาทานันยัม ๖๘

นาม นพพคคิยา ภิกขุ ๖ตถกมมัม การราเปตฺตํคตฺติ ๖ ๖ตถ ๖เต
ภิกขุ ภควโต ๖เตมคตฺตัม อารโจะตฺตัม ๖ ๖ตถจํ กิร ภิกขเว
นพพคคิยา ภิกขุ ๖ตถกมมัม การราเปตฺตํคตฺติ ๖ ๖ตถจํ ภควาติ ๖ เป ๖
วิกรหิตฺวา ๖มมัม กตํ กตฺวา ภิกขุ ๖ตถกมมัม น ภิกขเว
๖ตมฺพาร๖ตฺต ๖ตมฺพาทา^๑ ๖ตมฺพคฺเต ๖ตถกมมัม ๖ว ๖ตถกมมัม ๖ว
การราเปตพพํ โย การราเปยฺย ๖ตปคฺติ ๖ตตจฺจย๖ตฺตํคตฺติ ๖

[๕๘] ๖ตถ ๖ภควา ๖ราชคเ ๖ยถาภิรหุคัม ๖วิกรหิตฺวา ๖เยน
๖พาราณสี ๖เตน ๖จาวิกํ ๖ปฏกามิ ๖อนุปฺพพฺเพน ๖จาวิกํ ๖จรมานो
๖เยน ๖พาราณสี ๖คทวสริ ๖คตฺร ๖ตฺตํ ๖ภควา ๖พาราณสียํ
๖วิกรหิต ๖อิติปคเน ๖มิกทาเย ๖เตน ๖โ ๖ปน ๖ตมฺเยน ๖พาราณสียํ
๖ตฺตํปโย ๖จ ๖อุปาสโก ๖ตฺตํปโย ๖จ ๖อุปาสิกา ๖อํโก^๒ ๖ตมฺพนา
๖โหหิต ๖ทายกา ๖การกา ๖ตมฺพจฺจจกา ๖ ๖ตถ ๖ตมฺพโย ๖อุปาสิกา
๖อารามํ ๖คณฺฑวา ๖วิหารเนน ๖วิหารํ ๖ปริเวเนน ๖ปริเวณํ ๖ตมฺพตมฺพ-
๖มิตฺวา ๖ภิกขุ ๖ตมฺพคตฺติ ๖โก ๖ภนฺเต ๖คิตาโน ๖กตฺตํ ๖กํ ๖อาหริย-
๖คฺติ ๖เตน ๖โ ๖ปน ๖ตมฺเยน ๖อนฺนคเวน ๖ภิกขุนา ๖วิเรจณํ
๖ตมฺพํ ๖โหติ ๖ ๖ตถ ๖โ ๖โส ๖ภิกขุ ๖ตมฺพโย ๖อุปาสิกํ ๖เตทโวจ
๖มยา ๖โ ๖ภคินิ ๖วิเรจณํ ๖ตมฺพํ ๖คฺโต ๖เม ๖ปฏิจจนาทานันยนาติ ๖
๖ตมฺพจฺจ ๖อຍຍ ๖อาหริย๖ตมฺพคตฺติ ๖ตมฺพํ ๖คณฺฑวา ๖อนฺนคเวณํ ๖อาณาเปตฺติ
๖คจฺจ ๖ภเน ๖ตมฺพคตมฺพํ ๖ชานาหิต ๖ ๖เอวํ ๖อຍຍေติ ๖โ ๖โส ๖ปริโส

๑ ตมฺพนา ๖ ๑ ๖. ๖คฺโต ๖

สุปฎิยาย อุปาสิกาย ปฏิสัสนิตฺวา เกวตถปมํ พาวรานตี อากิน-
 ทนุโต น อทฺทสํ ปวตฺตมํ ๑ อถโฆ โส ปุริโส เยน สุปฎิยา
 อุปาสิกา เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา สุปฎิยํ อุปาสิกํ เขตทโวจ
 นตฺตยเย ปวตฺตมํ มาฆาโต ชชฺชาติ ๑ อถโฆ สุปฎิยาย
 อุปาสิกาย เขตทโหสิ คสฺส ๒ คิถานสฺส ภิกฺขุโน ปฏิจฺฉนาทนํ
 อถนคสฺส อปาโฆ วา อภิวทฺตมิตฺติ กาทกิริยา วา ภวิสฺสติ
 น ๒ เม คํ ปฏิฐมํ ยานํ ปฏิสัสนิตฺวา น หราเปยฺยนฺติ ๑
 โปคฺคณิกํ คเหตุวา อูรมํ อุกฺกนฺติตฺวา ทาสฺยา อทาสี นนฺท
 เข อิมํ มํ สํปาทเหตุวา อมฺกสมํ วิหารเว ภิกฺขุ คิถาโน
 คสฺส ทชฺเชหิ โย ๑ มํ ปุจฺฉติ คิถานาติ ปฏิเวเทหิตฺติ อุตฺตรา-
 สงฺเคน อูริ เวเชตฺวา โอวรํ ปวิสฺสิตฺวา มนฺจเก นิปชฺชิ ๑
 อถโฆ สุปฎิโย อุปาสโก ฆริ คนฺตฺวา ทาสี ปุจฺฉิ กหํ สุปฎิ-
 ยาคี ๑ เขตายฺเย โอวเรเก นิปนฺนาติ ๑ อถโฆ สุปฎิโย อุปาสโก
 เยน สุปฎิยา อุปาสิกา เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา สุปฎิยํ
 อุปาสิกํ เขตทโวจ กิสฺส นิปนฺนาสฺสติ ๑ คิถานมฺหิตฺติ ๑ กิณฺเด
 อปาโหติ ๑ อถโฆ สุปฎิยา อุปาสิกา สุปฎิยสฺส อุปาสกสฺส
 เขตมตฺถํ อโรเจตี ๑ อถโฆ สุปฎิโย อุปาสโก อจฺฉริยํ วัต
 โภ อหฺกตํ วัต โภ ยาว สทฺธายํ สุปฎิยา ปลฺลนา ยตฺร
 หิ นาม อตฺตโนปํ มํสาณิ ปริจฺจตุคานิ กิ ปนิมาเย^๑ อณฺณ
 ๑ ส. กิมุฎิมาเย ๑

กิณฺจิ อเทยฺยํ ภวิสฺสคฺคิตฺติ หฺมฺโง โส อุตฺตคฺโค เยน ภควา เตนฺอุป-
 สฺงมฺมิ อฺปฺสฺงมฺมิตฺตวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํติ ฯ ๑
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโน โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก ภควนฺตํ เขตฺทโวจ
 อธิวาลฺลํ เม ภาเย ภควา สฺวาทนาย ภคฺคํ สฺทฺธิํ ภิกฺขุสฺสงฺฆเณนาติ ฯ
 อธิวาลฺลํ ภควา คุณฺหิภาเวเน ฯ ๑ อถ โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก
 ภควโต อธิวาลฺลํ วิทิตฺวา อฺจฺจายาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 ปทกฺขิณฺนํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ ๑ อถ โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก ตสฺสสา
 รคฺคิยา อจฺจเยเน ปณฺนํ ชาตินํ โภชนํ ปฏฺยิททาเปตฺวา ภควโต
 กาลํ อวโรจาเปตี ภาโส ภาเย นิฏฺฐิตํ ภคฺคนฺติ ฯ ๑ อถ โช
 ภควา ปุพฺพณฺนสฺมยํ นินฺวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวราทาย เยน สุปป์ปียสฺส
 อฺปฺสฺสโก นินฺเวสนํ เตนฺอุปสฺงมฺมิ อฺปฺสฺงมฺมิตฺตวา ปณฺณตฺเต
 อสฺสเน นิสฺสํติ สฺทฺธิํ ภิกฺขุสฺสงฺฆเเน ฯ ๑ อถ โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก
 เยน ภควา เตนฺอุปสฺงมฺมิ อฺปฺสฺงมฺมิตฺตวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 เอกมฺนฺตํ อฺจฺจาสี ฯ ๑ เอกมฺนฺตํ จิตํ โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก ภควา
 เขตฺทโวจ กหํ สุปป์ปียาติ ฯ ๑ คิถานา ภควาติ ฯ ๑ เตนฺหิ อากฺ-
 กฺคฺคิ ฯ ๑ น ภควา อฺสฺสคฺคิตฺติ ฯ ๑ เตนฺหิ ปริกฺคเหตฺวาปี อานเถติ ฯ ๑
 อถ โช สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก สุปป์ปียํ อฺปฺสฺสโก ปริกฺคเหตฺวา อานเถติ ฯ
 ตสฺสสา สฺห ทสฺสเนเน ภควโต ตาวมฺหา วโน ฐโปห อโหสิ
 สฺจฺจนิ โดมฺชาโต ฯ ๑ อถ โช สุปป์ปียํ ๑ อฺปฺสฺสโก สุปป์ปียา ๑
 อฺปฺสฺสกา อจฺจนฺนํ ๑ ต โภ อพฺภคํ ๑ ต โภ ตถาคตสฺส

มัททิกกา มหานุภาวตา ยตฺร หิ นาม สห ทสฺสเนน ภควโต
 ตาวมหา วโน รุโหห ภวิสฺสตี สฺจฺจนิ โดมชาโตติ หฺจฺจ
 อุกคฺคา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน
 สหคฺคา สหคฺคปฺเปตฺวา สปฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ กุตฺตาวิ โอนฺตี-
 ปคฺคปฺปานํ เขมมฺนํ นิสฺสํ ๑ อถ โช ภควา สฺขปฺเปยฺยํ อฺปาถํ
 สฺขปฺเปยฺยํ อฺปาถํ รมฺมียา กถาย สหฺทสฺเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา
 สหฺคฺคเตเชตฺวา สหฺคฺคปฺเปตฺวา อฺจฺจํ ยายาสฺนา ปกฺกามิ ๑

[๕๘] อถ โช ภควา เขตฺสุมํ นีทาเน เขตฺสุมํ ปกรเณ ภิกฺขุ-
 สงฺฆํ สหฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺธิปฺจฺจนิ โโก ภิกฺขเว สฺขปฺเปยฺยํ
 อฺปาถํ มํสํ วิณฺญาเปตฺติ ๑ เหวํ อฺคฺคเต โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ อหํ โช ภนฺเต สฺขปฺเปยฺยํ อฺปาถํ มํสํ วิณฺญาเปตฺติ ๑
 อหริยิตฺถ ภิกฺขุติ ๑ อหริยิตฺถ ภควาติ ๑ ปริภุชฺชิตฺถํ ภิกฺขุติ ๑
 ปริภุชฺชิตฺถํ ภควาติ ๑ ปฏฺธิเวกฺขิตฺถํ ภิกฺขุติ ๑ นหํ ภควา
 ปฏฺธิเวกฺขิตฺถํ ๑ อภิเวกฺขิตฺถํ ภิกฺขุติ ๑ กถํ หิ นาม อฺปาถํ โมชฺชปฺริส
 อปฺปฏฺธิเวกฺขิตฺถวา มํสํ ปริภุชฺชิตฺถํ มนุสฺสํ มํสํ โช ตยา โมชฺชปฺริส
 ปริภุชฺชิตฺถํ เนตํ โมชฺชปฺริส อปฺปสฺสฺสนานํ วา ปสฺสฺสทา ๑ เป ๑
 อภิเวกฺขิตฺถวา รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุเตสฺส สหฺนติ ภิกฺขเว
 มนุสฺสํ สหฺจฺจ ปสฺสฺสนา เตหิ อคฺคโนปํ มํสํ ปริภุชฺชิตฺถวา
 น ภิกฺขเว มนุสฺสํ ปริภุชฺชิตฺถวา โย ปริภุชฺชิตฺถวา อปคฺคิตฺถ
 กุตฺตจฺจยสฺส ๑ น จ ภิกฺขเว อปฺปฏฺธิเวกฺขิตฺถวา มํสํ ปริภุชฺชิตฺถวา

โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปคฺติ ทฺกฺกฏฺฐสํสํติ ๑

[๖๐] เตน โห ปน สฺมเยน วนฺนโย หคฺถึ มรฺนฺติ ๑ มนุสฺสํสา
 ทฺพฺภิกฺกฺเข หคฺถึมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺนทาย จรฺนคานํ หคฺถึมํสํ
 เทนฺติ ๑ ภิกฺขุ หคฺถึมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อฺชฺชฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมณฺนา สํกฺยปฺคฺติยา หคฺถึมํสํ
 ปริภุญฺชิสฺสํนฺติ ราชงฺคํ หคฺถึ สํเจ ราชฯ ชาเนยฺย น เถสฺ
 อคฺคฺมโน อสฺสํสํติ ๑ ภคฺวโต เขตฺมคฺคํ อวโรเจสฺ ๑ น ภิกฺขเว
 หคฺถึมํสํ ปริภุญฺชิตฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปคฺติ ทฺกฺกฏฺฐ-
 สํสํติ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน วนฺนโย อสฺสํสา มรฺนฺติ ๑ มนุสฺสํสา
 ทฺพฺภิกฺกฺเข อสฺสํมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺนทาย จรฺนคานํ
 อสฺสํมํสํ เทนฺติ ๑ ภิกฺขุ อสฺสํมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อฺชฺชฌาย-
 นฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมณฺนา สํกฺยปฺคฺติยา
 อสฺสํมํสํ ปริภุญฺชิสฺสํนฺติ ราชงฺคํ อสฺสํสา สํเจ ราชฯ ชาเนยฺย
 น เถสฺ อคฺคฺมโน อสฺสํสํติ ๑ ภคฺวโต เขตฺมคฺคํ อวโรเจสฺ ๑
 น ภิกฺขเว อสฺสํมํสํ ปริภุญฺชิตฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปคฺติ
 ทฺกฺกฏฺฐสํสํติ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน มนุสฺสํสา ทฺพฺภิกฺกฺเข สฺนฺชมํสํ
 ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺํ ปิณฺนทาย จรฺนคานํ สฺนฺชมํสํ เทนฺติ ๑ ภิกฺขุ
 สฺนฺชมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อฺชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม สฺมณฺนา สํกฺยปฺคฺติยา สฺนฺชมํสํ ปริภุญฺชิสฺสํนฺติ

๓ ยฺ. เหนสฺ ๑

เขษุจฺโฉ สุนฺโฆ ปฏิกฺกฺโกติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑
 น ภิกฺขเว สุนฺชมฺสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อาปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑ เตนฺ โฆ ปน สฺมเยน มนุสฺสํสา ทุพฺพภิกฺขเว อหิมฺสํ
 ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺโฬ ปีนฺนทาย จรมฺหํ อหิมฺสํ เทนฺติ ๑ ภิกฺขุ
 อหิมฺสํ ปริภุญฺชนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อฺชฺชณฺยนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม สฺมณฺนา สกฺยปฺคฺติยา อหิมฺสํ ปริภุญฺชิสฺสํนฺติ
 เขษุจฺโฉ อหิ ปฏิกฺกฺโกติ ๑ สฺสฺสฺสํสํ นาคราชา เยน ภควา
 เตนฺปฺสฺสํกมิ อฺปฺสฺสํกมิทฺวา ภควนฺคํ อภิวาทฺตฺวา เขกมฺนคํ
 อฏฺฐาสิ ๑ เขกมฺนคํ จิโต โฆ สฺสฺสฺสํ นาคราชา ภควนฺคํ
 เขตทโวจ สฺนฺติ ภนฺเต นาคา อสฺสํทฺธา อปฺปสฺสํนา เค
 อปฺปมคฺคเกปปี ภิกฺขุ วิเหเจยฺยํ สํชฺช ภนฺเต อชฺชยา อหิมฺสํ น
 ปริภุญฺชเยยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ภควา สฺสฺสํ นาคราชานํ ชมฺมिया
 กถาย สฺนฺทสฺสํสํ สฺมาทเปสฺสิ สฺมฺคฺเตเชสฺสิ สฺมฺปหํสํสํ ๑ อถโฆ
 สฺสฺสํ นาคราชา ภควตา ชมฺมिया กถาย สฺนฺทสฺสํสํ สฺมาทปปีโต
 สฺมฺคฺเตชิตฺโต สฺมฺปหํสํสํสํ ภควนฺคํ อภิวาทฺตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กถฺวา
 ปกฺกามิ ๑ อถโฆ ภควา เขตสฺมึ นิทาเน เขตสฺมึ ปกฺรณ
 ชมฺมึ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเคสิ น ภิกฺขเว อหิมฺสํ ปริภุญฺ-
 ชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑ เตนฺ โฆ
 ปน สฺมเยน อฺชฺชกา^๑ สฺหํ นนฺทฺวา สฺหํสํ ปริภุญฺชนฺติ ภิกฺขุณฺโฬ

๑ สฺ. ยฺ. อฺชฺชกา ๑

ปีนุทาย จรณทานัม สัมหมัง เทนุติ ๑ ภิกขุ สัมหมัง ปริภุชชิตวา
 อรณเเว วิหรนุติ ๑ สัมมา สัมหมังคณเชน ภิกขุ ปริปาเตนุติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคัง อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว สัมหมัง ปริภุชชิตพฺพิ
 โย ปริภุชชเยย อปคฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑ เคน โช ปน สัมเยน
 ดุทฺธกา พุคฺคัม หนคฺวา พุคฺคัมมัง ปริภุชชนุติ ภิกขุณฺเฬ ปีนุทาย
 จรณทานัม พุคฺคัมมัง เทนุติ ๑ ภิกขุ พุคฺคัมมัง ปริภุชชิตวา
 อรณเเว วิหรนุติ ๑ พุคฺคมา พุคฺคัมมังคณเชน ภิกขุ ปริปาเตนุติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคัง อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว พุคฺคัมมัง ปริภุชชิตพฺพิ
 โย ปริภุชชเยย อปคฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑ เคน โช ปน สัมเยน
 ดุทฺธกา ทึปปี หนคฺวา ทึปปีมัง ปริภุชชนุติ ภิกขุณฺเฬ ปีนุทาย
 จรณทานัม ทึปปีมัง เทนุติ ๑ ภิกขุ ทึปปีมัง ปริภุชชิตวา อรณเเว
 วิหรนุติ ๑ ทึปปี ทึปปีมังคณเชน ภิกขุ ปริปาเตนุติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคัง อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว ทึปปีมัง ปริภุชชิตพฺพิ โย
 ปริภุชชเยย อปคฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑ เคน โช ปน สัมเยน
 ดุทฺธกา อจฺฉนํ หนคฺวา อจฺฉนัง ปริภุชชนุติ ภิกขุณฺเฬ ปีนุทาย
 จรณทานัม อจฺฉนัง เทนุติ ๑ ภิกขุ อจฺฉนัง ปริภุชชิตวา อรณเเว
 วิหรนุติ ๑ อจฺฉนา อจฺฉนังคณเชน ภิกขุ ปริปาเตนุติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคัง อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว อจฺฉนัง ปริภุชชิตพฺพิ โย
 ปริภุชชเยย อปคฺติ ทุกกฏฐัสสาติ ๑ เคน โช ปน สัมเยน
 ดุทฺธกา ตฺรจฺฉนํ หนคฺวา ตฺรจฺฉนัง ปริภุชชนุติ ภิกขุณฺเฬ ปีนุทาย

จรนุทานิ ตรีจณมัตถิ เทนุติ ๑ ภิกขุ ตรีจณมัตถิ ปริภุญชิตุวา อรณเณ
 วิหรนุติ ๑ ตรีจณา ตรีจณมัตถิคนุเชน ภิกขุ ปริปาเตนุติ ๑ ภควโค
 เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ น ภิกขเว ตรีจณมัตถิ ปริภุญชิตุพฺพํ โย
 ปริภุญเชยฺย อาปคฺติ ทุกกฏธฺมฺมํ ๑

สุปฺปมฺยภานวาริ นิฏฺฐิตํ ทฺธิยํ ๑

[๖๑] อถโฆ ภควา พารานตฺธิยํ ยถาภิรนุคํ วิหริตุวา เยน
 อนุรทวินุทํ เตน จาริกํ ปกุกามิ มหตา ภิกขุสงฺฆเณ สทฺธิ
 อชฺชเมตเตเสหิ ภิกขุสงฺฆเตหิ ๑ เตน โฆ ปน สมนเยน ชานปทา มนุสฺสํ
 พหุํ โถณมฺมํ เตถมฺมํ ตณฺฑนุทมฺมํ ชาทนฺธิยมฺมํ สกฺเขสุ อารโเปตุวา
 พุทฺธปฺปมฺขธฺมํ ภิกขุสงฺฆธฺมํ^๑ ปิฏฺฐิจิตฺตํ ปิฏฺฐิจิตฺตํ อนุพฺพุตา โหนุติ
 ยทา ปฏฺธิปาฏฺฐิํ ติภิสฺสํมา คทา ภคฺคํ ติภิสฺสํมาติ ปณฺจมคฺคตานิ
 ๑ วิชาธาทสฺตานิ ๑ อถโฆ ภควา อนุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน อนุรทวินุทํ คทวสฺริ ๑ อถโฆ อณฺเณตฺรธฺมํ พฺราหฺมณธฺมํ
 ปฏฺธิปาฏฺฐิํ อถนุทธฺมํ เขตทโหสิ อธิกานิ^๒ โฆ เม เทว มาธานิ
 พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกขุสงฺฆํ^๓ อนุพฺพุธฺมํ ยทา ปฏฺธิปาฏฺฐิํ ติภิสฺสํมา
 คทา ภคฺคํ ติภิสฺสํมาติ น ๑ เม ปฏฺธิปาฏฺฐิํ สพฺภติ อหณฺจมิ
 เอกโก พหุ ๑ เม ชฺราวาสฺตคฺโค หายติ ยนฺนุนาหํ ภคฺคคฺคํ
 โยโตเกยฺยํ ยํ ภคฺคคฺเค นาสฺสํ ตํ ปฏฺธิยาเทยฺยนุติ ๑ อถโฆ
 โส พฺราหฺมณเณ ภคฺคคฺคํ โยโตเกนุโต เทว นาทุทสฺ ยาคฺคญ ๑

๑ ส. สงฺฆธฺมํ ๑ ๒ ย. อคฺคตานิ ๑ ๓ ส. สงฺฆํ ๑

มจฺจโคพกณฺจ ๑ อถโฆ โส พุราหฺมณฺโณ เยนายสฺมา อานนฺโท
 เตนฺอุปสงฺกมि อฺอุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมมฺหุคํ อานนฺทํ เขตทวโจ อึช
 เม โภ อานนฺท ปฏฺธิปาฏฺฐิ อถภนฺตสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เขตทวโหสิ อึชกาหิ โฆ
 เม เทว มาสํานิ พุทฺธปฺปมฺุชฺชํ ภิกฺขุสงฺฆํ อณฺุพุทฺธสฺสฺสฺส
 ยทา ปฏฺธิปาฏฺฐิ
 ทภิสฺสํามิ ตทา ภคฺคํ ทริสฺสํามิ น ๑ เม ปฏฺธิปาฏฺฐิ สพุภคิ
 อหณฺจมฺหิ เอกโก พุ ๑ เม ชฺราวาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 หายติ ยนฺนุนาหํ
 ภคฺคคฺคํ โอลฺลเกยฺยํ ยํ ภคฺคคฺคเค นาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ตํ ปฏฺธิยาเทยฺยมฺหุคิ
 โส โฆ อหํ โภ อานนฺท ภคฺคคฺคํ โอลฺลเกนฺุโค เทว นาทฺทลฺล
 ยาคฺญจ มจฺจโคพกณฺจ สจฺจํ โภ อานนฺท ปฏฺธิยาเทยฺยํ ยาคฺญจ
 มจฺจโคพกณฺจ ปฏฺธิคฺคณฺุหยฺย เม ภวํ โคคโมติ ๑ เตนฺหิ พุราหฺมณ
 ภคฺคหฺมคํ ปฏฺธิปฺุจฺฉิสฺสํามิ ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภคฺควโค
 เขตมคฺคณํ อวโรเจสิ ๑ เตนฺหิ อานนฺท ปฏฺธิยาเทยฺยคฺคิ ๑ เตนฺหิ
 พุราหฺมณ ปฏฺธิยาเทหฺคิ ๑ อถโฆ โส พุราหฺมณฺโณ คฺคฺคสา รคฺคตฺติยา
 อจฺจเยน ปฺหุคํ ยาคฺญจ มจฺจโคพกณฺจ ปฏฺธิยาทาเปคฺวา ภคฺควโค
 อฺอุปนาเมสิ ปฏฺธิคฺคณฺุหาคฺ เม ภวํ โคคโม ยาคฺญจ มจฺจโคพ
 กณฺุจาทิ ๑ เตนฺหิ พุราหฺมณ ภิกฺขุณฺุ เทหฺคิ ๑ ภิกฺขุ กุฏฺกุจฺจายนฺุตา
 น ปฏฺธิคฺคณฺุหฺคิ ๑ ปฏฺธิคฺคณฺุหาถ ภิกฺขเว ปรีภฺคฺคชฺคธาติ ๑ อถโฆ
 โส พุราหฺมณฺโณ พุทฺธปฺปมฺุชฺชํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปฺหุคฺตาย ยาคฺยา ๑ มจฺจโคพ
 เกน ๑ สหคฺคทา สหคฺคปฺเปคฺวา สหคฺคปฺวาเรคฺวา ภคฺคหฺมคํ โชคฺคทคฺคณํ
 โอนฺุคปคฺคตฺปาณฺุ อฺเอกมฺหคํ นิสฺสํหิ ๑ อฺเอกมฺหคํ นิสฺสํหฺนํ โฆ ตํ

พฺรหฺมณํ ภคฺวา เชตทโวจ ทลฺยเม^๑ พฺรหฺมณฺ ชานิสฺสํ
 ยาคฺุยา กคฺเม ทลฺ ยาคฺุ เทนฺโต อายฺุ เทติ วณฺณํ เทติ
 สฺุชฺชํ เทติ พลฺลํ เทติ ปฏฺิภาณํ เทติ ยาคฺุ ปิศา ชุทฺทํ ปฏฺิหนฺติ
 ปิศา^๒ ปฏฺิวิโนเทติ วาคํ อญฺุโตเมติ วคฺุถิ สฺุเชติ อามา
 วเสสฺสํ ปาเจติ อิมเ โช พฺรหฺมณฺ ทลฺลํชานิสฺสํ ยาคฺุยาติ ๑

[๖๒]

โย สลฺลนฺตทานํ ปฺรทคฺคโภจฺฉินํ
 กาลเณ สกฺกจฺจ ททาติ ยาคฺุ
 ทลฺลํสฺลํ จานานิ อญฺุปฺปเวจฺฉติ
 อายฺุญฺจ วณฺณญฺจ สฺุชฺชํ พลฺลญฺจ
 ปฏฺิภาณมสฺลํ อฺุชฺชายเต คโต
 ชุทฺทํ ปิศา^๓ พฺยปเนติ วาคํ
 สฺุเชติ วคฺุถิ ปฺริณาเมติ ภคฺุคํ ๑
 เกสฺสชฺชเมคํ สฺุคเตน วณฺณนิคํ ๑
 คสฺุมา หิ ยาคฺุ อตฺตเมว ทาคฺุ
 นิจฺจํ มนฺุสฺสเสน สฺุชฺชตฺติเกน
 ทิพฺพพานิ วา ปตฺตยคฺา สฺุชฺชานิ
 มนฺุสฺสํสฺุภคฺุคคตฺมิจฺฉคฺา วาติ ๑

[๖๓] อถโช ภคฺวา คํ พฺรหฺมณฺ อิมานิ คาลาหิ อญฺุโมทิตฺวา
 อฺุจฺจายาสนฺนา ปกฺกามิ ๑ อถโช ภคฺวา เชตลฺลํมิ นิทาเน เชตลฺลํมิ

๑ สฺุ. ทลฺลํ อิมเ ๑ ยฺุ. ทลฺลิมเ ๑

ปกรณ ฐมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ยาคุญฺจ มชฺุโคพกณฺจจาทิ ๑

[๖๕] อสฺสสฺสํ โช มนุสฺสํสา ภควตา กิร ภิกฺขุณฺโณ ยาคุ
อนุญฺจวาทา มชฺุโคพกณฺจจาทิ ๑ เต กาสฺสสฺสํว โภชฺชยาकुํ^๑ ปฏฺยยา-
เทหฺติ มชฺุโคพกณฺจ ๑ ภิกฺขุ กาสฺสสฺสํว โภชฺชยาคุยา^๒ ฐาตา
มชฺุโคพกณ ๑ ภคฺตคฺเค น จิตฺตฺตฺตฺตํ ภูณฺชนฺติ ๑ เตน โช ปน สฺมเยน
อนฺนคฺเรน ตรุณปฺปสฺสนุเนน มหมามตฺเตน สฺวาทนฺาย พุทฺธปฺปมฺุโช
ภิกฺขุสฺสํวโฆ^๓ นิมฺนฺติโค โหติ ๑ อถโช ตสฺส ตรุณปฺปสฺสนุสฺสํ มหา-
มตฺตสฺสํ เอตฺโหสิ ยนฺนุหนํ อชฺุณฺนเตตฺสํนํ ภิกฺขุสฺสํตํ อชฺุณ-
นเตตฺสํนิ มํสฺปาคํสฺสํตํนิ ปฏฺยยาเทยฺยํ เอกเมกสฺสํ ภิกฺขุโน เอกเมกํ
มํสฺปาคํ อฺุปนาเมยฺยนฺติ ๑ อถโช สฺสํ ตรุณปฺปสฺสนุโน มหมามตฺโต
ตสฺสํ วัคฺคิยา อจฺุจเยน ปณฺฑิตํ ฐาถนํยํ โภชฺชนํยํ ปฏฺยยาทาเปคฺวา
อชฺุณฺนเตตฺสํนิ ๑ มํสฺปาคํสฺสํตํนิ ภควโต กาสฺสํ อารโจะเปสิ กาสฺสํ
ภนฺเต นฺนิจิตํ ภคฺตนฺติ ๑ อถโช ภควา ปุพฺพณฺนุสฺสมํ นินฺวาเสคฺวา
ปคฺตจิวฺรมาทาย येन ตสฺส ตรุณปฺปสฺสนุสฺสํ มหมามตฺตสฺสํ นินฺเวตฺนํ
เตนุสฺสํกมิ อฺุปสฺสํกมิคฺวา ปณฺนคฺเค อาสฺเน นิสฺสํติ สฺทฺธิ
ภิกฺขุสฺสํวเณ ๑ อถโช สฺสํ ตรุณปฺปสฺสนุโน มหมามตฺโต ภคฺตคฺเค
ภิกฺขุ ปรีวีสฺติ ๑ ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ โลกํ อวฺุโส เทหิ โลกํ
อวฺุโส เทหิติ ๑ มา โช คฺุเมห ภนฺเต อยํ ตรุณปฺปสฺสนุโน

๑ สฺ. โภชฺชํ ยาคุ ๑ ๒ สฺ. โภชฺชาย ยาคุยา ๑ ๓ สฺ. สฺสํวโฆ ๑

มหามคฺโคติ โลกํ โลกํ ปฏิคฺคณฺหาถ^๑ พหุํ เม ชาทณฺ์ยํ
 โภชนฺ์ยํ ปฏฺยคฺคํ อชฺชมเตตถํนิ ๑ มํสํปาคํสํคานิ เอกเมกสฺส
 ภิกฺขุโน เอกเมกํ มํสํปาคํ อฺปนฺนาเมสฺสํสามิ ปฏิคฺคณฺหาถ ภาณฺเต
 ยาวทคฺคณฺุติ ๑ น โช มยํ อวฺสุโส เอตํการณา โลกํ โลกํ
 ปฏิคฺคณฺฺหาม อปฺปีจ มยํ กาสสฺสเสว โภชฺชยาคฺคยา ชาตา มคฺคโคพ-
 เกณ ๑ เตน มยํ โลกํ โลกํ ปฏิคฺคณฺฺหามาติ ๑ อถโช โส
 ครุณฺฺปปลฺสนฺโน มหามคฺโคติ อชฺชณฺายติ ชฺชัยติ วิปาเจติ ถถํ หิ
 นาม ภาทฺทนฺุตา^๒ มยา นิมนฺุคิตา อณฺฺณสฺสํ โภชฺชยาคฺคํ ปริภุณฺ-
 ชิสฺสํนฺุติ น จาหํ ปฏฺยไฟถ ยาวทคฺคํ ทาคฺคณฺุติ กุปฺปีโต อนคฺคตมโน
 อาสําทนาเปกฺโข ภิกฺขุณฺ์ ปคฺเต ปฺบูรฺเหโต อคมาสิ ภาณฺชถ วา
 หรถ วาติ ๑ อถโช โส ครุณฺฺปปลฺสนฺโน มหามคฺโคติ พุทฺธรปฺปมฺุขํ
 ภิกฺขุสฺสงฺุมํ ปณฺ์นเตน ชาทณฺ์เยน โภชนฺ์เยน สฺหคฺคตา สฺนคฺคปฺเปคฺควา
 สฺมปฺวาเรคฺควา ภาควนฺุคํ ภาคฺคตาวิ โอนฺ์คปคฺคปาณฺ์นิ เอกมณฺุคํ นิสฺสีทิ ๑
 เอกมณฺุคํ นิสฺสินฺุ น โช ตํ ครุณฺฺปปลฺสนฺนํ มหามคฺคํ ภาควา ชมฺมิยา
 กถาย สฺนคฺคสฺสํเสคฺควา สฺนคฺคปฺเปคฺควา สฺนคฺคเตเชคฺควา สฺมปหํเสคฺควา
 อชฺชจํยาสนฺนา ปกฺกามิ ๑ อถโช คสฺสํ ครุณฺฺปปลฺสนฺนสฺสํ มหามคฺ-
 คสฺสํ อจิริปภฺกนคฺคสฺสํ ภาควโต อหุเทว กุกฺกจฺจํ อหุ วิปฺปฏฺยิสํวาโร
 อตภา วต เม น วต เม ตภา ทุสฺสทฺทํ วต เม น
 วต เม สฺสทฺทํ โยหํ กุปฺปีโต อนคฺคตมโน อาสําทนาเปกฺโข

๑ สํ. ปฏิคฺคณฺุคิต ๑ ๒ สํ. ภาทฺทนฺุตา ๑

ภิกฺขุณฺโณ ปคฺคเต ปฺปเรณฺโต อคฺมาลํ ภูณฺชถ วา หรถ วาติ
ภิกฺขุณฺโณ ไซ มยา พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ ฯ อถ ไซ
โส ตรุณปฺปสฺสนุโน มหามคฺคโต เยน ภคฺวา เตนุปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสง-
กมิคฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทคฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสีติ ฯ เอกมณฺตํ นิสฺสินุโน
ไซ โส ตรุณปฺปสฺสนุโน มหามคฺคโต ภคฺวณฺตํ เขตฺทวโจ อธิ
มยฺหํ ภาเน อจิรปฺกณฺตสฺส ภคฺวโต อหุเทว กุกฺกุกุจํ อหุ
วิปฺปฏิสาโร อถาภา วต เม น วต เม ธาภา ทฺตฺตฺทํ
วต เม น วต เม สฺตฺทํ โยหํ กุปฺปีโต อนคฺคตฺมโน อธา-
ทนาเปกฺไซ ภิกฺขุณฺโณ ปคฺคเต ปฺปเรณฺโต อคฺมาลํ ภูณฺชถ วา หรถ
วาติ ภิกฺขุณฺโณ ไซ มยา พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ
ภิกฺขุณฺโณ ไซ มยา ภาเน พหุํ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปุณฺณํ วาติ ฯ
ยทคฺเคน คยา อวฺโส สฺวาคนาย พุทฺธปฺปมฺไซ ภิกฺขุสงฺโฆ
นิมฺมุติโต ตทคฺเคน เต พหุํ ปุณฺณํ ปสฺสํ ยทคฺเคน เต เอก-
เมเกน ภิกฺขุณา เอกเมถํ สฺสํ ปฺปฏิกฺกหิตํ ตทคฺเคน เต พหุํ
ปุณฺณํ ปสฺสํ สฺคฺคา เต อวฺรทฺธาติ ฯ อถ ไซ โส ตรุณปฺปสฺสนุโน
มหามคฺคโต ธาภา กิร เม สฺตฺทํ กิร เม พหุํ กิร มยา
ปุณฺณํ ปสฺสํ สฺคฺคา กิร เม อวฺรทฺธาติ หฺมฺโส กุทฺคโค อฺจฺจ-
ยาสฺนา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทคฺวา ปทฺทฺชฺฉินํ กคฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ ไซ
ภคฺวา เขตฺถมฺมิ นิทาเน เขตฺถมฺมิ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สฺนฺนิปาตาเปคฺวา

๓ ส. สงฺโฆ ฯ

ภิกขุ ปฏิปฺจุติ สจฺจํ กิร ภิกขเว ภิกขุ อญฺเฏศฺร นิมนฺติตา
 อญฺเฏสฺส โภชฺชยาคฺุํ ปริภุญฺชณฺ์ติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ จิครหิ
 พุทฺโธ ภควา ถถิ หิ นาม เต ภิกขเว. โมชฺปริสา อญฺเฏศฺร
 นิมนฺติตา อญฺเฏสฺส โภชฺชยาคฺุํ ปริภุญฺชณฺ์ติ นตํ ภิกขเว
 อปฺปสฺนฺหานํ วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑ จิครหิตฺวา ชมฺมี ถถิ ภควา
 ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกขเว อญฺเฏศฺร นิมนฺติเตน อญฺเฏสฺส
 โภชฺชยาคฺุํ ปริภุญฺชิตฺพฺพา โย ปริภุญฺเชยฺย ยถาธมฺโม กาวเร
 ตฺพฺโพติ ๑

[๖๕] อถ โช ภควา อุนฺชกฺวินฺโท ยถาภิรฺนฺตํ จิหริตฺวา เยน
 ราชกหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกขุสงฺฆเมว สทฺธิ อชฺฌ-
 เคตเตหิ ภิกขุสงฺฆเตหิ ๑ เตน โช ปน สมนฺเยน เวตฺถุโง^๑ กจฺจฺวาน
 ราชกหา อุนฺชกฺวินฺทํ อทฺธานมคฺคปฺปฏิปนฺโน โหติ ปญฺจมคฺคเตหิ
 สกฺกฺวสฺสเตหิ สทฺเพเหเว คุพฺพมฺภูมฺปรเวหิ ๑ อทฺทสา โช ภควา
 เวตฺถุจฺ กจฺจฺวานํ ทฺวโรโต ๑ อากจฺจนฺตํ ทิสฺสูวาน มคฺคา โย-
 กมฺม อญฺเฏศฺรสมฺมี รุกฺขมฺภูเต นิสฺสีทิ ๑ อถ โช เวตฺถุโง^๑ กจฺจฺวาน
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ คุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเตตฺวา
 เอกมฺนฺตํ อฏฺฐาสฺสิ ๑ เอกมฺนฺตํ จิโต โช เวตฺถุโง^๑ กจฺจฺวาน
 ภควนฺตํ เอกทโวจ อิจฺฉามหํ ภนฺเต เอกเมกสฺส ภิกขุโน
 เอกเมกํ คุพฺพมฺภู ทาตฺตุนฺติ ๑ เตนหิ ตฺวํ กจฺจฺวาน เอกเยว

๑ ส. ย. เวตฺถุโง ๑

ศุพฺทกฺกมฺภํ อหฺรธาติ ฯ เหวํ ฆนฺเตติ โช เวตฺตฺยฺสกรจฺจน
 ฆคฺวโต ปฺริสฺสํสฺสฺนิคฺคฺวา เขถํเขว ศุพฺทกฺกมฺภํ อหฺรทาย เขน ฆคฺวา
 เคนฺอุปฺสงฺกมิ กฺอุปฺสงฺกมิคฺคฺวา ฆคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ อหฺรโฆ ฆนฺเต
 ศุพฺทกฺกมฺโภ กถาหํ ฆนฺเต ปฺริปฺชฺชามํติ ฯ เคนฺหิ ตฺวํ กจฺจน
 ฆิกฺขุณฺ ศุพฺ เทหํติ ฯ เหวํ ฆนฺเตติ โช เวตฺตฺยฺสกรจฺจน ฆคฺวโต
 ปฺริสฺสํสฺสฺนิคฺคฺวา ฆิกฺขุณฺ ศุพฺ ทคฺวา ฆคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ ทินฺโน ฆนฺเต
 ฆิกฺขุณฺ ศุโพ พฺหุ จายํ ศุโพ อวสฺสิจฺจ กถาหํ ฆนฺเต ปฺริ-
 ปฺชฺชามํติ ฯ เคนฺหิ ตฺวํ กจฺจน ฆิกฺขุณฺ ศุพฺ ยาวทคฺคํ เทหํติ ฯ
 เหวํ ฆนฺเตติ โช เวตฺตฺยฺสกรจฺจน ฆคฺวโต ปฺริสฺสํสฺสฺนิคฺคฺวา
 ฆิกฺขุณฺ ศุพฺ ยาวทคฺคํ ทคฺวา ฆคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ ทินฺโน ฆนฺเต
 ฆิกฺขุณฺ ศุโพ ยาวทคฺคฺโ พฺหุ จายํ ศุโพ อวสฺสิจฺจ กถาหํ
 ฆนฺเต ปฺริปฺชฺชามํติ ฯ เคนฺหิ ตฺวํ กจฺจน ฆิกฺขุ ศุเพหิ สฺนฺคฺปฺ-
 เปหํติ ฯ เหวํ ฆนฺเตติ โช เวตฺตฺยฺสกรจฺจน ฆคฺวโต ปฺริสฺสํ-
 สฺสฺนิคฺคฺวา ฆิกฺขุ ศุเพหิ สฺนฺคฺปฺเปสฺสิ ฯ เขกฺจฺเจ ฆิกฺขุ ปคฺคฺเปสฺสิ
 ปฺรูเรสฺ ปฺริสฺสํสฺสฺวานินฺปี ถวิกาโยปฺปี ปฺรูเรสฺ ฯ ธถโช เวตฺตฺยฺสกร
 กจฺจน ฆิกฺขุ ศุเพหิ สฺนฺคฺปฺเปคฺวา ฆคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ สฺนฺคฺปฺ-
 เปสฺสิ ฆนฺเต ฆิกฺขุ ศุเพหิ พฺหุ จายํ ศุโพ อวสฺสิจฺจ กถาหํ
 ฆนฺเต ปฺริปฺชฺชามํติ ฯ เคนฺหิ ตฺวํ กจฺจน วิฆาสาทานํ ศุพฺ
 เทหํติ ฯ เหวํ ฆนฺเตติ โช เวตฺตฺยฺสกรจฺจน ฆคฺวโต ปฺริสฺสํ-
 สฺสฺนิคฺคฺวา วิฆาสาทานํ ศุพฺ ทคฺวา ฆคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ ทินฺโน

ฃนุเต วิฆาธาทานํ คุโฬ พหุ จายํ คุโฬ อวสัฏฺโฐ กถาหํ
 ฃนุเต ปฏิปชฺชามัตติ ๑ เตนหิ ตุวํ กจฺจาน วิฆาธาทานํ คุฬํ
 ยาวทคฺคณํ เทหีตติ ๑ เอวํ ฃนุเตติ โช เวตฺตฺโฐ กจฺจानโน ภคฺวโค
 ปฏิสฺสัณฺณิตฺตฺวา วิฆาธาทานํ คุฬํ ยาวทคฺคณํ ทคฺวา ภคฺวณฺตํ เขตทโวจ
 ทินฺโน ฃนุเต วิฆาธาทานํ คุโฬ ยาวทคฺโค พหุ จายํ คุโฬ
 อวสัฏฺโฐ กถาหํ ฃนุเต ปฏิปชฺชามัตติ ๑ เตนหิ ตุวํ กจฺจาน
 วิฆาธาเต คุเพหิ สฺนุคฺคปฺเปหีตติ ๑ เอวํ ฃนุเตติ โช เวตฺตฺโฐ
 กจฺจानโน ภคฺวโค ปฏิสฺสัณฺณิตฺตฺวา วิฆาธาเต คุเพหิ สฺนุคฺคปฺเปตี ๑
 เขกฺจเจ วิฆาธาทา โถถมฺเพมี ฆเฐมี ปฺนุเรสฺสํ ปฏิถานิมิ คุจฺจณฺเคมี
 ปฺนุเรสฺสํ ๑ อถโช เวตฺตฺโฐ กจฺจानโน วิฆาธาเต คุเพหิ สฺนุคฺคปฺเปคฺวา
 ภคฺวณฺตํ เขตทโวจ สฺนุคฺคปฺเปิตา ฃนุเต วิฆาธาทา คุเพหิ พหุ
 จายํ คุโฬ อวสัฏฺโฐ กถาหํ ฃนุเต ปฏิปชฺชามัตติ ๑ นานนฺตํ
 กจฺจาน ปสฺสัณฺณิตฺตฺวา สฺเทวเก โถเก สฺมารเก สฺพฺรหฺมเก สฺสัณฺณิตฺตฺวา
 พฺรหฺมณฺณิยา ปชฺชาย สฺเทวณฺนุสฺสัณฺณิตฺตฺวา ยสฺส สฺสํ คุโฬ ปรีกฺคโค
 สฺมมาปรีณานํ คจฺจณฺณย อณฺณคฺคฺค ตถาคคฺคฺค วา ตถาคคฺคฺควคฺค
 วา เตนหิ ตุวํ กจฺจาน คํ คุฬํ อปฺพรหิเต วา อชฺชเวหิ
 อปฺปฺปฺปฺปฺปเก วา อชฺชเวหิ อปฺปฺปฺปฺปฺปเก ๑ เอวํ ฃนุเตติ โช เวตฺตฺโฐ
 กจฺจานโน ภคฺวโค ปฏิสฺสัณฺณิตฺตฺวา คํ คุฬํ อปฺปฺปฺปฺปเก อชฺชเวหิ
 อปฺปฺปฺปฺปเก ๑ อถโช สฺสํ คุโฬ อชฺชเวหิ ปกฺคคฺคโค จิจฺจิจฺจายติ จิจฺจิจฺจายติ

๓ สฺสํ ยสฺสํ สฺสํ ๑

สมนุชฺชปายติ สมนุชฺชปายติ เสยฺยถาปี นาม ฉาโต ทิวสฺสั สมนุชฺชโต
 อุกเท ปกฺขิตฺโต จิจฺจิจฺฉายติ จิจฺฉิจฺฉายติ สมนุชฺชปายติ สมนุชฺชปายติ
 เอวเมว โส กุโฬ อุกเท ปกฺขิตฺโต จิจฺจิจฺฉายติ จิจฺฉิจฺฉายติ
 สมนุชฺชปายติ สมนุชฺชปายติ ๑ อถโฆ เวตฏุโจะ กษฺจาโน สฺวิคฺโค
 โถมหญฺชชธาโต เยน ภควา เตนุปลฺสงฺกมิ อุนฺปลฺสงฺกมิควา
 ภควนฺตํ อภิวาเทควา เอกมฺนฺตํ นิสฺสัทธิ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺหฺสฺสั
 โฆ เวตฏุสฺสั กษฺจานุสฺสั ภควา อุนฺปฺพุพฺพิณฺนํ กเถสิ เสยฺยถึทํ
 ทานกถํ สึตถกถํ สคฺคกถํ กามานํ ชาทึนํ โธการํ สฺงฺกิเถสฺสั
 เหนกฺษมฺเม อานิสฺสั ปกาเสสิ ๑ ยทา ภควา อณฺเฑวสิ เวตฏุจ
 กษฺจานํ กถฺตจฺจิตฺตํ มุทฺตจฺจิตฺตํ วิเนวฺรณจฺจิตฺตํ อุกคฺคจฺจิตฺตํ ปลฺสนฺนจฺจิตฺตํ
 อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกถึสิกา ฌมฺมเทสฺสนา ทํ ปกาเสสิ ทฺกฺขั
 สฺมฺทฺยํ นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺยถาปี นาม สฺทฺทฺธิ วคฺคํ อปคคกาพกั
 สฺมฺมเทว รชฺชนํ ปฏฺธิคฺคเณหฺยฺย เอวเมว เวตฏุสฺสั กษฺจานุสฺสั
 ตสฺมึเยวาสฺเน วิรชฺชํ วิคฺคมถํ ฌมฺมจกษุ อุกฺปาติ ยงฺกิณฺนจฺจิ สฺมฺทฺย-
 ฌมฺมํ สฺพพฺนฺตํ นิโรธฌมฺมฺนฺติ ๑ อถโฆ เวตฏุโจะ กษฺจาโน
 ทฺธิจฺจฺจฺจฺจโม ปคฺคตฺจฺจโม วิทิตฺจฺจโม ปริโยคฺคาพฺทฺจฺจโม ทินฺน-
 วิจฺจิกฺจฺจโน วิคคกถํกโถ เวสฺวารชฺชปฺคฺโต อปฺรปฺปจฺจโย สคฺค
 สํสฺเน ภควนฺตํ เขตทโวจ อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต
 เสยฺยถาปี ภนฺเต นิกฺกฺชฺชิตํ วา อุกฺกฺชฺชเยย ปฏฺธิจฺจฺจนฺนํ วา
 วิวเรยฺย มุพฺพหฺสฺสั วา มคฺคํ อจฺจิกฺชฺชเยย อุนฺธกาเร วา เคตฺป-

ปชฺชโชติ ชาเรยฺย จกฺขฺมฺนุโต รูปานิ ทกฺขฺนุคฺคิ^๑ เหวเมว
 ภควตา อเนกปริยาเยน ฌมฺโม ปกาธิตโต เสดฺहां ภนฺเต ภควนฺคิ
 ธรรมิ คจฺฉามิ ฌมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ
 อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ ธรรมิ คคฺคฺคิ ๑

[๖๖] อถโฆ ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหิ
 ททวสริ ๑ คคฺคร สฺกํ ภควา ราชคเห วิหริติ เวพฺพเน กถนฺทก-
 นิวาเป ๑ เตน โฆ ปน สฺมเยน ราชคเห คฺุโพ อุตฺตฺสนฺโน โหติ ๑
 ภิกฺขุ คิถานสฺสเสว ภควตา คฺุโพ อณฺุณฺวาโต โน อคิถานสฺสํคิ
 กุกฺกุจฺจายนฺตา คฺุพฺ น ปริภุญฺชนฺติ ๑ ภควโต เอตมฺคตํ อาริเจสฺสุ ๑
 อณฺุชานามิ ภิกฺขเว คิถานสฺสํ คฺุพฺ อคิถานสฺสํ คฺุโพทกฺคิ ๑

[๖๗] อถโฆ ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺคิ วิหริตฺวา เยน
 ปาฐติคามิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สฺกฺคิ
 อชฺคมเตถเสหิ ภิกฺขุสฺสคฺคิ ๑ อถโฆ ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ
 จรมาโน เยน ปาฐติคามิ ททวสริ ๑ อสฺสํสฺสํ โฆ ปาฐติ-
 คามิกา อฺปาสกา ภควา กิร ปาฐติคามํ อณฺุปฺคฺุโตติ ๑ อถโฆ
 ปาฐติคามิกา อฺปาสกา เยน ภควา เตนฺุปลงฺกมิมฺสฺสุ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ภควนฺคิ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺคิ นิสฺสํทํ ๑ เอกมฺนฺคิ นิธินฺเน โฆ
 ปาฐติคามิเก อฺปาสเก ภควา ฌมฺมिया กถาย สฺนฺทสฺสเสถิ สฺมาทเปถิ
 สฺมคฺุเตเชถิ สฺมปฺหํเสถิ ๑ อถโฆ ปาฐติคามิกา อฺปาสกา ภควตา

๑ ส. ทกฺขฺนุคฺคิ ๑

รมมียา กถาย สนุทสัสติตา สมาทปปีตา สมนุเตชิตา สมนุปหัสติตา
 ภกวนุคั เขตทไวจุ อธิวาเสตุ โน ภนุเต ภควา ชาวสถาคารั
 สทฐั ภิกขุสงฺฆเขนาติ ๑ อธิวาเสติ ภควา คุณฺหึภาเวณ ๑ อถโฆ
 ปาฐติคามิกา อูปราสกา ภควโค อธิวาสนั วิทิตฺวา อูฐายาสนา
 ภกวนุคั อภิวาเทตฺวา ปทกฺขินิ กตฺวา เยน ชาวสถาคารั
 เตนุปลสงฺกมัสสุ อูปลสงฺกมิตฺวา สพุพฺสนฺหฺรึ ชาวสถาคารั สนุหฺรึตฺวา
 ชาสนานิ ปณฺญาเปตฺวา อุกทมนินิ ปติฏฺฐาเปตฺวา เตนุปลทปทีปึ
 อารोเปตฺวา เยน ภควา เตนุปลสงฺกมัสสุ อูปลสงฺกมิตฺวา
 ภกวนุคั อภิวาเทตฺวา เขกมนุคั อฏฺฐังสุ ๑ เขกมนุคั จิตา โฆ
 ปาฐติคามิกา อูปราสกา ภกวนุคั เขตทไวจุ สพุพฺสนฺหฺรึ สนุคั
 ภนุเต ชาวสถาคารั ชาสนานิ ปณฺญตฺตานิ อุกทมนินิโก ปติฏฺฐ-
 ฐาปปีโค เตนุปลทปทีโป อารोปปีโค ยสฺสทานิ ภนุเต ภควา กาสั
 มณฺเฑคัติ ๑ อถโฆ ภควา นิวาเสตฺวา ปคฺคจิวรมาทาย สทฐั
 ภิกขุสงฺฆเขน เยน ชาวสถาคารั เตนุปลสงฺกมิ อูปลสงฺกมิตฺวา
 ปาเท ปกฺขาทฺเตตฺวา ชาวสถาคารั ปวิสิตฺวา มชฺฌิมิ ฌมฺภั นิสฺสําย
 ปฺรคฺคตฺตานิ ๑ นิสฺสํทึ ๑ ภิกขุสงฺฆโฆปึ โฆ ปาเท ปกฺขาทฺเตตฺวา
 ชาวสถาคารั ปวิสิตฺวา ปจฺฉิมิ ภคฺคั นิสฺสําย ปฺรคฺคตฺตานิ ๑ นิสฺสํทึ
 ภกวนุคัเยว ปฺรคฺคตฺตานิ ๑ ปาฐติคามิกายี โฆ อูปราสกา ปาเท
 ปกฺขาทฺเตตฺวา ชาวสถาคารั ปวิสิตฺวา ปฺรคฺคตฺตานิ ภคฺคั นิสฺสําย

๑-๒ ย. ปฺรคฺคตฺตานิ ๑

ปจฺฉานิมาภิมุขา นิสฺสํหิตํ ภควนฺตํเยว ปุํรกุชฺชว ๑ อถโฆ ภควา
ปาวุฏฺฐิตามิเก อูปาสฺสเก อามนุสฺสเก ๑

[๖๘] ปณฺณิเม คหปตโย อาทันฺวา ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิยา ๑
กตเม ปณฺณ ๑ อธิ คหปตโย ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิโน ปมาทาทิกรณํ
มหตี โภคชนานํ นิคฺคจฺฉนติ ๑ ฌยํ ปจฺจโม อาทันฺโว ทุสฺสํหิตํ
สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิโน
ปาวโก กิตฺติสฺสทฺโท อพฺพคฺคจฺฉนติ ๑ อยํ ทุคฺคิโย อาทันฺโว ทุสฺสํหิตํ
สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิโน ยณฺณเทว
ปริสฺสํ อูปสงฺกมตติ ยถิ ชคฺคิยปริสฺสํ ยถิ พุราหุณฺณปริสฺสํ ยถิ คหปติ-
ปริสฺสํ ยถิ สมนฺณปริสฺสํ วิสฺสารโท อูปสงฺกมตติ มงฺกกุโธ ๑ ฌยํ
คคฺคิโย อาทันฺโว ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย
ตุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิโน สมนฺนุโฬห กถํ กโรติ ๑ ฌยํ จคฺคุโธ
อาทันฺโว ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํหิตํ
สํตวิปคฺคิโน กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณนา อปายํ ทุคฺคกํ วินิปาคํ
นิริยํ อูปปชฺชตติ ๑ อยํ ปณฺณจโม อาทันฺโว ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิยา ๑
อิมเ โฆ คหปตโย ปณฺณจ อาทันฺวา ทุสฺสํหิตํ สํตวิปคฺคิยา ๑

[๖๘] ปณฺณิเม คหปตโย อานิสฺสํหิตํ สํตวโธ สํตสฺสมุททาย ๑
กตเม ปณฺณ ๑ อธิ คหปตโย สํตวา สํตสฺสมุททโน อปฺปมาทาทิกรณํ
มหนฺตํ โภคกฺขนฺธํ อธิคฺคจฺฉนติ ๑ ฌยํ ปจฺจโม อานิสฺสํหิตํ สํตวโธ

๑ ย. ปจฺฉานิมาภิมุขา ๑

สัตตมฺพทหาย ๑ ปุณ จปรํ คหปคโย สัตตวโต สัตตมฺพนุสฺส
 กตฺตยาโน กิตฺติสฺสทฺโท อพฺภุคฺคจฺจติ ๑ อโย ทฺติโย อานิสฺสโส
 สัตตวโต สัตตมฺพทหาย ๑ ปุณ จปรํ คหปคโย สัตตวา สัตตมฺพนุ
 ญณฺณทเวท ปริสฺส อฺปสฺสํกมฺติ ยทิ อตฺตฺติยปริสฺส ยทิ พฺรหฺมณฺณปริสฺส
 ยทิ คหปคฺติปริสฺส ยทิ สฺมณฺณปริสฺส วิสฺวารโท อฺปสฺสํกมฺติ อมฺงกฺกุโ
 ๑ อโย คติโย อานิสฺสโส สัตตวโต สัตตมฺพทหาย ๑ ปุณ จปรํ คหปคโย
 สัตตวา สัตตมฺพนุโน อสฺมฺมุโหฺห กาทํ กโรติ ๑ อโย จตฺตฺโต
 อานิสฺสโส สัตตวโต สัตตมฺพทหาย ๑ ปุณ จปรํ คหปคโย สัตตวา
 สัตตมฺพนุโน กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณฺนา สฺสคฺคิ สฺสคฺคํ โถกํ อฺปสฺสชฺชติ ๑
 อโย ปณฺจโม อานิสฺสโส สัตตวโต สัตตมฺพทหาย ๑ อิมเ โช คหปคโย
 ปณฺจ อานิสฺสสา สัตตวโต สัตตมฺพทหายาติ ๑

[๗๐] อถ โช ภควา ปาฐติคามิกเ อฺปสฺสเก พฺหุทเว รตฺติ
 ฆมฺมียา กถาย สฺนุทฺสฺเสตฺตวา สฺนมาทเปตฺตวา สฺมฺมุคฺเตชฺชตฺตวา สฺมฺบหฺ
 เสตฺตวา อฺยโยเชติ อภิกฺกนฺนคา โช คหปคโย รตฺติ ยสฺสํทานิ
 ตฺตฺเมหิ กาทํ มณฺณณฺณติ ๑ เหวํ ฆนฺนคฺติ โช ปาฐติคามิกเ
 อฺปสฺสกา ภควโต ปฏฺธิสฺสฺสนฺนิตฺตวา^๒ อฺยฺยชฺชาตฺตนา ภควนฺนํ อภิวาเทตฺตวา
 ปทกฺขิณฺนํ กตฺตวา ปกฺกมฺมํสฺ ๑ อถ โช ภควา อจฺจิปกฺกนฺนคฺเตสฺ ปาฐติ
 คามิกเสฺ อฺปสฺสเกสฺ สฺสณฺณณคฺคารํ ปาวิตฺติ ๑

๑ สัตตมฺพโรปฺปิยโปกฺกเกยํ ปาโไซ น โหติ ๑ ๒ ปฏฺธิสฺสฺสนฺนิตฺตวาตี
 ปาโไซ ๑

[๗๑] เตน โข ปน สัมเขน สุนิธวสุตถการา มคธมหมาคตา
 ปาฐติคาเม นครี มาเปหุติ วชชี่นั ปฏีพาหาย ๑ อทุกถสา โข
 ภควา รคคิยา ปี่จจุตถมย์ ปจจุจฺจาย ทิพฺเพน จกฺขนา วิสุทฺเธน
 อติภฺกนฺตมานุสฺสเกน สัมพหุตา เทวตาโย ปาฐติคาเม วคฺคฺฐนิ ปรีคฺค
 ญนฺตโย ยสฺมึ ปเทเส มहेตฺถชา เทวตา วคฺคฺฐนิ ปรีคฺคญนฺตโย
 มहेตฺถชานํ คคฺค ราชฺญํ ราชมหมาคตานํ จิตฺตานิ นมนฺตนิ นีเวธฺนานิ
 มาเปคฺคิ ยสฺมึ ปเทเส มชฺฌิมา เทวตา วคฺคฺฐนิ ปรีคฺคญนฺตโย
 มชฺฌิมานํ คคฺค ราชฺญํ ราชมหมาคตานํ จิตฺตานิ นมนฺตนิ นีเวธฺนานิ
 มาเปคฺคิ ยสฺมึ ปเทเส นีจา เทวตา วคฺคฺฐนิ ปรีคฺคญนฺตโย นีจานํ
 คคฺค ราชฺญํ ราชมหมาคตานํ จิตฺตานิ นมนฺตนิ นีเวธฺนานิ มาเปคฺคิ ๑
 อถโฆ ภควา อายสฺมฺนฺตํ อานนฺทํ อามนฺคเสสิ เถ นุ โข เค
 อานนฺท ปาฐติคาเม นครี มาเปหุติคฺคิ ๑ สุนิธวสุตถการา ภาหุเต
 มคธมหมาคตา ปาฐติคาเม นครี มาเปหุติ วชชี่นั ปฏีพาหายาคิ ๑
 เสยฺยถาปี นาม อานนฺท เทเวหิ ตาวตฺถิเสหิ สทฺธิ มนฺเตคฺคา
 เขวเมว โข อานนฺท สุนิธวสุตถการา มคธมหมาคตา ปาฐติคาเม
 นครี มาเปหุติ วชชี่นั ปฏีพาหาย อิทาหิ อานนฺท รคคิยา ปจจุตถ-
 สมย์ ปจจุจฺจาย อทุกถส ทิพฺเพน จกฺขนา วิสุทฺเธน อติภฺกนฺต-
 มานุสฺสเกน สัมพหุตา เทวตาโย ปาฐติคาเม วคฺคฺฐนิ ปรีคฺคญนฺตโย
 ยสฺมึ ปเทเส มहेตฺถชา เทวตา วคฺคฺฐนิ ปรีคฺคญนฺตโย มहेตฺถชานํ
 คคฺค ราชฺญํ ราชมหมาคตานํ จิตฺตานิ นมนฺตนิ นีเวธฺนานิ มาเปคฺคิ

ยสุมี ปเทเส มชฺฉนิมา เทวตา วคฺฉุณี ปรีคคณฺหนุติ มชฺฉนิมานั
คคฤ ราชฺฐนั ราชมหามคฺตทานั จิตฺตานิ นมนุติ นิเวสฺนานิ มาเปคฺ
ยสุมี ปเทเส นีจา เทวตา วคฺฉุณี ปรีคคณฺหนุติ นีจันถ คคฤ
ราชฺฐนั ราชมหามคฺตทานั จิตฺตานิ นมนุติ นิเวสฺนานิ มาเปคฺ ยาวตา
ชานนุท อริยานั อายคณั ยาวตา วณฺชิชฺชปโป อิทํ อคฺคณคฺ
ภวิสุตฺติ ปาฐติปคฺคํ ปุฏฺเฐทณั ปาฐติปคฺคสุตฺส โช ชานนุท คโย
อนุตรายา ภวิสุตฺตนิ อคฺคิโต วา อุกฺกโต วา อพฺภนุคฺโรโต
วา มิถุภทาทิ ฯ

[๗๒] อถโช สุนัษวสุตการว มคฺชมหามคฺตา เยน ภควา
เตนุปลงฺกมิสุ อฺปลงฺกมิคฺวา ภควตา สฺทฺธิ สฺมโมทิสฺสุ สฺมโมทณฺยิ
กถิ สํวารณฺยิ วิทิสํเรคฺวา เอกมฺนุคิ อฏฺฐจัสฺสุ ฯ เอกมฺนุคิ จิตา
โช สุนัษวสุตการว มคฺชมหามคฺตา ภควนุคิ เอกทโวจฺจุ อธิวาเสคฺ
โน ภวํ โคคโม อชฺชคณาย ภคฺคิ สฺทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ
อธิวาเสสิ ภควา คฺคณฺหิภาเวณ ฯ อถโช สุนัษวสุตการว มคฺชมหา
มคฺตา ภควโต อธิวาสนั วิทิตฺวา อฏฺฐจายาสนา ปกฺกมิสุ ฯ
อถโช สุนัษวสุตการว มคฺชมหามคฺตา ปณฺธิคิ ชาทณฺยิ โภชนณฺยิ
ปฏฺิยาทาเปคฺวา ภควโต กถิ อวโรจาเปสฺสุ กาโต โภ โคคม
นิฏฺฐจิคิ ภคฺคณฺคิ ฯ อถโช ภควา ปุพฺพณฺนุทสมฺยิ นิวาเสคฺวา
ปคฺคจิวรมาทาย เยน สุนัษวสุตการวณั มคฺชมหามคฺตทานั ปรีเวสฺนา
เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิคฺวา ปณฺณคฺเต ชาตฺเน นิสฺสํทิ สฺทฺธิ

ภิกขุสงฺฆเณ ๑ อถโฆ สุนฺหฺวสฺสกาธา มคฺชมหามคฺคา พุทฺธบฺปมฺขั
 ภิกขุสงฺฆมฺปิ ปณฺเฑน ชาทณฺเฑน โภชนเฑน สหคฺคา สมนุคฺคปฺเปตฺวา
 สมนุคฺคปฺเปตฺวา ภคฺคณฺทํ ภคฺคตาวี โอนฺทปคฺคตปฺปาณฺเฑน เอยมฺนคฺคํ นิสฺสํทํ ๑
 เอยมฺนคฺคํ นิสฺสํเณ โฆ สุนฺหฺวสฺสกาเว มคฺชมหามคฺเค ภคฺคา อิมานิ
 คาทานิ อณุโมทิติ

[๗๓] ยสฺมึํ ปเทเต กปฺเปติ วาสํ ปณฺทิตฺตชาตฺติโย
 สฺสํวณฺเตตฺถ โภเชตฺวา สฺสณฺเณเต พุทฺธมฺจารีโน
 ยา ตตฺถ เทวตา อาสํ คาสํ ทกฺขินฺมาทิสฺเส ๑
 ตา ปุชฺชิตา ปุชฺชนุติ มานิตา มานชนุติ นํ
 คโต นํ อณุกมฺปนฺติ มาตา ปุคฺคํว โอรสํ ๑
 เทวตานุกมฺปิโต โปโส สทา ภทฺวานิ ปสฺสํคฺคิตฺติ ๑

[๗๔] อถโฆ ภคฺคา สุนฺหฺวสฺสกาเว มคฺชมหามคฺเค อิมานิ
 คาทานิ อณุโมทิตฺวา อฏฺฐจายาสฺนา ปกฺกามิ ๑ เตน โฆ ปน
 สมนฺเณ สุนฺหฺวสฺสกาธา มคฺชมหามคฺคา ภคฺคณฺทํ ปิฏฺฐจฺโค ปิฏฺฐจฺโค
 อณุพฺทฺธา โหนฺติ เณชฺช สมนฺเณ โคตโม ทฺวาเรน นิกฺขมิสฺสํคฺคิตฺติ
 คํ โคตมทฺวารํ นาม ภวิสฺสํคฺคิตฺติ เณ ติตฺถเณ กงฺคํ นทํ อุกฺคตฺริสฺสํคฺคิตฺติ
 คํ โคตมคฺคิตฺติ นาม ภวิสฺสํคฺคิตฺติ ๑ อถโฆ ภคฺคา เณ ทฺวาเรน
 นิกฺขมิ คํ โคตมทฺวารํ นาม อโหสิ ๑ อถโฆ ภคฺคา เณ
 กงฺคา นทํ เตนฺปสฺสํกมิ ๑ เตน โฆ ปน สมนฺเณ กงฺคา นทํ
 ปฺปรา โหติ สมนคฺคิตฺติกา กากเปยฺยา ๑ มนุสฺสํสา อณฺเณ นาวํ

ปริเยสฺนุติ อณฺเณ อุกฺกุฏํ ปริเยสฺนุติ อณฺเณ กุฏฺถํ พนฺนุติ
 โอรา ปาริ คนฺตุกามา ฯ อทฺทสา โช ภควา เต มนุสฺสํ
 อณฺเณ นาวํ ปริเยสฺนุเต อณฺเณ อุกฺกุฏํ ปริเยสฺนุเต อณฺเณ
 กุฏฺถํ พนฺนุเต โอรา ปาริ คนฺตุกามา ทิสฺวาน เสงฺยถาปํ
 นาม พตฺวา ปฺริโส สํมุณฺธิคํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา
 พาทํ สํมุณฺธิเชยฺย เอวเมว ภควา กงฺคาย นทียา โอริเม ตํเร
 อนฺตรหิตอ ปาริเม ตํเร ปจฺจจฺจุสฺสํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ อถโช
 ภควา เอตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวตายํ อิมํ อุกฺกานํ อุกฺกานสิ

เย ตรฺนุติ อณฺเณวํ สํ
 เสคฺคํ กคฺควาน วิสฺซชฺช ปตฺตถานิ
 กุฏฺถํ หิ ชโน ปพนฺนุติ
 ตินฺนุณา เมชาวิโน ชนาติ ฯ

[๗๕] อถโช ภควา เยน โกฏฺฐิกาโม เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ
 ตตฺร สฺสํ ภควา โกฏฺฐิกาเม วิหริติ ฯ ตตฺร โช ภควา
 ภิกฺขุ อามนฺเตสิ จคฺคฺชนํ ภิกฺขเว อริยสฺสจฺจนํ อนนฺุโพธา
 อปฺปปฏิเวธา เอวมิตํ ที่มฺมทฺธานํ สฺนุชาวิตํ สํสริคํ มมณฺเญว
 คฺคฺมหากณฺจ กตเมสํ จคฺคฺชนํ ทฺกฺขสฺสํ ภิกฺขเว อริยสฺสจฺจสฺสํ
 อนนฺุโพธา อปฺปปฏิเวธา เอวมิตํ ที่มฺมทฺธานํ สฺนุชาวิตํ สํสริคํ
 มมณฺเญว คฺคฺมหากณฺจ ทฺกฺขสฺสมุทฺยสฺสํ อริยสฺสจฺจสฺสํ ฯเปฯ ทฺกฺข-
 นิโรธสฺสํ อริยสฺสจฺจสฺสํ ฯเปฯ ทฺกฺขนิโรธคามินียา ปฏฺิปปทาย

อริยสัจจสัจ^๑ อมฺพโภชา อปฺปฏิเวธชา เหวมิท^๒ ที่สมมทฺธาน^๓ สฺนุชาวิท^๔
 สฺสริท^๕ มมณฺเจว คฺมุหากณฺจ คยิท^๖ ภิกฺขเว ทฺกฺข^๗ อริยสัจจ^๘
 อมฺพทฺธ^๙ ปฏฺวิทฺธ^{๑๐} ทฺกฺขสฺมฺทโย^{๑๑} อริยสัจจ^{๑๒} อมฺพทฺธ^{๑๓} ปฏฺวิทฺธ^{๑๔} ทฺกฺข-
 นิโรโร^{๑๕} อริยสัจจ^{๑๖} อมฺพทฺธ^{๑๗} ปฏฺวิทฺธ^{๑๘} ทฺกฺขนิโรธคามินิ^{๑๙} ปฏฺปิทา
 อริยสัจจ^{๒๐} อมฺพทฺธ^{๒๑} ปฏฺวิทฺธ^{๒๒} อฺจุณฺนินา ภวคณฺหา ชีณา ภวเนตฺตี
 นคฺคิทานิ ปฺนพฺภโวติ ๑

[๗๖] จคฺคฺน^๑ อริยสัจจานิ ยถาภูท^๒ อทสฺสณา
 สฺสริท^๓ ที่สมมทฺธาน^๔ คาสฺ สุ คาสฺเสว ชาติสฺ ๑
 คานิ เอตานิ ทฺธิจฺจานิ ภวเนตฺตี สฺมุหคา
 อฺจุณฺนิน^๕ มฺถ^๖ ทฺกฺขสฺส นคฺคิทานิ ปฺนพฺภโวติ ๑

[๗๗] อสฺโสสิ โข อมฺพปาทิ^๑ คณฺนิกา^๒ ภควา ทิร โโกฏิกาม^๓
 อมฺพปคฺโตติ ๑ อถ โข อมฺพปาทิ^๔ คณฺนิกา^๕ ภทฺรานิ^๖ ภทฺรานิ^๗ ยานานิ^๘
 โยชาเปตฺวา ภทฺริ^๙ ภทฺริ^{๑๐} ยาน^{๑๑} อภิรฺหิตฺวา ภทฺเรหิ^{๑๒} ภทฺเรหิ^{๑๓} ยานเหิ^{๑๔}
 เวธํติยา นิยฺยาสิ ภคฺวณฺต^{๑๕} ทสฺสนาย^{๑๖} ยาวติกา^{๑๗} ยานสฺส^{๑๘} ภูมิ^{๑๙}
 ยานน^{๒๐} คนฺตฺวา ยานา^{๒๑} ปจฺโจโรหิตฺวา ปคฺติกา^{๒๒} ๑ เยน ภควา^{๒๓}
 เทนฺปสฺสงฺกมิ^{๒๔} อฺปสฺสงฺกมิตฺวา^{๒๕} ภคฺวณฺต^{๒๖} อภิวาเทตฺวา^{๒๗} เอกมฺนฺต^{๒๘}
 นิสฺสิท^{๒๙} ๑ เอกมฺนฺต^{๓๐} นิสฺสิน^{๓๑} โข อมฺพปาทิ^{๓๒} คณฺนิกา^{๓๓} ภควา^{๓๔} ชมฺมิยา^{๓๕}

๑ ส. ย. ทฺกฺขนิโรธคามินิ^๑ปฏฺปิทาอริยสัจจสฺส ๑ ๒-๓ สฺพพคฺค
 ทฺกฺขสฺมฺทยนฺติ ๑ ทฺกฺขนิโรธนฺติ ๑ อธิชฺยนฺติ ๑ ๔ สฺสฺสทฺสไปคฺคเเก
 อิท^๑ ปาซทฺวย^๒ สฺมาสฺวเสณ^๓ เอก^๔ กต^๕ ๑

กถาย สัณหุสัถัสสิ สัมาทเปสสิ สัมฺมุเตเชสสิ สัมฺปหังสัถัสสิ ฯ อถโฆ
อมฺพปาดัถิ คณิกกา ภควตทา ชฺมฺมิมิยา กถาย สัณหุสัถัสสิตา สัมาทปัสสิตา
สัมฺมุเตชิตทา สัมฺปหังสัถัสสิตา ภควนุคัง เชตทโวจ อธิวาเสตุ เม
ภนฺนเต ภควา สัวาคนาย ภคคัง สัทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ฯ อธิวาเสสิ
ภควา คฺคณฺหิภาเวณ ฯ อถโฆ อมฺพปาดัถิ คณิกกา ภควโต อธิวาสนัง
วิทิตฺวา อฺภูจายาสัณหา ภควนุคัง อภิวาทิตฺวา ปทภฺชิตัง กถฺวา
ปกฺกามิ ฯ อสัสัถัสสิ โฆ เวสัถิกกา ถิจฺฉนฺวี่ ภควา กิร โภฏิกามัง
อนุปฺปคฺโคติ ฯ อถโฆ เวสัถิกกา ถิจฺฉนฺวี่ ภทฺรานิ ภทฺรานิ ยานานิ
โยชาเปตฺวา ภทฺรํ ภทฺรํ ยานัง อภิวาทิตฺวา ภทฺเรหิ ภทฺเรหิ ยานะหิ
เวสัถิยา นิยุยัสมุ ภควนุคัง ทสัถัสสนาย ฯ อปฺเปกฺกเจ ถิจฺฉนฺวี่ นัสสา
โหนติ นัสสวณฺณา นัสสวคฺคา นัสสางฺการา อปฺเปกฺกเจ ถิจฺฉนฺวี่
ปัสสา โหนติ ปัสสวณฺณา ปัสสวคฺคา ปัสสางฺการา อปฺเปกฺกเจ
ถิจฺฉนฺวี่ โถหิตกา โหนติ โถหิตกถวณฺณา โถหิตกถวคฺคา โถหิต-
กถางฺการา อปฺเปกฺกเจ ถิจฺฉนฺวี่ โอทาทา โหนติ โอทาทถวณฺณา
โอทาทถวคฺคา โอทาทถางฺการา ฯ อถโฆ อมฺพปาดัถิ คณิกกา ทหรานัง
ทหรานัง ถิจฺฉนฺวี่นัง อัสสา ยุคเณ ยุกัง จกฺกเณ จกฺกัง อกฺกเณ อกฺกั
ปฏิวคฺเตสสิ ฯ อถโฆ เต ถิจฺฉนฺวี่ อมฺพปาดัถิ คณิกัง เชตทโวจ
ภิสัถัสสิ เช อมฺพปาดิ อมฺพหังกั ทหรานัง ทหรานัง ถิจฺฉนฺวี่นัง อัสสา
ยัคเณ ยุกัง จกฺกเณ จกฺกัง อกฺกเณ อกฺกั ปฏิวคฺเตสสิติ ฯ คทา หิ

๑ สั. ปฏิวทฺเรสิ ฯ ย. ปฏิวฏฺเฐสิ ฯ

ปน มยา อยฺยปฺคุตา สุวาตนาย พุทฺธปฺมุโข ภิกฺขุสงฺໄໝิ นิมฺหิติ-
 โคติ ๑ เทหิ เช อมฺพปาทิ อมฺหากํ เอตํ ภคฺคํ สฺตสฺสหฺสฺเสนาติ ๑
 สฺเจปိ เม อยฺยปฺคุตา เวธํตี สํหาโร ทชฺชชฺเยยฺยถเนว ทชฺชชานํ
 ทํ ภคฺคณฺหิติ ๑ ธถໄໝิ เค ติจฺจนฺวํ อํงคฺคฺตี^๓ โปເຈສຸ ປຣາຊິຕມຸຫິ
 ວຕ ໂກ ອມຸພກາຍ ປຣາຊິຕມຸຫິ ວຕ ໂກ ອມຸພກາຍາຕິ ๑ ธถໄໝิ
 เค ติจฺจนฺวํ เยน ภควา เคนຸປສ່ງกມີສຸ ๑ ธທຸທສາ ໂຂ ກວາ
 ເຄ ທຶຈຸນວີ ທຸຣໂຕ ວ ອາຄຈຸນເຄ ທິສຸວານ ກິກຽ ອາມນຸເຕສີ
 ເຍຫິ ກິກຽເວ ກິກຽຫິ ທວາ ດາວຕີສຳ ອທິງຊຸປຸພາ ໂອໂຕເຄ
 ກິກຽເວ ທິຈຸນວີປຣິສຸ ອປໂຕເຄ ກິກຽເວ ທິຈຸນວີປຣິສຸ ຄຸປສຸ່ທຣ
 ກິກຽເວ ທິຈຸນວີປຣິສຸ ດາວຕີສຸ່ປຣິສຸນຸຕິ ๑ ธถໄໝิ ເຄ ທຶຈຸນວີ ຍາວຕິກາ
 ຍານສຸ່ສຸ ກູມິ ຍານເນ ຄນຸດວາ ຍານາ ປຸໂຈໂຣຫິດວາ ປຕຸຕິກາ ວ
 ເຍນ ກວາ ເຄນຸປສ່ງกມີສຸ ຄຸປສ່ງกมิตວາ ກວນຸຕິ ອກິວາເທວາ
 ເອກມນຸຕິ ນິສຸ່ທິສຸ່ ๑ ເອກມນຸຕິ ນິສິນເນ ໂຂ ເຄ ທຶຈຸນວີ ກວາ
 ຮມຸມິຍາ ກຖາຍ ສຸທຸສຸ່ເສຕິ ສຸມາທເປຕິ ສຸມຸຕເເເຕຕິ ສຸມຸປຸ່ເສຕິ ๑
 ธถໄໝิ ເຄ ທຶຈຸນວີ ກວດາ ຮມຸມິຍາ ກຖາຍ ສຸທຸສຸ່ສິຕາ ສຸມາທປິຕາ
 ສຸມຸຕເເເຕຕິ ສຸມຸປຸ່ສິຕາ ກວນຸຕິ ເຂຕໂວຈຸ ອຮິວາເສຕຸ ໂນ ກນເ
 ກວາ ສຸວາຕນາຍ ກຸຕິ ສຸທຸຮິ ກິກຽສຸ່ເໝນາຕິ ๑ ອຮິວຸຕໂຄມຸຫິ ທຶຈຸນວີ
 ສຸວາຕນາຍ ອມຸພປາຕິຍາ ຄນິກາຍ ກຸຕຸນຸຕິ ๑ ธถໄໝิ ເຄ ທຶຈຸນວີ
 ອຸງຄຸຕີ ໂປເຈສຸ່ ປຣາຊິຕມຸຫິ^໕ ວຕ ໂກ ອມຸພກາຍ ປຣາຊິຕມຸຫິ^໖

๓ ສີ. ສຸໄໝิ ๑ ๒ ຍຸ. ອຸງຄຸຕີ ๑ ๓-໔-໕-໖ ຫິຕມຸຫ ๑

วัต โภ อมฺพททายาติ ๑ อถโฆ เต ติจฺจวึ ภควโต ภาสึคํ
 อภินนฺทิตฺวา อหฺมฺมฺทิตฺวา อฏฺฐชฺชายาสฺนา ภควนฺทํ อภิวาทิตฺวา
 ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา ปกฺกมึสฺสุ ๑ อถโฆ ภควา โภฏิกายเม ยถาภินนฺทํ
 วิหริตฺวา เยน นาทิกท เตนฺอุปสงฺกมิ ๑ ตตฺร สฺกํ ภควา
 นาทิกเก วิหริติ คิณฺชกาวสฺสเถ ๑ อถโฆ อมฺพปาทึ คณิกท ตสฺสํ
 รตฺติยา อจฺจุเยน สฺสเก อวรามे ปณฺธิคํ ขาทนฺธิยํ โภชนฺธิยํ ปฏฺิ
 ยาททาเปตฺวา ภควโต กถํ อวโรจยาเปสิ กาทโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ
 ภคฺคณฺทิต ๑ อถโฆ ภควา ปุพฺพพณฺหสฺสมยํ นินฺวาเสตฺวา ปตฺตจฺจว
 มาทาย เยน อมฺพปาทิตยา คณิกาย ปริเวสฺสนา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อฺอุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเต อาสฺเน นิสฺสึทึ สฺกํ ภูิกฺขุสงฺกเขน ๑
 อถโฆ อมฺพปาทึ คณิกท พุทฺธรปฺปมฺขํ ภูิกฺขุสงฺกขํ ปณฺธิเคน ขาทนฺธิเยน
 โภชนฺธิเยน สฺสทฺถทว สฺนฺคฺคฺเปตฺวา สฺมฺปวาทิตฺวา ภควนฺทํ ภูคฺคทวึ
 โอนฺคฺคฺปตฺตปณฺธิ เหนมฺนฺทํ นิสฺสึทึ ๑ เหนมฺนฺทํ นิสฺสนฺนา โฆ อมฺพปาทึ
 คณิกท ภควนฺทํ เขตทวโจ อิมานํ ภนฺเต อมฺพปาทิตวณฺิ พุทฺธรป
 ปมฺขสฺสํ ภูิกฺขุสงฺกขสฺสํ^๒ ทมฺมํติ ๑ ปฏฺิคฺคฺเหสิ ภควา อวรามํ ๑
 อถโฆ ภควา อมฺพปาทึ คณิกํ ชมฺมิตยา กทาย สฺนฺทสฺสํเตตฺวา
 สฺมาทเปตฺวา สฺมฺคฺเตเชตฺวา สฺมฺปหํเสตฺวา อฏฺฐชฺชายาสฺนา เยน
 มทวณฺิ เตนฺอุปสงฺกมิ ๑ ตตฺร สฺกํ ภควา เวสฺสํติยํ วิหริติ
 มทวเน กุฏฺฐาคารสํถายํ ๑

๑ ฐึ. อมฺพปาทิปริเวณฺิ ๑ ๒ ฐึ. สงฺกขสฺสํ ๑

ติจฺฉนวิภาณวารี นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๘] เตน โข ปน สฺมเยน อภินฺญาตา อภินฺญาตา ติจฺฉนวิ
 สฺนุถาคาเร สฺนุณฺธิสฺสนุหา สฺนุณฺธิปติตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ
 ภาสฺสนุติ รมฺมสฺส วณฺณํ ภาสฺสนุติ สฺงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสฺสนุติ ๑
 เตน โข ปน สฺมเยน สฺตีโห เสฺนาปติ นิกคฺชฺสํสาวกโก ตสฺส
 ปริสํายํ นิสฺสินฺโน โหติ ๑ อถ โข สฺตีหสฺส เสฺนาปติสฺส เขตฺทโหสิ
 นิสฺสํสํยํ โข โส ภาควา อรหํ สฺมฺมาสฺมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ ตถา
 ทึเม อภินฺญาตา อภินฺญาตา ติจฺฉนวิ สฺนุถาคาเร สฺนุณฺธิสฺสนุหา
 สฺนุณฺธิปติตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสฺสนุติ รมฺมสฺส
 วณฺณํ ภาสฺสนุติ สฺงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสฺสนุติ ยนฺนุหาหํ ตํ ภาควนฺตํ
 ทสฺสํนาย คุปฺสํกเมยฺยํ อรหฺนํ สฺมฺมาสฺมฺพุทฺธนฺติ ๑ อถ โข สฺตีโห
 เสฺนาปติ เยน นิกคฺชฺสํ นาวฺฐปฺคฺโค เตน คุปฺสํกมิ คุปฺสํกมิคฺฉวา
 นิกคฺชฺสํ นาวฺฐปฺคฺคํ อภิวาเทคฺฉวา เอกมฺนุคํ นิสฺสีทิ ๑ เอกมฺนุคํ
 นิสฺสินฺโน โข สฺตีโห เสฺนาปติ นิกคฺชฺสํ นาวฺฐปฺคฺคํ เขตฺทโวจ อิจฺฉามหํ
 ภาเวเต สฺมณํ โคคฺมํ ทสฺสํนาย คุปฺสํกมิคฺฉนฺติ ๑ กิ ปน คุวํ
 สฺตีหํ กิริยวาโท สฺมาโน อกิริยวาหํ สฺมณํ โคคฺมํ ทสฺสํนาย
 คุปฺสํกมิคฺฉสฺสี สฺมโน หิ สฺตีหํ โคคฺโม อกิริยวาโท อกิริยาย
 รมฺมํ เทเสฺติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ อถ โข สฺตีหสฺส
 เสฺนาปติสฺส โย อโหสิ คมิกกาภิสฺงฺขารโ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 โส ปฏิปฺปสฺสํมฺภิ ๑ ทฺติยมฺภี โข ๑ เป ๑ ตติยมฺภี โข อภินฺญาตา

อภิณเฑาตา อิจฉฉวี ส่นุถาคาเว ส่นุณิส่นุณา ส่นุณิปติคา อเนกปริ-
 ยาเยน พุทชส์ต วณณั ภาส่นุติ ฐมมส์ต วณณั ภาส่นุติ ส่นุชส์ต
 วณณั ภาส่นุติ ๑ คคิยมูปี โข สี่หส์ต ส่นุนาปติส่นุต เขตทโหสิ
 นิส่นุส่นุยั โข โส ภาควา อวหัง ส่มมาส่มพุทโธ ภาวีส่นุติ ตถา
 ที่เม อภิณเฑาตา อภิณเฑาตา อิจฉฉวี ส่นุถาคาเว ส่นุณิส่นุณา
 ส่นุณิปติคา อเนกปริยาเยน พุทชส์ต วณณั ภาส่นุติ ฐมมส์ต
 วณณั ภาส่นุติ ส่นุชส์ต วณณั ภาส่นุติ กั ทิ เม กรีส่นุติ
 นิคณุชา อปโถกิตา วา อปโถกิตา วา ยนุหน่าหัง อปโถ-
 เกตุวา ว นิคณุเช้ คั ภาควนคั ทส่นุนาย กุปล่งกเมยยั อวหนคั
 ส่มมาส่มพุทชษุติ ๑ อถโฆ สี่โห ส่นุนาปติ ปณจหิ รถสเคหิ
 ทิวา ทิวส่นุ เวส่าติยา นียยาสิ ภาควนคั ทส่นุนาย ยาวคิกา
 ยานส่นุ ฐุมิ ยาเนน คนุตุวา ยานา ปจโจโรหิตุวา ปคฺติโก ว
 เยน ภาควา เทนุปล่งกมิ กุปล่งกมิตุวา ภาควนคั อภิวาเทตุวา
 เอกมหนคั นิสี่ทิ ๑ เอกมหนคั นิสึโน โข สี่โห ส่นุนาปติ ภาควนคั
 เขตทโวจ สุ่มเมคั ภาเว อภิรียวาโท ส่มโน โคคโม
 อภิรียาย ฐมมั เทเสคิ เตน ๑ ส่าวเก วิเนคัคิ เย เค
 ภาเว เอวมาหังสุ อภิรียวาโท ส่มโน โคคโม อภิรียาย
 ฐมมั เทเสคิ เตน ๑ ส่าวเก วิเนคัคิ กจฺจิ เค ภาเว
 ภาควโต วุคฺตุวาทิโน น ๑ ภาควนคั อญฺเคน อพฺภาจิกฺขนุติ
 ฐมมส์ต ๑ อนุฐมมั พุยากรโหติ น ๑ โกจิ สหฐมมิโก

วาทานุวาที ภารยฺหุชานํ อากฺขณฺติ อนพฺภกฺขาตุกามา หิ
มยํ ภนฺเต ภควนฺตมฺหิ ฯ

[๗๘] อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเยน สฺมมา วทมาโน
วเทยฺย อภิรียวาโท สฺมโน โคตโม อภิรียาย รมฺมํ เทเสฺติ
เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริ-
ยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย กิรียวาโท สฺมโน โคตโม
กิรียาย รมฺมํ เทเสฺติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สึห
ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อฺจุเฉท-
วาโท สฺมโน โคตโม อฺจุเฉทาย รมฺมํ เทเสฺติ เตน ฯ สํวเก
วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเยน สฺมมา
วทมาโน วเทยฺย เชฺคฺจฺฉิ สฺมโน โคตโม เชฺคฺจฺฉิตาย รมฺมํ
เทเสฺติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน
มํ ปฺริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺยโก สฺมโน
โคตโม วินยาย รมฺมํ เทเสฺติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ
อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ ปฺริยาเยน สฺมมา วทมาโน
วเทยฺย คปฺลฺลํ สฺมโน โคตโม คปฺลฺลิตาย รมฺมํ เทเสฺติ
เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สึห ปฺริยาโย เยน มํ
ปฺริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย อปคฺคฺพฺโก สฺมโน โคตโม
อปคฺคฺพฺกิตาย รมฺมํ เทเสฺติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ
๑ สึ. วาทานุปาโต ฯ

๗๘] เกษฏฺฐกฺขณฺฐกํ สึหเสณาปคิวดคฺคฺ อภิรียวาทาติกถา ๓๐๑

สึห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมฺมา วทมาโน วเทยฺย
อตุสฺสคฺคฺโก สฺมโน โคตโม อตุสฺสาตฺยา ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑
สํวเก วิเนตฺติ ๑ กตโม ๑ สึห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
สฺมฺมา วทมาโน วเทยฺย อภิรียวาโท สฺมโน โคตโม อภิรียาย
ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ อหณฺหิ สึห อภิรียํ
วทามิ กายทฺจฺจริตฺตํ วจฺจฺจริตฺตํ มโนทฺจฺจริตฺตํ อเนกวิหิตา
นํ ปาปกานํ อกฺุสฺถานํ ชมฺมานํ อภิรียํ วทามิ อัยฺ ๒ สึห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมฺมา วทมาโน วเทยฺย อภิรีย-
วาโท สฺมโน โคตโม อภิรียาย ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก
วิเนตฺติ ๑ กตโม ๑ สึห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมฺมา
วทมาโน วเทยฺย อภิรียวาโท สฺมโน โคตโม อภิรียาย ชมฺมํ
เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ อหณฺหิ สึห อภิรียํ วทามิ
กายสฺจฺจริตฺตํ วจฺจฺจริตฺตํ มโนสฺจฺจริตฺตํ อเนกวิหิตานํ กุสฺถานํ
ชมฺมานํ อภิรียํ วทามิ อัยฺ ๒ สึห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
สฺมฺมา วทมาโน วเทยฺย อภิรียวาโท สฺมโน โคตโม อภิรียาย
ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ กตโม ๑ สึห
ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมฺมา วทมาโน วเทยฺย อฺุจฺเจท-
วาโท สฺมโน โคตโม อฺุจฺเจทาย ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก
วิเนตฺติ ๑ อหณฺหิ สึห อฺุจฺเจทํ วทามิ วาคฺสฺสํ โทสฺสฺสํ โมหฺสฺสํ
อเนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกฺุสฺถานํ ชมฺมานํ อฺุจฺเจทํ วทามิ อัยฺ

โข สీห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย
 อฺุเฉทวาโท สฺมโน โคตโม อฺุเฉทาย ชมฺมํ เทเสติ เตน
 ๑ สํวเก วิเนตฺติ ฯ กตโม ๑ สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
 สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สฺมโน โคตโม เชคุจฺฉิตาย
 ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อหฺมฺหิ สීห ชิกฺขุณฺณามิ
 ภายทฺุจฺจริเคน วจฺุทฺุจฺจริเคน มโนทฺุจฺจริเคน อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ
 อกฺุสฺสตาณํ ชมฺมานํ สฺมาปฺตฺติยา ชิกฺขุณฺณามิ อยํ โข สීห ปรียาโย
 เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สฺมโน
 โคตโม เชคุจฺฉิตาย ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ฯ
 กตโม ๑ สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน
 วเทยฺย เวณฺยโก สฺมโน โคตโม วินฺยาช ชมฺมํ เทเสติ เตน
 ๑ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อหฺมฺหิ สීห วินฺยาช ชมฺมํ เทเสมิ วากฺุสฺส
 โทสฺสฺสฺส โมหฺสฺสฺส อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺุสฺสตาณํ ชมฺมานํ
 วินฺยาช ชมฺมํ เทเสมิ อยํ โข สීห ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน
 สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺยโก สฺมโน โคตโม วินฺยาช
 ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ฯ กตโม ๑ สීห
 ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย ตปฺสฺสฺส
 สฺมโน โคตโม ตปฺสฺสฺสิตาย ชมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก
 วิเนตฺติ ฯ ตปฺนียานํ สීห ปาปเก อกฺุสฺสเต ชมฺเม วทามิ ภายทฺุจฺจริคํ
 วจฺุทฺุจฺจริคํ มโนทฺุจฺจริคํ ยสฺสฺส โข สීห ตปฺนียา ปาปกา อกฺุสฺสตา

รมุมา ปหีนา อรุณินนุฎา ตาถาวคตุถตา อณภาวํ กถา อายคั
 อหุปฺปาถรมุมา คมหํ คปฺลลัถิตี วถามิ ตถาคคคฺลล ไซ ลัถ
 คปฺนัถยา ปาปกา อกฺลลธา รมุมา ปหีนา อรุณินนุฎา ตาถาวคตุถตา
 อณภาวํ กถา อายคั อหุปฺปาถรมุมา อัย ไซ ลัถ ปรียาโย
 เยน มํ ปรียาเยน ลมฺมา วถมาโน วเทยฺย คปฺลลลั ลมฺโน
 โคคโม คปฺลลลิตาย รมุํ เทลลิตี เตน ๑ ลาวเก วิเนคคิตี ๑
 กคโม ๑ ลัถ ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน ลมฺมา วถมาโน
 วเทยฺย อปคพฺโก ลมฺโน โคคโม อปคพฺกตายน รมุํ เทลลิตี
 เตน ๑ ลาวเก วิเนคคิตี ๑ ยลลล ไซ ลัถ อายคั คพฺกเลยฺยา
 ปุณพฺภวาทินิพฺพคฺติ ปหีนา อรุณินนุฎา ตาถาวคตุถตา อณภาวํ
 กถา อายคั อหุปฺปาถรมุมา คมหํ อปคพฺโกติ วถามิ ตถา-
 คคคฺลล ไซ ลัถ อายคั คพฺกเลยฺยา ปุณพฺภวาทินิพฺพคฺติ ปหีนา
 อรุณินนุฎา ตาถาวคตุถตา อณภาวํ กถา อายคั อหุปฺปาถรมุมา
 อัย ไซ ลัถ ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน ลมฺมา วถมาโน
 วเทยฺย อปคพฺโก ลมฺโน โคคโม อปคพฺกตายน รมุํ เทลลิตี
 เตน ๑ ลาวเก วิเนคคิตี ๑ กคโม ๑ ลัถ ปรียาโย เยน มํ
 ปรียาเยน ลมฺมา วถมาโน วเทยฺย อลลลลโก ลมฺโน โคคโม
 อลลลลลลลล รมุํ เทลลิตี เตน ๑ ลาวเก วิเนคคิตี ๑ อหณฺนิ ลัถ
 อลลลลลลลล ปรมเณ อลลลลลลลล อลลลลลลลล ๑ รมุํ เทลลลมิ เตน
 ๑ ลาวเก วิเนมิ อัย ไซ ลัถ ปรียาโย เยน มํ ปรียาเยน

สฺมา วทมาโน วเทยฺย อสฺสคฺโค สฺมาโน โคตโม อสฺสาสาय
ขมฺมํ เทเสติ เตน ๑ สฺวาเก ฉินตฺตีติ ๑

[๘๐] เหวจฺจคฺเค สฺโห เสเนาปติ ภคฺวณฺฑํ เขตทโวจ อภิกฺกณฺฑํ
ภนฺเต อภิกฺกณฺฑํ ภนฺเต เสยฺยถาปํ ภนฺเต นิกฺกชฺชิตฺตํ วา
อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏฺิจฺจนฺหนํ วา จิวเวยฺย มฺพฺพหฺสฺส วา มคฺคํ
อาจิกฺกชฺชเยยฺย อนฺธกาเว วา เคตปฺปชฺชโรตฺตํ ชาเวยฺย จกฺขมฺมฺโค
รฺูปานิ ทกฺขณฺฑิตฺติ เหวเมวํ ภคฺวตา อนนฺทปริยาเยน ขมฺโม
ปกาตีโต เหวสํหํ ภนฺเต ภคฺวณฺฑํ สฺวณฺนิ คจฺฉณามิ ขมฺมณฺจ
ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาถกํ มํ ภคฺวา ชาเวคฺคฺ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตฺ
สฺวณฺนิ คคฺคณฺฑิตฺติ ๑ อนฺนวิจฺจกาโร โช สฺหํ กโรหิ อนฺนวิจฺจกาโร
คฺคฺมหาทิสํหํ ฆาตมฺนุสฺสํหํ สฺสาชฺชํ โหตฺตีติ ๑ อิมินาปาหํ ภนฺเต
ภคฺวโต วจฺเจน ภิกฺขุโยโส มคฺคตฺตาย อคฺคตฺมโน อภิวทฺโธ ยํ มํ
ภคฺวา เหวมาทฺ อนฺนวิจฺจกาโร โช สฺหํ กโรหิ อนฺนวิจฺจกาโร
คฺคฺมหาทิสํหํ ฆาตมฺนุสฺสํหํ สฺสาชฺชํ โหตฺตีติ มํ ๑ หิ ภนฺเต อณฺณ-
ตฺติคฺคฺทฺธิยา สฺวาถกํ อภิกฺคฺวา เกวถกปฺปํ เวสํถิตฺติ ปฏฺากํ ปรีทเรยฺย
สฺโห โช อมฺหากํ เสเนาปติ สฺวาถกคฺคฺ อฺปคฺโคตติ อถ ๑ ปน
มํ ภคฺวา เหวมาทฺ อนฺนวิจฺจกาโร โช สฺหํ กโรหิ อนฺนวิจฺจกาโร
คฺคฺมหาทิสํหํ ฆาตมฺนุสฺสํหํ สฺสาชฺชํ โหตฺตีติ เหวสํหํ ภนฺเต ทฺคฺคฺยมฺมี
ภคฺวณฺฑํ สฺวณฺนิ คจฺฉณามิ ขมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาถกํ มํ

๑ ย. มมี ๑

๘๐] เกษตรกรรมกรรณิ ดีเห็นนาปติวตุฏ อุปาสกคฤคเทสนา ๓๐๕

ภควา ชาเรตุ อชชคคฤเค ปาณูปเต สรรณิ คคณฺหิตี ๑ ที่ฆรรคค
โฆ เค ดีห นิคณฺจํ โอบานภุคํ กุฏํ เยน เนลฺลํ อุกคคานํ
ปี่ณฺชกํ ทาคพฺพํ มณฺเฒเยยฺยาสีตติ ๑ อิมินาปาหํ ภนฺเต ภควโต
วจฺเจเนน ภิชฺชโยโส มคฺคตฺตายน อคฺคตฺตมโน อภิวทฺโฆ ยํ มํ ภควา
เอวมาห ที่ฆรรคค โฆ เค ดีห นิคณฺจํ โอบานภุคํ กุฏํ
เยน เนลฺลํ อุกคคานํ ปี่ณฺชกํ ทาคพฺพํ มณฺเฒเยยฺยาสีตติ สุตฺตมเมตํ
ภนฺเต สมนฺโณ โคคโม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาคพฺพํ
น อณฺเฒลฺลํ ทานํ ทาคพฺพํ มยฺหเมว สํวกานํ ทานํ ทาคพฺพํ
น อณฺเฒลฺลํ สํวกานํ ทานํ ทาคพฺพํ มยฺหเมว ทินฺนํ มหปฺผลฺลํ
น อณฺเฒลฺลํ ทินฺนํ มหปฺผลฺลํ มยฺหเมว สํวกานํ ทินฺนํ มหปฺผลฺลํ
น อณฺเฒลฺลํ สํวกานํ ทินฺนํ มหปฺผลฺลนฺนิตติ อถ ๑ ปน มํ ภควา
นิคณฺเจสฺสุปปี ทาเน สํมาทเปตติ อปปีจ ภนฺเต มยฺเมตฺถ กถํ
ชานิสฺสุตฺตํ เอตฺถํ ภนฺเต คคิยฺมปปี ภควนฺนํ สรรณิ คคณฺจํ
ธมฺมมณฺเฒจ ภิกฺขุสงฺฆมณฺเฒจ อุปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชชคคฤเค
ปาณูปเต สรรณิ คคณฺหิตี ๑ อถโฆ ภควา ดีหฺลลํ เสนาปติสฺสุตฺตํ
อนฺนุพฺพุพิกคํ กเถสิ เตยฺยถํทํ ทานกคํ ดีตคคํ สคฺคกคํ
กามานํ อาทินฺนํ โอบารํ สงฺกิตฺเตลฺลํ เนกฺขมฺเม อานิสฺลลํ ปกาเสสิ ๑
ยทา ภควา อณฺเฒลฺลํ ดีหฺลลํ เสนาปติ กถฺตจิตฺตํ มุทฺตจิตฺตํ วิหีวฺรณ-
จิตฺตํ อุกคคจิตฺตํ ปตฺตมฺนจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกสิกา

๑. ย. ปี่ณฺชปาติ ๑

รมุมเทตฺหนา ตํ ปกาเสตี ทุกฺขํ สฺมฺมุทํ นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺย-
 ฎาเปี นาม สฺทฺธํ วจฺฉํ อปคคกาพกํ สฺมฺมุเทว วรฺหนํ ปฏิคฺคเณหฺย
 เหวเมว ตีหฺสฺสํ เเตนาปตีสฺสํ คสฺมึเวยวาสฺเน วิรฺชํ วัคฺคมตฺตํ รมฺมจกฺขุ
 อุกฺกปาที ยงฺกนิณฺจิสํ สฺมฺมุทรมฺมํ สฺพฺพนคฺคํ นิโรธรมฺมํ ๑ อถฺไซ
 ตีโห เเตนาปติ ติฏฺฐจฺจรมฺโม ปคฺคจฺจรมฺโม วิจิตฺจรมฺโม ปริโยคฺคาพฺ-
 รมฺโม ติณฺณจวิจิกฺกึโถ วิคตคกตฺกโถ เวยสํารชฺชปฺคฺโค อปรปฺ-
 ปจฺจโย สฺตฺถุ สํสฺเน ภคฺควนคฺคํ ฆะคทโวจฺ อธิวาลฺลํ เม
 ภนฺเต ภควา สฺวาคนายน ภคฺคํ สฺทฺธํ ภิกฺขุสงฺกฺฆเณนาที ๑ อธิวาลฺลํ
 ภควา คุณฺฑิภาเวณ ๑ อถฺไซ ตีโห เเตนาปติ ภคฺวโถ อธิวาลฺลํ
 วิจิตฺวา อฏฺฐายาสฺหนา ภคฺควนคฺคํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺนํ ภคฺวา
 ปกฺกามิ ๑ อถฺไซ ตีโห เเตนาปติ อณฺเฑคฺคํ ปุริสํ อานาเปตี
 คจฺจน ภณฺเฑ ปวคฺคตมฺลํ ชานาหํตี ๑ อถฺไซ ตีโห เเตนาปติ
 คสฺสฺสา รคฺคิยา อจฺจเยณ ปณฺีคํ ชาทนฺิยํ โภชนนฺิยํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา
 ภคฺวโถ กาทํ อารีจฺจาเปตี กาทโถ ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภคฺคณฺุติ ๑
 อถฺไซ ภควา ปุพฺพนฺุทฺธมฺมํ นิวาเสตฺวา ปคฺคจิวรฺมาทายน เชน
 ตีหฺสฺสํ เเตนาปตีสฺสํ นิเวถฺนํ เตนฺุปลงฺกมิ อฺุปลงฺกมิตฺวา ปณฺ-
 เฑคฺคเต อาสฺเน นิสฺสีทึ สฺทฺธํ ภิกฺขุสงฺกฺฆเณ ๑ เตนฺ ไซ ปน สฺมเยน
 สฺมฺมุพฺพุตา นิคฺคณฺุชา เวยสําดิยํ รัตนาย รัตนํ สฺิงฺฆาฏเณน สฺิงฺฆาฏกํ
 พาหา ปคฺคณฺุท กนฺุทนฺุติ อชฺช ตีเหณ เเตนาปตินา กุถฺตํ ปลฺุ
 วจิตฺวา สฺมณฺุสฺสํ โคคมฺุสฺสํ ภคฺคํ กตํ คํ สฺมณฺุณ โคคโม

๘๐] เกษชชกขนุรกั สี่หเส่นาปคิวกตุฏ อุกุทิสัสกตมัสกกา ๑๐๗

ชานั อุกุทิสัส กตึ มัสั ปริภุณชติ ปฏิจจกมุมนุติ ๑ อถโช
อณณคโร ปุริโส เยน สี่โห เสนาปติ เตนุปลังกมิ อุกุปลัง-
กมิคฺวา สี่หสัส เสนาปคิสัส อุกุปกณณเก อาโรเจติ ยคฺเข
ภนฺเต ชานเญยาสี เอเต สมุพฺพุตตา นิคณฺฐา เวล้าติยั รติยาย
รติยั สิงฺฆาฏเถน สิงฺฆาฏกั พาทา ปคฺคยฺห กนฺทนุติ อชช สี่เห
เส่นาปคินา กุตฺตึ ปลัสั วรติคฺวา สมนฺตัสั โคคตมัสัส กคฺคั กคฺคั
คั สมนเณ โคคตโม ชานั อุกุทิสัส กตึ มัสั ปริภุณชติ ปฏิจจ-
กมุมนุติ ๑ อถึ อชฺย^๑ ที่ชวรคฺคปี่ เต อายัสฺมุนฺทา^๒ อวณฺณกามา
พฺทฺทิสัส อวณฺณกามา ชมฺมัสัส อวณฺณกามา สิงฺฆัสัส น ๑
ปน เต อายัสฺมุนฺทา^๓ กัรฺนุติ^๔ คั ภคฺวณฺคั อถึคฺวา คฺจฺจนา มุสา
อภฺยเตน อพฺภาจิกฺขณฺทา น ๑ มยั ชีวิตฺเหตฺมุปี^๕ สณฺจิจฺจ ปาณั
ชีวิตฺวา โวโรเปยฺยามาติ ๑ อถโช สี่โห เสนาปติ พฺทฺทฺรปฺมุชั
ภิกฺขุสฺสังฆั ปณัเตน ชาทนีเยน โภชนีเยน สหคฺคา สณฺคปฺเปคฺวา
สณฺปะวาเรคฺวา ภคฺวณฺคั ภคฺคาจึ โอนัคปคฺคปาณั เอกมฺนุคั นิสัติ ๑
เอกมฺนุคั นิสัณฺนั โช สี่หึ เสนาปคั ภคฺวา ชมฺมียา กถาย
สณฺทิสัสคฺวา สณฺทาทเปคฺวา สณฺคเตเชคฺวา สณฺปะหึเสคฺวา อุกุฐา-
ยาสฺนา ปกฺกามิ ๑ อถโช ภคฺวา เอตฺตมึ นิทาเน เอตฺตมึ
ปกฺรณเณ ชมฺมึ กถั กคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว ชานั

๑ สี่. ยุ. อชฺโย ๑ ๒-๓ อายัสฺมุนฺโต ๑ ๔ ยุ. ชีรฺนุติ ๑
๕ สี่. ชีวิตฺเหตฺมุปี ๑

อตุทิสฺส กคฺ มํสํ ปริญฺญชิตพฺพํ โย ปริญฺญเชยฺย อापคฺติ
 ทุคฺคฏสฺส อหฺขานามิ ภิกฺขเว ติโกฏฺฐิปริสฺสุทฺธํ มจฺจนมํสํ อทิจฺจํ
 อดฺสฺสํ อปริสฺสํกิตฺตุนฺติ ฯ

[๘๑] เตน โข ปน สฺมเยน เวธํถึ สฺสุภิกฺขา โหติ สฺสํสฺสํธา
 สฺสํสฺสํปญฺญา สฺสํสฺสํ อญฺเณน ปคฺคเหน ยาเปคฺคํ ฯ อถ โข ภควโต
 รัโหคคฺสฺสํ ปฏฺฐิสฺสํถึนฺสฺสํ เหวํ เจตฺโส ปวิจิตฺตโก อุตฺปาทิ ยานิ
 ตานิ มยา ภิกฺขุณฺโณ อหฺญเวตฺตานิ ทฺพฺภิกฺกฺเข ทฺสฺสํสฺสํเสฺ สฺสํสฺสํปญฺญา
 อหฺญเวตฺตํ อหฺญเวตฺตํ สํมํปคฺคํ อคฺคฺคิตฺตปฏฺฐิตฺตํ คโต นีหฺจํ
 ปุเรภคฺคํ ปฏฺฐิตฺตํ วนฺนจฺจํ โปภจฺจจฺจจฺจํ อชฺชชชชช นุ โข ตานิ
 ภิกฺขุ ปริญฺญชฺชชชชช ฯ อถ โข ภควา สํยณฺหสฺมยํ ปฏฺฐิสฺสํถานา
 อจฺจจจจจจจ อายสฺมมฺมคฺคํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ ยานิ ตานิ อานนฺท
 มยา ภิกฺขุณฺโณ อหฺญเวตฺตานิ ทฺพฺภิกฺกฺเข ทฺสฺสํสฺสํเสฺ สฺสํสฺสํปญฺญา
 อหฺญเวตฺตํ อหฺญเวตฺตํ สํมํปคฺคํ อคฺคฺคิตฺตปฏฺฐิตฺตํ คโต นีหฺจํ
 ปุเรภคฺคํ ปฏฺฐิตฺตํ วนฺนจฺจํ โปภจฺจจฺจจฺจํ อชฺชชชชช นุ โข ตานิ
 ภิกฺขุ ปริญฺญชฺชชชชช ฯ ปริญฺญชฺชชชชช ภควาติ ฯ อถ โข ภควา
 เขตฺถมฺมํ นิทาเน เขตฺถมฺมํ ปกรฺเณ ชมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 ยานิ ตานิ ภิกฺขเว มยา ภิกฺขุณฺโณ อหฺญเวตฺตานิ ทฺพฺภิกฺกฺเข ทฺสฺสํสฺสํเสฺ
 สฺสํสฺสํปญฺญา อหฺญเวตฺตํ อหฺญเวตฺตํ สํมํปคฺคํ อคฺคฺคิตฺตปฏฺฐิตฺตํ
 คโต นีหฺจํ ปุเรภคฺคํ ปฏฺฐิตฺตํ วนฺนจฺจํ โปภจฺจจฺจจฺจํ ตานาหํ
 อชฺชชชชช ปฏฺฐิตฺตปามิ น ภิกฺขเว อหฺญเวตฺตํ อหฺญเวตฺตํ สํมํ-

ปกกั อุกคหิตปฏิกคหิตกั ปริกฤษิตพพื โย ปริกฤษิตชเยย อวคคิต
ทุกกฤษิต ๑ น จ ภิกขเว ตโต นีหฺมึ ปุเรภคคั ปฏิกคหิตคั
วนนฺจ โปกขรนฺจ ภคคาวินา ปวาริตน อนคิวิคคั ปริกฤษิตพพื
โย ปริกฤษิตชเยย ยถารมโม กาวเรตพโพ ๑

[๘๒] เตน โข ปน สมนเยน ขานปทา มนุสฺสา พหุ โถณปี
เตถปี คณฺชฺฐปี ขาถนียปี สกเวสุ อวโรเปตวา พหารามโกนฺจเก
สกนฺจปวิวคคั กวิคควา อจฺจนฺติ ยทา ปฏิปาณัถิ สภิสฺสาม ตทา
ภคคั กวิคคสามาติ ๑ มหา จ เมโฆ อุกคโต โหติ ๑ อถโฆ
เต มนุสฺสา เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺปสงฺกมฺิสฺสุ อฺปสงฺ-
กมิคควา อายสฺมณฺคิ อานนฺทํ เขตทวโจ อึช ภนฺเต อานนฺท
พหุ โถณปี เตถปี คณฺชฺฐปี ขาถนียปี สกเวสุ อวโรเปตา
คิณฺจนฺติ มหา จ เมโฆ อุกคโต กถํ นุ โฆ ภนฺเต อานนฺท
ปฏิปชฺชิตพพฺนติ ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภคคโต เขตมคคั
อวโรเจสิ ๑ เตนฺหิ อานนฺท สงฺโฆ ปจฺจนฺติมํ วิหารํ กปป์ยภุมิ
ถ่มุมนฺนิกควา คคค วาเสคฺค ยํ สงฺโฆ อากนฺชติ วิหารํ วา
อชฺชมโยคคิ วา ปาสาทํ วา หมฺมียํ วา คฺคหํ วา ๑ เหวณจ
ปน ภิกขเว สมนฺนนิคคพโพ ๑ พยคฺเคน ภิกขนา ปฏิพเตน สงฺโฆ
ณาเปตพโพ สฺจนาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคคกคคั
สงฺโฆ อิตถนฺนามํ วิหารํ กปป์ยภุมิ ถ่มุมนฺนเยย ๑ เตสา ฃคคิ ๑
สฺจนาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตถนฺนามํ วิหารํ กปป์ยภุมิ

สัมมุนฺหติ ๑ ยสฺสํายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺสํ วิหารสฺสํ กบฺปิย-
 ญฺมียา สฺมฺมฺติ โสฺ คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกขมฺติ โสฺ ภาเสยฺย ๑
 สฺมฺมโต สฺงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร กบฺปิยญฺมึ ๑ ขมฺติ สฺงฺขสฺสํ
 ตสฺมา คุณฺหึ ๑ เขวเมตฺ ฆารยามีติ ๑ เตน โสฺ ปน สฺมฺเยน
 มนุสฺสํ ตคฺเคว สฺมฺมฺติกาเย กบฺปิยญฺมียา ยาคุโย ปจฺนฺติ ภคฺตานิ
 ปจฺนฺติ สฺฐปานิ สฺปฺปาเทนฺติ มํสํนิ โกฏฺเฆนฺติ กฏฺจํนิ ฌาเณนฺติ
 อฺจฺจาสฺททํ มหาสฺททํ กโรนฺติ ๑ อสฺสํโสสิ โสฺ ภควา วจฺติยา
 ปจฺจฺสสฺมยํ ปจฺจฺจฺจาย อฺจฺจาสฺททํ มหาสฺททํ กาโกรวสฺททํ สฺจฺควาน
 ฌายสฺมฺมตฺ ฌานนฺทํ ฌามนฺเคสิ กิณฺนุ โสฺ โสฺ ฌานนฺท อฺจฺจ-
 สฺทโท มหาสฺทโท กาโกรวสฺทโทติ ๑ เขตฺริ ฆนฺเต มนุสฺสํ
 ตคฺเคว สฺมฺมฺติกาเย กบฺปิยญฺมียา ยาคุโย ปจฺนฺติ ภคฺตานิ ปจฺนฺติ
 สฺฐปานิ สฺมฺปฺปาเทนฺติ มํสํนิ โกฏฺเฆนฺติ กฏฺจํนิ ฌาเณนฺติ โสฺ
 เขโสฺ ภควา อฺจฺจาสฺทโท มหาสฺทโท กาโกรวสฺทโทติ ๑ อถโส
 ภควา เขตฺสํมิ นิทาเน เขตฺสํมิ ปกรเณ ขมฺมิ กถํ ภควา ภิกฺขุ
 ฌามนฺเคสิ น ภิกฺขเว สฺมฺมฺติกา^๒ กบฺปิยญฺมึ ปรีกฺขณฺติพฺพา
 โย ปรีกฺขณฺติเชยฺย ฌापคฺติ ทกฺกสฺสํ ฌนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ติสฺโส กบฺปิยญฺมึโย อฺสฺสํวณฺนํ กํ โคนิสํกํ คหปคฺกนฺติ ๑
 เตน โสฺ ปน สฺมฺเยน ฌายสฺมา ยโสฺ ติจฺจาน โหติ ๑
 ตสฺสํคฺคาเย เภสฺสฺชานิ อาทฺริยนฺติ ๑ ตานิ ภิกฺขุ พหิ วาเณนฺติ ๑

๑ สฺ. ย. สฺมฺมฺติยา ๑ ๒ สฺ. สฺมฺมฺติกา ๑ ย. สฺมฺมฺติ ๑

๘๓] เกษฏรภูษณกรั จตฺสโร กบฺปิยญฺมิโย เมณฑกคหปติวตฺต ๓๓๓

อุกฺกบิณฑกคามิ ขาทนฺติ โจราปิ หรนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สฺมมตฺติกา กบฺปิยญฺมํ ปริญฺจชิตฺตุ ๑
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จตฺสโร กบฺปิยญฺมิโย อุตฺตํสวณฺนตฺติกา โคนิ-
สํตํกํ คหปติกา สฺมมตฺติกนฺติ ๑

[๘๓] เตน โข ปน สฺมเยน ภทฺธิเย นคเร^๒ เมณฑโก คหปติ
ปฏิวสฺสตี ๑ ตสฺส เอวรฺุโป อิทฺธานุภาโว โหติ สีสฺสํ นหายิตฺวา
ชณฺเฒาคารี สฺมมชฺชาเปตฺวา พหิทฺวาเร^๓ นิสฺสํตติ ๑ อุนฺคตฺติกา
ชณฺเฒสฺส ชารว โอบตฺติวา ชณฺเฒาคารี ปุเรติ ๑ ภริยาย เอวรฺุโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว อापฺุทกถาถิเก อุนฺนิสฺสํตฺติวา เอกญฺจ
สฺมฺปิคมฺชกรั^๔ ทาสกมฺมกรโปริสฺสํ ภคฺเตน ปรีวสฺสตี ๑ น คาว คํ
ชียติ ยาว สํ น อฺุจฺจํสํตติ ๑ ปุคฺคตสฺส เอวรฺุโป อิทฺธานุภาโว
โหติ เอกํเยว สฺสทสฺสคฺคจิกํ คเหตุวา ทาสกมฺมกรโปริสฺสสฺส
ณฺมมาสิกา เวคณํ เทติ ๑ น คาว คํ ชียติ ยาวสฺสํ ทคฺคคตา ๑
สฺมฺนิสฺสํย เอวรฺุโป อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว จคฺคโทณิกํ ปิฏฺเฐ
อุนฺนิสฺสํตฺติวา ทาสกมฺมกรโปริสฺสสฺส ณฺมมาสิกา ภคฺคํ เทติ ๑ น
คาว คํ ชียติ ยาว สํ น อฺุจฺจํสํตติ ๑ ทาสสฺส เอวรฺุโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เอกเณ นงฺคเณน กถฺนคฺคสฺส สคฺค สีสฺสํโย
คจฺจนฺติ ๑ อสฺสโรสฺส โข ราชา มากโข เสนิโย พิมฺพิสาโร

๑ สีสฺสํ สฺมมตฺติกา ๑ ๒. สฺมมตฺติกา ๑ ๒ ๒. ภทฺธิยนคเร ๑ ๓ สีสฺสํ.
ปวาเร ๑ ๔ ๒. สฺมฺปิคมฺชกรั ๑

อมุหากัม กิร วิชิตะ ภาททิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสตี
 คัสสั เอวรุโป อิทธานุภาโว สีสั นหายิตฺวา ธมฺมาคารัม สัมมุชฺชา-
 ชาเปตฺวา พหิทฺวาเร นิสฺสตี อนุตฺติกฺขา ธมฺมุตฺตัสส ชารา
 โอบตฺติตฺวา ธมฺมาคารัม ปุเรตี ภวียาย เอวรุโป อิทธานุภาโว
 เอกังเยว อากุทฺถกถาติกัม อุนนิสฺสตีตฺวา เอกณฺจ สุปฺปิกฺกขรณัม ทาสกมฺม-
 กรโปริสสั ภาตฺเตน ปวิวิสตี น ตาว ตัม ชียตี ยาว ส่า น
 อฏฺฐจ่าติ ปุคฺคตฺตัสส เอวรุโป อิทธานุภาโว เอกังเยว สหสฺสตฺตฺตฺวีกัม
 คเหตุวา ทาสกมฺมกรโปริสสัสสั นมฺมาสีกัม เวตฺนัม เทตี น ตาว
 ตัม ชียตี ยาวสฺสั หตฺถคคตา สุนิสาเย เอวรุโป อิทธานุภาโว
 เอกังเยว จตุโทณิกัม ปิฏฺฐกัม อุนนิสฺสตีตฺวา ทาสกมฺมกรโปริสสัสสั
 นมฺมาสีกัม ภาตฺตัม เทตี น ตาว ตัม ชียตี ยาว ส่า น อฏฺฐจ่าติ
 ทาสสัสสั เอวรุโป อิทธานุภาโว เอเกน นงฺกเถน กถฺนคฺคตฺตัสสั
 สตฺตฺตฺตฺ สีสํคาโย คจฺจนฺตฺตีติ ฯ ๑ อถโฆ ราชสา มาคโฆ เตนิโย
 พิมฺพิสาโร อณฺเวยตฺวัม สัพฺพคฺคตฺกัม มหามคฺคัม อามนฺเตสึ อมุหากัม
 กิร ภาณเ วิชิตะ ภาททิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสตี คัสสั
 เอวรุโป อิทธานุภาโว สีสั นหายิตฺวา ธมฺมาคารัม สัมมุชฺชา-
 เปตฺวา พหิทฺวาเร นิสฺสตี อนุตฺติกฺขา ธมฺมุตฺตัสส ชารา โอบตฺติตฺวา
 ธมฺมาคารัม ปุเรตี ฯ ๑ เป ฯ ทาสสัสสั เอวรุโป อิทธานุภาโว เอเกน
 นงฺกเถน กถฺนคฺคตฺตัสสั สตฺตฺตฺตฺ สีสํคาโย คจฺจนฺตฺตี คจฺจน ภาณเ ชานาหิ
 ยถา มยา ส่ามัม ทิฏฺฐโฆ เอวํ คว ทิฏฺฐโฆ ภวิสฺสัสสัตฺตีติ ฯ ๑ เอวํ

๘๓] เกษตรกรรมกรรมกรรม เมณฑกคหปติวตถุ เมณฑกาทิอานุกาโว ๓๓๓

เทวาคิ ไช โส มหามคฺโต รมฺโฆ มาคธสฺส เตนิยสฺส
พิมฺพิสํวรสฺส ปฏิสฺสณฺนิคฺวา จตุรงฺคินฺนิยา เตเนาย เยน ภาทฺธิยํ
เตน ปายาสี อนุปฺพุเพน เยน ภาทฺธิยํ เยน เมณฑกโ
คหปติ เตนุปฺสงฺกมิ อฺปฺสงฺกมิตฺวา เมณฑกํ คหปติ เตตทโวจ
อหฺนฺหิ คหปติ รมฺโฆ อาณคฺโต อมฺหากํ กิร ภาเน วิชิตฺเต
ภาทฺธิเย นคเร เมณฑกโ คหปติ ปฏิวสฺสตี สฺสฺส เหวรฺวโป
อิทฺธานุกาโว สฺสฺสํ นหายิตฺวา รมฺโฆคาวํ สฺมมฺชฺชาเปตฺวา พหิ
ทฺวารเ นิสฺสํทิตฺติ อหฺนฺตติทฺธา รมฺโฆสฺสฺส ชารว โอบตฺติคฺวา รมฺโฆคาวํ
ปฺุเวตี ๑ เป ๑ ทาสฺสฺส เหวรฺวโป อิทฺธานุกาโว เอเกน นนฺคเตน
กตฺตฺตฺสฺส สฺสฺสฺส สฺสํคํ โย คจฺจนฺตติ คจฺจ ภาเน ชานาหิ ยถา
มยา สํวํ ทิฏฺฐโ จ เหวํ ตว ทิฏฺฐโ ภาวิสฺสํคฺคิตฺติ ปสฺสํสาม
เต คหปติ อิทฺธานุกาณฺตติ ๑ อถไช เมณฑกโ คหปติ สฺสฺสํ
นหายิตฺวา รมฺโฆคาวํ สฺมมฺชฺชาเปตฺวา พหิทฺวารเ นิสฺสํทิตฺติ ๑ อหฺนฺต
ติทฺธา รมฺโฆสฺสฺส ชารว โอบตฺติคฺวา รมฺโฆคาวํ ปฺุเวตี ๑ ทิฏฺฐโ
เต คหปติ อิทฺธานุกาโว ภาวียาย เต อิทฺธานุกาโว ปสฺสํสามาติ ๑
อถไช เมณฑกโ คหปติ ภาวียํ อาณาเปตี เตนหิ จตุรงฺคินฺ
เตนํ ภาคฺเตน ปรีวีสํคิตฺติ ๑ อถไช เมณฑกสฺสฺส คหปติสฺสฺส ภาวียา
เอกํเยว อาพฺุทฺทกถาติกํ อฺปฺนิสฺสํทิตฺติคฺวา เอกญฺจ สฺมฺปคิณฺชวรกํ จตุรงฺคินฺ
เตนํ ภาคฺเตน ปรีวีสํ ๑ น ตาวํ คํ ชียติ ยาวํ สํ น อฺุจฺจํคิตฺติ ๑
ทิฏฺฐโ เต คหปติ ภาวียาย อิทฺธานุกาโว ปฺุคตฺสฺสฺส เต อิทฺธา-

นุภาวํ ปัสสัมาติ ๑ อถโฆ เมณฑชโก คหปติ ปุคฺคํ อาณาเปสิ
 เตนหิ จตุรฺกนิยา เสนาย นมุมาสิํกํ เวคนํ เทหฺติ ๑ อถโฆ
 เมณฑชกฺสูสํ คหปคฺสูสํ ปุคฺโค เอกํเยว สฺหสฺสูคฺคฺวิกํ คเหตุวา
 จตุรฺกนิยา เสนาย นมุมาสิํกํ เวคนํ อทาสี ๑ น คาว ตํ ชัยติ
 ยาวสูสํ หคฺคคตา ๑ ทิฏฺฐโจะ เต คหปติ ปุคฺคฺสูสํ อิทฺธานุภาโว
 สฺุณิสาย เต อิทฺธานุภาวํ ปัสสัมาติ ๑ อถโฆ เมณฑชโก คหปติ
 สฺุณิสํ อาณาเปสิ เตนหิ จตุรฺกนิยา เสนาย นมุมาสิํกํ ภคฺคํ
 เทหฺติ ๑ อถโฆ เมณฑชกฺสูสํ คหปคฺสูสํ สฺุณิสํ เอกํเยว จคฺุโทณิกํ
 ปิฏฺฐกํ กุปฺนิสฺสูทิกฺวา จตุรฺกนิยา เสนาย นมุมาสิํกํ ภคฺคํ อทาสี ๑
 น คาว ตํ ชัยติ ยาว สํ น อฏฺฐาติ ๑ ทิฏฺฐโจะ เต คหปติ
 สฺุณิสาย อิทฺธานุภาโว ทาสฺสูสํ เต อิทฺธานุภาวํ ปัสสัมาติ ๑
 มยหํ โฆ สํมิ ทาสฺสูสํ อิทฺธานุภาโว เขคฺเค ปัสสฺสูคฺคฺพิทฺติ ๑
 อถ คหปติ ทิฏฺฐโจะ เต ทาสฺสูสํปิ อิทฺธานุภาโวติ ๑ อถโฆ โส
 มหามคฺุโต^๑ จตุรฺกนิยา เสนาย ปุณฺเทว ราชคหํ ปจฺจจาคฺุณิ เยน
 ราชฯ มาคฺุโ เสนิโย พิมฺพิสํโร เคนฺุปสฺงฺกมิ กุปฺสฺงฺกมิคฺวา
 รณฺโณ มาคฺุรฺสูสํ เสนิยฺสูสํ พิมฺพิสํารฺสูสํ เขคฺคฺมคฺุถํ อารฺเจสิ ๑

[๘๕] อถโฆ ภควา เวลํถิยํ ยถาภิรฺนุคฺํ วิหริคฺวา เยน
 ภทฺธิยํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺุขฺสูสฺเขน สฺทฺธิ อทฺคฺ-
 เตสฺเหหิ ภิกฺุขฺสูคฺเหหิ ๑ อถโฆ ภควา ฅนฺุพฺพเพน จาริกํ จรฺมาโน

๑ อิทํ ปาซคฺุคฺยํ สฺสูสํสูสํสูสํ น ทิสฺสูสํติ ๑

เยน ภาททิยํ คทวสริ ๑ คคร สฺหํ ภควา ภาททิเย วิหริติ
 ชาติยาवเน ๑ ๘๙ โสสิ โข เมณฑกโก คหปติ สมนเณ ชตุ
 โภ โคคโม สกฺยปฺคโต สกฺยภฺตฺตา ปพฺพชิตฺโต ภาททิยํ ๘๙ ปฺคโต
 ภาททิเย วิหริติ ชาติยาवเน คํ โข ปน ภวนคํ โคคมํ ๘๙
 กตฺยาเณ กิตฺติสฺส
 กตฺยาเณ กิตฺติสฺส
 สมนฺม
 วิชฺชาจฺรณสฺม
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺส
 ส

คหปติสฺส เอตทโหติ นิสฺสํสํยํ โข โส ภควา อรหํ สมนฺมา-
 สฺมพฺพุโช ภวิสฺสติ ยถายิเม ติตฺติยา อุตฺตฺยนฺตํติ ยาวตिका
 ยานสฺส ฐุมิ ยานเน คนฺตุวา ยานา ปจฺจโจโรหิตฺวา ปตฺติโก
 ว เยน ภควา เตนฺปตฺตํกมิ อุตฺตํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสนฺสฺสํ โข เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส
 ภควา อณฺุพฺพุพิภฺถํ กเถสิ เสยฺยถํทํ ทานกถํ สํตถกถํ สํคฺคกถํ
 กามานํ ธาที่นํวํ โอการํ สํกฺกิเตสฺส เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
 ยथा ภควา อณฺุณฺาสิ เมณฺฑกํ คหปติํ กตฺตจฺจิตฺตํ มุทฺจิจฺจิตฺตํ วิเนวฺรณ-
 จิจฺจิตฺตํ อุกฺกจฺจิตฺตํ ปตฺนฺนจฺจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สํามุกฺกํสิกา
 ชมฺมเทสฺนา ตํ ปกาเสติ ทฺุชํ สํมฺทยํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
 นาม สฺทฺุชํ วตฺถํ อปคตกาพกํ สํมฺมเทว ราชนํ ปฏฺิคฺคเณหฺย
 เหวเมว เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส คสฺมีเยวาลเเน วิวชํ วิตมถํ ชมฺมจฺกฺชํ
 อุกฺพาติ ยงฺกิณฺุจํ สํมฺทยชมฺมํ สํพฺพนฺตํ นิโรชชมฺมมฺหิตํ ฯ อถโช
 เมณฺฑกโก คหปติ ธิฏฺฐจฺชมฺโม ปตฺตชมฺโม วิทิตชมฺโม ปรีโยคาพฺห-
 ชมฺโม ตินฺนฺณวิจฺจิจฺจโน วิคตกถํโก เวสฺวารชฺชปฺคฺโต อปรปฺ-
 ปจฺจโย สํคฺค สํสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต
 อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต เสยฺยถาปี ฆนฺเต นิกฺกฺชฺชิตํ วา อุกฺกฺชฺชเยย
 ปฏฺิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มฺพฺพหสฺสํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺชเยย ฆนฺชกาเร
 วา เคตปฺปชฺโชตํ ธาเรยฺย จกฺชมนฺโต รูปานิ ทกฺชนฺตํติ เหวเมว
 ภควตา อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เเศสํทํ ฆนฺเต ภควนฺตํ

๘๔] เกษตรกรรมกรรมกริ เมณฑกคหปติวคฤ ออุปาสกคฤเทศนา ๑๑๗

สรณิ คจฺฉามิ ชมฺมณฺญ ภูิกขุสงฺฆณฺญ ๑ อุปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ
อชฺชตคฺคเต ปาณูปเต สรณิ คคํ อธิวาเสตุ ๑ เม ภนฺเต ภควา
สฺวาทนาย ภคฺคํ สฺหุธิ ภูิกขุสงฺฆเณนาติ ๑ อธิวาเสสิ ภควา ตุนฺหิ-
ภาเวณ ๑ อถโฆ เมณฑกคหปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
อชฺชชยาสฺนา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขินิ กตฺวา ปกฺกามิ ๑
อถโฆ เมณฑกคหปติ คตฺถํธา รคฺติยา อจฺจเยน ปณฺธิคํ ชาทณฺธิยํ
โกชนฺธิยํ ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อวิโรจาเปสิ กาลโต
ภนฺเต นิฏฺจิจิํ ภคฺคนฺคิ ๑ อถโฆ ภควา ปุพฺพพนฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา
ปคฺคตจิวรมาทาย เยน เมณฑกคตฺถํ คหปติคตฺถํ นิเวสฺนํ เตนฺอุป-
สงฺกมิ ออุปสงฺกमितฺวา ปณฺณตคฺเต อาสเน นิสิทฺธิ สฺหุธิ ภูิกขุสงฺฆเณ ๑
อถโฆ เมณฑกคตฺถํ คหปติคตฺถํ ภริยา ๑ ปุคฺโต ๑ สฺจฺฉินฺธา ๑
ทาโส ๑ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมิตฺถํ ออุปสงฺกमितฺวา ภควนฺคํ
อภิวาเทตฺวา เขมฺนคํ นิสิทฺธิสฺสุ ๑ เคสํ ภควา อณฺุพฺพุพิกคํ กเถสิ
เสยฺยถํทํ ทานกคํ สฺตฺถกคํ สฺคฺคกคํ กามานํ ชาทณฺหวํ โอการํ
สงฺกิตฺเตสํ เมฏฺชมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑ ยทา ภควา อณฺุณฺวาสิ
เต กถฺถจฺจิตฺเต มุทฺจฺจิตฺเต วิณฺวณฺจฺจิตฺเต อุตฺคฺคจฺจิตฺเต ปสฺสนฺจฺจิตฺเต
อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกัถิกา ชมฺมเทศนา คํ ปกาเสสิ ทฺกฺขํ
สํมุกฺขํ นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺยถาปี นาม สฺหุธิ วคฺคํ อปคคทาพคํ
สํมฺเมว รชนํ ปฏฺิคฺคเณหฺยฺย เหวเมว เคสํ คตฺถํเมวอาสเน
วิรัชํ วิคฺคมคํ ชมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยงฺกณฺจฺจ สํมุกฺขชมฺมํ สฺพพฺพนคํ

นิโรธมฺมุติ ฯ เต ทิฏฺฐมฺมา ปคฺคตมฺมา วิทิตมฺมา ปริโย-
 คาพฺพมฺมา ตินฺนวิจิจฺจนา วิคตถกฺกตา เวถารชฺชปฺปคฺคา อปรปฺ-
 ปจฺจยา สฺตถุ สฺถเน ภควนฺตํ เอตทโวจฺ จ ภิกฺขุณฺตํ ภนฺเต
 อภิกฺขุณฺตํ ภนฺเต เสยฺยถาปี ภนฺเต นิกฺขุชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยย
 ปฏิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพหฺสฺสํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺเขยฺย อนฺธกาเร
 วา เตลปฺปชฺชโรตํ ชาเวยฺย จกฺขมฺมโต รูปานิ ทกฺขนฺตํติ เอว-
 เมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ชฺมุโม ปกาถํโต เอเต มยํ ภนฺเต
 ภควนฺตํ สฺรณํ คจฺฉาม ชฺมุมญฺจ ภิกฺขุสงฺฆมฺญจ อฺปาสํเก โน
 ภควา ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปเต สฺรณํ คเตติ ฯ อถโฆ
 เมณฺชโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน
 โภชนนีเยน สฺหตฺตา สฺนฺตปฺเปตฺวา สฺมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวิ
 ไอนฺตปคฺคปาณํ เอกมฺนฺตํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโน โฆ เมณฺชโก
 คหปติ ภควนฺตํ เอตทโวจฺ ยาว ภนฺเต ภควา ภาทฺธิเย วิหริ-
 อหํ พุทฺธปฺปมฺขสฺสํ ภิกฺขุสงฺฆสฺสํ ชฺวภคฺเตนาติ ฯ อถโฆ ภควา
 เมณฺชกํ คหปตี ชฺมุมียา กถาย สฺนฺทสฺสํเสตฺวา สฺมาทปฺเปตฺวา
 สฺมฺคฺเตเชตฺวา สฺมฺปหฺเสตฺวา อฏฺฐจฺยาธนา ปกฺกามิ ฯ

[๘๕] อถโฆ ภควา ภาทฺธิเย ยถาภิรฺนฺตํ วิหริตฺวา เมณฺชกํ
 คหปตี อนาปุจฺจา เยน อจฺจคฺคฺตราโป เตน จาริกํ ปกฺกามิ
 มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมน สฺทฺธิ อชฺชมฺเตลเสหิ ภิกฺขุสฺสํเตหิ ฯ อถโสถสี

๑ ส. สงฺฆสฺสํ ฯ

สฺตานิ อาณาเปตี เตนหิ ภณเ เอกเมกํ เหมํ คเหตุวา เอกเมกสฺส
 ภิกฺขุโน อฺปติฏฺจถ ชารุญฺเहन ชีเรน โภเชสฺสํมาติ ฯ อถโฆ
 เมณฺฑทโก คหปติ พุทฺธปฺมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน
 โภชนีเยน สฺหตุตา สฺนคฺปเปตี สฺมฺปวาเรตี ชารุญฺเहन ฯ ชีเรน ฯ
 ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจายนฺดา ชีวํ นปฺปฏิกฺคณฺหนฺติ ฯ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว
 ปริภุชฺชถาติ ฯ อถโฆ เมณฺฑทโก คหปติ พุทฺธปฺมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ
 ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน สฺหตุตา สฺนคฺปเปตฺวา สฺมฺปวาเรตฺวา
 ชารุญฺเहन ฯ ชีเรน ภคฺวณฺตํ ภูคฺคาจํ โอนฺคปคฺตปาณิ เอกมฺหตฺ
 นิสฺสํติ ฯ เอกมฺหตฺ นิสฺสินฺโน โฆ เมณฺฑทโก คหปติ ภคฺวณฺตํ
 เขตทโวจ สฺนฺติ ฆนฺเต มคฺคา กนฺตารวา อปฺโปทกา อปฺปภกฺขา
 น สฺจฺจรา อปาเถยฺเยน คนฺตุํ สํจฺจ ฆนฺเต ภคฺวา ภิกฺขุณฺโ ปาเถยฺยํ
 อนุชานาคฺคิ ฯ อถโฆ ภคฺวา เมณฺฑทกํ คหปติ ฆมฺมิยา กถาย
 สฺนฺทสฺสํเตตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมฺคฺเตเชตฺวา สฺมฺปหํเสตฺวา อฏฺฐจฺจา
 ยาสฺนา ปกฺกามิ ฯ อถโฆ ภคฺวา เขตฺสํมิ นิทาเน เขตฺสํมิ
 ปกฺรณเ ฆมฺมิ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 ปณฺเฑจ โครเส^๑ ชีวํ ทธํ คกฺกํ นวณฺตํ สฺปฺปิ ฯ สฺนฺติ ภิกฺขเว
 มคฺคา กนฺตารวา อปฺโปทกา อปฺปภกฺขา น สฺจฺจรา อปาเถยฺเยน
 คนฺตุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาเถยฺยํ ปริเยสฺสิคฺคํ คณฺฑทโถ
 คณฺฑทคฺคิเกน มคฺโค มคฺคคฺคิเกน มาสฺสํ มาสฺคฺคิเกน โถณฺ

๑ สี่. ปณฺเฑจโครสํ ฯ

โถณคฺคิเกณ คฺคิโพ คฺคิพคฺคิเกณ เคถ์ เคถคฺคิเกณ สบฺปี สบฺปีคฺคิ-
เกณ ๑ สฺนุคฺคิ ภิกฺขเว มนุสฺสํสา สฺทฐา ปสฺนุหา เค กบฺปีย-
การกานํ หคฺคเถ หิรณฺณคฺคิวณฺณ^๑ อฺปนฺนิกฺขิปนฺนคฺคิ อิมินา ยํ
อฺยยสฺส กบฺปียํ คํ เทถาคิ ๑ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว ยํ คคฺคิ
กบฺปียํ คํ สํทคฺคิ น เทววาทํ ภิกฺขเว เกณจิ ปรียาเยน
ชาครฺพรชคฺคิ สํทคฺคิพฺพํ ปรีเยสฺสคฺคิพฺพนคฺคิ วทามํคิ ๑

[๘๖] อถโฆ ภควา อฺนุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน
อฺปาณ^๒ คทวสฺริ ๑ อสฺสสฺสสิ โฆ เกณโย ชฎิโต สมนฺโน ชคฺคิ
ภโก โคคโม สกฺยปฺคฺคิโต สกฺยกฺคตา ปพฺพชฺชิตอ อฺปาณํ อฺนุพฺคฺคิโต
คํ โฆ ปน ภวณคฺคิ โคคมํ เอวํกถฺยาโน กิถคฺคิสฺสทโท อพฺภคฺคิคคฺคิ
อิตฺปิ สสฺ ภควา อรหํ สมนฺมาสฺมพฺพุโฆ วิชฺชาจรณสฺมปฺนโน สคฺคิโค
โถกวิทฺฐุ อฺนุคฺคิโตโร ปรีสฺสทมนฺนสฺวารถิ สคฺคิถา เทวมนุสฺสํสาณํ พุทฺธโฆ
ภควา สสฺ อิมํ โถกํ สเทวํ สมารกํ สพฺพรหมกํ สสฺสสมณพฺราหมณฺณิ
ปชฺ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺญา สจฺฉนิกคฺควา ปเวเทคิ สสฺ รมนํ
เทเสคิ อาทิกถฺยาคณํ มชฺฌนิกถฺยาคณํ ปรีโยสฺสาณกถฺยาคณํ สํคฺคิ
สพฺพยณฺชนํ เกวตปรีปฺคฺคิณํ ปรีสฺสทชฺชํ พฺพรหมจฺริยํ ปกาเสคิ สํชฺ
โฆ ปน คถารฺรปานํ อรหคฺคิ ทสฺสํนํ โหคฺคิคิ ๑ อถโฆ เกณยสฺส
ชฎิตสฺสํ เอคทโหสิ กิณฺหุ โฆ อหํ สมนฺนสฺสํ โคคมสฺสํ หรา-
เปยฺยนคฺคิ ๑ อถโฆ เกณยสฺสํ ชฎิตสฺสํ เอคทโหสิ เยปํ โฆ

๑ ส. หิรณฺณเว ๑ ย. หิรณฺณเว ๑ ๒ ส. อฺปาณํ ๑

เม ภวํ โคตโม สุวาคนาย ภคคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑ มหา
 ไช เกณีย ภิกฺขุสงฺฆโฆ อชฺชมเตตถํานิ ภิกฺขุสงฺฆคานิ ตวณฺญ
 พุราหุมนเนตฺถุ อภิปฺปตฺถนุโนติ ๑ ทฺติยมฺปิ ไช เกณียโย ชฎิโต
 ภควนฺตํ เขตทโวจ กิณฺจาปี้ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺฆโฆ
 อชฺชมเตตถํานิ ภิกฺขุสงฺฆคานิ อหณฺจ พุราหุมนเนตฺถุ อภิปฺปตฺถนุโน
 อธิวาเสตฺถุ เม ภวํ โคตโม สุวาคนาย ภคคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑
 มหา ไช เกณีย ภิกฺขุสงฺฆโฆ อชฺชมเตตถํานิ ภิกฺขุสงฺฆคานิ ตวณฺญ
 พุราหุมนเนตฺถุ อภิปฺปตฺถนุโนติ ๑ ตติยมฺปิ ไช เกณียโย ชฎิโต
 ภควนฺตํ เขตทโวจ กิณฺจาปี้ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺฆโฆ
 อชฺชมเตตถํานิ ภิกฺขุสงฺฆคานิ อหณฺจ พุราหุมนเนตฺถุ อภิปฺปตฺถนุโน
 อธิวาเสตฺถุ เม ภวํ โคตโม สุวาคนาย ภคคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเม-
 นาคิ ๑ อธิวาเสตฺถิ ภควา ตุนฺหิภาเวน ๑ อถไช เกณียโย ชฎิโต
 ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อฏฐจายาตฺถนา ปกฺกามิ ๑ อถไช
 ภควา เขตตฺถมี้ นิทาเน เขตตฺถมี้ ปกรณ ฐมฺมี้ ถถํ ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตตฺถิ อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฐ ปานานิ อมฺพพานํ
 ชมฺพพานํ โจจปานํ โมจปานํ มรฺคฺพานํ มุทฺทิกปานํ ตาตฺถกฺพานํ
 ฆารุตฺถกฺพานํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตฺถพฺพํ ฆตฺถวํ จเปตฺถวา ฐณฺณ-
 ฆตฺถวํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตฺถพฺพํ ปตฺถวํ จเปตฺถวา ปกฺกชากวํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ตฺถพฺพํ ปุပ္ผวํ จเปตฺถวา มรฺคฺกปฺปวํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฐนฺตฺถนุติ ๑ อถไช เกณียโย ชฎิโต ตตฺถสา

รคฺคิยา อจฺจเยน สํเก อตฺถสเม ปณฺฑิตํ ชาทนียํ โภชนียํ ปฏฺิยาทา-
 เปตฺวา ภควโต กาทํ อารojaเปสฺสิ กาโต โภ โคตม นฺิฏฺิจิตํ
 ภคฺคตฺตํ ๑ อถโฆ ภควา ปุพฺพพฺนฺุหฺสํมํ นฺิวาเสตฺวา ปคฺคจฺีวรมาทาย
 เยน เกณฺิยสฺส ชฺฺริตฺสสฺส อตฺถสโม เตนฺุปลสฺงกมฺิ อฺุปลสฺงกมฺิตฺวา
 ปณฺุณคฺเค อาสเน นิสฺสิทฺิ สฺทฺุชฺิ ภิกฺุชฺุสฺงฺเขน ๑ อถโฆ เกณฺิโย
 ชฺฺริโต พุทฺธปฺปมฺุชฺิ ภิกฺุชฺุสฺงฺฆํ ปณฺิเตน ชาทนีเยน โภชนีเยน
 สฺหคฺคา สฺนฺุตฺปฺเปตฺวา สฺมฺุปฺวาเรตฺวา ภควนฺุคํ ภคฺคตาวิ โอนฺิเต-
 ปคฺคปาณฺิ เอกมฺนฺุคํ นิสฺสิทฺิ ๑ เอกมฺนฺุคํ นิสฺสิหฺนํ โฆ เกณฺิยํ ชฺฺริตฺ
 ภควา อิมาทิ ศาถาทิ อฺุโมทฺิ

[๘๗] อคฺคิหุคฺคตฺมฺุชา ยณฺเณฯ สํวิตฺติ ฌนฺุทโล มฺุชฺิ
 ราชา มฺุชฺิ มฺนุสฺสํณํ นทฺินํ สํคโร มฺุชฺิ
 นกฺุชฺุคฺคานํ มฺุชฺิ จฺุนฺุโท อาทิจฺุโจ คปคํ มฺุชฺิ
 ปฺุณฺุณํ อากฺุชฺุมานานํ สฺงฺโฆ เว ยชคํ มฺุชฺุทฺิ ๑

อถโฆ ภควา เกณฺิยํ ชฺฺริตฺ อิมาทิ ศาถาทิ อฺุโมทฺิตฺวา
 อฺุจฺุชายาสฺนา ปกฺุทามิ ๑

[๘๘] อถโฆ ภควา อापเนน ยถาภิรนฺุคํ วิหริตฺวา เยน
 กุสฺสินารว เตน จาริกํ ปกฺุทามิ มหตา ภิกฺุชฺุสฺงฺเขน สฺทฺุชฺิ
 อจฺุทฺมเตถเสหิ ภิกฺุชฺุสฺเคหิ ๑ อตฺถสฺสํ โฆ โกลฺสินารกา มตฺุถา
 ภควา กิร กุสฺสินารํ อากฺุจฺุณฺติ มหตา ภิกฺุชฺุสฺงฺเขน สฺทฺุชฺิ อจฺุทฺม-
 เตถเสหิ ภิกฺุชฺุสฺเคหฺติ ๑ เค สฺงฺคฺรํ อกํสฺุ โย ภควโต ปจฺุจฺุคฺคมณฺิ

๘๘] เกษตรกรรมกรรณ โวชนมฤตวตฺต ภาควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺคฺค ๑๒๕

น กริธฺธติ ปณฺจ สฺตคานิ ทณฺโชติ ๑ เคน ไช ปน สฺมเยน
โรโช มฤโต ฉายสฺมโต อานนฺทสฺส สฺหาโย โหติ ๑ อถโช
ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน กุณฺินาวรา ตทวธฺริ ๑
โกณฺินาวรา มฤตา ภควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺค อถฺสฺ ๑ อถโช โรโช
มฤโต ภควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺค กริธฺวา เยนายสฺมา อานนฺโท
เคนฺุปลฺงกฺมิ อฺุปลฺงกฺมิธฺวา ฉายสฺมนฺุคํ อานนฺทํ อภิวาทฺตฺวา
เอกมนฺุคํ อฏฺฐสฺสํ ๑ เอกมนฺุคํ จิตฺ ๒ โรชํ มฤตํ ฉายสฺมา
อานนฺโท เอตทวโจ อฺุพารํ ๒ เค อิทํ อวฺุโส โรช ยํ
คฺุวํ ภควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺค อถาสฺติ ๑ นานํ ภาเย อานนฺท พหฺุโก
พฺุทฺธเนน วา ฐมฺเมเนน วา สฺงฺเขเนน วา อปฺปิจ ฅาตฺตีหิ สฺงฺคโร
กโศ โย ภควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺค น กริธฺธติ ปณฺจ สฺตคานิ
ทณฺโชติ โส ๒ อหํ ภาเย อานนฺท ฅาตฺตีหิ ทณฺุทภยา
เอวํ^๒ ภควโศ ปจฺจกฺคฺคฺคฺค อถาสฺนฺุติ ๑ อถโช ฉายสฺมา อานนฺโท
อนคฺุคฺคฺคฺค อโหสิ กถํ หิ นาม โรโช มฤโต เอวํ วกฺุชคฺคฺค ๑
อถโช ฉายสฺมา อานนฺโท เยน ภควา เคนฺุปลฺงกฺมิ อฺุปลฺง-
กฺมิธฺวา ภควนฺุคํ อภิวาทฺตฺวา เอกมนฺุคํ นิสฺสํ ๑ เอกมนฺุคํ นิสฺสินฺุ
๒ ฉายสฺมา อานนฺโท ภควนฺุคํ เอตทวโจ อยํ ภาเย โรโช
มฤโต อภินฺุฅาโต ฅาตฺคฺคฺคฺคฺค สฺหิตฺุทฺธิโก ๒ ปน เอวฺุรฺุพานํ
ฅาตฺคฺคฺคฺคฺค อิมฺุสฺมิ ฐมฺมวินเย ปสาโท สฺสาธฺ ภาเย ภควา

๑ ยฺ ๓ ๒ อหํ ๑ ๒ สฺ. ยฺ. เอวานํ ๑

ตถา ถโรตุ ยถา โรโซ มตุโต อิมตุมี ชมุมวินเย ปตีเทยยาติ ฯ
 น ไช ตัง อานนุท ทุกุกรัง ตถาคเตน ยถา โรโซ มตุโต อิมตุมี
 ชมุมวินเย ปตีเทยยาติ ฯ อถโซ ภควา โรโซ มตุตัง เมตเตน
 จิตเตน ฝริตุวา อุตฺตสาชายาสนา วิหารัง ปาวิสิ ฯ อถโซ โรโซ
 มตุโต ภควโต เมตเตน จิตเตน ญฺจโไซ เสยฺยถาปปี นาม คาวี
 ตฺรุมวจฺจนา เอวเมว วิหารเณ วิหารัง ปรีเวเณน ปรีเวณัง
 อุตฺตงฺกมิตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺจติ กหัง ญ โส ภนฺเต เขตฺรหิ โส
 ภควา วิหฺรติ อรหัง สฺมมาสฺสมุพฺพุโธ ทสฺส่นกามา หิ มยํ ตัง
 ภควนฺตุ อรหนฺตุ สฺมมาสฺสมุพฺพุตฺตนิ ฯ เสดฺสาตุโส โรโซ วิหาโร
 สํวุตฺตวาโร เตน อปฺปสํทโท อุตฺตงฺกมิตฺวา อตฺรมาโน อาตฺนินฺทํ
 ปวิสิตฺวา อุตฺตกาสิตฺวา อคฺคหํ อาโกเฐหิ วิวริตฺตติ เต ภควา
 ทวารนฺติ ฯ อถโซ โรโซ มตุโต เยน โส วิหาโร สํวุตฺตวาโร
 เตน อปฺปสํทโท อุตฺตงฺกมิตฺวา อตฺรมาโน อาตฺนินฺทํ ปวิสิตฺวา
 อุตฺตกาสิตฺวา อคฺคหํ อาโกเฐติ ฯ วิวริ ภควา ทวารัง ฯ อถโซ
 โรโซ มตุโต วิหารัง ปวิสิตฺวา ภควนฺตุ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตุ
 นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตุ นิสฺสินฺตสฺส ไช โรชสฺส มตฺตสฺส ภควา
 อญฺปุพฺพิกถัง กเถสิ เสยฺยถีทัง ทานถัง สีสถถัง สคฺคกถัง
 กามานัง อาทินฺทัง โยการัง สงฺกิเถสฺส เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
 ยथा ภควา อณฺเฑยาสี โรโซ มตุตัง กถฺตจิตฺตํ มุฑฺจิตฺตํ วินีวฺรณ-
 จิตฺตํ อุตฺตคฺคจิตฺตํ ปตฺตฺนุนจิตฺตํ อถ ยา พุฑฺธานัง สามุฏฺถัสสิกา

ฐมมเทศนา คัม ปกาเสตี ทุกั ฐมุทย์ นิโรชั มคัค ๑ เสยฺยถาบี
 นาม สุกั วกถั อปคตกาพกั ฐมมเทว วรรณั ปฏิคฺคเณหฺย
 เหวเมว ไซ โรชธัส มตฺตธัส คธัมเียวาสเน วิรชั วัตมถั ฐมม-
 จกั ฤทปาทิ ยงกัณฺจสิ ฐมุทยฐมมัม สัพฺพนุคัม นิโรชฐมมฺหุติ ๑
 ธถไซ โรไซ มตฺโต ทิชฺชฐมฺโม ปคฺคฐมฺโม วิทิตฐมฺโม ปริโย-
 คาพฐมฺโม ทิณฺณวิจิจฺจไฉ วิคคกถกโก เวสํารชชบุคฺโค อปรบุ-
 ปจฺจโย สคฺค ฐาสเน ภควนุคัม เอตทโวจ ฐาฐ ฆนฺเต ฐยฺยา
 มมณฺเวย ปฏิคฺคเณหฺย จัวบีณฺชปาคเสหนาสนิกิตานปจฺจยเกสชฺช-
 ปริกฺขารั โน อณฺเวยสฺหุติ ๑ ยส ไซ โรช เสกฺเขนั ฐาณเณ
 เสกฺเขน ทสฺสเนน ฐมฺโม ทิชฺชไซ เสยฺยถาบี คยา เคสฺสบี เหว
 โหติ อโห นฺน ฐยฺยา อมฺหากณฺเวย ปฏิคฺคเณหฺย จัวบีณฺช-
 ปาคเสหนาสนิกิตานปจฺจยเกสชฺชปริกฺขารั โน อณฺเวยสฺหุติ เตนหิ
 โรช ทว เจว ปฏิคฺคณฺหิสฺสฺหุติ อณฺเวยสฺหุจาทิ ๑ เตน ไซ
 ปน สมฺเยน กุสิณารายั ปณฺฑิตานั ภคฺคานั ภคฺคปฏิปาฏิ ฐยฺยจิกา
 โหติ ๑ ธถไซ โรชธัส มตฺตธัส ปฏิปาฏิ ธถภนฺตธัส เอตทโหสิ
 ยนฺนฺนาหั ภคฺคคคัม โอิโตเกยฺยัม ยัม ภคฺคคฺเค นาสฺส คัม ปฏิยา-
 เทยฺยนฺนุติ ๑ ธถไซ โรไซ มตฺโต ภคฺคคคัม โอิโตเกนฺโค เทว
 นาทุทส ฐากณฺจ ฐิชฺชชานฺนียณฺจ ๑ ธถไซ โรไซ มตฺโต
 เยนายสฺมา อานนฺโท เตนุปลงฺกมิ ฐุปลงฺกมิตฺวา ฐายสฺมฺนุคัม

๑ ส. ย. เสเขน ๑

๘๘] เกณฑ์ชกษนุรณํ อุกุณฺมปพฺพชิตฺวคฺคฺชฺช รุณฺณชฺชปริหาโร ๑๒๘

[๘๘] อถ โช ภควา กุณฺนารายํ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
อาคฺมา เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สํหฺมึ อชฺม-
เคตเตหิ ภิกฺขุสงฺหคฺหิ ฯ เตน โช ปน สมนฺเยน อชฺมคโร นหาปฺตีค-
ปฺพุโพ อุกุณฺมปพฺพชิตฺว อาคฺมายํ ปฏฺิวสฺติ ฯ คตฺถ เตว ทารกา
โหนฺติ มนฺชฺชกา ปฏฺิภาณเยยฺยกา ทกฺขา ปรีโยทาคตฺธิปฺปา สฺสเก
อาจรียเก นหาปฺตีคกฺมเม ฯ อตฺถสฺส โช สฺส อุกุณฺมปพฺพชิตฺว
ภควา กิร อาคฺมํ อาคฺจฺฉติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สํหฺมึ อชฺม-
เคตเตหิ ภิกฺขุสงฺหคฺหิ ฯ อถ โช สฺส อุกุณฺมปพฺพชิตฺว เค ทารเก
เขตทโวจ ภควา กิร คาคา อาคฺมํ อาคฺจฺฉติ มหตา ภิกฺขุ-
สงฺฆเณ สํหฺมึ อชฺมเคตเตหิ ภิกฺขุสงฺหคฺหิ คจฺฉนฺนํ คฺคฺเมห คาคา
ชฺรณฺณชฺชํ อาทาย นาทฺพิยววาปเกน อนฺนชฺรณํ อนฺนชฺรณํ อาหิณฺนชฺชนฺติ
โถณฺนํ คตฺถํ คณฺนชฺชํ ชาทนฺนํ สํหฺมึ ภควโถ อาคคตฺถ
ยาคฺปานํ กิรฺสฺสํมาติ ฯ เอวํ คาคาคิ โช เค ทารกา คตฺถ
อุกุณฺมปพฺพชิตฺถํ ปฏฺิสฺสฺสนฺติคฺวา ชฺรณฺณชฺชํ อาทาย นาทฺพิยววาปเกน
อนฺนชฺรณํ อนฺนชฺรณํ อาหิณฺนชฺชนฺติ โถณฺนํ คตฺถํ คณฺนชฺชํ ชาทนฺนํ
สํหฺมึคฺวา ฯ มนฺนํสฺสํ เค ทารเก มนฺนชฺชเก ปฏฺิภาณเยยฺยเก ปตฺถิสฺสฺสนฺติคฺวา
เยปฺปี น การวเปตฺตคฺมา คเมปฺปี การวเปนฺติ การวเปคฺวาปฺปี พหุ
เทนฺติ ฯ อถ โช เค ทารกา พหุ โถณฺนํ คตฺถํ คณฺนชฺชํ
ชาทนฺนํ สํหฺมึ ฯ อถ โช ภควา อนฺนปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน

๑ สํหฺมึคฺวา ฯ

เยน อากุมา ตทวธริ ๑ คคฺร สฺกํ ภควา อากุมาย์ วิหริติ
 ภูถาคาเว ๑ อถโฆ โส อุกุฏมปพฺพชฺชิตฺโต ตถฺสํธา วตฺติยา อจฺจเยน
 ปทุตฺถิ ยาคุํ ปฏฺยยาทาเปตฺวา ภควโต อุนฺนาเมตฺติ ปฏฺยคฺคณฺหาตุ
 เม ภนฺเต ภควา ยาคฺคฺคณฺหิตฺติ ๑ ชานนฺตานิ ตถาคตา ปุจฺจนฺนิตฺติ
 ชานนฺตานิ น ปุจฺจนฺนิตฺติ กถํ วิทิตฺวา ปุจฺจนฺนิตฺติ กถํ วิทิตฺวา
 น ปุจฺจนฺนิตฺติ อตฺถถฺสณฺหิตฺติ ตถาคตา ปุจฺจนฺนิตฺติ โน อนตฺถถฺสณฺหิตฺติ
 อนตฺถถฺสณฺหิตฺเต เตจฺจมาโต ตถาคตานิ ๑ ทฺวํหาถาเวหิ พุทฺธา
 ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฏฺยปุจฺจนฺนิตฺติ ฐมฺมํ วา เทเตจฺจสํสาม สํวกานํ
 วา สิกฺขาปทํ ปณฺณาเปตฺสํสามาติ ๑ อถโฆ ภควา คํ อุกุฏมปพฺพชฺชิตฺติ
 เขตทโวจ กุคฺคายํ ภิกฺขุ ยาคฺคฺคณฺหิตฺติ ๑ อถโฆ โส อุกุฏมปพฺพชฺชิตฺโต
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตฺติ ๑ วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจ-
 ฉวิกํ โมฆปฺริตฺถํ อนนฺจโตมิกํ อปฺปฏฺยริบฺบํ อตฺถสํสาณํ อกปฺปิยํ
 อกรณฺเอยํ กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺริตฺถํ ปพฺพชฺชิตฺโต อกปฺปิเย
 สํสาทเปตฺสํสาตฺติ เมตฺติ โมฆปฺริตฺถํ อปฺปสํสาณานิ วา ปสํสาทาย ๑ เป ๑
 วิคฺรหิตฺวา ฐมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตตฺติ น ภิกฺขเว
 ปพฺพชฺชิตฺเตน อกปฺปิเย สํสาทเปตฺทพฺพิ โย สํสาทเปยฺย อปฺปคฺคิตฺติ
 ทฺกฺกฏฺฐสฺสํ น ๑ ภิกฺขเว นหามิเตปฺพพฺเพน ชฺรภณฺนํ ปรีหิตพฺพิ
 โย ปรีหเรยฺย อปฺปคฺคิตฺติ ทฺกฺกฏฺฐสฺสํสาติ ๑

[๘๐] อถโฆ ภควา อากุมาย์ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน

๑ สฺ. กุโคยํ ๑

๘๒] เกษฏรชกษณชกั สงฺฆิกปฺกคฺคตฺกพิชกถา กบฺปิยา กบฺปิยั ๓๓๓

สาวตฺถิ เคน จาริกั ปกฺกามิ ฯ อถ โช ภควา อนุปฺพุเพน
จาริกั จรมาโน เยน สาวตฺถิ คทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสุทฺถิ ภควา
สาวตฺถิยั วิหริติ เขตวเน อนาถปฺเปณฺทิกสฺส อารามे ฯ เคน โช
ปน สมฺเยน สาวตฺถิยั พหุํ ผลชานนฺธิยั อุตฺตฺสนฺหนุํ โหติ ฯ อถ โช
ภิกฺขุณฺโณ เจตทโหสิ กิณฺहु โช ภควตา ผลชานนฺธิยั อนุญฺญาตํ
กั อนนฺญาตคฺคหฺนติ ฯ ภควโต เอตมคฺคตํ อารโจะสฺสุ ฯ อนฺชานามิ
ภิกฺขเว สฺสพฺพํ ผลชานนฺธิยฺหฺนติ ฯ

[๘๑] เคน โช ปน สมฺเยน สงฺฆิกานิ พิชานิ ปฺกคฺคตฺกกาย
ภุมิยา โรปิยฺหฺนติ ปฺกคฺคตฺกานิ พิชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปิยฺหฺนติ ฯ
ภควโต เอตมคฺคตํ อารโจะสฺสุ ฯ สงฺฆิกานิ ภิกฺขเว พิชานิ ปฺกคฺคตฺก
กาย ภุมิยา โรปิยฺหฺนติ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานิ ปฺกคฺคตฺกานิ
พิชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปิยฺหฺนติ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานํติ ฯ

[๘๒] เคน โช ปน สมฺเยน ภิกฺขุณฺโณ กิสิมฺมญฺจิ กิสิมฺมญฺจิ ชาน
กุกฺกุจฺจํ อฺปฺปชฺชติ กิณฺहु โช ภควตา อนุญฺญาตํ กั อนนฺญา-
ตคฺคหฺนติ ฯ ภควโต เอตมคฺคตํ อารโจะสฺสุ ฯ ยํ ภิกฺขเว มยา
อิทํ น กบฺปตฺตีติ อปฺปฏิกฺขิตฺตํ คณฺเจะ อกบฺปิยั อนฺโถเมติ
กบฺปิยั ปฏฺิพาทิ ตํ โว น กบฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ
น กบฺปตฺตีติ อปฺปฏิกฺขิตฺตํ คณฺเจะ กบฺปิยั อนฺโถเมติ อกบฺปิยั
ปฏฺิพาทิ ตํ โว กบฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ กบฺปตฺตีติ
อนนฺญาตํ คณฺเจะ อกบฺปิยั อนฺโถเมติ กบฺปิยั ปฏฺิพาทิ ตํ

โว น กปฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ กปฺปตฺติ อนนุญฺจวาคํ
คณฺเจะ กปฺปิยํ อนฺุโตเมติ อกปฺปิยํ ปฏฺิพาหติ ตํ โว กปฺปตฺติ ฯ

[๘๓] อถ โช ภิกฺขุณฺโณ เตตฺถ โหติ กปฺปติ นุ โช ยาวภาติเกน
ยามภาติเกํ น นุ โช กปฺปติ กปฺปติ นุ โช ยาวภาติเกน
สฺสคฺคาหภาติเกํ น นุ โช กปฺปติ กปฺปติ นุ โช ยาวภาติเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โช กปฺปติ กปฺปติ นุ โช ยามภาติเกน
สฺสคฺคาหภาติเกํ น นุ โช กปฺปติ กปฺปติ นุ โช ยามภาติเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โช กปฺปติ กปฺปติ นุ โช สฺสคฺคาหภาติเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โช กปฺปตฺติ ฯ ภควโต เตตฺถ มคฺคํ อวโรเจสุํ ฯ
ยาวภาติเกน ภิกฺขเว ยามภาติเกํ ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ กาเถ กปฺปติ วิกาเถ
น กปฺปติ ยาวภาติเกน ภิกฺขเว สฺสคฺคาหภาติเกํ ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ
กาเถ กปฺปติ วิกาเถ น กปฺปติ ยาวภาติเกน ภิกฺขเว ยวชฺชวีกํ
ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ กาเถ กปฺปติ วิกาเถ น กปฺปติ ยามภาติเกน ภิกฺ-
ขเว สฺสคฺคาหภาติเกํ ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ ยามे กปฺปติ ยามาติกฺกนฺุเต
น กปฺปติ ยามภาติเกน ภิกฺขเว ยวชฺชวีกํ ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ ยามे
กปฺปติ ยามาติกฺกนฺุเต น กปฺปติ สฺสคฺคาหภาติเกน ภิกฺขเว ยว-
ชฺชวีกํ ตทหุปฺปฏิคฺคหิตํ สฺสคฺคาหํ กปฺปติ สฺสคฺคาหาติกฺกนฺุเต น กปฺปตฺติ ฯ

ภสฺสชฺชกฺกนฺุทํ นิฏฺฐิตํ ฉฏฺฐํ ฯ

อิมมฺหิ ชนฺุชฺเช วคฺคํ เอกสฺสํ ฉวคฺคํ ฯ

คถัสสฺสชกฺขนุชกํ

[๘๕]	ธารทิกเก วิกาเตปี	วสฺสํ มฺเห ปิฏฺฐเจหิ ๑
	กสฺสาเวหิ ปณฺณํ ผตฺถิ	ชคฺคํ โถณํ ๑ ฉกฺกณฺณํ ^๑
	จฺจนฺณํ จาติํ มํสํญจ	อณฺชณํ อฺปปิยํ
	อณฺชณํ อฺจุจฺจาปารุคฺคา	สฺสตาภา สฺสตาโกชนํ
	ถวิกํ วทฺชกํ ^๒ สฺสคฺคํ	มฺพุทฺชนิเตถนคฺคํ ๑
	นคฺคฺคกรณํ ชฺฐมญฺจ	เนคฺคคฺคญฺจาปีชฺชนคฺคฺคิ
	เตถปาเกสฺส มชฺชชญฺจ	อติถิขิตฺตํ อพฺภวณฺชณํ
	คฺคฺคํ เสทํ สฺสมุฏารณฺจ	มหาภงฺโกทกํ ตธา
	ทกโกฏฺฐํ โถหิตคฺคญฺจ	วิสาณํ ปาทพฺภวณฺชณํ
	มชฺชํ สฺสคฺคํ ถสฺสาวณฺจ	คิตถกฺกกพฺพิกํ
	โจถํ ธาสฺสปกฺขชฺชนญฺจ	ชฺฐมสฺสชฺชริกาย ๑
	วณฺณเตถ วิกาธายํ ^๓	วิกิณฺณญฺจ ปฺพิคฺคหํ
	คฺคฺคํ กโรนฺโธ โถพี ๑	ชวริ มุคฺคคหริฏฺฐกํ
	คฺคฺคชา วิเวจฺจนญฺเจว	อจฺจนาถฺฐิ กฺกฺกนาถฺฐิ
	ปฺพิจฺจนาถํ ปพฺภารา	ชวริมาํ สฺสคฺคฺคเหณ ๑
	คฺคฺคํ มุคฺคํ สฺสจฺจวณฺจ ^๔	สฺสวปากา ปฺนฺนาปเจ
	ปฺนฺนาหฺนญฺจาสิ ทฺพุทฺธิกฺเข	ผลณฺจ คิตฺตนาถํ

๑ สฺ. ยฺ. ชคฺคํ โถณํ ฉกฺกณฺณํ ๑ ๒ สฺ. ถวิกํ สฺสวทฺชกํ ๑
 ๓ ยฺ. วิกาธิกํ ๑ ๔ สฺ. ยฺ. สฺสจฺจวณฺจ ๑

ปุเรภคฺคํ ภายทาโท	นิพฺพชฺชฏญฺจ ภคฺคหฺมทํ
วตฺตติกมฺมณฺจ สฺสํปปี ๑	มฺหุสฺสํมํสํเมว ๑
หตฺตติชฺชสฺสา สฺสนฺไซ ๑	อหิ สฺสํหพฺยคฺคหฺมทํปี้กํ
อจฺจนฺตรจฺจนฺมํสณฺจ	ปฏฺธิปฺปาฏฺธิ ๑ ยาคฺค ๑
ตฺรจฺฉนํ อณฺณตฺร คฺคหฺ	สฺสนฺธิรฺวสฺสํทาคฺค
คจฺจคา โภจฺจิสฺสจฺจกถา	อณฺณปฺปาถิ ๑ ติจฺจนฺถิ
อฺคฺคหฺมทํ สฺสํกํ สฺสํภิกฺขุ	ปฺปนฺนเรว ปฏฺธิภิกฺขุ
เมโฆ ยโส ^๑ เมณฺณชฺชโก ๑	โคจรฺสํ ปาถฺยเยเกณ ๑
เกณฺธิ อณฺณโฬ ชมฺพุ โฉจ-	โมจฺจมจฺจมฺมทฺธิกสฺสาตฺถกํ
ฉารุสฺสทฺทากปฺปี่จฺจ	อชฺชคฺคมาญํ นหามฺปิโต
สฺสาวคฺคณฺธิยํ ฉนฺธิ พฺปี่	ภิกฺขุสฺสํ สฺสาเน ๑ กถิตฺกถิติ ^๒ ๑

๑ ย. ยโสไซ ๑ ๒. ส. กถิตฺกถิติ ๑ ย. กถิตฺโกติ ๑

กจินกษนุทธกั

[๘๕] เตน สัมเขน พุทฺโธ ภควา ส้าวคฺคิยั วิหริติ เขตฺวเน
อนาถปี่ณชิตถิสฺส อารามเ ๑ เตน โช ปน สัมเขน คีส์มคฺคา
ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ สฺพเพ อารณฺณกา สฺพเพ ปี่ณชปาติกา สฺพเพ
บี่สฺสกุติกา สฺพเพ เคจวีริกา ส้าวคฺคิ คจฺจนฺตา ภคฺวณฺคั ทสฺสํนาย
อุปกฺขุจาย วสฺสํปนายิกาย นาสฺกขีส์ ส้าวคฺคิยั วสฺสํปนายิกั สฺม-
ภาเวคฺคั อนฺตรามคฺเค ส่าเกเต วสฺสั อุปกจฺฉีส์ ๑ เค อุภกณ-
ชิตฺรฺปา วสฺสั วสฺสั อาสฺนเน ๑ โน ภควา วิหริติ อิติ
นฺตฺ โยชเนศฺ น ๑ มยั ฉภาม ภคฺวณฺคั ทสฺสํนายาติ ๑
อถโช เค ภิกฺขุ วสฺสั อุคฺคา เคมาสฺจฺเจเนน กตาย ปวารณาย
เทเว วสฺสํนฺเต อุทกสฺงคฺเค อุทกจิกฺขุเต โขกปฺนฺเนหิ จีวเวหิ
กิตฺนฺตฺรฺปา เขน ส้าวคฺคิ เขตฺวณั อนาถปี่ณชิตถิสฺส อารามเ
เขน ภควา เคนุปลํงกมี่ส์ อุปลํงกมิตฺวา ภคฺวณฺคั อภิวาเทคฺวา
เอกมฺนคั นิสฺสัทึส์ ๑ อัจฉินฺณั โช ปเนคั พุทฺธานั ภคฺวณฺคานั
อากนฺคฺเกหิ ภิกฺขุหิ สฺทฺชั ปฏิสฺมโมทิตฺุ ๑ อถโช ภควา เค ภิกฺขุ
เอตทโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ชมนี่ยั กจฺจิ ยาบนี่ยั กจฺจิ สฺมคฺคา
สฺมโมทมานา อวิวทมานา ฉาสฺกั วสฺสั วสฺสิตฺถ น ๑ ปี่ณชเกน
กิตฺมิตฺถาติ ๑ ชมนี่ยั ภควา ยาบนี่ยั ภควา สฺมคฺคา ๑ มยั
ภนฺเต สฺมโมทมานา อวิวทมานา วสฺสั วสฺสมฺหา น ๑ ปี่ณชเกน

กิตติมูหา อิช มย ฆนเต คัสมคคา ปาเชยยกา ภิกขุ สวคคิ
 อากจณคคา ภควนคิ ทสสันาย อุปกฏจาย วสสันูปนายิกาย นาสก-
 ขิมูหา สวคคิยิ วสสันูปนายิกิ สมนภาเวคิ อนุตรวมคเค สวเกเต
 วสสัน อุปคจณิมูหา เค มย ฆนเต อุกกณจิคฐปา วสสัน วสิมูหา
 อสสันเน ว โน ภควา วิหริคิ อโค ฉสฺ โยชเนสฺ น จ มย
 ตภาม ภควนคิ ทสสันายาคิ อถโฆ มย ฆนเต วสสัน อุตถา
 เคมาสจเจเนน กตาย ปวารณาย เทเว วสสันนุเต อุกกถงคเท
 อุกกจิกขตเต โอกปณเนนอิ จิวเวหิ กิตนคฐปา อทธานิ อากคาคิ ฯ

[๘๖] อถโฆ ภควา เขตสันมิ นิตาเน เขตสันมิ ปกรเนน ชมมิ
 กถิ กคฺวา ภิกขุ อามนุคคิ อมฺชานามิ ภิกขเว วสสัน อุตถานิ
 ภิกขุณิ กจันนิ อคฺคริคฺคิ ฯ อคฺคตคจันนํ โว ภิกขเว ปณฺจ กปฺปิสฺ-
 สนฺนิติ อนามนุคจาวโร อสฺมาทานจาวโร คณโฆชนํ ยาวทคฺค-
 จิวโร โย จ ตคฺค จิวรูปฺปาโท โส เนสฺ ภวิสฺสคฺคิ ฯ
 อคฺคตคจันนํ โว ภิกขเว อิมานิ ปณฺจ กปฺปิสฺสฺนิติ ฯ เอวณฺจ
 ปน ภิกขเว กจันนิ อคฺคริคฺคพฺพํ ฯ พยคฺคเตน ภิกขุณา ปฏฺิพเตน
 สจฺโฆ ณาเปคพฺโพ สฺสนาคฺค เม ฆนเต สจฺโฆ อิทํ สจฺจสฺส
 กจันนุสฺส อุปฺปนฺนํ ฯ ยถิ สจฺจสฺส ปคฺคตคถถํ สจฺโฆ อิมํ
 กจันนุสฺส อิคฺคณฺนามสฺส ภิกขุโน ทเทยฺย กจันนิ อคฺคริคฺคิ ฯ เขสา
 ฃคฺคิ ฯ สฺสนาคฺค เม ฆนเต สจฺโฆ อิทํ สจฺจสฺส กจันนุสฺส
 อุปฺปนฺนํ ฯ สจฺโฆ อิมํ กจันนุสฺส อิคฺคณฺนามสฺส ภิกขุโน เทคิ

กฉิน กฉินกฤษฏ์ ๑ ยศุสาขสมโต ขมติ อิมสัส กฉินกฤษฏ์ อิตถนุ-
 นามสัส กฤษฏ์โน ทาน กฉิน กฉินกฤษฏ์ โส คุณหสัส ยศุส
 นกขมติ โส ภาเสย ๑ ทินน อิท สงฺเขน กฉินกฤษฏ์ อิตถนุ-
 นามสัส กฤษฏ์โน กฉิน กฉินกฤษฏ์ ๑ ขมติ สงฺเขสัส คุณมา คุณที ๑
 เอวเมต ธารยามตี ๑

เอว โส กฤษฏ์เอ อตุต ्हติ กฉิน เอว อตุต

[๘๗] กฉิน กฤษฏ์เอ อตุต ्हติ กฉิน ๑ น อตุตวิต-
 มตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น โชนมตุเตน อตุต ्हติ
 กฉิน ๑ น จิววิจจวณมตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น เชน-
 มตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น พนุชนมตุเตน อตุต ्हติ
 กฉิน ๑ น โยวฏฏิกกรณมตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น กณชุต-
 กรณมตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น ทฬัททิมกรณมตุเตน
 อตุต ्हติ กฉิน ๑ น อนุวาทกรณมตุเตน อตุต ्हติ
 กฉิน ๑ น ปริภณทกรณมตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น
 โยวฏฏเยยกรณมตุเตน^๑ อตุต ्हติ กฉิน ๑ น กมพตมทท-
 มตุเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น นิमितตุเตน อตุต ्हติ
 กฉิน ๑ น ปริภณากเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น กุกุกเตน
 อตุต ्हติ กฉิน ๑ น สนนธิกเตน อตุต ्हติ กฉิน ๑
 น นิสัสคุเคยเนน อตุต ्हติ กฉิน ๑ น อตปปกเตน อตุต ्हติ

๑ ส. โยวฏฏเยยกรณมตุเตน ๑

กจัน ๑ น อญฺจตุร สงฺฆาฏฐยา อตุถตํ โหติ กจัน ๑ น
 อญฺจตุร อตุถตราสงฺเคน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ น อญฺจตุร
 อนุตฺรวาสถเนน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ น อญฺจตุร ปญฺจเกน วา
 อติเรกปญฺจเกน วา ตทเหว สญฺญินฺเนน สมนฺฑชถักเตน อตุถตํ
 โหติ กจัน ๑ น อญฺจตุร ปุคฺคตตฺถสฺส อตุถารวา อตุถตํ โหติ
 กจัน ๑ น สมนฺมา เจว อตุถตํ โหติ กจัน ๑ ตยฺเจ นิสฺสํมจฺจโส
 อนุโมทติ เอวํปี้ อตุถตํ โหติ กจัน ๑ เอวํ โช ภิกฺขเว
 อตุถตํ โหติ กจัน ๑

[๘๘] กถญฺจ ภิกฺขเว อตุถตํ โหติ กจัน ๑ อหเตน อตุถตํ
 โหติ กจัน ๑ อหตคปฺเปเนน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ ปี้ไตติกาย
 อตุถตํ โหติ กจัน ๑ บัสนฺตฺถเนน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ ปาปณิเกน
 อตุถตํ โหติ กจัน ๑ อนิมิตฺตคเตน อตุถตํ โหติ กจัน ๑
 อปริกถากเตน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ อญฺจตุรคเตน อตุถตํ โหติ
 กจัน ๑ อสนฺนิธิคเตน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ อนิสฺสํคฺคิเยน อตุถตํ
 โหติ กจัน ๑ กปฺปกเตน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ สงฺฆาฏฐยา
 อตุถตํ โหติ กจัน ๑ อตุถตราสงฺเคน อตุถตํ โหติ กจัน ๑
 อนุตฺรวาสถเนน อตุถตํ โหติ กจัน ๑ ปญฺจเกน วา อติเรกปญฺจ-
 เกน วา ตทเหว สญฺญินฺเนน สมนฺฑชถักเตน อตุถตํ โหติ
 กจัน ๑ ปุคฺคตตฺถสฺส อตุถารวา อตุถตํ โหติ กจัน ๑ สมนฺมา เจว
 อตุถตํ โหติ กจัน ๑ ตยฺเจ สํมจฺจโส อนุโมทติ เอวํปี้ อตุถตํ

๓๐๐] กจีนกขนุชกั อุกุภคกจีนกกา อฏฐ มาติกา ๓๓๘

โทติ กจีนั ๑ เขอัว โช วิกุชเว อตุตคั โหติ กจีนั ๑

[๘๘] กณญจ วิกุชเว อุกุภคั โหติ กจีนั ๑ อฏฐีมา วิกุชเว
มาติกา กจีนัสถ์ อุกุภาราย ปกุกมณนุติกา นิฏฐานนุติกา
สนุณิฏฐานนุติกา นาสนุติกา สวณนุติกา อาธาวาจุเตติกา
สัมาติกุกนุติกา สหุกุภาราคิ ๑

[๓๐๐] วิกุช อตุตคกจีโน กตจัววั อาทาย ปกุกมติ น
ปจเจสถ์นุติ ๑ คสัถ์ วิกุชโน ปกุกมณนุติโก กจีนุทฐาโร ๑
วิกุช อตุตคกจีโน จัววั อาทาย ปกุกมติ ๑ คสัถ์ พหิสัสมคคสัถ์
เขอัว โหติ อีเชอิมั จัววั กาวเรสัถ์ น ปจเจสถ์นุติ ๑ สัถ์ คั
จัววั กาวเรติ ๑ คสัถ์ วิกุชโน นิฏฐานนุติโก กจีนุทฐาโร ๑
วิกุช อตุตคกจีโน จัววั อาทาย ปกุกมติ ๑ คสัถ์ พหิสัสมคคสัถ์
เขอัว โหติ เนอิมั จัววั กาวเรสัถ์ น ปจเจสถ์นุติ ๑ คสัถ์
วิกุชโน สนุณิฏฐานนุติโก กจีนุทฐาโร ๑ วิกุช อตุตคกจีโน จัววั
อาทาย ปกุกมติ ๑ คสัถ์ พหิสัสมคคสัถ์ เขอัว โหติ อีเชอิมั
จัววั กาวเรสัถ์ น ปจเจสถ์นุติ ๑ สัถ์ คั จัววั กาวเรติ ๑ คสัถ์
คั จัววั กยิรمانันุ สลัถ์ติ ๑ คสัถ์ วิกุชโน นาสนุติโก กจีนุท-
ฐาโร ๑ วิกุช อตุตคกจีโน จัววั อาทาย ปกุกมติ ปจเจส-
ถ์นุติ ๑ สัถ์ พหิสัสมคคโต คั จัววั กาวเรติ ๑ สัถ์ กตจัวโร สุกุณาคิ
อุกุภคั กิร คสัถ์มึ อาวาเส กจีนนุติ ๑ คสัถ์ วิกุชโน สวณนุติโก
กจีนุทฐาโร ๑ วิกุช อตุตคกจีโน จัววั อาทาย ปกุกมติ ปจเจส-

สนธิ ๑ โส พหิสัมคโต คัม จีวรํ กาวเรติ ๑ โส กตจีวโร
 ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตํนฺติ พหิทฺธา กจฺฉินฺทฺชาโร วิตฺตินาเมติ ๑ ตสฺส
 ภิกฺขุโน สํมาติกฺกนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน จีวรํ
 อาทาย ปกฺกมติ ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ โส พหิสัมคโต คัม จีวรํ
 กาวเรติ ๑ โส กตจีวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตํนฺติ สมนฺภุณาติ
 กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺฉินฺทฺชาโร ๑

อาทายตฺตคฺคํ นิฏฺฐิตํ ปจฺฉมํ ๑

[๓๐๑] ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน กตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมติ น
 ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน ปกฺกมณฺนติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑
 ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสัมคตสฺส
 เขวํ โหติ อีเขวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ โส คัม
 จีวรํ กาวเรติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑
 ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสัมคตสฺส
 เขวํ โหติ เขวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ ตสฺส
 ภิกฺขุโน สมนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน
 จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสัมคตสฺส เขวํ โหติ อีเขวิมํ
 จีวรํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ โส คัม จีวรํ กาวเรติ ๑ ตสฺส
 ภิกฺขุโน คัม จีวรํ กยิรมาณํ นลฺลตฺติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนฺนติโก
 กจฺฉินฺทฺชาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตคฺกจฺฉิโน จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมติ
 ปจฺเจตฺตํนฺติ ๑ โส พหิสัมคโต คัม จีวรํ กาวเรติ ๑ โส กตจีวโร

จิวโร กาวเรติ ฯ โส กตจิวโร สุนาติ อุกุภคัง กิร คตัม
 ขาวาเส กจินนุติ ฯ คตัสส ภิกขุโน สวณนุติโก กจินนุทธาโร ฯ
 ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวโร อาทาย ปกฺกมตติ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 โส พหิสัมมคโต ตัง จิวโร กาวเรติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺตฺต
 ปจฺเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต พหิทฺธา กจินนุทธารัง วิตฺติมาเมตติ ฯ คตัสส ภิกขุโน
 สัมมาตฺติกนุติโก กจินนุทธาโร ฯ ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวโร
 อาทาย ปกฺกมตติ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต โส พหิสัมมคโต ตัง จิวโร
 กาวเรติ ฯ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต สมนฺภุณฺณาติ
 กจินนุทธารัง ฯ คตัสส ภิกขุโน สห ภิกขุหิ กจินนุทธาโร ฯ

อาทายณฺณํ นิฏฺฐิตัง คตฺติยํ ฯ

[๓๐๓] ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย ปกฺกมตติ ฯ
 คตัสส พหิสัมมคตฺต
 ปจฺเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต โส ตัง จิวโร กาวเรติ ฯ คตัสส ภิกขุโน นิฏฺฐา-
 นนุติโก กจินนุทธาโร ฯ ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย
 ปกฺกมตติ ฯ คตัสส พหิสัมมคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 น ปจฺเจตฺต
 กจินนุทธาโร ฯ ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวโร สฺมาทาย ปกฺกมตติ ฯ คตัสส
 พหิสัมมคตฺต
 โส ตัง จิวโร กาวเรติ ฯ คตัสส ตัง จิวโร กยิรมาณํ นสฺสฺสตี ฯ คตัสส
 ภิกขุโน นาสฺนนุติโก กจินนุทธาโร ฯ ภิกขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกต-

๑๐๔] กฉินทฺชนุชฌํ อุกฺกุฏกฉินทกา นิฏฺฐานนุติกาทิกฉินฺทฐาโร ๑๔๓

จิวฺวํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ
จิวฺวํ กาวเรตฺติ ๑ โส กตจิวฺวโร สฺตฺตนาตฺติ อุกฺกุฏํ ทิร คตฺตํมํ อาวาเส
กฉินฺทตฺติ ๑ คตฺตํ ฆิกฺกุชฺชโน สฺวณนุติโก กฉินฺทฐาโร ๑ ฆิกฺกุชฺช
อตุตฺตคจฺฉิโน วิปฺปกตจิวฺวํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑ โส
พหิสฺสํคโต ตํ จิวฺวํ กาวเรตฺติ ๑ โส กตจิวฺวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺต-
ตฺตฺติ พหิทฺฐา กฉินฺทฐาโร วิตฺตินาเมตฺติ ๑ คตฺตํ ฆิกฺกุชฺชโน สฺมาตฺติกนุติโก
กฉินฺทฐาโร ๑ ฆิกฺกุชฺช อตุตฺตคจฺฉิโน วิปฺปกตจิวฺวํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ
ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ จิวฺวํ กาวเรตฺติ ๑ โส กตจิวฺวโร
ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ สฺมกฺกนาตฺติ กฉินฺทฐาโร ๑ คตฺตํ ฆิกฺกุชฺชโน
สฺห ฆิกฺกุชฺชทฺติ กฉินฺทฐาโร ๑

สฺมาทายฉกฺกํ นิฏฺฐิตํ จคฺคตฺตํ ๑

[๑๐๕] ฆิกฺกุชฺช อตุตฺตคจฺฉิโน จิวฺวํ อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺตํ
พหิสฺสํคตฺตํ เหวํ โหตฺติ อิวฺวิมํ จิวฺวํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑
โส ตํ จิวฺวํ กาวเรตฺติ ๑ คตฺตํ ฆิกฺกุชฺชโน นิฏฺฐานนุติโก กฉินฺทฐาโร ๑
ฆิกฺกุชฺช อตุตฺตคจฺฉิโน จิวฺวํ อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺตํ พหิสฺสํคตฺตํ
เอวํ โหตฺติ เหวิมํ จิวฺวํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑ คตฺตํ
ฆิกฺกุชฺชโน สฺนนิฏฺฐานนุติโก กฉินฺทฐาโร ๑ ฆิกฺกุชฺช อตุตฺตคจฺฉิโน
จิวฺวํ อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺตํ พหิสฺสํคตฺตํ เหวํ โหตฺติ อิวฺวิมํ
จิวฺวํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ๑ โส ตํ จิวฺวํ กาวเรตฺติ ๑ คตฺตํ
ตํ จิวฺวํ กยิรมาณํ นตฺตฺติ ๑ คตฺตํ ฆิกฺกุชฺชโน นาสฺนนุติโก กฉินฺทฐาโร ๑

[๑๐๕] ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ น ปจุเจตุ-
 สฺนุติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ พหิสฺสํคคฺลฺสํ เขวํ โหติ อิวิมํ จีวรํ กาวเรตุ-
 สฺนุติ ฯ ๑ โสฺ คํ จีวรํ กาวเรติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ ภิกขุโน นิฏฺฐานนุติโก
 กจีนุทฺธาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ น
 ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ พหิสฺสํคคฺลฺสํ เขวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
 กาวเรตุสนฺนุติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ ภิกขุโน สฺนฺนิฏฺฐานนุติโก กจีนุทฺธาโร ฯ ๑
 ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ น ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑
 ศฺลฺสํ พหิสฺสํคคฺลฺสํ เขวํ โหติ อิวิมํ จีวรํ กาวเรตุสนฺนุติ ฯ ๑ โส
 คํ จีวรํ กาวเรติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ คํ จีวรํ กยิรมานํ นลฺลฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ภิกขุโน นาสฺนนุติโก กจีนุทฺธาโร ฯ ๑

[๑๐๖] ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ อนนฺธิฏฺฐิตฺเตน
 เนวลฺลฺสํ โหติ ปจุเจตุสนฺนุติ น ปนลฺลฺสํ โหติ น ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑
 ศฺลฺสํ พหิสฺสํคคฺลฺสํ เขวํ โหติ อิวิมํ จีวรํ กาวเรตุ สฺน
 ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑ โสฺ คํ จีวรํ กาวเรติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ ภิกขุโน นิฏฺฐานนุติโก
 กจีนุทฺธาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ
 อนนฺธิฏฺฐิตฺเตน เนวลฺลฺสํ โหติ ปจุเจตุสนฺนุติ น ปนลฺลฺสํ โหติ
 น ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ พหิสฺสํคคฺลฺสํ เขวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
 กาวเรตุ สฺน ปจุเจตุสนฺนุติ ฯ ๑ ศฺลฺสํ ภิกขุโน สฺนฺนิฏฺฐานนุติโก
 กจีนุทฺธาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุตถกจีโน จีวรํ อาทาย ปกุกมตติ
 อนนฺธิฏฺฐิตฺเตน เนวลฺลฺสํ โหติ ปจุเจตุสนฺนุติ น ปนลฺลฺสํ โหติ

๓๐๗] กฉินกฺขนุภํ อุกฺกตกฉินกถา นิฏฺขานนฺติกาทิกฉินฺทฺธาโร ๑๕๕

น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ ตฺตฺตฺ พหิสฺสํคตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวมิํ
จิวฺวํ กาวเรตฺตฺ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส ตํ จิวฺวํ กาวเรติ ๑ ตฺตฺตฺ
ตํ จิวฺวํ กยิรฺมานํ นตฺตฺติ ๑ ตฺตฺตฺ ฆิกฺขุโน นาสฺนนฺติโก กฉินฺทฺธาโร ๑

[๓๐๗] ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺ-
นฺติ ๑ ตฺตฺตฺ พหิสฺสํคตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จิวฺวํ กาวเรตฺตฺ
น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส ตํ จิวฺวํ กาวเรติ ๑ ตฺตฺตฺ ฆิกฺขุโน นิฏฺขานนฺติโก
กฉินฺทฺธาโร ๑ ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ ตฺตฺตฺ พหิสฺสํคตฺตฺตฺ เหวํ โหติ เนวมิํ จิวฺวํ
กาวเรตฺตฺ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ ตฺตฺตฺ ฆิกฺขุโน สฺนนิฏฺขานนฺติโก
กฉินฺทฺธาโร ๑ ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ ตฺตฺตฺ พหิสฺสํคตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จิวฺวํ
กาวเรตฺตฺ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส ตํ จิวฺวํ กาวเรติ ๑ ตฺตฺตฺ ตํ
จิวฺวํ กยิรฺมานํ นตฺตฺติ ๑ ตฺตฺตฺ ฆิกฺขุโน นาสฺนนฺติโก กฉินฺทฺธาโร ๑
ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ อาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑
โส พหิสฺสํคโต ตํ จิวฺวํ กาวเรติ ๑ โส กตจิวฺวโร สฺตฺนาติ
อุกฺกตํ กิรฺ ตตฺตฺมิ อววาเส กฉินฺนฺติ ๑ ตฺตฺตฺ ฆิกฺขุโน สฺวณนฺติโก
กฉินฺทฺธาโร ๑ ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ อาทาย ปกฺกมฺติ
ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ จิวฺวํ กาวเรติ ๑ โส กตจิวฺวโร
ปจฺเจตฺตฺ ปจฺเจตฺตฺนฺติ พหิทฺธา กฉินฺทฺธาวํ วิตฺตินาเมติ ๑ ตฺตฺตฺ
ฆิกฺขุโน สฺมาติกฺกนฺติโก กฉินฺทฺธาโร ๑ ฆิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ โจจิวฺวํ

ชาทาย ปกุกมติ ปจุเจตฺตฺนฺติ ๖ โส พหิตฺมคโค ตํ จีวรํ
การเวติ ๖ โส กตจิวโร ปจุเจตฺตฺนฺติ ปจุเจตฺตฺนฺติ ตมฺภูณาคิ
กจินฺทุชาริ ๖ ตตฺตํ ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺทุชาริ ๖

[๑๐๘] ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน จีวรํ ตมาทาย ปกุกมติ ๖ (ชาทาย-
วารสฺทิสฺส เหวํ วิตุถาเรคพฺพํ ๖) ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวรํ
ชาทาย ปกุกมติ ๖ ตตฺตํ พหิตฺมคตตฺตํ เหวํ โหติ อีเชวมิ
จีวรํ การเวตฺตํ น ปจุเจตฺตฺนฺติ ๖ โส ตํ จีวรํ การเวติ ๖
ตตฺตํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจินฺทุชาริ ๖ (ตมาทายวารสฺทิสฺส
เอวํ วิตุถาเรคพฺพํ ๖)

[๑๐๙] ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวรํ ตมาทาย ปกุกมติ ๖
ตตฺตํ พหิตฺมคตตฺตํ เหวํ โหติ อีเชวมิ จีวรํ การเวตฺตํ น
ปจุเจตฺตฺนฺติ ๖ โส ตํ จีวรํ การเวติ ๖ ตตฺตํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก
กจินฺทุชาริ ๖ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวรํ ตมาทาย ปกุกมติ ๖
ตตฺตํ พหิตฺมคตตฺตํ เหวํ โหติ อีเชวมิ จีวรํ การเวตฺตํ น
ปจุเจตฺตฺนฺติ ๖ ตตฺตํ ภิกฺขุโน ตมนิฏฺฐานนฺติโก กจินฺทุชาริ ๖
ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวรํ ตมาทาย ปกุกมติ ๖ ตตฺตํ
พหิตฺมคตตฺตํ เหวํ โหติ อีเชวมิ จีวรํ การเวตฺตํ น ปจุเจตฺตฺนฺติ ๖
โส ตํ จีวรํ การเวติ ๖ ตตฺตํ ตํ จีวรํ กยิรมานํ นตฺตติ ๖ ตตฺตํ
ภิกฺขุโน นานนฺติโก กจินฺทุชาริ ๖

[๑๑๐] ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปกตจิวรํ ตมาทาย ปกุกมติ

๑๑๑] กฉินกขนุชกั อุกุภตกฉินกกา นิฏฺจํชานนุติกาทิกฉินุทฺธาโร ๑๔๗

น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ โหติ อิชฺเชวิมํ จีวริ
กาเรตฺตฺนุติ ๑ โส ตํ จีวริ กาเรติ ๑ คตฺตฺส ภิกฺขุโน นิฏฺจํชานนุติโก
กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน วิปฺปกคจฺจริ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ
น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ โหติ เนวิมํ จีวริ
กาเรตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส ภิกฺขุโน สํนุญฺจํชานนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑
ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน วิปฺปกคจฺจริ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺ-
ตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ โหติ อิชฺเชวิมํ จีวริ กาเรตฺตฺนุติ ๑
โส ตํ จีวริ กาเรติ ๑ คตฺตฺส ตํ จีวริ กยิรमानํ นตฺตฺติ ๑ คตฺตฺส
ภิกฺขุโน นาดนนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑

[๑๑๑] ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน วิปฺปกคจฺจริ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ
อนริฏฺจิจิเตน เนวตฺตฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺนุติ น ปนตฺตฺส โหติ
น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ โหติ อิชฺเชวิมํ จีวริ
กาเรตฺตฺส น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ โส ตํ จีวริ กาเรติ ๑ คตฺตฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺจํชานนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน วิปฺปกค-
จฺจริ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ อนริฏฺจิจิเตน เนวตฺตฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺนุติ
น ปนตฺตฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ
โหติ เนวิมํ จีวริ กาเรตฺตฺส น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส ภิกฺขุโน
สํนุญฺจํชานนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน วิปฺปกคจฺจริ
สํมาทาย ปกฺกมตฺติ อนริฏฺจิจิเตน เนวตฺตฺส โหติ ปจฺเจตฺตฺนุติ
น ปนตฺตฺส โหติ น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺส พหิตฺตํคคตฺตฺส เอวํ

โหติ อีเชวมิ จั้วริ กาวเรตัส น ปจุเจตัสสนุติ ฯ โส ตัง จั้วริ
กาเวติ ฯ ตสัส ตัง จั้วริ กยิรมานัง นสัสติ ฯ ตสัส ภิกขุโน
นาถนุติโก กจันุทฐาโร ฯ

[๑๑๒] ภิกขุ อตฺตตคจันุติ วิปฺปกตจั้วริ สฺมาทาย ปกฺกมตติ
ปจุเจตัสสนุติ ฯ ตสัส พหิสัมคตสัส เอว โหติ อีเชวมิ จั้วริ
กาเวตัส น ปจุเจตัสสนุติ ฯ โส ตัง จั้วริ กาเวติ ฯ ตสัส
ภิกขุโน นิฏฺฐานนุติโก กจันุทฐาโร ฯ ภิกขุ อตฺตตคจันุติ วิปฺ-
ปกตจั้วริ สฺมาทาย ปกฺกมตติ ปจุเจตัสสนุติ ฯ ตสัส พหิสัมคตสัส
เอว โหติ อีเชวมิ จั้วริ กาวเรตัส น ปจุเจตัสสนุติ ฯ ตสัส
ภิกขุโน สนนุฏฺฐานนุติโก กจันุทฐาโร ฯ ภิกขุ อตฺตตคจันุติ
วิปฺปกตจั้วริ สฺมาทาย ปกฺกมตติ ปจุเจตัสสนุติ ฯ ตสัส พหิสัม-
คตสัส เอว โหติ อีเชวมิ จั้วริ กาวเรตัส น ปจุเจตัสสนุติ ฯ
โส ตัง จั้วริ กาเวติ ฯ ตสัส ตัง จั้วริ กยิรมานัง นสัสติ ฯ
ตสัส ภิกขุโน นาถนุติโก กจันุทฐาโร ฯ ภิกขุ อตฺตตคจันุติ
วิปฺปกตจั้วริ สฺมาทาย ปกฺกมตติ ปจุเจตัสสนุติ ฯ โส พหิสัมคโต
ตัง จั้วริ กาเวติ ฯ โส กตจั้วโร สฺนนาติ อฺพุภคัง กิร ตสุมิ
อาวาเส กจันุติ ฯ ตสัส ภิกขุโน สวณนุติโก กจันุทฐาโร ฯ
ภิกขุ อตฺตตคจันุติ วิปฺปกตจั้วริ สฺมาทาย ปกฺกมตติ ปจุเจตัสสนุติ ฯ
โส พหิสัมคโต ตัง จั้วริ กาเวติ ฯ โส กตจั้วโร ปจุเจตัส
ปจุเจตัสสนุติ พหิทฺฐา กจันุทฐารัง วตฺตินาเมติ ฯ ตสัส ภิกขุโน

๑๓๓] กฉินกษนุชกั อุกฤษกฉินกฉา นิฏฺจานนุติกาทิกฉินุทฐาโร ๑๕๘

ตีมาติกนุติโก กฉินุทฐาโร ๑ ภิฏฺช อตุตคกฉิโน วิปฺปกคฉีวร
ตีมาทาย ปกฺกมติ ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ โส พหิตีสมคโต คํ ฉีวร
การเวติ ๑ โส กคฉีวโร ปจฺเจตฺตฺ ปจฺเจตฺตฺนุติ ตมฺภณนาติ
กฉินุทฐาร ๑ คตฺตฺ ภิฏฺชโน สห ภิฏฺชหิ กฉินุทฐาโร ๑

อาทายภาณวาร ฺนิฏฺจิตํ ๑

[๑๓๓] ภิฏฺช อตุตคกฉิโน ฉีวรสาธาย ปกฺกมติ ๑ โส พหิตีสม-
คโต คํ ฉีวรฉํ ปยฺรุปาสติ อนาสาย ตภติ อาธาย น ตภติ ๑
คตฺตฺ เขวํ โหติ อีเชวมํ ฉีวรํ การเวตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑
โส คํ ฉีวรํ การเวติ ๑ คตฺตฺ ภิฏฺชโน นิฏฺจานนุติโก กฉินุทฐาโร ๑
ภิฏฺช อตุตคกฉิโน ฉีวรสาธาย ปกฺกมติ ๑ โส พหิตีสมคโต คํ
ฉีวรฉํ ปยฺรุปาสติ อนาสาย ตภติ อาธาย น ตภติ ๑ คตฺตฺ
เขวํ โหติ เนวมํ ฉีวรํ การเวตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ คตฺตฺ
ภิฏฺชโน ตมฺภณนุติโก กฉินุทฐาโร ๑ ภิฏฺช อตุตคกฉิโน
ฉีวรสาธาย ปกฺกมติ ๑ โส พหิตีสมคโต คํ ฉีวรฉํ ปยฺรุปาสติ
อนาสาย ตภติ อาธาย น ตภติ ๑ คตฺตฺ เขวํ โหติ อีเชวมํ
ฉีวรํ การเวตฺตํ น ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ โส คํ ฉีวรํ การเวติ ๑
คตฺตฺ คํ ฉีวรํ กยฺรมาณํ นตฺตติ ๑ คตฺตฺ ภิฏฺชโน นาสนุติโก
กฉินุทฐาโร ๑ ภิฏฺช อตุตคกฉิโน ฉีวรสาธาย ปกฺกมติ ๑ คตฺตฺ
พหิตีสมคตฺตฺ เขวํ โหติ อีเชวมํ ฉีวรฉํ ปยฺรุปาสิตฺตํ น
ปจฺเจตฺตฺนุติ ๑ โส คํ ฉีวรฉํ ปยฺรุปาสติ ๑ คตฺตฺ ตา ฉีวรสา

อุปัจฉิขฺชติ ฯ ศฺลฺสฺ ภิกฺขุโน ชาธวฺจฺเจติโก กจฺินฺุทฺธาโร ฯ

[๑๑๔] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวรธาาย ปกฺกมฺติ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ฯ โส พหิสฺมคฺโค ตํ จีวรธาํ ปยิริปาสฺติ อนาธาาย ทภฺติ
 ธาธาาย น ทภฺติ ฯ ศฺลฺสฺ เอวฺ โหติ อีเรวิมฺ จีวรฺ กาวเรตฺตฺนฺติ ฯ
 โส ตํ จีวรฺ กาวเรติ ฯ ศฺลฺสฺ ภิกฺขุโน นิฏฺฐจฺานนฺติโก กจฺินฺุทฺธาโร ฯ
 ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวรธาาย ปกฺกมฺติ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ฯ โส
 พหิสฺมคฺโค ตํ จีวรธาํ ปยิริปาสฺติ อนาธาาย ทภฺติ ธาธาาย น
 ทภฺติ ฯ ศฺลฺสฺ เอวฺ โหติ เนิวิมฺ จีวรฺ กาวเรตฺตฺนฺติ ฯ ศฺลฺสฺ
 ภิกฺขุโน ตฺนฺนิฏฺฐจฺานนฺติโก กจฺินฺุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน
 จีวรธาาย ปกฺกมฺติ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ฯ โส พหิสฺมคฺโค ตํ
 จีวรธาํ ปยิริปาสฺติ อนาธาาย ทภฺติ ธาธาาย น ทภฺติ ฯ ศฺลฺสฺ
 เอวฺ โหติ อีเรวิมฺ จีวรฺ กาวเรตฺตฺนฺติ ฯ โส ตํ จีวรฺ กาวเรติ ฯ
 ศฺลฺสฺ ตํ จีวรฺ กยิริมานํ นตฺตฺติ ฯ ศฺลฺสฺ ภิกฺขุโน นาดฺนฺติโก
 กจฺินฺุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวรธาาย ปกฺกมฺติ น
 ปจฺเจตฺตฺนฺติ ฯ ศฺลฺสฺ พหิสฺมคฺคตฺสฺ เอวฺ โหติ อีเรวิมฺ จีวรธาํ
 ปยิริปาสฺติตฺตฺนฺติ ฯ โส ตํ จีวรธาํ ปยิริปาสฺติ ฯ ศฺลฺสฺ ธา จีวรธาํ
 อุปัจฉิขฺชติ ฯ ศฺลฺสฺ ภิกฺขุโน ชาธวฺจฺเจติโก กจฺินฺุทฺธาโร ฯ

[๑๑๕] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวรธาาย ปกฺกมฺติ อนนฺธิจฺิเคน
 เวนตฺตฺ โหติ ปจฺเจตฺตฺนฺติ น ปนตฺตฺ โหติ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ฯ
 โส พหิสฺมคฺโค ตํ จีวรธาํ ปยิริปาสฺติ อนาธาาย ทภฺติ ธาธาาย

๑๑๖] กฉินกษนุชฌ์ อุกฤตคกฉินกถา นิฏฐานนุติกาทิกฉินุทฐาโร ๑๕๑

น ตภติ ๑ คตฺถ์ เหว์ โหติ อีเขวมิ์ จีวรํ กาวเรตฺถ์ น
ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ โส คํ จีวรํ กาวเรติ ๑ คตฺถ์ ภิกฺขุโน นิฏฐา-
นุติโก กฉินุทฐาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน จีวรธาาย ปกฺกมติ
อนธิฏฐิจิเตน เหวตฺถ์ โหติ ปรุเจตฺถ์นุติ น ปนตฺถ์ โหติ
น ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ โส พหิสัมคโต คํ จีวรธาาย ปยิริปาสติ อธาธาาย
ตภติ อธาธาาย น ตภติ ๑ คตฺถ์ เหว์ โหติ เหวมิ์ จีวรํ กาวเรตฺถ์
น ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ คตฺถ์ ภิกฺขุโน สนนิฏฐานนุติโก กฉินุทฐาโร ๑
ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน จีวรธาาย ปกฺกมติ อนธิฏฐิจิเตน เหวตฺถ์
โหติ ปรุเจตฺถ์นุติ น ปนตฺถ์ โหติ น ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ โส
พหิสัมคโต คํ จีวรธาาย ปยิริปาสติ อธาธาาย ตภติ อธาธาาย
น ตภติ ๑ คตฺถ์ เหว์ โหติ อีเขวมิ์ จีวรํ กาวเรตฺถ์ น
ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ โส คํ จีวรํ กาวเรติ ๑ คตฺถ์ คํ จีวรํ กยิรมานํ
นตฺถ์ติ ๑ คตฺถ์ ภิกฺขุโน นาสนนุติโก กฉินุทฐาโร ๑ ภิกฺขุ
อคฺคตคกฉิโน จีวรธาาย ปกฺกมติ อนธิฏฐิจิเตน เหวตฺถ์ โหติ
ปรุเจตฺถ์นุติ น ปนตฺถ์ โหติ น ปรุเจตฺถ์นุติ ๑ คตฺถ์ พหิสัม-
คตฺถ์ เหว์ โหติ อีเขวมิ์ จีวรธาาย ปยิริปาสิตฺถ์ น ปรุเจตฺถ์-
นุติ ๑ โส คํ จีวรธาาย ปยิริปาสติ ๑ คตฺถ์ ตา จีวรธาาย
อฺปรุเจตฺถ์นุติ ๑ คตฺถ์ ภิกฺขุโน อธาธาายเจตฺถ์โก กฉินุทฐาโร ๑

อนธาธาโทพตฺถ์นิ นิฏฐิจิ คํ ๑

[๑๑๖] ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน จีวรธาาย ปกฺกมติ ปรุเจตฺถ์นุติ ๑

โธ พหิสัมคโค ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อาธาย ฅภติ ฅนาธาย
 น ฅภติ ๑ คตฺถํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ ฅาเรตฺถํ น
 ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑ โธ ตํ จีวรํ ฅาเรติ ๑ คตฺถํ ฅิกฺขุโน นิฏฺฐา-
 นนฺตํโก ฅจฺินฺนุทฺธาโร ๑ ฅิกฺขุ อตฺตคคจฺิโน จีวรํธาย ปกฺกมฺติ
 ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑ โธ พหิสัมคโค ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อาธาย
 ฅภติ ฅนาธาย น ฅภติ ๑ คตฺถํ เหวํ โหติ ฅเนวมิํ จีวรํ
 ฅาเรตฺถํ น ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑ คตฺถํ ฅิกฺขุโน สฺนนิฏฺฐานนฺตํโก
 ฅจฺินฺนุทฺธาโร ๑ ฅิกฺขุ อตฺตคคจฺิโน จีวรํธาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺ-
 ถํนฺตํ ๑ โธ พหิสัมคโค ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อาธาย ฅภติ
 ฅนาธาย น ฅภติ คตฺถํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ ฅาเรตฺถํ
 น ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑ โธ ตํ จีวรํ ฅาเรติ ๑ คตฺถํ ตํ จีวรํ ฅยิรฺมานํ
 นตฺถํติ ๑ คตฺถํ ฅิกฺขุโน นานนฺตํโก ฅจฺินฺนุทฺธาโร ๑ ฅิกฺขุ
 อตฺตคคจฺิโน จีวรํธาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑ คตฺถํ พหิสัม-
 คคตฺถํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติสฺสํ น ปจฺเจตฺ-
 ถํนฺตํ ๑ โธ ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ ๑ คตฺถํ ธา จีวรํธา
 อฺุปจฺฉิขฺขติ ๑ คตฺถํ ฅิกฺขุโน ฅาธาวจฺเฑทโก ฅจฺินฺนุทฺธาโร ๑

[๑๑๗] ฅิกฺขุ อตฺตคคจฺิโน จีวรํธาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺถํนฺตํ ๑
 โธ พหิสัมคโค สฺนนาติ อฺุพฺภตํ ฅิร คตฺถํมี ฅาวาเส ฅจฺินฺนุติ ๑
 คตฺถํ เหวํ โหติ ยโค คตฺถํมี ฅาวาเส อฺุพฺภตํ ฅจฺินํ อีเชวมิํ
 จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติสฺสํนฺตํ ๑ โธ ตํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อาธาย

๑๑๗] กฉินกษนุรทํ อุกุทกฉินกถา นิฏฺขานนุติกาติกฉินุทฺธาโร ๑๕๓

ถภาติ อนาคตาย น ถภาติ ๑ ศตุสฺส เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ
การเวตุสฺส น ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑ โส ตํ จีวรํ การเวติ ๑ ศตุสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺขานนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺฉิโน จีวรสาธาย
ปฏกมตติ ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑ โส พหิสฺสํคโต สฺสุณาติ อุกุทํ กิร
ศตุสฺสํ อววาเส กฉินนุติ ๑ ศตุสฺส เหวํ โหติ ยโต ศตุสฺสํ
อววาเส อุกุทํ กฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิริปาสิสฺสนุติ ๑ โส
ตํ จีวรํ ปยิริปาสติ อนาคตาย ถภาติ อนาคตาย น ถภาติ ๑
ศตุสฺส เหวํ โหติ เหวิมํ จีวรํ การเวตุสฺส น ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑
ศตุสฺส ภิกฺขุโน สนนุฏฺขานนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺฉิโน
จีวรสาธาย ปฏกมตติ ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑ โส พหิสฺสํคโต สฺสุณาติ
อุกุทํ กิร ศตุสฺสํ อววาเส กฉินนุติ ๑ ศตุสฺส เหวํ โหติ ยโต
ศตุสฺสํ อววาเส อุกุทํ กฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิริปาสิสฺสนุติ ๑
โส ตํ จีวรํ ปยิริปาสติ อนาคตาย ถภาติ อนาคตาย น ถภาติ ๑
ศตุสฺส เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การเวตุสฺส น ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑
โส ตํ จีวรํ การเวติ ๑ ศตุสฺส ตํ จีวรํ กยิริมานํ นลฺลติ ๑ ศตุสฺส
ภิกฺขุโน นาสนนุติโก กฉินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺฉิโน จีวรสาธาย
ปฏกมตติ ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑ โส พหิสฺสํคโต สฺสุณาติ อุกุทํ กิร
ศตุสฺสํ อววาเส กฉินนุติ ๑ ศตุสฺส เหวํ โหติ ยโต ศตุสฺสํ อววาเส
อุกุทํ กฉินํ อีเชวิมํ จีวรํ ปยิริปาสิสฺส น ปจฺเจตุสฺสนุติ ๑
โส ตํ จีวรํ ปยิริปาสติ ๑ ศตุสฺส สํ จีวรํ อุกุทฺติขุติ ๑

คตฺถํ ภิกฺขุโน อาธํวจุณฺเหทิโก กจฺินุทฺธาโร ๑

[๓๑๗] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวราธําย ปกฺกมฺติ ปจฺุเจตฺถนฺนํติ ๑
 โส พหิสฺสํคโค ตํ จีวราธํ ปยฺิริปฺลาตฺติ อาธําย ฅภฺติ ฅนาธําย น
 ฅภฺติ ๑ โส ตํ จีวริ์ กาวเรติ ๑ โส กตจฺิวโร สฺุณฺนาติ อฺุพฺภตฺติ
 กิร คตฺถมฺิ อาวเวเส กจฺินนฺนํติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน สฺวนนฺนํติโก กจฺินุทฺ-
 ธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวราธําย ปกฺกมฺติ ปจฺุเจตฺถนฺนํติ ๑
 คตฺถํ พหิสฺสํคคตฺถํ เหวํ โหติ อฺิเชวิมํ จีวราธํ ปยฺิริปฺลาตฺติสฺสํ
 น ปจฺุเจตฺถนฺนํติ ๑ โส ตํ จีวราธํ ปยฺิริปฺลาตฺติ ๑ คตฺถํ สํ จีวราธํ
 อฺุปจฺุณฺนํชฺชติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน อาธํวจุณฺเหทิโก กจฺินุทฺธาโร ๑
 ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวราธําย ปกฺกมฺติ ปจฺุเจตฺถนฺนํติ ๑ โส
 พหิสฺสํคโค ตํ จีวราธํ ปยฺิริปฺลาตฺติ อาธําย ฅภฺติ ฅนาธําย น
 ฅภฺติ ๑ โส ตํ จีวริ์ กาวเรติ ๑ โส กตจฺิวโร ปจฺุเจตฺถนฺนํ
 ปจฺุเจตฺถนฺนํติ พหิทฺธา กจฺินุทฺธาริ์ วิตฺตินาเมติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน
 สฺีมาติกฺกนฺนํติโก กจฺินุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน จีวราธําย
 ปกฺกมฺติ ปจฺุเจตฺถนฺนํติ ๑ โส พหิสฺสํคโค ตํ จีวราธํ ปยฺิริปฺลาตฺติ
 อาธําย ฅภฺติ ฅนาธําย น ฅภฺติ ๑ โส ตํ จีวริ์ กาวเรติ ๑ โส
 กตจฺิวโร ปจฺุเจตฺถนฺนํ ปจฺุเจตฺถนฺนํติ สฺมฺภุณฺนาติ กจฺินุทฺธาริ์ ๑ คตฺถํ
 ภิกฺขุโน สฺห ภิกฺขุหิ กจฺินุทฺธาโร ๑

อาธํวโทพฺสํกํ นินฺนํจิติ์ ๑

[๓๑๘] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺิโน เกณจฺิเทว กเรณฺเณน ปกฺกมฺติ ๑

๑๒๐] กฉินกขมุขกํ อุกุฏกฉินกถา นิฏฺจํชานนุติกาทิกฉินฺนุทฺธาโร ๑๕๕

คฺลฺลํ พหิสํมคคฺลฺลํ จิวฺรธา อุกุฏปฺชชติ ๑ โส คํ จิวฺรธา ปฺยิรฺ-
ปาสติ อนาถาย ทภติ อาถาย น ทภติ ๑ คฺลฺลํ เอวํ โหติ อฺเชวมํ
จิวฺรํ กาวเรธฺลํ น ปจฺเจสฺสํนุติ ๑ โส คํ จิวฺรํ กาวเรติ ๑ คฺลฺลํ
ภิกฺขุโน นิฏฺจํชานนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน เกนจิทฺเว
กรณฺเยน ปกฺกมติ ๑ คฺลฺลํ พหิสํมคคฺลฺลํ จิวฺรธา อุกุฏปฺชชติ ๑
โส คํ จิวฺรธา ปฺยิรฺปาสติ อนาถาย ทภติ อาถาย น ทภติ ๑
คฺลฺลํ เอวํ โหติ เนวมํ จิวฺรํ กาวเรธฺลํ น ปจฺเจสฺสํนุติ ๑
คฺลฺลํ ภิกฺขุโน สํนฺนิฏฺจํชานนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน
เกนจิทฺเว กรณฺเยน ปกฺกมติ ๑ คฺลฺลํ พหิสํมคคฺลฺลํ จิวฺรธา
อุกุฏปฺชชติ ๑ โส คํ จิวฺรธา ปฺยิรฺปาสติ อนาถาย ทภติ อาถาย
น ทภติ ๑ คฺลฺลํ เอวํ โหติ อฺเชวมํ จิวฺรํ กาวเรธฺลํ น
ปจฺเจสฺสํนุติ ๑ โส คํ จิวฺรํ กาวเรติ ๑ คฺลฺลํ คํ จิวฺรํ กยิรฺมานํ
นสฺสํติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน นาสํนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ
อคฺคตคกฉิโน เกนจิทฺเว กรณฺเยน ปกฺกมติ ๑ คฺลฺลํ พหิสํมคคฺลฺลํ
จิวฺรธา อุกุฏปฺชชติ ๑ คฺลฺลํ เอวํ โหติ อฺเชวมํ จิวฺรธา
ปฺยิรฺปาสิสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนุติ ๑ โส คํ จิวฺรธา ปฺยิรฺปาสติ ๑
คฺลฺลํ สํ จิวฺรธา อุกุฏปฺชชติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน อาถาวจฺเจทิกโก
กฉินฺนุทฺธาโร ๑

[๑๒๐] ภิกฺขุ อคฺคตคกฉิโน เกนจิทฺเว กรณฺเยน ปกฺกมติ
น ปจฺเจสฺสํนุติ ๑ คฺลฺลํ พหิสํมคคฺลฺลํ จิวฺรธา อุกุฏปฺชชติ ๑ โส

ตํ จิวราล์ ปยิรฺุปาสฺติ ฌนาถาย ฌภติ ฌาถาย น ฌภติ ฯ
 ฌลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมํ จิวํ ภาเรลฺลํนฺติ ฯ ไล้ ตํ จิวํ
 ภาเรติ ฯ ฌลฺลํ ภิกฺุโน นิฏฺุจํานนฺติโก กจฺินฺุทฺุชาโร ฯ ภิกฺุ
 ฌตฺุตคกจฺิโน เกนจฺิเทว ภาเรณฺเยน ปกฺุภมฺติ น ปจฺุเจลฺลํนฺติ ฯ
 ฌลฺลํ พหิถึมคคฺลฺลํ จิวราถา อฺุปฺุชฺุชฺุติ ฯ ไล้ ตํ จิวราล์
 ปยิรฺุปาสฺติ ฌนาถาย ฌภติ ฌาถาย น ฌภติ ฯ ฌลฺลํ เหวํ โหติ
 เนวิมํ จิวํ ภาเรลฺลํนฺติ ฯ ฌลฺลํ ภิกฺุโน สฺนฺนิฏฺุจํานนฺติโก
 กจฺินฺุทฺุชาโร ฯ ภิกฺุ ฌตฺุตคกจฺิโน เกนจฺิเทว ภาเรณฺเยน ปกฺุภมฺติ
 น ปจฺุเจลฺลํนฺติ ฯ ฌลฺลํ พหิถึมคคฺลฺลํ จิวราถา อฺุปฺุชฺุชฺุติ ฯ
 ไล้ ตํ จิวราล์ ปยิรฺุปาสฺติ ฌนาถาย ฌภติ ฌาถาย น ฌภติ ฯ
 ฌลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมํ จิวํ ภาเรลฺลํนฺติ ฯ ไล้ ตํ จิวํ
 ภาเรติ ฯ ฌลฺลํ ตํ จิวํ ภาเรณฺเยน นลฺลํนฺติ ฯ ฌลฺลํ ภิกฺุโน
 นาสฺนนฺติโก กจฺินฺุทฺุชาโร ฯ ภิกฺุ ฌตฺุตคกจฺิโน เกนจฺิเทว ภาเรณฺเยน
 ปกฺุภมฺติ น ปจฺุเจลฺลํนฺติ ฯ ฌลฺลํ พหิถึมคคฺลฺลํ จิวราถา
 อฺุปฺุชฺุชฺุติ ฯ ฌลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมํ จิวราล์ ปยิรฺุปาสฺติลฺลํนฺติ ฯ
 ไล้ ตํ จิวราล์ ปยิรฺุปาสฺติ ฯ ฌลฺลํ ถา จิวราถา อฺุปฺุชฺุชฺุติ ฯ
 ฌลฺลํ ภิกฺุโน ฌาสาเวจฺุเจติโก กจฺินฺุทฺุชาโร ฯ

[๑๒๑] ภิกฺุ ฌตฺุตคกจฺิโน เกนจฺิเทว ภาเรณฺเยน ปกฺุภมฺติ ฌน-
 ธิฏฺุจฺิเคน เหวลฺลํ โหติ ปจฺุเจลฺลํนฺติ น ปนลฺลํ โหติ น
 ปจฺุเจลฺลํนฺติ ฯ ฌลฺลํ พหิถึมคคฺลฺลํ จิวราถา อฺุปฺุชฺุชฺุติ ฯ ไล้

๑๒๑] กฉินกษนุรภํ อพฺพภคกฉินกถา นิฏฺฐานนุติกาทิกฉินฺนุทฺธาโร ๑๕๗

คํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑
คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ กาวเรตฺถํ น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑
โส คํ จีวรํ กาวเรติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑
ภิกฺขุ อคฺคตคกฉินฺนํ เกณจิทฺเวว ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิ อนนฺธิจฺเจเตน
เนวสฺสํ โหติ ปจฺเจตฺถนฺนํ น ปนฺสฺสํ โหติ น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑
คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จีวรํสา อปฺปปฺชชติ ๑ โส คํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ
อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑ คฺลฺลํ เหวํ โหติ เหวมิํ
จีวรํ กาวเรตฺถํ น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน สนนฺนิฏฺฐานนุติโก
กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกฉินฺนํ เกณจิทฺเวว ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิ
อนนฺธิจฺเจเตน เนวสฺสํ โหติ ปจฺเจตฺถนฺนํ น ปนฺสฺสํ โหติ
น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑ คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จีวรํสา อปฺปปฺชชติ ๑
โส คํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑
คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ กาวเรตฺถํ น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑
โส คํ จีวรํ กาวเรติ ๑ คฺลฺลํ คํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสํติ ๑ คฺลฺลํ
ภิกฺขุโน นาสฺนนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกฉินฺนํ เกณจิทฺเวว
ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิ อนนฺธิจฺเจเตน เนวสฺสํ โหติ ปจฺเจตฺถนฺนํ
น ปนฺสฺสํ โหติ น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑ คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จีวรํสา
อปฺปปฺชชติ ๑ คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเชวมิํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ
น ปจฺเจตฺถนฺนํ ๑ โส คํ จีวรํ ปยฺรฺปาตฺติ ๑ คฺลฺลํ สา จีวรํสา
อปฺปนฺธิจฺเจเตน ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน อาถาวจฺเจเตนนิโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑

ภณียโทพถกัม นิฏฐิตัม ฯ

[๑๒๒] ภิกขุ อตุตถกจีโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏฺธิวีสํ
 อปฺปวิธายมาโน ๑ ตเมนนํ ทิสฺสงฺกตัม ภิกขุ ปุจฺจนนฺติ กหํ ทฺวํ ชาดูโส
 วสฺสํ ดูคุโถ กตฺถ ๑ เต จีวรปฏฺธิวีสฺสตี ฯ โสฺ เอวํ วเทติ
 อมฺภุสฺสํมี อาวาเส วสฺสํ ดูคุโถมฺหิ ตตฺถ ๑ เม จีวรปฏฺธิวีสฺสตี ฯ
 เต เอวํ วเทนฺติ กฺขุณาดูโส ตํ จีวรํ อاهر มยฺนุเต อึช
 จีวรํ ภริสฺสํมาตี ฯ โสฺ ตํ ชาวาสํ กนฺนฺตฺวา ภิกขุ ปุจฺจนนฺติ กหํ
 เม ชาดูโส จีวรปฏฺธิวีสฺสตี ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อຍฺนุเต ชาดูโส
 จีวรปฏฺธิวีสํ กหํ คมิสฺสํสฺสตี ฯ โสฺ เอวํ วเทติ อมฺภุสฺสํ นาม
 ชาวาสํ คมิสฺสํมาตี ตตฺถ เม ภิกขุ จีวรํ ภริสฺสํนฺตฺตี ฯ เต
 เอวํ วเทนฺติ อถํ ชาดูโส มา อคฺมาสี มยฺนุเต อึช จีวรํ
 ภริสฺสํมาตี ฯ ตสฺสํ เอวํ โหติ อึชเชวิมํ จีวรํ กาวเรสฺสํ น
 ปจฺจเจสฺสํนฺติ ฯ โสฺ ตํ จีวรํ กาวเรติ ฯ ตสฺสํ ภิกขุโน นิฏฐา
 นนฺติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกขุ อตุตถกจีโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมฺติ
 ๑เป ๑ ตสฺสํ ภิกขุโน สฺนฺนนิฏฐานนฺติโก กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ ภิกขุ
 อตุตถกจีโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมฺติ ๑เป ๑ ตสฺสํ ภิกขุโน นาสฺนนฺติโก
 กจฺฉินฺนุทฺธาโร ฯ

[๑๒๓] ภิกขุ อตุตถกจีโน ทิสฺสงฺกมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏฺธิวีสํ
 อปฺปวิธายมาโน ๑ ตเมนนํ ทิสฺสงฺกตัม ภิกขุ ปุจฺจนนฺติ กหํ ทฺวํ ชาดูโส

๑ ส. อปฺปวิธายมาโน ๑ ย. อปฺปจฺฉินฺนมาโน ๑

๑๒๓] กฉินกษนุชกั อพุภคกฉินกถา นิฏฺจํานนุติกาทิกฉินุทฺชาโร ๑๕๘

วสุสั วุคฺโค กคฺค ๑ เค จัวรปฏฺวิโสติ ๑ โส เอวํ วเทติ
อมุคฺสมั อววาเส วสุสั วุคฺโคมฺหิ คคฺค ๑ เม จัวรปฏฺวิโสติ ๑
เค เอวํ วเทนุติ คจฺฉนฺวโส ตํ จัวรํ อหฺร มยฺนุเค อึช
จัวรํ กริสฺสํมาติ ๑ โส ตํ อววสั คนุคฺวา ภิฏฺฐ ปรุจฺฉติ กหํ
เม อววโส จัวรปฏฺวิโสติ ๑ เค เอวํ วเทนุติ อยฺนุเค อววโส
จัวรปฏฺวิโสติ ๑ โส ตํ จัวรํ อาทาย ตํ อววสั คจฺฉติ ๑
คเมนํ อนุคฺรามคฺเค ภิฏฺฐ ปรุจฺฉนุติ อววโส กหํ คมิสฺสัสนฺติ ๑
โส เอวํ วเทติ อมุกํ นาม อววสั คมิสฺสํมาติ คคฺค เม
ภิฏฺฐ จัวรํ กริสฺสํนุติ ๑ เค เอวํ วเทนุติ ฉถํ อววโส มา
อคมาสั มยฺนุเค อึช จัวรํ กริสฺสํมาติ ๑ คสฺส เอวํ โหติ
อึชเวมิ จัวรํ กอารสฺสํ น ปรุจฺฉสฺสํนุติ ๑ โส ตํ จัวรํ กอารติ ๑
คสฺส ภิฏฺฐโน นิฏฺจํานนุติโก กฉินุทฺชาโร ๑ ภิฏฺฐ ฉคฺคคกฉิโน
ทิสฺจฺคมิโก ปกุกมติ จัวรปฏฺวิโส อปฺพิถายมาโน ๑ คเมนํ ทิสฺจฺคค
ภิฏฺฐ ปรุจฺฉนุติ กหํ ควํ อววโส วสุสั วุคฺโค กคฺค ๑ เค
จัวรปฏฺวิโสติ ๑ โส เอวํ วเทติ อมุกฺสมั อววาเส วสุสั
วุคฺโคมฺหิ คคฺค ๑ เม จัวรปฏฺวิโสติ ๑ เค เอวํ วเทนุติ
คจฺฉนฺวโส ตํ จัวรํ อหฺร มยฺนุเค อึช จัวรํ กริสฺสํมาติ ๑
โส ตํ อววสั คนุคฺวา ภิฏฺฐ ปรุจฺฉติ กหํ เม อววโส จัวรปฏฺ-
วิโสติ ๑ เค เอวํ วเทนุติ อยฺนุเค อววโส จัวรปฏฺวิโสติ ๑
โส ตํ จัวรํ อาทาย ตํ อววสั คจฺฉติ ๑ คเมนํ อนุคฺรามคฺเค

ภิกขุ ปุจฺจนฺติ อวฺสุโส กหํ คมิสฺสํสํติ ฯ โสฺ เหวํ วเทติ
 อมุกํ นาม อวฺวสํ คมิสฺสํสามิ ตตฺถ เม ภิกขุ จีวรํ กริสฺสํนฺตํติ ฯ
 เต เหวํ วเทนฺติ อถํ อวฺสุโส มา อคมาสิ มยฺนฺเต อึช
 จีวรํ กริสฺสํสามติ ฯ ตสฺสํ เหวํ โหติ เหวิมํ จีวรํ กาวเรสฺสํ
 น ปจฺเจสฺสํนฺติ ฯ ตสฺสํ ภิกขุโน สฺนฺนิฏฺฐาณนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ
 ภิกขุ อคฺคตฺกจฺิโน ทิสฺงฺคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏฺิวิสฺติ อปฺวิตฺยา-
 มาโน ฯ ตเมณํ ทิสฺงฺคตํ ภิกขุ ปุจฺจนฺติ กหํ ตฺวํ อวฺสุโส
 วสฺสํ วุคฺโค กคฺค จ เต จีวรปฏฺิวิสฺติ ฯ โสฺ เหวํ วเทติ
 อมุกํมฺมิ อวฺวสํ วสฺสํ วุคฺโคมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏฺิวิสฺติ ฯ
 เต เหวํ วเทนฺติ คจฺฉวฺสุโส ตํ จีวรํ อหฺร มยฺนฺเต อึช
 จีวรํ กริสฺสํสามติ ฯ โสฺ ตํ อวฺวสํ คนฺตฺวา ภิกขุ ปุจฺจนฺติ กหํ
 เม อวฺสุโส จีวรปฏฺิวิสฺติ ฯ เต เหวํ วเทนฺติ อึชฺนฺเต อวฺสุโส
 จีวรปฏฺิวิสฺติ ฯ โสฺ ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อวฺวสํ คจฺฉนฺติ ฯ
 ตเมณํ อนฺตรามคฺเค ภิกขุ ปุจฺจนฺติ อวฺสุโส กหํ คมิสฺสํสํติ ฯ
 โสฺ เหวํ วเทติ อมุกํ นาม อวฺวสํ คมิสฺสํสามิ ตตฺถ เม
 ภิกขุ จีวรํ กริสฺสํนฺตํติ ฯ เต เหวํ วเทนฺติ อถํ อวฺสุโส มา
 อคมาสิ มยฺนฺเต อึช จีวรํ กริสฺสํสามติ ฯ ตสฺสํ เหวํ โหติ
 อึชเวิมํ จีวรํ กาวเรสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนฺติ ฯ โสฺ ตํ จีวรํ กาวเรติ ฯ
 ตสฺสํ ตํ จีวรํ กยฺรมาณํ นสฺสํติ ฯ ตสฺสํ ภิกขุโน นาสฺนฺนฺติโก
 กจฺินุทฺธาโร ฯ

๑๒๕] กฉินกฺขมฺหํ อพฺกตกฉินกถา นิฏฺจํชานนฺติกาทิกฉินฺนุทฺธาโร ๑๖๑

[๑๒๕] ภิกฺขุ อตฺตตคกฉิโน ทิสฺงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ จีวรปฏฺิวิสฺส
อปฺปิตายมาโน ๑ ตเมเน ทิสฺงฺกตํ ภิกฺขุ ปุจฺจนฺนุติ กหํ ทฺวํ
อาวุโส วสฺสํ วุคฺโค กตฺถ ๑ เต จีวรปฏฺิวิสฺสติ ๑ โส เหวํ
วเทติ อมฺกสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุคฺโคมฺหิ ตตฺถ ๑ เม จีวร-
ปฏฺิวิสฺสติ ๑ เต เหวํ วเทนฺติ คจฺจนฺนุโส ตํ จีวรํ อหฺร
มยฺนุเต อึช จีวรํ กวิสฺสํมาติ ๑ โส ตํ อาวาสํ คนฺนุวา ภิกฺขุ
ปุจฺจนฺนุติ กหํ เม อาวุโส จีวรปฏฺิวิสฺสติ ๑ เต เหวํ วเทนฺติ
อຍမုเต อาวุโส จีวรปฏฺิวิสฺสติ ๑ โส ตํ จีวรํ อหฺรทาย ตํ อาวาสํ
คจฺจนฺนุติ ๑ ตสฺสํ ตํ อาวาสํ คตฺสฺสํ เหวํ โหติ อึเชวิมํ จีวรํ
การေสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนฺนุติ ๑ โส ตํ จีวรํ การေติ ๑ ตสฺสํ
ภิกฺขุโน นิฏฺจํชานนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตคกฉิโน ทิสฺง-
กมิโก ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ เหวิมํ จีวรํ การေสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนฺนุติ ๑
ตสฺสํ ภิกฺขุโฆ สฺนฺนิฏฺจํชานนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตคกฉิโน
ทิสฺงฺกมิโก ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ อึเชวิมํ จีวรํ การေสฺสํ น ปจฺเจสฺส-
นฺนุติ ๑ โส ตํ จีวรํ การေติ ๑ ตสฺสํ ตํ จีวรํ กยฺรมาณํ
นสฺสํติ ๑ ตสฺสํ ภิกฺขุโน นาสฺนฺนุติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑

อปฺปิตายนฺนวกํ นิฏฺจิจิํ ๑

[๑๒๕] ภิกฺขุ อตฺตตคกฉิโน ฆาสุวิหฺริโก จีวรํ อหฺรทาย ปกฺกมตฺติ
อมฺกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํมาติ ตตฺถ ๑ เม ฆาสุ กวิสฺสํติ

๑ ส. ตตฺถ ๑ เม ๑ ย. ตตฺถ เม ๑

วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม ชาวาสฺ
 คมิตฺตํ คตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ
 เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม ชาวาสฺ คมิตฺตํ คตฺถ เจ
 เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ
 ปจฺเจตฺตํ ๑ ตฺตํ พหิตฺตํคตฺตํ เขวํ โหติ อิวิมํ จีวรํ
 กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ตฺตํ
 ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺนิหฺตฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺโน ผาสฺ-
 วิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ อมุกํ นาม ชาวาสฺ คมิตฺตํ
 คตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ
 ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม ชาวาสฺ คมิตฺตํ คตฺถ เจ เม ผาสฺ
 ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม
 ชาวาสฺ คมิตฺตํ คตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ
 โน เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ ปจฺเจตฺตํ ๑ ตฺตํ พหิตฺตํคตฺตํ
 เขวํ โหติ อิวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ น ปจฺเจตฺตํ ๑ ตฺตํ
 ภิกฺขุโน สนิฏฺฐานนฺติโก กจฺนิหฺตฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺโน
 ผาสฺวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ อมุกํ นาม ชาวาสฺ คมิตฺตํ
 คตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ
 ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม ชาวาสฺ คมิตฺตํ คตฺถ เจ เม ผาสฺ
 ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ อมุกํ นาม
 ชาวาสฺ คมิตฺตํ คตฺถ เจ เม ผาสฺ ภาวิตฺตํ วลิตฺตํ

โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจตฺสฺสนุติ ๑ ตสฺส พหิสฺสมคตสฺส
 เหวํ โหติ อิวมิ จิวํ กาวเรตฺสฺส น ปจฺเจตฺสฺสนุติ ๑ โส
 ตํ จิวํ กาวเรติ ๑ ตสฺส ตํ จิวํ กยิรนาณํ นสฺสติ ๑ ตสฺส
 ภิกฺขุโน นาดนุทฺตโก กจินุทฺตนาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน ผาสุ-
 วิหาริโก จิวํ อาทาย ปกุกมติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสามิ
 ตคฺคต เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺสิสฺสํสามิ โน เจ เม ผาสุ
 ภวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสามิ ตคฺคต เจ เม ผาสุ
 ภวิสฺสติ วสฺสิสฺสํสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ อมุกํ นาม
 อาวาสํ คมิสฺสํสามิ ตคฺคต เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺสิสฺสํสามิ โน
 เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจตฺสฺสนุติ ๑ โส พหิสฺสมคโต ตํ จิวํ
 กาวเรติ ๑ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสฺส ปจฺเจตฺสฺสนุติ พหิทฺตนา กจินุทฺตนาโร
 วิตฺตนาเมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สฺมาติภุกนุทฺตโก กจินุทฺตนาโร ๑ ภิกฺขุ
 อคฺคตคกจีโน ผาสุวิหาริโก จิวํ อาทาย ปกุกมติ อมุกํ นาม
 อาวาสํ คมิสฺสํสามิ ตคฺคต เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺสิสฺสํสามิ โน
 เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสามิ ตคฺคต
 เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ วสฺสิสฺสํสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ
 อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสามิ ตคฺคต เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ
 วสฺสิสฺสํสามิ โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ ปจฺเจตฺสฺสนุติ ๑ โส
 พหิสฺสมคโต ตํ จิวํ กาวเรติ ๑ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺสฺส ปจฺเจตฺสฺสนุติ
 สมนุทฺตนาติ กจินุทฺตนาโร ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุทฺติ กจินุทฺตนาโร ๑

ผาสุวิหารปณญกัม นิฏฐิตัม ฯ

[๑๒๖] เทวเม ภิกขเว กจันตัสส ปติโพธา เทว อปติโพธา ฯ
 กตเม ฯ ภิกขเว เทว กจันตัสส ปติโพธา ฯ อวธาปติโพธา
 ฯ จีวรปติโพธา ฯ กถญจ ภิกขเว อวธาปติโพธา โหติ ฯ
 อธิ ภิกขเว ภิกขุ วสตี วา ตสฺมิมิ อวธาเส ส่าเปกฺโขวี่ วา
 ปกุกมตี ปจฺเจตฺตฺสนฺหิตี ฯ เอวํ โข ภิกขเว อวธาปติโพธา
 โหติ ฯ กถญจ ภิกขเว จีวรปติโพธา โหติ ฯ อธิ ภิกขเว
 ภิกขุโน จีวรํ กตฺถิ วา โหติ วิปฺปกตฺถิ วา จีวรธา วา
 อญฺปะจฺฉินฺนุหา ฯ เอวํ โข ภิกขเว จีวรปติโพธา โหติ ฯ อิม
 โข ภิกขเว เทว กจันตัสส ปติโพธา ฯ กตเม ฯ ภิกขเว เทว
 กจันตัสส อปติโพธา ฯ อวธาปติโพธา ฯ จีวรปติโพธา ฯ
 กถญจ ภิกขเว อวธาปติโพธา โหติ ฯ อธิ ภิกขเว ภิกขุ
 ปกุกมตี ตมฺหา อวธาธา จตุเคน วนฺเคน มฺกุเคน อนเปกฺเขน
 น ปจฺเจตฺตฺสนฺหิตี ฯ เอวํ โข ภิกขเว อวธาปติโพธา โหติ ฯ
 กถญจ ภิกขเว จีวรปติโพธา โหติ ฯ อธิ ภิกขเว ภิกขุโน
 จีวรํ กตฺถิ วา โหติ นฏฺฐิ วา วินฏฺฐิ วา ททฺฐมฺหิ วา จีวรธา
 วา อญฺปะจฺฉินฺนุหา ฯ เอวํ โข ภิกขเว จีวรปติโพธา โหติ ฯ
 อิม โข ภิกขเว เทว กจันตัสส อปติโพธาติ ฯ

กจันตฺสนฺหิตัม นิฏฐิตัม สคฺคตมฺหิ ฯ

๑. ส. ส่าเปโข

อิมมฺหิ ชนุชเก วคฺตุ โทพธฺ เปยฺยาถมฺขานิ เขกํ สคํ อฏฺจารสฺ ๑

คตฺสฺสุทฺทานํ ๑

[๑๒๗]	คิธฺ ปาเจยฺยกา ภาภูชฺ	ธฺาเกคฺกุณฺณจฺฉิตา วธฺ
	วธฺสฺ วุคฺโถกปฺนุณฺเนหิ	ชฺาคมฺุ ชินทสฺสฺนํ
	อิทํ วคฺตุ กฉินสฺสฺ	กปฺปํสฺสฺนุคิ ๑ ปณฺจกา
	อนามนฺคา อธฺมาจารา	คเถว คณฺโภชนํ
	ยาวทคฺคณฺจ อฺปฺปาโท	อตุถตานิ ภาวิธฺสฺติ ๑
	ณคฺติ เขวคฺคคณฺจเว	เขวณฺจเว อนคฺคคํ
	อฺคฺคิชิ โชรฺนา เจว	วิจฺจารณฺจ .เฉทํ
	พฺนชฺโนวฏฺฐิกณฺชฺฐสฺ-	ทพฺหิกมฺมานุวาติกา
	ปฺริภณฺทํ โอิวฏฺฐเอยฺยํ	มทฺทนา นิมิคฺคกถา
	กุกฺกุ สฺนฺนฺธิ นิธฺสฺคฺคิ	นกปฺปณฺณคฺคฺว เท คโย
	อนฺณคฺคฺว ปณฺจาคิเรเก	สฺนฺนฺนฺเนน สฺมณฺชฺทสฺ
	นาณคฺคฺว ปฺคฺคฺถา สฺมฺมา	นิธฺสฺสฺมฏฺโงสนฺนฺโมทคิ
	กฉินํ อนคฺคคํ โหติ	เขวํ พุทฺเชน เทสฺสคํ
	อหคฺคกปฺปํสฺสฺโตติ-	บิธฺสฺปาปณฺนิกาย ๑
	อนิมิคฺคาปฺริกถา	อกุกฺกุ อธฺนฺนฺธิ ๑
	อนิธฺสฺคฺคิ กปฺปกเถ	คถา คิจฺวเรณ ๑
	ปณฺจเก วาติเรเก วา	ณฺนเน สฺมณฺชฺทสฺสฺกเถ

ปุกุคตตตคตทรา ตมฺมา	ตัมภูโฆ อมุโมทติ
เอวํ กจันตฺตกรณํ	อุพฺพการตตฺตฺตฺตมาติกา
ปกุกมมฺมุติ นิฏฺฐานํ	ตฺตฺตนิฏฺฐานณฺณ นาดนํ
ตฺตวณํ อตฺตาวจฺเจติ	ตฺตมาตฺตอุพฺพการจฺจํ
กตจิวฺรมาทาย	น ปจฺเจตฺตตฺตนิติ คจฺจณฺติ
คตฺตตฺตํ กจันตฺตทฺธาโร	โหติ ปกุกมมมฺมุติโก
อาทาย จิวฺรํ ยาทิ	นิตฺตตฺตเม อธิ จินฺนุติ
กาเรตฺตตฺตํ น ปจฺเจตฺตตฺตนิติ	นิฏฺฐานเน กจันตฺตทฺธาโร ๑
อาทาย นิตฺตตฺตมํ เนว	น ปจฺเจตฺตตฺตนิติ มาณโถ
คตฺตตฺตํ กจันตฺตทฺธาโร	ตฺตนิฏฺฐานณฺณนิติโก ภเว
อาทาย จิวฺรํ ยาทิ	นิตฺตตฺตเม อธิ จินฺนุติ
กาเรตฺตตฺตํ น ปจฺเจตฺตตฺตนิติ	กยิรณคตฺตตฺตํ นตฺตตฺตติ
คตฺตตฺตํ กจันตฺตทฺธาโร	ภวติ นาดนณฺณนิติโก
อาทาย ยาทิ ปจฺเจตฺตตฺต	พฺหิ กาวเรติ จิวฺรํ
กตจิวฺรโว ตฺตฺตนาติ	อุพฺพกตํ กจันตฺตํ คทํ
คตฺตตฺตํ กจันตฺตทฺธาโร	ภวติ ตฺตวณณฺณนิติโก
อาทาย ยาทิ ปจฺเจตฺตตฺต	พฺหิ กาวเรติ จิวฺรํ
กตจิวฺรโว พฺหิตฺตฺธา	นามเอติ กจันตฺตทฺธรํ
คตฺตตฺตํ กจันตฺตทฺธาโร	ตฺตมาติกุกมมฺมุติโก ภเว
อาทาย ยาทิ ปจฺเจตฺตตฺต	พฺหิ กาวเรติ จิวฺรํ

กตจฺวโร ปจฺเจสฺสํ	สฺมโภทิจ จินุทธุรํ
ตสฺสํ ทํ กจินุทฐาโร	สฺห ภิกฺขุหิ ชายติ
อาทาย จ สฺมาทาย	สฺคฺตฺต สฺคฺตฺต วิธึ ภเว
ปฏกมณฺหติกา นตฺถิ	ฉกฺเก วิปฺปกเตี คติ
อาทาย นิสฺสํลิมคคํ	กาเรสฺสํ อิติ ชายติ
นิฏฺฐาณํ สฺมนิฏฺฐาณญจ	นาสฺนญจ อิเม คโย
อาทาย น ปจฺเจสฺสํนฺติ	พหิสฺสเม กโรมิติ
นิฏฺฐาณํ สฺมนิฏฺฐาณมฺปิ	นาสฺนมฺปิ อิทฺตโย
อนนฺธิจฺเจเตน เหนวสฺสํ	เหฏฺฐา ตึณิ นยา วิธึ
อาทาย ยาทิ ปจฺเจสฺสํ	พหิสฺสเม กโรมิติ
น ปจฺเจสฺสํนฺติ กาเรติ	นิฏฺฐาเน กจินุทฐโร
สฺมนิฏฺฐาณํ นาสฺนญจ	สฺวณํ สฺมตฺติกฺกมา
สฺห ภิกฺขุหิ ชายเถ	เอวํ ปณฺณรสํ คติ
สฺมาทาย วิปฺปกตา	สฺมาทาย ปุณา ตถา
อิเม เต จคฺคโร ววรา	สฺพเพ ปณฺณรสา วิธึ
อนาสาย จ อาสาย	กฺรณฺโง จ เต คโย
นยโต ทํ วิชาเนยฺย	คโย ทฺวาทสฺ ทฺวาทสฺ
อปฺพิทายมาเนว ^๒	ผาสฺสํ ปณฺจวิธึ คหิ
ปติโพธาปติโพธา	อฺุตฺตทานํ นยโต กตฺตํ ๑

๑ ย. ฉจฺจ วิปฺปกตา ๑ ๒ ย. อปฺพิณนา นเวตฺถ ๑

จีวรกษณฺธกั

[๑๒๘] เตน ส้มเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหฺรติ เวพฺพเน
กตฺตฺถกนิวาเป ๑ เตน โช ปน ส้มเยน เวสํถึ อิทฺธา เจว
โหติ ฌีตา ๑ พุทฺธนา อากิณฺณมนุสฺสํ สุกฺกิตฺตา ๑ สํคฺค ๑
ปาสํถสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ ปาสํถสํถํนิ สํคฺค ๑ ปาสํถา สํคฺค
๑ กุฎฺฐาคารสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ กุฎฺฐาคารสํถํนิ สํคฺค ๑ กุฎฺฐาคารานิ
สํคฺค ๑ อารามสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ อารามสํถํนิ สํคฺค ๑ อารามา
สํคฺค ๑ โปกฺขรณฺีสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ โปกฺขรณฺีสํถํนิ สํคฺค ๑
โปกฺขรณฺีโย อมฺพปํถึ ๑ คณิกา อภิรฺฐปา โหติ ทสฺสํนียา
ปาสํถิกิา ปรมาย วณฺฺณโปกฺขรตฺยา สมนฺฺนาคตา ปทกฺขา นจฺเจ
๑ คีเค ๑ วาทิเค ๑ อภิสํฐา อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสํถํ
ปณฺเณตฺยา ๑ รตฺถิ คจฺจติ ๑ ตาย ๑ เวสํถึ ภิกฺขุโยโส มคฺคตฺยา
อฺปโสภติ ๑. อถ โช ราชคหโก เนคโม เวสํถึ อคมาสิ เกนจิ-
เทว กรณฺีเยน ๑ อทฺทสา โช ราชคหโก เนคโม เวสํถึ อิทฺ-
ธณฺ ๑ ฌีตณฺ ๑ พุทฺธนํ อากิณฺณมนุสฺสํ สุกฺกิตฺตณฺ ๑ สํคฺค ๑
ปาสํถสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ ปาสํถสํถํนิ สํคฺค ๑ ปาสํถา สํคฺค
๑ กุฎฺฐาคารสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ กุฎฺฐาคารสํถํนิ สํคฺค ๑ กุฎฺฐาคารานิ
สํคฺค ๑ อารามสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ อารามสํถํนิ สํคฺค ๑ อาราเม
สํคฺค ๑ โปกฺขรณฺีสํหํสํถํนิ สํคฺค ๑ โปกฺขรณฺีสํถํนิ สํคฺค ๑

โปกุขรณิโย อมฺพปาดิณฺจ คณิกํ อภิรุปํ ทสฺสํนํยํ ปาสาทิกํ
 ปรมาย วณฺณโปกุขรตาย สมนฺนาคคํ ปทกฺขํ นจฺเจ จ คีเต จ
 วาทิเต จ อภิสฺสํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสํนํ ปณฺณาสาย จ รคฺคิ
 คจฺจนฺตํ ตาย จ เวสํถิํ ภิโยโยสํ มคฺตตาย อฺปสํภนฺตํ ๑ อถโฆ
 ราชคหโก เณโม เวสํถิยํ ตํ กรณฺยํ ตํเรตฺวา ปุณฺเทว ราชคหํ
 ปจฺฉนาคจฺนิ เยน ราชฯ มาคโฆ เสนิโย พิมฺพิสํโร เตนฺปสํงฺกมิ
 อฺปสํงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสํรํ เขตทโวจ เวสํถิ
 เทว อิทฺฐา เจว ธีตา จ พุชฺษา อากิณฺณมนุสฺสํ สํภิกฺขา
 จ สํคฺต จ ปาสาทสํหํสํนํ สํคฺต จ ปาสาทสํตานิ สํคฺต จ
 ปาสาทา สํคฺต จ กฺุฏาการสํหํสํนํ สํคฺต จ กฺุฏาการสํตานิ
 สํคฺต จ กฺุฏาการา สํคฺต จ อารามสํหํสํนํ สํคฺต จ อาราม-
 สํตานิ สํคฺต จ อารามา สํคฺต จ โปกุขรณฺสํหํสํนํ สํคฺต
 จ โปกุขรณฺสํตานิ สํคฺต จ โปกุขรณิโย อมฺพปาดิํ จ คณิกา
 อภิรุปา ทสฺสํนํยา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกุขรตาย สมนฺ-
 นาคตา ปทกฺขา นจฺเจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฺสวา อตฺถิกานํ
 อตฺถิกานํ มนุสฺสํนํ ปณฺณาสาย จ รคฺคิ คจฺจนฺติ ตาย จ เวสํถิ
 ภิโยโยสํ มคฺตตาย อฺปสํภนฺติ สํจฺ เทว มยฺปิ คณิกํ อฺจฺจ-
 เปยฺยามาติ ๑ เตนฺหิ ภณฺเน ตาทิสํ กุมาริ ชานาถิ ๒ ยํ คฺมุเท
 คณิกํ อฺจฺจเปยฺยาถาติ ๑ เตนฺ โฆ ปน สมนฺเณ ราชคเห สํถวตฺติ

๑ ย. อฺปสํภนฺตํ ๑ ๒ ย. ชานาถิ ๑

นาม กุมารี อภิรฐา โหติ ทศัณเฑียร ปาสาทิกา ปริมา ย ฉนฺดา-
 ไปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ฯ อถ โข ราชคหโก เนคโม สํวตฺตี
 กุมารี คณิกํ วุจฺจาเปติ ฯ อถ โข สํวตฺตี คณิกา นจิรสฺเสว
 ปทกฺขา อโหสิ นจฺเจ ๑ คีเต ๑ วาทีเต ๑ อภิสฺฐา อคฺคิกานํ
 อคฺคิกานํ มหุสฺसानํ ปฏิสฺเตน ๑ รคฺคิ คจฺฉติ ฯ อถ โข
 สํวตฺตี คณิกา นจิรสฺเสว คพฺภินิ อโหสิ ฯ อถ โข สํวตฺติยา
 คณิกาย เอตทโหสิ อิตฺถิ โข คพฺภินิ ปุริสํ อมฺนาปา สจ
 มํ โกจิ ฆานิสฺสตี สํวตฺตี คณิกา คพฺภินิตี สพฺโพ เม
 สกฺกาโร ปริหายิสฺสตี^๑ ยนฺนุหนํ คิถานํ^๒ ปฏิวะเทยฺยนฺติ ฯ อถ โข
 สํวตฺตี คณิกา โทวาริกํ ฆานาเปติ มา ภเน โทวาริก โกจิ
 ปุริสํ ปาวิสิ โย ๑ มํ ปุจฺฉติ คิถานาติ ปฏิวะเทหิตี ฯ
 เอวํ อยฺเยติ โข สํ โทวาริกโก สํวตฺติยา คณิกาย ปจฺจสฺสํสสิ ฯ
 อถ โข สํวตฺตี คณิกา คสฺส คพฺภสฺส ปริปากมฺนุวย ปุคฺคิ
 วิชยิ ฯ อถ โข สํวตฺตี คณิกา ทาสี ฆานาเปติ นนฺท เซ
 อิมํ ทารกํ กคฺครสฺสํปเป ปกฺขิเปตฺวา นีหริตฺวา สํการกฺกุญฺเ
 ฉชฺเตหิตี ฯ เอวํ อยฺเยติ โข สํ ทาสี สํวตฺติยา คณิกาย
 ปฏิสฺสณฺนิตฺวา คํ ทารกํ กคฺครสฺสํปเป ปกฺขิเปตฺวา นีหริตฺวา สํการ-
 กฺกุญฺเ ฉชฺเตสิ ฯ เตน โข ปน สมนฺเนน อภโย นาม ราชกุมารो
 กาดสฺเสว ราชปุจฺจขานํ คจฺฉนฺโต อทฺทส คํ ทารกํ กาเกหิ สมนฺปริ-

๑ ภิขุสิสฺสตีตีเป ปาโส ฯ ๒ ย. คิถานาติ ฯ

กิณฺณํ ทิสฺวาน มนุสฺเส ปุจฺฉิ กิเมตํ ภาเน กากฺเหสิ สฺมปริ-
 กิณฺณนฺติ ฯ ทารโก ทเวติ ฯ ชีวติ ภาเนติ ฯ ชีวติ ทเวติ ฯ
 เตนฺหิ ภาเน ตํ ทารกํ อมฺหากํ อนฺเตปรุํ เนตฺวา ชาตํนํ เทถ
 ไปเสตฺตุนฺติ ฯ เอวํ ทเวติ โช เต มนุสฺสา อภยสฺส ราชกุมารสฺส
 ปฏิสสฺสณฺติตฺวา ตํ ทารกํ อภยสฺส ราชกุมารสฺส อนฺเตปรุํ เนตฺวา
 ชาตํนํ อทฺธํ ไปเสตฺถาติ ฯ คสฺส ชีวคฺคิ ชีวโกติ นามํ อทฺธํ
 กุมารเณ ไปสํบีโคติ โถมารภจฺจติ นามํ อทฺธํ ฯ อถ โช ชีวโก
 โถมารภจฺจ นจิรสฺเสว วิณฺญคฺคํ ปาปฺปณฺนิ ฯ อถ โช ชีวโก
 โถมารภจฺจ เยน อภโย ราชกุมารโ ฺเตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺก-
 มิตฺวา อภยํ ราชกุมารํ เอกทโวจ กว เม เทว มาตา โโก
 บีตาติ ฯ อทฺธี โช เต ภาเน ชีวโก มาตวํ น ชานามิ อปีจาทํ
 เต บีตา ควํ มยาบี ไปสํบีโคติ ฯ อถ โช ชีวกสฺส โถมาร-
 ภจฺจสฺส เอกทโหสิ อิมานิ โช ราชกฺุณานิ น สฺกฺรานิ อตีปฺเปน
 อฺปลชีวคฺคํ ยนฺนุนาหํ สิปฺปํ สิกฺเขยฺยนฺติ ฯ

[๑๒๘] เตน โช ปน สฺมเยน ตกฺกสฺสิตายํ ทิสฺวาปาโมกฺโช
 เวชฺโช ปฏิวสฺติ ฯ อถ โช ชีวโก โถมารภจฺจ อภยํ ราชกุมารํ
 อนาปฺจุตา เยน ตกฺกสฺสิตา เตน ปกฺกามิ อนฺปุพฺเพน เยน
 ตกฺกสฺสิตา เยน โส เวชฺโช เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ตํ
 เวชฺชํ เอกทโวจ อิจฺฉามหํ อจฺริย สิปฺปํ สิกฺขิตฺตุนฺติ ฯ เตนฺหิ
 ๑ ยฺโรบียไปตฺถเก อภํ ปาโง น ทิสฺสติ ฯ

ภณเ ชีวโก สิกฺขสฺสฺติ ๑ อถโช ชีวโก โโกมารภจฺโจ พหุญจ
 คณฺหาติ ตหุญจ คณฺหาติ สฺสฺจฺจ ๑ อฺปฺชาเรติ คหิตคฺคฺยจฺสฺสฺ น
 ปมฺสฺสฺติ ๑ อถโช ชีวโกสฺสฺ โโกมารภจฺจฺสฺสฺ สฺตฺตฺนํ วจฺสฺสฺนํ
 อจฺจเยน เเขตทโวจฺ อหํ โช พหุญจ คณฺหามิ ตหุญจ คณฺหามิ
 สฺสฺจฺจ ๑ อฺปฺชาเรมิ คหิตคฺคฺยจฺ เม น ปมฺสฺสฺติ สฺตฺตฺ ๑ เม
 วจฺสฺสฺนํ อธิยฺนุสฺสฺ นยิมฺสฺสฺ สิบฺปฺสฺสฺ อหฺโต ปณฺณายติ กทา
 อิมฺสฺสฺ สิบฺปฺสฺสฺ อหฺโต ปณฺณายิสฺสฺตฺติ ๑ อถโช ชีวโก โโกมาร-
 ภจฺโจ เยน โสฺ เวชฺโช เตนฺปฺสฺงฺกมิ อฺปฺสฺงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ
 เขตทโวจฺ อหํ โช อจฺริย พหุญจ คณฺหามิ ตหุญจ คณฺหามิ
 สฺสฺจฺจ ๑ อฺปฺชาเรมิ คหิตคฺคฺยจฺ เม น ปมฺสฺสฺติ สฺตฺตฺ ๑ เม
 วจฺสฺสฺนํ อธิยฺนุสฺสฺ นยิมฺสฺสฺ สิบฺปฺสฺสฺ อหฺโต ปณฺณายติ กทา
 อิมฺสฺสฺ สิบฺปฺสฺสฺ อหฺโต ปณฺณายิสฺสฺตฺติ ๑ เตนฺหิ ภณเ ชีวโก
 ฆนิตฺติ อาทาย ตกฺกสฺตีตาย สฺมนฺตา โยชนํ อหิณฺชิตฺวา ยงฺกิณฺจ
 อภสฺสฺชํ ปสฺสฺเสยฺยาสี ตํ อหฺราติ ๑ เหวํ อจฺริยาคิ โช ชีวโก
 โโกมารภจฺโจ คสฺสฺ เวชฺชสฺสฺ ปฏิสฺสฺสฺณิตฺวา ฆนิตฺติ อาทาย ตกฺก-
 สฺตีตาย สฺมนฺตา โยชนํ อหิณฺชานฺหฺโต น กิณฺจ อภสฺสฺชํ อทฺทตฺ ๑
 อถโช ชีวโก โโกมารภจฺโจ เยน โสฺ เวชฺโช เตนฺปฺสฺงฺกมิ
 อฺปฺสฺงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ เขตทโวจฺ อหิณฺชานฺหฺโตมฺหิ อจฺริย
 ตกฺกสฺตีตาย สฺมนฺตา โยชนํ น กิณฺจ อภสฺสฺชํ อทฺทตฺนฺติ ๑

๑ ย. สฺสฺจฺจ ๑

๓๓๐] จักรกษत्रกันที่ ชั้วกโกมารภจจวตถุ เถัญจกรียาวยตถุ ๓๗๓

ตักขิโคตี ภาณ ชั้วก ชตมเท เชตจกั ชั้วกียาติ ชั้วกตถุ
โกมารภจจตถุ ปริงคัม ปาเณยัม ปาทาสี ๑ อถไซ ชั้วโก โกมาร-
ภจโจ คัม ปริงคัม ปาเณยัม อาทาย เชน ราชคหัม เตน
ปฏกามิ ๑ อถไซ ชั้วกตถุ โกมารภจจตถุ คัม ปริงคัม ปาเณยัม
จนทรามคเต สาเกตเต ปริงกขย์ อคมาตี ๑ อถไซ ชั้วกตถุ
โกมารภจจตถุ เชตทโหตี อิเม ไซ มคคา กนุตาธา อปโปทกา
อปโปทกา น สฏกรา อปาเณยเชน คนคัม ยนุนุหนันท์ ปาเณยัม
ปริงเคสยขนุติ ๑

[๓๓๐] เตน ไซ ปน ส่มเชน สาเกตเต เถัญจกรียาย ตตถ-
วตถุโก ตี่สาพาไซ โหตี ๑ พหุ มหนุตา มหนุตา ทิสปาโมกฐา
เวชชา อากนุตา ติกิจนุตา นาสกัชั้วตุ อโรคัม กาคัม พหุ
หิเรณัณ อาทาย อคมัมตุ ๑ อถไซ ชั้วโก โกมารภจโจ สาเกต
ปริงคัมวา มนุสเส ปุงนิ โก ภาณ คิตาโน กัม คิกิจนัมตี ๑
เชตถุตา อาจரிய เถัญจกรียาย ตตถวตถุโก ตี่สาพาไซ คจจ
อาจரிய เถัญจกรียัม ติกิจนัทคี ๑ อถไซ ชั้วโก โกมารภจโจ
เชน เถัญจิสตถุ คหปคตถุ นีเวสนัม เคนุปลังกมิ อปลังกมิตวา
โทวาริกัม อาณาเปตี คจจ ภาณ โทวาริก เถัญจกรียาย ปาวท
เวชไซ อยเย อากโค ไล คัม ทฏจุกาโมติ ๑ เอมอาจரியาคิ
ไซ ไล โทวาริกอ ชั้วกตถุ โกมารภจจตถุ ปริงคัมตถุวา เชน
เถัญจกรียา เคนุปลังกมิ อปลังกมิตวา เถัญจกรียัม เชตทโวจ

เวชฺโซ อยฺเย อากโต โส ตํ ทฏฺฐกาโมติ ฯ กัถิโส ภณ
 โทวาริก เวชฺโซติ ฯ ททรโก อยฺเยติ ฯ อถ ภณ โทวาริก
 กั เม ททรโก เวชฺโซ กริสุตฺติ พหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสฺสา-
 ปาโมกฺขา เวชฺสา อากนฺตฺวา ติกิณฺณนฺตา นาสฺกฺขิสุ อโรคฺ กาคฺ พหุ
 หิรณฺณํ อาทาย อคมฺสฺสูติ ฯ อถ โส โส โทวาริก เยน ชิวโก
 โกमारภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ชิวกํ โกमारภจฺจํ
 เขตทโวจ เสฏฺฐิจิกริยา อจฺริย เหวมาห อถ ภณ โทวาริก
 กั เม ททรโก เวชฺโซ กริสุตฺติ พหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสฺสา-
 ปาโมกฺขา เวชฺสา อากนฺตฺวา ติกิณฺณนฺตา นาสฺกฺขิสุ อโรคฺ กาคฺ
 พหุ หิรณฺณํ อาทาย อคมฺสฺสูติ ฯ กจฺจ ภณ โทวาริก เสฏฺฐิจิ-
 กริยาย ปาวท เวชฺโซ อยฺเย เหวมาห มา กิร อยฺเย ปุเร
 กิณฺจ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ คทา ยํ อิจฺเฉยฺยาสี
 ตํ ทชฺเชยฺยาสีติ ฯ เหว อจฺริยาคิ โส โส โทวาริก ชิวกตฺส
 โกमारภจฺจตฺส ปฏฺฐิสฺสูณิตฺวา เยน เสฏฺฐิจิกริยา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิจิกริยํ เขตทโวจ เวชฺโซ อยฺเย เหวมาห
 มา กิร อยฺเย ปุเร กิณฺจ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ คทา
 ยํ อิจฺเฉยฺยาสี ตํ ทชฺเชยฺยาสีติ ฯ เตนหิ ภณ โทวาริก เวชฺโซ
 อากจฺจตฺติ ฯ เหว อยฺเยติ โส โส โทวาริก เสฏฺฐิจิกริยาย
 ปฏฺฐิสฺสูณิตฺวา เยน ชิวโก โกमारภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ อุป-
 สงฺกมิตฺวา ชิวกํ โกमारภจฺจํ เขตทโวจ เสฏฺฐิจิกริยา ตํ อจฺริย

๑๓๐] จีวรกษนุชกั ชีวโกโกมารภจจตุลฺล ๑๗๕

ปกุโกสคคิ ๑ ๑๓๑ ชีวโก โกมารภจจ ๑๗๕
เตนุปลงกมิ ๑๓๒ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๓ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๔ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๕ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๖ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๗ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๘ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๓๙ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๐ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๑ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๒ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๓ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๔ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๕ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๖ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๗ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๘ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๔๙ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕
๑๕๐ ชีวโกโกมารภจจ ๑๗๕

๑ นิปาเตควาติปี ปาไซ ๑ ๒. อิทํ ปาจทวญฺญํ ยุโรปียไปตุลเก
น ทิสฺสคิ ๑

มยั โข อจริย อคาริกา นาม อุปชานาเมตตัสส สบญมสัสส
 วรเมตัสส สบปี ทาดานั วา กมุภกรานั วา ปาทพุกญชนั วา
 ปทที่ปกรณเ วา อาสิตุคิ มา ตุวั อจริย วิมโน อโหสิ น
 เต เทยฺยธมฺโม หายิสัสสคิตฺติ ๑ ๕ถโฆ ชีวโก โโกมารภจฺโจ
 เสฏฺฐิจิริยาย สตฺตวสัสสสิกั สัสสาพารั เอเกเนว นตฺตถกมุเมเน อปกชฺชมิ ๑
 ๕ถโฆ เสฏฺฐิจิริยา อโรคา สมานา ชีวกสัสส โโกมารภจฺจสัสส จตฺ-
 ตวาริ สหสฺสธานี ปาทาสี ๑ ปุคฺโค มาตา เม อโรคา จิตฺตํ
 จตฺตวาริ สหสฺสธานี ปาทาสี ๑ สุนฺธิสา สัสสู เม อโรคา จิตฺตํ
 จตฺตวาริ สหสฺสธานี ปาทาสี ๑ เสฏฺฐิจี คหปติ ภริยา เม อโรคา
 จิตฺตํ จตฺตวาริ สหสฺสธานี ปาทาสี ทาสฺนญจ ทาสฺนญจ อสฺสสรณญจ
 อทาสี ๑ ๕ถโฆ ชีวโก โโกมารภจฺโจ ตานิ สัสสสหสฺสธานี
 อาทาย ทาสฺนญจ ทาสฺนญจ อสฺสสรณญจ เยน ราชคหิ เตน
 ปกฺกามิ อญฺพพฺเพน เยน ราชคหิ เยน อภโย ราชกุมารโ
 เตนฺอุปสฺงกมิ อุปสฺงกมิตฺตวา อภยั ราชกุมารั ๕ตทโวจ อิทํ
 เม เทว ปจฺจมกมฺมํ สัสสสหสฺสธานี ทาสี ๑ ทาสี ๑ อสฺสสรโก
 ๑ ปฏฺธิคฺคณฺหาตุ เม เทโว ไปสฺสาวนิกนฺนุติ ๑ อถั ภเน ชีวก
 คฺคฺยหฺเขว^๑ โหตุ อมฺหากณฺญ^๒ อญฺเตปุเร นิเวสฺนํ มาเปหิตฺติ ๑
 เขวํ เทวาทิ โฆ ชีวโก โโกมารภจฺโจ อภยสฺส ราชกุมารสฺส
 ปฏฺธิสฺสสุนฺนิตฺตวา อภยสฺส ราชกุมารสฺส อญฺเตปุเร นิเวสฺนํ มาเปสิ ๑

๑ ยุ. คฺคฺยหฺหว ๑ ๒ อมฺหากณฺญเฆว ๑

๑๓๑] จีวรกษत्रุณํ พิมพิสารราชวตฺถุ ภคฺคทตฺตาพาทกกา ๑๗๗

[๑๓๑] เคน ไช ปน สมนเณ รมฺโวย มาครธฺสฺ ส่นิยธฺสฺ
พิมพิสารธฺสฺ ภคฺคทตฺตาพาท ไหติ ๑ สํวฏกา โถหิเคน มกฺขิยฺนฺติ ๑
เทวฺโย ทิสฺวา อฺปฺมณฺเฑนฺติ อฺคฺคฺนํทานิ เทวอ ปฺปฺมฺ ฑเวธฺสฺ
อฺปฺปนฺนํ นจฺริธฺสฺเสว^๑ เทวอ วิชายิธฺสฺธฺคฺติ ๑ เคน ราชา มงฺกุ
ไหติ ๑ อถไช ราชา มาคฺโธ ส่นิโย พิมพิสารอ อภยํ ราชกฺุมารํ
เอตทวอจ มยฺหํ ไช ภเนน อภย คาทิสฺ ฐาพาทอ สํวฏกา
โถหิเคน มกฺขิยฺนฺติ เทวฺโย ทิสฺวา อฺปฺมณฺเฑนฺติ อฺคฺคฺนํทานิ
เทวอ ปฺปฺมฺ ฑเวธฺสฺ อฺปฺปนฺนํ นจฺริธฺสฺเสว เทวอ วิชายิธฺสฺธฺคฺติ
อิงฺฆ ภเนน อภย คาทิสฺ เวชฺชํ ชานาหิ โย มํ คฺติจฺฉเณยฺยาติ ๑
อຍံ เทวอ อมฺหากํ ชีวโก เวชฺชอ คุโรน ภาทรโก โส เทวอ
คฺติจฺฉธฺสฺธฺคฺติ ๑ เคนหิ ภเนน อภย ชีวกํ เวชฺชํ อานาเปหิ
โส มํ คฺติจฺฉธฺสฺธฺคฺติ ๑ อถไช อภโย ราชกฺุมารอ ชีวกํ โโกมาร-
ภจฺจํ อานาเปสฺสิ คจฺฉน ภเนน ชีวก ราชานํ คฺติจฺฉนาหฺคฺติ ๑
เอวํ เทวาคิ ไช ชีวโก โโกมารภจฺจโ จ อภยธฺสฺ ราชกฺุมารธฺสฺ
ปฏฺธิธฺสฺธฺคฺติทฺวา นเชน ฆေธฺชํ อาทาย เณ ราชา มาคฺโธ
ส่นิโย พิมพิสารอ เคนฺปสฺงกมฺมิ อฺปฺสฺงกมฺคฺวา ราชานํ มาครธฺ
ส่นิยํ พิมพิสารํ เอตทวอจ ฐาพาทํ เค เทวอ ปสฺสํามํคิ^๒ ๑ อถไช
ชีวโก โโกมารภจฺจโ รมฺโวย มาครธฺสฺ ส่นิยธฺสฺ พิมพิสารธฺสฺ
ภคฺคทตฺตาพาทํ เอเกเนว อธาเตเปน อปกฺชฺฉมฺมิ ๑ อถไช ราชา
๑ น จิรฺนฺติปฺปี ปาโไซ ๑ ๒ อฺ. ฐาพาทํ เทวอ ปสฺสํามาคิ ๑

มากโร เณนิโย พิมพิสาโร อโรโค สมานโน ปณฺจ อิติถัสคานิ
 สัพพาทงฺการี วิภูสาเปตฺวา^๑ โอมุจฺจาเปตฺวา ปุณฺขั การฺาเปตฺวา
 ชีวกัง โกมารภจฺจํ เขตฺทโวจฺจํ เขตฺ ภาณฺเน ชีวก ปณฺจนฺนํ อิติถัส-
 คานํ สัพพาทงฺการี คุยฺหํ โหตุตฺติ ฯ อถึ ทเว อธิการี เม
 เทโว สฺรตฺตฺติ ฯ เตนฺหิ ภาณฺเน ชีวก มํ อฺุปฏฺจฺห อิตฺถาการณฺจ
 พุทฺธปฺปมฺขั ภาฺกฺขุสงฺฆณฺจาทิ ฯ เอวํ เทวาทิ โช ชีวโก โโกมาร-
 ภจฺจโ จ รณฺโณ มาคฺคธฺตฺถ เณนิยธฺตฺถ พิมพิสารธฺตฺถ ปจฺจธฺตฺถโสถิ ฯ

[๑๓๒] เตน โช ปน สมนฺเยน ราชคหธฺตฺถ เสฏฺฐจิสฺสธฺตฺถ สคฺคตฺถโสถิโก
 ถัสสาพาโร โหติ ฯ พหุ มหนฺตฺตา มหนฺตฺตา ทิสสาปาโมกฺขฺตา เวชฺชฺชา
 อากนฺตฺตฺวา ติกิถฺตฺตฺวา นาสถฺตฺถิชฺสํ อโรคํ กาคุํ พหุํ หิรณฺณํ อาทาย
 อคฺมํธฺตฺถ ฯ อปฺปีจ เวชฺชฺเชหิ ปจฺจกฺกฺขฺชาโต โหติ ฯ เอกจฺเจ เวชฺชฺชา
 เอวมาหฺตฺถํ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐจิสฺสํ คหปฺติ กาทํ กิริสฺสธฺตฺถิ ฯ เอกจฺเจ
 เวชฺชฺชา เอวมาหฺตฺถํ สคฺคตฺถํ ทิวสํ เสฏฺฐจิสฺสํ คหปฺติ กาทํ กิริสฺสธฺตฺถิ ฯ
 อถึ โช ราชคหธฺตฺถ นคฺคธฺตฺถ เขตฺทโหถิ อยํ โช เสฏฺฐจิสฺสํ คหปฺติ
 พหุปกาโร รณฺโณ เจว นคฺคธฺตฺถ จ อปฺปีจ เวชฺชฺเชหิ ปจฺจกฺกฺขฺชาโต
 เอกจฺเจ เวชฺชฺชา เอวมาหฺตฺถํ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐจิสฺสํ คหปฺติ กาทํ
 กิริสฺสธฺตฺถิ เอกจฺเจ เวชฺชฺชา เอวมาหฺตฺถํ สคฺคตฺถํ ทิวสํ เสฏฺฐจิสฺสํ
 คหปฺติ กาทํ กิริสฺสธฺตฺถิ อยํ จ รณฺโณ ชีวโก เวชฺชฺโช คุรฺโณ
 ภาทรโก ยนฺนุณ มยํ ราชานํ ชีวกัง เวชฺชฺขํ ยาเจยฺยาม เสฏฺฐจิสฺสํ

๑ ย. ภูสาเปตฺวา ฯ

คุนฺติ ๑ สกฺขลฺลี ปน คุวํ คหปติ คุตุคาโน สกฺต มาเต นฺิปรชฺชฺ-
 คุนฺติ ๑ สกฺโกมหมํ อจฺริย คุตุคาโน สกฺต มาเต นฺิปรชฺชฺคุนฺติ ๑
 อถโฆ ชฺวโก โโกมารภจฺโจ เสฏฺฐจฺจํ คหปติ มนฺเญเก นฺิปรชฺชา-
 เปตฺวา^๑ มนฺเญเก สมนฺพนฺธิตฺวา สีสจฺฉนฺวิ คุปฺปาเวตฺวา^๒ สฺสิพฺพินฺนิ
 วินาเมตฺวา เทว ปาณเก นฺิหริตฺวา ชนฺสฺสํ ทสฺสเสถิ ปสฺสเสถิ^๓
 อิเม เทว ปาณเก เขถํ ชุทฺทกํ เขถํ มหตฺตกํ เย เต อจฺริยา
 เอวมาหฺสฺสุ ปณฺเญมํ ทิวสํ เสฏฺฐจฺจํ คหปติ กถํ กริสฺสคฺคฺติ เตหาຍ
 มหตฺตโก ปาณโก ทฺวิจฺโจ ปณฺเญมํ ทิวสํ เสฏฺฐจฺจํ คหปติสฺสํ
 มตฺตถฺจฺจํ ปฺริยาทยิสฺสคฺคฺติ มตฺตถฺจฺจํ ปฺริยาทนา เสฏฺฐจฺจํ คหปติ
 กถํ กริสฺสคฺคฺติ สฺสุทฺวิจฺโจ เตหิ อจฺริเยหิ ยมฺปี เต อจฺริยา
 เอวมาหฺสฺสุ สกฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐจฺจํ คหปติ กถํ กริสฺสคฺคฺติ เตหาຍ
 ชุทฺทโก ปาณโก ทฺวิจฺโจ สกฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐจฺจํ คหปติสฺสํ
 มตฺตถฺจฺจํ ปฺริยาทยิสฺสคฺคฺติ มตฺตถฺจฺจํ ปฺริยาทนา เสฏฺฐจฺจํ คหปติ
 กถํ กริสฺสคฺคฺติ สฺสุทฺวิจฺโจ เตหิ นฺิ อจฺริเยหิ สฺสิพฺพินฺนิ สมนฺปฺริจฺ-
 ฉาเทตฺวา^๔ สีสจฺฉนฺวิ สฺสิพฺเพตฺวา อาเลปฺปี อทาสิ ๑ อถโฆ เสฏฺฐจฺจํ
 คหปติ สกฺตวสฺสํ อจฺจเยน ชฺวกํ โโกมารภจฺจํ เขตทโวจ นานํ
 อจฺริย สกฺโกมิ เอเกน ปสฺสเสถน สกฺต มาเต นฺิปรชฺชฺคุนฺติ ๑ นนุ
 เม คุวํ คหปติ ปฺริยสฺสฺสนฺนิ สกฺโกมหมํ อจฺริย เอเกน ปสฺสเสถน

๑ นฺิปาเตตฺวาติปฺปี ปาโส ๑ . ๒ ยฺ. คุปฺปาเวตฺวา ๑ ๓ ยฺ.
 ปสฺสเสถโย ๑ ๔ ยฺ. สมนฺปาเทตฺวา ๑

सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ संज्ञाहं आर्यिय प्रविष्टसुद्धिं ओपाहं
मरिष्टसामि नाहं सुगुगुमि ऐगेन प्रसेधेन सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १
तेनहि कुर्वं कल्पति कुतियेन प्रसेधेन सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १
अग्नौ श्रेष्ठिं कल्पति सकुताहसुद्धं अज्ञयेन श्रुतं गुगुमारगुजं
ऐकतवोज नाहं आर्यिय सुगुगुमि कुतियेन प्रसेधेन सकुत मासे
निप्रश्चिकुनुक्ति १ ननु मे कुर्वं कल्पति प्रविष्टसुद्धिं सुगुगुमि आर्यिय
कुतियेन प्रसेधेन सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ संज्ञाहं आर्यिय
प्रविष्टसुद्धिं ओपाहं मरिष्टसामि नाहं सुगुगुमि कुतियेन प्रसेधेन
सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ तेनहि कुर्वं कल्पति कुकुतानो सकुत
मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ अग्नौ श्रेष्ठिं कल्पति सकुताहसुद्धं अज्ञयेन
श्रुतं गुगुमारगुजं ऐकतवोज नाहं आर्यिय सुगुगुमि कुकुतानो
सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ ननु मे कुर्वं कल्पति प्रविष्टसुद्धिं
सुगुगुमि आर्यिय कुकुतानो सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ संज्ञाहं
आर्यिय प्रविष्टसुद्धिं ओपाहं मरिष्टसामि नाहं सुगुगुमि कुकुतानो
सकुत मासे निप्रश्चिकुनुक्ति १ अहण्यजे तं कल्पति न वृथेयं
ऐककुतं कुर्वं न निप्रश्चयेयसि ओषीं प्रविष्टसुद्धिं मया वाको
तुहि सकुताहेहि श्रेष्ठिं कल्पति ओरोको गविष्टसुद्धिं अज्ञेहि कल्पति
ओरोकोसि शानाहि किं मे तेय्यममोति १ सुहृषं सापकेय्यव्यज
ते आर्यिय होकु अहण्यजे ते तासुति १ अहं कल्पति मा

१ यु. प्रविष्टसुद्धिं १

เม คฺวํ สฬฬํ สฬเตยฺยํ อทาสี มา จ เม ทาโส รมฺโง
 สคฺคหฺสฺสํ เทหิ มยฺหํ สคฺคหฺสฺสํนฺติ ฯ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ
 อโรโค สฺมาโน รมฺโง สคฺคหฺสฺสํ อทาสี ชีวํสฺสํ โทมาร-
 ภาจฺจฺสฺสํ สคฺคหฺสฺสํ ฯ

[๑๓๓] เตน โข ปน สฺมเยน พวราณเสยฺยกสฺสํ เสฏฺฐิจิปุคฺคสฺสํ
 โมกฺขจิกาย กิฬนฺตสฺสํ อนฺตคณฺชาพาโห โหติ ฯ เตน ยาคุเป
 ปิตา น สฺมมาปริณามํ คจฺฉติ ภคฺคํเป ภคฺคํ น สฺมมาปริณามํ
 คจฺฉติ อจฺจาโรเป ปสฺสาโวเป น ปคฺุณ ฯ โส เตน กิโส
 โหติ ตฺวโห ทฺพพฺณฺโน อฺุปฺปณฺจฺุปฺปณฺจฺุทฺธาโต ฆมนิสฺนถคคฺุโต ฯ
 อถ โข พวราณเสยฺยกสฺสํ เสฏฺฐีจฺิสฺสํ เขตฺทโหตี มยฺหํ โข ปุคฺคสฺสํ
 ตาทีโส อาพาโห ยาคุเป ปิตา น สฺมมาปริณามํ คจฺฉติ
 ภคฺคํเป ภคฺคํ น สฺมมาปริณามํ คจฺฉติ อจฺจาโรเป ปสฺสาโวเป น
 ปคฺุณ โส เตน กิโส ตฺวโห ทฺพพฺณฺโน อฺุปฺปณฺจฺุปฺปณฺจฺุทฺธาโต
 ฆมนิสฺนถคคฺุโต ยนฺนุนาหํ ราชคหํ คนฺทุวา ราชานํ ชีวํ
 เวชฺชํ ยาเจยฺยํ ปุคฺคํ เม ติกิจฺฉินฺนฺติ ฯ อถ โข พวราณเสยฺยก
 เสฏฺฐี ราชคหํ คนฺทุวา เยน ราชา มาคโห เณนิโย พิมฺพิสฺวาร
 เตนฺปสฺงกมิ อฺุปสฺงกมิทฺวา ราชานํ มาคหํ เณนิยํ พิมฺพิสฺวาร
 เขตฺทโวจ มยฺหํ โข เทว ปุคฺคสฺสํ ตาทีโส อาพาโห ยาคุเป
 ปิตา น สฺมมาปริณามํ คจฺฉติ ภคฺคํเป ภคฺคํ น สฺมมาปริณามํ
 คจฺฉติ อจฺจาโรเป ปสฺสาโวเป น ปคฺุณ โส เตน กิโส

ตฺวโ ข ทุพฺพนโณ อฺวปฺนตฺวปฺนตฺวทุกฺชาโต ฌมฺนิตฺนตคคฺโคติ ตฺวชฺ
เทโว ชีวกริ์ เวชฺชํ อานาเปตฺว ปฺตฺตํ เม คฺคิกฺขณฺณคฺคิ ๑ อถโ
ราชา มาคโ ข เสนิโย พิมฺพิสาโร ชีวกริ์ โโกมารภจฺจํ อานาเปตี
คจฺจ ภาณ ชีวกริ์ พารานตี คนฺตฺวา พารานเสยฺยกํ เสด็จชิปุตฺตํ
คฺคิกฺขณาหีติ ๑ เอวํ เทวาคิ โข ชีวโก โโกมารภจฺจโ จ รมฺโย
มาคธตฺตํ เสนิยตฺตํ พิมฺพิสาร์ตฺตํ ปฏิตฺตฺตฺตฺตฺวา พารานตี คนฺตฺวา
เยน พารานเสยฺยโก เสด็จชิปุตฺโต เคนฺปตฺตํมิมิ อฺวปตฺตํมิมิตฺวา
พารานเสยฺยคตฺตํ เสด็จชิปุตฺตคตฺตํ วิการิ์ ตฺตตฺตฺตฺตฺวา ชนํ อุตฺตฺสา-
เรตฺวา คิโรกรณิ์ ปริกฺขิมิปีตฺวา ฌมฺเก อฺวปนิพนฺชิตฺวา ๑ ภิรียํ ปฺรโต
จเปตฺวา อฺวทรจฺจวํ อฺวปฺปาเวตฺวา ๒ อนฺตคณฺจํ นีหริตฺวา ภิรียาย
ทตฺตฺตฺตํ ปตฺตํ เต ตฺวามิกตฺตํ อพาจํ อิมินา ยาคูปี ปีตา
น ตฺมฺมาปริณามํ คจฺจคิ ภาคฺคํปี ภาคฺคํ น ตฺมฺมาปริณามํ คจฺจคิ
อฺวจฺจาโรปี ปตฺตฺสาโวปี น ปคฺโคณ อิมินายํ กิโธ ตฺวโ ข ทุพฺพนโณ
อฺวปฺนตฺวปฺนตฺวทุกฺชาโต ฌมฺนิตฺนตคคฺโคติ อนฺตคณฺจํ วิกิเวเจตฺวา
อนฺตานิ ปฏิปเวเสตฺวา อฺวทรจฺจวํ สิปฺเพตฺวา อานเปปี อทาสิ ๑
อถโ ข พารานเสยฺยโก เสด็จชิปุตฺโต นจิริตฺตฺตฺว อโรโค อโหสิ ๑
อถโ ข พารานเสยฺยโก เสด็จชิปุตฺโต ปฺตฺโต เม อโรโค จิโคติ
ชีวกริ์ ตฺตํ โโกมารภจฺจตฺตํ โสพตฺตํ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺวา ปาทาสิ ๑ อถโ ข ชีวโก
โกมารภจฺจโ คานิ โสพตฺตํ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺวา อาทาย ปฺนเทว ราชคหิ

๑ ย. อฺวพฺพนชิตฺวา ๑ ๒ ย. อฺวปฺปาเวตฺวา ๑

ปรจฺจกจฺฉนฺติ ฯ

[๓๓๕] เคน ไช ปน สฺมเยน อฺชฺชเชนียํ^๑ รณฺโณ ปชฺชฺชโรตฺถสฺส
 ปณฺณชฺชโรคาพาโร โหติ ฯ พหุ มหฺนุตา มหฺนุตา ทิสฺวาปาโมกฺกชา
 เวชฺชชา อากนฺตฺวา ติกิฉฺฉนฺตฺวา นาสฺกขีฉฺฉ อโรคฺ กาคฺ กาคฺ พหุ
 หิรณฺณํ อาทาย อคมฺสฺ ๑ อถไช ราชา ปชฺชฺชโรโต รณฺโณ
 มาครสฺส สฺเนยสฺส พิมฺพิสฺสารสฺส สฺนติเก ทฺตฺ ปาเหสิ มยฺหํ ไช
 เทว^๒ ตาทิสฺ อวาโร สฺชชฺ เทโว ชีวกํ เวชฺช อานาเปตุ
 สฺ มํ ติกิฉฺฉนฺตฺตฺติ ๑ อถไช ราชา มาคโร สฺเนโย พิมฺพิสฺสโร
 ชีวกํ โโกมารภจฺจํ อานาเปสิ คจฺฉน ภาเน ชีวก อฺชฺชเชนึ
 คนฺตฺวา ราชานํ ปชฺชฺชโรติ ติกิฉฺฉนาหิติ ๑ เอวํ เทวาติ ไช ชีวโก
 โโกมารภจฺจโร รณฺโณ มาครสฺส สฺเนยสฺส พิมฺพิสฺสารสฺส ปฺฏิสฺสฺฉนฺตฺวา
 อฺชฺชเชนึ คนฺตฺวา เยน ราชา ปชฺชฺชโรโต เคนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺ-
 กมิตฺวา รณฺโณ ปชฺชฺชโรตฺถสฺส วิการํ สฺตฺตฺกฺเชตฺวา ราชานํ ปชฺชฺชโรติ
 เขตฺทโวจ สฺปฺปํ เทว นิปฺปจิสฺสํสามิ ตํ เทโว ปิวิสฺสฺตฺตฺติ ๑
 อถ ภาเน ชีวก ยนฺเต สฺกฺกา วินา สฺปฺปํนา อโรคฺ กาคฺ
 คํ กโรหิ เชคฺจฺฉนฺ เม สฺปฺปํ ปฺฏิกฺกฺตฺนฺติ ๑ อถไช ชีวกสฺส
 โโกมารภจฺจสฺส เขตฺทโหสิ อิมสฺส ไช รณฺโณ ตาทิสฺ อวาโร
 น สฺกฺกา มยา^๓ วินา สฺปฺปํนา อโรคฺ กาคฺ ยนฺนฺนาหํ สฺปฺปํ

๑ ยฺโรปฺปียไปตฺถเก อยํ ปาโส น โหติ ๑ ๒ อยมฺปํ ตตฺถ
 น ทิสฺสฺติ ๑ ๓ ยฺโรปฺปียไปตฺถเก อยํ ปาโส น ปณฺณายติ ๑

นิบุปติ ๑ อถโฆ รณฺโฆ ปชฺชโฆตฺถสฺส ตํ สบฺบปี ปีตํ ปริณาเมหฺตํ
 อุกฺกเทกํ อทาสี ๑ อถโฆ ราชา ปชฺชโฆโต มนุสฺสเส เอตทโวจ
 ทฺฐเจเน ภณเ ชีวเณ สบฺบปี ปายโคมฺหิ เตนฺหิ ภณเ ชีวํ
 เวชฺฐํ วิจิณาตติ ๑ กทฺทวตฺติกาย เทว หตฺถนิกาย นกรรมหา
 นิบุปโตติ ๑ เตน โฆ ปน สฺมเยเน รณฺโฆ ปชฺชโฆตฺถสฺส กาโก
 นาม ทาโส สฺฐจฺชโยชนิกโ โหติ อมนุสฺสเสน ปฏิจฺจ ชาโต ๑
 อถโฆ ราชา ปชฺชโฆโต กากํ ทาสํ อาณาเปตี คจฺจน ภณเ
 กาก ชีวํ เวชฺฐํ นีวคฺเตหิ ราชา ตํ อจฺริย นีวคฺตาเปตฺติ
 เอเต โฆ ภณเ กาก เวชฺฐา นาม พหุมายา มา จตฺถสฺส กิณฺจ
 ปฏิกฺคเหตฺติ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส ชีวํ โกมารภจฺจํ อหุตฺรามคฺเค
 โกสฺมฺหิยํ สฺมภาเวตี ปาตฺราสํ กโรหุคํ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส
 ชีวํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ ราชา ตํ อจฺริย นีวคฺตาเปตฺติ ๑
 อากเมหิ ภณเ กาก ยาว ภูณฺชามิ^๑ หนฺท ภณเ กาก
 ภูณฺชตฺถสฺสุติ ๑ อถ อจฺริย รณฺณามฺหิ อาณคฺโค เอเต โฆ
 ภณเ กาก เวชฺฐา นาม พหุมายา มา จตฺถสฺส กิณฺจ ปฏิกฺคเหตฺติ ๑
 เตน โฆ ปน สฺมเยเน ชีวโก โกมารภจฺจโ นเชเน เกตฺชฺฐํ
 โขถฺมฺเปตฺวา อามถกณฺจ ชาตติ ปานียณฺจ มีวติ ๑ อถโฆ ชีวโก
 โกมารภจฺจโ กากํ ทาสํ เอตทโวจ หนฺท ภณเ กาก อามถกณฺจ
 ชาท ปานียณฺจ มีวตฺถสฺสุติ ๑ อถโฆ กาโก ทาโส อຍ โฆ เวชฺโฆ

๑ ย. ภูณฺชาม ๑

๓๓๕] จักรพรรดิ จักรพรรดินี ราชกุมารี ราชกุมารี ๓๔๗

อามตตจ ขาทติ ปาน้อยจ ปี่วติ น อรหติ กิณจึ ปาปกั
โหคนุติ อุตตมามตตจ ขาทติ ปาน้อยจ อปายิ ๑ คตต์ ตั
อุปตมามตกั ขาทติ คตฤเวท นิจณาเรติ ๑ อถโข กาโก ทาไล้
ชี่วกั โกมารภจจัม เขตทโวจ อตฤติ เม อจกรिय ชี่วคินุติ ๑
มา ภเน ทาก ภายิ คจเวจเว อโรโค ภวิคตต์สิ ราชจา จ
จณโฆ ไล้ ราชจา ซาตาเปยยาปี่ มั เคนาหึ น นิคจตุคามัคิ
ภททวคิกั หคฤคิกั ทากตต์ นิยยาเทคจวา เยน ราชคหึ เคน
ปฤกามิ อุนุพพะเพน เยน ราชคหึ เยน ราชจา มากโข
เสนโย พิมพิลาโร เคนุปลงกมิ อุนุปลงกมิคจวา วัฒนโย มากคตต์
เสนยิตต์ พิมพิลาโรคตต์ เขตมคฤคั อโรเจสิ ๑ สจจจ ภาเน ชี่วก
อกาสิ ยปี่ น นิคจโค จณโฆ ไล้ ราชจา ซาตาเปยยาปี่
คินุติ ๑ อถโข ราชจา ปจจโขโต อโรโค สมาณ ชี่วกตต์
โกมารภจจตต์ สหคิเก ทุคั ปาเหลสิ อากจจค จี่วโก วรรณ
ทตต์สัมคิ ๑ อถ เทวี่ อธิการี่ เม เทโว สรรคฤคิ ๑ เคน โฆ
ปน สมเยน วัฒนโย ปจจโขคตต์ สิวเยยกั ทตต์ยुकั อุนุปนนั โหคิ
พหุนันั ทตต์อานันั พหุนันั ทตต์ยुकานันั พหุนันั ทตต์ยुकตตานันั พหุนันั
ทตต์ยुकตตทานันั พหุนันั ทตต์ยुकตตทานันั อคคจจจ เดจจจ
ปาโมกจจจ อจจคจจจ ปจจจจ ๑ อถโข ราชจา ปจจโขโต คั
สิวเยยกั ทตต์ยुकั ชี่วกตต์ โกมารภจจตต์ ปาเหลสิ ๑ อถโข

๑ ย. อโย ๑

ชั้วกตฺถํ โโกมารภจฺจตฺถํ เอตทโหสิ อิทํ โช เม สิวเวยฺยกํ
 ทฺถตฺถยฺกํ รมฺญา ปชฺชโชเตน ปหิตํ พหฺนุณํ ทฺถตฺถานํ พหฺนุณํ ทฺถตฺถยฺกานํ
 พหฺนุณํ ทฺถตฺถยฺกตฺถานํ พหฺนุณํ ทฺถตฺถยฺกตฺถตฺถานํ พหฺนุณํ ทฺถตฺถยฺกตฺถตฺถ-
 ตฺถานํ อคฺคณฺจ สฺเตจฺจณฺจ ปาโมกฺขณฺจ อคฺคตมณฺจ ปวรมณฺจ นยิมํ
 อณฺโณ โภจึ ปจฺจวารหติ ปริภุญฺชิตฺตุํ อณฺณตฺตฺร เตน ภควโต อรหตา
 ตมฺมาตมฺพทฺตฺเรณ รมฺญา วา มากเชน เตนิเยน พิมฺพิสาเรนาติ ฯ

[๑๓๕] เตน โช ปน สมฺเยน ภควโต กายิ โทสาภิสฺสนุโน
 โหติ ฯ อถโช ภควา อายสฺสมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ โทสา-
 ภิสฺสนุโน โช อานนฺท ตถาคตฺถตฺถํ กายิ อิจฺฉติ ตถาคโต วิเรจฺนํ
 ปาตฺตุนฺติ ฯ อถโช อายสฺสมา อานนฺโท เยน ชั้วโก โโกมารภจฺโจ
 เตนฺอุปตฺถงฺกมิ อฺอุปตฺถงฺกมิตฺวา ชั้วกํ โโกมารภจฺจํ เอตทโวจ โทสา-
 ภิสฺสนุโน โช อวฺสุโส ชั้วก ตถาคตฺถตฺถํ กายิ อิจฺฉติ ตถาคโต
 วิเรจฺนํ ปาตฺตุนฺติ ฯ เตนहि ภนฺเต อานนฺท ภควโต กายํ กติปาทํ
 สินฺเหถาติ ฯ อถโช อายสฺสมา อานนฺโท ภควโต กายํ กติปาทํ
 สินฺเหตฺวา เยน ชั้วโก โโกมารภจฺโจ เตนฺอุปตฺถงฺกมิ อฺอุปตฺถงฺ-
 กมิตฺวา ชั้วกํ โโกมารภจฺจํ เอตทโวจ สินฺทฺโช โช อวฺสุโส
 ชั้วก ตถาคตฺถตฺถํ กายิ ยสฺสฺสทานิ กาทํ มณฺณตฺถิตฺติ ฯ อถโช
 ชั้วกตฺถํ โโกมารภจฺจตฺถํ เอตทโหสิ น โช เม ตํ ปฏฺฐิรฺรํ
 โยหํ ภควโต โอบาริกํ วิเรจฺนํ ทเทยฺยํ ยนฺนุหนาทํ ตฺถนิ อฺอุปต-
 ทตฺตานิ นานาภสฺสชฺเชหิ ปริภาเวตฺวา ตถาคตฺถตฺถํ อฺอุปนาเมยฺยนฺติ ฯ

อดโฆ ชีวโก โภมารภจฺโจ คีณิ อนุปลทหฺตฺถานิ นานาภเณชฺชเชหิ
 ปริภาเวตฺถวา เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อนุปลสงฺกมิตฺถวา เขกั
 อนุปลทหฺตฺถั ภาควโต อนุปนาเมสี อิมั ภนฺเต ภควา ปจฺจิมั
 อนุปลทหฺตฺถั อนุปลสงฺกคฺคฺ อิทั ภควนฺตํ ทลฺลภฺชคฺคฺคฺ วิเรเจสฺสตีคฺคิ
 ทฺคฺคิยั อนุปลทหฺตฺถั ภาควโต อนุปนาเมสี อิมั ภนฺเต ภควา ทฺคฺคิยั
 อนุปลทหฺตฺถั อนุปลสงฺกคฺคฺ อิทั ภควนฺตํ ทลฺลภฺชคฺคฺคฺ วิเรเจสฺสตีคฺคิ
 คคฺคิยั อนุปลทหฺตฺถั ภาควโต อนุปนาเมสี อิมั ภนฺเต ภควา คคฺคิยั
 อนุปลทหฺตฺถั อนุปลสงฺกคฺคฺ อิทั ภควนฺตํ ทลฺลภฺชคฺคฺคฺ วิเรเจสฺสตีคฺคิ เขจฺจ
 ภาควโต สฺมคฺคีสํถาย วิเรจนั ภวิสฺสตีคฺคิ ฯ อดโฆ ชีวโก โภมาร-
 ภจฺโจ ภาควโต สฺมคฺคีสํถาย วิเรจนั ทคฺคฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺถวา
 ปทกฺขินิ กคฺคฺวา ปกฺกามิ ฯ อดโฆ ชีวกสฺส โภมารภจฺจสฺส
 พหิทฺวารโกฏฺจกา นิกฺขนฺตสฺส เขตทโหสี มยา โฆ ภควโต
 สฺมคฺคีสํถาย วิเรจนั ทินฺนํ โทสาภิสฺสนฺโน ตถาคคฺสฺส กายเ
 น
 ภควนฺตํ สฺมคฺคีสํกฺขคฺคฺคฺ วิเรเจสฺสตีคฺคิ เขกฺขนคฺคีสํกฺขคฺคฺคฺคฺ ภควนฺตํ วิเร-
 เจสฺสตีคฺคิ อปฺปึจฺจ ภควา วิริคฺคฺโต นหાયิสฺสตีคฺคิ นหาคฺคฺ ภควนฺตํ
 สคฺคิ วิเรเจสฺสตีคฺคิ เขจฺจ ภาควโต สฺมคฺคีสํถาย วิเรจนั ภวิสฺสตีคฺคิ ฯ
 ยถา โฆ ภควา ชีวกสฺส โภมารภจฺจสฺส เจตสา เจโตปฺริวิตฺถกฺก-
 มณฺเฏนย อายสฺสมนฺตํ อานนฺตํ อามนฺเตสี อิจฺฉานนฺต ชีวกสฺส
 โภมารภจฺจสฺส พหิทฺวารโกฏฺจกา นิกฺขนฺตสฺส เขตทโหสี มยา
 โฆ ภควโต สฺมคฺคีสํถาย วิเรจนั ทินฺนํ โทสาภิสฺสนฺโน ตถาคคฺสฺส

กาโย น ภควนฺตํ สํมคฺคํสํกฺขคฺคํ วิเรเจสฺสตี เอกฺขนคฺคํสํกฺขคฺคํ
ภควนฺตํ วิเรเจสฺสตี อปีจ ภควา วิริคฺโคโต นหายิสฺสตี นหาคํ
ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสตี เขวํ ภควโต สํมคฺคํสํย วิเรจณํ ภวิสฺสคฺคํ
เตนหามนุท ชุณฺโหลทกํ ปฏฺยยาเทหิตี ฯ เขวํ ภนุเคติ โช อายสฺมา
ชามนุโท ภควโต ปฏฺยสฺสคฺคํคฺวา ชุณฺโหลทกํ ปฏฺยยาเทหิตี ฯ อถโช
ชิวโก โกมารภจฺโจ เยน ภควา เตนุปสํกฺกมิ กุปสํกฺกมิคฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุคํ นิสฺสตี ฯ เอกมฺนุคํ นิสฺสินฺโน โช
ชิวโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เขตทโวจ วิริคฺโคโต ภนุเค ภควาติ ฯ
วิริคฺโคโตมฺหิ ชิวกาติ ฯ อธิ มยฺหํ ภนุเค พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกฺขนุ-
คสฺส เขตทโหสิ มยา โช ภควโต สํมคฺคํสํย วิเรจณํ ทินฺนํ
โทสํภิสฺสนฺโน ตถาคคฺคสฺส กาโย น ภควนฺตํ สํมคฺคํสํกฺขคฺคํ วิเร-
เจสฺสตี เอกฺขนคฺคํสํกฺขคฺคํ ภควนฺตํ วิเรเจสฺสตี อปีจ ภควา
วิริคฺโคโต นหายิสฺสตี นหาคํ ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสตี เขวํ
ภควโต สํมคฺคํสํย วิเรจณํ ภวิสฺสคฺคํ นหายคฺุ ภนุเค ภควา
นหายคฺุ สฺคฺโคติ ฯ อถโช ภควา ชุณฺโหลทกํ นหายิ นหาคํ
ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจสฺสตี เขวํ ภควโต สํมคฺคํสํย วิเรจณํ อโหสิ ฯ
อถโช ชิวโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เขตทโวจ ยาว ภนุเค
ภควโต กาโย ปกตคฺโคโต โหติ อถํ ยฺฐสฺสปีณฺชเกนาติ ฯ อถโช
ภควโต กาโย นจิริสฺสเวว ปกตคฺโคโต อโหสิ ฯ อถโช ชิวโก
โกมารภจฺโจ ตํ สีเวยฺยกํ ทฺุสฺสยฺกํ อาทาย เยน ภควา เตนุ-

ปตังกมิ อูปตังกมิตฺวา ภควนุตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑
 เอกมฺหุตํ นิสฺสํ โข ชีวโก โกมารภุจ โภควนุตํ เอกทโวจ
 เอกาหํ ภนฺเต ภควนุตํ วรํ ยาจามํติ ๑ อติภุชนุตฺวา โข ชีวโก
 ตถาคตาคิ ๑ ยญฺจ ภนฺเต กปฺปติ ยญฺจ อนวชฺชนฺติ ๑ วเทหิ
 ชีวกาติ ๑ ภควา ภนฺเต บัสนฺตุโก ภิกฺขุสงฺฆโฆ จ อิทํ เม
 ภนฺเต สิวะยฺยกํ ทุสฺสยฺยกํ รมฺญา ปชฺชโฆเตน ปหิตํ พหุณฺณํ ทุสฺसानํ
 พหุณฺณํ ทุสฺสยฺยกานํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺยคฺคฺตํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺยคฺคฺตํ
 พหุณฺณํ ทุสฺสยฺยคฺคฺตํ พหุณฺณํ อคฺคญฺจ เสงฺฆญฺจ ปาโมกฺขญฺจ
 อุตฺตมญฺจ ปวรญฺจ ปฏิกฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา สิวะยฺยกํ
 ทุสฺสยฺยกํ ภิกฺขุสงฺฆสุตํ จ คหปติจิวรํ อหุชานาตุติ ๑ ปฏิกฺคเหติ
 ภควา สิวะยฺยกํ ทุสฺสยฺยกํ ๑ อถโฆ ภควา ชีวโก โกมารภุจ
 ชมฺมิมยา กถาย สฺนุทฺสฺสํ สฺมาทเปสฺสิ สฺมุตฺเตเชสฺสิ สฺมปฺหํเสสฺสิ ๑
 อถโฆ ชีวโก โกมารภุจ โภควตา ชมฺมิมยา กถาย สฺนุทฺสฺสํ
 สฺมาทเปสฺสิ สฺมุตฺเตเชสฺสิ สฺมปฺหํเสสฺสิ อญฺจายาสฺนา ภควนุตํ อภิวา-
 เทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺสุมํ
 นิทาเน เขตฺสุมํ ปกฺกรเณ ชมฺมิมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 อหุชานามิ ภิกฺขเว คหปติจิวรํ โย อิจฺฉติ บัสนฺตุโก โหตุ
 โย อิจฺฉติ คหปติจิวรํ สํทียตุ อิตฺริทเรณ จาหํ ภิกฺขเว
 สฺนุทฺสฺสํ วณฺณเมมฺมิติ ๑

[๓๓๖] อตฺถโสสุํ โข ราชคฺเห มนุสฺสํ ภควตา กิร ภิกฺขุณฺ

คหปติจิวรี อนุญาตมุตติ ฯ เตะ ๑ มนุสฺสํ หฺนฺชา อเหตุํ อุตคฺคา
 อิทานิ โข มยํ ทานานิ ทสฺสํ ปุณฺณานิ กริสฺสํ ยโต
 ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวรี อนุญาตมุตติ ฯ เอกาเทเนว ราชคเห
 พุทฺธิ จิวรสฺสํ อปฺปชฺชิสฺสํ ฯ อสฺสํ โข ชานปทา มนุสฺสํ
 ภควตา ทิว ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวรี อนุญาตมุตติ ฯ เตะ ๑ มนุสฺสํ
 หฺนฺชา อเหตุํ อุตคฺคา อิทานิ โข มยํ ทานานิ ทสฺสํ ปุณฺณานิ
 กริสฺสํ ยโต ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวรี อนุญาตมุตติ ฯ
 เอกาเทเนว ชนปเทปฺปี พุทฺธิ จิวรสฺสํ อปฺปชฺชิสฺสํ ฯ

[๑๓๗] เตะ โข ปน สฺมเยน สฺงฆสฺสํ ปาวาโร อปฺปนฺโน
 โหติ ฯ ภควโต เตตมคฺคํ อารุเจสฺสํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ปาวารนฺติ ฯ โกเตยฺยปาวาโร อปฺปนฺโน โหติ ฯ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว โกเตยฺยปาวารนฺติ ฯ โทชวํ อปฺปนฺนํ โหติ ฯ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว โทชวนฺติ ฯ

ปจฺมภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๓๘] เตะ โข ปน สฺมเยน กาสฺสํ ฐวสฺสํ โกมาร-
 ภจฺจสฺสํ อชฺชกาสฺสํ กมฺพสฺสํ ปาเหสิ อปฺปชฺชกาสฺสํ อปฺปมานํ^๒ ฯ
 อถ โข ฐวโก โกมารภจฺโจ ตํ อชฺชกาสฺสํ กมฺพสฺสํ อาทาย
 เยน ภควา เตะปฺปสฺสํ อปฺปสฺสํ กมฺพสฺสํ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมฺพสฺสํ นิสฺสีติ ฯ เขกมฺพสฺสํ นิสฺสีนฺโน โข ฐวโก โกมารภจฺโจ
 ๒. ๑ อชฺชกาสฺสํ ๒ ชมมานํ ฯ

ภควนฺตํ เขตทโวจ อยํ เม ภนฺเต อชฺฌมกาตีโย กมฺพโต
 กาสีรณฺวา ปหิตो อชฺฌมกาตีนํ อชฺฌมาโน ปฏิคฺคณฺหาตุ เม
 ภนฺเต ภควา กมฺพตํ ยํ มม อสฺสํ ที่ฆรคฺคํ หิตาย สฺขายาติ ๑
 ปฏิคฺคเหสี ภควา กมฺพตํ ๑ อถโฆ ภควา ชีวํโก โภมารภจฺจ
 รมฺมียา กถาย สฺนุทฺตฺเตสี สฺมาทเปสี สฺมฺคฺเตเชสี สฺมฺปหฺตฺเตสี ๑
 อถโฆ ชีวโก โภมารภจฺจ ภควตา รมฺมียา กถาย สฺนุทฺตฺตีโต
 สฺมาทปฺปีโต สฺมฺคฺเตชฺชิตโต สฺมฺปหฺตฺตีโต อชฺฌสาธาสนา ภควนฺตํ อภิ
 วาเทคฺวา ปทกฺขินฺนํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺตฺมึ นิทาเน
 เขตฺตฺมึ ปกฺรเณ รมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี อชฺฌานามิ
 ภิกฺขเว กมฺพตฺตฺนติ ๑

[๑๓๘] เคน โฆ ปน สฺมเยน สฺงฆสฺสํ อชฺฌจาวจามิ จิวฺรานิ
 อชฺฌปชฺชนฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหสี กิํ นุ โฆ ภควตา จิวฺ
 วนุญฺญาตํ กิํ วนุญฺญาตนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑
 อชฺฌานามิ ภิกฺขเว ฌ จิวฺรานิ โฆนํ กปฺปาสีกํ โภเสยฺยํ กมฺพตํ
 สฺถาณํ ภงฺกนฺติ ๑ เคน โฆ ปน สฺมเยน เย เต ภิกฺขุ คหปติ
 จิวฺรํ สฺถาติยนฺติ เต กุกฺกุจฺจายนฺตา บัสนฺตํ น สฺถาติยนฺติ เขก
 ยเว ภควตา จิวฺรํ วนุญฺญาตํ น เทวติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺคํ
 อาโรเจสฺสุ ๑ อชฺฌานามิ ภิกฺขเว คหปติจิวฺรํ สฺถาติยนฺเตน บัสนฺตํป
 สฺถาติคฺคํ ตทฺถเยน จาหํ ภิกฺขเว สฺนุคฺคฺชฺชํ วนฺณเณมฺมิติ ๑

[๑๕๐] เคน โฆ ปน สฺมเยน สฺมฺพหุตา ภิกฺขุ โภสฺสเสสฺสุ

ฌนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปนฺนา โหณฺติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ สฺสํานํ
 โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย เอกจฺเจ ภิกฺขุ นาคเมธฺมํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ
 สฺสํานํ โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย เต บัฏฺฐกฺทานิ ธมฺมิตฺถํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ
 นาคเมธฺมํ เต เอวมาหฺมํ อมฺหากํปึ อวฺสุโส ภาคํ เทถาติ ฯ
 เต เอวมาหฺมํ น มยํ อวฺสุโส คฺมุหากํ ภาคํ ทสฺสําม กิธฺสํ
 คฺมุเมห นาคมิตฺถาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจธฺมํ ฯ อณฺุชานามิ
 ภิกฺขเว นาคเมณฺุทานํ นากามา ภาคํ ทาคฺคฺนฺุติ ฯ เตน โช ปน
 สฺมเยน สฺมฺพหุตา ภิกฺขุ โกธฺเตธฺมํ ฌนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปนฺนา
 โหณฺติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ สฺสํานํ โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย เอกจฺเจ
 ภิกฺขุ อวคเมธฺมํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ สฺสํานํ โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย
 เต บัฏฺฐกฺทานิ ธมฺมิตฺถํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ อวคเมธฺมํ เต เอว-
 มาหฺมํ อมฺหากํปึ อวฺสุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เอวมาหฺมํ
 น มยํ อวฺสุโส คฺมุหากํ ภาคํ ทสฺสําม กิธฺสํ คฺมุเมห น
 โอบกมิตฺถาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจธฺมํ ฯ อณฺุชานามิ
 ภิกฺขเว อวคเมณฺุทานํ อกามา ภาคํ ทาคฺคฺนฺุติ ฯ เตน โช ปน
 สฺมเยน สฺมฺพหุตา ภิกฺขุ โกธฺเตธฺมํ ฌนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปนฺนา
 โหณฺติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปจฺจํ สฺสํานํ โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย
 เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปจฺจนา โอบกมฺมิตฺถํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ ปจฺจํ สฺสํานํ
 โอบกมฺมิตฺถํ บัฏฺฐกฺทาย เต บัฏฺฐกฺทานิ ธมฺมิตฺถํ ฯ ยเ เต ภิกฺขุ
 ปจฺจนา โอบกมฺมิตฺถํ เต น ธมฺมิตฺถํ ฯ เต เอวมาหฺมํ อมฺหากํปึ

ฮาธุโส ภาคั เทถาติ ๑ เค เออมาหังสุ น มยั ฮาธุโส คุมุหากั
 ภาคั ทสัสาม กิสิสั คุมุเห ปรุฉา โฮกุกมิตุถาติ ๑ ภควโต
 เถตมคุถั ฮาโรเจสิ ๑ อนุชานามิ ภิกุชเว ปรุฉา โฮกุกมมุทานั
 นากามา ภาคั ทาคุนุติ ๑ เคน ไช ปน สัมเยน สัมพหุตา
 ภิกุช โถสัเสสิ ษนปเทสิ อนุชานมคุคปฏิปนุณา โหนุติ ๑ เค
 สัทิสั สัสามั โฮกุกมิสิ มัสิกุถาย ๑ เอกจุเจ ภิกุช มัสิกุถานิ
 สัสิกุ เอกจุเจ ภิกุช น สัสิกุ ๑ เย เค ภิกุช น สัสิกุ
 เค เออมาหังสุ คุมุหากัปี่ ฮาธุโส ภาคั เทถาติ ๑ เค เออมาหังสุ
 น มยั ฮาธุโส คุมุหากั ภาคั ทสัสาม กิสิสั คุมุเห น สมิตุถาติ ๑
 ภควโต เถตมคุถั ฮาโรเจสิ ๑ อนุชานามิ ภิกุชเว สัทิสานั
 โฮกุกมมุทานั อกามา ภาคั ทาคุนุติ ๑ เคน ไช ปน สัมเยน
 สัมพหุตา ภิกุช โถสัเสสิ ษนปเทสิ อนุชานมคุคปฏิปนุณา โหนุติ ๑
 เค กติกั กตุวา สัสามั โฮกุกมิสิ มัสิกุถาย ๑ เอกจุเจ ภิกุช
 มัสิกุถานิ สัสิกุ เอกจุเจ ภิกุช น สัสิกุ ๑ เย เค ภิกุช น สัสิกุ
 เค เออมาหังสุ คุมุหากัปี่ ฮาธุโส ภาคั เทถาติ ๑ เค เออมาหังสุ
 น มยั ฮาธุโส คุมุหากั ภาคั ทสัสาม กิสิสั คุมุเห น สมิตุถาติ ๑
 ภควโต เถตมคุถั ฮาโรเจสิ ๑ อนุชานามิ ภิกุชเว กติกั กตุวา
 โฮกุกมมุทานั อกามา ภาคั ทาคุนุติ ๑

[๑๔๓] เคน ไช ปน สัมเยน มมุสิสา จิวริ ฮาทาย ฮารามั
 ฮาคุฉนุติ ๑ เค ปฏิกุคาหกั อถภามา ปฏิหรุติ ๑ จิวริ

ปริตต์ อูปฺปชฺชติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อหฺมชานามิ
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหกํ สมนฺนนิคฺคํ โย
 น ฉนฺทาคตํ คจฺฉนฺนํ น โทสํคตํ คจฺฉนฺนํ น โมหาคตํ คจฺฉนฺนํ
 น ภยาคตํ คจฺฉนฺนํ คหิตาคหิตฉนฺนํ ชาเนยฺย ฯ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว
 สมนฺนนิคฺคพฺโพ ๑ ปจฺมี ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ ยาจิตฺวา พุยฺคฺเคน
 ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺนฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ
 ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตถฺสฺส สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหกํ
 สมนฺนเนยฺย ฯ เอตํ ฅตฺติ ฯ สฺนฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ
 อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหกํ สมนฺนนิคฺคํ ฯ ยสฺสํยสฺมโค
 ชมฺติ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน จีวรปฏิกฺคาหกสฺสํ สมนฺนนิคฺคํ โส
 ตฺถนฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมนฺนโค สงฺฆน
 อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหโก ฯ ชมฺติ สงฺฆสฺสํ คสฺมา
 ตฺถนฺนํ ฯ เอวเมตํ ฐารยามีติ ฯ

[๑๕๒] เคน โข ปน สมนฺนํ จีวรปฏิกฺคาหกา ภิกฺขุ จีวร
 ปฏิกฺคาหคฺคา ๑ ตฺถนฺนํ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนนิคฺคํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกฺคาหกํ สมนฺนนิคฺคํ โย น ฉนฺทาคตํ
 คจฺฉนฺนํ น โทสํคตํ คจฺฉนฺนํ น โมหาคตํ คจฺฉนฺนํ น
 ภยาคตํ คจฺฉนฺนํ น คหิตาคหิตฉนฺนํ ชาเนยฺย ฯ เอวณฺจ ปน
 ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคพฺโพ ๑ ปจฺมี ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ ยาจิตฺวา

พยตุเคน ภิกขุณา ปฏีพเสน สงฺโฆ ฃาเปตพฺโพ สฺุณาคุ เม
 ภาเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถิ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ
 ภิกขุ จิวรณิทาหกั สมฺมณฺเษย ๑ เเฮธา ฃคฺคิ ๑ สฺุณาคุ เม
 ภาเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ ภิกขุ จิวรณิทาหกั สมฺมณฺหติ ๑
 ยสฺสํายสฺมโต ฃมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกขุโน จิวรณิทาหกสฺส สมฺมติ
 โสฺ คฺคณฺหสฺส ยสฺสํ นกฺขมติ โสฺ ภาเสยฺย ๑ สมฺมโต
 สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกขุ จิวรณิทาโก ๑ ฃมติ สงฺฆสฺส
 คสฺมา คฺคณฺหิ ๑ เหวเมตํ ฃารยามีติ ๑

[๑๔๓] เตน โช ปน สมฺเขน จิวรณิทาหกา ภิกขุ มณฺชเบปปี
 รุกฺขมฺฐเปปี นิมุโกเสปปี อชฺโฃกาเสปปี จิวรํ นิตฺทหฺหติ ๑ อฺุณฺทฺเรหิปี
 อฺุปจิกาทิปี ฃชฺชนฺหติ ๑ ภาควโต เหวตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ อฺุณฺชานามิ
 ภิกฺขเว ภาณชาคารํ สมฺมณฺหิตฺุ ยํ สงฺโฆ อากฺฺงชติ วิหารํ วา
 อชฺชมโยคํ วา ปาสาทํ วา หมฺมิมิ วา คฺุหนํ วา ๑ เหวณฺจ
 ปน ภิกฺขเว สมฺมณฺหิตพฺโพ ๑ พยตุเคน ภิกขุณา ปฏีพเสน สงฺโฆ
 ฃาเปตพฺโพ สฺุณาคุ เม ภาเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถิ
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ วิหารํ ภาณชาคารํ สมฺมณฺเษย ๑ เเฮธา ฃคฺคิ ๑
 สฺุณาคุ เม ภาเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามิ วิหารํ ภาณชาคารํ
 สมฺมณฺหติ ๑ ยสฺสํายสฺมโต ฃมติ อิตฺถนฺนามสฺส วิหารสฺส ภาณชาคาร
 สฺส สมฺมติ โสฺ คฺคณฺหสฺส ยสฺสํ นกฺขมติ โสฺ ภาเสยฺย ๑
 สมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร ภาณชาคารํ ๑ ฃมติ

สังฆสฺส ตถมา ตฺวณฺหิ ฯ เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ

[๑๕๕] เตน โห ปน สมฺเยน สังฆสฺส ภณฺฑาทาเว จีวรํ
 อคฺคตํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว ปญฺจทฺทเกหิ สมนุหนาคํ ภิกฺขุ ภณฺฑาทาเวริกํ สมนุหนนฺติคฺ
 โย น ฉนฺทาทคฺคิ คจฺเจยฺย น โทธํคคฺคิ คจฺเจยฺย น โมหาคคฺคิ
 คจฺเจยฺย น ภยาคคฺคิ คจฺเจยฺย คฺคตฺตาคฺคตฺตคฺคเญจ ชานเยยฺย ฯ
 เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนุหนนฺติคฺคโฬ ฯ ปจฺจมี ภิกฺขุ ยาจิตฺคฺคโฬ
 ยาจิตฺควา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเตน สังฺฆเณ ฌาเปตฺคฺคโฬ สฺสณาคฺ
 เม ภนฺเต สังฺฆเณ ยถิ สังฆสฺส ปคฺคตฺถสฺส สังฺฆเณ อิตฺถนุหนามํ
 ภิกฺขุ ภณฺฑาทาเวริกํ สมนุหนนฺเยยฺย ฯ เสงฺสา ฌตฺติ ฯ สฺสณาคฺ
 เม ภนฺเต สังฺฆเณ สังฺฆเณ อิตฺถนุหนามํ ภิกฺขุ ภณฺฑาทาเวริกํ สมนุหนนฺติ ฯ
 ยสฺสํยสฺมโต ฆมฺติ อิตฺถนุหนามสฺสํ ภิกฺขุโน ภณฺฑาทาเวริกสฺสํ สมนุหนนฺ
 โส ตฺวณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺฆมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมนุหนนฺโต สังฆน
 อิตฺถนุหนนฺโต ภิกฺขุ ภณฺฑาทาเวริโก ฯ ฆมฺติ สังฆสฺสํ ตถมา
 ตฺวณฺหิ ฯ เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ

[๑๕๕] เตน โห ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภณฺฑาทาเวริกํ
 อฏฺฐจําเปเนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ น ภิกฺขเว ภณฺฑาทา
 เวริโก อฏฺฐจําเปตฺคฺคโฬ โย อฏฺฐจําเปยฺย อปคฺคิ ทุกกฺกฏฺฐสฺสํติ ฯ

[๑๕๖] เตน โห ปน สมฺเยน สังฆสฺสํ ภณฺฑาทาเว จีวรํ
 กุสฺสํนํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ อนุชานามิ

ภิกขเว สัมมุขัฏฺเฐน สงฺเขน ภษณรทํ ๑ เตน โข ปน สัมเขน
 สพุโพ สงฺโฆ จิวรํ ภษณรทํ โภคาหํ อกาสิ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อโรเจสุํ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว ปญฺจทฺทฺเทหิ สมนฺนาคคํ
 ภิกขุํ จิวรภษณรทํ สัมมุขณฺนิคํ โย น ฉนฺทาคคํ คจฺเจยฺย น
 โทสาคคํ คจฺเจยฺย น โมหาคคํ คจฺเจยฺย น ภยาคคํ คจฺเจยฺย
 ภษิตาภษิตญฺจ ชานเยยฺ ๑ เหวญฺจ ปน ภิกขเว สัมมุขณฺนิคพุโพ ๑
 ปจฺฉมํ ภิกขุํ ยาจิตพุโพ ยาจิตฺวา พุยฺยเตน ภิกขุณา ปฏิพเพน
 สงฺโฆ ณาเปตพุโพ สฺสุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
 ปตฺตทกฺกสฺส สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกขุํ จิวรภษณรทํ สัมมุขณฺนเยยฺ ๑
 เสดฺสา ฅตฺติ ๑ สฺสุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
 ภิกขุํ จิวรภษณรทํ สัมมุขณฺนิติ ๑ ยสฺสํายสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส
 ภิกขุโน จิวรภษณรทํ สัมมุขติ โสฺ คฺคณฺหสฺส ยสฺสํ นกฺขมติ
 โสฺ ภาสฺสเยยฺ ๑ สัมมุโต สงฺเขน อิตฺถนฺนามอ ภิกขุํ จิวรภษณรทํ ๑
 ชมติ สงฺฆสฺส คฺคมา คฺคณฺหํ ๑ เหวเมคํ ชารยามีติ ๑ อถโฆ
 จิวรภษณรทํ ภิกขุณฺํ เขตทโหสิ กถํ นุ โข จิวรํ ภษณรทํ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสุํ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว ปจฺฉมํ อุกฺคินฺนิตฺวา
 คฺคณฺนิตฺวา วณฺณาวณฺณํ กคฺคา ภิกขุํ คคณฺนิตฺวา วคฺคํ พนฺนิตฺวา
 จิวรภษณรทํ สเปคฺคณฺนิติ ๑ อถโฆ จิวรภษณรทํ ภิกขุณฺํ เขตทโหสิ
 กถํ นุ โข สํมณฺเหรานํ จิวรภษณรทํ ทาคพุโพติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อโรเจสุํ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว สํมณฺเหรานํ อุกฺคณฺ-

ปฏิวีสํ ทาศุนฺติ ๑ เตน โข ปน สํเยน อญฺจตโร ภิกฺขุ
 สํเกน ภาเคน อุตฺตตริตฺตกาโม โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑
 อหฺขานามิ ภิกฺขเว อุตฺตตฺรณคฺคํ สํกํ ภาคํ ทาศุนฺติ ๑ เตน โข
 ปน สํเยน อญฺจตโร ภิกฺขุ อติเรกภาเคน อุตฺตตริตฺตกาโม โหติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อหฺขานามิ ภิกฺขเว อหฺกฺเขเป
 ทินฺนเณ อติเรกภาคํ ทาศุนฺติ ๑ อถ โข จีวรภาสกานํ ภิกฺขุํ
 เขตทโหสิ กถํ นุ โข จีวรปฏิวีสํ ทาศพฺโพ อากตปฏิปาฏิยา
 นุ โข อุตฺตาทุ ยถาธุตฺตมฺหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑
 อหฺขานามิ ภิกฺขเว วิถเเต โดเสตฺวา กุสฺสปาคํ ทาศุนฺติ ๑

[๑๕๗] เตน โข ปน สํเยน ภิกฺขุ ฉกฺเขนมี ปรนฺตุมคฺคิกายมี
 จีวรํ รเชนฺติ ๑ จีวรํ ทุพฺพพณฺณํ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑ อหฺขานามิ ภิกฺขเว ณ รชฺชานิ มฺตรชฺชนํ ชนฺชชฺชนํ
 ตจฺรชฺชนํ ปคฺตจฺรชฺชนํ ปุพฺผจฺรชฺชนํ ฉตฺรชฺชนนฺติ ๑ เตน โข ปน สํเยน
 ภิกฺขุ สํคฺคฺทกายํ จีวรํ รเชนฺติ ๑ จีวรํ ทุคฺคณฺชํ โหติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ อหฺขานามิ ภิกฺขเว รชฺชนํ ปจฺจิตฺตํ จุพฺพรชฺชน-
 กุมฺภินฺติ ๑ รชฺชนํ อุตฺตตริยติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑
 อหฺขานามิ ภิกฺขเว อุตฺตตราพฺมุ^๒ พนฺธิคฺคฺนฺติ ๑ เตน โข ปน สํเยน
 ภิกฺขุ น ชานนฺติ รชฺชนํ ปกฺกํ วา อปฺกํ วา ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑ อหฺขานามิ ภิกฺขเว อุตฺตเท วา นชฺมีฎจิกาย วา

๑ ย. สํคฺคฺนฺทกาย ๑ ๒ ย. อุตฺตตราพฺมุ^๒ ๑

เถวกัม ทาตุณฺหิตี ๑ เตน โช ปน สัมเยน ภิกฺขุ วรรณํ โหโรเปหฺนตา
 กุมฺภี อวอฏฺฐนฺหิตี กุมฺภี ภิชฺชติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว วรรณพุงุณฺหิตี ทนฺนชกถาตถิกนฺหิตี ๑ เตน โช ปน
 สัมเยน ภิกฺขุณฺหิตี วรรณภาชนํ น สํวิชฺชติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว วรรณโกถมพฺพํ วรรณชฺชนฺหิตี ๑
 เตน โช ปน สัมเยน ภิกฺขุ ปาติยาปปี ปคฺคเคปปี จิวํ มทฺทนฺหิตี ๑
 จิวํ ปริภิชฺชติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว วรรณโทณิกนฺหิตี ๑ เตน โช ปน สัมเยน ภิกฺขุ ฌมายํ
 จิวํ ปคฺคกรนฺหิตี จิวํ มํสํกิตฺตํ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คินฺนสํนฺถารนฺหิตี ๑ คินฺนสํนฺถารโก
 อุกฺกิกภาหิ ชฺชชฺชติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว จิวํวสํสํ จิวํรชฺชชฺชนฺหิตี ๑ มชฺชฌเนน ตคฺคเคนฺหิตี วรรณํ อุกฺกโต
 คตฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 กณฺเณ พนฺธิคฺคนฺหิตี ๑ กณฺโณ ชีวติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว กณฺเณสํคฺคตฺถิกนฺหิตี ๑ วรรณํ เอกโต คตฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สมนฺปวิวคฺคตํ
 สมนฺปวิวคฺคตํ วรรณํ น จ อจฺฉินฺนเน เถเว ปกฺกมิตฺถนฺหิตี ๑ เตน
 โช ปน สัมเยน จิวํ ปคฺคณฺหิตี โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกเท โอสํเตคฺคนฺหิตี ๑ เตน
 โช ปน สัมเยน จิวํ ฆรฺสํ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑

อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาณินา อาโกเถตฺตุนฺติ ๑

[๑๕๘] เคน ไช ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจฺฉินฺนทานิ จัรวรานิ ชาเรนฺติ ทนฺตกถาวานิ ชาเรนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ ๑ ภิกฺขุ ๒ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว อจฺฉินฺนทานิ จัรวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อปคฺคิตฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ๑

[๑๕๘] อถ ไช ภควา ราชคฺเห ยถาภิรฺนคฺํ วิหริตฺวา เยน ทกฺขิ-
ณาคิริ เคน จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อทฺทสํ ไช ภควา มาคธกฺเขตฺตํ^m
อจฺฉิพฺพชฺรํ ปาติพฺพชฺรํ มรียาทพฺพชฺรํ สิงฺฆาฏกพฺพชฺรํ^๕ ทิสฺสุวาน อายสฺสมนฺคํ
อานนฺทํ อามนุเศสิ ปสฺสสฺสิ โน คจฺฉิ อานนฺท มาคธกฺเขตฺตํ อจฺฉิ-
พฺพชฺรํ ปาติพฺพชฺรํ มรียาทพฺพชฺรํ สิงฺฆาฏกพฺพชฺรนฺติ ๑ เหวํ ภาเนติ ๑
อจฺฉสฺสํหสิ คจฺฉิ อานนฺท ภิกฺขุณฺํ เหวรฺรูปานิ จัรวรานิ สํวิทฺทิตฺตุนฺติ ๑
อจฺฉสฺสํหามิ ภควาติ ๑ อถ ไช ภควา ทกฺขิณาคิริสฺมํ ยถาภิรฺนคฺํ
วิหริตฺวา ปุณฺเทว ราชคฺห์ ปจฺจณาคจฺฉิ ๑ อถ ไช อายสฺสมา อานนฺโท
สํมพฺพุถานํ ภิกฺขุณฺํ จัรวรานิ สํวิทฺทิตฺวา เยน ภควา เคนปสฺสงฺกมิ
อฺปสฺสงฺกमितฺวา ภควนฺคํ เขตฺทโวจ ปสฺสสฺสํ เม ภาเนตฺวา ภควา
จัรวรานิ สํวิทฺทิตานํติ ๑ อถ ไช ภควา เขตฺตสฺมํ นิทาเน เขตฺตสฺมํ

๑ อิตฺโต ปริ ยฺยุโรปียโปตฺตเถ เสงฺยถาปี นาม คีหิ กามโกภิกฺโกนฺติ
ทิสฺสํติ ๑ ๒ คคฺคถายํ ปาโส น โหติ ๑ ยฺยุ. ๓ มคธกฺเขตฺตํ ๑
๔ อจฺฉิพฺพชฺรํ ปาติพฺพชฺรํ มรียาทพฺพชฺรํ สิงฺฆาฏกพฺพชฺรํ ๑

ปกรณ ษมุมี กถั กถวา ภิกขุ อามนุเตสิ ปณฺทิตโต ภิกขเว
 อานนุโต มหาปณฺโณ ภิกขเว อานนุโต ยศฺร หิ นาม มยา
 สงฺฆิตฺเตน ภาตีสฺส วิตุถาเรน อคฺถํ อชานิสฺสตี กุสิมฺบิ นาม
 กวิสฺสตี อชฏมกุสิมฺบิ นาม กวิสฺสตี มนฺชตมฺบิ นาม กวิสฺสตี
 อชฏมมณฺชตมฺบิ นาม กวิสฺสตี วิวฏฺฐมฺบิ นาม กวิสฺสตี อญฺ-
 วิวฏฺฐมฺบิ นาม กวิสฺสตี คีเวยฺยกมฺบิ นาม กวิสฺสตี ชงฺเขยฺยกมฺบิ
 นาม กวิสฺสตี พาหุตมฺบิ นาม กวิสฺสตี ฉินฺนทกฺข ภาวิสฺสตี
 สฺสคฺคตฺถุํ สมนฺตารุปฺปํ ปจฺจุคฺคิกานนฺจ อนภิชฺเชตฺตํ อญฺชานามิ
 ภิกขเว ฉินฺนํ สงฺฆาฐิ ฉินฺนํ อุกฺคตราสงฺคํ ฉินฺนํ อนุตรวาสกฺคหิติ ฯ

[๑๕๐] อถ โช ภควา ราชคฺเห ยถาภิรทฺตํ วิหริตฺวา เยน
 เวสํตี เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อทฺทสา โช ภควา อนุตฺรา จ
 ราชคฺห์ อนุตฺรา จ เวสํตี อทฺธานมคฺคปฏฺธิปนฺโน สฺมฺพหุเต ภิกขุ
 จิวเรหิ อุกฺกุณฺฑิตฺเต สึเตปฺปี จิวรภิสฺสํ กวิตฺวา ชนฺเชปฺปี จิวรภิสฺสํ
 กวิตฺวา กฏฺยาปฺปี จิวรภิสฺสํ กวิตฺวา อากฺขณฺเต ทิสฺวาน ภควโต
 เขตฺทโหสิ อตฺถหุ โช อิมे โมฆปฺริสา จิวเร พาหุตฺถาย
 อวฏฺฐา ยนฺนุนาหํ ภิกขุณฺโณ จิวเร สึมํ พนฺชเยยฺมํ มรียาหํ จเปยฺ-
 ยนฺติ ฯ อถ โช ภควา อญฺปุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน เวสํตี
 ตทวสฺริ ฯ คศฺร สฺสํ ภควา เวสํตียํ วิหริติ โคตฺมเก เจตฺติเย ฯ
 เตน โช ปน สฺมเยน ภควา สึตาสฺสํ เหมนฺตีกาสฺสํ รัตฺตีสฺสํ อนุตฺ-
 รวุจกาถฺสํ หิมปาทสฺมเย รัตฺติ อชฺโฆกาถฺสํ เขกฺจิวโร นิสฺสีทิ น

ภควนฺตํ สํคํ อโหสิ^๑ นิกฺขนฺเต ปจฺเม ยามे สํคํ ภควนฺตํ
 อโหสิ ทุคฺคิยํ ภควา จิวโร ปารุเป น ภควนฺตํ สํคํ อโหสิ
 นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยามे สํคํ ภควนฺตํ อโหสิ ทุคฺคิยํ ภควา
 จิวโร ปารุเป น ภควนฺตํ สํคํ อโหสิ นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยามे
 อุตฺตเต อรุณเ นนฺทิมุขิยา รตฺติยา สํคํ ภควนฺตํ อโหสิ จคฺคตํ
 ภควา จิวโร ปารุเป น ภควนฺตํ สํคํ อโหสิ ๑ อถโฆ ภควโต
 เขตทโหสิ เขเป โฆ เต กุตฺตคฺคา อิมสฺมํ ฐมฺมวินเย สํคาสฺสกา
 สํคํภุคฺคา เตเป สกฺโกนฺทิตฺติจิวเรน ยาเปคฺคิ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ
 จิวเร สํมํ พนฺเชยฺยํ มริยาทํ จเปยฺยํ ติจิวโร อนฺชานเยยฺยนฺติ ๑
 อถโฆ ภควา เขตสฺมํ นิตาเน เขตสฺมํ ปกฺรณเ ฐมฺมํ กถํ กคฺวา
 ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิทาหํ ภิกฺขเว อนฺตรา ๑ ราชคหํ อนฺตรา
 ๑ เวสาลี อุตฺตธานมคฺคปฏฺธิปนฺโน อุตฺตลํ สมนฺพฺหเต ภิกฺขุ จิวเรหิ
 อุกฺกุณฺทกฺเต สํเสเป จิวโรภิสํ กวิตฺวา ฐนฺเชเป จิวโรภิสํ กวิตฺวา
 กฏฺธิยาเป จิวโรภิสํ กวิตฺวา อากจฺฉนฺเต ทิสฺสวาน เม เขตทโหสิ
 อตฺตํ โฆ อิมเ โมชฺสปริสา จิวเร พาหุสฺสาย อวอฏฺฐา ยนฺนุนาหํ
 ภิกฺขุณฺ จิวเร สํมํ พนฺเชยฺยํ มริยาทํ จเปยฺยนฺติ ๑ อิทาหํ ภิกฺขเว
 สํคาสฺสํ เหมนฺทิกาสฺสํ รคฺคํ อนฺตราจฺจกาสฺสํ หิมปาคสฺสมเย รคฺคํ
 อชฺโฆกาเส เอกจิวโร นิสิตํ น มํ สํคํ อโหสิ นิกฺขนฺเต
 ปจฺเม ยามे สํคํ มํ อโหสิ ทุคฺคิยาหํ จิวโร ปารุเป น มํ

๑ น ภควนฺตํ สํคํ อโหสิคฺติ ภควโต สํคํ นโหสิคฺติ อฏฺฐกถา ๑

สัตถ์ อโหสิ นิกษนเค มชฺฉิเม ยามะ สัตถ์ มํ อโหสิ ตติยาหํ
 จักรํ ปารุปี น มํ สัตถ์ อโหสิ นิกษนเค ปจฺฉิเม ยามะ
 กุฑุชเค อรุณะ นนฺทิมุชฺฉิยา รตฺติยา สัตถ์ มํ อโหสิ จตุคฺคภาหํ จักรํ
 ปารุปี น มํ สัตถ์ อโหสิ ตสฺส มยฺหํ ภิกฺษเว เขตทโหสิ
 เยปี่ โช เต กุฑปฺคฺคา อิมสฺมํ ชมฺมวินเย สัตฺตาตฺถกา สัตถ์ภักฺกา
 เคปี่ สกฺโกณฺติ ติจฺจเวเน ยาเปคฺคํ ยนฺนุนาหํ ภิกฺษุณฺํ จักรเว สํมํ
 พนฺชเยยฺมํ มริยาทํ สเปยฺยํ ติจฺจวํ อนฺชานเยยฺยนฺติ อนฺชานามิ
 ภิกฺษเว ติจฺจวํ ทฺวิคฺคณฺํ สํชามฺภี เอกจฺจยํ กุฑุชตราสํกํ เอกจฺจยํ
 อนฺครวาสกนฺติ ฯ

[๑๕๑] เตน โช ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺษุ ภควตา
 ติจฺจวํ อนฺนุณาตฺตนิ อณฺเณเนว ติจฺจเวเน कामํ ปวิสฺสนฺติ อณฺเณ-
 เนว ติจฺจเวเน อารามะ อจฺฉนฺติ อณฺเณเนว ติจฺจเวเน นหานํ
 โยคฺตรนฺติ ฯ เย เต ภิกฺษุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อฺชฺฉณานฺติ
 ชียฺยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺษุ อติเรกจักรํ
 ชาเรสฺสํสํตฺติ ฯ อถโช เต ภิกฺษุ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ฯ
 อถโช ภควา เขตสฺมํ นิทาเน เขตสฺมํ ปกฺรณะ ชมฺมํ กถํ กถฺวา
 ภิกฺษุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺษเว อติเรกจักรํ ชาเรคพฺพํ โย ชาเรยฺย
 ยถาชฺมโม กาทเรคพฺพโพิติ ฯ เตน โช ปน สมฺเยน อายสฺมโต
 อานนฺทสฺสํ อติเรกจักรํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ อายสฺมา จ อานนฺโท
 ตํ จักรํ อายสฺมโต สํวริปฺคฺคสฺสํ ทาคฺกาโม โหติ ฯ อายสฺมา

๑ สารีปุตโต ส่าเกเต วิหริติ ๑ อถไซ อายสุมโต อานนุทตัส
 เขตทโหสิ ภควตา ปณณคุดิ น อติเรกจีวรึ ชาเรตพพุนติ
 อิทญจ เม อติเรกจีวรึ อูปุปนุณี อหณจิมิ จีวรึ อายสุมโต
 สารีปุตตัสส ทาคุกาโม อายสุมมา ๑ สารีปุตโต ส่าเกเต วิหริติ
 กถิ นุ ไซ มยา ปฏิปชชิตพพุนติ ๑ อถไซ อายสุมมา อานนุโท
 ภควโต เขตมคุดิ อารโจะสิ ๑ กัถจีวรึ ปนानนุท สารีปุตโต
 อากจุนิสัสสตีติ ๑ นวมิ วา ภควา ทิวสึ ทสมิ วาติ ๑ อถไซ
 ภควา เขตสุมิ นิทาเน เขตสุมิ ปกรเน ชุมิ กถิ กตุวา ภิกขุ
 อามนุเตสิ อุนุชานามิ ภิกขเว ทส่าหปรมิ อติเรกจีวรึ ชาเร-
 คุนติ ๑ เตน ไซ ปน สมเยน ภิกขุณิ อติเรกจีวรึ อูปุปนุณี
 โหติ ๑ อถไซ ภิกขุณิ เขตทโหสิ กถิ นุ ไซ อเมหิ
 อติเรกจีวเร ปฏิปชชิตพพุนติ ๑ ภควโต เขตมคุดิ อารโจะสิ ๑
 อุนุชานามิ ภิกขเว อติเรกจีวรึ อิกปุเปคุนติ ๑

[๑๕๒] อถไซ ภควา เวธ่าติยิ ยถาภินนุติ วิหริตุวา เยน
 พวราณสี เตน จาริกิ ปกุกามิ อุนุพุเพน จาริกิ จรมาโน
 เยน พวราณสี ตทวธริ ๑ ตตุร สุกิ ภควา พวราณสียิ วิหริติ
 อิติปคเน มิคทาเย ๑ เตน ไซ ปน สมเยน อณนคตรสัส ภิกขุโน
 อนุตรวาสโก นิทโท โหติ ๑ อถไซ ตตัส ภิกขุโน เขตทโหสิ
 ภควตา ตีจีวรึ อุนุณวาคิ ทุวิกุณา สจฺจมาฏิ เอกจฺจโย

๑ ยุโรมียโปคตเเก อยิ ปาไซ น โหติ ๑

อุกุตราสังโค เอกจุจิโย อนุตราวสังโก อยณฺจ เม อนุตรา-
 วาสโก นิทโท ยนฺนุนาหํ อคฺคหํ อจฺจุเปยฺยํ สมนฺตโต ทุปฺปฏฺฐิ
 ภวิสฺสตี มชฺเช เอกจุจฺยนฺติ ฯ อถโฆ โส ภิกฺขุ อคฺคหํ
 อจฺจุเปสึ ฯ อทฺทสา โฆ ภควา เสนาสนฺจาริกํ อหิณฺชนฺโต
 คํ ภิกฺขุ อคฺคหํ อจฺจุเปนฺตํ ทิสฺวาน เยน โส ภิกฺขุ เตนฺป-
 สงฺกมิ อฺปสงฺกमितฺวา คํ ภิกฺขุ เขตทโวจ กิํ คฺวํ ภิกฺขุ
 กโรสฺสตี ฯ อคฺคหํ ภควา อจฺจุเปมฺตี ฯ สํวฺ สํวฺ ภิกฺขุ สํวฺ
 โฆ คฺวํ ภิกฺขุ อคฺคหํ อจฺจุเปสฺสตี ฯ อถโฆ ภควา เขตสฺมึ
 นิทานเ เขตสฺมึ ปกรเณ รมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อหตฺวานํ ทฺสฺสํ อหตฺกปฺปานํ ทฺวิคฺคณํ สงฺฆาฏฺฐิ
 เอกจุจฺยํ อุกุตราสังกํ เอกจุจฺยํ อนุตราวสังกํ อุกุทฺชตฺวานํ ทฺสฺ-
 สํวํ จตฺตฺกฺคณํ สงฺฆาฏฺฐิ ทฺวิคฺคณํ อุกุตราสังกํ ทฺวิคฺคณํ อนุตราวสังกํ
 ปฺสฺสฺกฺกเต ยาวทคฺคํ ปาปณิเก อฺสฺสฺสาโห กรณฺนีโย อนุชานามิ
 ภิกฺขเว อคฺคหํ ตฺนุณํ โยวฏฺฐิกํ กณฺชฺสฺกํ ทพฺหํกมฺมฺนฺติ ฯ

[๑๕๓] อถโฆ ภควา พาราณสียํ ยถาภีรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน สํวคฺคํ คทวสฺริ ฯ คตฺร สฺสํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
 เขตวเน อนาถปฺปณฺฑิตฺสฺส อารามे ฯ อถโฆ วิสาขา มิคารมาตา
 เยน ภควา เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสึติ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนํ โฆ วิสาขํ มิคารมาตริ

ภควา ฐมฺมียา กถาย สฺนทฺธฺเสถสิ สฺมาทเปติ สฺมฺมุเตชฺเชติ สฺมฺ-
 ปหฺนฺเสถสิ ฯ อถ โข วิสาขา มิคารมาตา ภควตา ฐมฺมียา กถาย
 สฺนทฺธฺเสถสิ สฺมาทเปติ สฺมฺมุเตชฺเชติ สฺมฺปหฺนฺเสถสิ ภควนฺตํ เขตทโวจ
 อธิวาเสถฺตุ เม ภนฺเต ภควา สฺวาคนาย ภคฺคํ สฺทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆนาคิ ฯ
 อธิวาเสถสิ ภควา คุณฺหฺภาเวณ ฯ อถ โข วิสาขา มิคารมาตา
 ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อฺนฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ เตน โข ปน สฺมเยน คสฺสํสา รคฺคิยา
 อจฺจเยน จากุทฺทํปฺปีโก มหาเมโฆ ปาวสฺสฺสิ ฯ อถ โข ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ ยถา ภิกฺขเว เขตวเน วสฺสฺสิ เหวํ จคฺคฺสุ ทํเปสฺสุ
 วสฺสฺสิ โขวสฺสํสาเปต ภิกฺขเว กายํ อปฺยํ ปจฺฉิมโก จากุทฺทํปฺปีโก
 มหาเมโฆติ ฯ เหวํ ภนฺเตติ โข เต ภิกฺขุ ภควโต ปฏฺฐิสฺสฺสนฺนิคฺวา
 นิคฺขิตฺตจฺจฺวรา กายํ โขวสฺสํสาเปนฺติ ฯ อถ โข วิสาขา มิคารมาตา
 ปณฺนํคํ ขาถนฺนํ โภชนนํ ปฏฺฐียาทาเปตฺวา ทาสี อานาเปสิ คจฺฉ
 เช อารามํ คนฺทฺวา กานฺ อารโจะหิ กาโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ
 ภคฺคนฺติ ฯ เหวํ อပ္เพติ โข สํ ทาสี วิสาขาย มิคารมาคฺยา
 ปฏฺฐิสฺสฺสนฺนิคฺวา อารามํ คนฺทฺวา อทฺทสฺสํ ภิกฺขุ นิคฺขิตฺตจฺจฺวเร กายํ
 โขวสฺสํสาเปนฺเต ทิสฺวาน นคฺคิ อารามे ภิกฺขุ อาริยวกา กายํ
 โขวสฺสํสาเปนฺตํติ येन วิสาขา มิคารมาตา เตนฺอุปสงฺกมิ อฺป-
 สงฺกมิคฺวา วิสาขํ มิคารมาตฺรํ เขตทโวจ นคฺคยฺเย อารามे
 ภิกฺขุ อาริยวกา กายํ โขวสฺสํสาเปนฺตํติ ฯ อถ โข วิสาขาย

มิคารมาตุยา ปณฺชิตาย วียตุตยา เมธาวิเนีย เขตทโหสิ นิสฺ-
 สฺสยํ โช อยฺยา นิกฺขิตฺตจิวรา กายํ โยวสุสาเปนฺติ สํยํ พาดา
 มณฺณิตฺต นคฺติ อารามे ภิกฺขุ อารามํ กณฺฑา กณฺฑา
 อาโรเจहि กาทอ ภาเน นิกฺขิตฺตํ ภคฺตุนฺติ ฯ อถโช เต ภิกฺขุ
 คคฺตานิ สฺตีกริตฺวา กถฺตถายา จิวรานิ คเคตฺวา ยถาวิหารํ ปวิสิสฺสุ ฯ
 อถโช สํ ทาสี อารามํ กณฺฑา ภิกฺขุ อปฺสฺสนฺติ นคฺติ อารามे
 ภิกฺขุ สฺสนฺโต อารามโมติ เยน วิสาขา มิคารมาตา เทนุปลฺสงฺกมิ
 ทุปลฺสงฺกมิตฺวา วิสาขํ มิคารมาตริ เขตทโวจ นคฺตยฺเย อารามे
 ภิกฺขุ สฺสนฺโต อารามโมติ ฯ อถโช วิสาขาย มิคารมาตุยา
 ปณฺชิตาย วียตุตยา เมธาวิเนีย เขตทโหสิ นิสฺสฺสยํ โช อยฺยา
 คคฺตานิ สฺตีกริตฺวา กถฺตถายา จิวรานิ คเคตฺวา ยถาวิหารํ ปวิจฺจา
 สํยํ พาดา มณฺณิตฺต นคฺติ อารามे ภิกฺขุ สฺสนฺโต อารามโมติ ฯ
 ปุณ ทาสี อานาเปสิ คจฺน เช อารามํ กณฺฑา กณฺฑา อาโรเจहि
 กาทอ ภาเน นิกฺขิตฺตํ ภคฺตุนฺติ ฯ อถโช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 สฺนุนฺทล ภิกฺขเว ปคฺตจิวริ กาทอ ภคฺตสฺสํติ ฯ เอวํ ภาเนติ
 โช เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสํสฺสุ ฯ อถโช ภควา ปุพฺพณฺห-
 สฺมยํ นินฺวาเสตฺวา ปคฺตจิวรมาทาย เสยฺยถาเป นาม พถวา
 ปฺริสํ สฺมมฺนิชิตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาริคํ วา พาทํ สฺมมฺนิ-
 เชยฺย เอวเมว เขตวเน อนฺครหิโต วิสาขาย มิคารมาตุยา

โกฏฐเภา ปุคฺครโหสิ ๑ นิสฺสํทิ ภคฺวา ปณฺณคฺคเต ชาสเน สฺทฺธิ
 ภิกฺขุสงฺฆเมณ ๑ อถโฆ วิสํชา มิคฺการมาตา อจฺจนฺธิยํ วจ โภ
 อพฺภุคํ วจ โภ คตฺถาคคฺคตฺส มหิตฺธิกฺคตา มหานุภาวตา ยศฺร
 หิ นาม ชนฺนุภกฺคตฺสํปี โยเชสฺส วจฺจมาเนสฺส^๑ กฺกมฺคตฺสํปี โยเชสฺส
 วจฺจมาเนสฺส น หิ นาม เอกภิกฺขุสงฺฆํปี ปาธา วา จีวรานิ วา
 อตุตฺถานิ ภวิสฺสํนํคฺคิตฺติ หุจฺจา อุกฺคคา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน
 ชาทฺนํเยน โภชนํเยน สฺหคฺคา สฺนุคฺคปฺเปตฺวา สฺมฺปวาเรตฺวา ภคฺวณฺคํ
 ภคฺคาจํ โอนํคฺคปคฺคปาณํ เอกมฺนุคํ นิสฺสํทิ ๑ เอกมฺนุคํ นิสฺสินฺหา
 โฆ วิสํชา มิคฺการมาตา ภคฺวณฺคํ เขตฺทโวจ อฏฺฐาหํ ภนฺเต
 ภคฺวณฺคํ วรานิ ยาจามํติ ๑ อตฺถิกฺกณฺควรา โฆ วิสํชาเข คตฺถา-
 คคาคิ ๑ ยานิ ๑ ภนฺเต กปฺปณฺติ ยานิ ๑ อนวชฺชานํติ ๑
 วเทหิ วิสํชาเขติ ๑ อิจฺฉามหํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ยาวชฺฉํ วจฺจสิกฺคสาฏฺฐิ
 ทาคุ อคฺคณฺคภคฺคํ ทาคุ คมิกฺกภคฺคํ ทาคุ คิตฺถานภคฺคํ ทาคุ
 คิตฺถานุปฏฺฐาภคฺคํ ทาคุ คิตฺถานภกฺคชฺชํ ทาคุ ชฺชวยาคุ ทาคุ
 ภิกฺขุสงฺฆสงฺฆสฺส อุกฺกสาฏฺฐิ ทาคฺคณฺติ ๑ ถิ ปนฺ คจํ วิสํชาเข อตฺถวสฺ
 สฺมฺปสฺสํมานา คตฺถาคํ อฏฺฐจํ วรานิ ยาจจํติ ๑ อิทฺธาหํ ภนฺเต
 ทาสํ อานาเปสํ คจฺจนฺ เข อารามํ คณฺคฺวา กถํ อารโจะหิ
 กาโต ภนฺเต นิฏฺฐจํคํ ภคฺคณฺติ อถโฆ สํ ภนฺเต ทาสํ
 อารามํ คณฺคฺวา อทฺทสฺส ภิกฺขุ นิฏฺฐคฺคจิวเว กายํ โยวสฺสา-

๑ ย. ปวคฺคมาเนสฺ ๑

เปนุเต ทิสฺวาน นคฺติ อวราเม ภิกฺขุ อายฺวกา กายํ โอวสฺ-
 สฺมาเปนุคฺติ เยนาคํ เคนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิคฺวา มํ เขตทโวจ
 นคฺตยเย อวราเม ภิกฺขุ อายฺวกา กายํ โอวสฺสฺมาเปนุคฺติ
 อสฺสฺสิ ฆนุเต นคฺคิยํ เซคฺคฺฉฺฉํ ปฏฺฐิตํ อิมาคํ ฆนุเต อคฺตวสฺ
 สฺมฺปลสฺสฺมานา อิจฺฉามิ สฺงฺฆสฺสฺ ยาวชฺฉิ วสฺสฺสิทสฺสฺสิทํ ทาคฺ ๑
 ปฺน จปรํ ฆนุเต อากนฺคฺโก ภิกฺขุ น วสฺสฺสิทสฺสฺสิทํ น โคจฺรทฺสฺสฺสิท
 กิตฺนุโต ปิณฺฑทาย จรติ โส เม อากนฺคฺกภคฺคํ ฆนุชฺชิตฺวา
 วสฺสฺสิทสฺสฺสิทํ โคจฺรทฺสฺสฺสิทํ อกิตฺนุโต ปิณฺฑทาย จริสฺสฺสฺสิทํ อิมาคํ
 ฆนุเต อคฺตวสฺ สฺมฺปลสฺสฺมานา อิจฺฉามิ สฺงฺฆสฺสฺ ยาวชฺฉิ อากนฺ-
 คฺกภคฺคํ ทาคฺ ๑ ปฺน จปรํ ฆนุเต คมิโก ภิกฺขุ อคฺตโน ภคฺคํ
 ปริเยสฺมาโน สฺตฺถา วา วิหายิสฺสฺสิทํ ยคฺต วา วาสฺ คนฺคฺกาโม
 ภวิสฺสฺสิทํ คคฺต วิกาเถ อฺปลคฺจฺฉิสฺสฺสิทํ กิตฺนุโต อทฺธานํ คมิสฺสฺสิท
 โส เม คมิภคฺคํ ฆนุชฺชิตฺวา สฺตฺถา น วิหายิสฺสฺสิทํ ยคฺต วาสฺ
 คนฺคฺกาโม ภวิสฺสฺสิทํ คคฺต วิกาเถ น อฺปลคฺจฺฉิสฺสฺสิทํ อกิตฺนุโต
 อทฺธานํ คมิสฺสฺสิทํ อิมาคํ ฆนุเต อคฺตวสฺ สฺมฺปลสฺสฺมานา อิจฺฉามิ
 สฺงฺฆสฺสฺ ยาวชฺฉิ คมิภคฺคํ ทาคฺ ๑ ปฺน จปรํ ฆนุเต คิตฺถานสฺสฺ
 ภิกฺขุโน สฺปฺปายานิ โภชนานิ อตฺถนุสฺสฺ อापาทโร วา อภิ-
 วทฺฉิสฺสฺสิทํ กาทกิริยา วา ภวิสฺสฺสิทํ คสฺสฺ เม คิตฺถานภคฺคํ ฆนุคฺตสฺสฺ
 อापาทโร นาทฺฉิสฺสฺสิทํ กาทกิริยา น ภวิสฺสฺสิทํ อิมาคํ ฆนุเต
 อคฺตวสฺ สฺมฺปลสฺสฺมานา อิจฺฉามิ สฺงฺฆสฺสฺ ยาวชฺฉิ คิตฺถานภคฺคํ

ทาคู ๑ ปุณ จปร ิ ภนุเต คิตานุปรุจ่าโก ภิกขุ อตุคโน ภคคํ
 ปริเยธมาโน คิตานุสํสํ อตุสํสุเว ภคคํ นัหริสํสํติ ภคคจฺเจเทภํ ภริสํสํติ
 โส เม คิตานุปรุจ่าภคคํ ภุญชิตุวา คิตานุสํสํ กาทเนน ภคคํ
 นัหริสํสํติ ภคคจฺเจเทภํ น ภริสํสํติ อิม่าหํ ภนุเต อตุคจฺจล
 สํมุปรสํสํมานา อิจฺฉามิ สํจฺจสํสํ ยาวชิวํ คิตานุปรุจ่าภคคํ ทาคู ๑
 ปุณ จปร ิ ภนุเต คิตานุสํสํ ภิกขุโน สํปฺปายานิ เกธชฺชานิ อตภนุ-
 คสํสํ อापาโฆ วา อภิวทฺถุสํสํติ กาทกิริยา วา ภวิสํสํติ คสํสํ เม
 คิตานเกธชฺชํ ปริภุคคสํสํ อापาโฆ นภิวทฺถุสํสํติ กาทกิริยา
 น ภวิสํสํติ อิม่าหํ ภนุเต อตุคจฺจล สํมุปรสํสํมานา อิจฺฉามิ
 สํจฺจสํสํ ยาวชิวํ คิตานเกธชฺชํ ทาคู ๑ ปุณ จปร ิ ภนุเต
 ภคจฺจวา อนฺธกวิญฺเฑ ทล่านิถึเส สํมุปรสํสํมานน ยาคุ อนฺุญจวาตา
 คุยาหํ ภนุเต อานิถึเส สํมุปรสํสํมานา อิจฺฉามิ สํจฺจสํสํ ยาวชิวํ
 ชุยาคุ ทาคู ๑ อิช ภนุเต ภิกขุณีโย อจิรวคิยา นทिया เวลียา-
 ยาทิ สํทฺธิ นคฺคา เอกคิตฺเตน นหายนฺติ ตา ภนุเต เวลียา
 ภิกขุณีโย อฺุปรปฺนุทฺเตลํ กิณฺุ โข นาม คฺมุหากํ อยฺเย ทหรานํ
 พฺรหฺมจฺริยํ จินฺุเนน นฺุ นาม กามา ปริภุญชิตพฺพา ยทา
 ชินฺุณา ภวิสํสํต ตทา พฺรหฺมจฺริยํ จริสํสํต เอวํ คฺมุหากํ
 อฺุโก อนฺุตา ปริคฺคหิตา ภวิสํสํนฺติ ตา ภนุเต ภิกขุณีโย เวลียาทิ
 อฺุปรปฺนุทฺทियมานา มงฺกุ อเหถํ อสฺจิจิ ภนุเต มาคฺคามสํสํ นคฺคิยํ
 เขจฺจจฺจํ ปฏิกฺกนํ อิม่าหํ ภนุเต อตุคจฺจล สํมุปรสํสํมานา อิจฺฉามิ

ภิกฺขุนี้สงฺฆสงฺส ขาวชฺฉิ อุกฺกธำมฺมิกิ ทาตฺตฺย ๑ ก็ ปณฺ ทฺว วิสาเข
ชานิสฺสํ สงฺฆสงฺสมานา ตถาคคฺ อฏฺฐ วรานิ ยาจตีติ ๑ อธิ
ภนฺเต ทิสฺสํ วสฺสํ วุตฺตา ภิกฺขุ ธำวคฺคิ อากฺขณิสฺสํนฺติ ภควนฺคํ
ทสฺสํนํย เต ภควนฺคํ อุตฺตงฺกมิตฺวา ปุจฺจนิสฺสํนฺติ อิตฺถนฺนาโม
ภนฺเต ภิกฺขุ กถกโต ตสฺส กว คติ โภ อภิสฺมปฺราโยติ
คํ ภควา พฺยاجرิสฺสํติ โสคาปคฺคิมเต วา สกฺททาคามิมเต วา
อนาคามิมเต วา อรหคฺคเต วา คฺยหา อุตฺตงฺกมิตฺวา ปุจฺจนิสฺสํนํ
อากคปฺพุพา นุ โช ภนฺเต เตน อญฺเยน ธำวคฺคิธิ สเจ .เม
วกฺชนฺติ อากคปฺพุพา เตน ภิกฺขุณา ธำวคฺคิธิ นิฏฺฐเมตฺถ
คฺจนิสฺสํนํ นิสฺสํสํยํ ปฺริภคฺคตา เตน อญฺเยน วสฺสํนํธำมฺมิกิ วา
อากนฺตฺกภคฺคํ วา คมิกภคฺคํ วา คิตานภคฺคํ วา คิตานุฏฺฐจํกภคฺคํ
วา คิตานภกฺคชฺชํ วา ชฺวยาคุ วาติ ตสฺส เม ตทนฺตฺตฺรนฺติยา
ปามุชฺชํ ชายิสฺสํติ ปมฺุทิตาย ปิติ ชายิสฺสํติ ปิติมนํย กายो
ปสฺสํนํภิสฺสํติ ปสฺสํนํทฺทกยา สฺขํ เวทนิสฺสํนํ สฺขนิยา จิคฺคํ
สํนํยนิสฺสํติ สํ เม ภวิสฺสํติ อิมฺทฺริยภาวนา พตฺถภาวนา โภชฺชณฺค-
ภาวนา อิม่าหิ ภนฺเต ชานิสฺสํ สงฺฆสงฺสมานา ตถาคคฺ อฏฺฐ
วรานิ ยาจามตีติ ๑ สํชฺ สํชฺ วิสาเข สํชฺ โช ทฺว วิสาเข
อิมํ ชานิสฺสํ สงฺฆสงฺสมานา ตถาคคฺ อฏฺฐ วรานิ ยาจตี อนุชานานิ
เต วิสาเข อฏฺฐ วรานิติ ๑ อถโช ภควา วิสาขํ มิคารมาตฺว

๑ ย. อรหคฺคตมเต ๑

อิมาทิ คาทาหิ อณุโมติ

[๑๕๔] ยยา อนุณปานํ ททตี ปโมทิตา
 สัตฺตูปปนุณา สุกฺคตฺตํ สํวิกกา
 ททาทิ ทานํ อภิกฺขุยฺย มจฺจนฺรํ
 โสวคฺคิกํ โสถนุทํ สุกฺขาเวหํ
 ทิพฺพํ พถํ สํ ฅมเต ๑ อายุํ
 อากมฺมม มคฺคํ วิรชํ อนนฺจณฺณํ
 สํ ปุณฺณกามา สุกฺขินิ อนามยา
 สุกฺคมฺหิ กายมฺหิ จิรํ ปโมทตีติ ๑

[๑๕๕] ๕ถโ ๕ภควา วิสาขํ มิคารมาตฺรํ อิมาทิ คาทาหิ
 อณุโมทิตฺวา อญฺจํายาธนา ปกุกามิ ๑ ๕ถโ ๕ภควา ๕เขตฺตํมิ นิตาเน
 ๕เขตฺตํมิ ปกรเณ ๕ธมฺมิ ๕ถถํ ๕ภควา ๕ภิกฺขุ อามนุเตสิ อนุชานามิ
 ๕ภิกฺขเว ๕วสุตฺถิถาฏิกํ ๕อาคณฺตฺกภคฺคํ ๕คมิภคฺคํ ๕คิตานภคฺคํ ๕คิตานุ-
 ๕ปฏฺจํากภคฺคํ ๕คิตานภคฺคชฺชํ ๕ชฺวยาคุ ๕ภิกฺขุนี้ตฺถํชตฺตํ ๕อุทถสาฏิกนฺหิ ๑
 วิสาขาทานวารี นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๕๖] ๕เตน โ ๕ปน ๕สมเยน ๕ภิกฺขุ ปณฺตีตานิ ๕โกชานานิ
 ๕ภุชิตฺวา ๕มฺมุจฺจตฺตํ ๕ธตฺตมฺปชานา นิทฺทํ ๕โอภุทมนฺหิ ๑ ๕เตสํ
 ๕มฺมุจฺจตฺตํนี้ ๕ธตฺตมฺปชานานํ นิทฺทํ ๕โอภุทมนฺหิตานํ สุกฺขินนฺเตน ๕สฺสุจิ
 ๕มฺุจฺจติ ๕เสนาธนํ ๕สฺสุจินา ๕มฺุชฺชิติ ๑ ๕ถโ ๕ภควา ๕ยายสฺมฺตคา
 ๕ชานนฺเตน ๕ปจฺจตฺตมฺเจเนน ๕เสนาธนจาวริกํ ๕อาหิณฺชานฺโต ๕อุทฺทส

เสนาสน์ อดุจนา มกฺขิตํ ทิสฺวาน อยสฺมุนฺโต อานนฺโท อามนฺเตสิ
 กิเมตํ อานนฺท เสนาสน์ มกฺขิตนฺติ ฯ เอตฺรหิ ภาเน ภิญฺช
 ปณฺเฑตานิ โภชนานิ ภาณฺชิตฺวา มุขสฺสดี อสฺมฺปนฺชานา นิตฺทํ
 โยกฺกมฺนฺติ เตสฺ มุขสฺสดีนํ อสฺมฺปนฺชานานํ นิตฺทํ โยกฺกมฺนฺตานิ
 สฺมฺปนฺนฺเตน อดุจจิ มุจฺจติ ตยิทํ ภาวา เสนาสน์ อดุจนา มกฺขิ-
 ตนฺติ ฯ เอวเมตํ อานนฺท เอวเมตํ อานนฺท มุจฺจติ หิ อานนฺท
 เตสฺ มุขสฺสดีนํ อสฺมฺปนฺชานานํ นิตฺทํ โยกฺกมฺนฺตานิ สฺมฺปนฺนฺเตน
 อดุจจิ เย เต อานนฺท ภิญฺช อฺปฺยจฺจิตฺสฺสดี สฺมฺปนฺชานา นิตฺทํ
 โยกฺกมฺนฺติ เตสฺ อดุจจิ น มุจฺจติ เยปิ เต อานนฺท ปุณฺณชฺชา
 กาเมสฺ วีสฺราภา เตสฺ อดุจจิ น มุจฺจติ อฏฺฐานเมตํ อานนฺท
 ชนฺวกาโส ยํ อรหฺโต อดุจจิ มุจฺเจยฺยติ ฯ อถโฆ ภาวา
 เขตฺสฺมึ นิตฺทาเน เขตฺสฺมึ ปกรเณ ชมฺมึ กถํ กถฺวา ภิญฺช อามนฺเตสิ
 อิทาหิ ภิญฺชเว อานนฺเทน ปจฺจาสฺมเณน เสนาสน์จาริกํ อาทิณ-
 ฑนฺโต อทฺทสฺ เสนาสน์ อดุจนา มกฺขิตํ ทิสฺวาน อานนฺโท
 อามนฺเตสิ กิเมตํ อานนฺท เสนาสน์ มกฺขิตนฺติ เอตฺรหิ ภาเน
 ภิญฺช ปณฺเฑตานิ โภชนานิ ภาณฺชิตฺวา มุขสฺสดี อสฺมฺปนฺชานา นิตฺทํ
 โยกฺกมฺนฺติ เตสฺ มุขสฺสดีนํ อสฺมฺปนฺชานานํ นิตฺทํ โยกฺกมฺนฺตานิ
 สฺมฺปนฺนฺเตน อดุจจิ มุจฺจติ ตยิทํ ภาวา เสนาสน์ อดุจนา
 มกฺขิตนฺติ เอวเมตํ อานนฺท เอวเมตํ อานนฺท มุจฺจติ
 หิ อานนฺท เตสฺ มุขสฺสดีนํ อสฺมฺปนฺชานานํ นิตฺทํ โยกฺกมฺนฺตานิ

สุปีนนุเตน อสุจิ เย เต อานนุท ภิกขุ อปฺปจฺจิตฺตํ สัมปชานา
 นิตฺทํ โยกฺกมฺมฺติ เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ เยปปี เต อานนุท
 ปุทฺทชฺชา กาเมสุ วิตฺตราคา เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ อฏฺฐจฺานเมคํ
 อานนุท อนวกาโส ยํ อรหโต อสุจิ มุจฺเจยยาติ ฯ ปณฺจิเม
 ภิกฺขเว อาทึนฺวา มุฏฺฐสฺส
 นิตฺทํ โยกฺกมฺโต
 ทฺกฺขํ สฺสปฺติ ทฺกฺขํ ปฏฺิพฺพชฺฌติ ปาปํ สฺสปีนํ ปสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เทวตา
 น รกฺขนฺติ อสุจิ มุจฺจติ อิเม โช ภิกฺขเว ปณฺจ อาทึนฺวา
 มุฏฺฐสฺส
 นิตฺทํ โยกฺกมฺโต ฯ ปณฺจิเม ภิกฺขเว
 อานิสฺสา อปฺปจฺจิตฺตํ สัมปชานสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 นิตฺทํ โยกฺกมฺโต สฺสปฺ
 สฺสปฺติ สฺสปฺ ปฏฺิพฺพชฺฌติ น ปาปํ สฺสปีนํ ปสฺสฺสฺสฺส
 เทวตา
 รกฺขนฺติ อสุจิ น มุจฺจติ อิเม โช ภิกฺขเว ปณฺจ อานิสฺสา
 อปฺปจฺจิตฺตํ สัมปชานสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 นิตฺทํ โยกฺกมฺโต ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว กายคฺคฺคฺติยา จีวรคฺคฺคฺติยา เสนาสฺนคฺคฺคฺติยา นิสฺสํทนฺนํ
 เคน โช ปน สฺมเยน อติชฺชทฺทํ นิสฺสํทนํ น สฺพพํ เสนาสฺนํ
 โคเปติ ฯ ภควโต เขตมคฺคฺตํ อารโจะสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 ยาวมหนฺตํ ปจฺจคฺคฺตวณฺณํ อากฺขติ ตาวมหนฺตํ ปจฺจคฺคฺตวณฺณํ กาคฺคฺคฺติ ฯ

[๑๕๗] เคน โช ปน สฺมเยน อายสฺมโต อานนุทสฺสฺสฺสฺส
 อปฺปชฺฌา
 ยสฺส
 เวตฺตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 กุตฺตกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 โหติ ฯ สฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 จีวรานิ กาเย ทคฺคฺคฺติ ฯ ตานิ ภิกฺขุ อุกฺกเณ เตเมตฺวา
 เตเมตฺวา อปฺกชฺชนฺนํ ฯ อถ โช ภควา เสนาสฺนจฺวาริกํ อานิสฺสํทนฺนํ โค

เต ภิภูชฺ ทานิ จักรวานิ อุกถเนน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปฺกชฺคฺมนฺเต
ทิสฺวาน เยน เต ภิภูชฺ เคนฺอุปฺสงฺกมิ อฺอุปฺสงฺกมิตฺวา เต ภิภูชฺ
เขตทโวจ กิ อิมฺสฺสฺ ภิภูชฺเว ภิภูชฺโน อพาโธติ ฯ อิมฺสฺสฺ
ภนฺเต อายสฺมโต กุตฺตกฺจฺฉาพาโธ ตฺสึทาย จักรวานิ กายे ตฺคฺคฺนฺติ
ทานิ มยฺ อุกถเนน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปฺกชฺคฺมามาติ ฯ อถโช
ภควา เขตฺสฺมึ นิตาเน เขตฺสฺมึ ปกรเณ ชฺมฺมึ กถํ กตฺวา ภิภูชฺ
อามนฺเตสึ อนุชานามิ ภิภูชฺเว ยสฺสฺ กฤษฺณฺ วา ปิพกา วา
อสฺสฺสาโว วา กุตฺตกฺจฺฉา วา อพาโธ กฤษฺณฺประวิญญาทินฺติ ฯ

[๑๕๘] อถโช วิสฺวาชา มิคฺการมาตา มุชฺปนฺนฺจฺจํ อาทาย
เยน ภควา เคนฺอุปฺสงฺกมิ อฺอุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เฮกมฺนฺตํ นิสฺสึทิตฺติ ฯ เฮกมฺนฺตํ นิสฺสึทิตฺติ โช วิสฺวาชา มิคฺการมาตา
ภควนฺตํ เขตทโวจ ปฺริยฺคฺคฺนฺหาตุ เม ภนฺเต มุชฺปนฺนฺจฺจํ
ยํ มม อสฺสฺ ทิฆฺรคฺคฺทํ ทิตาย สฺชฺชายาติ ฯ ปฺริยฺคฺคฺนฺหาติ ภควา
มุชฺปนฺนฺจฺจํ ฯ อถโช ภควา วิสฺวาชํ มิคฺการมาตวํ ชฺมฺมิมฺยา
กถาย สฺนฺทฺสฺสึทิตฺติ สฺมาทเปสึทิตฺติ สฺมฺกฺเตเชสึทิตฺติ สฺมฺปฺหํสึทิตฺติ ฯ อถโช
วิสฺวาชา มิคฺการมาตา ภควตา ชฺมฺมิมฺยา กถาย สฺนฺทฺสฺสึทิตฺตา สฺมาทเปสึทิตฺตา
สฺมฺกฺเตเชสึทิตฺตา สฺมฺปฺหํสึทิตฺตา อฺจฺจฺยฺชายาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขินฺ
กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโช ภควา เขตฺสฺมึ นิตาเน เขตฺสฺมึ ปกรเณ
ชฺมฺมึ กถํ กตฺวา ภิภูชฺ อามนฺเตสึ อนุชานามิ ภิภูชฺเว มุชฺ-
ปนฺนฺจฺจํ

[๑๕๘] เตน โข ปน สัมเยน โรโซ มตุโถ อายสุมโต
 อานนุทตฺต สหાય โหติ ฯ โรชตฺต มตฺตตฺต โขมบีโถติกา
 อายสุมโต อานนุทตฺต หตฺเต นิกฺขิตฺตา โหติ ฯ อายสุมโต ฯ
 อานนุทตฺต โขมบีโถติกา อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะตฺถํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจทฺทเคหิ สมนฺนาทคตฺต วิสฺสุตฺตํ
 คเคหํ สฺนุทฺธิวโส ฯ โหติ สฺมฺภวโต ฯ อถปิโต ฯ
 อธิวติ ฯ ชานาติ ฯ คหิตเต เม อตฺตมโน ภวิสฺสตีติ
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมหิ ปญฺจทฺทเคหิ สมนฺนาทคตฺต วิสฺสุตฺตํ
 คเคหฺนุติ ฯ

[๑๖๐] เตน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุณฺโณ ปริปุณฺณํ โหติ ติจฺฉิวํ
 อตุโถ ฯ โหติ ปริสฺสวณฺเหหิปี ธวีกาหิปี ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะตฺถํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปริกฺขารโจถนฺติ^๑ ฯ อถโข
 ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหสี ยานิ ตานิ ภควตา อุนฺณฺณตานิ ติจฺฉิวรฺนฺติ
 วา วสฺสติกสาฎฺฐิกาทิ วา นิสฺสํทนฺนฺติ วา ปจฺจคฺคตฺตวณฺนฺติ วา กณฺฑุ-
 ปฏฺฐิจฺฉนฺทํ^๒ วา มุขปุณฺณนโจถนฺติ^๒ วา ปริกฺขารโจถนฺติ วา
 สฺพพฺพานิ ตานิ อธิวฺจาทพฺพานิ นุ โข อุกฺทาหุ วิกฺขุเปตพฺพานํติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตฺถํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ติจฺฉิวํ อธิวฺจาทฺตุ
 น วิกฺขุเปตฺตุ วสฺสติกสาฎฺฐิกํ วสฺสทานํ จาคฺมุมาสฺ อธิวฺจาทฺตุ ตโต
 ปรี วิกฺขุเปตฺตุ นิสฺสํทนฺ อธิวฺจาทฺตุ น วิกฺขุเปตฺตุ ปจฺจคฺคตฺตวณฺ

๑ ย. ปริกฺขารโจถนฺติ ฯ ๒ มุขปุณฺณนโจถนฺติ ฯ

อริฏุชาตุ น วิกปะเปตุ กณทุปฏิจฉาตี ยาว อาพารา อริฏุชาตุ
 ตโต ปวี วิกปะเปตุ มุขบุนฺณโจถั อริฏุชาตุ น วิกปะเปตุ
 ปริฏุชารโจถั อริฏุชาตุ น วิกปะเปตุติ ๑ ธถไซ ภิกขุณั
 เขตทโหตี กิตฺถกั ปจฺฉิมั นุ ไช จิวรั วิกปะเปตพฺพนุติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อายาเมน
 อฏฺสงฺกตฺถั สุกตฺถกฺกเตน จตุรงฺกตฺถกฺกตฺถั ปจฺฉิมั จิวรั วิกปะเปตุติ ๑
 เตน ไช ปน สัมเยน อายสฺมโต มหากตฺถสฺส สัฏฺถกฺกโต
 ครุโก โหตี ๑ ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว สุกตฺถกฺก กาคฺนุติ ๑ วิกณฺโณ โหตี ๑ ภควโต เขตมตฺถั
 อาโรเจสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว วิกณฺณั อุกฺกธฺริคฺคฺนุติ ๑ สุกฺคา
 โธถึวียนุติ ๑ ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว
 อุนฺวาทั ปริภณฺทํ อาโรเปตุติ ๑ เตน ไช ปน สัมเยน สงฺฆาฏิยา
 ปตฺตา อุกฺกธฺนุติ ๑ ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว อฏฺสงฺกตฺถั กาคฺนุติ ๑

[๑๖๓] เตน ไช ปน สัมเยน อญฺจตรสฺส ภิกฺขุโน จิวเร
 กรียมาเน สัพพั ฉินฺนกั นปะปโหตี ๑ ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว ฉินฺนกาณิ เขถั อจฺฉินฺนกนุติ ๑ เทว
 ฉินฺนกาณิ เขถั อจฺฉินฺนกั นปะปโหตี ๑ ภควโต เขตมตฺถั อาโรเจสุ ๑
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว อจฺฉินฺนกาณิ เขถั ฉินฺนกนุติ ๑ เทว

๑ ย. สัฏฺถกฺกโต ๑

อจฺฉินฺนทานิ เขถํ ฉินฺนถํ นปฺปโหติ ฯ ภควโต เขตมคฺถํ อารโจะถํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อนฺุวาริกํปี้ อารโจะถํ น จ ภิกฺขเว สฺพพํ
อจฺฉินฺนถํ ชาเรตพฺพํ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺกฺกฏฐสฺสํธาติ ฯ

[๑๖๒] เตน โข ปน สฺมเยน อณฺุตฺตรสฺสํ ภิกฺขุโน พหุํ
จิวํ คุปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส จ ตํ จิวํ มาตาปิตฺุณํ ทาคฺคาโม
โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺถํ อารโจะถํ ฯ มาตาปิตฺุโรติ โข ภิกฺขเว
ททมาเน กิํ วเทยฺยามิ^๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว มาตาปิตฺุณํ ทาคฺ
น จ ภิกฺขเว สฺทฺธาเทยฺยํ วินิปาเคตพฺพํ โย วินิปาเคยฺย
อปคฺติ ทฺกฺกฏฐสฺสํธาติ ฯ

[๑๖๓] เตน โข ปน สฺมเยน อณฺุตฺตโร ภิกฺขุ อนฺุชเวเน
จิวํ นิภฺขิปีตฺุวา สฺนฺุตรคฺคฺตเรน คามํ ปิณฺุทาย ปาวิตฺิ ฯ โจรา
ตํ จิวํ อวหฺริสฺสุํ ฯ โส ภิกฺขุ ทฺุจฺจโถ โหติ ฐฺฐจิวโร ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหฺสฺสุํ กิสฺสํ คุวํ อวฺุโส ทฺุจฺจโถ ฐฺฐจิวโรติ ฯ
อิชาหํ อวฺุโส อนฺุชเวเน จิวํ นิภฺขิปีตฺุวา สฺนฺุตรคฺคฺตเรน คามํ
ปิณฺุทาย ปาวิตฺิ โจรา ตํ จิวํ อวหฺริสฺสุํ เตนานํ ทฺุจฺจโถ
ฐฺฐจิวโรติ ฯ ภควโต เขตมคฺถํ อารโจะถํ ฯ น ภิกฺขเว สฺนฺุตรคฺคฺต-
ตเรน คาโม ปวิตฺิคฺคฺคฺโพ โย ปวิเสยฺย อปคฺติ ทฺกฺกฏฐสฺสํธาติ ฯ
เตน โข ปน สฺมเยน อายสฺมา อานนฺุโท อสฺคฺคฺยา สฺนฺุตรคฺคฺตเรน
คามํ ปิณฺุทาย ปาวิตฺิ ฯ ภิกฺขุ อายสฺมนฺุคํ อานนฺุทํ เขตทโวจฺุ

๑ ยฺ. มาตาปิตฺุณํ ๑ ๒ วเทยฺยาม ๑

นนุ ฮาธุไธ อานนท ภควตา ปณตตติ น สนุตรรุตเรน คาโม
 ปวิสิคพุโพติ กิสุส ตวั ฮาธุไธ สนุตรรุตเรน คามิ ปวิฐุโจติ ๑
 สจจํ ฮาธุไธ ภควตา ปณตตติ น สนุตรรุตเรน คาโม ปวิสิ-
 คพุโพติ อปีจาทํ ฮาธุไธ อสติยา ปวิฐุโจติ ๑ ภควโต เขตมตติ
 ฮาโรเจตุํ ๑ อถโธ ภควา เขตตุมิ นิตาเน เขตตุมิ ปกรณ
 ษมิ กถิ กตวา ภิกขุ อามนุเตสิ ปณจิเม ภิกขเว ปจจุยา
 สจจามุยา นิรุกเชปาย คิตาโน วา โหติ วสุสิถสจเจตํ วา
 โหติ นทีปาริ คนตุํ วา โหติ อคคพคคตติวิหาโร วา โหติ
 อคคตคจันํ วา โหติ อิเม โธ ภิกขเว ปณจ ปจจุยา
 สจจามุยา นิรุกเชปาย ๑ ปณจิเม ภิกขเว ปจจุยา อคคตราสจจสุส
 นิรุกเชปาย คิตาโน วา โหติ วสุสิถสจเจตํ วา โหติ นทีปาริ
 คนตุํ วา โหติ อคคพคคตติวิหาโร วา โหติ อคคตคจันํ วา
 โหติ อิเม โธ ภิกขเว ปณจ ปจจุยา อคคตราสจจสุส นิรุกเช-
 ปาย ๑ ปณจิเม ภิกขเว ปจจุยา อนุตรวาสจจสุส นิรุกเชปาย
 คิตาโน วา โหติ วสุสิถสจเจตํ วา โหติ นทีปาริ คนตุํ วา
 โหติ อคคพคคตติวิหาโร วา โหติ อคคตคจันํ วา โหติ
 อิเม โธ ภิกขเว ปณจ ปจจุยา อนุตรวาสจจสุส นิรุกเชปาย ๑
 ปณจิเม ภิกขเว ปจจุยา วสุสิถสจจกาย นิรุกเชปาย คิตาโน
 วา โหติ นิสฺสํ คนตุํ วา โหติ นทีปาริ คนตุํ วา โหติ
 อคคพคคตติวิหาโร วา โหติ วสุสิถสจจกา อกตา วา โหติ

วิปฺปกตา วา อิเม โช ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา วสฺสติกสํญิกาย
นิกฺเขปายาติ ฯ

[๑๖๔] เตน โช ปน สฺมเยน อณฺเวยตโร ภิกฺขุ เอโก วสฺส
วสี ฯ ตตฺถ มนุสฺสสา สงฺฆสฺส เตมาติ จีวรานิ อทฺธํ ฯ อถโช
คตฺถ ภิกฺขุโน เขตทโหสี ภควตา ปณฺเวยคฺคํ จคฺควคฺโค
ปจฺฉนิโม สงฺฆิเมติ อหฺมจฺมุหิ เอกโก อิเม จ มนุสฺสสา
สงฺฆสฺส เตมาติ จีวรานิ อทฺธํ ยนฺนุนาหํ อิมานิ สงฺฆิกานิ
จีวรานิ สํวคฺคํ หเรยฺยนฺนุติ ฯ อถโช โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ
อาทาย สํวคฺคํ คนฺตฺวา ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสี ฯ
คฺคฺยเหว ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺสฺส อฺพุภารายาติ ฯ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอโก วสฺสํ วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสสา สงฺฆสฺส
เตมาติ จีวรานิ เทนฺติ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คตฺถเสว ตานิ
จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺสฺส อฺพุภารายาติ ฯ เตน โช ปน สฺมเยน
อณฺเวยตโร ภิกฺขุ อคฺคฺกาทํ เอโก วสี ฯ ตตฺถ มนุสฺสสา สงฺฆสฺส
เตมาติ จีวรานิ อทฺธํ ฯ อถโช คตฺถ ภิกฺขุโน เขตทโหสี
ภควตา ปณฺเวยคฺคํ จคฺควคฺโค ปจฺฉนิโม สงฺฆิเมติ อหฺมจฺมุหิ
เอกโก อิเม จ มนุสฺสสา สงฺฆสฺส เตมาติ จีวรานิ อทฺธํ
ยนฺนุนาหํ อิมานิ สงฺฆิกานิ จีวรานิ สํวคฺคํ หเรยฺยนฺนุติ ฯ อถโช
โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สํวคฺคํ คนฺตฺวา ภิกฺขุณฺเฬ เขต-
มคฺคํ อาโรเจสี ฯ ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชาน-

นามิ ภิกฺขเว สมนุชฺฐิภูเตน สงฺเขน ภาเชตุํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ อุกฺกถาถึ เอโก วสฺสติ ฯ คคฺค มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ
 จิวรานิ เทนุติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เตน ภิกฺขุณา คานิ จิวรานิ
 อธิจฺจํ มยฺหิมานิ จิวรานํติ ฯ คคฺค เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน คํ
 จิวรํ อนธิจฺจํ อญฺโฆ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ สมนโก ทาทพฺโพ
 ภาโค เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ คํ จิวรํ ภาชียมาเน อปาคิเต
 กุเส อญฺโฆ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ สมนโก ทาทพฺโพ ภาโค เตหิ
 เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ คํ จิวรํ ภาชียมาเน ปาคิเต กุเส อญฺโฆ
 ภิกฺขุ อากฺขณฺติ นากามา ทาทพฺโพ ภาโคติ ฯ เตน โช ปน
 สมนเขน เทว ภาตฺถกา เถรา อายสฺสุมา จ อธิทาโล อายสฺสุมา จ
 อธิภคฺโค สํวคฺคิยํ วสฺสํ วุคฺคา อญฺเณตฺรํ คามกาวาลํ อคฺคํสุ ฯ
 มนุสฺสํ จิรฺสฺสํปี เถรา อากคาคิ สจิวรานิ ภคฺคานิ อทฺถํสุ ฯ
 อาวาสิกา ภิกฺขุ เถเร ปุจฺฉิสุ อิมานิ ภานุเต สงฺฆิกานิ จิวรานิ
 เถเร อากมฺม อฺปฺปฺพนานิ สํทฺธิยสฺสํนุติ เถรา ภาคฺคหิ ฯ เถรา
 เอวมาทฺถํ ยถา โช มยฺ อวฺสุโล ภคฺควตา ฐมฺมํ เทสิคํ อชาน
 นาม คฺคฺคหํกฺเขว คานิ จิวรานิ ยาว กจฺฉินฺสฺสํ อฺพฺพการายาติ ฯ
 เตน โช ปน สมนเขน คโย ภิกฺขุ ราชคฺเค วสฺสํ วสฺสํนุติ ฯ
 คคฺค มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ จิวรานิ เทนุติ ฯ อถโช เตสํ
 ภิกฺขุณํ เขตทโหสิ ภคฺควตา ปญฺเณคฺคํ จคฺคฺคโค ปจฺฉนิโม สงฺฆิก
 มยฺญจฺมฺห คโย ชนา อิเม จ มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ

จิวรานิ เทนฺติ กถํ นุ โช อเมหฺติ ปฏิปชฺชิตฺตพฺพนฺติ ฯ เตน
 โช ปน สฺมเยน สฺมฺพหุตา เถวา อายสฺมา ฯ นีตฺวาสิ อายสฺมา
 ๑ สํณวาสี อายสฺมา ๑ โคปโก อายสฺมา ๑ ภคฺ อายสฺมา
 ๑ ผลิกสฺนทาโน ปาตติปฺคฺเต วิหรนฺติ กุกฺกุฏารามे ฯ อถโช
 เต ภิกฺขุ ปาตติปฺคฺตํ คนฺตฺวา เถเว ปุจฺฉิสฺสุ ฯ เถวา เอวมาหฺสฺ
 ยถา โช มยฺ อวฺสุโส ภควตา ชมฺมํ เทสิทํ ชาชานาม ตุมฺหากิ-
 ยเว ตานิ จิวรานิ ยาว กจฺฉินฺตฺส อฺพฏารายาติ ฯ

[๑๖๕] เตน โช ปน สฺมเยน อายสฺมา อฺปนฺนุโท สกฺยปฺคฺโค
 สํวคฺคิยํ วสฺสํ วคฺโค อณฺเฏตฺรํ คามกาวาสํ อคฺมาสิ ฯ ตตฺถ
 ภิกฺขุ จิวรํ ภาเชตฺตฺกามา สฺนฺนิปตฺติสฺสุ ฯ เต เอวมาหฺสฺ อิมานิ
 โช อวฺสุโส สํฆิกานิ จิวรานิ ภาชฺชิสฺสฺนฺติ สํทฺธิยิสฺสฺสฺสิ ภาคนฺติ ฯ
 อามาวฺสุโส สํทฺธิยิสฺสํมํติ ตโต จิวรภาคํ คเหตฺวา อณฺเฏ อวฺวาสํ
 อคฺมาสิ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุ จิวรํ ภาเชตฺตฺกามา สฺนฺนิปตฺติสฺสุ ฯ เตปี
 เอวมาหฺสฺ อิมานิ โช อวฺสุโส สํฆิกานิ จิวรานิ ภาชฺชิสฺสฺนฺติ
 สํทฺธิยิสฺสฺสฺสิ ภาคนฺติ ฯ อามาวฺสุโส สํทฺธิยิสฺสํมํติ ตโตปี จิวรภาคํ
 คเหตฺวา อณฺเฏ อวฺวาสํ อคฺมาสิ ฯ ตตฺถปี ภิกฺขุ จิวรํ ภาเชตฺ-
 ตฺกามา สฺนฺนิปตฺติสฺสุ ฯ เตปี เอวมาหฺสฺ อิมานิ โช อวฺสุโส
 สํฆิกานิ จิวรานิ ภาชฺชิสฺสฺนฺติ สํทฺธิยิสฺสฺสฺสิ ภาคนฺติ ฯ อามาวฺสุโส
 สํทฺธิยิสฺสํมํติ ตโตปี จิวรภาคํ คเหตฺวา มหนฺตํ จิวรภณฺฑิกํ อาทาย
 ปฺนฺเทว สํวคฺคิ ปจฺจจากจฺฉนฺติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหฺสฺ มหาปฺญฺโวยสิ

โหติ สทฺธิวิหาริเกณ ยาวชฺฉิวั อฺปฺนฺจฺชาตพฺโพ วฺจฺจฺชานสฺส อากเมคพฺพํ ๑ สเจ อฺนฺเตวาสิโก โหติ อฺนฺเตวาสิเกณ ยาวชฺฉิวั อฺปฺนฺจฺชาตพฺโพ วฺจฺจฺชานสฺส อากเมคพฺพํ ๑ สเจ สฺมานุปรชฺฌายโก โหติ สฺมานุปรชฺฌายเกณ ยาวชฺฉิวั อฺปฺนฺจฺชาตพฺโพ วฺจฺจฺชานสฺส อากเมคพฺพํ ๑ สเจ สฺมานาจริยโก โหติ สฺมานาจริยเกณ ยาวชฺฉิวั อฺปฺนฺจฺชาตพฺโพ วฺจฺจฺชานสฺส อากเมคพฺพํ ๑ สเจ น โหติ อฺปฺนฺจฺชมาโย วา อจฺจริโย วา สทฺธิวิหาริโก วา อฺนฺเตวาสิโก วา สฺมานุปรชฺฌายโก วา สฺมานาจริยโก วา สจฺเจเน อฺปฺนฺจฺชาตพฺโพ ๑ โน เจ อฺปฺนฺจฺชเหยฺย อปฺนฺคฺติ ทฺกฺกณฺสฺส ๑ ปญฺเจหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สฺมนฺนาคโต คิถาโน ทฺปฺนฺจฺชาโก โหติ อสฺปฺปายการี โหติ สฺปฺปายเย มคฺคํ น ชานาติ เกสฺสชฺชํ น ปฏฺิเสวิตา โหติ อตฺตถกามสฺส คิถานุปรชฺชาตสฺส ยถาภฺตํ อพาธํ นาวิกคฺคา โหติ อภิกฺกมฺนฺหํ วา อภิกฺกมฺคฺติ ปฏฺิภกฺมฺนฺหํ วา ปฏฺิภกฺมฺคฺติ จิตฺํ วา จิโตคิ อฺปฺนฺพฺนฺหานํ สําริวิกานํ เวทนานํ ทฺกฺกขานํ ทิพฺพานํ ชฺรานํ กญฺจกานํ อสํธาตํ อมณาปํ ปาณฺหฺรณํ อนฺธิวาสกฺชาติโก โหติ อิเมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺเจหฺญฺเคหิ สฺมนฺนาคโต คิถาโน ทฺปฺนฺจฺชาโก โหติ ๑ ปญฺเจหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สฺมนฺนาคโต คิถาโน สฺปฺนฺจฺชาโก โหติ สฺปฺปายการี โหติ สฺปฺปายเย มคฺคํ ชานาติ เกสฺสชฺชํ ปฏฺิเสวิตา โหติ อตฺตถกามสฺส คิถานุปรชฺชาตสฺส ยถาภฺตํ อพาธํ นาวิกคฺคา โหติ อภิกฺกมฺนฺหํ วา อภิกฺกมฺคฺติ ปฏฺิภกฺมฺนฺหํ .วา ปฏฺิภกฺมฺคฺติ

๑๖๗] จิวรกษณฺฐกํ คิตานุปรุชฺชาภานํ กาทกคปคฺคจิวรทานกกา ๒๒๘

จิตํ วา จิโคติ อฺปฺปนฺนํ สํวริภานํ เวทนํ ทฺกฺขณํ ทิพฺพานํ
ขรณํ กฺกฺกณํ อสํตํ อมนํ ปาณฺทรณํ อธิวาสกฺขาติโก โหติ
อิเมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจทฺทฺเทหิ สมนฺนาคโต คิตานุ สฺปฺชฺชาโก
โหติ ฯ ปญฺจทฺทฺเทหิ ภิกฺขเว อฺงคฺเทหิ สมนฺนาคโต คิตานุปรุชฺชาโก นาทํ
คิตานํ อฺปฺชฺชาคํ น ปฏฺิพฺโต โหติ เกสฺสทฺทฺ สํวริชฺชาคํ สฺปฺปายา-
สฺปฺปายํ น ชานาติ อสฺปฺปายํ อฺปนํเมติ สฺปฺปายํ อฺปนํเมติ อามิ-
สฺนฺคโร คิตานํ อฺปฺชฺชาเชติ โน เมคฺคจฺจิตฺโต เชคฺคจฺจํ โหติ อฺจฺจวํ
วา ปสฺสํวํ วา เขฬํ วา วนฺตํ วา นีหํคํ น ปฏฺิพฺโต โหติ
คิตานํ กาทน กาทํ อมฺมिया กาย สนฺทสฺสํคํ สมาทเปคํ สมนฺคฺเตเชคํ
สฺมฺบหํคํ อิเมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจทฺทฺเทหิ สมนฺนาคโต คิตา-
นุปรุชฺชาโก นาทํ คิตานํ อฺปฺชฺชาคํ ฯ ปญฺจทฺทฺเทหิ ภิกฺขเว อฺงคฺเทหิ
สมนฺนาคโต คิตานุปรุชฺชาโก อตํ คิตานํ อฺปฺชฺชาคํ ปฏฺิพฺโต โหติ
เกสฺสทฺทฺ สํวริชฺชาคํ สฺปฺปายาสฺปฺปายํ ชานาติ อสฺปฺปายํ อฺปนํเมติ
สฺปฺปายํ อฺปนํเมติ เมคฺคจฺจิตฺโต คิตานํ อฺปฺชฺชาเชติ โน อามิสมฺนฺคโร
อเชคฺคจฺจํ โหติ อฺจฺจวํ วา ปสฺสํวํ วา เขฬํ วา วนฺตํ วา นีหํคํ
ปฏฺิพฺโต โหติ คิตานํ กาทน กาทํ อมฺมिया กาย สนฺทสฺสํคํ
สมาทเปคํ สมนฺคฺเตเชคํ สฺมฺบหํคํ อิเมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจ-
ทฺทฺเทหิ สมนฺนาคโต คิตานุปรุชฺชาโก อตํ คิตานํ อฺปฺชฺชาคฺคฺคฺคํ ฯ

[๑๖๗] เตน โช ปน สมฺเยน เทว ภิกฺขุ โกสฺสํคํ สนปเทสฺ
อฺทฺทฺชานมคฺคปฏฺิพฺนํ โหนฺติ ฯ เค อภฺยตฺวํ อวาสํ อฺปคฺคจฺจํ ฯ

๑๖๗] จีวรกษุณฺณํ คิถานุปฏฺฐากานํ กาสกตปคฺคตจีวรทานกถา ๒๓๑

ธารยามตี ๑ เตน โข ปน สมเยน อญฺเฏตโร สํมณโร
กาถกโต โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ สํมณเรสุ
ภิกฺขเว กาสกเต สงฺโฆ สํมี ปคฺคตจีวเร อปปีจ คิถานุปฏฺฐากา
พหุปการวา ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆเณ จีวรญฺจ ปคฺคตญฺจ
คิถานุปฏฺฐากานํ ทาคู ๑ เหวญฺจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพํ ๑ เตน
คิถานุปฏฺฐากเณ ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุตฺตมมิตฺวา เหวมสุตฺต วจฺนีโย
อิตฺถนุณาโม ฆนฺเต สํมณโร กาสกโต อิทํ ตสฺส จีวรญฺจ
ปคฺคโต จาติ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพณ สงฺโฆ ณาเปตพฺโฝ
สุณฺนาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนุณาโม สํมณโร กาสกโต
อิทํ ตสฺส จีวรญฺจ ปคฺคโต จ ๑ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตกถํ สงฺโฆ
อิมํ จีวรญฺจ ปคฺคตญฺจ คิถานุปฏฺฐากานํ ททेषฺย ๑ เเฮสา ฅคฺติ ๑
สุณฺนาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนุณาโม สํมณโร กาสกโต
อิทํ ตสฺส จีวรญฺจ ปคฺคโต จ ๑ สงฺโฆ อิมํ จีวรญฺจ ปคฺคตญฺจ
คิถานุปฏฺฐากานํ เทติ ๑ ยตฺถายสฺมโต ฆมคิ อิมสฺส จีวรสฺส
จ ปคฺคตสฺส จ คิถานุปฏฺฐากานํ ทานํ โสฺ คฺคณฺหสฺส ยสฺส
นภฺตมคิ โสฺ ภาเสยฺย ๑ ทินฺนํ อิทํ สงฺฆเณ จีวรญฺจ ปคฺคโต
จ คิถานุปฏฺฐากานํ ๑ ฆมคิ สงฺฆสฺส ตสฺมา คฺคณฺหํ ๑ เหวเมคํ
ธารยามตี ๑ เตน โข ปน สมเยน อญฺเฏตโร ภิกฺขุ จ สํมณโร
จ คิถานํ อุตฺตมมิตฺวา ๑ โสฺ เคหิ อุตฺตมมิตฺวา กาสกกาถิ ๑
อถโฆ ตสฺส คิถานุปฏฺฐากสฺส ภิกฺขุโน เขตทโหสิ กถํ นุ โข

คิตานุฏฐากถุส ถามเนรตุส จัวรปฏิวิโส ทาทพุโพติ ๑ ภควโต
 เขตมตุถิ อารุเจตุ ๑ อหุชานามิ ภิกขเว คิตานุฏฐากถุส ถามเน-
 รตุส ถมถิ ปฏิวิสิ ทาทนุติ ๑ เคน โช ปน ถมเยน อณฺเวยโร
 ภิกขุ พหุณฺโช พหุปริกขารุ กาทถโต โหติ ๑ ภควโต
 เขตมตุถิ อารุเจตุ ๑ ภิกขุสตุส ภิกขเว กาทถเต สฺงโฆ ถามิ
 ปตฺตจิวเร อปปี คิตานุฏฐากา พหุปรการา ๑ อหุชานามิ ภิกขเว
 สฺงฆเน ติจิวรณฺจ ปตฺตณฺจ คิตานุฏฐากานิ ทาทุ ยิ คคฺค
 ถนุณฺจํ ถนุปริกขาริ ตํ ถมฺมุชฺฐิถเนน สฺงฆเน ภาเชตุ ยิ คคฺค
 ครุณฺจํ ครุปริกขาริ ตํ อากตนาคคตุส จาคฺคทิสตุส สฺงฆตุส
 อวิตุสชฺฐิกิ อเวภงคิกนุติ ๑

[๑๖๘] เคน โช ปน ถมเยน อณฺเวยโร ภิกขุ นคฺโค หุตุวา
 เยน ภควา เคนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตุวา ภควนุติ เขตทโวจ
 ภควา ฆนฺเต อเนกปริยาเยน อปปีจตุสตุส สฺนคฺคฺจตุสตุส สตุเตชตุส
 ชฺฐตุสตุส ปาสาทิกตุสตุส อปจยตุสตุส วิริยารมฺภตุสตุส วณฺณวาทิ อิทํ
 ฆนฺเต นคฺคิยํ อเนกปริยาเยน อปปีจตุตาย สฺนคฺคฺจตุตาย สตุเตชต
 ชฺฐตุตาย ปาสาทิกตายน อปจยตย วิริยารมฺภตย สฺวตฺตคฺคิ สํช
 ฆนฺเต ภควา ภิกขุณิ นคฺคิยํ อหุชานาคฺคิ ๑ วิครหิ พุทฺโช ภควา
 อหุชจตุสตุส โมชปฺริสตุส ๑เป๑ ถถิ หิ นาม ตวํ โมชปฺริสตุส นคฺคิยํ ติตฺตฺติย-
 สฺมาทานํ สฺมาทิตฺตฺตฺติสฺส เนคํ โมชปฺริสตุส อปฺปลถฺนุณานํ วา ปสํทตย
 ๑เป๑ วิครหิตฺตวา ชฺมฺมํ ถถิ ถควา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกขเว

นฤคิยํ ทิตติคุณธรรมาทานํ ธรรมาทิตตพฺพํ โย ธรรมาทิตเตยฺย อปาคฺคิต
 กุตฺตจฺจยสฺสํสาติ ฯ เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏคโร ภิกฺขุ กุตฺตจฺจํ นิวา
 เสตฺวา ฯ เป ฯ วากจฺจํ นิวาเสตฺวา ฯ เป ฯ ผลกจฺจํ นิวาเสตฺวา
 ฯ เป ฯ เกสํกมฺพตํ นิวาเสตฺวา ฯ เป ฯ วาถกมฺพตํ นิวาเสตฺวา ฯ เป ฯ
 อุตฺตปภกฺขํ นิวาเสตฺวา ฯ เป ฯ อชินฺนุชฺชิปํ นิวาเสตฺวา เยน ภควา
 เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ ภควา ภนฺเต
 อเนกปริยาเยน อปฺเปจฺจฺจสฺสํ สมนฺนุจฺจสฺสํ สตฺเตชฺชสฺสํ ชฺชสฺสํ ปาสําทิ
 กสฺสํ อปฺจยสฺสํ วิริยารมฺภสฺสํ วณฺณวาทิ อิทํ ภนฺเต อชินฺนุชฺชิปํ
 อเนกปริยาเยน อปฺเปจฺจฺจตาย สมนฺนุจฺจตาย สตฺเตชฺชาย ชฺชตฺตาย
 ปาสําทิกตาย อปฺจยาย วิริยารมฺภาย สํวตฺตติ สํวชฺ ภานฺเต
 ภควา ภิกฺขุณฺโณ อชินฺนุชฺชิปํ อนฺุชานาคฺคิตฺติ ฯ วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา
 อนฺุชฺจฺจวิกํ โมชฺสปริตฺ ๑ เป ฯ กถํ หิ นาม กฺวํ โมชฺสปริตฺ อชินฺนุชฺชิปํ
 ทิตติยทฺทชฺชํ ชาเรตฺสฺสํ เหนตํ โมชฺสปริตฺ อปฺปสํนฺนํ วา ปสําทาย
 ๑ เป ฯ วิคฺรหิตฺวา ชฺมมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
 อชินฺนุชฺชิปํ ทิตติยทฺทชฺชํ ชาเรตฺพพํ โย ชาเรยฺย อปาคฺคิต กุตฺตจฺจ
 ยสฺสํสาติ ฯ เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏคโร ภิกฺขุ อกฺกนํ
 นิวาเสตฺวา ๑ เป ฯ โปคฺคกํ นิวาเสตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ ภควา ภนฺเต อเนกปริยาเยน
 อปฺเปจฺจฺจสฺสํ สมนฺนุจฺจสฺสํ สตฺเตชฺชสฺสํ ชฺชสฺสํ ปาสําทิกสฺสํ อปฺจยสฺสํ
 วิริยารมฺภสฺสํ วณฺณวาทิ อชินฺนุชฺชิปํ ภานฺเต โปคฺคโก อเนกปริยาเยน

๒ปปีจฺจคตย สฺนคฺคฺชตย สฺตฺเตชย ฐตคฺคตย ปาสาทิกตย ๒ป-
 จยย วิริยารมฺภาย สํวคฺคตติ สํชฺ ภาเน ภาควา ภาคฺชุนํ ๒ปคฺคกํ
 ๒นุชานาคฺคตติ ๑ ๒คฺคทหิ พุทฺโธ ภาควา ๒นุจฺจคคิกํ ๒มชฺปฺริสฺ
 ๑เป๑ กถํ หิ นาม คฺคํ ๒มชฺปฺริสฺ ๒ปคฺคกํ นิวาเสสฺสฺสฺสฺติ เนคํ
 ๒มชฺปฺริสฺ ๒ปคฺคคฺคคานํ ๒ว ปสาทาย ๑เป๑ ๒คฺคทหิตฺวา ๒มมํ
 กถํ กถฺวา ภาคฺชุน ๒ชามนุคฺคตติ น ภาคฺชเว ๒ปคฺคโก นิวาเสศฺพฺโพ
 โย นิวาเสยฺย ๒ปคฺคตติ ๒กฺคกฺคคฺคคฺคตติ ๑

[๑๖๘] เตน โช ปน สฺมเยน ๒พฺพคฺคคิยา ภาคฺชุน สฺพพฺนํคคานิ
 จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ สฺพพฺปํคคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ สฺพพฺโถหิตคานิ
 จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ สฺพพฺมณฺเชฏฺจคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ สฺพพ-
 กณฺหานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ สฺพพฺมหารงฺครคฺคคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ
 สฺพพฺมหานามรคฺคคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ ๒จฺจคคินฺนทสาณิ จีวรานิ
 ๒ชารฺเนตติ ทํชทสาณิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ ๒ปฺปฺพทสาณิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ
 ๒ผนทสาณิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตติ กณฺจุกํ ๒ชารฺเนตติ ๒คิรฺวํกํ ๒ชารฺเนตติ
 ๒เวจฺจํ ๒ชารฺเนตติ ๑ ๒มฺนุสฺสํ ๒คฺคชฺฌายนุตติ ๒ชียนุตติ ๒วิปาเจนุตติ ๒เสยฺยถาปํ
 คิหิ กามโกคิโนตติ ๑ ๒ภาควโถ ๒เขตมคฺคกํ ๒ชาโรเจสฺสํ ๑ น ภาคฺชเว
 สฺพพฺนํคคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตพฺพานิ น สฺพพฺปํคคานิ จีวรานิ
 ๒ชารฺเนตพฺพานิ น สฺพพฺโถหิตคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตพฺพานิ น
 สฺพพฺมณฺเชฏฺจคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตพฺพานิ น สฺพพฺกณฺหานิ จีวรานิ
 ๒ชารฺเนตพฺพานิ น สฺพพฺมหารงฺครคฺคคานิ จีวรานิ ๒ชารฺเนตพฺพานิ น

๑๗๐] จักรกษณรทํ วจฺลํ ฤคฺถานํ อนุปฺปนฺนจิวรกา ๒๓๕

สฺพพมทานามรคฺถานิ จิวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น อจฺฉินฺนทสฺถานิ
จิวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น ทักฺขทสฺถานิ จิวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น
ปฺปฺพมทสฺถานิ จิวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ น ผณทสฺถานิ จิวรานิ ชาเรตฺตพฺพานิ
น กณฺญกํ ชาเรตฺตพฺพํ น ติริวฺทกํ ชาเรตฺตพฺพํ น เวชนํ ชาเรตฺตพฺพํ
โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๗๐] เตน โข ปน สฺมเยน วจฺลํ ฤคฺถา ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จิวเร ปกฺกมฺหุติปํ วิพฺภมฺหุติปํ กาลํปํ กโรนฺติ สํมณฺเวยปํ ปฏฺิขานฺหุติ
สิทฺถํ ปจฺจกฺขาทกามํ ปฏฺิขานฺหุติ อนฺติมวคฺคํ อชฺฌมาปฺปนฺนกาปํ
ปฏฺิขานฺหุติ อุมฺมคฺคกามํ ปฏฺิขานฺหุติ ฆิตฺตฺตจิตฺตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ
เวทนฏฺฐาปํ ปฏฺิขานฺหุติ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกฺขิตฺตกาปํ ปฏฺิ-
ขานฺหุติ อปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺกฺขิตฺตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ ปาปํกาย
ทฺธิจฺฉิยา อปฺปฏฺินิสฺสํคฺเค อุกฺกฺขิตฺตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ ปณฺฑิตกาปํ ปฏฺิ-
ขานฺหุติ เถยฺยสํวาสฺกามํ ปฏฺิขานฺหุติ คิคฺคิยปฺกฺกมฺหุติ ปฏฺิขานฺหุติ
ติริจฺฉานคฺคกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ มาคฺคฆาตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ ปิตฺตฆาตกาปํ
ปฏฺิขานฺหุติ อรฺหณคฺคฆาตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ ภิกฺขุณฺ्हิตฺตกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ
สงฺฆเภทกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ โถหิตฺตปฺปาทกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ อุกฺกโคพฺพณ-
ชนกาปํ ปฏฺิขานฺหุติ ฯ ภคฺวโค เชตมคฺคํ อโรโรเจสฺสํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว
วจฺลํ ฤคฺโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จิวเร ปกฺกมฺหิ ฯ สฺมเต ปฏฺิรูเป
คานฺเท ทาทพฺพํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว วจฺลํ ฤคฺโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จิวเร วิพฺภมฺหิ กาลํ กโรติ สํมณฺเวยโร ปฏฺิขานาติ สิทฺถํ ปจฺจกฺขาทโก

ปฏิชานาติ อนฺติมวคฺถุํ อชฺชฌาปนฺนโก ปฏิชานาติ ฯ สํโฆ สํมึ ฯ
 อึช ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จีวเร อุมฺมคฺคโก
 ปฏิชานาติ ชิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฺนฺโฆ ปฏิชานาติ อापคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อापคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก
 ปฏิชานาติ ปาปํกาย ทิวฺจียา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏิ-
 ชานาติ ฯ สฺนฺเต ปฏิวฺรูเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว
 วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จีวเร ปณฺทโก ปฏิชานาติ ฯ เปฯ
 อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ ฯ สํโฆ สํมึ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว
 วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อุนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตฺเต ปกฺกมฺติ ฯ สฺนฺเต
 ปฏิวฺรูเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ
 อุนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตฺเต วิพฺภมฺติ กาทํ กโรติ สํมณฺโร
 ปฏิชานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺกชาตโก ปฏิชานาติ อนฺติมวคฺถุํ อชฺชฌา-
 ปนฺนโก ปฏิชานาติ ฯ สํโฆ สํมึ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว วสฺสํ
 วุคฺโค ภิกฺขุ อุนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตฺเต อุมฺมคฺคโก ปฏิชานาติ
 ชิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฺนฺโฆ ปฏิชานาติ อापคฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อापคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก ปฏิ-
 ชานาติ ปาปํกาย ทิวฺจียา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ ฯ
 สฺนฺเต ปฏิวฺรูเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค
 ภิกฺขุ อุนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตฺเต ปณฺทโก ปฏิชานาติ ฯ เปฯ
 อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ ฯ สํโฆ สํมึ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว

วสัถ์ วุตถานัม ภิกขุณัม อนุปฺปนฺเน จีวเร สฺงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ๑ ตตฺถ
มนุสฺสํ เภกฺกมฺมิ ปกฺกฺเข อุกกํ เทนฺติ เภกฺกมฺมิ ปกฺกฺเข จีวริ เทนฺติ
สฺงฺฆสฺสํ เทมาติ ฯ ๑ สฺงฺฆสฺสํเสวคํ ฯ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วสัถ์ วุตถานัม
ภิกขุณัม อนุปฺปนฺเน จีวเร สฺงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ๑ ตตฺถ มนุสฺสํ เภกฺกมฺมิ
ปกฺกฺเข อุกกํ เทนฺติ ตสฺมึเยว ปกฺกฺเข จีวริ เทนฺติ สฺงฺฆสฺสํ
เทมาติ ฯ ๑ สฺงฺฆสฺสํเสวคํ ฯ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วสัถ์ วุตถานัม
ภิกขุณัม อนุปฺปนฺเน จีวเร สฺงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ๑ ตตฺถ มนุสฺสํ เภกฺกมฺมิ
ปกฺกฺเข อุกกํ เทนฺติ เภกฺกมฺมิ ปกฺกฺเข จีวริ เทนฺติ ปกฺกฺกสฺสํ เทมาติ ฯ ๑
ปกฺกฺกสฺสํเสวคํ ฯ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วสัถ์ วุตถานัม ภิกขุณัม อนุปฺปนฺเน
จีวเร สฺงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ๑ ตตฺถ มนุสฺสํ เภกฺกมฺมิ ปกฺกฺเข อุกกํ เทนฺติ
ตสฺมึเยว ปกฺกฺเข จีวริ เทนฺติ ปกฺกฺกสฺสํ เทมาติ ฯ ๑ ปกฺกฺกสฺสํเสวคํ ฯ ๑
อธิ ปน ภิกฺขเว วสัถ์ วุตถานัม ภิกขุณัม อนุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิตะ
สฺงฺโฆ ภิชฺชติ ฯ ๑ สฺพเพสฺสํ สฺมกํ ภาเชตฺตพฺพนฺติ ฯ ๑

[๑๗๑] เตน โข ปน สฺมเยน อายสฺมา เรวโต อณฺเฏตฺรสฺสํ
ภิกฺขุโน หตฺถเ อายสฺมโต สํวริปฺกฺกสฺสํ จีวริ ปาเหสิ อิมิ จีวริ
เถรสฺสํ เทหิติ ฯ ๑ อถ โข โส ภิกฺขุ อนฺตรามคฺเค อายสฺมโต
เรวตสฺสํ วิสัสาธํ ตํ จีวริ อคฺคเหสิ ฯ ๑ อถ โข อายสฺมา เรวโต
อายสฺมตา สํวริปฺกฺกเตน สฺมาคฺคฺทฺวา ปุจฺฉิ อหํ ภนฺเต เถรสฺสํ
จีวริ ปาเหสิ สฺมปฺกฺกํ ตํ จีวริ นฺติ ฯ ๑ นานฺหํ อายสฺมา จีวริ
ปสฺสํมํติ ฯ ๑ อถ โข อายสฺมา เรวโต ตํ ภิกฺขุํ เเขตทฺวา อหํ

๒๓๕
 อากุโล อายตุมโต หตุเถ เถรสถ จีวร ปาหะตี กหนตัม จีวรนติ ๑
 อหัม ภนเต อายตุมโต วิสุตัสสา ตัม จีวร อคฺคเหตฺตินฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคัม อารโจะตุ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ
 จีวร ปหิณฺติ อิมัม จีวร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิติ ๑ โส อนุตฺรา-
 มคฺเค โย ปหิณฺติ คสฺส วิสุตัสสา คณฺหาติ สฺสคฺคหิตัม ๑
 ยสฺส ปหิยฺติ คสฺส วิสุตัสสา คณฺหาติ ทฺสกฺคหิตัม ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จีวร ปหิณฺติ อิมัม จีวร อิตฺถนฺ-
 นามสฺส เทหิติ ๑ โส อนุตฺรามคฺเค ยสฺส ปหิยฺติ คสฺส วิสุตัสสา
 คณฺหาติ ทฺสกฺคหิตัม ๑ โย ปหิณฺติ คสฺส วิสุตัสสา คณฺหาติ
 สฺสคฺคหิตัม ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จีวร ปหิณฺติ
 อิมัม จีวร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิติ ๑ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณาติ
 โย ปหิณฺติ โส กาสกโตติ คสฺส มตฺกจีวร อธิจฺฉาติ
 สฺสวธิจฺฉิตัม ๑ ยสฺส ปหิยฺติ คสฺส วิสุตัสสา คณฺหาติ ทฺสกฺคหิตัม ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จีวร ปหิณฺติ อิมัม
 จีวร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิติ ๑ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณาติ ยสฺส
 ปหิยฺติ โส กาสกโตติ คสฺส มตฺกจีวร อธิจฺฉาติ ทฺสวธิจฺฉิตัม ๑
 โย ปหิณฺติ คสฺส วิสุตัสสา คณฺหาติ สฺสคฺคหิตัม ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จีวร ปหิณฺติ อิมัม จีวร อิตฺถนฺ-
 นามสฺส เทหิติ ๑ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณาติ อุกฺโก กาสกคาติ
 โย ปหิณฺติ คสฺส มตฺกจีวร อธิจฺฉาติ สฺสวธิจฺฉิตัม ๑ ยสฺส

๑๗๒] จีวรภขนุภัง จีวรสุตฺตํ อฏฺฐปาทย อฏฺฐ มาติกา ๒๓๘

ปหฺยติ คตฺถํ มตฺตจิวํ ๑ อธิจฺฉาติ ๑ ทฺวริจฺฉิตํ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสุตฺตํ หตฺถเก จิวํ ปหิณฺติ อิมํ จิวํ อิตฺตณฺ-
นามสุตฺตํ ทมฺมํติ ๑ โส อนฺตรามคฺเค โย ปหิณฺติ คตฺถํ วิสุตฺตํ
คณฺหาติ ๑ ทฺถุคฺคิตํ ๑ ยสุตฺตํ ปหฺยติ คตฺถํ วิสุตฺตํ คณฺหาติ
สุคฺคิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสุตฺตํ หตฺถเก จิวํ ปหิณฺติ
อิมํ จิวํ อิตฺตณฺนามสุตฺตํ ทมฺมํติ ๑ โส อนฺตรามคฺเค ยสุตฺตํ
ปหฺยติ คตฺถํ วิสุตฺตํ คณฺหาติ ๑ ทฺถุคฺคิตํ ๑ โย ปหิณฺติ
คตฺถํ วิสุตฺตํ คณฺหาติ ๑ ทฺถุคฺคิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ภิกฺขุสุตฺตํ หตฺถเก จิวํ ปหิณฺติ อิมํ จิวํ อิตฺตณฺนามสุตฺตํ ทมฺมํติ ๑
โส อนฺตรามคฺเค สุณฺนาติ โย ปหิณฺติ โส กาทกฺโคติ คตฺถํ
มตฺตจิวํ ๑ อธิจฺฉาติ ๑ ทฺวริจฺฉิตํ ๑ ยสุตฺตํ ปหฺยติ คตฺถํ วิสุตฺตํ
คณฺหาติ ๑ สุคฺคิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสุตฺตํ หตฺถเก
จิวํ ปหิณฺติ อิมํ จิวํ อิตฺตณฺนามสุตฺตํ ทมฺมํติ ๑ โส อนฺตรา-
มคฺเค สุณฺนาติ ยสุตฺตํ ปหฺยติ โส กาทกฺโคติ คตฺถํ มตฺตจิวํ
๑ อธิจฺฉาติ ๑ สุวริจฺฉิตํ ๑ โย ปหิณฺติ คตฺถํ วิสุตฺตํ คณฺหาติ
๑ ทฺถุคฺคิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสุตฺตํ หตฺถเก จิวํ ปหิณฺติ
อิมํ จิวํ อิตฺตณฺนามสุตฺตํ ทมฺมํติ ๑ โส อนฺตรามคฺเค สุณฺนาติ
๑ อธิจฺฉาติ ๑ อธิจฺฉาติ ๑ ทฺวริจฺฉิตํ ๑ ยสุตฺตํ ปหฺยติ คตฺถํ
มตฺตจิวํ ๑ อธิจฺฉาติ ๑ อธิจฺฉาติ ๑ อธิจฺฉาติ ๑

[๑๗๒] อฏฺฐิมา ภิกฺขเว มาติกา จีวรสุตฺตํ อฏฺฐปาทย สํมา

เทติ กติกาย เทติ ภิกฺขวาปณฺณตฺติยา เทติ สงฺฆสฺส เทติ
 อุกฺโกตฺตสงฺฆสฺส เทติ วสฺสํ วุคฺคสฺสํ สงฺฆสฺสํ เทติ อาทิสฺสํ
 เทติ ปุคฺคสฺสํ เทติ ๑ สํมาย เทติ ยาวตฺติกา ภิกฺขุ อหฺโต-
 สัมคตา เทติ ภาเชตพฺพํ ๑ กติกาย เทติ สมนุพฺพตา อาวาสา
 สมานถาภา โหนฺติ เอกสฺมึ อวาเส ทินฺเน สพฺพตฺต ทินฺนํ
 โหติ ๑ ภิกฺขวาปณฺณตฺติยา เทติ ยตฺต สงฺฆสฺสํ ชฺวการา กฺริยฺมุติ
 ตตฺต เทติ ๑ สงฺฆสฺสํ เทติ สมนุชฺชํกุเคน สงฺเขน ภาเชตพฺพํ ๑
 อุกฺโกตฺตสงฺฆสฺสํ เทติ พหุกาปํ ภิกฺขุ โหนฺติ เอกา ภิกฺขุ
 โหติ อฺปชฺฌมํ ทาทพฺพํ ๑ พหุกาปํ ภิกฺขุณฺนํ โหนฺติ เอกา ภิกฺขุ
 โหติ อฺปชฺฌมํ ทาทพฺพํ ๑ วสฺสํ วุคฺคสฺสํ สงฺฆสฺสํ เทติ ยาวตฺติกา
 ภิกฺขุ ตสฺมึ อวาเส วสฺสํ วุคฺคา เทติ ภาเชตพฺพํ ๑ อาทิสฺสํ เทติ
 ยาคฺยา วา ภคฺเต วา ชาทฺนํเย วา จิวฺเร วา เสนาถฺเน วา
 เกสฺสฺเช วา ๑ ปุคฺคสฺสํ เทติ อิมํ จิวฺรํ อิตฺถนฺนามสฺสํ ทมฺมํติ ๑
 จิวฺรทฺตฺตํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมํ ๑
 อิมมฺหิ ชนฺธเก วตฺถุ นฺนฺนฺวติ ๑

ตสฺสํทฺทานํ

[๑๗๓] ราชคโกลิ โนคโม ทิสฺวา เวสฺสํติยํ คณฺ
 ปุณฺ ราชคหํ คนฺตฺวา วนฺนํ ตํ ปฏฺฐเวทฺธิ ๑

๑ ย. เทมาติ ๑

ปฤโต	ธำตวติกาย	อภยสูต	หิ อตุโร
ชีวคีติ	กุมารเรน	สงฺฆาโต	ชีวโก อิติ ๑
โส	หิ ตกฺกสถิตํ	อฺกฺกเหตุวา	มหาภิสโส
ตฺตฺตวสฺสติกอาพารํ		นตฺตฺตมฺเมน	นาถยิ ๑
รณฺโณ	ภคฺนุทตาพารํ	อาเถเปน	อปากมฺมิ ๑
มมณฺจ	อิตฺตภาคารณฺจ	พฺพุทฺสงฺฆณฺจปฺพุทฺสฺห	๑
ราชคโกล	จ เสฏฺฐี	อนตฺตคณฺฐิติกิจฺฉินฺตํ	
ปชฺชิสฺสโต	มหาโรคํ	ฉฏฺฐปาเนน	นาถยิ ๑
อธิการณฺจ	ตีเวยฺยํ	อภิสฺสนฺนํ	ตีเนหยิ ^๑
คีหิ	อฺปฺปฺปตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	ตํมตฺตํ	ตีเวเรจฺฉนํ
ปกตฺตฺตํ	วํ ยาจิ	ตีเวยฺยณฺจ	ปฏฺฐิตฺตฺตฺต
จักรณฺจ	คิหิทานํ	อนฺนณฺณวตี	ตตฺตคโ
ราชคเห	ชนปเท	พหุ	อฺปฺปฺปชฺชิติ จีวํ ๑
ปาวาโร	โกถียณฺจเว	โกชโว	อชฺชมกาสิตํ
อฺจฺจวจา	จ ตํมตฺตฺตฺต	นาคเมตฺตํ	คเมตฺตํ ๑
ปจฺฉมํ	ปจฺฉนา	สทิสฺสา	กตฺตภา ๑
ภณฺฑาการํ	อจฺจตฺตณฺจ	วฺจฺจสา	เปเนติ ตเถว ๑
อฺจฺจสฺสนฺนํ	โกถาหตฺตณฺจ	กถํ	ภาเช กถํ ทเท
ตํกาทิเรกภาเคน		ปฏฺฐิตฺตํ	กถํ ทเท

๑ ย. ตีเนหติ ๑

ฉกณน ตีตฺถนํ ๑	อตุตฺตริตฺตํ น ชานเว
โอโรเปนฺตา ภาชนนฺ๑	ปาคิยา ๑ ฉมาย ๑
อฺปจิกา มชฺเช ชีรฺนติ	เอกโต ปตฺติเนน ๑
มฺรุตํฉานินฺนํจิปฺพชฺชา	อทฺทสํสํ อฺภณฺจติเต
วํมํสํสํวา สํกฺยมนฺนิ	อนฺนณฺณวํสํ คิจํจํ
อณฺณเนน อติเรเกน	อฺปฺปชฺชชฺชิ ฉิทฺทเมว ๑
จาทฺททํไป วํ ยาจิ	ทาทฺทํ วสฺสํสํสํจํ
อากนฺนคฺคํคิถานํ	อฺปฺปจํจกณฺ๑ เกสฺสชฺชํ
อฺจํ อทฺทสํจํ ๑	ปณฺนํคํ อคิฉฺททกํ
อตุตฺถกจฺจ มุขํ ไชมํ	ปริปฺปนฺนํ อธิจฺจํ
ปจฺฉิมํ กโต ครุโก	วิกณฺโณ สํคฺคโมทวิ
อฺชชฺชติ นปฺปโหนฺติ ๑	อนฺนวาริกํ พหฺนํ ๑
อนฺนชฺวเน อสฺสคิยา	เอโก วสฺสํ อฺจฺจมฺหิ ๑
เทว ภาคฺคา ราชคฺเค	อฺปนฺนํโท ปฺนํ ทฺวิสฺ
อฺจฺฉิฉิภาโร คิถาโน	อฺโภ เจว คิถายนา
นคฺคา อฺจฺฉา วากจํ	ผลกํ เกสฺสมฺพตํ
วาลอฺจฺจกปฺกชฺชณฺ๑	อชฺฉิมํ อกฺกนํสํ
ไปคฺคกํ นํสํคณฺ๑	โถทิกํ มณฺณชฺชชฺเชน ๑
กณฺหา มหารจฺจนาม-	อจฺฉินฺนทสฺสิกา คธา

๑ ย. ผลโก ๖

ที่ขปุปฺยณตสา	กณฺจุติวีฏฺเวจฺนํ
อนฺปุปฺยเน ปกฺกมฺติ	สงฺโฆ ภิชฺชติ คาวเท
ปกฺกเช ททฺนฺติ สงฺฆสฺส	อายสฺมา เวโต ปหิ
วิสฺสาสคาหาธิฏฺฐาติ	อฏฺฐจฺ จิวรมฺติกาติ ฯ

จมนเปยยกุขนธกั

[๓๗๕] เคน สมนเยน พุทฺโธ ภควา จมนปายั วิหริติ คคฺคฺราย
 โปกฺขรณินา ตีเร ฯ เคน โส ปน สมนเยน กาสีสุ ชนปเทสุ
 วาสภคาโม นาม โหติ ฯ ตตฺถ กสฺสํปโคตฺโต นาม ภิกฺขุ
 อาวาสโก โหติ ตมฺหิพฺพุโธ อุตฺตํกํ อาปนฺโน กินฺติ อนาคตา
 จ เปตฺตา ภิกฺขุ อากฺขณฺณํ อากตา จ เปตฺตา ภิกฺขุ มาสุ
 วิหเรยฺยํ อยฺนํ อาวาโส อุกฺกมฺมํ วิรุพฺพํ เวปฺตุลํ อาปชฺเชยฺยาติ ฯ
 เคน โส ปน สมนเยน สมนฺพฺพตา ภิกฺขุ กาสีสุ จาริกํ จรมาณา
 เยน วาสภคาโม ตทวสฺสํ^๑ ฯ อทฺทสา โส กสฺสํปโคตฺโต
 ภิกฺขุ เต ภิกฺขุ ทูโรโต ว อากฺขณฺนเต ทิสฺสุวาน อาสนํ ปณฺณวาเปตี
 ปาโททกํ ปาทปํจํ ปาทกถิตกํ อฺปนิกฺขมฺปี ปจฺจุคฺคณฺนคฺคา ปตฺตจิวฺร
 ปฏิกฺคเหตี ปานํเยน อาปฺจฺนิ นหาเน อุตฺตํกํ อกาสิ อุตฺตํกํมฺปี
 อกาสิ ยาคฺญา ขาทนํเย ภคฺคสฺมึ ฯ อถโส เตสํ อากฺขณฺนกาณํ
 ภิกฺขุณํ เขตฺทโหสิ ภทฺทโก โส อยํ อาวุโส อาวาสโก ภิกฺขุ
 นหาเน อุตฺตํกํ กโรติ อุตฺตํกํมฺปี กโรติ ยาคฺญา ขาทนํเย
 ภคฺคสฺมึ นนฺท มยํ อาวุโส อีเชว วาสภคาเม นินฺวสํ กปฺเป
 มาติ ฯ อถโส เต อากฺขณฺนกา ภิกฺขุ ตตฺถเวว วาสภคาเม นินฺวสํ
 กปฺเปสฺสุ ฯ อถโส กสฺสํปโคตฺตสฺส ภิกฺขุโน เขตฺทโหสิ โย โส

๑ ย. ตทวสฺสํ ๑

อิมเอส อากนุตฺตกานัน ภิกขุณฺโณ อากนุตฺตกถิตมโถ โส ปฏฺธิปฺปสฺสฺสทฺโธ
 เยปฺปีเม โคจเว อปฺปกตฺตณฺณโน เตทานีเม โคจเว ปกตฺตณฺณโน
 ทฺตฺตวโร โช ปน ปฺรทฺตเสสฺส ยาวชิวํ อุตฺตฺตฺตฺตํ กาทฺตํ วิญญตฺตติ จ
 มนุสฺสฺสํ อมณาปา ยนฺนุนาหํ น อุตฺตฺตฺตํ กเวยฺยํ ยาคฺคยา
 ชาทฺตีเย ภตฺตฺตมฺมิตฺติ ๑ โส น อุตฺตฺตฺตํ อกาสิ ยาคฺคยา ชาทฺตีเย
 ภตฺตฺตมฺมิ ๑ อถโช เตสฺส อากนุตฺตกานัน ภิกขุณฺโณ เขตฺทโหสิ ปุพฺเพ
 ชฺววยํ อากุโส อากาสิกโถ ภิกขุ นหานเ อุตฺตฺตฺตํ กโรติ อุตฺตฺตฺตํปฺปี
 กโรติ ยาคฺคยา ชาทฺตีเย ภตฺตฺตมฺมิ โสทานายํ น อุตฺตฺตฺตํ กโรติ
 ยาคฺคยา ชาทฺตีเย ภตฺตฺตมฺมิ ทฺตฺตฺตฺตฺตํ อากุโส อากาสิกโถ
 ภิกขุ นนฺท มยํ อากุโส อิมํ อากาสิกํ ภิกขุ อุกฺขิปามาติ ๑
 อถโช เต อากนุตฺตกา ภิกขุ สฺนฺนปิตฺตฺตวา กัสสปโคตฺตํ ภิกขุ
 เขตฺทโวจุ ปุพฺเพ โช ตฺตํ อากุโส นหานเ อุตฺตฺตฺตํ กโรติ
 อุตฺตฺตฺตํปฺปี กโรติ ยาคฺคยา ชาทฺตีเย ภตฺตฺตมฺมิ โสทานิ ตฺตํ น
 อุตฺตฺตฺตํ กโรติ ยาคฺคยา ชาทฺตีเย ภตฺตฺตมฺมิ อปฺปตฺตํ ตฺตํ อากุโส
 อปฺปนฺโน ปสฺสเสตฺตํ อปฺปตฺตมฺมิตฺติ ๑ นตฺติ เม อากุโส อปฺปตฺตติ
 ยมํ ปสฺสเสยฺยมฺมิตฺติ ๑ อถโช เต อากนุตฺตกา ภิกขุ กัสสปโคตฺตํ
 ภิกขุ อปฺปตฺตติยา อทฺตฺตเน อุกฺขิปีสฺส ๑ อถโช กัสสปโคตฺตสฺส
 ภิกขุโน เขตฺทโหสิ อหํ โช เขตํ น ชานามิ อปฺปตฺตติ วา
 เขตฺส อปฺปตฺตติ วา อปฺปนฺโน จมฺหิ อปฺปนฺโน วา อุกฺขิตฺตโค

๑ ส. ย. ไปตฺตเกยํ ปาโส น โหติ ๑

จุมฺหิ อญฺจชฺชิตฺโต วา ชมฺมิเกน วา อชฺชมฺมิเกน วา กุปฺเปเน
 วา อกุปฺเปเน วา จานารฺเหเน วา อจฺจฺจานารฺเหเน วา ยนฺนุหนาทํ
 จมฺบิ คณฺตุวา ภคฺวณฺตํ เอตมฺตณฺํ ปุจฺเจยฺยณฺติ ฯ อถ โช กถํสฺส-
 โคตฺโต ภิกฺขุ เตนํสํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจํวฺรมาทาย เยน จมฺปา
 เตน ปกฺกามิ อญฺปุพฺเพเน เยน จมฺปา เยน ภคฺวา
 เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีติ ฯ
 อจฺฉินฺณํ โช ปเนตํ พุทฺธานํ ภคฺวณฺตํ อคฺคณฺตฺเทหิ ภิกฺขุหิ
 สฺทฺธิํ ปฏฺธิสฺสโมทิตฺุ ฯ อถ โช ภคฺวา กถํสฺสโคตฺตํ ภิกฺขุํ เขตฺทโวจ
 กจฺจิ ภิกฺขุ ชมฺนํยํ กจฺจิ ยานํยํ กจฺจิสฺสि อปฺปภิตฺตมฺเถน อทฺธานํ
 อคฺโค กุโธ จ ตวํ ภิกฺขุ อคฺคจฺฉนฺตํ ฯ ชมฺนํยํ ภคฺวา ยานํยํ
 ภคฺวา อปฺปภิตฺตมฺเถน จาหํ ภนฺเต อทฺธานํ อคฺโค อตฺถิ ภนฺเต
 กถํสฺสํ ชนฺปเทสฺสุ วาสภคาโม นาม ตตฺถาหํ อวาสิโก คณฺติ-
 พฺทฺชโช อุตฺตํกํ อานฺโนนํ กิณฺติ อนาคตา จ เปสฺสตา ภิกฺขุ
 อคฺคจฺฉยฺยํ อคฺคตา จ เปสฺสตา ภิกฺขุ ฉาสฺสุ วิหเรยฺยํ อยณฺจ
 อวาโส อุกฺกมฺมํ วิรุพฺพํ เวปฺปสฺสํ อานฺชฺชเยยฺยติ อถ โช ภนฺเต
 สฺมฺพหฺตฺวา ภิกฺขุ กถํสฺสํ จาริกํ จรฺมานา เยน วาสภคาโม
 คทวสฺสํ อทฺทสฺสํ โช อหํ ภนฺเต เต ภิกฺขุ ทฺวโร ๑ อคฺคจฺฉนฺเต
 ทิสฺสุวาน อสํนํ ปณฺณวาเปสฺสิ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิตฺกํ
 อฺปนิกฺขิปปิ ปจฺจจฺจคฺคณฺตฺวา ปตฺตจํวฺรํ ปฏฺธิคฺคเหสฺสิ ปานํเยน อานฺจฺฉนฺ
 นหาเน อุตฺตํกํ อกาสํ อุตฺตํกํปิ อกาสํ ยาคฺยุยา ชาทมนฺเย

ภคตฺถมึ อถโช เตส ภนุเต อคนุคฺคกานั ภิกขุณั เขตทโหสิ
 ภททโก โช อัย อวฺโส อวาสโก ภิกขุ นหาเน อุตฺตฺถกั กโรติ
 อุตฺตฺถกัปึ กโรติ ยาคุยา ขาทนึเย ภคตฺถมึ หนท มย อวฺโส
 อิวเว วาสภคาเม นิวาส กปฺเปมาติ อถโช เต ภนุเต อคนุคฺคา
 ภิกขุ ตคฺเคเว วาสภคาเม นิวาส กปฺเปสฺสุ ตสฺส มยหึ ภนุเต
 เขตทโหสิ โย โช อิมส อคนุคฺคกานั ภิกขุณั อคนุคฺคกิตมโก
 สอ ปรหฺมปสฺสทฺโช เยปึเม โคจเว อปฺปกตตณฺณโน เตทานึเม
 โคจเว ปกตตณฺณโน ทุกฺกรั โช ปน ปรกฺกเตสฺส ยาวชิว อุตฺตฺถกั
 กาคุ วิมฺบคฺคติ จ มนุสฺสานั อมนาปา ยนฺนุนาหึ น อุตฺตฺถกั
 กเรยยึ ยาคุยา ขาทนึเย ภคตฺถมึ สอ โช อหึ ภนุเต น อุตฺตฺถกั
 อกาสิ ยาคุยา ขาทนึเย ภคตฺถมึนฺนิติ อถโช เตส ภนุเต
 อคนุคฺคกานั ภิกขุณั เขตทโหสิ ปุพฺเพ ขวาย อวฺโส อวาสโก
 ภิกขุ นหาเน อุตฺตฺถกั กโรติ อุตฺตฺถกัปึ กโรติ ยาคุยา ขาทนึเย
 ภคตฺถมึ สอทานายึ น อุตฺตฺถกั กโรติ ยาคุยา ขาทนึเย
 ภคตฺถมึ ทุฏฺฐสอทานายึ อวฺโส อวาสโก ภิกขุ หนท มย
 อวฺโส อิมึ อวาสกั ภิกขุ อุกฺขิปามาติ อถโช เต ภนุเต
 อคนุคฺคา ภิกขุ สมนฺนิติตฺวา มึ เขตทโวจึ ปุพฺเพ โช ควึ
 อวฺโส นหาเน อุตฺตฺถกั กโรติ อุตฺตฺถกัปึ กโรติ ยาคุยา
 ขาทนึเย ภคตฺถมึ สอทานิ ควึ น อุตฺตฺถกั กโรติ ยาคุยา
 ขาทนึเย ภคตฺถมึ อวปคฺติ ควึ อวฺโส อวปฺนโน ปสฺสเสติ

อาปคฺติหฺนติ นคฺติ เม อาวุโส อาปคฺติ ยมหํ ปสฺสเสยฺยหฺนติ
 อถ โช เค ภนฺเต อาคณฺตุกา ภิกฺขุ มํ อาปคฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺขิเปสฺสุ คสฺส มยฺหํ ภนฺเต เขตทโหสิ อหํ โช เอกํ น
 ชานามิ อาปคฺติ วา เขตฺวา อนาปคฺติ วา อาปนฺโน จมฺหิ
 อนาปนฺโน วา อุกฺขิตฺโต จมฺหิ อนุกฺขิตฺโต วา ธมฺมิเกน
 วา อธมฺมิเกน วา กุปฺเปน วา อกุปฺเปน วา ชานารเหน
 วา อชฺชชานารเหน วา ยนฺนุนาหํ จมฺปิ คณฺตุวา ภควนฺคํ
 เขตมคฺคํ ปุจฺเจยฺยหฺนติ ตโต อหํ ภควา อากฺขณามํติ ฯ อนา-
 ปคฺติ เขตฺวา ภิกฺขุ เขตฺวา อาปคฺติ อนาปนฺโนหิ นสิ
 อาปนฺโน อนุกฺขิตฺโตหิ นสิ อุกฺขิตฺโต อธมฺมิเกนาหิ กมฺเมน
 อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อชฺชชานารเหน คจฺฉ คจฺฉ ภิกฺขุ คคฺเตว
 วาสฺสภคาเม นิวาสํ กปฺเปหํติ ฯ เหว ภนฺเตติ โช กสฺสปคฺคตฺโต
 ภิกฺขุ ภควโต ปฏิสสฺสณฺิตฺวา อชฺชชานารเหน ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ ภควา เยน วาสฺสภคาโม เตน ปกฺกามิ ฯ อถ โช เค
 อาคณฺตุกาหํ ภิกฺขุหํ อหุเทว กุกฺกุจฺจํ อหุ วิปฺปฏิสาโร อตฺตาภา
 วต โน น วต โน ตภา ทุสฺสทฺทํ วต โน น วต โน
 สฺสทฺทํ เย มยฺ สฺทฺทํ ภิกฺขุ อนาปคฺติกํ อวตฺตสฺสํ อการเณ
 อุกฺขิเปสฺสหา หนฺท มยฺ อาวุโส จมฺปิ คณฺตุวา ภควโต สฺนฺติเก
 อจฺจยํ อจฺจยโต เทเสมาติ ฯ อถ โช เค อาคณฺตุกา ภิกฺขุ เตชานํ
 สฺสาเมตฺวา ปคฺตจิวฺรมาทาย เยน จมฺปา เตน ปกฺกมํสฺสุ

อนุปุพเพน เยน จมฺปา เยน ภควา เตนฺปสงฺกมัสฺสุ อฺปสงฺ-
 กमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุคํ นิสฺสํทิสฺสุ ฯ อากินฺนุณฺ ไซ
 ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อากนุคฺเกหิ ภิกฺขุหิ สฺทฺธึ ปรฺยิสฺม-
 โมทิตฺุ ฯ อถไซ ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ชมนฺนํยํ
 กจฺจิ ยานฺนํยํ กจฺจิตฺถ อปฺปกิตฺมเถน อทฺธานํ อากตา กุโธ
 จ ตฺมุเท ภิกฺขเว อากจฺจณฺตํ ๑ ชมนฺนํยํ ภควา ยานฺนํยํ ภควา
 อปฺปกิตฺมเถน ๑ มยํ ภนฺเต อทฺธานํ อากตา อคฺคิ ภนฺเต
 กาสฺสํ ชนฺปะเทสฺสุ วาสฺภคาโม นาม ตโต มยํ ภควา อากจฺจณ-
 มาติ ๑ ตฺมุเท ภิกฺขเว อวาตํภํ ภิกฺขุ อฺกฺขิมฺปิเตตฺวาติ ๑ เอวํ ภนฺเตติ ๑
 กิสฺสมิ ภิกฺขเว วคฺคฺสฺสมิ กิสฺสมิ” การณฺเตติ ๑ อวคฺคฺสฺสมิ ภควา อการ-
 ณฺเตติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺจณฺวิกํ ภิกฺขเว อนนฺโตมิกํ
 อปฺปฏฺฐิมฺ ๑ สฺสํสามณฺณํ อกฺขมฺนํยํ อกรณฺนํยํ กถํ หิ นาม ตฺมุเท
 โมชปฺริสา สฺทฺธึ ภิกฺขุ อนาปคฺคิโก อวคฺคฺสฺสมิ อการณฺ อฺกฺ-
 ขิมฺปิเตสฺส เนตํ โมชปฺริสา อปฺปสฺนฺนํ นว ปสฺสาทาย ๑ เป ๑
 วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
 สฺทฺธึ ภิกฺขุ อนาปคฺคิโก อวคฺคฺสฺสมิ อการณฺ อฺกฺขิมฺปิเตพฺโพ โย
 อฺกฺขิมฺเปยฺย อปคฺคิ ทฺถกฺขสฺสํสาติ ๑ อถไซ เต ภิกฺขุ อฺกฺขยา-
 สฺนวา เอถํสํ อฺกฺขยวสฺสํภํ กวิตฺวา ภควโต ปาเทสฺสุ สิวสฺสา นิปติตฺวา
 ภควนฺตํ เอตทโวจฺ อจฺจโย โน ภนฺเต อจฺจคมา ยถาพาเต

๓ ส. ย. โปคฤเกยํ ปาไซ น โหติ ๑

ยถามูเพห ยถาอภุสเถ เย มยํ สฺพุทฺธํ ภิกฺขุํ อนาปคฺติกํ อวตฺตฺตฺมํ
 อการเณ อุกฺขิเปมิหฺวา เคสํ โน ภนฺเต ภคฺวา อจฺจยํ อจฺจยโต
 ปฏิกฺคณฺหาตุ อายตํ สํวรายาติ ฯ ตคฺชฺส ตฺมุเห ภิกฺขเว อจฺจโย
 อจฺจคฺมา ยถาพาเถ ยถามูเพห ยถาอภุสเถ เย ตฺมุเห สฺพุทฺธํ
 ภิกฺขุํ อนาปคฺติกํ อวตฺตฺตฺมํ อการเณ อุกฺขิเปตฺถ ยโต ฯ โช
 ตฺมุเห ภิกฺขเว อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถารมฺมํ ปฏิกโรถ ตํ
 โว มยํ ปฏิกฺคณฺหาม วุฑฺฒิมิ เหตฺวา ภิกฺขเว อริยสฺสํ วินเย
 โย อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถารมฺมํ ปฏิกโรติ อายตํ สํวรํ
 อวปชฺชตฺตีติ ฯ

[๑๗๕] เคน โช ปน สฺมเยน จมฺปายํ ภิกฺขุ อเวรฺรฺพานิ
 กมฺมานิ กโรนฺติ อธฺมเมเน วคฺคกมฺมํ^๑ กโรนฺติ อธฺมเมเน
 สฺมคฺคกมฺมํ^๒ กโรนฺติ ธฺมเมเน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมมปฏฺิรฺรฺปนฺน
 วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมมปฏฺิรฺรฺปนฺน สฺมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ เอโกปี
 เอกํ อุกฺขิเปติ เอโกปี เทวํ อุกฺขิเปติ เอโกปี สฺมพฺพุเต อุกฺขิเปติ
 เอโกปี สฺงฺฆํ อุกฺขิเปติ เทวํ เอกํ อุกฺขิเปนฺติ เทวํ อุกฺขิ
 อุกฺขิเปนฺติ เทวํ สฺมพฺพุเต อุกฺขิเปนฺติ เทวํ สฺงฺฆํ อุกฺขิเปนฺติ

๑-๒ สฺพพฺพุต วคฺคกมฺมฺนฺติ ฯ สฺมคฺคกมฺมฺนฺติ ฯ ทิสฺสฺนฺติ ฯ
 ตานิ ปน อฺุโปสฺถกฺขนฺนฺนเก ปาติยา น สฺเมนฺติ ฯ ตคฺถ หิ จคฺคฺคารี-
 มานิ ภิกฺขเว อฺุโปสฺถกมฺมานิ อธฺมเมเน วคฺคํ อฺุโปสฺถกมฺม-
 คุยาทิกา ปาติ ทิสฺสฺติ ฯ

๑๗๖] จมฺเปยฺยกฺขนุทฺถํ อุกฺเขปฺนียกมฺมํ กมฺมํากมฺมกถา ๒๕๑

สฺมฺพหุตาปီ เอตํ อุกฺขิปนฺติ สฺมฺพหุตาปီ เทว อุกฺขิปนฺติ สฺมฺพหุตาปီ
สฺมฺพหุเต อุกฺขิปนฺติ สฺมฺพหุตาปီ สฺงฺฆิ อุกฺขิปนฺติ สฺงฺโฆปီ สฺงฺฆิ
อุกฺขิปนฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺจนา ๑เป ๑ เต อฺชฺชฺฌายนฺติ ฐิยฺนฺติ
วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม จมฺปายํ ภิกฺขุ เขวรูปานิ กมฺมํานิ
กิริสฺสฺสฺนฺติ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ กิริสฺสฺสฺนฺติ ๑เป ๑ สฺงฺโฆปီ สฺงฺฆิ
อุกฺขิปนฺตีตฺติ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภคฺวโต เขตมฺคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑
สฺจจํ กิร ภิกฺขเว จมฺปายํ ภิกฺขุ เขวรูปานิ กมฺมํานิ กโรนฺติ
อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ๑เป ๑ สฺงฺโฆปီ สฺงฺฆิ อุกฺขิปนฺตีตฺติ ๑ สฺจจํ
ภคฺวาติ ๑ วิคฺรหิ พฺพุโธ ภคฺวา ๑เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ฐมฺมํ กถํ
กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ๑

[๑๗๖] ฐมฺเมเน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑
อธมฺเมเน เจ ภิกฺขเว สฺมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ ฐมฺเมเน
เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน เจ
ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน เจ
ภิกฺขเว สฺมคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ เอตํ อุกฺขิปนฺติ
อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ เอตํ เทว อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น ๑
กรณฺณํ ๑ เอตํ สฺมฺพหุเต อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑
เอตํ สฺงฺฆิ อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ เทวํ เอตํ
อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑ เทวํ เทว อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ
น ๑ กรณฺณํ ๑ เทวํ สฺมฺพหุเต อุกฺขิปนฺติ อกมฺมํ น ๑ กรณฺณํ ๑

เทวบี สงฆ์ อุกุชิปนุติ อกมมံ น ๑ กรณียံ ฯ สัมพหุตาบี เอกัง
 อุกุชิปนุติ อกมมံ น ๑ กรณียံ ฯ สัมพหุตาบี เทว อุกุชิปนุติ
 อกมมံ น ๑ กรณียံ ฯ สัมพหุตาบี สัมพหุเต อุกุชิปนุติ อกมมံ
 น ๑ กรณียံ ฯ สัมพหุตาบี สงฆ์ อุกุชิปนุติ อกมมံ น ๑ กรณียံ ฯ
 สงโฆบี สงฆ์ อุกุชิปนุติ อกมมံ น ๑ กรณียံ ฯ

[๑๗๗] จตุตถาริมาณี ภิกขเว กมฺมาณี อชฺมุเมเน วคฺคกมฺมํ
 อชฺมุเมเน สํมคฺคกมฺมํ ชฺมุเมเน วคฺคกมฺมํ ชฺมุเมเน สํมคฺคกมฺมํ ฯ
 ตตฺร ภิกขเว ยถิทํ อชฺมุเมเน วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกขเว กมฺมํ
 อชฺมุเมตฺตา วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐจํานารหิ น ภิกขเว เขวฺรुปํ
 กมฺมํ กาคพฺพิ น ๑ มยา เขวฺรुปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ ฯ ตตฺร
 ภิกขเว ยถิทํ อชฺมุเมเน สํมคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกขเว กมฺมํ อชฺมุเมตฺตา
 กุปฺปํ อฏฺฐจํานารหิ น ภิกขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กาคพฺพิ น ๑
 มยา เขวฺรุปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ ฯ ตตฺร ภิกขเว ยถิทํ ชฺมุเมเน
 วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกขเว กมฺมํ วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐจํานารหิ น
 ภิกขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กาคพฺพิ น ๑ มยา เขวฺรุปํ กมฺมํ
 อนุญฺญาตํ ฯ ตตฺร ภิกขเว ยถิทํ ชฺมุเมเน สํมคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกขเว
 กมฺมํ ชฺมุเมตฺตา สํมคฺคตฺตา อกุปฺปํ จํานารหิ เขวฺรุปํ ภิกขเว
 กมฺมํ กาคพฺพิ เขวฺรุปญฺจ มยา กมฺมํ อนุญฺญาตํ ฯ ตตฺรมาคิหิ
 ภิกขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กริสฺสําม ยถิทํ ชฺมุเมเน สํมคฺคกมฺมํ

๓ ส. ย. ยมิตํ ฯ

๑๗๘] จมฺเปยฺยกฺขณฺหํ นพฺพคฺคิยภิกฺขุวตฺตํ อภมฺมกถา ๒๕๓

เขวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตฺตพฺพนฺติ ฯ

[๑๗๘] เตน โช ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เขวรูปานิ
กมฺมานิ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ สมฺคฺค-
กมฺมํ กโรนฺติ ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมมปฺฏิรูปเกณ
วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมมปฺฏิรูปเกณ สมฺคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ฃตฺติ-
วิปฺนฺนํ กมฺมํ กโรนฺติ ฃนฺต
กมฺมํ กโรนฺติ ฃตฺติวิปฺนฺนํ ฃตฺติวิปฺนฺนํ ฃนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
กมฺมํ กโรนฺติ ฃนฺต
วินยา กมฺมํ กโรนฺติ ฃนฺต
ปฺฏิกฺขุจกตฺต
ภิกฺขุ ฃนฺต
หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เขวรูปานิ กมฺมานิ กโรนฺตฺตฺตฺต
วคฺคกมฺมํ กโรนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
ปฺฏิกฺขุจกตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อธฺมมิกํ กุปฺปํ ฃนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
ชลาโรเจตฺตํ ๑ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ๑เป ๑ ปฺฏิกฺขุจกตฺต
กมฺมํ กโรนฺติ อธฺมมิกํ กุปฺปํ ฃนฺตฺตฺต
ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ๑เป ๑ ฃนฺต
ตฺตฺตฺตฺตฺต ๑

[๑๗๘] อธฺมเมณ เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อภมฺมํ น จ

กรณียํ ๑ อชฺมุเมห เจ ภิกฺขเว สํคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑
 ชมุเมห เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ ชมุเมปฏิ-
 รูปเกห เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ ชมุเมปฏิ-
 รูปเกห เจ ภิกฺขเว สํคฺคกมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ ฆตฺติ-
 วิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อหุสฺสํสํวณสํปฺนฺนํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑
 อหุสฺสํสํวณวิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ฆตฺติสํปฺนฺนํ อกมฺมํ น ๑
 กรณียํ ๑ ฆตฺติวิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อหุสฺสํสํวณวิปฺนฺนํ อกมฺมํ
 น ๑ กรณียํ ๑ อณฺเฑศฺราปเฏี ภิกฺขเว ชมุมา กมฺมํ อกมฺมํ น ๑
 กรณียํ ๑ อณฺเฑศฺราปเฏี ภิกฺขเว วินยา กมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑
 อณฺเฑศฺราปเฏี ภิกฺขเว สํคฺคฺ สํสํนา กมฺมํ อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑
 ปฏิกฺขุชฺคคํ เจ ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมุเมกํ กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ อกมฺมํ
 น ๑ กรณียํ ๑

[๑๘๐] ฉยิมานิ ภิกฺขเว กมฺมมานิ อชฺมุเมกมฺมํ วคฺคกมฺมํ
 สํคฺคกมฺมํ ชมุเมปฏิรูปเกห วคฺคกมฺมํ ชมุเมปฏิรูปเกห สํคฺค-
 กมฺมํ ชมุเมห สํคฺคกมฺมํ ๑

[๑๘๑] กตมญฺจ ภิกฺขเว อชฺมุเมกมฺมํ ๑ ฆตฺติทฺทิตฺเต เจ ภิกฺขเว
 กมฺเม เอกาย ฆตฺติยา กมฺมํ กโรติ น ๑ กมฺมวาจํ อหุสฺสํสํวณเวติ
 อชฺมุเมกมฺมํ ๑ ฆตฺติทฺทิตฺเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวํหิ ฆตฺติทฺทิตฺติ กมฺมํ
 กโรติ น ๑ กมฺมวาจํ อหุสฺสํสํวณเวติ อชฺมุเมกมฺมํ ๑ ฆตฺติทฺทิตฺเต
 เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย กมฺมวาจาย กมฺมํ กโรนฺนติ น ๑ ฆตฺติ

กมุขปุตตะตา เต อนาคตา โหนฺติ ฌนฺทารหํ ฌนฺโท อนาหฺโฏ
 โหติ สํมุขัฏฺฐตา ปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ วจฺคกมฺมํ ๑ ฃตฺติจฺจฺจฺเต
 เจ ภิกฺขเว กมุเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมุขปุตตะตา เต อาคตา
 โหนฺติ ฌนฺทารหํ ฌนฺโท อนาหฺโฏ โหติ สํมุขัฏฺฐตา
 ปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ วจฺคกมฺมํ ๑ ฃตฺติจฺจฺจฺเต เจ ภิกฺขเว กมุเม
 ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมุขปุตตะตา เต อาคตา โหนฺติ ฌนฺทารหํ
 ฌนฺโท อนาหฺโฏ โหติ สํมุขัฏฺฐตา ปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ วจฺคกมฺมํ ๑
 อิทํ วจฺจฺจฺติ ภิกฺขเว วจฺคกมฺมํ ๑

[๑๘๓] กตมญฺจ ภิกฺขเว สํคฺคกมฺมํ ๑ ฃตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว
 กมุเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมุขปุตตะตา เต อาคตา โหนฺติ ฌนฺทา-
 รหํ ฌนฺโท อนาหฺโฏ โหติ สํมุขัฏฺฐตา หนฺปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ สํคฺค-
 กมฺมํ ๑ ฃตฺติจฺจฺจฺเต เจ ภิกฺขเว กมุเม ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมุข-
 ปุตตะตา เต อาคตา โหนฺติ ฌนฺทารหํ ฌนฺโท อนาหฺโฏ โหติ
 สํมุขัฏฺฐตา หนฺปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ สํคฺคกมฺมํ ๑ อิทํ วจฺจฺจฺติ ภิกฺขเว
 สํคฺคกมฺมํ ๑

[๑๘๔] กตมญฺจ ภิกฺขเว ฌมฺมปฺรูปฺเพน วจฺคกมฺมํ ๑ ฃตฺติ-
 ทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมุเม ปจฺมํ กมุขวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจฺฉา
 ฃตฺติํ จฺเปติ ยาวตฺติกา ภิกฺขุ กมุขปุตตะตา เต อนาคตา โหนฺติ
 ฌนฺทารหํ ฌนฺโท อนาหฺโฏ โหติ สํมุขัฏฺฐตา ปฏฺิฏฺโกสฺสนฺติ
 ฌมฺมปฏฺิฏฺรูปฺเพน วจฺคกมฺมํ ๑ ฃตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมุเม ปจฺมํ

กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ฅคฺคิ จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ
 กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท ฅนาหโฏ
 โหติ สฺมมฺชฺชฎฺฐา ปฏิกฺโกสฺสฺหติ ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ๑
 ฅคฺคิทฺุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา
 ฅคฺคิ จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ
 ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท ฅนาหโฏ โหติ สฺมมฺชฺชฎฺฐา ปฏิกฺโกสฺสฺหติ
 ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิจคฺคฺเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม
 ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ฅคฺคิ จเปติ ยาวติกา
 ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต ฅนาคตา โหนฺติ ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท
 ฅนาหโฏ โหติ สฺมมฺชฺชฎฺฐา ปฏิกฺโกสฺสฺหติ ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺค-
 กมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิจคฺคฺเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺ-
 สฺสาเวติ ปจฺจนา ฅคฺคิ จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต
 อากตา โหนฺติ ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท ฅนาหโฏ โหติ สฺมมฺชฺชฎฺฐา
 ปฏิกฺโกสฺสฺหติ ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิจคฺคฺเต เจ
 ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา ฅคฺคิ จเปติ
 ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหนฺติ ฅนฺทารหานํ
 ฅนฺโท ฅนาหโฏ โหติ สฺมมฺชฺชฎฺฐา ปฏิกฺโกสฺสฺหติ ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน
 วคฺคกมฺมํ ฯ ๑ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ ฯ ๑

[๑๘๕] กตมญฺจ ภิกฺขเว ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิ-
 ทฺุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺจนา

ฅคฺคิ์ จเปติ ยาวติกา ภิกขุ กมฺมปฺปคฺคา เต อาคตา โหนฺติ
 ฅนุทารหานํ ฅนุโท อหาโฏ โหติ สฺมมุขัฏฺฐา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ
 ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิจคฺคฺเถ เจ ภิกขเว ฅมฺเม
 ปจฺมํ กมฺมวาจํ ฅนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา ฅคฺคิ์ จเปติ ยาวติกา
 ภิกขุ กมฺมปฺปคฺคา เต อาคตา โหนฺติ ฅนุทารหานํ ฅนุโท
 อหาโฏ โหติ สฺมมุขัฏฺฐา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน
 สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅิํ ฅุจฺจติ ภิกขเว ฅมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑

[๓๘๖] กตมญฺเจ ภิกขเว ฅมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิทฺุติเย
 เจ ภิกขเว กมฺเม ปจฺมํ ฅคฺคิ์ จเปติ ปจฺจนา ฅกาย กมฺมวาจาย
 กมฺมํ กโรติ ยาวติกา ภิกขุ กมฺมปฺปคฺคา เต อาคตา โหนฺติ
 ฅนุทารหานํ ฅนุโท อหาโฏ โหติ สฺมมุขัฏฺฐา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ
 ฅมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑ ฅคฺคิจคฺคฺเถ เจ ภิกขเว กมฺเม ปจฺมํ
 ฅคฺคิ์ จเปติ ปจฺจนา ตีหิ กมฺมวาจาหิ กมฺมํ กโรติ ยาวติกา
 ภิกขุ กมฺมปฺปคฺคา เต อาคตา โหนฺติ ฅนุทารหานํ ฅนุโท
 อหาโฏ โหติ สฺมมุขัฏฺฐา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ ฯ ๑ ฅมฺเมเน สฺมคฺคก-
 กมฺมํ ฯ ๑ ฅิํ ฅุจฺจติ ภิกขเว ฅมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ฯ ๑

[๓๘๗] ปญฺเจ สฺงฆา จตฺวคฺโค ภิกขุสฺงฺໂໝ ปญฺจวคฺโค
 ภิกขุสฺงฺໂໝ ทสฺวคฺโค ภิกขุสฺงฺໂໝ วัสฺตวคฺโค ภิกขุสฺงฺໂໝ ฅติเรก-
 วัสฺตวคฺโค ภิกขุสฺงฺໂໝติ ฯ ๑ ฅคฺคฺว ภิกขเว ยฺวายํ จตฺวคฺโค ภิกขุสฺงฺໂໝ
 จเปตฺวา ตีณิ กมฺมานิ ฅปฺปสฺมฺปทํ ปวารณํ ฅพฺพานํ ฅมฺเมเน

๑๘๘] จมฺเปยฺยกฺขมฺหํ ปญฺจสํฆกถา จตุวคฺคกรณกมฺมํ ๒๕๘

สํคฺคโค สํพุกมฺเมสฺสุ กมฺมบฺปคฺโค ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ ปญฺจ-
วคฺโค ภิกฺขุสํโฆ สเปตฺวา เทว กมฺมานิ มชฺฌิเมสฺสุ ชนปเทสฺสุ
อฺปสํบฺพํ อพฺภานํ ฌมฺเมน สํคฺคโค สํพุกมฺเมสฺสุ กมฺมบฺปคฺโค ๑
ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ ทสฺวคฺโค ภิกฺขุสํโฆ สเปตฺวา เถกํ กมฺมํ
อฺพภานํ ฌมฺเมน สํคฺคโค สํพุกมฺเมสฺสุ กมฺมบฺปคฺโค ๑ ตตฺร
ภิกฺขเว ยฺวายํ วิสฺตฺวคฺโค ภิกฺขุสํโฆ ฌมฺเมน สํคฺคโค สํพุก-
มฺเมสฺสุ กมฺมบฺปคฺโค ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยฺวายํ อติเรกวิสฺตฺวคฺโค
ภิกฺขุสํโฆ ฌมฺเมน สํคฺคโค สํพุกมฺเมสฺสุ กมฺมบฺปคฺโค ๑

[๑๘๘] จตุวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุนี้จตุคฺโค กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑ จตุวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ
สิทฺธมาหาจตุคฺโค ๑ เป ๑ สํมเนรจตุคฺโค สํมเนรจตุคฺโค
สิทฺธํ ปจฺจกฺขาตกจตุคฺโค ฌนฺทิมวตฺถุ อชฺฌมาปฺนฺนกจตุคฺโค
อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกจตุคฺโค อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺขิตฺตกจตุคฺโค ปาปํกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํสฺสเก อุกฺขิตฺตก-
จตุคฺโค ปญฺชาทกจตุคฺโค เถยฺยสํวสฺสกจตุคฺโค ติตฺถิยปภฺนฺนทก-
จตุคฺโค ติรจฺฉานคคจตุคฺโค มาตฺตฺวาตกจตุคฺโค ปิตฺตฺวาตก-
จตุคฺโค อรหฺนฺตฺวาตกจตุคฺโค ภิกฺขุนี้ทฺถุสฺสกจตุคฺโค สํฆเภทก-
จตุคฺโค โสหิตฺตฺวาตกจตุคฺโค อุกฺกโตพฺยญฺชนกจตุคฺโค นานา-
สํวสฺสกจตุคฺโค นานาสํมาย จิตฺจตุคฺโค อิทฺฐิยา เวหาเส
จิตฺจตุคฺโค ยสฺส สํโฆ กมฺมํ กโรติ ทํจตุคฺโค กมฺมํ

กรวยย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

จตุคฺคกรณํ ฯ

[๑๘๘] ปญจคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีปนฺจโม
 กมฺมํ กรวยย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ปญจคฺคกรณญฺเจ
 ภิกฺขเว กมฺมํ สิกฺขมานาปนฺจโม ฯเปฯ สํมเนรปนฺจโม
 สํมเนรฺปนฺจโม สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทกปนฺจโม อนฺุติมวตฺถุํ อชฺฐมา-
 ปนฺหนกปนฺจโม อापคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิตฺตกปนฺจโม อापคฺ-
 ติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตกปนฺจโม ปาปํกาย หิฏฺฐิจิยา อปฺปฏิ-
 นิสฺสํคฺเค อุกฺกิตฺตกปนฺจโม ปณฺชกปนฺจโม เกยฺยสํวาสก-
 ปนฺจโม คิคฺคิยปฏกฺกนฺทกปนฺจโม ทิรจฺจนคคปนฺจโม มาตุ-
 ฆาตกปนฺจโม ปิตৃฆาตกปนฺจโม อรหนฺตฆาตกปนฺจโม
 ภิกฺขุณีฆฺตกปนฺจโม สํฆเภทกปนฺจโม โสหิตฺตฺตปาทกปนฺจโม
 อุกฺโกตฺตพฺยฆนฺทกปนฺจโม นานาสํวาสกปนฺจโม นานาดีมฺย
 จิตฺตปนฺจโม อิทฺธิยา เวหาเส จิตฺตปนฺจโม ยสฺสํ สํฆโม กมฺมํ
 กโรติ คํปนฺจโม กมฺมํ กรวยย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

ปญจคฺคกรณํ ฯ

[๑๘๙] ทสฺสคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุณีทสฺโม กมฺมํ
 กรวยย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ ทสฺสคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ
 สิกฺขมานาทสฺโม ฯเปฯ สํมเนรทสฺโม สํมเนรฺทสฺโม สิกฺขํ
 ปจฺจกฺขาทกทสฺโม อนฺุติมวตฺถุํ อชฺฐมาปนฺหนกทสฺโม อापคฺติยา

๑๘๑] จมฺเปยฺยกฺขมฺหํ ปณฺจสํฆกถา วีสฺติวคฺคกถา ๒๖๓

อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกถสโม อปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกถสโม
ปามีกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกถสโม ปณฺชกถสโม
เถยฺยสํวาทกถสโม ติตฺถิยปฺกุกฺกนฺตกถสโม ติวฺจฺจนคคกถสโม
มาตุฆาตกถสโม ปิตุฆาตกถสโม อรหฺนุฆาตกถสโม ภิกฺขุขุ-
ทุสฺสกถสโม สํฆเภทกถสโม โถหิตฺตปฺปาทกถสโม อุกฺโก-
พฺพณฺชนกถสโม นานาสํวาทกถสโม นานาสํมาย จิตฺกถสโม
อิทฺธิยา เวหาเส จิตฺกถสโม ยสฺส สํโฆ กมฺมํ กโรติ คํกถสโม
กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

ทสฺสวคฺคกถา ๑

[๑๘๑] วีสฺติวคฺคกถาญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุขุทฺธวีสฺสํ กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ วีสฺติวคฺคกถาญฺเจ ภิกฺขเว
กมฺมํ สิกฺขมาหาวิีสฺสํ ฯเปฯ สํมาเนรวีสฺสํ สํมาเนรวีสฺสํ สิกฺขิ-
ปจฺจกฺกขาตกวิีสฺสํ อนฺติมวคฺคํ อชฺฌาปนฺนทวิีสฺสํ อปคฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกวิีสฺสํ อปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกวิีสฺสํ
ปามีกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกวิีสฺสํ ปณฺชกวิีสฺสํ
เถยฺยสํวาทกวิีสฺสํ ติตฺถิยปฺกุกฺกนฺตกวิีสฺสํ ติวฺจฺจนคคกวิีสฺสํ มาตุ-
ฆาตกวิีสฺสํ ปิตุฆาตกวิีสฺสํ อรหฺนุฆาตกวิีสฺสํ ภิกฺขุขุทฺธกวิีสฺสํ
สํฆเภทกวิีสฺสํ โถหิตฺตปฺปาทกวิีสฺสํ อุกฺโกพฺพณฺชนกวิีสฺสํ นานา-
สํวาทกวิีสฺสํ นานาสํมาย จิตฺกวิีสฺสํ ยสฺส สํโฆ กมฺมํ กโรติ
คํกวิีสฺสํ กมฺมํ กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

วีสติวคฺคกรณํ ๑

[๑๘๒] ปาวิวาสสิกฺคฺคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ ทเทยฺย มฺฺฏาย
 ปฏิทฺธเสยฺย มาณฑคํ ทเทยฺย คํวีสํ อพฺุภยฺย อกมฺมํ น
 ๑ กรณียํ ๑ มฺฺฏาย ปฏิทฺธสํนารทฺคฺคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ
 ทเทยฺย มฺฺฏาย ปฏิทฺธเสยฺย มาณฑคํ ทเทยฺย คํวีสํ อพฺุภยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ มาณฑคฺคฺคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ
 ทเทยฺย มฺฺฏาย ปฏิทฺธเสยฺย มาณฑคํ ทเทยฺย คํวีสํ อพฺุภยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ มาณฑคฺคฺคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ
 ทเทยฺย มฺฺฏาย ปฏิทฺธเสยฺย มาณฑคํ ทเทยฺย คํวีสํ อพฺุภยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ อพฺุภานารทฺคฺคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ
 ทเทยฺย มฺฺฏาย ปฏิทฺธเสยฺย มาณฑคํ ทเทยฺย คํวีสํ อพฺุภยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑

[๑๘๓] เขกฺคฺคฺคฺโค ภิกฺขเว สํฆมชฺุเฒ ปฏิกฺโกสฺณา รุหฺติ
 เขกฺคฺคฺคฺโค น รุหฺติ ๑ กฺคฺคฺโค ๑ ภิกฺขเว สํฆมชฺุเฒ ปฏิกฺโกสฺณา
 น รุหฺติ ๑ ภิกฺขุณฺิยา ภิกฺขเว สํฆมชฺุเฒ ปฏิกฺโกสฺณา น รุหฺติ ๑
 สิกฺขมานาย ภิกฺขเว ๑เป๑ สํมณฺเฐสฺส ภิกฺขเว สํมณฺเฐรียา
 ภิกฺขเว สิกฺขํ ปจฺุจกฺขาตกฺคฺคฺโค ภิกฺขเว อนฺุติมวคฺคฺโค อชฺุณาปนฺุณ-
 กคฺคฺโค ภิกฺขเว อุมฺมคฺคฺคฺโค ภิกฺขเว ชิตฺคฺคฺคฺโค ภิกฺขเว
 เวทนฏฺฐคฺคฺโค ภิกฺขเว อปคฺคฺคฺโค อทคฺคฺคฺโค อฏฺฐคฺคฺโค ภิกฺขเว
 อปคฺคฺคฺโค อปฺุฏิกมฺเ อฏฺฐคฺคฺโค ภิกฺขเว ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา

อปฺปปฏินิสัศฺสกุเค อุกฺขิตฺตกถสัศฺส ภิกฺขเว ปณฺชทกถสัศฺส ภิกฺขเว เถยฺย-
 สัวสัศฺส ภิกฺขเว ติตฺถิยปฏกนฺตกถสัศฺส ภิกฺขเว ติวรจฺจนคคตฺสัศฺส
 ภิกฺขเว มาตฺตฺตคคตฺสัศฺส ภิกฺขเว ปิตฺตคคตฺสัศฺส ภิกฺขเว อรหฺนฺต-
 ตคคตฺสัศฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุณัณฺทกถสัศฺส ภิกฺขเว สัจฺจเมทกถสัศฺส ภิกฺขเว
 โถหิตฺตฺตปาทกถสัศฺส ภิกฺขเว อุกฺกโคพฺยณฺชนกถสัศฺส ภิกฺขเว นานา-
 สัวสัศฺส ภิกฺขเว นานาสัณฺมาย จิตฺตสัศฺส ภิกฺขเว อิทฺธิยา
 เวหาเส จิตฺตสัศฺส ภิกฺขเว ยสัศฺส สัจฺจโฆ กมฺมํ กโรติ ตสัศฺส
 ภิกฺขเว สัจฺจมชฺชเณ ปฏิกฺกโกสัณฺหา น รุหฺติ ฯ อิมสัศฺส โฆ ภิกฺขเว
 สัจฺจมชฺชเณ ปฏิกฺกโกสัณฺหา น รุหฺติ ฯ กถสัศฺส จ ภิกฺขเว สัจฺจมชฺชเณ
 ปฏิกฺกโกสัณฺหา รุหฺติ ฯ ภิกฺขุสัศฺส ภิกฺขเว ปกคคตฺสัศฺส สัมานสัวสัศ-
 กถสัศฺส สัมานสัณฺมาย จิตฺตสัศฺส อหฺมคฺมโถ อหฺนฺตริกถสัศฺสปี ภิกฺขุโน
 วิญญาเปหฺนตฺสัศฺส สัจฺจมชฺชเณ ปฏิกฺกโกสัณฺหา รุหฺติ ฯ อิมสัศฺส โฆ
 ภิกฺขเว สัจฺจมชฺชเณ ปฏิกฺกโกสัณฺหา รุหฺติ ฯ

[๑๘๕] เทวมา ภิกฺขเว นิสัสารณา อคฺคิ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
 อปฺปปคฺโต นิสัสารณัํ ตัํ เจ สัจฺจโฆ นิสัสารเวติ เอกจฺจ โส สุนิสัสาร-
 วิโต เอกจฺจ โท นุณิสัสารวิโต ฯ กถโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
 อปฺปปคฺโต นิสัสารณัํ ตัํ เจ สัจฺจโฆ นิสัสารเวติ นุณิสัสารวิโต ฯ
 อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สัจฺจโฆ โหติ อหฺนฺตคฺคิโก ตัํ เจ สัจฺจโฆ
 นิสัสารเวติ นุณิสัสารวิโต ฯ อหฺนฺตจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปปคฺโต
 นิสัสารณัํ ตัํ เจ สัจฺจโฆ นิสัสารเวติ นุณิสัสารวิโต ฯ กถโม

จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปคฺโต นิสฺสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ
 สุนฺธิสฺสํวาริตฺโต ฯ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาทโต โหติ อပ္พยคฺคโต อวปคฺติ-
 พหุโต อนปทานิ คิหิสังฺฆุโจ วิหริติ อนนฺนุโตมิเกหิ คิหิสังฺกฺเคหิ
 คํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ สุนฺธิสฺสํวาริตฺโต ฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อปฺปคฺคโต นิสฺสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ สุนฺธิสฺสํวาริตฺโต ฯ

[๑๘๕] เทวมา ภิกฺขเว โอสํวณฺณา อคฺคิ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
 อปฺปคฺคโต โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ เอกจฺจุโจ โสสํวาริตฺโต
 เอกจฺจุโจ โทสํวาริตฺโต ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปคฺคโต
 โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํวาริตฺโต ฯ ปณฺชโก
 ภิกฺขเว อปฺปคฺคโต โอสํวณฺณํ คณฺเจะ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํ-
 วาริตฺโต ฯ เกยฺยสงฺวาสโก ภิกฺขเว ฯ เปฯ ติตฺถิยปคฺคกนฺตโก ภิกฺขเว
 ติรจฺจนาคโค ภิกฺขเว มาตฺตฺตฺตโก ภิกฺขเว ปิตฺตฺตโก ภิกฺขเว
 อรหณฺตตโก ภิกฺขเว ภิกฺขุนี้หฺมฺมโก ภิกฺขเว สงฺฆเมทโก
 ภิกฺขเว โถหิตฺตฺตโก ภิกฺขเว อฏฺโถพฺพณฺชนโก ภิกฺขเว
 อปฺปคฺคโต โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํวาริตฺโต ฯ
 อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปคฺคโต โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ
 โอสํวเรติ โทสํวาริตฺโต ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปคฺคโต
 โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โสสํวาริตฺโต ฯ หคฺคจฺฉินฺนุโน
 ภิกฺขเว อปฺปคฺคโต โอสํวณฺณํ คํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โสสํ-
 วาริตฺโต ฯ ปาทจฺฉินฺนุโน ภิกฺขเว ฯ เปฯ หคฺคปาทจฺฉินฺนุโน ภิกฺขเว

กณฺณจฺฉินฺโน ภิกฺขเว ฆาตฺจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณฺณฆาตฺจฺฉินฺโน
ภิกฺขเว อํกุตฺติจฺฉินฺโน ภิกฺขเว อพฺจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณฺฑารจฺ-
ฉินฺโน ภิกฺขเว ฆนฺนทตฺตโก ภิกฺขเว ชุชฺชโธ ภิกฺขเว วามโน
ภิกฺขเว คตคณฺฐิ ภิกฺขเว ตกฺขณาหโต ภิกฺขเว กถาหโต
ภิกฺขเว สิจฺฉิตโก ภิกฺขเว สึปฺถิ ภิกฺขเว ปาปโรคิ ภิกฺขเว
ปริสฺสทฺฐโก ภิกฺขเว ทาโล ภิกฺขเว กุณฺโณ ภิกฺขเว ชนฺโธ
ภิกฺขเว ปกฺขหโต ภิกฺขเว ฉินฺนินฺนริยาปโก ภิกฺขเว ชราทฺตพฺพโต
ภิกฺขเว ชนฺโธ ภิกฺขเว มฺมุโค ภิกฺขเว พฺริโร ภิกฺขเว
อนฺธมฺมุโค ภิกฺขเว อนฺธพฺริโร ภิกฺขเว มฺมุคพฺริโร ภิกฺขเว
อนฺธมฺมุคพฺริโร ภิกฺขเว อปฺปคฺตโต โอบฺบารณํ คํ เจ สงฺโฆ
โอบฺบารณํ โอบฺบารณํ ๑ อํยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปคฺตโต
โอบฺบารณํ คํ เจ สงฺโฆ โอบฺบารณํ โอบฺบารณํ ๑

วาสภคามภาณวารํ ปจฺจํ ๑

[๑๘๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อปฺปคฺติ ทฏฺฐพฺพา ๑
คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ วา สํมพฺพตา วา เขกฺกคฺคโต วา อปฺปคฺติ
คฺวํ อวฺวโส อปฺปนฺโน ปสฺสเสตฺถิ อปฺปคฺติมฺหิ ๑ โสฺ เหวํ วเทติ
นคฺติ เม อวฺวโส อปฺปคฺติ ยมฺหิ ปสฺสเสยฺยมฺหิ ๑ คํ สงฺโฆ
อปฺปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกขิปปิ อธมฺมกมฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อปฺปคฺติ ปฏฺฐิกาทพฺพา ๑ คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ
วา สํมพฺพตา วา เขกฺกคฺคโต วา อปฺปคฺติ คฺวํ อวฺวโส อปฺปนฺโน

ปฎิโกโรหิ คํ อาปคฺคินฺนติ ฯ โสฺ ๑ เอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส
 อาปคฺคิ ยมหนํ ปฎิโกเรยฺยนฺนติ ฯ คํ สงฺโฆ อาปคฺคิยา อปฺปฎิโกมฺเม
 อุกฺกชปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
 ปาบีกา ทิวฺจิจิ ปฎินิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สฺมพฺพหุตา
 วา เอกปฺกฺคโค โว ปาบีกา เต อวฺโส ทิวฺจิจิ ปฎินิสฺสชฺเชตํ
 ปาบีกํ ทิวฺจิจินฺนติ ฯ โสฺ ๑ เอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส ปาบีกา ทิวฺจิจิ
 ยมหนํ ปฎินิสฺสชฺเชยฺยนฺนติ ฯ คํ สงฺโฆ ปาบีกาย ทิวฺจิจิยา อปฺปฎินิสฺ-
 สฺสคฺเค อุกฺกชปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
 อาปคฺคิ ทิวฺจพฺพา น โหติ อาปคฺคิ ปฎิโกตพฺพา ฯ ตเมนนํ
 โจเทติ สงฺโฆ วา สฺมพฺพหุตา วา เอกปฺกฺคโค โว อาปคฺคิ
 ควํ อวฺโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปคฺคิ ปฎิโกโรหิ คํ อาปคฺ-
 คินฺนติ ฯ โสฺ ๑ เอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส อาปคฺคิ ยมหนํ ปสฺสเสยฺย
 นคฺคิ เม อวฺโส อาปคฺคิ ยมหนํ ปฎิโกเรยฺยนฺนติ ฯ คํ สงฺโฆ อทสฺสเน
 วา อปฺปฎิโกมฺเม วา อุกฺกชปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปคฺคิ ทิวฺจพฺพา น โหติ ปาบีกา ทิวฺจิจิ
 ปฎินิสฺสชฺเชตา ฯ ตเมนนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สฺมพฺพหุตา วา เอกปฺกฺคโค
 วา อาปคฺคิ ควํ อวฺโส อาปนฺโน ปสฺสเสตํ อาปคฺคิ ปาบีกา
 เต ทิวฺจิจิ ปฎินิสฺสชฺเชตํ ปาบีกํ ทิวฺจิจินฺนติ ฯ โสฺ ๑ เอวํ วเทติ
 นคฺคิ เม อวฺโส อาปคฺคิ ยมหนํ ปสฺสเสยฺย นคฺคิ เม ปาบีกา
 ทิวฺจิจิ ยมหนํ ปฎินิสฺสชฺเชยฺยนฺนติ ฯ คํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา

อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกุชปติ อชมมกมมัม ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อปคฺติ ปฏิกาทพฺพา น โหติ ปาบีกา ทิวฺจ
ปฏินิสฺสํชฺเขตฺตา ฯ คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา วา
เอกปฺกฺกโต วา อปคฺติํ ทฺวํ อากุโส อปนฺโน ปฏิกโรหิ
ตํ อปคฺติํ ปาบีกา เต ทิวฺจ ปฏินิสฺสํชฺเขตํ ปาบีกํ ทิวฺจินฺหิติ ฯ
โส เอวํ วเทติ นคฺติ เม อากุโส อปคฺติ ยมฺหํ ปฏิกเรยฺยํ
นคฺติ เม อากุโส ปาบีกา ทิวฺจ ยมฺหํ ปฏินิสฺสํชฺเขยฺยนฺหิติ ฯ
ตํ สงฺโฆ อปฺปฏิกมฺเม วา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกุชปติ อชมม-
กมมัม ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อปคฺติ ทิวฺจพฺพา
น โหติ อปคฺติ ปฏิกาทพฺพา น โหติ ปาบีกา ทิวฺจ ปฏินิสฺ-
สํชฺเขตฺตา ฯ คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา วา เอกปฺกฺกโต
วา อปคฺติํ ทฺวํ อากุโส อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺติ
ปฏิกโรหิ ตํ อปคฺติํ ปาบีกา เต ทิวฺจ ปฏินิสฺสํชฺเขตํ ปาบีกํ
ทิวฺจินฺหิติ ฯ โส เอวํ วเทติ นคฺติ เม อากุโส อปคฺติ ยมฺหํ
ปสฺสเสยฺยํ นคฺติ เม อากุโส อปคฺติ ยมฺหํ ปฏิกเรยฺยํ นคฺติ
เม อากุโส ปาบีกา ทิวฺจ ยมฺหํ ปฏินิสฺสํชฺเขยฺยนฺหิติ ฯ ตํ
สงฺโฆ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกุชปติ
อชมมกมมัม ฯ

[๑๘๗] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อปคฺติ ทิวฺจพฺพา ฯ
คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา วา เอกปฺกฺกโต วา อปคฺติ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

ปฏินิสฺสํชฺชิสฺสํสํมัตติ ๑ คํ สงฺโฆ อทฺถสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา
อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกฺขิปปติ ฐมฺมกมฺมํ ๑

[๑๘๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อापคฺติ ทฏฺฐพฺพา ๑
คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหุตา วา เอกปฺคฺคโต วา อापคฺตํ
คฺวํ อากฺุโส อานฺุโน ปสฺสเสตํ อापคฺคินฺุติ ๑ โสฺ เหวํ วเทติ
นคฺติ เม อากฺุโส อापคฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยนฺุติ ๑ คํ สงฺโฆ
อापคฺคิยา อทฺถสฺสเน อุกฺขิปปติ ฐมฺมกมฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส โหติ อापคฺติ ปฏิกาทพฺพา ๑ คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหุตา วา เอกปฺคฺคโต วา อापคฺตํ คฺวํ อากฺุโส
อานฺุโน ปฏิกโรหิ คํ อापคฺคินฺุติ ๑ โสฺ เหวํ วเทติ นคฺติ
เม อากฺุโส อापคฺติ ยมฺหํ ปฏิกเรยฺยนฺุติ ๑ คํ สงฺโฆ อापคฺคิยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิปปติ ฐมฺมกมฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส
โหติ ปาปํกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสํชฺชเรตา ๑ คเมณฺโ จเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพหุตา วา เอกปฺคฺคโต วา ปาปํกา เต อากฺุโส ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสํชฺชเรตํ ปาปํกํ ทิฏฺฐินฺุติ ๑ โสฺ เหวํ วเทติ นคฺติ เม
อากฺุโส ปาปํกา ทิฏฺฐิ ยมฺหํ ปฏินิสฺสํชฺชเรยฺยนฺุติ ๑ คํ สงฺโฆ
ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺขิปปติ ฐมฺมกมฺมํ ๑ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อापคฺติ ทฏฺฐพฺพา โหติ อापคฺติ
ปฏิกาทพฺพา ๑ โหติ อापคฺติ ทฏฺฐพฺพา โหติ ปาปํกา ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสํชฺชเรตา ๑ โหติ อापคฺติ ปฏิกาทพฺพา โหติ ปาปํกา

ทิจฺฉิ ปฏินิสฺสชฺชเตตา ฯ โหติ อปคฺติ ทฏฺชพฺพา โหติ อปคฺติ
 ปฏิกาทพฺพา โหติ ปาบีภา ทิจฺฉิ ปฏินิสฺสชฺชเตตา ฯ คเมนํ
 โจเทติ สงฺโฆ วา สมนฺพหฺตา วา เอกปคฺคโต วา อปคฺติ
 คฺวํ อวฺสุโต อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺติ ปฏิกโรหิ ตํ อปคฺติ
 ปาบีภา เค อวฺสุโต ทิจฺฉิ ปฏินิสฺสชฺชเตตํ ปาบีกํ ทิจฺฉินฺหิ ฯ
 โส เอวํ วเทติ นคฺติ เม อวฺสุโต อปคฺติ ยมหนํ ปสฺสเสยฺยํ
 นคฺติ เม อปคฺติ ยมหนํ ปฏิกเรยฺยํ นคฺติ เม ปาบีภา ทิจฺฉิ
 ยมหนํ ปฏินิสฺสชฺชเยยฺยนฺหิ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม
 วา อปฺปฏินิสฺสชฺชเค วา อุกฺขิปติ อมฺมกมฺมนฺหิ ฯ

[๑๘๘] อถ โช อายสฺมา อฺปาติ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ
 อฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหนํ นิสฺสีติ ฯ เอกมฺหนํ
 นิสฺสินฺโน โช อายสฺมา อฺปาติ ภควนฺตํ เอกทโวจ โย นุ โช
 ภาหเต สฺมคฺโค สงฺโฆ สมนฺพชากรณียํ กมฺมํ อสฺมมฺชา กโรติ
 อมฺมกมฺมํ นุ โช ตํ ภาหเต วินยกมฺมนฺหิ ฯ อมฺมกมฺมํ ตํ
 อฺปาติ อวินยกมฺมนฺหิ ฯ โย นุ โช ภาหเต สฺมคฺโค สงฺโฆ
 ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิปุจฺจา กโรติ ปฏินฺนาย กรณียํ
 อปฺปฏินฺนาย กโรติ สติวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺวินยํ เทติ อมฺพุทฺ-
 วินยารหฺสฺส ตสฺส ปาบียสีทากมฺมํ กโรติ ตสฺส ปาบียสีทากมฺมา-
 รหฺสฺส ตชฺช นียกมฺมํ กโรติ ตชฺช นียกมฺमारหฺสฺส นียสฺส กมฺมํ

๑. ย. นิสฺสยกมฺมํ ฯ

๑๘๘] งามเปยยกฺขนฺธกั อฺปาติปุจฺจา ปพฺพาทนียาทิกมฺม ๒๗๑

กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาทนียกมฺม กโรติ ปพฺพาทนีย-
กมฺมารหฺสฺส ปฏิสฺสารณียกมฺม กโรติ ปฏิสฺสารณียกมฺมารหฺสฺส
อฺกฺเขปนียกมฺม กโรติ อฺกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺส ปรีวสฺส เทติ
ปรีวสฺสวโร มฺตยา ปฏิกฺสฺสตี มฺตยา ปฏิกฺสฺสวโรหฺสฺส มานคฺคํ
เทติ มานคฺควโร อพฺเภติ อพฺภานวโร อฺปลมฺปาเทติ ฐมฺม-
กมฺมํ นุ ไซ ตํ ภนฺเต วจนยกมฺมนฺติ ฯ ฐมฺมกมฺมํ ตํ อฺปาติ
อวจนยกมฺมํ โย ไซ อฺปาติ สฺมคฺโค สฺงฺโฆ สฺมมฺฆากรณียํ
กมฺมํ อสฺมมฺฆา กโรติ เอวํ ไซ อฺปาติ ฐมฺมกมฺมํ โหติ
อวจนยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สฺงฺโฆ สํติสฺสวโร โหติ โย ไซ
อฺปาติ สฺมคฺโค สฺงฺโฆ ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิปุจฺจา
กโรติ ปฏิญฺญา ย กรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิญฺญา ย กโรติ สฺติวจนยา-
รหฺสฺส อมฺพุทฺโพนียํ เทติ อมฺพุทฺโพนียารหฺสฺส ตสฺสํปาเปยฺยติกาณฺมํ
กโรติ ตสฺสํปาเปยฺยติกาณฺมมารหฺสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ ตชฺชนีย-
กมฺมารหฺสฺส นียสฺสํกมฺมํ กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาทนียกมฺมํ
กโรติ ปพฺพาทนียกมฺมารหฺสฺส ปฏิสฺสารณียกมฺมํ กโรติ ปฏิสฺสาร-
ณียกมฺมารหฺสฺส อฺกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อฺกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺส
ปรีวสฺส เทติ ปรีวสฺสวโร มฺตยา ปฏิกฺสฺสตี มฺตยา ปฏิกฺสฺสวโร-
หฺสฺส มานคฺคํ เทติ มานคฺควโร อพฺเภติ อพฺภานวโร อฺปลมฺปา-
เทติ เอวํ ไซ อฺปาติ ฐมฺมกมฺมํ โหติ อวจนยกมฺมํ เอวญฺจ
ปน สฺงฺโฆ สํติสฺสวโร โหตีติ ฯ

[๒๐๐] โย นุ ไซ ภาหุเต สมนคโค สงฺโฆ สมนุชากรณียํ
 กมฺมํ สมนุชา กโรติ ชมฺมกมฺมํ นุ ไซ ตํ ภาหุเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
 ชมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมนฺติ ฯ โย นุ ไซ ภาหุเต สมนคโค
 สงฺโฆ ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจนา กโรติ ปฏิญฺญา
 กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กโรติ สติวินยารหฺสฺสํ สติวินยํ เทติ
 อมฺพหฺวินยารหฺสฺสํ อมฺพหฺวินยํ เทติ ตสฺสํปาปียํติกาณุมารหฺสฺสํ
 ตสฺสํปาปียํติกาณุมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺมารหฺสฺสํ ตชฺชนียกมฺมํ
 กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชฺชนียกมฺมา
 รหฺสฺสํ ปพฺพาชฺชนียกมฺมํ กโรติ ปฏิสํวณียกมฺมารหฺสฺสํ ปฏิสํว
 ณียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺสํ อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ
 ปริวารหฺสฺสํ ปริวารํ เทติ มฺุตาย ปฏิกสฺสํนารหฺ มฺุตาย ปฏิกสฺสํติ
 มาณคฺตารหฺสฺสํ มาณคฺตํ เทติ อพฺภานารหฺ อพฺภเกติ อุปลํมฺปทารหฺ
 อุปลํมฺปาเทติ ชมฺมกมฺมํ นุ ไซ ตํ ภาหุเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
 ชมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมํ โย ไซ อุปาติ สมนคโค สงฺโฆ
 สมนุชากรณียํ กมฺมํ สมนุชา กโรติ เหวํ ไซ อุปาติ ชมฺมกมฺมํ
 โหติ วินยกมฺมํ เหวณฺจ ปน สงฺโฆ อนตฺถาโร โหติ โย
 ไซ อุปาติ สมนคโค สงฺโฆ ปฏิปุจฺจากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจนา
 กโรติ ปฏิญฺญา กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กโรติ สติวินยา
 รหฺสฺสํ สติวินยํ เทติ อมฺพหฺวินยารหฺสฺสํ อมฺพหฺวินยํ เทติ ตสฺสํ
 ปาปียํติกาณุมารหฺสฺสํ ตสฺสํปาปียํติกาณุมํ กโรติ ตชฺชนียกมฺมา

๒๐๑] จมฺเปยฺยกุชฺฐกํ กุปฺปาทิปุจฺฉา อจฺมมกมฺมํ อวินยกมฺมํ ๒๗๓

รหฺสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรติ นียสฺสํ กมฺมารหฺสฺสํ นียสฺสํ กมฺมํ กโรติ
ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิตารณฺนํ ยกมฺมา
รหฺสฺสํ ปฏฺฐิตารณฺนํ ยกมฺมํ กโรติ กุชฺเชปฺปํ ยกมฺมารหฺสฺสํ กุชฺเชป
นํ ยกมฺมํ กโรติ ปรีวาสารหฺสฺสํ ปรีวาสํ เทติ มฺตาย ปฏฺฐิตสฺสํ นารหฺ
มฺตาย ปฏฺฐิตสฺสํ ติ มาณคฺตฺวารหฺสฺสํ มาณคฺตํ เทติ อพฺภานารหฺ
อพฺภเทติ กุปลํ มฺปทารหฺ กุปลํ มฺปาเทติ เหวํ โช กุปฺปาทิ อจฺมม
กมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ ฯ เหวจฺจ ปน สงฺโฆ อนคิสาโร โหตีติ ฯ

[๒๐๑] โย นุ โช ภาเต สฺมคฺโค สงฺโฆ สฺตฺติวินยารหฺสฺสํ
อฺมุพฺพหฺวินยํ เทติ อฺมุพฺพหฺวินยารหฺสฺสํ สฺตฺติวินยํ เทติ อจฺมมกมฺมํ
นุ โช คํ ภาเต วินยกมฺมนฺติ ฯ อจฺมมกมฺมํ คํ กุปฺปาทิ อวินย
กมฺมนฺติ ฯ โย นุ โช ภาเต สฺมคฺโค สงฺโฆ อฺมุพฺพหฺวินยารหฺสฺสํ
คฺสฺสํ ปาเปยฺยสํ กากมฺมํ กโรติ คฺสฺสํ ปาเปยฺยสํ กากมฺมารหฺสฺสํ อฺมุพฺพหฺวินย
เทติ คฺสฺสํ ปาเปยฺยสํ กากมฺมารหฺสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรติ คชฺชนฺนํ
ยกมฺมารหฺสฺสํ คฺสฺสํ ปาเปยฺยสํ กากมฺมํ กโรติ คชฺชนฺนํ ยกมฺมารหฺสฺสํ
นียสฺสํ กมฺมํ กโรติ นียสฺสํ กมฺมารหฺสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรติ
นียสฺสํ กมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมํ กโรติ ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมารหฺสฺสํ
นียสฺสํ กมฺมํ กโรติ ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมารหฺสฺสํ ปฏฺฐิตารณฺนํ ยกมฺมํ กโรติ
ปฏฺฐิตารณฺนํ ยกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพชานฺนํ ยกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิตารณฺนํ ยกมฺมา
รหฺสฺสํ กุชฺเชปฺปํ ยกมฺมํ กโรติ กุชฺเชปฺปํ ยกมฺมารหฺสฺสํ ปฏฺฐิตาร
ณฺนํ ยกมฺมํ กโรติ กุชฺเชปฺปํ ยกมฺมารหฺสฺสํ ปรีวาสํ เทติ ปรีวา

ศารหฺสฺสํ อุกฺเขปญฺญกมฺมํ กโรติ ปริวารหํ มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ
 มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ นารหฺสฺสํ ปริวารํ เทติ มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ นารหฺสฺสํ
 มานคฺคํ เทติ มานคฺคตารหํ มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ มานคฺคตารหํ
 อพฺภเกติ อพฺภภานารหฺสฺสํ มานคฺคํ เทติ อพฺภภานารหํ อฺปฺสฺสํ มฺปาเทติ
 อฺปฺสฺสํ มฺปทารหํ อพฺภเกติ อมฺมกมฺมํ หุ โช คํ ฆนฺเต ฉินยกมฺมญฺติ ฯ
 อมฺมกมฺมํ คํ อฺปฺปาติ อฉินยกมฺมํ ฯ โย โช อฺปฺปาติ สํมคฺคโค
 สํโฆ สติฉินยารหฺสฺสํ อมฺมุพฺพหฺวินยํ เทติ อมฺมุพฺพหฺวินยารหฺสฺสํ
 สติฉินยํ เทติ เอวํ โช อฺปฺปาติ อมฺมกมฺมํ โหติ อฉินยกมฺมํ
 เอวญฺจ ปน - สํโฆ สํคิสาโร โหติ ฯ โย โช อฺปฺปาติ สํมคฺคโค
 สํโฆ อมฺมุพฺพหฺวินยารหฺสฺสํ คฺสฺสฺสํ ปาปฺยํ สิกฺกาณมฺมํ กโรติ คฺสฺสฺสํ ปาปฺย-
 สิกฺกาณมฺมารหฺสฺสํ อมฺมุพฺพหฺวินยํ เทติ คฺสฺสฺสํ ปาปฺยํ สิกฺกาณมฺมารหฺสฺสํ
 คฺชฺชญฺญกมฺมํ กโรติ คฺชฺชญฺญกมฺมารหฺสฺสํ คฺสฺสฺสํ ปาปฺยํ สิกฺกาณมฺมํ
 กโรติ คฺชฺชญฺญกมฺมารหฺสฺสํ นฺยํ สํกมฺมํ กโรติ นฺยํ สํกมฺมาร-
 หฺสฺสํ คฺชฺชญฺญกมฺมํ กโรติ นฺยํ สํกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพาชญฺญกมฺมํ
 กโรติ ปพฺพาชญฺญกมฺมารหฺสฺสํ นฺยํ สํกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชญฺญ-
 กมฺมารหฺสฺสํ ปฏฺฐิถารญฺญกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิถารญฺญกมฺมารหฺสฺสํ
 ปพฺพาชญฺญกมฺมํ กโรติ ปฏฺฐิถารญฺญกมฺมารหฺสฺสํ อุกฺเขปญฺญกมฺมํ
 กโรติ อุกฺเขปญฺญกมฺมารหฺสฺสํ ปฏฺฐิถารญฺญกมฺมํ กโรติ อุกฺเขป-
 ญฺญกมฺมารหฺสฺสํ ปริวารํ เทติ ปริวารหฺสฺสํ อุกฺเขปญฺญกมฺมํ
 กโรติ ปริวารหํ มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ มฺตาย ปฏิกฺกฺสฺสฺสฺสํ นารหฺสฺสํ

๒๐๒] จมฺเปยฺยกฺขนฺธกั ฤปาติปฺจุฉา ชมฺมกมฺมํ วัณฺยกมฺมํ ๒๗๕

ปริวาสํ เทติ มฺุทาย ปฏิกุสฺสณารหฺสฺสํ มานคฺคํ เทติ มานคฺคตารหฺสฺสํ
มฺุทาย ปฏิกุสฺสติ มานคฺคตารหฺสฺสํ อพฺุภเวติ อพฺุภวานารหฺสฺสํ มานคฺคํ
เทติ อพฺุภวานารหฺสฺสํ ฤปสฺสํปฺทาเทติ ฤปสฺสํปฺทวารหฺสฺสํ อพฺุภเวติ เอวํ
โฆ ฤปาติ อชฺมฺมกมฺมํ โหติ อวัณฺยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สฺงฺโฆ
สํคิตฺตํโร โหคฺคิ ฯ

[๒๐๒] โย นฺุ โฆ ฆนฺุเต สฺมคฺคโค สฺงฺโฆ สฺตติวัณฺยารหฺสฺสํ
สฺตติวัณฺยํ เทติ อมฺุพฺุทวิณฺยารหฺสฺสํ อมฺุพฺุทวิณฺยํ เทติ ชมฺมกมฺมํ
นฺุ โฆ คํ ฆนฺุเต วัณฺยกมฺมมฺุคิ ฯ ชมฺมกมฺมํ คํ ฤปาติ วัณฺยกมฺมมฺุคิ ฯ
โย นฺุ โฆ ฆนฺุเต สฺมคฺคโค สฺงฺโฆ อมฺุพฺุทวิณฺยารหฺสฺสํ อมฺุพฺุทวิณฺยํ
เทติ คฺคสฺสํปฺเปยฺยสิกาณมฺุमारหฺสฺสํ คฺคสฺสํปฺเปยฺยสิกาณมฺุมํ กโรติ
คฺคชฺชนฺุณฺยกมฺุमारหฺสฺสํ คฺคชฺชนฺุณฺยกมฺุมํ กโรติ นิยสฺสํสฺกมฺุमारหฺสฺสํ
นิยสฺสํสฺกมฺุมํ กโรติ ปพฺุพฺุชฺชนฺุณฺยกมฺุमारหฺสฺสํ ปพฺุพฺุชฺชนฺุณฺยกมฺุมํ กโรติ
ปฏิสฺสํารณฺุณฺยกมฺุमारหฺสฺสํ ปฏิสฺสํารณฺุณฺยกมฺุมํ กโรติ อุกฺกเชปฺนฺุณฺยกมฺุมา-
รหฺสฺสํ อุกฺกเชปฺนฺุณฺยกมฺุมํ กโรติ ปริวาสํารหฺสฺสํ ปริวาสํ เทติ
มฺุทาย ปฏิกุสฺสณารหฺสฺสํ มฺุทาย ปฏิกุสฺสติ มานคฺคตารหฺสฺสํ มานคฺคํ
เทติ อพฺุภวานารหฺสฺสํ อพฺุภเวติ ฤปสฺสํปฺทวารหฺสฺสํ ฤปสฺสํปฺทาเทติ ชมฺม-
กมฺุมํ นฺุ โฆ คํ ฆนฺุเต วัณฺยกมฺมมฺุคิ ฯ ชมฺมกมฺมํ คํ ฤปาติ
วัณฺยกมฺมํ ฯ โย โฆ ฤปาติ สฺมคฺคโค สฺงฺโฆ สฺตติวัณฺยารหฺสฺสํ
สฺตติวัณฺยํ เทติ อมฺุพฺุทวิณฺยารหฺสฺสํ อมฺุพฺุทวิณฺยํ เทติ เอวํ โฆ
ฤปาติ ชมฺมกมฺมํ โหติ วัณฺยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สฺงฺโฆ อนคิตฺตํโร

โหติ ฯ โย โช อุปาติ สมคฺโค สงฺโฆ อมฺพหฺวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ คฺสฺสปาปฺยตีกาณมฺมารหฺสฺส คฺสฺสปาปฺยตีกาณมฺมํ กโรติ คฺชฺชนฺนํมฺมารหฺสฺส คฺชฺชนฺนํมฺมํ กโรติ นฺนํมฺมารหฺสฺส นฺนํมฺมารหฺสฺส กโรติ ปพฺพาทนฺนํมฺมารหฺสฺส ปพฺพาทนฺนํมฺมํ กโรติ ปฏฺฐารณฺนํมฺมารหฺสฺส ปฏฺฐารณฺนํมฺมํ กโรติ อุกฺกเขปนฺนํมฺมารหฺสฺส อุกฺกเขปนฺนํมฺมํ กโรติ ปรีวาทารหฺสฺส ปรีวาทํ เทติ มฺตาย ปฏฺฐิตฺสฺสํนารหฺมํ มฺตาย ปฏฺฐิตฺสฺสํติ มาณคฺตารหฺสฺส มาณคฺตํ เทติ อพฺภานารหฺมํ อพฺภเทติ อุกฺปลมฺปทารหฺมํ อุกฺปลมฺปาเทติ เอวํ โช อุปาติ อมฺมกมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ อนคฺคิสาโร โหตีติ ฯ

[๒๐๓] อถ โช ภควา ภิกฺขุ อามนุเตสึ โย โช ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ สตีวินยารหฺสฺส อมฺพหฺวินยํ เทติ เอวํ โช ภิกฺขเว อมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ สาคฺคิสาโร โหติ ฯ โย โช ภิกฺขเว สมคฺโค สงฺโฆ สตีวินยารหฺสฺส คฺสฺสปาปฺยตีกาณมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส คฺชฺชนฺนํมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส นฺนํมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส ปพฺพาทนฺนํมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส ปฏฺฐารณฺนํมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส อุกฺกเขปนฺนํมฺมํ กโรติ สตีวินยารหฺสฺส ปรีวาทํ เทติ สตีวินยารหฺมํ มฺตาย ปฏฺฐิตฺสฺสํติ สตีวินยารหฺสฺส มาณคฺตํ เทติ สตีวินยารหฺมํ อพฺภเทติ สตีวินยารหฺมํ อุกฺปลมฺปาเทติ เอวํ

โฆ ภิกขเว อธมมกมมํ โหติ อวินยกมมํ เอวญจ ปน สงฺโฆ
 สํติสํโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุทฺทวินยาร
 หสฺสํ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมํ กโรติ เอวํ โฆ ภิกขเว อธมมกมมํ
 โหติ อวินยกมมํ เอวญจ ปน สงฺโฆ สํติสํโร โหติ ฯ โย
 โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ ตฺชฺชนิยกมมํ
 กโรติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ นิยสฺสํกมมํ กโรติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ
 ปพฺพชฺชนิยกมมํ กโรติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ ปฏิสํวณฺณิยกมมํ กโรติ
 อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ อุกฺเขปฺชนิยกมมํ กโรติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ
 ปรีวํสํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหํ มุถาย ปฏิกตฺถสฺสํติ อมฺพุทฺทวินยาร
 หสฺสํ มานคฺคํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหํ อพฺเภติ อมฺพุทฺทวินยารหํ
 อุกฺกตฺมปาเทติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ สํตฺตวินยํ เทติ เอวํ โฆ
 ภิกขเว อธมมกมมํ โหติ อวินยกมมํ เอวญจ ปน สงฺโฆ
 สํติสํโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ คตฺถปํบิย
 สฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ ตฺชฺชนิยกมมํ กโรติ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ
 นิยสฺสํกมมํ กโรติ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ ปพฺพชฺชนิยกมมํ
 กโรติ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ ปฏิสํวณฺณิยกมมํ กโรติ คตฺถ
 ปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ อุกฺเขปฺชนิยกมมํ กโรติ คตฺถปํบิยฺสิกา
 ณมฺมมารหสฺสํ ปรีวํสํ เทติ ฯ เปฯ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ
 สํตฺตวินยํ เทติ คตฺถปํบิยฺสิกาณมฺมมารหสฺสํ อมฺพุทฺทวินยํ เทติ
 เอวํ โฆ ภิกขเว อธมมกมมํ โหติ อวินยกมมํ เอวญจ ปน

สงฺโฆ สํติสํโร โหติ ฯ โย โช ภิกฺขเว สํมกุโค สงฺโฆ
 คชฺชนียกมฺมารหฺสฺส ฯ เป ฯ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาชฺชนียกมฺมา
 รหฺสฺส ปฏิจฺจารณียกมฺมารหฺสฺส อุกฺเขปณียกมฺมารหฺสฺส ปรีวํสํรหฺสฺส
 มฺุทาย ปฏิกฺกสฺสํรหฺสฺส มานคฺคํรหฺสฺส อพฺพภานารหฺสฺส อฺุปลํมฺปท
 รหฺสฺส สฺติวินยํ เทติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส อมฺุพฺพหวินยํ เทติ อฺุปลํม
 ปทารหฺสฺส คฺคสฺสํปํบิยสฺสีกากมฺมํ กโรติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส คชฺชนีย
 กมฺมํ กโรติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส นียสฺสํกมฺมํ กโรติ อฺุปลํมฺปท
 รหฺสฺส ปพฺพาชฺชนียกมฺมํ กโรติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส ปฏิจฺจารณียกมฺมํ
 กโรติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส
 ปรีวํสํ เทติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส มฺุทาย ปฏิกฺกสฺสํติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส
 มานคฺคํ เทติ อฺุปลํมฺปทารหฺสฺส อพฺพภเทติ เหวํ โช ภิกฺขเว
 อรฺมมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เหวณฺจ ปน สงฺโฆ สํติสํโร
 โหตีติ ฯ

อฺุปาติปฺจุฉาภาณวารํ ทฺุติยํ ฯ

[๒๐๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑทนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ คคฺคฺร เจ
 ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โช อากุสฺสํ ภิกฺขุ ภณฺฑทนการโก
 กถการโก วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
 หนุทสฺสํ มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คคฺคฺสํ คชฺชนียกมฺมํ
 กโรนฺติ อรฺมมเมน วคฺคา ฯ สฺสํ คคฺคา อวํสํ อณฺุณฺปิ อวํสํ

๒๐๕] จมฺเปยฺยกฺขณฺธกํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ อธมฺเมเน สํมคฺคาทโย ๒๗๘

คจฺฉนฺติ ฯ คตฺถนํ ปิฏฺฐนํ เหวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโต ปิฏฺฐํ สํจฺเชน
คชฺชนฺนํ ยกมฺมกโต . อธมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺทสฺสํ มยํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมเน สํมคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อวฺวธา อณฺณํ ปิ อวฺวสํ คจฺฉนฺติ ฯ คตฺถนํ ปิฏฺฐนํ
เอวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโต ปิฏฺฐํ สํจฺเชน คชฺชนฺนํ ยกมฺมกโต
อธมฺเมเน สํมคฺเคหิ หนฺทสฺสํ มยํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
คสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวฺวธา
อณฺณํ ปิ อวฺวสํ คจฺฉนฺติ ฯ คตฺถนํ ปิฏฺฐนํ เหวํ โหติ อยํ โช
อวฺสุโต ปิฏฺฐํ สํจฺเชน คชฺชนฺนํ ยกมฺมกโต อธมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺทสฺสํ
มยํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรนฺติ
อธมฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวฺวธา อณฺณํ ปิ อวฺวสํ
คจฺฉนฺติ ฯ คตฺถนํ ปิฏฺฐนํ เหวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโต ปิฏฺฐํ
สํจฺเชน คชฺชนฺนํ ยกมฺมกโต อธมฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺเคหิ หนฺทสฺสํ มยํ
คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺมปฏฺฐิรูป-
เกเน สํมคฺคา ฯ

[๒๐๕] อธิ ปน ปิฏฺฐเว ปิฏฺฐํ ภาณฺชนการโก โหติ กถการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สํจฺเช อธิกรณการโก ฯ คตฺถ เจ
ปิฏฺฐนํ เหวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโต ปิฏฺฐํ ภาณฺชนการโก
กถการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํจฺเช อธิกรณการโก
หนฺทสฺสํ มยํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนฺนํ ยกมฺมํ

กโรหิติ อชฺมุเมเน สํมคฺคา ฯ ๑ โสฺ คฺมฺหา อววาสา อณฺณปี้
 อววาสํ คจฺฉติ ฯ ๑ คตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโส
 ภิกฺขุ สงฺเขเน คชฺชนียกมฺมกโต อชฺมุเมเน สํมคฺเคหิ หนฺทสฺส
 มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ ๑ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิติ
 ชฺมุเมเน วคฺคา ฯ ๑ โสฺ คฺมฺหา อววาสา อณฺณปี้ อววาสํ คจฺฉติ ฯ ๑
 คตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน
 คชฺชนียกมฺมกโต ชฺมุเมเน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ
 กโรมาติ ฯ ๑ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิติ ชฺมุมปฏฺิรฺูปเกเน
 วคฺคา ฯ ๑ โสฺ คฺมฺหา อววาสา อณฺณปี้ อววาสํ คจฺฉติ ฯ ๑ คตฺถปี้
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน คชฺชนียกมฺมกโต
 ชฺมุมปฏฺิรฺูปเกเน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ ๑
 เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิติ ชฺมุมปฏฺิรฺูปเกเน สํมคฺคา ฯ ๑ โสฺ
 คฺมฺหา อววาสา อณฺณปี้ อววาสํ คจฺฉติ ฯ ๑ คตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ
 โหติ อยํ โช อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน คชฺชนียกมฺมกโต ชฺมุม-
 ปฏฺิรฺูปเกเน สํมคฺเคหิ หนฺทสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ ๑
 เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิติ อชฺมุเมเน วคฺคา ฯ ๑

[๒๐๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺเข อธิกรณการโก ฯ ๑ คตฺถ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อวฺสุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
 กถการโก วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺเข อธิกรณการโก

กถการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
 หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศสฺส คชฺชนียกมฺมํ
 กโรหฺติ ชฺมฺมปฏฺฐิรูปเกณ วคฺคา ฯ ใสํ ตมฺหา อาวาสํ อณฺณํปํ
 อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ ภิภฺชฺหํ เหวํ โหติ อยํ โข อาวุโส
 ภิภฺชฺหํ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ชฺมฺมปฏฺฐิรูปเกณ วคฺเคหิ หนุทสฺส
 มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหฺติ
 ชฺมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สฺมคฺคา ฯ ใสํ ตมฺหา อาวาสํ อณฺณํปํ อาวาสํ
 คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ ภิภฺชฺหํ เหวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺชฺหํ
 สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ชฺมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สฺมคฺเคหิ หนุทสฺส
 มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหฺติ
 อชฺมฺเมณ วคฺคา ฯ ใสํ ตมฺหา อาวาสํ อณฺณํปํ อาวาสํ
 คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ ภิภฺชฺหํ เหวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺชฺหํ
 สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต อชฺมฺเมณ วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนีย-
 กมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหฺติ อชฺมฺเมณ
 สฺมคฺคา ฯ ใสํ ตมฺหา อาวาสํ อณฺณํปํ อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ
 ภิภฺชฺหํ เหวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺชฺหํ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต
 อชฺมฺเมณ สฺมคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ศสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหฺติ ชฺมฺเมณ วคฺคา ฯ

[๒๐๘] อธิ ปน ภิภฺชเว ภิภฺชฺหํ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ

๒๐๘] จมฺเปยฺยกุชฺฐกํ นียสฺสํกมฺมํ อธฺมเมณ วคฺคาทโย ๒๘๓

ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อโย โช อวฺสุโต ภิกฺขุ ภาณฺทนการโก
กถการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเม อธิกรณการโก
หนฺทสฺสํ มยํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สสฺสํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ
กโรหฺติ ธมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สํคฺคา ฯ โสฺ ติ มหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ
อวฺวาสา อจฺจุตฺติ ฯ ตถฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อโย โช อวฺสุโต
ภิกฺขุ สงฺฆเมณ อชฺชเนยฺยกมฺมกโต ธมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สํคฺคาเทหิ หนฺทสฺสํ
มยํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สสฺสํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรหฺติ
อธฺมเมณ วคฺคา ฯ โสฺ ติ มหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาสา อจฺจุตฺติ ฯ
ตถฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อโย โช อวฺสุโต ภิกฺขุ สงฺฆเมณ
อชฺชเนยฺยกมฺมกโต อธฺมเมณ วคฺคาเทหิ หนฺทสฺสํ มยํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต สสฺสํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรหฺติ อธฺมเมณ สํคฺคา ฯ
โสฺ ติ มหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาสา อจฺจุตฺติ ฯ ตถฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อโย โช อวฺสุโต ภิกฺขุ สงฺฆเมณ อชฺชเนยฺยกมฺมกโต
อธฺมเมณ สํคฺคาเทหิ หนฺทสฺสํ มยํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
สสฺสํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรหฺติ ธมฺมเมณ วคฺคา ฯ โสฺ ติ มหา อวฺวาสา
อณฺณปฺปํ อวฺวาสา อจฺจุตฺติ ฯ ตถฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อโย โช
อวฺสุโต ภิกฺขุ สงฺฆเมณ อชฺชเนยฺยกมฺมกโต ธมฺมเมณ วคฺคาเทหิ หนฺทสฺสํ
มยํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สสฺสํ อชฺชเนยฺยกมฺมํ กโรหฺติ
ธมฺมปฏฺฐิรูปเกณ วคฺคา ฯ

[๒๐๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พวาโต โหติ อพฺยคฺโค อปาคฺคิ-

พฺุโต อนปทาโน คีหิสังฺฆุโจะ วิหริติ อนนฺุโตมิเกหิ คีหิสังฺคฺเคหิ ฯ
 ตฺคร เจ ภิกฺขุณฺเํ เหวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ พาโต
 อพฺยคฺโค อापคฺติพฺุโต อนปทาโน คีหิสังฺฆุโจะ วิหริติ อนนฺุ-
 โตมิเกหิ คีหิสังฺคฺเคหิ หนฺุทฺธํ มยํ นียสฺสํกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ตฺสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กโรนฺุติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯ โส คฺมฺหา
 อาวาสํ อณฺเณมี อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตคฺคปปี ภิกฺขุณฺเํ เหวํ โหติ
 อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน นียสฺสํกมฺมกโต อธฺมเมเน วคฺเคหิ
 หนฺุทฺธํ มยํ นียสฺสํกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตฺสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ
 กโรนฺุติ อธฺมเมเน สํคฺคา ฯ เปฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิรฺูปเกเน
 วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิรฺูปเกเน สํคฺคา ฯ ยถา เหฏฺุจํ ตถา จกฺกํ
 กาคพฺุฬํ ฯ

[๒๓๐] อีช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุตฺทฺุสโก โหติ ปาปสฺมาจจาโร ฯ
 ตฺคร เจ ภิกฺขุณฺเํ เหวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ กุตฺทฺุสโก
 ปาปสฺมาจจาโร หนฺุทฺธํ มยํ ปพฺุพาสนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
 ตฺสฺสํ ปพฺุพาสนียกมฺมํ กโรนฺุติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯ โส คฺมฺหา
 อาวาสํ อณฺเณมี อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตคฺคปปี ภิกฺขุณฺเํ เหวํ โหติ
 อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขเน ปพฺุพาสนียกมฺมกโต อธฺมเมเน
 วคฺเคหิ หนฺุทฺธํ มยํ ปพฺุพาสนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตฺสฺสํ
 ปพฺุพาสนียกมฺมํ กโรนฺุติ อธฺมเมเน สํคฺคา ฯ เปฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ
 ธฺมมปฏฺิรฺูปเกเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺิรฺูปเกเน สํคฺคา ฯ จกฺกํ

๒๑๒] จมฺเปยฺยญฺจนุทฺถํ ปฏฺฐิตารณียกมฺมํ อุกฺเขปณียกมฺมํ ๒๑๕

กาคพฺพํ ฯ

[๒๑๑] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คีหิ อุกฺโกตฺติ ปริภาสฺติ ฯ
คฺคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ คีหิ
อุกฺโกตฺติ ปริภาสฺติ หนฺทสฺส มยํ ปฏฺฐิตารณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต คสฺส ปฏฺฐิตารณียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯเปฯ
อธฺมเมเน สฺมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ฯ
ธฺมมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ กาคพฺพํ ฯ

[๒๑๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
อปคฺคิ ปสฺสสิคฺคํ ฯ คฺคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข
อวฺสุโส ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อปคฺคิ ปสฺสสิคฺคํ
หนฺทสฺส มยํ อปคฺคิตฺยา อทสฺสเน อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
เต คสฺส อปคฺคิตฺยา อทสฺสเน อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมเน
วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมเน สฺมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิ-
รูปเกเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ กาคพฺพํ ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อปคฺคิ
ปฏฺฐิกาคฺคํ ฯ คฺคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺสุโส
ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อปคฺคิ ปฏฺฐิกาคฺคํ หนฺทสฺส
มยํ อปคฺคิตฺยา อปฏฺฐิกกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
คสฺส อปคฺคิตฺยา อปฏฺฐิกกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมเน
วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมเน สฺมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิ-

รูปเกณ วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิรูปเกณ สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ กาศพฺพํ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปํกํ ทิฏฺฐิจฺฉํ ปฎินิสฺสชฺชิตฺตุํ ฯ
 ศฺคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อຍံ โช อากุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ
 ปาปํกํ ทิฏฺฐิจฺฉํ ปฎินิสฺสชฺชิตฺตุํ หนฺนทสฺส มยํ ปาปํกาย ทิฏฺฐิจฺฉา
 อปฺปฎินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณํยกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศฺสฺส ปาปํกาย
 ทิฏฺฐิจฺฉา อปฺปฎินิสฺสคฺเค อุกฺเขปณํยกมฺมํ กโรนฺหติ อธฺมเมณ วคฺคา
 ฯเปฯ อธฺมเมณ สฺมคฺคา ฯ ธฺมฺเมณ วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิรูปเกณ
 วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิรูปเกณ สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ กาศพฺพํ ฯ

[๒๑๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ศฺชฺชนํยกมฺมกโต
 สฺมมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคติ ศฺชฺชนํยกมฺมสฺส
 ปฎิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ศฺคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อຍံ โช
 อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ศฺชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
 เนตฺถารํ วคฺคติ ศฺชฺชนํยกมฺมสฺส ปฎิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺนทสฺส มยํ
 ศฺชฺชนํยกมฺมํ ปฎิปฺปลสฺสมฺภมาติ ฯ เต ศฺสฺส ศฺชฺชนํยกมฺมํ ปฎิปฺปล-
 สฺสมฺภานฺหติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯ โส คมฺหา อากาสํ อณฺณํปํ อากาสํ
 คจฺฉติ ฯ ศฺคฺถปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อิมสฺส โช อากุโส ภิกฺขุโน
 สงฺเขน ศฺชฺชนํยกมฺมํ ปฎิปฺปลสฺสทฺธิ อธฺมเมณ วคฺเคหิ หนฺนทสฺส มยํ
 ศฺชฺชนํยกมฺมํ ปฎิปฺปลสฺสมฺภมาติ ฯ เต ศฺสฺส ศฺชฺชนํยกมฺมํ ปฎิปฺปล-
 สฺสมฺภานฺหติ อธฺมเมณ สฺมคฺคา ฯเปฯ ธฺมฺเมณ วคฺคา ฯ ธมฺม-
 ปฎิรูปเกณ วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิรูปเกณ สฺมคฺคา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว

ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ
เนตฺถารํ วตฺตติ คชฺชนํยกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ ฯ ตตฺร
เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โข อารุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนํย-
กมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คชฺชนํย-
กมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ หนฺนทฺสฺส มยํ คชฺชนํยกมฺมํ
ปฺฏิปฺปสฺสํมฺภเภาติ ฯ เต คสฺส คชฺชนํยกมฺมํ ปฺฏิปฺปสฺสํมฺภเภาติ
อธมฺเมเน สํคฺคา ฯ เป ฯ ธมฺเมเน วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺฐิรฺูปเणे
วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺฐิรฺูปเणे สํคฺคา ฯ อธมฺเมเน วคฺคา ฯ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คชฺชนํยกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โข อารุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
คชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ
คชฺชนํยกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ หนฺนทฺสฺส มยํ คชฺชนํยกมฺมํ
ปฺฏิปฺปสฺสํมฺภเภาติ ฯ เต คสฺส คชฺชนํยกมฺมํ ปฺฏิปฺปสฺสํมฺภเภาติ
ธมฺเมเน วคฺคา ฯ เป ฯ ธมฺมปฏฺฐิรฺูปเणे วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺฐิรฺูปเणे
สํคฺคา ฯ อธมฺเมเน วคฺคา ฯ อธมฺเมเน สํคฺคา ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คชฺชนํยกมฺมสฺส ปฺฏิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ ฯ
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โข อารุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
คชฺชนํยกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ

คชชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ คชชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ ฯ เต คสฺส คชชนียกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ
 ฐมฺมปฏิรูปเณน วคฺคา ฯ เปฯ ฐมฺมปฏิรูปเณน สํคฺคา ฯ อฐมฺเมเน
 วคฺคา ฯ อฐมฺเมเน สํคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สงฺเขน คชชนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺคติ โทมํ ปาเตติ
 เนตฺตาวํ วคฺคติ คชชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ คคฺร
 เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อากุสฺสํ ภิกฺขุ สงฺเขน คชชนีย-
 กมฺมกโต สฺมมา วคฺคติ โทมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ วคฺคติ คชชนีย-
 กมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ คชชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ ฯ เต คสฺส คชชนียกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ
 ฐมฺมปฏิรูปเณน สํคฺคา ฯ เปฯ อฐมฺเมเน วคฺคา ฯ อฐมฺเมเน
 สํคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิรูปเณน วคฺคา ฯ

[๒๑๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สฺมมา
 วคฺคติ โทมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ วคฺคติ นียสฺสํกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ
 ยาจติ ฯ คคฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โช อากุสฺสํ ภิกฺขุ
 สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สฺมมา วคฺคติ โทมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ
 วคฺคติ นียสฺสํกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺส มยฺ นียสฺสํกมฺมํ
 ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ ฯ เต คสฺส นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสมฺภเภาติ
 อฐมฺเมเน วคฺคา ฯ เปฯ อฐมฺเมเน สํคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ
 ฐมฺมปฏิรูปเณน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิรูปเณน สํคฺคา ฯ ๙ กุณฺถ กาคพฺพํ ฯ

๒๑๗] ฌมฺเปยฺยกฺขณฺธกัํ ปพฺพาทนียกมฺมาทัณ्हิํ ปฏิปฺปสฺสัทฺธิ ๒๑๘

[๒๑๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปพฺพาทนียกมฺมกโต
สฺมมา วุตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาริํ วุตฺตติ ปพฺพาทนียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสัทฺธิํ ยาจติ ฯ คตฺร เจ ภิกฺขุณฺ्हิํ เหวํ โหติ อຍံ โช
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปพฺพาทนียกมฺมกโต สฺมมา วุตฺตติ โถมํ
ปาเตติ เนตฺถาริํ วุตฺตติ ปพฺพาทนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสัทฺธิํ ยาจติ
หนฺทสฺส มยํ ปพฺพาทนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสัสมฺภมาติ ฯ เต คสฺส
ปพฺพาทนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสัสมฺภเนติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯ เป ฯ อธฺมเมเน
สฺมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน วคฺคา ฯ ธฺมฺมปฏฺฐิ-
รฺูปเกเน สฺมคฺคา ฯ จกฺกัํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปฏิสํวารณียกมฺมกโต
สฺมมา วุตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาริํ วุตฺตติ ปฏิสํวารณียกมฺมสฺส
ปฏิปฺปสฺสัทฺธิํ ยาจติ ฯ คตฺร เจ ภิกฺขุณฺ्हิํ เหวํ โหติ อຍံ โช
อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปฏิสํวารณียกมฺมกโต สฺมมา วุตฺตติ โถมํ
ปาเตติ เนตฺถาริํ วุตฺตติ ปฏิสํวารณียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสัทฺธิํ ยาจติ
หนฺทสฺส มยํ ปฏิสํวารณียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสัสมฺภมาติ ฯ เต คสฺส
ปฏิสํวารณียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสัสมฺภเนติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯ เป ฯ อธฺมเมเน
สฺมคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน วคฺคา ฯ ธฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน
สฺมคฺคา ฯ จกฺกัํ กาทพฺพิ ฯ

[๒๑๗] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ อปคฺคิยา อทสฺสัเน
กุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วุตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาริํ วุตฺตติ

อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ
 ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยมฺ ไซ อากุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
 อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ อาปคฺติยา อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธิ
 ยาจติ หนฺทสฺส มยมฺ อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
 ปฏฺิปปสฺสสมฺภมาติ ฯ เต ตสฺส อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนีย-
 กมฺมํ ปฏฺิปปสฺสสมฺภนฺติ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯเปฯ อฐมฺเมเน สฺมคฺคา ฯ
 ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺิรฺูปเณน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺิรฺูปเณ
 สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ กาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ
 อาปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ อาปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส
 ปฏฺิปปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยมฺ ไซ
 อากุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ อาปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต
 สฺมมา วคฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ อาปคฺติยา อปฺปฏฺิ-
 กมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺส มยมฺ
 อาปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏฺิปปสฺสสมฺภมาติ ฯ
 เต ตสฺส อาปคฺติยา อปฺปฏฺิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏฺิปปสฺสสมฺภนฺติ
 อฐมฺเมเน วคฺคา ฯเปฯ อฐมฺเมเน สฺมคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ
 ฐมฺมปฏฺิรฺูปเณน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺิรฺูปเณน สฺมคฺคา ฯ จกฺกํ
 กาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ปาปํกาย ทิฏฺฐิจิยา

๒๓๘] ฅมเปยຍဂុชุนຸກໍ ດຊຸຊື່ຍກມຸມໍ ອຮມຸເມນ ວຸຄຸກາທໂຍ ๒๔๓

ອບປຣືນິສຸດຸເຄ ຕຸກເຟປື່ຍກມຸມກໂຕ ສຸມາ ວຸຄຸຕິ ໂຕມໍ ປາເຕຕິ
ເນຕຸຄາວໍ ວຸຄຸຕິ ປາປໍ່ກາຍ ທິງຸຈີຍາ ອບປຣືນິສຸດຸເຄ ຕຸກເຟປື່ຍກມຸມສຸດ
ປຣືປຣຸດຸສຸທຸື ຍາຈຕິ ។ ດຊຸ ເຈ ກິກຸຊຸນໍ ເອວໍ ໂຫຕິ ອຍໍ ໂຂ
ອາວຸໄສ ກິກຸຊຸ ສຸເຂນ ປາປໍ່ກາຍ ທິງຸຈີຍາ ອບປຣືນິສຸດຸເຄ ຕຸກເຟປື່ຍ
ກມຸມກໂຕ ສຸມາ ວຸຄຸຕິ ໂຕມໍ ປາເຕຕິ ເນຕຸຄາວໍ ວຸຄຸຕິ ປາປໍ່ກາຍ
ທິງຸຈີຍາ ອບປຣືນິສຸດຸເຄ ຕຸກເຟປື່ຍກມຸມສຸດ ປຣືປຣຸດຸສຸທຸື ຍາຈຕິ
ເນຕຸສຸດ ມຍໍ ປາປໍ່ກາຍ ທິງຸຈີຍາ ອບປຣືນິສຸດຸເຄ ຕຸກເຟປື່ຍກມຸມໍ
ປຣືປຣຸດຸສຸສຸເກມາຕິ ។ ເຕ ດສຸດ ປາປໍ່ກາຍ ທິງຸຈີຍາ ອບປຣືນິສຸດຸເຄ
ຕຸກເຟປື່ຍກມຸມໍ ປຣືປຣຸດຸສຸສຸເກນຸຕິ ອຮມຸເມນ ວຸຄຸກາ ។ ເປ່ ។ ອຮມຸເມນ
ສຸມຸຄຸກາ ។ ຮມຸເມນ ວຸຄຸກາ ។ ຮມຸມປຣືງຸປເກນ ວຸຄຸກາ ។ ຮມຸມປຣື
ງຸປເກນ ສຸມຸຄຸກາ ។ ຈຸກຸ ກາຕຸພຸ ັ

[๒๓๘] ອື ປນ ກິກຸຊເວ ກິກຸຊຸ ກຸນຸຈານກາກໂກ ໂຫຕິ ກຸດຸກາກໂກ
ວິວາທກາກໂກ ກຸສຸດກາກໂກ ສຸເຂ ອືກຸກຸນກາກໂກ ។ ດຊຸ ເຈ
ກິກຸຊຸນໍ ເອວໍ ໂຫຕິ ອຍໍ ໂຂ ອາວຸໄສ ກິກຸຊຸ ກຸນຸຈານກາກໂກ
ກຸດຸກາກໂກ ວິວາທກາກໂກ ກຸສຸດກາກໂກ ສຸເຂ ອືກຸກຸນກາກໂກ
ເນຕຸສຸດ ມຍໍ ດຊຸຊື່ຍກມຸມໍ ກໂຣມາຕິ ។ ເຕ ດສຸດ ດຊຸຊື່ຍກມຸມໍ
ກໂຣນຸຕິ ອຮມຸເມນ ວຸຄຸກາ ។ ດຊຸຣຸໄສ ສຸໂຂ ວິວາທຕິ ອຮມຸເມນ
ວຸຄຸກມຸມໍ ອຮມຸເມນ ສຸມຸຄຸກມຸມໍ ຮມຸມປຣືງຸປເກນ ວຸຄຸກມຸມໍ
ຮມຸມປຣືງຸປເກນ ສຸມຸຄຸກມຸມໍ ອດຕໍ ກມຸມໍ ທຸກຸກຸ ກມຸມໍ ປຸນ
ກາຕຸພຸ ກມຸມນຸຕິ ។ ດຊຸ ກິກຸຊເວ ເຍ ເຕ ກິກຸຊຸ ເອວມາຸສຸ

อธมฺเมเน วคฺคกมฺมุหฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ เหวมาหฺสิ อกตํ
กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปฺนุ กาศพฺพิ กมฺมุหฺติ ฯ อีเม ตคฺค
ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ฯ

[๒๑๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก ฯ ตตุร เจ
ภิกฺขุณฺํ เหวํ โหติ อญฺํ โช อวฺสุลํ ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กถการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก
หนุทสฺสํ มยฺํ ตชฺชนฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺสํ ตชฺชนฺียกมฺมํ
กโรหฺติ อธมฺเมเน สฺมคฺคคา ฯ ตตุรฺวฺโส สงฺโฆ วิวาทิ อธมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺม-
ปฺฏิรูปเกเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฺฏิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปฺนุ กาศพฺพิ กมฺมุหฺติ ฯ ตตุร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เหวมาหฺสิ อธมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมุหฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ
เอวมาหฺสิ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปฺนุ กาศพฺพิ กมฺมุหฺติ ฯ
อีเม ตคฺค ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ฯ

[๒๒๐] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก ฯ ตตุร เจ
ภิกฺขุณฺํ เหวํ โหติ อญฺํ โช อวฺสุลํ ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กถการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆे อธิกรณการโก
หนุทสฺสํ มยฺํ ตชฺชนฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺสํ ตชฺชนฺียกมฺมํ

๒๒๒] จมฺเปยฺยกฺขณฺธกั คฺชฺชนียกมฺมํ สํโฆ วิวตฺติ ๒๘๓

กโรนฺติ ฐมฺเมเน วคฺคา ๑ ตตฺรฏฺโง สํโฆ วิวตฺติ อฐมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อฐมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺม-
ปฏฺธิรูปเกเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺธิรูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ กมฺมมฺหฺติ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมมฺหฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ
เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ
กมฺมมฺหฺติ ๑ อิมเ ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑

[๒๒๑] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สํฆเ อธิกรณการโก ๑ ตตฺร เจ
ภิกฺขุณฺเ เอว โหติ อยํ โข อวฺสุสํ ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กถการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํฆเ อธิกรณการโก
หนฺทสฺสํ มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต สสฺสํ คฺชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ ฐมฺมปฏฺธิรูปเกเน วคฺคา ๑ ตตฺรฏฺโง สํโฆ วิวตฺติ อฐมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อฐมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺธิ-
รูปเกเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺธิรูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ กมฺมมฺหฺติ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ ฐมฺมปฏฺธิรูปเกเน วคฺคกมฺมมฺหฺติ เย ๑ เต
ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ
กมฺมมฺหฺติ ๑ อิมเ ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑

[๒๒๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก

วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ๑ คตฺร เจ
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุสฺสํ ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
 กตฺถการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
 หนฺทสฺสํ มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ
 กโรนฺติ ชฺมมปฏฺิรูปเกน สํคฺคา ๑ คตฺรขุจฺโจะ สงฺฆเ วิวาทิ
 อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ อชฺมเมเน สํคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
 ชฺมมปฏฺิรูปเกน วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฏฺิรูปเกน สํคฺคกมฺมํ อกคํ
 กมฺมํ ทุคฺคกมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพิ กมฺมมฺหิติ ๑ คตฺร ภิกฺขเว
 เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ ชฺมมปฏฺิรูปเกน สํคฺคกมฺมมฺหิติ เย
 ๑ เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ อกคํ กมฺมํ ทุคฺคกมฺมํ ปุณฺ
 กาคพฺพิ กมฺมมฺหิติ ๑ อิมเ คคฺค ภิกฺขุ ชฺมมวาทิโน ๑

[๒๒๓] อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาทโ หิติ อพฺยคฺโค
 อาปตฺติพฺหุโต อนปทานิ คิหิสฺสํขุจฺโจะ วิหริติ อนนฺดูโตมิเกหิ คิหิ-
 สฺสํคฺเคหิ ๑ คตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุสฺสํ ภิกฺขุ
 พาทโ อพฺยคฺโค อาปตฺติพฺหุโต อนปทานิ คิหิสฺสํขุจฺโจะ วิหริติ
 อนนฺดูโตมิเกหิ คิหิสฺสํคฺเคหิ หนฺทสฺสํ มยํ นียสฺสํกมฺมํ กโรมาติ ๑
 เต คสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมเน วคฺคา ๑ เป๑ อชฺมเมเน
 สํคฺคา ๑ ชฺมเมเน วคฺคา ๑ ชฺมมปฏฺิรูปเกน วคฺคา ๑ ชฺมมปฏฺิ-
 รูปเกน สํคฺคา ๑ คตฺรขุจฺโจะ สงฺฆเ วิวาทิ อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
 อชฺมเมเน สํคฺคกมฺมํ ชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ ชฺมมปฏฺิรูปเกน วคฺค-

๒๒๕] จมฺเปยฺยกฺขนุชฺคํ ปพฺพชณฺเญกมฺมํ ปฏฺฐสํวณฺเญกมฺมํ ๒๒๕

กมฺมํ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺฐํ
กมฺมํ ปุณฺ กาศพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ
เฮวมาหํสุ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ สํคฺคกมฺมมฺหุตฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ
เฮวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปุณฺ กาศพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑
อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ชมฺมวาทินอ ๑ อิมํ ปณฺญา วารว สํวชฺชิตฺตา ๑

[๒๒๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุสฺสทฺสโก โหติ ปาปสํมาจาวโร ๑
ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โช อาดุสฺสํ ภิกฺขุ กุสฺสทฺสโก
ปาปสํมาจาวโร หนฺนทฺสสฺส มยํ ปพฺพชณฺเญกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต
ตสฺส ปพฺพชณฺเญกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมเมณ วคฺคา ๑เป ๑ อชฺมเมณ
สํคฺคา ๑ ชฺมเมณ วคฺคา ๑ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ วคฺคา ๑ ชมฺมปฏฺฐิ-
รูปเกณ สํคฺคา ๑ ตฺตฺรฏฺฐสฺสํ สํวชฺชิตฺติ อชฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
อชฺมเมณ สํคฺคกมฺมํ ชฺมเมณ วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺฐํ
กมฺมํ ปุณฺ กาศพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ
เฮวมาหํสุ ชมฺมปฏฺฐูปเกณ สํคฺคกมฺมมฺหุตฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ
เฮวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปุณฺ กาศพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑
อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ชมฺมวาทินอ ๑ อิมํ ปณฺญา วารว สํวชฺชิตฺตา ๑

[๒๒๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คีหิ อฏฺโถสฺสติ ปริภาสฺสติ ๑
ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โช อาดุสฺสํ ภิกฺขุ คีหิ
อฏฺโถสฺสติ ปริภาสฺสติ หนฺนทฺสสฺส มยํ ปฏฺฐสํวณฺเญกมฺมํ กโรมาติ ๑

เต คตฺถ ปฎิธารณียกมฺมํ กโรหติ อธมฺเมเน วคฺคา ฯเปฯ
 อธมฺเมเน สํคฺคา ฯ ธมฺเมเน วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิฐูปเกเน วคฺคา ฯ
 ธมฺมปฎิฐูปเกเน สํคฺคา ฯ คตฺถฐุโจะ สํโฆ วิวตฺติ อธมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ธมฺม-
 ปฎิฐูปเกเน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฎิฐูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
 ทุกฺกฏํ กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ คตฺถ ภูมิภาคเว เย เต
 ภูมิภาคฐุ เอวมาหํสุ ธมฺมปฎิฐูปเกเน สํคฺคกมฺมมฺหิติ เย จ เต
 ภูมิภาคฐุ เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกฏํ กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ
 กมฺมมฺหิติ ฯ อิเม คตฺถ ภูมิภาคฐุ ธมฺมวาทีโน ฯ อิเม ปญฺจ วารา
 สํจิจิตฺตา ฯ

[๒๒๖] อิท ปน ภูมิภาคเว ภูมิภาคฐุ อาปคฺคํ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
 อาปคฺคํ ปสฺสํสิคฺคํ ฯ คตฺถ เจ ภูมิภาคฐุํ เอวํ โหติ อัย โข
 อาวุโส ภูมิภาคฐุ อาปคฺคํ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปคฺคํ ปสฺสํสิคฺคํ
 หนฺนทสฺสํ มยํ อาปคฺคิตฺยา อทสฺสํเน อุกฺกฺเขปณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต คตฺถ อาปคฺคิตฺยา อทสฺสํเน อุกฺกฺเขปณียกมฺมํ กโรหติ อธมฺเมเน
 วคฺคา ฯเปฯ ธมฺเมเน สํคฺคา ฯ ธมฺเมเน วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิฐูปเกเน
 วคฺคา ฯ ธมฺมปฎิฐูปเกเน สํคฺคา ฯ คตฺถฐุโจะ สํโฆ วิวตฺติ
 อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
 ธมฺมปฎิฐูปเกเน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฎิฐูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ
 กมฺมํ ทุกฺกฏํ กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ คตฺถ ภูมิภาคเว

๒๒๖] งามเปยยุกุชนุรกี อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปฺนียกมฺมํ ๒๘๗

เย เต ภิกฺขุ เหวมาหังสุ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมฺนฺติ เย
๑ เต ภิกฺขุ เหวมาหังสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปุณ
กาศพฺพํ กมฺมฺนฺติ ๑ อิมเ คคฺคต ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิมเ
ปณฺจ วารว สํวชิตฺตว ๑ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺติ
อาปชฺชิตฺตว น อิจฺฉติ อาปคฺติ ปฏฺฐิกาคฺคํ ๑ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ
เฮอร์ โหติ อยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ อาปคฺติ อาปชฺชิตฺตว น
อิจฺฉติ อาปคฺติ ปฏฺฐิกาคฺคํ หนฺทสฺส มยํ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปฺนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คสฺส อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปฺนียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ๑ เป ๑ อธฺมเมณ สฺมคฺคา ๑
ธฺมเมณ วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ
สฺมคฺคา ๑ ตตฺรญฺุโส สํวโฆ วิวตฺติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
อธฺมเมณ สฺมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ
วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ
กมฺมํ ปุณ กาศพฺพํ กมฺมฺนฺติ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ
เอวมาหังสุ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมฺนฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ
เอวมาหังสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปุณ กาศพฺพํ กมฺมฺนฺติ ๑
อิมเ คคฺคต ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิมเ ปณฺจ วารว สํวชิตฺตว ๑
อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปํกํ ทิฏฺฐิจฺฉํ ปฏฺฐินิสฺสชฺชิตฺตํ ๑
ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ เฮอร์ โหติ อยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ
ปาปํกํ ทิฏฺฐิจฺฉํ ปฏฺฐินิสฺสชฺชิตฺตํ หนฺทสฺส มยํ ปาปํกาย ทิฏฺฐิจฺฉิยา

อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คตฺถ ปาบีกาย
 ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมฺเมเน วคฺคา
 ฯเปฯ อชฺมฺเมเน สํคฺคา ฯ อชฺมฺเมเน วคฺคา ฯ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน
 วคฺคา ฯ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สํคฺคา ฯ คตฺถจฺจ โส ติสฺส วิวตฺติ
 อชฺมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
 อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สํคฺคกมฺมํ อถตฺ
 กมฺมํ ทุกฺกฏฺ ํกมฺมํ ปุณ กาทพฺพํ ํกมฺมฺนฺติ ฯ คตฺถ ํกิฏฺฐเว
 เย เต ํกิฏฺฐ เววมาหํสุ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สํคฺคกมฺมฺนฺติ เย
 จ เต ํกิฏฺฐ เววมาหํสุ อถตฺ ํกมฺมํ ทุกฺกฏฺ ํกมฺมํ ปุณ
 กาทพฺพํ ํกมฺมฺนฺติ ฯ อิมํ คตฺถ ํกิฏฺฐ อชฺมฺมวาทีโน ฯ อิมํ
 ปณฺจ วารํ ติสฺสวคฺคา ฯ

[๒๒๗] อธิ ปน ํกิฏฺฐเว ํกิฏฺฐ ติสฺสเวเน อชฺชนียกมฺมกโต
 สํมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ อชฺชนียกมฺมสฺส
 ปฏฺฐิรฺูปสฺสทฺธิ ยาจติ ฯ คตฺถ เจ ํกิฏฺฐนํ เววํ โหติ อยํ โช
 อากุโล ํกิฏฺฐ ติสฺสเวเน อชฺชนียกมฺมกโต สํมา วคฺคตฺติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ อชฺชนียกมฺมสฺส ปฏฺฐิรฺูปสฺสทฺธิ ยาจติ
 หนฺทสฺส มยํ อชฺชนียกมฺมํ ปฏฺฐิรฺูปสฺสํเกมาติ ฯ เต คตฺถ อชฺชนีย-
 กมฺมํ ปฏฺฐิรฺูปสฺสํเกนฺติ อชฺมฺเมเน วคฺคา ฯ คตฺถจฺจ โส ติสฺส วิว-
 ตฺติ อชฺมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน วคฺคกมฺมํ อชฺมฺมปฏฺฐิรฺูปเกน สํคฺค-

๒๒๘] จมฺเปยฺยกฺขนฺธกํ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํสํสํ ปฺปฏิปฺปสํสํทฺธิ ๒๘๘

กมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทฺกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปฺปนฺ กาทพฺพํ กมฺมํนฺติ ๑
คฺคฺร ภิฺกฺขเว เย เต ภิฺกฺขุ เอวมาหํสํ อธมฺเมน วคฺคกมฺมํนฺติ
เย ๑ เต ภิฺกฺขุ เอวมาหํสํ อกคํ กมฺมํ ทฺกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปฺปนฺ
กาทพฺพํ กมฺมํนฺติ ๑ อิมํ คคฺค ภิฺกฺขุ ฐมฺมวาทินอ ๑

[๒๒๘] อธิ ปน ภิฺกฺขเว ภิฺกฺขุ สํสฺเสน คฺชฺชนฺนํยกมฺมกโต
สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนคฺควํ วคฺคติ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํสํสํ
ปฺปฏิปฺปสํสํทฺธิ ยาจติ ๑ คคฺร เจ ภิฺกฺขุณฺ อเวํ โหติ อยํ ไช
อวฺโส ภิฺกฺขุ สํสฺเสน คฺชฺชนฺนํยกมฺมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
เนคฺควํ วคฺคติ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํสํสํ ปฺปฏิปฺปสํสํทฺธิ ยาจติ หนฺทสํ
มยํ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํ ปฺปฏิปฺปสํสํมฺเกมาติ ๑ เต สสํสํ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํ
ปฺปฏิปฺปสํสํมฺเกนฺติ อธมฺเมน สํคฺคคา ๑ คคฺรฏฺโฐ สํสฺโส วิวตติ
อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ อธมฺเมน สํคฺคกมฺมํ ฐมฺเมน วคฺคกมฺมํ
ฐมฺมปฺปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฺปฏิรูปเกน สํคฺคกมฺมํ อกคํ
กมฺมํ ทฺกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปฺปนฺ กาทพฺพํ กมฺมํนฺติ ๑ คคฺร ภิฺกฺขเว
เย เต ภิฺกฺขุ เอวมาหํสํ อธมฺเมน สํคฺคกมฺมํนฺติ เย ๑ เต
ภิฺกฺขุ เอวมาหํสํ อกคํ กมฺมํ ทฺกฺกฏฺฐํ กมฺมํ ปฺปนฺ กาทพฺพํ
กมฺมํนฺติ ๑ อิมํ คคฺค ภิฺกฺขุ ฐมฺมวาทินอ ๑

[๒๒๘] อธิ ปน ภิฺกฺขเว ภิฺกฺขุ สํสฺเสน คฺชฺชนฺนํยกมฺมกโต
สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนคฺควํ วคฺคติ คฺชฺชนฺนํยกมฺมํสํสํ
ปฺปฏิปฺปสํสํทฺธิ ยาจติ ๑ คคฺร เจ ภิฺกฺขุณฺ อเวํ โหติ อยํ ไช

๓๐๐ ภาวุโส ภิกขุ สงฺเขน ศฺชฺชนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชฺชนียกมฺมสฺส ปฺปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ
 หนฺทสฺส มยํ ศฺชฺชนียกมฺมํ ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺเภาติ ๑ เต สฺสสฺส
 ศฺชฺชนียกมฺมํ ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺเภาติ รมฺเมเน วคฺคา ๑ ศฺชรฺฐโง โสงฺโฆ
 วิวตฺติ อรมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อรมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ รมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ รมฺมปฺปฏิรูปฺเพเน วคฺคกมฺมํ รมฺมปฺปฏิรูปฺเพเน สฺมคฺค-
 กมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปฺปนฺน กาศพฺพํ กมฺมมฺหิติ ๑
 ศฺชร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺส อรมฺเมเน วคฺคกมฺมมฺหิติ
 เย ๑ เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺส อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ
 ปฺปนฺน กาศพฺพํ กมฺมมฺหิติ ๑ อิมเ ศคฺค ภิกฺขุ รมฺมวาทีโน ๑

[๒๓๐] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ศฺชฺชนียกมฺมกโต
 สฺมมา วคฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชฺชนียกมฺมสฺส
 ปฺปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ ๑ ศฺชร เจ ภิกฺขุํ เอวํ โหติ อยํ โข
 ๓๐๐ ภาวุโส ภิกขุ สงฺเขน ศฺชฺชนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชฺชนียกมฺมสฺส ปฺปฏิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ
 หนฺทสฺส มยํ ศฺชฺชนียกมฺมํ ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺเภาติ ๑ เต สฺสสฺส
 ศฺชฺชนีย-
 กมฺมํ ปฺปฏิปฺปสฺสํมฺเภาติ รมฺมปฺปฏิรูปฺเพเน วคฺคา ๑ ศฺชรฺฐโง โสงฺโฆ
 วิวตฺติ อรมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อรมฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ รมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ รมฺมปฺปฏิรูปฺเพเน วคฺคกมฺมํ รมฺมปฺปฏิรูปฺเพเน สฺมคฺค-
 กมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปฺปนฺน กาศพฺพํ กมฺมมฺหิติ ๑

๒๓๒] จมฺเปยฺยกฺขนฺธกํ ตฺชฺชนฺนํยกมฺมาทํนํ ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ๓๐๓

ตฺตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ ฐมฺมปฺปฏิรฺูปเกณ วคฺค-
กมฺมมฺหฺติ เย ๑ เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺ
กมฺมํ ปฺน กาศพฺพํ กมฺมมฺหฺติ ๑ อิมํ ตฺตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ๑

๒๓๓] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ตฺชฺชนฺนํยกมฺมกโต สฺมมา
วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ ตฺชฺชนฺนํยกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ
ยาจติ ๑ ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน ตฺชฺชนฺนํยกมฺมกโต สฺมมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ
วคฺคตฺติ ตฺชฺชนฺนํยกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺตสฺส มยํ
ตฺชฺชนฺนํยกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสํเกมาติ ๑ เต สสฺส ตฺชฺชนฺนํยกมฺมํ ปฏิปฺปล-
สฺสํเกหฺติ ฐมฺมปฺปฏิรฺูปเกณ สฺมคฺคา ๑ ตฺตฺร ฐฺโง ใส สงฺโฆ วิวตฺติ
อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สฺมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมณ วคฺคกมฺมํ
ฐมฺมปฺปฏิรฺูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฺปฏิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ อกตํ
กมฺมํ ทุกฺกญฺ กมฺมํ ปฺน กาศพฺพํ กมฺมมฺหฺติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว
เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ ฐมฺมปฺปฏิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมมฺหฺติ เย
๑ เต ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺ กมฺมํ ปฺน
กาศพฺพํ กมฺมมฺหฺติ ๑ อิมํ ตฺตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ๑

[๒๓๒] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สฺมมา
วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ นียสฺสํกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ
ยาจติ ๑ ตฺตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สฺมมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ

วคฺคตฺติ นียสฺสํกมฺมสฺสํ ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺสํ มยํ นียสฺสํ-
 กมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภมาติ ฯ เต สสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภนาติ
 อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ สํมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา
 ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ สํมคฺคา ฯ ศฺคฺรอุจฺโจะ
 สฺงฺโฆ จิวทติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สํมคฺคกมฺมํ
 ธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ วคฺคกมฺมํ ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ
 สํมคฺคกมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปุณ กาศพฺพํ กมฺมมฺหิตี ฯ
 ศฺคฺร ภิภฺชเว เย เต ภิภฺชฺชฺ เหวมาหํสฺสุ ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ สํมคฺค-
 กมฺมมฺหิตี เย ฯ เต ภิภฺชฺชฺ เหวมาหํสฺสุ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ
 กมฺมํ ปุณ กาศพฺพํ กมฺมมฺหิตี ฯ อิมเ ศฺคฺตถ ภิภฺชฺชฺ ธฺมมวาทิโน ฯ
 อิมเ ปณฺญฯ วารา สฺงฺฆิตฺตา ฯ

[๒๓๓] อธิ ปน ภิภฺชเว ภิภฺชฺชฺ สฺงฺฆเณ ปพฺพาทนํยกมฺมกโต
 สฺมมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺคตฺติ ปพฺพาทนํยกมฺมสฺสํ
 ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ ฯ ศฺคฺร เจ ภิภฺชฺชฺนํ เหวํ โหติ อยํ โข
 อวฺวุโส ภิภฺชฺชฺ สฺงฺฆเณ ปพฺพาทนํยกมฺมกโต สฺมมา วคฺคตฺติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺคตฺติ ปพฺพาทนํยกมฺมสฺสํ ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ
 หนฺทสฺสํ มยํ ปพฺพาทนํยกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภมาติ ฯ เต สสฺสํ
 ปพฺพาทนํยกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภนาติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯเปฯ อธฺมเมณ
 สํมคฺคา ฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺธิรูปเกณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺธิ-
 รูปเกณ สํมคฺคา ฯ ศฺคฺรอุจฺโจะ สฺงฺโฆ จิวทติ อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ

อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ชมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน
วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สํคฺคกมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺ
กมฺมํ ปุณฺ ภาตพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑ ตฺตฺร ภูมิภาคเว เย เต ภูมิภาค
เอวมาหํสํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สํคฺคกมฺมมฺหุตฺติ เย ๑ เต ภูมิภาค
เอวมาหํสํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺ กมฺมํ ปุณฺ ภาตพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑
อิมเ ตตฺถ ภูมิภาค ชมฺมวาทีโน ๑ อิมเ ปณฺจ วารว สํวชิตฺตา ๑

[๒๓๕] อธิ ปณ ภูมิภาคเว ภูมิภาค สํวเขเน ปฏิสารณียกมมกโต
สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคติ ปฏิสารณียกมมุตถุส
ปฏีปปลุสตุทฐิ ยาจติ ๑ ตฺตฺร เจ ภูมิภาคนํ เอวํ โหติ อยํ โช
อาวุโส ภูมิภาค สํวเขเน ปฏิสารณียกมมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ
ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคติ ปฏิสารณียกมมุตถุส ปฏีปปลุสตุทฐิ ยาจติ
หนุทฺถุส มยํ ปฏิสารณียกมมํ ปฏีปปลุสตุสเมมาติ ๑ เต สตุส
ปฏิสารณียกมมํ ปฏีปปลุสตุสเมเนติ อธมฺเมเน วคฺคา ๑เป๑ อธมฺเมเน
สํคฺคา ๑ ชมฺเมเน วคฺคา ๑ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน วคฺคา ๑ ชมฺมปฏฺฐิ-
รูปเกน สํคฺคา ๑ ตฺตฺรฏฺโจ สํวโฆ วิวตฺติ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ชมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน
วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สํคฺคกมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺ
กมฺมํ ปุณฺ ภาตพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑ ตฺตฺร ภูมิภาคเว เย เต ภูมิภาค
เอวมาหํสํ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกน สํคฺคกมฺมมฺหุตฺติ เย ๑ เต ภูมิภาค
เอวมาหํสํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกฏฺ กมฺมํ ปุณฺ ภาตพฺพํ กมฺมมฺหุตฺติ ๑

อิเม ตตถ ภิกขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิเม ปญฺจ วารว สํขิตฺตว ๑

[๒๓๕] อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สํฆเณ อปคฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ
 อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ ๑
 ตฺถว เจ ภิกขุณฺโณ เอวํ โหติ อโย โช อวฺสุโส ภิกขุ สํฆเณ
 อวคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส
 ปฏิปฺปลสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺทสฺส มยํ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขป-
 นียกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสมฺภเวติ ๑ เต ตสฺส อปคฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปลสฺสมฺภเวติ อธฺมเมเน วคฺคา ๑เป๑ อธฺมเมเน
 สฺมคฺคา ๑ ธฺมเมเน วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิ-
 รูปเกเน สฺมคฺคา ๑ ตฺถวญฺโจะ สํฆเณ วิวทติ อธฺมเมเน วคฺคกมฺมํ
 อธฺมเมเน สฺมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน
 วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทฺถกญฺ
 กมฺมํ ปฺน กาคพฺพิ กมฺมมฺหิติ ๑ ตฺถว ภิกขเว เย เต ภิกขุ
 เอวมาหฺสฺสุ ฐมฺมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมมฺหิติ เย จ เต ภิกขุ
 เอวมาหฺสฺสุ อกคํ กมฺมํ ทฺถกญฺ กมฺมํ ปฺน กาคพฺพิ กมฺมมฺหิติ ๑
 อิเม ตตถ ภิกขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิเม ปญฺจ วารว สํขิตฺตว ๑
 อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สํฆเณ อปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนีย-
 กมฺมกโต สฺมมา วคฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถาวํ วคฺตติ อปคฺติยา

๒๓๖] งามเปยยขุททหุทกั อุกุเขปนียกมมุตต์ ปฏิปปลุตต์ทฐิ ๓๐๕

อปปฏิกมฺเม อุกุเขปนียกมมุตต์ ปฏิปปลุตต์ทฐิ ยาจติ ๑ คคฺว
เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อຍံ ໒ อากุไล ภิกฺขุ สงฺฆေเน อปคฺติยา
อปปฏิกมฺเม อุกุเขปนียกมมกโต สฺมมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
เนคฺคารํ วคฺคติ อปคฺติยา อปปฏิกมฺเม อุกุเขปนียกมมุตต์ ปฏิปปลุตต์-
ทฐิ ยาจติ หนุทฺถุตฺต มຍํ อปคฺติยา อปปฏิกมฺเม อุกุเขปนียกมมํ
ปฏิปปลุตต์สมฺเภมาติ ๑ เท คคฺคฺต อปคฺติยา อปปฏิกมฺเม อุกุเขปนีย-
กมมํ ปฏิปปลุตต์สมฺเภนุติ อคฺคฺเมเน วคฺคา ๑ เป ๑ อคฺคฺเมเน สฺมคฺคา ๑
คฺคฺเมเน วคฺคา ๑ คฺคฺคฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคา ๑ คฺคฺคฺมปฏฺฐิรูปเกเน
สฺมคฺคา ๑ คคฺคฺวโจ สงฺโฆ วิวคฺติ อคฺคฺเมเน วคฺคกมฺมํ
อคฺคฺเมเน สฺมคฺคกมฺมํ คคฺคฺเมเน วคฺคกมฺมํ คคฺคฺมปฏฺฐิรูปเกเน
วคฺคกมฺมํ คคฺคฺมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมํ อคคํ กมฺมํ ทุคฺคกฺก
กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมนุติ ๑ คคฺว ภิกฺขเว เย เท ภิกฺข
เอวมาหํสฺส คคฺคฺมปฏฺฐิรูปเกเน สฺมคฺคกมฺมนุติ ๒ ๑ เท ภิกฺข
เอวมาหํสฺส อคคํ กมฺมํ ทุคฺคกฺก กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมนุติ ๑
อิม คคฺค ภิกฺขุ คคฺคฺมวาทีโน ๑ อิม ปญฺจ วารา สงฺฆิตฺตา ๑

[๒๓๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆेเน ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา
อปปฏฺฐินิสฺสคฺเค อุกุเขปนียกมมกโต สฺมมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
เนคฺคารํ วคฺคติ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อปปฏฺฐินิสฺสคฺเค อุกุเขปนียกมมุตต์
ปฏิปปลุตต์ทฐิ ยาจติ ๑ คคฺว เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อຍံ ໒
อากุไล ภิกฺขุ สงฺฆेเน ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อปปฏฺฐินิสฺสคฺเค อุกุเขปนีย-

กมุทโก สุมมา วคฺคติ โทมํ ปาเตติ เนตฺตวํ วคฺคติ ปาบีกาย
 ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมุทสฺส ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ ยาจติ
 หนทฺสฺส มยํ ปาบีกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมุ
 ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺภมาติ ฯ เต สฺสํ ปาบีกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค
 อุกฺเขปนียกมุ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺภเนติ อธฺมเมเน วคฺคา ฯ เป ฯ อธฺมเมเน
 สํคฺคา ฯ ธฺมเมเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐิรูปฺเพเน วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺ
 ฐิรูปฺเพเน สํคฺคา ฯ ศฺคฺคฺคฺจํ สํโฆ วิวคฺติ อธฺมเมเน วคฺคกมุ
 อธฺมเมเน สํคฺคกมุ ธฺมเมเน วคฺคกมุ ธฺมมปฏฺฐิรูปฺเพเน
 วคฺคกมุ ธฺมมปฏฺฐิรูปฺเพเน สํคฺคกมุ อคฺคํ กมุ ทุกฺกํ
 กมุ ปฺน กาคพฺพํ กมุมนฺติ ฯ ศฺคฺค ฆิกฺขเว เย เต ฆิกฺข
 เหวมาหฺสํ ธฺมมปฏฺฐิรูปฺเพเน สํคฺคกมุมนฺติ เย จ เต ฆิกฺข
 เหวมาหฺสํ อคฺคํ กมุ ทุกฺกํ กมุ ปฺน กาคพฺพํ กมุมนฺติ ฯ
 อิเม ศฺคฺค ฆิกฺข ธฺมมวาทินฺติ ฯ อิเมปี ปณฺจ วารา สํจฺจิตฺตา ฯ

จมุเปยฺยกฺขนฺธกํ นวํ ฯ

อิมมฺหิ ธฺมฺรเก วคฺคฺนิ นคฺคฺสํ ฯ

คฺคฺสํทฺทานํ ฯ

๒๓๗] จมุปายํ ภคฺวา ชาตี วคฺคฺ วาสภคามเก
 อคฺคฺนคฺกานํ อคฺคฺสํคฺกํ อคฺคฺ อิจฺฉนคฺคฺพฺเพ
 ปกคณฺณนคฺคฺ ฌคฺวา อคฺคฺสํคฺกํ น กวี คทา

อฏฐิตโต น กโรคฺติ	อคมา ชินตฺนุติเก ๑
อชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ	ตมคฺคํ อชฺมเมเน ๑
ชฺมเมเน วคฺคกมฺมํ ๑	ปฏฺฐิรูปเกเน วคฺคิกํ
ปฏฺฐิรูปเกเน ตมคฺคํ	เอโก อฏฐิปปเตกํ
เอโก ๑ เทว ตมฺพหุเต	ตงฺฆิ อฏฐิปปเตกโต
ทฺเวปํ ตมฺพหุตาปํ	ตงฺฆเ ตงฺฆิ ๑ อฏฐิปปํ ๑
ตมฺพพณฺณ ปวโร สฺสุตฺวา	อชฺมมฺหุติ ปฏฺฐิกฺขิปปํ ๑
ตตฺติวิปฺนํ ยํ กมฺมํ	ตมฺปฺนํ อหฺสวณํ
อหฺสวณวิปฺนํ	ตมฺปฺนํ ตตฺติยา ๑ ยํ
อฏฺเฐเน วิปฺนฺนญจ	อณฺณตฺร ชฺมมเมว ๑
วินยํ ตตฺตํ ปฏฺฐิกฺขจํ	กฺุปฺยํ อฏฺฐจฺานรูปกํ
อชฺมมวคฺคตมคฺคํ	ปฏฺฐิรูปเน เย ทฺเว
ชฺมเมเนว ๑ ตมคฺคํ	อหฺสวณาสี ตคฺคโต ๑
จตฺตคฺคโต ปณฺจคฺคโต	ทตฺตคฺคโต ๑ วิตฺติ
อติเรกวิตฺติคฺคโต	ตงฺฆเ ปณฺจวิโร ตคฺคา ๑
จเปตฺวา อฺุปตมฺปทํ	ยณฺจ กมฺมํ ปจฺารณํ
อพฺุภานกมฺเมเน ตห	จตฺตคฺคเคหิ กมฺมิโก ๑
ทฺเว กมฺเม จเปตฺวาน	มชฺฌเทตฺตมฺปทํ
อพฺุภานํ ปณฺจคฺคิกโก	ตมฺพกมฺเมตฺตํ กมฺมิโก ๑
อพฺุภานกํ จเปตฺวาน	เย ภิกฺขุ ทตฺตคฺคิกกา ๑

สัพพกมฺมกโร สงฺโฆ	วีโร สัพพตฺถ กมฺมิโก ๑
ภิกฺขุณีํ สิกฺขมาณา ๑	สํมณโร สํมณริกา
ปจฺจกฺขานตฺติมวตฺตฺถ	ตฺถชิตฺตปคฺคิตฺตสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทฺธิจฺฉิยา	ปณฺทกเกยฺยสฺสวาสกํ
ตฺตฺถิยคฺิริจฺฉานคตฺ	มาตฺ ปิตฺ ๑ ชาคกํ
อรหํ ภิกฺขุณีทฺธิ	ภทกํ โถหิตฺตปาทกํ
พฺยณฺชนํ นานาสฺสวาสํ	นานาสฺสมาย อิทฺธิยา
ยสฺส สงฺโฆ กเว กมฺมํ	โหนติ เต จคฺควสฺสติ
สํพฺพุเรน ปฏิกฺขิตฺตา	น เหตุ คณปฺรกา
ปาริวาสิกจฺจคฺคฺโก	ปาริวาสํ ทเทยฺย วา
มฺุตมานคฺตมพฺเภยฺย	อกมฺมํ น ๑ กรณํ
มฺุตอรหฺมานคตฺ	อพฺภานารหเมว ๑
อกมฺมการกา ปณฺจ	สํพฺพุเรน ปกาสิตา ๑
ภิกฺขุณีํ สิกฺขมาณา ๑	สํมณโร สํมณริกา
ปจฺจกฺขณตฺติมกฺขมฺมตฺตา	ชิตฺตเวทนทสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทฺธิจฺฉิยา	ปณฺทกเกยฺยสฺสวาสกํ
ตฺตฺถิยคฺิริจฺฉานคตฺ	มาตา ปิตฺ ๑ ชาคกํ
อรหํ ภิกฺขุณีทฺธิ	ภทกํ โถหิตฺตปาทกํ
กฺุภโตพฺยณฺชนนฺนฺเจว	นานาสฺสวาสกํปีจ
นานาสฺสมาย จิตกํ	เวหาสํ ยสฺส กมฺม ๑

สคฺคตวิธานเมเตส	ปฏฺิโกถสํ น รุหฺติ ฯ
ภิกฺขุสฺส ปกตคฺคตสฺส	รุหฺติ ปฏฺิโกถสํ
สฺกฺทสฺส ทฺุณฺนิสํวโร	พาโต หิ สฺกฺนิสํวโร
ปณฺฑโก เถยฺยสํวาโส	ปฏฺกนฺโต ตฺริจฺจนนฺโต
มาคามีคฺคอรนฺโต	ทฺุสโก สจฺจเมทโก
โตหิคฺคปฺปาทโก เจว	อฺภโตพฺยณฺชน โจ โย
เอกาทสฺนเมเตส	โอสํารณํ น ยฺุชฺชติ ฯ
หคฺคปาทา ตทฺุภฺยํ	กณฺณนาสา ตทฺุภฺยํ
อจฺจํคฺคํคฺคณฺทริ	ณฺณํ ชฺุชฺช โจ วามโน
คณฺทิตฺกฺกชณฺกาสา ฯ	ตฺธิชฺชโก จ สํปทํ
ปาปปริสฺสกาโณ จ	กฺุณิ ชณฺโช หโตปํ จ
อิริยาปฏฺุพฺพโต	อนฺโช มฺุโค จ พาธิโร
อนฺชมฺุคณฺชพาธิโร	มฺุคพาธิรเมว จ
อนฺชมฺุคพธิโร จ	ทฺุวคฺคํเสเต อนฺนกา
เตส โอสํารณํ โหติ	สํมฺุพฺพเชน ปกาถํ ฯ
ทจฺุชฺพพา ปฏฺิภาตพฺพา	นิสฺสชฺเชตา น วิชฺชติ
คสฺส อฺกฺุชฺเชปนา กมฺุมา	สคฺคต โหณฺติ อชฺมฺุมิกา
อาปนฺนํ อนฺวคฺคตฺุคฺคิ	สคฺคต เตปํ อชฺมฺุมิกา
อาปนฺนํ อนฺวคฺคตฺุคฺคิ	สคฺคต กมฺุมา สฺกฺมฺุมิกา
สํมฺุชฺชา ปฏฺิปฺุจฺจา จ	ปฏฺิณฺณาย จ การกา

ตฺติอมุพฺทปายีภา	คชฺชนนียเสณ ๑
ปพฺพพานนียปฏิสํวาร	อฺกฺเขปปริวาส ๑
มฺุตมานคฺคตอพฺภานา	คเถว อฺปตฺตมฺุปทา
อณฺณํ กเรยฺย อณฺณตฺต	โสฬเสเต อธมฺมิกา
คณฺทํ กเรยฺย คณฺทตฺต	โสฬเสเต สฺฐมฺมิกา
ปจฺจาโรเปยฺย อณฺโณณณณณ	โสฬเสเต อธมฺมิกา
เทว เทว มฺุตตา กตา ตตฺต	เตมี โสฬส ฐมฺมิกา ๑
เอเกกมฺุตกํ จกฺกํ	อธมฺมุนฺติ ชิโน พฺุริ
อกาสิ คชฺชนนียํ กมฺุํ	สงฺฆโฆ ภาณฺชนการโก
อธมฺเมเน วคฺคกมฺุํ	อณฺณํ อาวาส คจฺฉนิ โส
คคฺคาธมฺเมเน สฺมคฺคา	ตตฺต คชฺชนนียํ กํ
อณฺณคฺคต วคฺคคธมฺเมเน	ตตฺต คชฺชนนียํ กํ
ปฏฺิรฺูปเกเน วคฺคคาปฺิ	สฺมคฺคาปฺิ คตา กํ
อธมฺเมเน สฺมคฺคา ๑	ธมฺเมเน วคฺคคเมว ๑
ปฏฺิรฺูปเกเน วคฺคา ๑	สฺมคฺคา ๑ อิเม ปทา
เอเกกํ มฺุตกํ กคฺวา	จกฺกํ พนฺุเช วิจกฺขโณ ๑
พาตาทพฺุยคฺตตตฺต นียตฺต	ปพฺพพาเซ กุตฺตทฺุสฺกํ
ปฏฺิสํวารนนียํ กมฺุํ	กเว อกฺโกตฺตกตฺต ๑
อทตฺตนาปฏฺิกกมฺุเม	โย ๑ ทฺิฏฺุจึ น นิสฺตฺเช
เตสฺ อฺกฺเขปนํ กมฺุํ	ตฺตคฺคาเวเน ภาสิคํ

อุปวินยกมฺมานํ	ปญฺโญ ตชฺชนิยํ นเย
เตสํเยว อญฺโถมํ	สฺมมา วตฺตติ ยาจติ
ปสฺสํทฺธิ เตสํ กมฺมานํ	เหฏฺฐา กมฺมเนน ๑
คสฺมํ คสฺมํ หิ กมฺเมสฺ	คตฺตฺวโจ ๑ วิวาทติ
อกคํ ทุกฺกฏญฺเจว	ปฺน กาทพฺพณฺติ ๑
กมฺเม ปสฺสํทฺธิยา จาปี	เต ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน
วิปคฺติพฺยาชิตฺเต ทิสฺวา	กมฺมปฺปตฺเต มหามฺนิ
ปฏฺฐิปฺปสฺสํทฺธิมกฺขาสี	สฺสตฺถกคฺโคว โอสฺสนฺติ ๑

๓ อิทํ ฤทธานํ สี. ย. ปโตตเกหิ เขภฺยเยน วิสฺทิสฺนฺติ ฌาตพฺพํ ๑

โกสุมพิภพนุชกั

[๒๓๘] เคน ส้มเขน พุทฺโธ ภควา โกสุมพิภย์ จิหฺรติ ไชลิตา-
ราเม ๑ เคน โช ปน ส้มเขน อณฺณตโร ภิกฺขุ อापคฺคิ อापนฺโน
โหติ ๑ โส คตฺถสา อापคฺคิยา อापคฺคิตฺถฺจฺจ โหติ อณฺณเว
ภิกฺขุ คตฺถสา อापคฺคิยา อเนาปคฺคิตฺถฺจฺจโน โหนติ ๑ โส อปเรน
ส้มเขน คตฺถสา อापคฺคิยา อเนาปคฺคิตฺถฺจฺจ โหติ อณฺณเว ภิกฺขุ
คตฺถสา อापคฺคิยา อापคฺคิตฺถฺจฺจโน โหนติ ๑ อถโช เค ภิกฺขุ
คํ ภิกฺขุํ เอตทโวจุํ อापคฺคิํ ตวํ อากุโส อापนฺโน ปรตฺถเสตํ
อापคฺคินฺนติ ๑ นคฺคิ เม อากุโส อापคฺคิ ยมํ ปรตฺถเสยฺยนฺติ ๑
อถโช เค ภิกฺขุ ส้มคฺคิํ สภิกฺควา คํ ภิกฺขุํ อापคฺคิยา อทตฺถเน
อุกฺขิปรตฺถ ๑ โส ๑ ภิกฺขุ พหุสฺสโต โหติ อากตาคโม ชมฺมชโร
วินยชโร มาติกาชโร ปณฺชิตโต พยฺยโต เมธาวี ตชฺชํ กุกฺกุจฺจโก
ลิกฺขากาโม ๑ อถโช โส ภิกฺขุ สหฺพิฏฺฐเส สหฺมภคฺเค ภิกฺขุ
กฺขปสงฺกมิตฺวา เอตทโวจ อเนาปคฺคิ เอสา อากุโส เนสา อापคฺคิ
อเนาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อापนฺโน อเนกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต
อชฺมฺมิเกนฺนมฺหิ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กฺขปฺเพน อฏฺธานารเหน โหถ
เม อายสฺสมฺนฺโต ชมฺมโต วินยโต ปกฺขชาติ ๑ อถภิ โช โส
ภิกฺขุ สหฺพิฏฺฐเส สหฺมภคฺเค ภิกฺขุ ปกฺขเอ ๑ ชานปทานํ ๑ สหฺพิฏฺฐชานํ
สหฺมภคฺชานํ ภิกฺขุณฺํ สหฺพิเก ทฺถํ ปาเหสิ อเนาปคฺคิ เอสา อากุโส

เหน่า อาปคตติ อณาปนุโนมฺหิ นมฺหิ อาปนุโน อณุกฺขิตฺโตมฺหิ
 นมฺหิ อุกฺขิตฺโต อธมฺมิเกนมฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปเน
 อฏฺฐาณารเหเน โหนตุ เม อายสฺสมนฺโต ชมฺมโต วินยโต ปกฺขาคิ ๑
 อตฺถิ โช ไล่ ภิกฺขุ ชาเนปเทปฺปี้ สฺนฺทฺธิฏฺฐเเช สฺมฺภคฺเต ภิกฺขุ ปกฺขเ ๑
 อตฺถิ เต อุกฺขิตฺตานุคฺคตกา ภิกฺขุ เยน อุกฺเขปกา ภิกฺขุ
 เตนุปลฺสงฺกมฺิสฺสุ อฺปลฺสงฺกมฺิตฺวา อุกฺเขปเก ภิกฺขุ เขตทวโจฺ อณาปคตติ
 เเฮสา อาวฺโส เหน่า อาปคตติ อณาปนุโน เเฮไล ภิกฺขุ เเนไล
 ภิกฺขุ อาปนุโน อณุกฺขิตฺโต เเฮไล ภิกฺขุ เเนไล ภิกฺขุ อุกฺขิตฺโต
 อธมฺมิเกน กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปเน อฏฺฐาณารเหเนาคิ ๑ เหว
 อฺคเต อุกฺเขปกา ภิกฺขุ อุกฺขิตฺตานุคฺคตเก ภิกฺขุ เขตทวโจฺ อาปคตติ
 เเฮสา อาวฺโส เหน่า อณาปคตติ อาปนุโน เเฮไล ภิกฺขุ เเนไล
 ภิกฺขุ อณาปนุโน อุกฺขิตฺโต เเฮไล ภิกฺขุ เเนไล ภิกฺขุ อณุกฺ-
 ขิตฺโต ชมฺมิเกน กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต อุกฺุเปเน ษาณารเหเน มา
 โช ตฺเมเห อายสฺสมนฺโต เขตฺ อุกฺขิตฺตํ ภิกฺขุ อณฺวคฺคิตฺต อณฺปริวา-
 เรณาคิ ๑ เหวปฺปี้ โช เต อุกฺขิตฺตานุคฺคตกา ภิกฺขุ อุกฺเขปเกหิ
 ภิกฺขุหิ อฺจฺจมาเนา คเเวคฺ คํ อุกฺขิตฺตํ ภิกฺขุ อณฺวคฺคิตฺสฺ อณฺปริวาเรสฺ ๑

[๒๓๘] อตฺถิ อณฺณตโร ภิกฺขุ เยน ภควา เตนุปลฺสงฺกมฺิ
 อฺปลฺสงฺกมฺิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา เหมมฺนฺคํ นิสฺสํติ ๑ เหมมฺนฺคํ
 นิสฺสินฺโน โช ไล่ ภิกฺขุ ภควนฺคํ เขตทวโจ อึช ภาเน อณฺณตโร
 ภิกฺขุ อาปคตฺติ อาปนุโน อโหสิ ไล่ คสฺสฺสา อาปคตฺติยา อาปคตฺติ-

ทิฏฐิจิ อโหสิ อณฺเวย ภิภฺชฺช คสฺสํสา อปคฺติยา อนาปคฺติทิฏฐิจิโน
 อเหตุํ ใส อปเรน สฺมเยน คสฺสํสา อปคฺติยา อนาปคฺติทิฏฐิจิ
 อโหสิ อณฺเวย ภิภฺชฺช คสฺสํสา อปคฺติยา อปคฺติทิฏฐิจิโน อเหตุํ
 อถ โข เต ภนฺเต ภิภฺชฺช คํ ภิภฺชฺชํ อेतทโวจํ อปคฺติํ คจํ
 อจฺจุโส อปนฺโน ปรสฺสเสคํ อปคฺตินฺนํ นคฺติ เม อจฺจุโส
 อปคฺติ ยมํ ปรสฺสเสยฺยนฺนํ อถ โข เต ภนฺเต ภิภฺชฺช สํมคฺติ
 อภิกฺวา คํ ภิภฺชฺชํ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิเปสฺสุ ใส จ ภนฺเต
 ภิภฺชฺช พุสฺสํโส อากตาคโม รฺมมฺธโร วินยธโร มาติกาธโร
 ปณฺชิตโต พยฺยโต เมธาวี อชฺชํ กุกฺกจฺจโก สิกฺขากาโม
 อถ โข ใส ภนฺเต ภิภฺชฺช สฺนฺทิฏฺฐเจ สฺมภคฺเต ภิภฺชฺช อฺปสงฺกมิกฺวา
 อेतทโวจ อนาปคฺติ อเสํ อจฺจุโส เนสํ อปคฺติ อนาปนฺ-
 โนมฺหิ นฺนํ อปนฺโน อนฺนุกฺขิตฺโตนฺนํ นฺนํ อุกฺขิตฺโต
 อรฺมฺมิเกนฺนํ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารฺเหน โทถ
 เม อายสฺมฺนฺโต รฺมมฺโต วินยโต ปกฺขาทิ อถ ภิ โข ใส
 ภนฺเต ภิภฺชฺช สฺนฺทิฏฺฐเจ สฺมภคฺเต ภิภฺชฺช ปกฺข อานปทานํเป
 สฺนฺทิฏฺฐจํ สฺมภคฺตานํ สฺนฺติเก ทฺถํ ปาเหสิ อนาปคฺติ อเสํ
 อจฺจุโส เนสํ อปคฺติ อนาปนฺโนนฺนํ นฺนํ อปนฺโน
 อนฺนุกฺขิตฺโตนฺนํ นฺนํ อุกฺขิตฺโต อรฺมฺมิเกนฺนํ กมฺเมน อุกฺขิตฺโต
 กุปฺเปน อฏฺฐานารฺเหน โทหนฺตฺ เม อายสฺมฺนฺโต รฺมมฺโต วินยโต
 ปกฺขาทิ อถ ภิ โข ใส ภนฺเต ภิภฺชฺช อานปทานํเป สฺนฺทิฏฺฐเจ

๘มฤคเต ภิกขุ ปกฺเข ๘ถโฆ เต ฆนเต อุกฤษฏคานูดคตกา
 ภิกขุ เยน อุกฺเขปกา ภิกขุ เคนุปลงฺกมฺมํ อฺปลงฺกมิตฺวา
 อุกฺเขปเก ภิกขุ ๘คทโวจํ ๘นาปคฺติ ๘ธํ อากุโธ ๘ธํ
 ๘นาปคฺติ ๘นาปนฺโน ๘โธ ภิกขุ ๘โธ ภิกขุ ๘นาปนฺโน
 ๘นุกฤษฏคฺโต ๘โธ ภิกขุ ๘โธ ภิกขุ อุกฤษฏคฺโต ๘รมฺมิเกน
 กมฺเมน อุกฤษฏคฺโต กุปฺเปน ๘จฺานารเหนาติ ๘เอวํ วุคฺเต
 ฆนเต อุกฺเขปกา ภิกขุ อุกฤษฏคานูดคตเก ภิกขุ ๘คทโวจํ ๘นาปคฺติ
 ๘ธํ อากุโธ ๘ธํ ๘นาปคฺติ ๘นาปนฺโน ๘โธ ภิกขุ ๘โธ
 ภิกขุ ๘นาปนฺโน อุกฤษฏคฺโต ๘โธ ภิกขุ ๘โธ ภิกขุ ๘นุกฤษฏคฺโต
 ๘รมฺมิเกน กมฺเมน อุกฤษฏคฺโต อุกุปฺเปน จฺานารเหน มา โฆ
 คฺมุเห ๘ายสฺมฺนฺโต ๘คํ อุกฤษฏคํ ภิกขุ ๘นฺวคฺคิตฺถ ๘นฺปริวา
 เรนาติ ๘เอวํ โฆ เต ฆนเต อุกฤษฏคานูดคตกา ภิกขุ อุกฺเขปเกหิ
 ภิกขุหิ วุจฺจมาณา คเถว คํ อุกฤษฏคํ ภิกขุ ๘นฺวคฺคินฺนติ ๘นฺปริวา
 เรนคฺติ ฯ ๘ถโฆ ภคฺวา ฆินฺโน ภิกขุสงฺโฆ ฆินฺโน ภิกขุสงฺโฆติ
 อุกฺเขปกา ๘เณ อุกฺเขปกา ภิกขุ เคนุปลงฺกมฺมิ อฺปลงฺกมิตฺวา
 ปณฺณคฺเต ๘าสฺเน นิสฺสํติ ฯ นิสฺสํช โฆ ภคฺวา อุกฺเขปเก ภิกขุ
 ๘คทโวจ มา โฆ คฺมุเห ภิกขเว ปฏฺิภาติ โน ปฏฺิภาติ โนติ
 ยสฺมํ วา คสฺมํ วา ภิกขุ อุกฤษฏคํ มณฺณคฺคิตฺถ ฯ อธิ ปน
 ภิกขเว ภิกขุ ๘นาปคฺติ ๘นาปนฺโน โหติ ฯ โธ คสฺสํ ๘นาปคฺติยา
 ๘นาปคฺติทฺธิจฺิ โหติ ๘ณฺเณ ภิกขุ คสฺสํ ๘นาปคฺติยา ๘นาปคฺติทฺธิจฺิโน

โหนติ ๑ เค เจ ภิกขเว ภิกขุ ทัง ภิกขุ เอวံ ชานนติ อัย
 โฆ อายสุมมา พหุสฺสโต ๑เป๑ สิกฺขาภาโม สเจ มยํ อิมํ
 ภิกขุ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺขิปฺปิตฺตํ น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา
 สทฺธิ อูปสฺสํ กวิสฺสํ วินา อิมินา ภิกฺขุณา อูปสฺสํ กวิสฺสํ
 ภวิสฺสํ สงฺฆสฺส คโคณิทานํ ภาณนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท
 สงฺฆเกโท สงฺฆราชิ สงฺฆวอคฺคานํ สงฺฆนนานากรรณนฺติ ๑ เกทครุเกหิ
 ภิกขเว ภิกขุหิ น โส ภิกขุ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺขิปฺปิตฺตํ ๑
 อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ อปคฺคิ อปนฺโน โหติ ๑ โส คสฺสา
 อปคฺคิยา อนापคฺคิตฺตฺวิจฺจโหติ อญฺเฆ ภิกขุ คสฺสา อปคฺคิยา
 อปคฺคิตฺตฺวิจฺจโหน โหนติ ๑ เค เจ ภิกขเว ภิกขุ ทัง ภิกขุ เอวံ
 ชานนติ อัย โฆ อายสุมมา พหุสฺสโต ๑เป๑ สิกฺขาภาโม
 สเจ มยํ อิมํ ภิกขุ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺขิปฺปิตฺตํ น มยํ
 อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ ปวาเรสฺสํ วินา อิมินา ภิกฺขุณา
 ปวาเรสฺสํ น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ สงฺฆกมฺมํ กวิสฺสํ
 วินา อิมินา ภิกฺขุณา สงฺฆกมฺมํ กวิสฺสํ น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา
 สทฺธิ อาสเน นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา ภิกฺขุณา อาสเน นิสฺสิตฺตํ
 น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ ยาคุปาเน นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา
 ภิกฺขุณา ยาคุปาเน นิสฺสิตฺตํ น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ
 ภคฺคคฺเค นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา ภิกฺขุณา ภคฺคคฺเค นิสฺสิตฺตํ
 น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ เขกฺกนฺเน วสฺสิตฺตํ วินา อิมินา

ภิกฺขุณา เอกจฺจนฺเน วสิสฺสํ น มยํ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ
 ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทํ ปจฺจุจฺจนํ อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ กริสฺสํ
 วินา อิมินา ภิกฺขุณา ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทํ ปจฺจุจฺจนํ อณฺชติกมฺมํ
 สํมํจิกมฺมํ กริสฺสํ ภวิสฺสติ สงฺฆสฺส ตโคตินิทานํ ภณฺทํ
 กตโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเกโห สงฺฆราชิ สงฺฆววคฺตฺวานํ สงฺฆนา
 กรณนฺติ ฯ เกทกรฺเกหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ น โส ภิกฺขุ อปาปคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺขิเปตฺตพฺโพติ ฯ อถ โข ภควา อุกฺเขปกาณํ ภิกฺขุณํ
 เขตมคฺคํ ภาสิตฺวา อุกฺขายาสนา เยน อุกฺขิตฺตฺวานุคฺตกา ภิกฺขุ
 เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสํติ ฯ นิสฺสช
 โข ภควา อุกฺขิตฺตฺวานุคฺตเก ภิกฺขุ เขตทโวจ มา โข คฺมุเห
 ภิกฺขเว อปาปคฺติ อปาปชิตฺวา นมฺห อปาปฺนา นมฺห อปาปฺนาติ
 อปาปคฺติ น ปฏิกาสพฺพํ มณฺณิตฺถ ฯ อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อปาปคฺติ อปาปฺโน โหติ ฯ โส คสฺสา อปาปคฺติยา อณาปคฺติทิจฺจ
 โหติ อณฺเเว ภิกฺขุ คสฺสา อปาปคฺติยา อปาปคฺติทิจฺจโน โหณฺติ ฯ
 โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เต ภิกฺขุ เอวํ ชานาติ อิเม โข
 อายสฺมฺนฺโต พหุสฺสตา ฯ เปวํ สิกฺขาภาวมา นาสํ มํ วา
 การณา อณฺเเวส วา การณา ฉนฺทว โทสา โมหา ภยา อคฺติ
 คนฺตุํ สเจ มํ อิเม ภิกฺขุ อปาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิเปตฺตนฺติ
 น มया สทฺธิ คุโปสฺสํ กริสฺสนฺติ วินา มया คุโปสฺสํ กริสฺสนฺติ

๑ ส. ย. อายสฺมฺนฺตา ฯ

ภวิสัถฺสติ สงฺฆสัถฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท
 สงฺฆเภทโท สงฺฆรราชิ สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆนนานาภณฺนุติ ฯ เกทกรุเกณ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ปเรสฺสปี สทฺธาย ตา อापคฺติ เทเสตพฺพา ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อापคฺติ อापนฺโน โหติ ฯ โส คสฺสํ
 อापคฺติยา อนापคฺติทฺธิจฺฉิ โหติ อญฺเฆ ภิกฺขุ คสฺสํ อापคฺติยา
 อापคฺติทฺธิจฺฉิโน โหนฺติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เค ภิกฺขุ เอวํ
 ชานาติ อิมे โช อายสฺมฺนฺโต พหุสฺสํตา ฯ เป ฯ สิกฺขากามา
 นาสํ มํ วา การณา อญฺเฆสํ วา การณา ฉนฺทา โทสา
 โมหา ภยา อคฺคิ คนฺตุํ สเจ มํ อิมे ภิกฺขุ อापคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺขิปิสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ ปวาเรสฺสํนุติ วินา มยา
 ปวาเรสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ สงฺฆกมฺมํ ภวิสฺสํนุติ วินา มยา
 สงฺฆกมฺมํ ภวิสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ อาสเน นิสฺสํทิสฺสํนุติ วินา
 มยา อาสเน นิสฺสํทิสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ ยาคุปานे นิสฺสํทิสฺสํนุติ
 วินา มยา ยาคุปานे นิสฺสํทิสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ ภคฺคคฺเค
 นิสฺสํทิสฺสํนุติ วินา มยา ภคฺคคฺเค นิสฺสํทิสฺสํนุติ น มยา สทฺธิํ
 เอกกฺคนฺเน วสิสฺสํนุติ วินา มยา เอกกฺคนฺเน วสิสฺสํนุติ น
 มยา สทฺธิํ ยถาธุจฺฉมํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺฉานํ อญฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ
 ภวิสฺสํนุติ วินา มยา ยถาธุจฺฉมํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺฉานํ อญฺชติกมฺมํ
 สํมํจิกมฺมํ ภวิสฺสํนุติ ภวิสัถฺสติ สงฺฆสัถฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ
 กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภทโท สงฺฆรราชิ สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆนนานา-

๒๕๐] โทสุมุพิทขนุจกั อนุโตสัมาทิสุ คุโปสธาทิกกรณั ๓๑๘

กรณนุติ ๑ เกทครุเกน ภิกขเว ภิกขุณา ปเวสปี สทชาย ฐา
อาปคฺติ เทเสตพฺพาคิ ๑ ธถโธ ภควา อุกฺกขิตฺตานุนวคฺคกานั ภิกขุณั
เขตมคฺคั ภาสิตฺวา อจฺจุจายาสัณา ปกฺกามิ ๑

[๒๕๐] เตน โธ ปน สมเยน อุกฺกขิตฺตานุนวคฺคกานา ภิกขุ คคฺคเถว
อนุโตสัมาย คุโปสธั กโรนุติ สัจฺจกมฺมุ กโรนุติ ๑ อุกฺกเขปกา ปน
ภิกขุ นิสฺสัสมั คนฺคฺวา คุโปสธั กโรนุติ สัจฺจกมฺมุ กโรนุติ ๑ ธถโธ
อฉฺเวตโร อุกฺกเขปโก ภิกขุ เยน ภควา เตนฺปสัจฺจกมิ คุปสัจฺจ-
กมิตฺวา ภควนุคฺ อภิวาเทคฺวา เอกมฺนุคฺ นิสฺสัทิ ๑ เอกมฺนุคฺ นิสฺสินุ โธ
โส ภิกขุ ภควนุคฺ เอกทโวจ เต ภนฺเต อุกฺกขิตฺตานุนวคฺคกานา
ภิกขุ คคฺคเถว อนุโตสัมาย คุโปสธั กโรนุติ สัจฺจกมฺมุ กโรนุติ
มยั ปน ภนฺเต อุกฺกเขปกา ภิกขุ นิสฺสัสมั คนฺคฺวา คุโปสธั กโรนุ
สัจฺจกมฺมุ กโรมาติ ๑ เต เจ ภิกขุ อุกฺกขิตฺตานุนวคฺคกานา ภิกขุ
คคฺคเถว อนุโตสัมาย คุโปสธั กวิสฺสัณฺนุติ สัจฺจกมฺมุ กวิสฺสัณฺนุติ
ยถา มยา ฅคฺติ ๑ อนุสฺสัจฺจวณฺนา ๑ ปฉฺเวตฺตา เตสฺส ตานิ
กมฺมานิ ฅมฺมิกานิ กวิสฺสัณฺนุติ อุกฺกุปฺปานิ จานารหานิ ๑ ตฺมุเห
เจ ภิกขุ อุกฺกเขปกา ภิกขุ คคฺคเถว อนุโตสัมาย คุโปสธั กวิสฺสัณฺ
สัจฺจกมฺมุ กวิสฺสัณฺนุติ ยถา มยา ฅคฺติ ๑ อนุสฺสัจฺจวณฺนา ๑ ปฉฺเวตฺตา
ตฺมุหากมฺมุปี ตานิ กมฺมานิ ฅมฺมิกานิ กวิสฺสัณฺนุติ อุกฺกุปฺปานิ จานา-
รหานิ ๑ คั กิสฺสั เหตุ ๑ นานาสัจฺจวณฺนกา เต ภิกขุ ตฺมุเหหิ
ตฺมุเห ๑ เตหิ นานาสัจฺจวณฺนกา ๑ เทวมา ภิกขุ นานาสัจฺจวณฺนกมฺมियो

อดคณา วา อดคณานิ นานาสังวาสกั กโรติ สัมคโค วา นั
 สงฺฆโฆ อุกฺขิปติ อทตฺตเน วา อดฺปฏิกรมเม วา อดฺปฏินีสฺสคฺเค
 วา อีมา โฆ ภิกฺขุ เทว นานาสังวาสกฺกมฺมโย ๑ เทวมา ภิกฺขุ
 สฺมานสังวาสกฺกมฺมโย อดคณา วา อดคณานิ สฺมานสังวาสกั กโรติ
 สัมคโค วา นั สงฺฆโฆ อุกฺขิตฺตํ โอบาเวติ อทตฺตเน วา อดฺปฏิ-
 กรมเม วา อดฺปฏินีสฺสคฺเค วา อีมา โฆ ภิกฺขุ เทว สฺมาน-
 สังวาสกฺกมฺมโยติ ๑

[๒๔๓] เตน โฆ ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค อนฺตรขเว
 ภณฺฑชนชาตา กถชาตา วิวาทาปนฺนา อญฺณมญฺณํ อนฺนุโตมิกั
 กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ อฺปทฺตเนติ หตฺถปรามาถฺ กโรนฺติ ๑ มนุสฺสา
 อฺชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมเณ สกฺยปฺคฺติยา
 ภตฺตคฺเค อนฺตรขเว ภณฺฑชนชาตา กถชาตา วิวาทาปนฺนา อญฺณ-
 มญฺณํ อนฺนุโตมิกั กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ อฺปทฺตเนติ หตฺถปรามาถฺ
 กโรตฺตเนติ ๑ อตฺตโสสุ โฆ ภิกฺขุ เถถ มนุสฺสานํ อฺชฺชฌายนฺตานิ
 ชฺชียนฺตานิ วิปาเจนฺตานิ ๑ เอ เต ภิกฺขุ อดฺปฺปิจฺฉา ๑เป๑ เต
 อฺชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค
 อนฺตรขเว ภณฺฑชนชาตา ๑เป๑ หตฺถปรามาถฺ กโรตฺตเนติ ๑
 อถโฆ เต ภิกฺขุ ภคฺวาโค เขตฺมตฺถํ อารโจะถฺ ๑ สจฺจํ กิร
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค อนฺตรขเว ภณฺฑชนชาตา ๑เป๑ หตฺถปรมา-
 มาถฺ กโรนฺติ ๑ สจฺจํ ภคฺวาติ ๑ วิครหิ พุทฺโฆ ภคฺวา ๑เป๑

วิจารณ์ทิวา ฐมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเคตี ภินฺเน ภิกฺขเว
 สฺงฆเ อฐมฺมิมฺมาเน อสฺมฺโมทิกาย วุตฺตมานาย เขตฺตาวตฺตา น
 อญฺญมญฺญํ อนนฺุโตมิกํ กายกมฺมํ วจฺจิกมฺมํ กุปรทฺเสสฺสํตาม หตฺถปราร
 มาสํ กริสฺสํมาติ ขาสฺเน นิสฺสํทิตฺตพฺพํ ภินฺเน ภิกฺขเว สฺงฆเ
 ฐมฺมิมฺมาเน สฺมฺโมทิกาย วุตฺตมานาย ขาสฺนนฺุทริกาย นิสฺสํทิตฺตพฺพนฺุติ ฯ

[๒๕๒] เคน ไช ปน สฺมเยน ภิกฺขุ สฺงฆมฺมชฺฐเ ภณฺฑนชาตา
 กถชาตา วิวาทาปฺนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสฺสคฺคํทฺธิ วิคฺคุทฺตา วิหรนฺุติ ฯ
 เคน น สฺกโกนฺุติ ทํ อธิกรณํ วุปรสฺเมคฺุ ฯ อถไช อญฺญตโร ภิกฺขุ
 เยน ภควา เคนฺุปรสฺงกมิ กุปรสฺงกมิตฺวา ภควนฺุคํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมฺนฺุคํ อฏฺุชาตี ฯ เขกมฺนฺุคํ จิโต ไช สฺสํ ภิกฺขุ ภควนฺุคํ
 เขตทโวจ อธิ ภนฺุเต ภิกฺขุ สฺงฆมฺมชฺฐเ ภณฺฑนชาตา กถชาตา
 วิวาทาปฺนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสฺสคฺคํทฺธิ วิคฺคุทฺตา วิหรนฺุติ เคน
 น สฺกโกนฺุติ ทํ อธิกรณํ วุปรสฺเมคฺุ สฺสํ ภนฺุเต ภควา เยน เคน
 ภิกฺขุ เคนฺุปรสฺงกมคฺุ ฐนฺุคํมฺบิ กุปราทายาติ ฯ อธิวาเสสฺสิ ภควา
 คุณฺุทฺทิกาวเณ ฯ อถไช ภควา เยน เคน ภิกฺขุ เคนฺุปรสฺงกมิ
 กุปรสฺงกมิตฺวา ปญฺญตฺเต ขาสฺเน นิสฺสํทิตฺ ๑ นิสฺสํชฺช ไช ภควา เคน ภิกฺขุ
 เขตทโวจ อถ ภิกฺขเว มา ภณฺุทฺนํ มา กถทํ มา วิคฺคทํ มา
 วิวาทนฺุติ ฯ เขจํ วุตฺเต อญฺญตโร อฐมฺมวาทํ ภิกฺขุ ภควนฺุคํ
 เขตทโวจ อากเมคฺุ ภนฺุเต ภควา ฐมฺมสฺมํมํ อปฺุโปสฺสํกุโก
 ภนฺุเต ภควา ทิวจฺจํฐมฺมสฺสํจิวาหํ อนนฺุคฺุโต จิวรคฺุ มยเมเตน

ภณฺชาเนน กถเณ วิคฺคเณ วิวาเทน ปณฺณายิสฺสํมาติ ฯ ทุคฺคิมฺมี
 โช ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ อถฺ ภิกฺขเว มา ภณฺชํ มา
 กถํ มา วิคฺคํ มา วิวาทนฺติ ฯ ทุคฺคิมฺมี โช โส อธมฺมวาทํ
 ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ อากเมตฺถ ภนฺเต ภควา ธมฺมํธํ
 อปฺปโถสฺสํกุโ ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐธมฺมํสฺสํวิหารํ อหฺมุคฺคโต วิหฺรตฺถ
 มยเมเตน ภณฺชาเนน กถเณ วิคฺคเณ วิวาเทน ปณฺณายิสฺสํมาติ ฯ

[๒๕๓] อถฺ โช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ภูคฺคปฺพุพฺพํ ภิกฺขเว
 พวราณสฺสํ พุรหฺมทตฺโต นาม กาสฺสํราชา อโหสฺสิ อชฺโฆมฺม มหาทฺฐโน
 มหาภโโค มหาพฺพลโต มหาวาหโน มหาวิชิตฺโต ปฺริปฺนฺณโกสฺ-
 โถฏฺฐาชาโร ฯ ทัสฺสํติ นาม โกสฺสํราชา อโหสฺสิ ทถิตฺตโต อปฺปชฺชโน
 อปฺปภโโค อปฺปพฺพลโต อปฺปวาหโน อปฺปวิชิตฺโต อปฺริปฺนฺณโกสฺ-
 โถฏฺฐาชาโร ฯ อถฺ โช ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต กาสฺสํราชา จตุรํจฺฉินฺนี
 เสณํ สํนฺนยฺหิตฺตวา ทัสฺสํติ โกสฺสํราชานํ อพฺภุชฺชยาสฺสิ ฯ อถฺ โส โช
 ภิกฺขเว ทัสฺสํติ โกสฺสํราชา พุรหฺมทตฺโต กิร กาสฺสํราชา จตุรํจฺฉินฺนี
 เสณํ สํนฺนยฺหิตฺตวา มํ^๑ อพฺภุชฺชยาตฺติติ ฯ อถฺ โช ภิกฺขเว ทัสฺสํติสฺสํ
 โกสฺสํรณฺโณ เอตทโหสฺสิ พุรหฺมทตฺโต โช กาสฺสํราชา อชฺโฆมฺม
 มหาทฺฐโน มหาภโโค มหาพฺพลโต มหาวาหโน มหาวิชิตฺโต ปฺริปฺนฺณ-
 โถสฺสํโกฏฺฐาชาโร อหํ ปนฺมฺหิ ทถิตฺตโต อปฺปชฺชโน อปฺปภโโค
 อปฺปพฺพลโต อปฺปวาหโน อปฺปวิชิตฺโต อปฺริปฺนฺณโกสฺสํโกฏฺฐาชาโร

นาห้ ปฏิปโต พุรหุมทตฺเตน กาสีรณฺญา เอกสงฺฆาตฺปี สหิตฺตุํ ยนฺนุ-
 นาห้ ปฏิกจฺเจว^๑ นครมฺหา นิปฺปะเคยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆฺมิตฺติ
 โกสฺสตราชา มเหสฺสี อาทาย ปฏิกจฺเจว นครมฺหา นิปฺปะติ ๑ อถโฆ
 ภิกฺขเว พุรหุมทตฺโต กาสีรณฺญา ที่ฆฺมิตฺตฺส โกสฺสตรณฺโฆ พถนฺจ วา-
 นนฺจ ชนปทนฺจ โกสฺสณฺจ โภจฺจสาคารนฺจ อภิวชิย อชฺฌาวาสิตี^๒ ๑
 อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆฺมิตฺติ โกสฺสตราชา สฺปชาปติโก เยน พารานสฺสี
 เตน ปกฺกามิ อนุပ္พุเพน เยน พารานสฺสี ตทวสฺริ ๑ ตตฺร สฺสุทฺถิ
 ภิกฺขเว ที่ฆฺมิตฺติ โกสฺสตราชา สฺปชาปติโก พารานสฺสียํ อณฺณตฺรสมฺมึ
 ปจฺจนฺติเม โขกาเส กุมฺภการณิเวสฺสเน อณฺณตคเวเสน ปริพุพาสกฺ-
 ฉนฺเนน ปฏิวสฺสตี ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆฺมิตฺตฺส โกสฺสตรณฺโฆ มเหสฺสี
 นจฺริสฺเสว คพฺภินิ อโหสิ ๑ ตสฺสา เอวฺรโป โทหโโพ โหติ อิจฺฉนฺติ
 สฺริยสฺสํ อุกฺคณนกาเถ จตฺตฺรจฺฉินิ เสนํ สฺนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สฺสุณฺมียํ จิตฺตํ ปสฺสตีคฺคํ
 อคฺคานนฺจ ไรวณฺํ ปาตุํ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆฺมิตฺตฺส โกสฺสตรณฺโฆ
 มเหสฺสี ที่ฆฺมิตฺติ โกสฺสตราชานํ เขตทโวจ คพฺภินิมฺหิ เทว ตสฺสา เม
 เอวฺรโป โทหโโพ อฺปปนฺโน อิจฺฉามิ สฺริยสฺสํ อุกฺคณนกาเถ จตฺตฺร-
 จฺฉินิ เสนํ สฺนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สฺสุณฺมียํ จิตฺตํ ปสฺสตีคฺคํ อคฺคานนฺจ ไรวณฺํ
 ปาตุณฺติ ๑ กุโธ เทว อมฺหากํ อคฺคานนํ จตฺตฺรจฺฉินิ เสนา สฺนฺนทฺธา
 วมฺมิกา สฺสุณฺมียํ จิตฺตา อคฺคานนฺจ ไรวณฺฺติ ๑ สจฺจํ เทว น
 ตภิสฺสามิ มริสฺสามฺมิติ ๑ เคน โฆ ปน ภิกฺขเว สมนฺเยน

๑ สฺ. ยฺ. ปฏิกจฺเจว ๑ ๒ สฺ. อชฺฌาวาสิตี ๑

พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย ปุโรหิตฺ พุราหฺมโณ ที่ฆคฺคิสฺส โกสฺส-
 รวฺโย สฺหาโย โหติ ฯ อถ ชเว ภิกฺขเว ที่ฆคฺคิ โกสฺสทราธา
 เยน พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย ปุโรหิตฺ พุราหฺมโณ เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย ปุโรหิตํ พุราหฺมณํ เอตท-
 โวจ สฺวึ เต สฺมม คพฺภินึ คฺคฺสา เอวฺรูปฺ โทหโป อุปฺปนฺโน
 อิจฺฉติ สฺริยสฺส อุกฺคมนกาเถ จคฺคฺรังคินึ เสนํ สฺนฺนทฺธํ วมฺภิกํ
 สฺกฺภฺมิมิ จิตํ ปสฺสฺสิคฺคํ ขคฺคฺคานนฺจ ไรวณํ ปาตฺตฺนฺติ ฯ เตนฺทึ เทว
 มยฺปิ เทว ปสฺสฺสามาติ ฯ อถ ชเว ภิกฺขเว ที่ฆคฺคิสฺส โกสฺสรวฺโย
 มเหสฺสิ เยน พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย ปุโรหิตฺ พุราหฺมโณ
 เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสา ชเว ภิกฺขเว พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย
 ปุโรหิตฺ พุราหฺมโณ ที่ฆคฺคิสฺส โกสฺสรวฺโย มเหสฺสิ ทฺวโร ๑
 อากฺคฺฉนฺนฺติ ทิสฺสวาน อญฺจายาสฺนา เอกํสฺ อุกฺคฺตราสงฺคํ กิริตฺวา
 เยน ที่ฆคฺคิสฺส โกสฺสรวฺโย มเหสฺสิ เตนฺนฺชติมฺปณฺนามेतฺวา
 ทิกฺขตฺตํ อฺุทานํ อฺุทาเนสฺสิ โกสฺสทราธา ๑๓ โภ กุจฺฉนฺนโค
 โกสฺสทราธา ๑๓ โภ กุจฺฉนฺนโคติ อวิมนฺา เทว โหติ ตจฺฉนฺนํ
 สฺริยสฺส อุกฺคมนกาเถ จคฺคฺรังคินึ เสนํ สฺนฺนทฺธํ วมฺภิกํ สฺกฺภฺมิมิ
 จิตํ ปสฺสฺสิคฺคํ ขคฺคฺคานนฺจ ไรวณํ ปาตฺตฺนฺติ ฯ อถ ชเว ภิกฺขเว
 พุรหุมทตฺตฺส กาสีรวฺโย ปุโรหิตฺ พุราหฺมโณ เยน พุรหุมทตฺโต
 กาสีทราธา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา พุรหุมทตฺตํ กาสีทราธานํ
 เอตทโวจ ตถา เทว นิมิตฺตานิ ทิสฺสฺนฺติ เสงฺว สฺริยสฺส อุกฺคมน-

กาเถ จตุรงฺคินี เสนา สนนทฐา วมุมิกา สฺกฺมิมิยํ คิฏฺฐคฺคฺ ชคฺคา จ
 ไรวียนนฺตฺติ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว พุรหฺมทตฺโต กาสีรราชา มนุสฺสเธ
 อาณาเปตี ยถา ภณเ ปุโรหิตโต พุราหฺมโณ อาห คทา
 กโรถาคิ ฯ ๑ อถ ภิ โช ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ มเหสฺส
 สฺริยสฺสํ อุกฺคฺมนกาเถ จตุรงฺคินี เสนํ สนนทฐํ วมุมิกํ สฺกฺมิมิยํ จิตฺ
 ปสฺสิตฺตํ ชคฺคานนฺจ ไรวณํ ปาคุํ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส
 โกสฺตรณฺโณ มเหสฺส คสฺสํ คพฺภสฺสํ ปริปากมฺนุวาย ปุคฺคํ วิชายิ ฯ
 คสฺสํ ที่ฆาตุคิ นามํ อกัฏฺฏํ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 นจิสฺสเธว วิณฺณนฺตํ ปาปุนิ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส โกสฺตร
 ณฺโณ เอคทโหสิ อยํ โช พุรหฺมทตฺโต กาสีรราชา พหุโน
 อมฺหากํ อนคฺตสฺสํ การโก อิมินา อมฺหากํ พตฺตณฺจ วาหนนฺจ
 ชนปโท จ โโกสฺสํ จ โกฎฺสาการณฺจ อจฺฉินฺนํ สจายํ อเมห
 ชานิสฺสํติ สฺพเพ ว ตโย ฆาตาเปสฺสํติ ยนฺนุนาหํ ที่ฆาตุ
 กุมารํ พหิณฺคเร วาเสยฺยนฺตฺติ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว ที่มฺหิติ โกสฺตรราชา
 ที่ฆาตุ กุมารํ พหิณฺคเร วาเสสิ ฯ ๑ อถ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 พหิณฺคเร ปฏิวสฺสนฺโต นจิสฺสเธว สฺพพสิปฺปานิ สฺสิกฺขิ ฯ ๑

[๒๔๕] เตน โช ปน ภิกฺขเว สฺมเยน ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ
 กปฺปโก พุรหฺมทตฺเต กาสีรณฺเณ ปฏิวสฺสํติ ฯ ๑ อทฺทสา โช ภิกฺขเว
 ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ กปฺปโก ที่มฺหิติ โกสฺตรราชานํ สฺปชาปคิกํ
 พารานสฺสิยํ อณฺณตฺรตฺมํ ปจฺจนฺติเม โอกาเส กุมฺภการณิเวสฺนเ

ฅณฺวาคกเวเสณ ปรีพุพาสกจฺจนฺเนน ปฏิวสฺนคฺมํ ทิสฺสูวาน เยน
 พุรหฺมทคฺโค กาสีรราชานํ เตนฺอุปสฺงกมฺมํ อฺอุปสฺงกมฺมิตฺวา พุรหฺมทคฺคํ
 กาสีรราชานํ เอกทโวจ ทึชฺมคฺคิ เทว โกสฺสตรราชานํ สฺปชานปคฺคิโก
 พาวรานตฺยํ ฅณฺเวตฺรสฺมึ ปจฺจจฺนคฺคิเม โยกาเส กุมฺภการณิเวเสเน
 ฅณฺวาคกเวเสณ ปรีพุพาสกจฺจนฺเนน ปฏิวสฺนคฺคิ ๑ ฅถโฆ ภิกฺขเว
 พุรหฺมทคฺโค กาสีรราชานํ มนุสฺสเส อานาเปตี เตนฺหิ ภานเณ ทึชฺมคฺคิ
 โกสฺสตรราชานํ สฺปชานปคฺคิ อานเณตฺติ ๑ ฅถโฆ เทวตฺติ โฆ ภิกฺขเว
 เตน มนุสฺสสา พุรหฺมทคฺคตฺสฺส กาสีรเวญฺโฆ ปฏิสฺสฺสนฺนิตฺวา ทึชฺมคฺคิ โกสฺส-
 ทรราชานํ สฺปชานปคฺคิ อานเณตฺ ๑ ฅถโฆ ภิกฺขเว พุรหฺมทคฺโค กาสีรราชานํ
 มนุสฺสเส อานาเปตี เตนฺหิ ภานเณ ทึชฺมคฺคิ โกสฺสตรราชานํ สฺปชานปคฺคิ
 ทพฺพหฺยา รชชฺชฺยา ปจฺจฉาพหํ คาสฺพพฺพหฺรณํ พนฺธิตฺวา ชฺรุมฺณชฺมํ
 กปริตฺวา ชฺรตฺสฺสเรณ ปณฺเวณ รติยาย รติยํ สฺงฺฆาฏเณน สฺงฺฆาฏกํ
 ปรีเนตฺวา ทกฺขิณเณ ทฺวาเรณ นิกฺขามेतฺวา ทกฺขิณโต นคฺรตฺสฺส
 จคฺคฺชา ฉินฺนิตฺวา จคฺคฺทิตฺสา พิตฺถานิ นิกฺขิปถาตฺติ ๑ ฅถโฆ เทวตฺติ
 โฆ ภิกฺขเว เตน มนุสฺสสา พุรหฺมทคฺคตฺสฺส กาสีรเวญฺโฆ ปฏิสฺสฺสนฺนิตฺวา
 ทึชฺมคฺคิ โกสฺสตรราชานํ สฺปชานปคฺคิ ทพฺพหฺยา รชชฺชฺยา ปจฺจฉาพหํ
 คาสฺพพฺพหฺรณํ พนฺธิตฺวา ชฺรุมฺณชฺมํ กปริตฺวา ชฺรตฺสฺสเรณ ปณฺเวณ
 รติยาย รติยํ สฺงฺฆาฏเณน สฺงฺฆาฏกํ ปรีเนตฺติ ๑ ฅถโฆ ภิกฺขเว
 ทึชฺมาตฺสฺส กุมารตฺสฺส เอกทโหลสิ จิวิ ทฺวิจฺจํ โฆ เม มาตาศีตโร

๑ สฺ. ย. จิวิทฺวิจฺจํ ๑

ยนฺนุนาหํ มาตาปิตโร ปสฺสเสยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ชาดุกุมารโ พารานตฺถิ ปวิตฺติควา อทฺทสฺ มาตาปิตโร ทพฺพหยา รชฺชฺยา ปจฺฉาพาหิ คาทพฺพนฺหํ พนฺธิควา ชฺรฺมณฺฑกฺ กวิตฺวา ชรฺสฺสเรณ ปณฺเวณ วรฺถิยา ย วรฺถิยํ สฺิงฺฆาฏเกณ สฺิงฺฆาฏกํ ปริเนนฺเต ทิสฺวาน เยน มาตาปิตโร เตนุปสฺสงฺมิ ฯ อทฺทสา โฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตโกศลฺตราชา ที่ชาดุกุมารํ ทูโรโต ว อากฺขณคฺ ทิสฺวาน ที่ชาดุกุมารํ เขตฺทโวจ มา โฆ ตฺวํ ตาต ที่ชาดุกที่มฺหิต ปสฺส มา รสฺส นฺ หิ ตาต ที่ชาดุกเวเรน เวรา สฺมฺมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต ที่ชาดุกเวรา สฺมฺมฺนฺตฺติ ฯ เหวํ วุคฺเต ภิกฺขเว เต มนุสฺสา ที่มฺหิตโกศลฺตราชา นฺ เขตฺทโวจํ อุมฺมตฺตโก อยฺม ที่มฺหิตโกศลฺตราชา วิปฺปตฺติ โโก อิมสฺส ที่ชาดุกํ อยฺม เหวมาท มา โฆ ตฺวํ ตาต ที่ชาดุกที่มฺหิต ปสฺส มา รสฺส นฺ หิ ตาต ที่ชาดุกเวเรน เวรา สฺมฺมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต ที่ชาดุกเวรา สฺมฺมฺนฺตฺติ ฯ นานํ ภเน อุมฺมตฺตโก วิปฺปตฺตปามิ อปฺเปจ โย วิญญู โส วิภาเวสฺสตฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ โฆ ภิกฺขเว ฯ เปฯ ตฺติยมฺปิ โฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตโกศลฺตราชา ที่ชาดุกุมารํ เขตฺทโวจ มา โฆ ตฺวํ ตาต ที่ชาดุกที่มฺหิต ปสฺส มา รสฺส นฺ หิ ตาต ที่ชาดุกเวเรน เวรา สฺมฺมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต ที่ชาดุกเวรา สฺมฺมฺนฺตฺติ ฯ ตฺติยมฺปิ โฆ ภิกฺขเว เต มนุสฺสา ที่มฺหิตโกศลฺตราชา นฺ เขตฺทโวจํ อุมฺมตฺตโก อยฺม ที่มฺหิตโกศลฺตราชา วิปฺปตฺติ โโก อิมสฺส

ที่ฆาตุ กั อยั เหวมาห มา โช คุวั ตาค ที่ฆาตุ
 ที่ฆั ปสฺส มา รสฺส น หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สฺมฺมนุติ
 อเวเรน หิ ตาค ที่ฆาตุ เวรา สฺมฺมนุติ ๑ นาคั ภาเน อุมฺมคฺคโก
 วิปฺปตฺตปามิ อมฺปิ โย วิญญู โส วิภาเวสฺสตีติ ๑ อถโช
 ภิกฺขเว เต มนุสฺสา ที่ฆัตี โกสฺสวราขานั สฺปชาปติกั วัถยา ย วัถยิ
 สฺงฺฆาฏเถน สฺงฺฆาฏักั ปรีเนคฺวา ทกฺขิเนน ทฺวาเรน นิกฺขามาคฺวา
 ทกฺขิณโต นคฺรสฺส จคฺคา ฉินฺทิตฺวา จคฺคฺทิสฺสา พิตฺถานิ นิกฺขิมิตฺวา
 คุมฺพํ สฺเปตฺวา ปกฺกมิตฺสุ ๑ อถโช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 พวราณตี ปวีตฺติคฺวา สฺวี นีหริคฺวา คุมฺพิเย ปาเยตี ๑ ยทา เต
 มคฺคา อหฺลํ ปฺติคฺคา อถ กฺกุจฺจานิ สฺงฺกทฺตฺติคฺวา มาคฺคาปฺตีคฺนํ
 สฺวีวั จิตฺกั อารโเปคฺวา อคฺคิ ทคฺวา ปณฺชติโก ติกฺขคฺคฺคุ จิตฺกั
 ปทกฺขิณํ อกาลิ ๑ เคน โช ปน ภิกฺขเว สฺมเยน พฺรหฺมทคฺโค
 กาสฺสวรา คุปฺริปาสาทวคฺโค โหติ ๑ อทฺทสา โช ภิกฺขเว
 พฺรหฺมทคฺโค กาสฺสวรา ที่ฆาตุ กุมาริ ปณฺชติกั ติกฺขคฺคฺคุ จิตฺกั
 ปทกฺขิณํ กโรนคิ ทิสฺวานสฺส เอคทโหสิ นิสฺสัสฺสยํ โช โส
 มนุสฺสโส ที่ฆัตีสฺส โกสฺสวณฺโณ ฃาติ วา สฺวาโตหิโต วา อโ
 เม ธนคฺคโก น หิ นาม เม โภจิ อารโเจสฺสตีติ ๑ อถโช
 ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ อรณฺณํ คนฺคฺวา ยาวทคฺคักั กนฺทิตฺวา
 โรทิตฺวา วบฺบิ ปุณฺณิตฺวา พวราณตี ปวีตฺติคฺวา อนฺเคปฺรสฺส สฺมานคฺคา
 หคฺคิสฺสาตี คนฺคฺวา หคฺคาจริยํ เอคทโวจ อิจฺฉามหิ อจฺริย

สิปป์ สิกขิตุณฺติ ฯ เตนหิ ภณเ มาณวค สิกขสฺสฺติ ฯ อถโฆ
 ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ รคฺติยา ปจฺจสฺสํมยํ ปจฺจจฺจุชฺชาย หคฺคิสฺสาถายํ
 มณฺชฺรนา สฺเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ฯ อสฺสโถสิ โฆ ภิกฺขเว
 พุรหฺมทคฺโต กาสึรราชา รคฺติยา ปจฺจสฺสํมยํ ปจฺจจฺจุชฺชาย หคฺคิสฺสาถายํ
 มณฺชฺรนา สฺเรน คีคํ วึณฺณจ วาทิคํ สฺสุวณ มนุสฺสเส ปุจฺฉิ
 โโก ภณเ รคฺติยา ปจฺจสฺสํมยํ ปจฺจจฺจุชฺชาย หคฺคิสฺสาถายํ มณฺชฺรนา
 สฺเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิติ ฯ อมุกฺกสฺส เทว หคฺคาจริยสฺส
 อนุเควาสึ มาณวโก รคฺติยา ปจฺจสฺสํมยํ ปจฺจจฺจุชฺชาย หคฺคิสฺสาถายํ
 มณฺชฺรนา สฺเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิติ ฯ เตนหิ ภณเ คํ มาณวคํ
 อานเถกคิ ฯ เอวํ เทวาคิ โฆ ภิกฺขเว เค มนุสฺสา พุรหฺมทคฺตสฺส
 กาสึรณฺโถ ปฏิสฺสฺสนิคฺวา ที่ฆาตุ กุมารํ อานสฺสุ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
 พุรหฺมทคฺโต กาสึรราชา ที่ฆาตุ กุมารํ เขตทโวจ คฺคํ ภณเ
 มาณวค รคฺติยา ปจฺจสฺสํมยํ ปจฺจจฺจุชฺชาย หคฺคิสฺสาถายํ มณฺชฺรนา
 สฺเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิติ ฯ เอวํ เทวาคิ ฯ เตนหิ ภณเ
 มาณวค คายิสฺสุ วึณฺณจ วาเทสิติ ฯ เอวํ เทวาคิ โฆ ภิกฺขเว
 ที่ฆาตุ กุมารโ พุรหฺมทคฺตสฺส กาสึรณฺโถ ปฏิสฺสฺสนิคฺวา อารารา-
 เปกฺโข มณฺชฺรนา สฺเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว
 พุรหฺมทคฺโต กาสึรราชา ที่ฆาตุ กุมารํ เขตทโวจ คฺคํ ภณเ
 มาณวค มํ อุกฺกสฺสาคิ ฯ เอวํ เทวาคิ โฆ ภิกฺขเว ที่ฆาตุ
 กุมารโ พุรหฺมทคฺตสฺส กาสึรณฺโถ ปจฺจสฺสโถสิติ ฯ อถโฆ ภิกฺขเว

ที่ฆาตุ กุมารโ พุรหุหมทคฺคตฺส กาสีรวณฺโณ ปุพฺพชฺชยาบี อโหสิ
 ปจฺจนานิปาตี กิการปฏิสฺสวํ มนาปจาร์ บ็ยวาทิ ฯ อถ โช ภิกฺขเว
 พุรหุหมทคฺโค กาสีราชา ที่ฆาตุ กุมาริ นจิริสฺสเว อพฺภนฺตริเก
 วิสฺสวตฺติกฺขจฺาเน สเปติ ฯ อถ โช ภิกฺขเว พุรหุหมทคฺโค กาสีราชา
 ที่ฆาตุ กุมาริ เขตทโวจฺ เคนหิ ภณฺเน มาณวก รถํ โยเซหิ มิควํ
 คมิสฺสวามาทิ ฯ เอวํ เทวาทิ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ พุรหุหมทคฺคตฺส
 กาสีรวณฺโณ ปฏิสฺสวณฺติคฺวา รถํ โยเซตฺวา พุรหุหมทคฺคํ กาสีราชานํ
 เขตทโวจฺ ยุตฺโต โช เค เทว รโถ ยสฺสวทานิ กาสิ มณฺเณสฺสตี ฯ
 อถ โช ภิกฺขเว พุรหุหมทคฺโค กาสีราชา รถํ อภิรุหิ ที่ฆาตุ กุมารโ
 รถํ เปเสตี ฯ ตถา ตถา รถํ เปเสตี ยถา ยถา อณฺเณเนว
 เสนา อคมาตี อณฺเณเนว รโถ ฯ อถ โช ภิกฺขเว พุรหุหมทคฺโค
 กาสีราชา ทูริ คนฺตฺวา ที่ฆาตุ กุมาริ เขตทโวจฺ เคนหิ ภณฺเน
 มาณวก รถํ มุณฺจสฺสํ กิตฺตฺโตมฺหิ นิปชฺชิสฺสวามิตี ฯ เอวํ
 เทวาทิ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ พุรหุหมทคฺคตฺส กาสีรวณฺโณ
 ปฏิสฺสวณฺติคฺวา รถํ มุณฺจิจฺคฺวา ปจฺวิยํ ปตฺตฺตฺเกน นิสฺสตี ฯ อถ โช
 ภิกฺขเว พุรหุหมทคฺโค กาสีราชา ที่ฆาตุสฺสํ กุมารสฺสํ อฺจฺจฺนฺจฺเค สีสฺสํ
 กตฺวา เสยฺยํ กปฺเปตี ฯ คตฺสํ กิตฺตฺนฺคตฺสํ มุหฺคฺคตฺเกเนว นิตฺทํ
 โชกฺกมิ ฯ อถ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุสฺสํ กุมารสฺสํ เขตทโหสิ
 อยํ โช พุรหุหมทคฺโค กาสีราชา พุโณ อมฺหากํ อนคฺคตฺสํ การโก
 อิมินา อมฺหากํ พตฺตฺจฺ วาหณฺจฺ ชนปโท จ โโกโส จ โโกฏฺจฺา-

การณฯ อจฺฉินฺนํ อิมินา .จ เม มาตาปิตโร หคา อย์ ชฺวสุตฺต
 กาโต โยหํ เวรํ อปฺเปยฺยนฺตติ โกลิยา ชฺคฺคํ นิพฺพาหิ ฯ
 อถโช ภิกฺขเว ที่ฆาตุสุตฺต กุมารสุตฺต เขตฺทโหลสิ ปีตา โช มํ
 มรณกาเถ อวจ มา โช ตฺวํ ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆํ ปสุตฺต มา
 รสุตฺต น หิ ตาต ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สฺมมฺนฺตติ อเวเรน หิ
 ตาต ที่ฆาตุ เวรา สฺมมฺนฺตฺตติ น โช เม ตํ ปฏฺฐิรूपํ โยหํ
 ปีตุ วจฺนํ อติภฺกเมยฺยนฺตฺตติ โกลิยา ชฺคฺคํ ปเวเสสิ ฯ ทุคฺคิยมฺปี่
 โช ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ตคฺคิยมฺปี่ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุสุตฺต กุมารสุตฺต
 เขตฺทโหลสิ อย์ โช พุรฺหมทฺตฺโต กาลีรราชา พฺหุโน อมฺหากํ
 อนตฺตสุตฺต การโก อิมินา อมฺหากํ พฺลณฺจ วาหนณฺจ ชนปโท
 จ โกลี .จ โภฏฺฐาการณฺจ อจฺฉินฺนํ อิมินา .จ เม มาตาปิตโร
 หคา อย์ ชฺวสุตฺต กาโต โยหํ เวรํ อปฺเปยฺยนฺตฺตติ โกลิยา
 ชฺคฺคํ นิพฺพาหิ ฯ ตคฺคิยมฺปี่ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุสุตฺต กุมารสุตฺต
 เขตฺทโหลสิ ปีตา โช มํ มรณกาเถ อวจ มา โช ตฺวํ ตาต
 ที่ฆาตุ ที่ฆํ ปสุตฺต มา รสุตฺต น หิ ตาต ที่ฆาตุ เวเรน เวรา
 สฺมมฺนฺตติ อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาตุ เวรา สฺมมฺนฺตฺตติ น โช
 เม ตํ ปฏฺฐิรूपํ โยหํ ปีตุ วจฺนํ อติภฺกเมยฺยนฺตฺตติ ปุณฺทเว
 โกลิยา ชฺคฺคํ ปเวเสสิ ฯ อถโช ภิกฺขเว พุรฺหมทฺตฺโต กาลีรราชา
 ภาโต ฤพฺพิโค อุตฺตงฺกํ อฺครุสฺสํ สฺหสา อฺฏฺฐาสิ ฯ อถโช
 ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ พุรฺหมทฺตฺตํ กาลีรราชานํ เขตฺทโวจ กิสุตฺต

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๑. ย. อทฺฐฎาย ๑

โยเซหิ คมิสัสามาติ ๑ เหว่ เทวาคิ โข ภิกขเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 พุรหุมทคตุสัถั กาสัรณโอบ ปฏิสัถัณคิควา รณั โยเซคควา พุรหุมทคตุคั
 กาสัรราชานั เขตทโวจ ยุตโต โข เต เทว รโถ ยสัถัทานิ
 กาสั มณเณสัถิ ๑ อถโฆ ภิกขเว พุรหุมทคโต กาสัรราชา รณั
 อภิวุหิ ที่ฆาตุ กุมารโ รณั เปเสถสิ ๑ ตถา ตถา รณั เปเสถสิ
 ยถา ยถา นจิรสัเสถว เสนาย สัมาคจุนิ ๑ อถโฆ ภิกขเว
 พุรหุมทคโต กาสัรราชา พารานลั ปวิสิคควา อมจเจ ปาวิสัชเช
 สัณนิปาตาเปคควา เขตทโวจ สเจ ภเน ที่ฆัคิสัถัสั โกสัถรณโอบ
 ปคตุคั ที่ฆาตุ กุมารั ปสัเสยยาถ ภินุติ คั กเรยยาถาคิ ๑
 เอกจเจ อมจจา เหวมาหัสั มยั เทว หคถเณ ฉินุเทยยาม
 มยั เทว ปาเท ฉินุเทยยาม มยั เทว หคถปาเท ฉินุเทยยาม
 มยั เทว กณเณ ฉินุเทยยาม มยั เทว นาสั ฉินุเทยยาม มยั
 เทว กณเณนาสั ฉินุเทยยาม มยั เทว สัถั ฉินุเทยยามาคิ ๑
 อยั โข สั ภเน ที่ฆัคิสัถัสั โกสัถรณโอบ ปคตุคั ที่ฆาตุ กุมารโ
 นายั ตพุภา กิณุจิกิ กาคุ อิมินา จ เม ชัวิตั ทินุหุ มยา จ
 อิมสัถั ชัวิตั ทินุหุติ ๑ อถโฆ ภิกขเว พุรหุมทคโต กาสัรราชา
 ที่ฆาตุ กุมารั เขตทโวจ ยั โข เต ตาค ที่ฆาตุ ปีตา มรณกาถ
 อวจ มา โข ควั ตาค ที่ฆาตุ ที่ฆั ปสัถั มา รสัถั น
 หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สัมมุหุติ อเวเรน หิ ตาค
 ที่ฆาตุ เวรา สัมมุหุคัคิ ภินุเต ปีตา สันุชาย อวจาติ ๑ ยั โข

เม เทว ปิตา มรณกาเถ อวจ มา ที่ขนฺติ มา จิรฺ เวร
 อกาลีติ อิมํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเถ อวจ มา
 ที่ขนฺติ ยํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเถ อวจ มา รตฺถํ
 มา จิปฺปํ มิตุเคหิ ภิชฺชิตฺถาติ อิมํ โข เม เทว ปิตา
 มรณกาเถ อวจ มา รตฺถํ ยํ โข เม เทว ปิตา
 มรณกาเถ อวจ น หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สํมมฺหติ
 อเวเรน หิ ตาค ที่ฆาตุ เวรา สํมมฺหตฺติ เทเวน เม มาตา-
 ปิตโร หตฺตาติ สจฺจํ เทวํ ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เย เทวสฺส
 อตฺถกามา เต มํ ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เย เม อตฺถกามา เต
 เต ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เหวนฺตํ เวรํ เวเรน น อฺวปฺสเมยฺย
 อิทานิ จ ปน เม เทเวน ชีวิตํ ทินฺนํ มยา จ เทวสฺส ชีวิตํ
 ทินฺนํ เหวนฺตํ เวรํ อเวเรน อฺวปฺสนฺตํ อิมํ โข เม เทว ปิตา
 มรณกาเถ อวจ น หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สํมมฺหติ
 อเวเรน หิ ตาค ที่ฆาตุ เวรา สํมมฺหตฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขเว
 พุทฺทมทฺตโต กาลีราชา อจฺฉริยํ วัต โภ อพฺภุตํ วัต โภ
 ยาว ปณฺชิตโต อยํ ที่ฆาตุ กุมารो ยตุร หิ นาม ปิตุโน
 สจฺจชิตฺเตน ภาสิตสฺส วิคฺคาเรน อตฺถํ อชานิสฺสตฺติ เปคฺคิกํ
 พตฺตญฺจ วาหนญฺจ ชนปทญฺจ โภสฺสญฺจ โภฏฺฐจฺจคารญฺจ ปฏิปาเทสิ
 ชีตฺตญฺจ อทาสี ฯ เคสํ หิ นาม ภิกฺขเว ราชฺฐนํ อาทินฺนทณฺฑทานํ
 อาทินฺนตฺถทานํ เหววฺวํ ชนฺติโสวฺจํ ภวิสฺสตฺติ ฯ อธิ โข ปน ตํ

๒๔๗] โภคัมพิกขุณฺหํ ขนฺติโสรัจํ เวรฺปสฺมคคาถา ๓๓๕

ภิกฺขเว โสภเถ ยํ ตุมฺเห เอวํ สุวากุชฺชาเต ธมฺมวินเย ปพฺพชิตา
สฺมา นมา จ ภเวยฺยถ โสรัตา จาติ ฯ

[๒๔๕] คติยมุขี โข ภควา เต ภิกฺขุ เขตฺทโวจ ๕ถึ
ภิกฺขเว มา ภณฺทมนํ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิจฺจาทนฺติ ฯ
คติยมุขี โข โส ธมฺมวาทึ ภิกฺขุ ภควนฺตึ เขตฺทโวจ อากเมตฺตุ
ภนฺเต ภควา ธมฺมสํมึ อปฺโปสฺสํโก ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐธมฺม-
สฺสววิหารํ อหฺยุตฺโต วิหฺรตฺตุ มยเมเตน ภณฺทเนน กถเหน วิคฺคเหน
วิจฺจาทน ปณฺณายิสฺสํมาติ ฯ อถ โข ภควา ปริยาทินฺนรฺูปา
โห อิม โมฆปฺริสา นยิม สฺกฺรา สฺนฺวาเปคฺคฺติ อฏฺฐายาธนา
ปฏฺถามิ ฯ

ทีฆาวุภาณวารํ ปจฺมํ ฯ

[๒๔๖] อถ โข ภควา ปุพฺพณฺุสฺมยํ นีวาเสตฺวา ปตฺตจฺจิวรมาทาย
โภคัมพึ ปิณฺฑทาย ปาวิตฺติ โภคัมพियํ ปิณฺฑทาย จริตฺวา ปจฺจนา-
ภตฺตํ ปิณฺฑทปาทปฏิกฺกนฺโต เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจฺจิวรมาทาย
สฺงฆมฺชฺเฒ จิตฺโก ๑ อิมา คาคาโย อภาสิ

[๒๔๗] ปุคฺคฺทฺโท สฺมชฺโน น พาสโต โภจึ มณฺุพล
สฺงฆสฺสํมิ ภิชฺชมานสฺสํมิ นานุณฺเ ภิชฺชโย อมณฺุณฺวํ ฯ
ปริมุฏฺฐา ปณฺุชิตา ภาสา วาจาโคจรภาณินโน
ยาวิจฺจนฺติ มุชฺชายามํ เยน นีตา น ตํ วิทฺธุ ฯ
อฏฺฐโกจฺฉนิ มํ อวชิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม

๒๔๘] โภสมพิฏฐนุรทํ ภควโต พาทกโถณการกคามคมนํ ๓๓๗

เอโก จเร น จ ปาปานิ กยิรา

อรูปสูตฺตํโก มาตงฺครณฺเวยว นาโคติ ฯ

[๒๔๘] อถโฆ ภควา สงฺฆมฺชฺเณ จิตฺโก ว อีมา คากาโย
ภาตฺติคฺวา เยน พาทกโถณการกคาโม^๑ เตนฺอุปฺสงฺกมิ ฯ เตน
โฆ ปน สฺมเยน อายสฺมา ภคฺ พาทกโถณการกคามเ วิหริติ ฯ
อทุทฺธํ โฆ อายสฺมา ภคฺ ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ ทิสฺสุวาน
อาสํ ปณฺณเวเสสิ ปาโททกํ ปาทปฺปจํ ปาทกถิตกํ อุนฺนิกรฺปิ
ปจฺจกฺคณฺตฺวา ปคฺคจฺจิวํ ปฏิกฺคเหสิ ฯ นิสฺสํทิ ภควา ปณฺณคฺเค
อาสเน นิสฺสฺช ปาทเ ปกฺขเวเสสิ ฯ อายสฺมาปฺปิ โฆ ภคฺ ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนํ โฆ อายสฺมฺนฺตํ
ภคฺ ภควา เอกทโวจ กจฺจิ ภิกฺขุ ฆมนฺนํ กจฺจิ ยานฺนํ
กจฺจิ ปิณฺฑกเณ น กิตมฺสํติ ฯ ฆมนฺนํ ภควา ยานฺนํ ภควา
นํ จาหํ ภนฺเต ปิณฺฑกเณ กิตมามํติ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมฺนฺตํ
ภคฺ ฆมฺมिया กถาย สฺนฺทสฺสํเตตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมฺคฺเคเชตฺวา
สฺมฺบหํเสตฺวา อญฺจํยาสาณา เยน ปาจันวํสฺทาโย เตนฺอุปฺสงฺกมิ ฯ
เตน โฆ ปน สฺมเยน อายสฺมา จ อนฺรฺทฺโธ อายสฺมา จ นนฺทฺโย
อายสฺมา จ กิมนฺพิโต ปาจันวํสฺทาเย วิหริณฺติ ฯ อทุทฺธํ โฆ
ทายปาโต ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ ทิสฺสุวาน ภควนฺตํ
เอกทโวจ มา สฺมณฺเ เอตํ ทายํ ปาวิสฺสิ สฺนฺเตคฺคตฺ คโย กุสฺสปุคฺคา

๑ ย. พาทกโถณการคาโม ฯ

อตุตคามรฐปา วิหฺรณฺติ มา เคสฺ อฆาสุมกาสฺตี ๑ อสุโสตี ๒
 อายสุมา อหฺรฺรทฺโธ ทายปาดสุสฺ ภควตา สฺทฺธิ มนุคฺยมาหฺนฺสฺ
 สฺสุวณฺ ทายปาดํ เคตทโวจ มา อวฺสุโส ทายปาด ภควนฺคํ
 วาเวสฺตี สฺตฺถา โน ภควา อหฺรฺรปฺตฺโตติ ๑ อถ ๒ อายสุมา
 อหฺรฺรทฺโธ เยนายสุมา ๑ นหฺนฺทโย อายสุมา ๑ กิมฺพิโต เคหฺนุ-
 ปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิตฺวา อายสุมนุคฺญจ นหฺนฺทียํ อายสุมนุคฺญจ
 กิมฺพิตํ เคตทโวจ อภิกฺกมถายสุมนุโต อภิกฺกมถายสุมนุโต
 สฺตฺถา โน ภควา อหฺรฺรปฺตฺโตติ ๑ อถ ๒ อายสุมา ๑ อหฺรฺรทฺโธ
 อายสุมา ๑ นหฺนฺทโย อายสุมา ๑ กิมฺพิโต ภควนฺคํ ปจฺจคฺคณฺตฺวา
 เอโก ภควโต ปคฺตจฺจวํ ปฏฺฐิคฺคเหสฺตี เอโก อาสฺนํ ปณฺณวาเปสฺตี
 เอโก ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถลิกํ อฺปนิกฺขิเป ๑ นิสฺสํติ ภควา
 ปณฺณคฺเค อาสฺเน นิสฺสชฺช ปาเท ปกฺขาทสฺตี ๑ เคปํ ๒ อายสุมนุโต
 ภควนฺคํ อภิวาทตฺวา เอกมนฺคํ นิสฺสํทิสฺสุ ๑ เอกมนฺคํ นิสฺสินฺนํ ๒
 อายสุมนฺคํ อหฺรฺรทฺธํ ภควา เคตทโวจ กจฺจ โว อหฺรฺรทฺธา ชมนฺนํ
 กจฺจ ยารฺปนฺนํ กจฺจ ปิณฺฑชฺเชน น กิถมถาติ ๑ ชมนฺนํ ภควา
 ยารฺปนฺนํ ภควา น ๑ มยํ ฆนฺเต ปิณฺฑชฺเชน กิถมามาติ ๑
 กจฺจ ปน โว อหฺรฺรทฺธา สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺโร-
 ทกัฏฺฐตา อณฺณมณฺณํ ปิยจฺกชฺฐหิ สฺมปสฺสฺสนฺตฺวา วิหฺรธาติ ๑ คคฺช
 เค มยํ ฆนฺเต สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺโรทกัฏฺฐตา

๑ สฺ. ย. อายสุมนฺตฺวา ๑

อณฺณมณฺณํ ปิยจกฺขุหิ สฺมปฺสฺสฺนุตา วิหฺรามาติ ฯ ยถากถํ ปน
 คุเมหฺ อนุรฺรทฺธา สฺมกฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชีวโรทกัฏฺคา
 อณฺณมณฺณํ ปิยจกฺขุหิ สฺมปฺสฺสฺนุตา วิหฺรามาติ ฯ อิชฺ มยฺหํ ฆนฺเต
 เหวํ โหติ ตาภา วต เม สฺสฺททฺธํ วต เม โยหํ เหวรฺุเปหิ
 สฺพฺรหฺมจาวีหิ สฺททฺธํ วิหฺรามีติ ตสฺสฺ มยฺหํ ฆนฺเต อิเมสฺสฺ อายสฺสมฺห-
 เตสฺสฺ เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฺญจิตํ อวิ เจว รโห จ เมตฺตํ
 วจฺจกมฺมํ เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฺญจิตํ อวิ เจว รโห จ
 ตสฺสฺ มยฺหํ ฆนฺเต เหวํ โหติ ยนฺนฺนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิเปตฺวา
 อิเมสฺสฺเยว อายสฺสมฺหฺตานิ จิตฺตสฺสฺ วเสณ วตฺเตยฺยนฺติ โส ไซ
 อหํ ฆนฺเต สกํ จิตฺตํ นิกฺขิเปตฺวา อิเมสฺสฺเยว อายสฺสมฺหฺตานิ จิตฺตสฺสฺ
 วเสณ วตฺตานิ นานา หิ ไซ โน ฆนฺเต กายา เอกญฺจ ปน
 มณฺเเว จิตฺตนฺติ ฯ อายสฺสมาเป ไซ นนฺทโย อายสฺสมาเป ไซ กิมฺพิโต
 ภควนฺตํ เอกทโวจ มยฺหํเป ไซ ฆนฺเต เหวํ โหติ ตาภา วต
 เม สฺสฺททฺธํ วต เม โยหํ เหวรฺุเปหิ สฺพฺรหฺมจาวีหิ สฺททฺธํ
 วิหฺรามีติ ตสฺสฺ มยฺหํ ฆนฺเต อิเมสฺสฺ อายสฺสมฺหฺเตสฺสฺ เมตฺตํ กายกมฺมํ
 ปจฺจุปฺญจิตํ อวิ เจว รโห จ เมตฺตํ วจฺจกมฺมํ เมตฺตํ มโน-
 กมฺมํ ปจฺจุปฺญจิตํ อวิ เจว รโห จ ตสฺสฺ มยฺหํ ฆนฺเต เหวํ
 โหติ ยนฺนฺนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิเปตฺวา อิเมสฺสฺเยว อายสฺสมฺหฺตานิ
 จิตฺตสฺสฺ วเสณ วตฺเตยฺยนฺติ โส ไซ อหํ ฆนฺเต สกํ จิตฺตํ
 นิกฺขิเปตฺวา อิเมสฺสฺเยว อายสฺสมฺหฺตานิ จิตฺตสฺสฺ วเสณ วตฺตานิ

นานา ทิ ไช โน ฃนุเต กายา เอกณฺจ ปน มณฺเฑ จิตฺตุนฺติ
 เหวํ ไช มยฺ ฃนุเต สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺวีโรทกัฏฺฐา
 อณฺเฑมณฺเฑมฺ ปียจกฺขุหิ สฺมปฺสฺสฺสนฺคา วิหฺรามาติ ฯ กจฺจึ ปน โว
 อนฺุรฺรทฺธา อปฺปมคฺคา อาคาบิโน ปหิตคฺคา วิหฺรธาติ ฯ คคฺขม มยฺ
 ฃนุเต อปฺปมคฺคา อาคาบิโน ปหิตคฺคา วิหฺรามาติ ฯ ยถากถํ
 ปน คฺคฺเมหฺ อนฺุรฺรทฺธา อปฺปมคฺคา อาคาบิโน ปหิตคฺคา วิหฺรธาติ ฯ
 อธิ ฃนุเต อมฺุหากํ โย ปจฺมํ คามโต ปิณฺุทาย ปฏิกฺกมฺติ โส
 อาสฺนํ ปณฺุณาเปติ ปาโททกํ ปาทปฺปิจฺจํ ปาทกถฺถิกํ อุนฺิณิกฺขิเปติ
 อวฺกการปาทิํ โรวิตฺวา อุนฺุจฺจาเปติ ปานฺิยํ ปริโกชนฺิยํ อุนฺุจฺจา-
 เปติ โย ปจฺจนา คามโต ปิณฺุทาย ปฏิกฺกมฺติ สฺเจ โหติ
 ฃคฺคาวเสโส สฺเจ อากฺขฺชติ ฃณฺุชฺชติ โน เจ อากฺขฺชติ
 อปฺหริเต วา ฉชฺุเขติ อปฺปาณเเก วา อฺุทเเก โอบิเฐาเปติ โส
 อาสฺนํ อฺุทฺธรฺติ ปาโททกํ ปาทปฺปิจฺจํ ปาทกถฺถิกํ ปฏิสฺาเมติ อวฺกการ-
 ปาทิํ โรวิตฺวา ปฏิสฺาเมติ ปานฺิยํ ปริโกชนฺิยํ ปฏิสฺาเมติ ฃคฺคคฺคํ
 สฺมมฺชฺชติ โย ปสฺสฺสฺติ ปานฺิยชฺฺฐํ วา ปริโกชนฺิยชฺฺฐํ วา วจฺจชฺฺฐํ
 วา วิคฺคํ คฺคฺจฺจํ โส อุนฺุจฺจาเปติ สฺจสฺสฺสฺ โหติ อวิสฺยหิ หคฺค-
 วิกาเรน ทฺุคฺคิยํ ปิ อามฺุเตคฺคา หคฺควิตฺถมเเกน อุนฺุจฺจาเปม น
 เหวว มยฺ ฃนุเต คปฺปจฺจยา วาจํ ฃนุทาม ปณฺุจาหิํ ไช
 ปน มยฺ ฃนุเต สฺพพฺรคฺคิยา ฐมฺิยา กถาย สฺนุหิสฺสฺทาม เหว
 ไช มยฺ ฃนุเต อปฺปมคฺคา อาคาบิโน ปหิตคฺคา วิหฺรามาติ ฯ

อถโฆ ภควา อายสุมนุตตญจ อหุรุทฐิ อายสุมนุตตญจ นนุทธิยั
อายสุมนุตตญจ ทิมุพิถั ฐมิยา กถาย สหุทสเสตฺตวา สฺมาทเปตฺตวา
สฺมุตฺเตเชตฺตวา สฺมปทเสตฺตวา อฏฺฐชํยาดฺธนา เยน ปารีเตยยถั เตน
จาริกั ปกฺกามิ อหุปฺพุเพน จาริกั จรมาโน เยน ปารีเตยยถั
คทวสฺริ ๑ คตฺตร สฺถั ภควา ปารีเตยยเก วิหฺรติ รกฺขิตฺตวณฺสณฺเฑ
ภทฺทสํถามฺมเต ๑

[๒๔๘] อถโฆ ภควโต รโหคตฺสฺส ปฏิสฺสตุถินฺสฺส เอวํ เจตฺโส
ปรีวิตฺกโก อุตฺปาติ อหิ โฆ ปุพุเพ อากินฺนุโน น ฆาสฺสุ วิหาลฺลึ
เตหิ โภสมุขิกเกหิ ภิกฺขุหิ ภณฺฑนการเกหิ กถการเกหิ วิวาท-
การเกหิ ภสฺสการเกหิ สฺงฺฆे อธิกรณการเกหิ โสมุหิ เขตฺรหิ
เอโก อหุติโย สฺถั ฆาสฺสุ วิหฺรามิ อณฺณคฺเรว เตหิ โภสมุขิกเกหิ
ภิกฺขุหิ ภณฺฑนการเกหิ กถการเกหิ วิวาทการเกหิ ภสฺสการเกหิ
สฺงฺฆे อธิกรณการเกหิ ๑ อณฺณคโรปี โฆ หตุถินาคอ อากินฺนุโน
วิหฺรติ หตุถึหิ หตุถึนึหิ หตุถึถเกหิ^๑ หตุถึจฺฉาเปหิ^๒ ฉินฺนคฺคามิ เจว
คินฺนานิ ชาทติ โอบกฺโคภกฺคคฺคฺจฺจฺจฺจ สํชาภงฺคํ ชาทฺนุติ อวิตฺตานิ
จ ปานํยานิ ปวีติ โอบคาหณฺจฺจฺจ^๓ โอบคินฺนุณฺจฺจฺจ หตุถึนุโย กายั
อฺปนฺนํสฺสํมุติโย คจฺจนฺนุติ ๑ อถโฆ คตฺสฺส หตุถินาคตฺสฺส เขตฺทโหสิ
อหิ โฆ อากินฺนุโน วิหฺรามิ หตุถึหิ หตุถึนึหิ หตุถึถเกหิ หตุถึจ-
ฉาเปหิ ฉินฺนคฺคามิ เจว คินฺนานิ ชาทามิ โอบกฺโคภกฺคคฺคฺจฺจ เม
๑ ยุ. หตุถึถเกหิ ๑ ๒ หตุถึจฺฉาเปเกหิ ๑ ๓ โอบคาหณฺจฺจ ๑

๒๕๒] โภสุมุพิกขมูรทํ โภสุมุพิกอุปาสถานํ อภิวาทนาทิกอกรณํ ๓๔๓

เยน สํวคฺคํ คทวสฺริ ฯ คคฺร สฺสํ ภคฺวา สํวคฺคิยํ วิหริติ เชคฺวเน
อนาถปฺเปณจิกิสฺสํ อารามे ฯ

[๒๕๑] อถโฆ โภสุมุพิกานํ อุปาสถานํ เอคทโหสิ อิมे ไช
อยุยา โภสุมุพิกา ภิกฺขุ พหุโน อมฺหากํ อนตฺถสฺสํ กาวกา อิมฺเห
อุพฺพาโพห ภคฺวา ปกฺกนฺโต หนฺท มยฺ อยฺเย โภสุมุพิกเก ภิกฺขุ
เนว อภิวาเทยฺยาม น ปจฺจุจฺเจยฺยาม น อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ
กเรยฺยาม น สฺสกฺกเรยฺยาม น คฺรูกเรยฺยาม น มาเนยฺยาม น
ปฺปูเชยฺยาม อุปกฺคานํปฺเป ปฺเปณฺจกํ น ทชฺเชยฺยาม เอวํ อิมे อเมหิ
อตฺถกฺกริยมานา อคฺรูกฺกริยมานา อมานิยมานา อปฺปูชียมานา อตฺถกฺการ-
ปกฺคา ปกฺกมิสฺสํนฺติ วา วิพฺพมิสฺสํนฺติ วา ภคฺวณฺทํ วา ปสา-
เทสฺสํนฺตํ ๑ อถโฆ โภสุมุพิกา อุปาสถา โภสุมุพิกเก ภิกฺขุ เนว
อภิวาเทสฺสํ น ปจฺจุจฺเจสฺสํ น อณฺชติกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ อถสฺสํ น
สฺสกฺกริสฺสํ น คฺรูกฺกริสฺสํ น มาเนสฺสํ น ปฺปูเชสฺสํ อุปกฺคานํปฺเป ปฺเปณฺจกํ น
อถสฺสํ ๑ อถโฆ โภสุมุพิกา ภิกฺขุ โภสุมุพิกเก อปฺปาสถเกหิ อตฺถกฺ-
กริยมานา อคฺรูกฺกริยมานา อมานิยมานา อปฺปูชียมานา อตฺถกฺการปกฺคา
เอวมาหฺสฺสํ หนฺท มยฺ อวฺสุสํ สํวคฺคํ คนฺคฺวา ภคฺวโต สฺนฺติเก
อิมํ อธิกรณํ วุปลํเมยฺยามาติ ๑ อถโฆ โภสุมุพิกา ภิกฺขุ เสณาสํ
สํสํมาเตว ปตฺตจิวฺรมาทาย เยน สํวคฺคํ เคนฺอุปสฺสํกมฺมํ ๑

[๒๕๒] อสฺสํสํสํ ไช อายสฺมา สํวปฺปฺกฺโต เต กิร โภสุมุพิกา

๑ ย. ปฺเปณฺจปาทํ ๑

ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
 อธิกรณการกา สํวคฺคํ อากฺขณฺคํติ ๑ อถ โช อายสฺมา สํวปฺคฺโต
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺหํ นิสฺสํติ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสินฺโ โช อายสฺมา สํวปฺคฺโต
 ภควนฺตํ เอกทโวจ เต กิร ภนฺเต โภสฺมพิกา ภิกฺขุ ภณฺฑน-
 การกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา
 สํวคฺคํ อากฺขณฺคํติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏฺยปชฺชามํติ ๑
 เตนฺหิ ตฺวํ สํวปฺคฺต ยถา ชฺมุโม ตถา ปตฺยฺจําหํติ ๑ กถาหํ
 ภนฺเต ชานเนยฺยํ ชฺมุมํ วา อชฺมุมํ วาติ ๑ อฏฺฐจํวสฺสํติ โช สํวปฺคฺต
 วคฺคฺหิ อชฺมุมวาทํ ชานิตฺพฺโพ อิชฺ สํวปฺคฺต ภิกฺขุ อชฺมุมํ
 ชฺมุโมติ ที่เปติ ชฺมุมํ อชฺมุโมติ ที่เปติ อวินยํ วินโยติ ที่เปติ
 วินยํ อวินโยติ ที่เปติ อภาสิตํ อถปํตี ตถาคเตน ภาสิตํ
 อถปํตี ตถาคเตนาติ ที่เปติ ภาสิตํ อถปํตี ตถาคเตน อภาสิตํ
 อถปํตี ตถาคเตนาติ ที่เปติ อนาจิณฺณํ ตถาคเตน อาจิณฺณํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปติ อาจิณฺณํ ตถาคเตน อนาจิณฺณํ ตถา-
 คเตนาติ ที่เปติ อปฺปนฺนคฺคํ ตถาคเตน ปณฺณคฺคํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ ปณฺณคฺคํ ตถาคเตน อปฺปนฺนคฺคํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ
 อนาปคฺคํ อาปคฺคํติ ที่เปติ อาปคฺคํ อนาปคฺคํติ ที่เปติ
 สหฺกํ อาปคฺคํ คฺรฺกฺกา อาปคฺคํติ ที่เปติ คฺรฺกํ อาปคฺคํ สหฺกฺกา
 อาปคฺคํติ ที่เปติ สํวเสถํ อาปคฺคํ อนวเสถํ อาปคฺคํติ ที่เปติ

กจฺจโน อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา มหาโกฏฺฐจฺโค อสฺสโถสฺสึ โข
 อายสฺมา มหาภปฺปโน อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา มหาจฺนุโท
 อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา อหฺรทฺโธ อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา เรวโต
 อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา อฺปปาติ อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา อานนฺุโท
 อสฺสโถสฺสึ โข อายสฺมา ราหุโต เต กิร โภสฺสมุพฺพิกา ภิกฺขุ
 ภณฺฑนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे อธิ
 กรณการกา สํวคฺคิ อากจฺจนฺตํติ ฯ อถ โข อายสฺมา ราหุโต
 เยน ภควา เตนฺุปลสงฺกมิ อฺปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนตํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โข อายสฺมา ราหุโต
 ภควนฺตํ เอกทโวจ เต กิร ภนฺเต โภสฺสมุพฺพิกา ภิกฺขุ ภณฺฑน
 การกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे อธิกรณการกา
 สํวคฺคิ อากจฺจนฺติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏฺิปปชามํติ ฯ
 เตนฺิ ตฺวํ ราหุต ยถา ชฺมุโม ตถา ปตฺธิจฺจํหํติ ฯ กถาหํ
 ภนฺเต ชานเญยฺมํ ชฺมุมํ วา อชฺมุมํ วาติ ฯ อฏฺุจฺจารสฺสึ โข ราหุต
 วตฺถุหิ อชฺมุมวาทํ ชานิตฺพุโพ ฯ เป ฯ อิมฺหิ โข ราหุต อฏฺุจฺจารสฺสึ
 วตฺถุหิ อชฺมุมวาทํ ชานิตฺพุโพ อฏฺุจฺจารสฺสึ จ โข ราหุต
 วตฺถุหิ ชฺมุมวาทํ ชานิตฺพุโพ ฯ เป ฯ อิมฺหิ โข ราหุต อฏฺุจฺจารสฺสึ
 วตฺถุหิ ชฺมุมวาทํ ชานิตฺพุโพติ ฯ

[๒๕๕] อสฺสโถสฺสึ โข มหาปชฺาปตํ โคตมํ เต กิร โภสฺสมุพฺพิกา
 ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे

อชกรณการกา ส่วคฤถึ อากจุนคฤคิ ๑ อถโฆ มหาปชาปคั โคคมี
เยน ภควา เคนุปลสงุมมิ อุลสงุมมิคฺวา ภควนคั อภิวาเทคฺวา
เอกมนคั อฏฺจาสถึ ๑ เอกมนคั จิตา โฆ มหาปชาปคั โคคมี
ภควนคั เอคทโวจ เค กิร ภนุเค โภสุมุพิกา ภิกฺขุ ภณฺชนการกา
กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเอ อชกรณการกา ส่วคฤถึ
อากจุนคฤคิ กถาหั ภนุเค เคสฺ ภิกฺขุสฺ ปฏิปชฺชามัคิ ๑ เคนหิ คฺว
โคคมี อุกฺยคฺถ ฐมมึ สฺณ อุกฺยคฺถ ฐมมึ สฺคฺวา เย คคฺถ
ภิกฺขุ ฐมมฺวาทิโน เคสฺ ทิฏฺฐิจินฺจ ฆนฺติณฺจ รุจินฺจ อาทายณฺจ
โรเจหิ ยั ๑ กิณฺจิกิ ภิกฺขุนี้สงฺฆเณน ภิกฺขุสงฺฆโต ปจฺจาสถึคคฺพหุ
คคฺพนคั ฐมมฺวาทิโต ๑ ปจฺจาสถึคคฺพนคั ๑

[๒๕๕] อสฺสสัถิ โฆ อนุภมึณชุกิโก คหปคิ เค กิร โภสุมุพิกา
ภิกฺขุ ภณฺชนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเอ
อชกรณการกา ส่วคฤถึ อากจุนคฤคิ ๑ อถโฆ อนุภมึณชุกิโก
คหปคิ เยน ภควา เคนุปลสงุมมิ อุลสงุมมิคฺวา ภควนคั
อภิวาเทคฺวา เอกมนคั นิสฺสัถิ ๑ เอกมนคั นิสฺสินุโน โฆ อนุภมึณชุกิโก
คหปคิ ภควนคั เอคทโวจ เค กิร ภนุเค โภสุมุพิกา ภิกฺขุ
ภณฺชนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเอ อช-
กรณการกา ส่วคฤถึ อากจุนคฤคิ กถาหั ภนุเค เคสฺ ภิกฺขุสฺ
ปฏิปชฺชามัคิ ๑ เคนหิ คฺว คหปคิ อุกฺยคฺถ ทานั เทหิ อุกฺยคฺถ
ทานั ทคฺวา อุกฺยคฺถ ฐมมึ สฺณ อุกฺยคฺถ ฐมมึ สฺคฺวา เย

คคฺจ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน เตสํ ทิฏฺฐิณฺญํ ฐนฺติณฺญํ ฐุจิณฺญํ
ชาทายณฺญํ โรเจหิตี ฯ

[๒๕๖] อสฺสโสสิ โข วิสาชา มิคารมาตา เต กิร โกสฺมพิกา
ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา กถหารกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สฺงเข
ชริกรณการกา สํวคฺคิ อากฺขณฺตติ ฯ อถ โข วิสาชา มิคารมาตา
เยน ภควา เคนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
เฮกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ เฮกมฺนตํ นิสฺสีนา โข วิสาชา มิคารมาตา ภควนฺตํ
เชตทโวจ เต กิร ภาเย โกสฺมพิกา ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา
กถหารกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สฺงเข ชริกรณการกา สํวคฺคิ
อากฺขณฺตติ กถาหิ ภาเย เตสํ ภิกฺขุสฺส ปฏิปชฺชามิติ ฯ เคนหิ
คฺวํ วิสาเช อุกฺขตฺถ ทานํ เทหิ อุกฺขตฺถ ทานํ ทคฺวา อุกฺขตฺถ
ฐมฺมํ สฺถณ อุกฺขตฺถ ฐมฺมํ สฺสคฺวา เย คคฺจ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน
เตสํ ทิฏฺฐิณฺญํ ฐนฺติณฺญํ ฐุจิณฺญํ ชาทายณฺญํ โรเจหิตี ฯ

[๒๕๗] อถ โข โกสฺมพิกา ภิกฺขุ อหฺนุพฺพเพน เยน สํวคฺคิ
คทวสฺสริสฺสํ ฯ อถ โข ชายสฺมา สํวริปฺคฺโค เยน ภควา เคนฺอุป-
สงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เฮกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ
เฮกมฺนตํ นิสฺสีโน โข ชายสฺมา สํวริปฺคฺโค ภควนฺตํ เชตทโวจ
เต กิร ภาเย โกสฺมพิกา ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา กถหารกา
วิวาทการกา ภสฺสการกา สฺงเข ชริกรณการกา สํวคฺคิ อหฺนุพฺพคฺคา

๑ สฺส. ย. คทวสฺสริสฺสํ ฯ

กถํ นุ โช ภนุเต เตสุ ภิกขุสุ เสนาสนํ ปฏิปชชิตัพพนุติ ๑ เตนหิ
 ตยา สําริปุคฺค วิวิคฺคํ เสนาสนํ ทาทัพพนุติ ๑ สเจ ปน ภนุเต
 วิวิคฺคํ น โหติ กถํ ปฏิปชชิตัพพนุติ ๑ เตนหิ สําริปุคฺค วิวิคฺคํ
 กถวาปี ทาทัพพํ น เตววาหํ สําริปุคฺค เกนจิ ปริยาเยน วุฑฺฒคฺครสฺส
 ภิกขุโน เสนาสนํ ปฏิพาหิตัพพนุติ วทามิ โย ปฏิพาเหยย
 อาปคฺติ ทุคฺคฏฐสฺสํติ ๑ อามิสํ ปน ภนุเต กถํ ปฏิปชชิตัพพนุติ ๑
 อามิสํ โช สําริปุคฺค สัพเพสํ สํมกํ ภาเชคัพพนุติ ๑

[๒๕๘] อถโช คสฺสํ อุกุชิตุคกสฺสํ ภิกขุโน รมฺมณฺจ วินยณฺจ
 ปจฺจเวกฺขนุคฺคสฺสํ เอกทโหสิ อาปคฺติ เเฮสา เเฮสา อนาปคฺติ
 อาปนุโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนุโน อุกุชิตุคฺคโมหิ นมฺหิ อนุกุชิตุคฺค
 รมฺมิเกนนฺหิ กมฺเมน อุกุชิตุคฺค อุกุปฺเปน จํนารเหนาติ ๑ อถโช
 โส อุกุชิตุคฺคโก ภิกขุ เยน อุกุชิตุคฺคานุคฺคตกา ภิกขุ เตนุปลงฺกมิ
 อุกุปลงฺกมิตฺวา อุกุชิตุคฺคานุคฺคตเก ภิกขุ เอกทโวจ อาปคฺติ เเฮสา
 อาวุโส เเฮสา อนาปคฺติ อาปนุโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนุโน
 อุกุชิตุคฺคโมหิ นมฺหิ อนุกุชิตุคฺค รมฺมิเกนนฺหิ กมฺเมน อุกุชิตุคฺค
 อุกุปฺเปน จํนารเหเน เเฮต มํ อายสิมฺนุโต โอสํเวธาติ ๑
 อถโช เต อุกุชิตุคฺคานุคฺคตกา ภิกขุ คํ อุกุชิตุคฺคกํ ภิกขุ อาทาย
 เยน ภควา เตนุปลงฺกมิตฺสํ อุกุปลงฺกมิตฺวา ภควนุคํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนุคํ นิสิตฺกํ ๑ เอกมฺนุคํ นิสินฺนา โช เต ภิกขุ ภควนุคํ
 เอกทโวจํ อธิ ภนุเต อุกุชิตุคฺคโก ภิกขุ เหวมาท อาปคฺติ

เสด้า ฮาจุโส เนส้า อณาปคฺติ อापนุโนมฺหิ นมฺหิ อณาปนุโน
 อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ ออนุกฺขิตฺโต ฐมฺมิเกนนฺมฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต
 อกฺุเปเน จานารเหเน เเฮถ มํ ฮายสฺสมนฺุโต โอส้าเรถาคิ กถํ
 ฆุ ไซ ฆนุเต ปฏฺิปปชฺชิตพฺพนฺุติ ฯ อापคฺติ เสด้า ฆิกฺุชเว เนส้า
 อณาปคฺติ อापนุโน เเฮโส ฆิกฺุชฺ เนโส ฆิกฺุชฺ อณาปนุโน
 อุกฺขิตฺโต เเฮโส ฆิกฺุชฺ เนโส ฆิกฺุชฺ ออนุกฺขิตฺโต ฐมฺมิเกเน กมฺเมเน
 อุกฺขิตฺโต อกฺุเปเน จานารเหเน ยโต จ ไซ โส ฆิกฺุชเว ฆิกฺุชฺ
 อापนุโน จ อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ เตนฺหิ ฆิกฺุชเว ตํ ฆิกฺุชฺ
 โอส้าเรถาคิ ฯ อถไซ เต อุกฺขิตฺตานฺุคฺคกกา ฆิกฺุชฺ ตํ อุกฺขิตฺตกํ
 ฆิกฺุชฺ โอส้าเรถควา เยน อุกฺุชฺเปกา ฆิกฺุชฺ เตนฺุปลสงฺกมฺมํ
 อฺุปลสงฺกมิตฺวา อุกฺุชฺเปเก ฆิกฺุชฺ เขตทโวจฺุ ยสฺมํ ฮาจุโส วจฺุคฺคสมฺมํ
 อโหสิ สงฺฆสฺส ฆณฺุชานํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภาโท สงฺฆราชิ
 สงฺฆววจฺุถานํ สงฺฆนนาถาถณํ โส เเฮโส ฆิกฺุชฺ อापนุโน จ
 อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ โอส้าริโต จ หนฺท มยํ ฮาจุโส คสฺส
 วจฺุคฺคสฺส วฺุปลสมาย สงฺฆสฺสํคฺคํ กโรมาติ ฯ อถไซ เต อุกฺุชฺเปกา
 ฆิกฺุชฺ เยน ฆคฺวา เตนฺุปลสงฺกมฺมํ อฺุปลสงฺกมิตฺวา ฆคฺวณฺุคํ
 อฆิวาเทควา เขกมฺนุคํ นิสฺสํทิสฺสํ ฯ เขกมฺนุคํ นิสฺสินฺหา ไซ เต
 อุกฺุชฺเปกา ฆิกฺุชฺ ฆคฺวณฺุคํ เขตทโวจฺุ เต ฆนุเต อุกฺฺขิตฺตานฺุคฺคกกา
 ฆิกฺุชฺ เขวมาหํสฺุ ยสฺมํ ฮาจุโส วจฺุคฺคสมฺมํ อโหสิ สงฺฆสฺส ฆณฺุชานํ
 กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภาโท สงฺฆราชิ สงฺฆววจฺุถานํ สงฺฆ-

นี้หโต สงฺฆเภท นี้หตา สงฺฆราชิ นี้หคํ สงฺฆวตฺตถานํ นี้หคํ
สงฺฆนทานาการณํ ๑ ขมคิ สงฺฆสฺส คฺคฺมา คฺคฺนุหิ ๑ เอวเมคํ
ธารยามํคิ ๑ ตาวเทว อฺโปสฺสโถ กาคพฺโพ ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสฺสิ-
คพฺพนุติ ๑

[๒๕๘] อถโฆ อายสฺมา อฺปาติ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อฺอุปสงฺกมิตฺวา ภควนุคํ อภิวาเทตฺวา เอกมนุคํ นิสีถิ ๑ เอกมนุคํ
นิสีนฺโน โฆ อายสฺมา อฺปาติ ภควนุคํ เขตทโวจ ยสฺมี ฆนฺเต
วตฺตถฺมํ โหติ สงฺฆสฺส ฆนฺตํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท
สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆนทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถํ อวินิจฺ-
ฉินิตฺวา อมฺมฺตา มฺมํ คนฺตฺวา สงฺฆสํมคฺคิ กโรติ ฆมฺมิกา นุ
โฆ สํ ฆนฺเต สงฺฆสํมคฺคิ ๑ ยสฺมี อฺปาติ วตฺตถฺมํ โหติ
สงฺฆสฺส ฆนฺตํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท สงฺฆราชิ
สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆนทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถํ อวินิจฺฉินิตฺวา
อมฺมฺตา มฺมํ คนฺตฺวา สงฺฆสํมคฺคิ กโรติ อฆมฺมิกา สํ อฺปาติ
สงฺฆสํมคฺคิ ๑ ยสฺมี ปน ฆนฺเต วตฺตถฺมํ โหติ สงฺฆสฺส ฆนฺตํ
กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆ-
นทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถํ วินิจฺฉินิตฺวา มฺมฺตา มฺมํ คนฺตฺวา
สงฺฆสํมคฺคิ กโรติ ฆมฺมิกา นุ โฆ สํ ฆนฺเต สงฺฆสํมคฺคิ ๑

๑ ส. ย. กตา สงฺฆเนน คฺคฺสฺส วตฺตถฺมํ วุปรสฺมาย สงฺฆสํมคฺคิ
นี้หตา สงฺฆราชิ นี้หโต สงฺฆเภท ๑

ยสฺมี อฺปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ สังฆสฺส ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห
 วิวาโท สังฆเภทो สังฆราชิ สังฆววตฺตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ
 คํ วตฺตํ วิวิจฺฉินิตฺวา มฺถา มฺถํ คนฺตฺวา สังฆสามคฺคิ กโรติ
 รมฺมิกา สํ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ ๑ กติ นฺ โห ภนฺเต สังฆ-
 สามคฺคิโยติ ๑ เทว อฺปาติ สังฆสามคฺคิโย อตฺถิ อฺปาติ สังฆ-
 สามคฺคิ อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา อตฺถิ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺุเปตา ๑ ๑ กตฺมา ๑ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ
 อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา ๑ ยสฺมี อฺปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ สังฆสฺส
 ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สังฆเภทो สังฆราชิ สังฆ-
 ววตฺตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ คํ วตฺตํ วิวิจฺฉินิตฺวา อมฺถา
 มฺถํ คนฺตฺวา สังฆสามคฺคิ กโรติ อยํ วุจฺจติ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ
 อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺุเปตา ๑ กตฺมา ๑ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺุเปตา ๑ ๑ ยสฺมี อฺปาติ วตฺตฺสฺมี โหติ
 สังฆสฺส ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สังฆเภทो สังฆราชิ
 สังฆววตฺตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ คํ วตฺตํ วิวิจฺฉินิตฺวา มฺถา
 มฺถํ คนฺตฺวา สังฆสามคฺคิ กโรติ อยํ วุจฺจติ อฺปาติ สังฆสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺุเปตา ๑ ๑ อีมา โห อฺปาติ เทว สังฆ-
 สามคฺคิโยติ ๑ อถโห อายสฺมา อฺปาติ อฏฺฐจายาสฺนา เอกัง
 อุตฺตราสํกํ กโรติวา เยน ภควา เตนฺนชฺติมฺปณาเมตฺวา ภควนฺตุ
 คาทาย อชฺฌภาสิ

[๒๖๐] สํขลฺลํ กิจฺจํ ๑ มนฺตนาถํ ๑
 อตุเถถํ ชาเตถํ วิหิจฺจเยถํ ๑
 กถมฺปกาวโรช นโร มหคฺคิโก
 ภิกฺขุ กถํ โหติช ปคฺคหาวโหติ ฯ
 อนานูวชฺชโช ปจฺเจเมน สํสฺสโต
 อเวกฺขิตาจารสํสฺสวฺตินทฺริโย
 ปจฺจคฺคิกวา โนปวทฺตติ ชมฺมโต
 น หิสฺสํ คํ โหติ วเทยฺยฺเยน นํ ฯ
 โส คาทิโส สํสฺสวฺตฺตฺติยา จิโต
 วิสฺวารโท โหติ วิสฺยห ภาสฺสติ
 นจฺจมฺภติ ปริสฺสคโต น เวชฺติ
 อคฺคํ น หาเปติ อนุชฺชํ ภาณํ
 คเถว ปณฺหํ ปริสฺสาถํ ปุจฺจติโต
 น จาปี ปชฺชณายติ น มงฺกุ โหติ ฯ
 โส กาดาคคํ พุยากรณารหํ วโจ
 รณฺเชติ วิญฺญปฺริสํ วิจกฺขโณ
 สฺสคารโว วุทฺตมฺคเรถํ ภิกฺขุสฺสํ
 อจาเรกมฺหิ ๑ สฺสเก วิสฺวารโท
 ชลํ ปเมคฺคํ ปคฺคโณ กเถคเว
 ปจฺจคฺคิกานณฺจ วิรทฺธิโกวิโท

ปจฺจตฺถิกา เยน วชฺนติ นิคฺคหํ
 มหาชนํ ปณฺณวาปนฺนํจ คจฺจติ
 สกฺกญฺจ อาทายมยํ น วิญฺจติ
 เวยฺยากรํ ปณฺหมนฺุปฆาติกํ
 ทฺวเตยฺยกมฺเมสฺสุ อถํ สํมุคฺคโ
 สจฺจสฺสํ กิจฺจเจสฺสุ จ อาหุํ ยถา
 กรํวโจ ภิกฺขุชฺคเณน เปสฺสิโต
 อหํ กโรมีติ น เตน มณฺุณติ
 อาปชฺชติ ยาวตฺถเอสฺสุ วตฺถุสฺสุ
 อาปคฺคิตฺยา โหติ ยถา จ อฏฺฐจฺจติ
 เอเต วิภงฺกตา อภยสฺสํ สํคตา
 อาปคฺคิตฺวาจฺจชานปทสฺสํ โภวิโท
 นิสฺสํสารณํ คจฺจติ ยานิ จาจรํ
 นิสฺสํสาริตฺวา โหติ ยถา จ วตฺถุณา
 โยสํสารณํ คํวสฺสิตสฺสํ ชนฺตุโน
 เอตํปํ ชานาติ วิภงฺกโกวิโท
 สํการโว อฏฺฐมตฺเรสฺสุ ภิกฺขุสฺสุ
 นเวสฺสุ เทเวสฺสุ จ มชฺฌนิเมสฺสุ จ
 มหาชนสฺสํตฺถจโรช ปณฺุชิตฺวา
 ไล่ ตาทีไล่ ภิกฺขุ อึช ปคฺคหารโหติ ฯ

โกสัมพิกขุทธกัม ทศมัม ๑

ตลัสสุทธานัม

- [๒๖๓] โกสัมพियัม ชินวโร วิวาทาปคฺติทลัสสเน
 อุกฺขิเปยฺย ยลฺลัม ตลฺลัม ตลฺลัส ยฺยาปคฺติ เทลฺลเย ๑
 อญฺโตะลฺลิมาย คคฺเตว พาลกณฺเจว วลฺลทา
 ปาริเตยฺยา ๑ ลฺลวคฺตํ ลฺลวริปคฺโต ๑ โกลิโต
 มหาคลฺลสฺสปกจฺจาโน โกลฺลจฺจิโต กปฺปิมฺเนน ๑
 มหาคฺคฺคฺโต ๑ อญฺจฺจฺโช เรวโต อฺปาติวฺชโย
 อญฺจฺจฺโช ราหุโต เจว โคคฺมิมฺนถปฺปณฺชิตฺโก
 วิลฺลชา มิคารมาตา ๑
 ลฺลนาลลํ วิวิคฺคณฺจ อามิลลํ ลลลกํปิม ๑
 น เกหิ คคฺคฺโต ทาทพฺโพ อฺปาติ ปรีปฺปจฺฉิตฺโต
 อญฺจฺจฺโช ลฺลลเนน ลลลคฺคํ ชินลฺลลเนติ ๑
 มหาจุโค ลลลคฺโต ๑

ปทานุกรกโม

ชื่อบุคคล	ปพฺพ	ฉ	อังก	เก
อคารวตา			๑๖	
อธมฺมกมฺมํ อวินยกมฺมํ	,,	๑๘๘	,,	๒๗๐
อนุปฺพฬีกถา	,,	๓	,,	๔
อาเนญชฺชปฺปคฺคํ จิตฺคํ	,,	๓	,,	๑๐
อิทธิปิปาฏิหาริยเทสนา	,,	๓	,,	๓
อินฺทริยธัมมา	,,	๒	,,	๗
กุจฺจาสยนมหาธยานิ	,,	๓๕	,,	๒๕
กပ္เปียกပ္เปีย	,,	๘๒	,,	๑๓๑
กถาวานิ เกสฺสชฺชานิ	,,	๒๘	,,	๔๒
กิตานุปฺปฺจฺจานธมฺมาทปนนา	,,	๑๖๖	,,	๒๒๗
ชฺชุนฺนิ เกสฺสชฺชานิ	,,	๓๒	,,	๔๓
ทิวฺรจฺจานกถา	,,	๑๐	,,	๑๘
ธมฺมกมฺมํ วินยกมฺมํ	,,	๒๐๐	,,	๒๗๒
ธมฺมจกฺขุ	,,	๓	,,	๔
ธมฺมเทสนาโทมนา	,,	,,	,,	๔
ปจฺจกฺขติมา ชนปทา	,,	๒๓	,,	๓๕
ปณฺณานิ เกสฺสชฺชานิ	,,	๓๐	,,	๔๒
ปาทุกมณฺชานานุโยโค	,,	๑๒	,,	๒๑

ปทานุกรกโม

ฆทานิ เกตฺขุชานิ	ปพฺพ	๓๑	ชงฺเก	๔๓
มชฺฌิมปฺปเทโส	„	๒๓	„	๓๕
มฺฐทานิ เกตฺขุชานิ	„	๒๘	„	๔๑
โถณานิ เกตฺขุชานิ	„	๓๓	„	๔๓
วตฺทานิ เกตฺขุชานิ	„	๒๗	„	๔๑
วีนฺุปมา	„	๒	„	๗
ตํามุกฺกัถิเกา ฐมฺมเทตฺถนา	„	๑	„	๔

ศวิญญาณกาน์ อสัถวารณนามานิ

องคุร์โส อิติ	ปพฺพ ๘๖	องฺเก ๑๒๒
อฏฺฐโก อิติ	„ „	„ „
อนาถปิ่นฺทิกโก คหปติ	„ ๒๕๕	„ ๓๔๗
อนรฺรทฺโธ เถโร	„ ๒๔๘	„ ๓๓๗
อภโย ราชกฺุมาโร	„ ๑๒๘	„ ๑๗๐
อมุพฺพาสี คณิกกา	„ ๗๗	„ ๘๔
อรหิ ภควา	„ ๗๘	„ ๘๘
อากาสโคคฺโคโต เวชฺโฆ	„ ๕๗	„ ๖๘
อานนฺโท พุทฺธอุฏฺฐสาโก ปจฺฉินฺโม	„ ๒๐	„ ๓๓
อายสฺมา สาคโคโต ภควโคโต อุฏฺฐสาโก	„ ๑	„ ๒
อิตฺทาสี เถโร	„ ๑๖๔	„ ๒๒๓
อิตฺธิภคฺโคโต เถโร	„ „	„ „
อุปนฺนฺโท ภิกฺขุ สกฺขยฺปนฺคฺโคโต	„ ๕๔	„ ๖๔
อุปาติ วินยสงฺคหาโก เถโร	„ ๑๘๘	„ ๒๗๐
กฺุชฺชาเรวโคโต เถโร	„ ๔๘	„ ๕๘
กสฺสฺสฺปโคคฺโคโต นาม ภิกฺขุ	„ ๑๗๔	„ ๒๔๔
กสฺสฺสฺโป อิติ	„ ๘๖	„ ๑๒๒
กาโก นาม ทาสี	„ ๑๓๔	„ ๑๘๖

กิมุพิโต เถโร	ปพฺพเพ ๒๔๘	อญฺเเก ๓๓๗
เกณฺโณ ชฏฺโณ	,, ๘๖	,, ๑๒๑
โกตฺถินารกา มตฺตา	,, ๘๘	,, ๑๒๔
โคปโก เถโร	,, ๑๖๔	,, ๒๒๔
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ	,, ๖	,, ๑๒
ชิวโก โภมารภจฺโจ	,, ๑๒๘	,, ๑๗๑
คตฺถาคโต ภควา	,, ๕๘	,, ๗๑
คาวคัสสา เทวา	,, ๗๗	,, ๘๖
คัสสมคฺคตา ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ	,, ๘๕	,, ๑๓๕
ทัมมาจฺจ ทัมมคิสุตฺถ โภสฺสตรณฺโณ กุมารโ	,, ๒๔๓	,, ๓๒๕
ทัมมคิ โภสฺสตราชา	,, ,,	,, ๓๒๒
นหฺมุทฺธิโย เถโร	,, ๒๔๘	,, ๓๓๗
นหฺมาบีตฺตปฺพุโพ จุจฺจฉมฺบปฺพุพฺพชฺโช	,, ๘๘	,, ๑๒๘
นิกฺคณฺโช นานฺนปฺปคฺคโต สฺสคฺคา	,, ๗๘	,, ๘๘
นัถวาสี เถโร	,, ๑๖๔	,, ๒๒๔
ปชฺชชฺโชโต จุจฺจเชนฺนิยํ ราชา	,, ๑๓๔	,, ๑๘๔
ปิตฺตฺตมฺหทฺวจฺจโน เถโร	,, ๓๘	,, ๔๗
ผตฺถิสฺสทฺธานโน เถโร	,, ๑๖๔	,, ๒๒๔
พฺพรหฺมทฺคฺคโต กาสีราชา	,, ๒๔๓	,, ๓๒๒
พิมฺพิสาโร ราชา มากโร	,, ๑	,, ๑

ศัพท์วิจารณ์งาน อักษรณนามานี

๓๖๓

ศัพท์	ปพเพ	๓	อังก	๓
พุกุโช สัพพณฺณ				
ภควา สตุถา เทวมนุสฺสํ	,,	,,	,,	,,
ภคฺ อิติ	,,	๘๖	,,	๑๒๒
ภคฺ เถโร	,,	๑๖๔	,,	๕๕๔
ภทฺทวตฺติกา นาม หตุถินฺนิกา	,,	๑๓๔	,,	๑๘๕
ภารทฺวาโช อิติ	,,	๘๖	,,	๑๒๒
มหากจฺจโน เถโร	,,	๒๐	,,	๒๘
มหากบฺปิโน เถโร	,,	๒๕๓	,,	๓๔๖
มหากสฺสโป สฺงฆคฺุเถโร	,,	๑๖๑	,,	๒๑๘
มหาโกฏฺจโค เถโร	,,	๒๕๓	,,	๓๔๖
มหาจฺุโท เถโร	,,	,,	,,	,,
มหาปชาปตี โคคมี ภิกฺุขฺนี	,,	๒๕๔	,,	,,
เมณฑโก คหปตี	,,	๘๓	,,	๑๑๑
โมคฺคตฺตโน เถโร อคฺคตฺตวโก	,,	๕๕	,,	๖๕
ยมคฺคฺ อิติ	,,	๘๖	,,	๑๒๒
ยโสโช เถโร	,,	๘๒	,,	๑๑๐
ราชคเห สํตวตี กุมารี คณิกา	,,	๑๒๘	,,	๑๖๘
ราหุโต เถโร ภควโต โอรโส	,,	๑๕๓	,,	๓๔๖
เรวโต เถโร	,,	๑๗๑	,,	๒๓๗
โรโช มฺุโต อานนฺทสฺส สฺหาโย	,,	๘๘	,,	๑๒๕

วามโก อิติ	ปพฺเพ	๘๖	อฺงเก	๓๒๒
วามเทโว อิติ	„	„	„	„
วาเสฏฺโฐ อิติ	„	„	„	„
วิสาขา มิครามาคา	„	๓๕๓	„	๒๐๗
เวตฺถุจฺฉีโต เถโร อานนฺทสฺส อฺปฺชฺฌมาโย	„	๓๕	„	๔๔
เวตฺถุโง กฺจฺจโน	„	๖๕	„	๘๒
เวสํติกา ติจฺฉวี	„	๗๗	„	๘๔
เวสํสามิคุโต อิติ	„	๘๖	„	๓๒๒
สํพฺพตฺถกมฺหามคุโต	„	๔๕	„	๕๔
สํมโน โคตโม สกฺขปฺคุโต	„	๗๘	„	๘๘
สํมมาสํมฺพฺพุโธ สยฺมญฺญ ภาควา	„	„	„	„
สํณวาลี เถโร	„	๓๖๔	„	๒๒๔
สํวรีปฺคุโต เถโร อคฺคสํวโก	„	๕๕	„	๖๕
สํโห เสนาปติ	„	๗๘	„	๘๘
สํนํวสฺสการวา เทว มคฺชมฺหามคฺคา	„	๗๑	„	๘๐
สํบฺบิยา อฺปาติกา	„	๕๘	„	๖๘
สํบฺบิโย อฺปาตโก	„	„	„	„
สํปฺปโต นาคราชา	„	๖๐	„	๗๔
โสโน กุญฺจิกณฺโณ กิฏฺฐุ	„	๒๐	„	๓๐
โสโน กุญฺจิกณฺโณ มหากฺจฺจานสฺส อฺปฺชฺฌสาโก	„	„	„	๒๘

ตีพิมพ์โดย... อธิการบดีมหาวิทยาลัย

๓๖๓

ตีพิมพ์โดย	โกวิทวิไล	จุมพายนต์	เสฐียรบุตโต	ปพเพ	๓	องเก	๓
ตีพิมพ์โดย	โกวิทวิไล	ภิกขุ		„	๒	„	๕

อวิญญานกานัน อสฬารณนามานี

องคุตุตราไป	ปพฺพเพ ๘๕	อญฺเเก ๓๓๘
อจิรวคิ์ สํวคฺคิณิ์ นทึ	„ ๓๕๓	„ ๒๓๒
อนฺนุพฺพุกกา	„ ๒	„ ๔
อนฺธกฺคิณิ์	„ ๖๓	„ ๗๖
อนฺธวณิ์ สํวคฺคิณิ์ วณิ์	„ ๓๖๓	„ ๒๒๐
อมฺพปาดิ์วณิ์ อมฺพปาดิ์คณิ์กาย อารามิ	„ ๗๗	„ ๘๗
อวณฺคิ์ ชนปโท	„ ๒๐	„ ๒๘
อวณฺคิททฺทฺธิณานิปโต	„ „	„ ๓๐
อาคฺคฺมา นคฺริ์	„ ๘๘	„ ๓๒๘
อาปนนิ์	„ ๘๖	„ ๓๒๓
อิติปคณิ์ พาวรณฺตียํ มิคทาโย	„ ๕๘	„ ๖๘
อฺฐเชณิ์ นคฺริ์	„ ๓๓๔	„ ๓๘๔
อฺฐิ์รทฺทฺชโช นาม ปพฺพโต	„ ๒๓	„ ๓๕
กชงฺกตํ นาม นิคโม	„ „	„ „
กาดิ์ ชนปโท	„ ๕๒	„ ๖๓
กุกฺกฏารามิ ปาดติปฺคฺเต อารามิ	„ ๓๖๔	„ ๒๒๔
กุรฺรชฺริ์ อวณฺคิ์สุ ปปาโต	„ ๒๐	„ ๒๘
กฺุติฬารานิ นคฺริ์	„ ๘๘	„ ๓๒๔

กัญญาคารดำตา ราชคเห มหาวเน ดำตา	ปพฺพเพ ๗๗	อญฺเเก ๘๗
โกฏฐคาโม มหาปนาทสฺส ปาสาทโกฏฐิยํ กตคาโม	,, ๗๕	,, ๘๓
โกธมฺพึ นครํ	,, ๒๓๘	,, ๓๑๒
คคฺครา จมฺปายํ โปกฺขรณํ	,, ๑๗๔	,, ๒๔๔
คฺงฺกา ปยาคปติฏฺฐาเน นที	,, ๗๔	,, ๘๒
คิขฺฌกฺกุโฏ ราชคเห ปพฺพโต	,, ๑	,, ๑
คิณฺชกาเวสโถ นาทิกเก คิฏฺฐสิติ	,, ๗๗	,, ๘๗
โคตมกํ เวสาลียํ เจติยํ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๓
โคตมตฺติคฺคํ	,, ๗๔	,, ๘๒
โคตมทฺวารํ	,, ,,	,, ,,
โฆสิคาราโม โธสมฺพิยํ สงฺฆารามो	,, ๒๓๘	,, ๓๑๒
จฺมฺปา นครํ	,, ๑	,, ๑
ชาติยาวณํ ภาทฺธิยนครสฺสํ อุปฺจาเว วณํ	,, ๑๒	,, ๒๑
เชตวณํ สํวคฺคิยํ อเนกปณีตฺติการาโม	,, ๑๓	,, ๒๓
คกฺกสฺสีตา นครํ	,, ๑๒๘	,, ๑๗๑
คิรฺจฺฉานกถา	,, ๑๐	,, ๑๘
คฺฉุณฺโณ นาม พฺุราหฺมณคคาโม	,, ๒๓	,, ๓๕
ทกฺขิณาคิรี ชนปโท	,, ๑๔๘	,, ๒๐๒
นาทิกกา นครํ	,, ๗๗	,, ๘๗
ปาจันนํวสฺสทาโย	,, ๒๔๘	,, ๓๓๗

ปาฏฐติกาลโม นาพหุทาย์ คาลโม	ปพเพ ๖๗	อุงเก ๘๖
ปาคติปุตฺตํ นครี	,, ๗๓	,, ๘๓
ปารีเดยฺยกั	,, ๒๔๘	,, ๓๔๓
พารานต์ นครี	,, ๑๓	,, ๑๘
พาดกโถณการกคาลโม	,, ๒๔๘	,, ๓๓๗
ภทฺทสาตมฺมุตํ รกฺขิตวณฺตณฺเฑ พุทฺธาธิวาทนฺนุจํานี	,, ,,	,, ๓๔๓
ภทฺทียํ นครี	,, ๑๒	,, ๒๑
ภฺฐาคาริ อาทุมายํ ตินฺนุจติ	,, ๘๘	,, ๑๓๐
มชฺฉนิโม ชนปโท	,, ๒๐	,, ๓๒
มนุทากินี โปกฺขรณิ	,, ๕๕	,, ๖๖
มหาวนํ เวสํติยํ พุทฺทาวนํ	,, ๗๗	,, ๘๗
มหาสาตา นาม คาลโม	,, ๒๓	,, ๓๕
รกฺขิตวณฺตณฺโฑ ปารีเดยฺยกเก วณฺตณฺโฑ	,, ๒๔๘	,, ๓๔๓
ราชคหิ นครี	,, ๑	,, ๑
วาสภคาลโม กาสีสุ ชนปเทสุ คาลโม	,, ๑๗๔	,, ๒๔๔
เวสํติ นครี	,, ๗๗	,, ๘๗
เวพฺพนํ ราชคเห อารามิ กถนุทกนิวาไป	,, ๔๘	,, ๕๘
สํตฺตวตี นาม นที	,, ๒๓	,, ๓๕
สาเกตํ นครี	,, ๘๕	,, ๑๓๕
สามุภฺกัฏฺฐิกา อมฺมเทสํนา	,, ๖๕	,, ๘๕

อัญญาณกาน์ อสังารณนามานี

๓๖๗

ดาวฤกษ์ นคร	ปพเพ	๓๓	อิงเก	๒๓
สี่ควน คิขุณฏฐปพเพ วน	,,	๒	,,	๕
เสตกณณิกั นาม นิกโม	,,	๒๓	,,	๓๕

คาถานี้ ปจิมปาทา

อภิกุหุคคฺมุชา ขณฺณา	ปพฺเพ ๘๗	องฺเก ๓๒๔
เอกุสฺส จริคิ์ เถฺยโย	„ ๒๔๗	„ ๓๓๖
เขตฺติ์ นาคุสฺส นาคเน	„ ๒๔๘	„ ๓๔๒
โกตฺตมฺพิยิ์ ชินวโร	„ ๒๖๓	„ ๓๕๖
จตุณฺหิ์ อริยสจฺจานํ	„ ๗๖	„ ๘๔
จมุปายํ ภคฺวา อชาติ	„ ๒๓๗	„ ๓๐๖
คิ์ส ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ	„ ๑๒๗	„ ๑๖๕
ทิสฺวา อาทินวํ โถเก	„ ๒๓	„ ๓๔
เนกฺขมฺมํ อธิมฺคฺคฺสฺส	„ ๔	„ ๑๓
ปฺกฺกฺสฺสทฺโท สฺมชฺโน	„ ๒๓๗	„ ๓๓๕
ยสฺสึมิ ปเทเส กปฺเปติ	„ ๗๓	„ ๘๒
ยา อนฺนปานํ ททคิ์ ปโมทิตา	„ ๑๕๔	„ ๒๑๔
เย ครนฺติ อนฺนณวํ สฺริ	„ ๗๔	„ ๘๓
โย สฺนฺนคานํ ปฺรทคฺคฺโกชินิ	„ ๖๒	„ ๗๘
ราชคฺคฺโก เนคโม	„ ๑๗๓	„ ๒๔๐
ราชา จ มาคฺโช สฺโสณ	„ ๒๔	„ ๓๖
สฺจฺจสฺสฺส กิจฺจเจสฺสุ จ มนฺตนาสฺสุ จ	„ ๒๖๐	„ ๓๕๔
สฺเจ ๓ภเก นิปกํ สฺหายิ	„ ๒๔๗	„ ๓๓๖
สฺวารทิกเก วิกาเตเป	„ ๘๔	„ ๑๓๓

ปทศุถปฺปเกโท

ทุกั

โอสถารณา	ปพฺพ ๑๘๕	ขงฺเก ๒๖๔
กชินฺตฺต อปติโพธา	„ ๑๒๖	„ ๑๖๔
กชินฺตฺต ปติโพธา	„ „	„ „
นทานสํวาสกฺกมฺมโย	„ ๒๔๐	„ ๓๑๘
นีสฺตฺตารณา	„ ๑๘๔	„ ๒๖๓
พฺพุทฺธานํ อาการว	„ ๘๘	„ ๑๓๐
สงฺฆสํกฺคโย	„ ๒๕๘	„ ๓๕๓
สํมานสํวาสกฺกมฺมโย	„ ๒๔๐	„ ๓๒๐

คิกั

กบฺบิยฺกมฺมโย	„ ๘๒	„ ๑๑๐
คิโกฏฺฐิปริสฺสทฺธํ	„ ๘๐	„ ๑๐๘
คฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค	„ ๓๘	„ ๔๘
ทฺทฺทฺทฺทฺทฺทฺท	„ ๗๘	„ ๑๐๓
ปาทติปฺปคฺคฺคฺคฺคฺค	„ ๗๓	„ ๘๓

จตุทฺถกั

ขริยสฺสจฺจานิ	„ ๑๐๗๕	„ ๔๘๓
กบฺบิยฺกมฺมโย	„ ๘๒	„ ๑๑๓

กมุขมานิ	ปพฺพ	๑๗๗	อฎฺเฏ	๒๕๒
กาทิกานิ	,,	๘๓	,,	๑๓๒
มหาวิภวฺยานิ	,,	๔๓	,,	๕๑

ปญจกั

อตุตคกจินานั อานิสัถา	,,	๘๖	,,	๑๓๖
อนฺตรวาทกัถุสัถุ นิกุเชปาย ปจฺจยา	,,	๑๖๓	,,	๒๒๑
อนฺนุพฺพุทฺถกา	,,	๑	,,	๔
อภพฺพสัถุสัถุ คิถานนุพฺพุทฺฐากัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๖๖	,,	๒๒๘
อตุตควาทกัถุสัถุ นิกุเชปาย ปจฺจยา	,,	๑๖๓	,,	๒๒๑
อญฺจสิทฺถุสัถุสัถุสัถุ อานิสัถา	,,	๑๕๖	,,	๒๑๖
โคจรธา	,,	๘๕	,,	๑๒๐
จิวฺรนิทาหกัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๔๒	,,	๑๘๖
จิวฺรปฏฺธิคฺคาหกัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๔๓	,,	๑๘๓
จิวฺรภาชกัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๔๖	,,	๑๘๘
ทฐุพฺพุทฺฐากัถุสัถุ คิถานนุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๖๖	,,	๒๒๘
ภณฺฑชาคาริกัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๔๔	,,	๑๘๘
ภพฺพสัถุสัถุ คิถานนุพฺพุทฺฐากัถุสัถุ อญฺคามนิ	,,	๑๖๖	,,	๒๒๘
ภสัถุชฺชานิ	,,	๒๕	,,	๓๘
มฺมุทฺฐสัถุสัถุสัถุ อาทินฺวา	,,	๑๕๖	,,	๒๑๖
วสุตฺถิกถาฏิกาย นิกุเชปาย .จฺจยา	,,	๑๖๓	,,	๒๒๑

ปทศุถปฏเภทโท

๓๗๓

วิสุตาสถคฤหาสน์ องคานี	ปพฺพ ๓๕๘	อิงเก ๒๓๘
สังฆา	,, ๓๘๗	,, ๒๔๘
สังฆาฏฐิยา นิฏฺเฐปาย ปจฺจยา	,, ๓๖๓	,, ๒๒๓
ตีตวิปคฺติยา อาทินฺวา	,, ๖๘	,, ๘๘
ตีตมฺปทาย อานิสฺสา	,, ๖๘	,, ,,
สุปฺปฏฺฐากุสฺส คิถานสฺส องคานี	,, ๓๖๖	,, ๒๒๘

นกกั

กมฺมานี	,, ๓๘๐	,, ๒๕๔
จีวรานี	,, ๓๓๘	,, ๓๘๓
จํานานิมุคฺโต	,, ๓	,, ๘
รชานี	,, ๓๔๗	,, ๒๐๐

อฏฺฐกั

กจฺินสฺส กุพฺภาราย มาติกา	,, ๘๘	,, ๓๓๘
จีวรสฺส อปฺปาทาย มาติกา	,, ๓๗๒	,, ๒๓๘
ปานานี	,, ๘๖	,, ๓๒๓
วิธํชาย มิคารมาคฺยา วรานี	,, ๓๕๓	,, ๒๓๐

ทตฺถกั

ยาคฺยา อานิสฺสา	,, ๖๓	,, ๗๘
-----------------	-------	-------

อฏฺฐารตฺถกั

อธมฺมวาทิธานนฺวคฺคฺฐินิ	,, ๒๕๒	,, ๓๔๔
-------------------------	--------	--------

๓๗๒

ปทศุถปฎเภทโท

ธมฺมวาทิชานนทศุฎฺฐิ

ปพฺพเ ๒๕๒ ๐จฺเก ๓๔๕

ไสถนปตุตฺ

อสุทฺธปาไซ	สุทฺธปาไซ	องฺเก
กาตถกตปคฺคจฺจวรทานกถา	กาตถกตปคฺคจฺจวรทานกถา	ง
อุปฺนหา	อุปาหนา	๑๓
อริจิตฺตํ	อริจิตฺตํ	๒๒
มุฏฺฐา	มุฏฺฐา	๔๐
ผลาภิเกสฺสชฺชกถา	วสฺสาทิเกสฺสชฺชกถา	๔๓
อาโรเจสฺ	อาโรเจสฺสุ	๖๗
ปจฺจุจฺจสฺสํมยํ	ปจฺจุจฺจสฺสํมยํ	๘๐
วิเนตฺติ	วิเนตฺติ	๑๐๐
เขตฺทโวจฺจุ	เขตฺทโวจฺจุ	๑๓๕
คณฺตุ	คณฺตุ	๑๒๐
คสฺสํ	คสฺสํ	๒๑๓
คจฺจวริ	คจฺจวริ	๒๑๘
กาถํปี	กาถํปี	๒๓๕
อาคณฺตุกฺกิตฺมโถ	อาคณฺตุกฺกิตฺมโถ	๒๔๗
สํมุพฺพหุตาปิ	สํมุพฺพหุตาปิ	๒๕๑
อธฺมฺเมนุ	อธฺมฺเมนุ	๒๕๓
กโรติ	กโรติ	๒๕๔

ឧតុតុធាបាឌៃ	ឧតុតុធាបាឌៃ	ចង្កុរ
ធម្មបទប្បករណ	ធម្មបទប្បករណ	២៥៦
អប្បប្បិក្ខុ កិច្ចសុតិ	អប្បប្បិក្ខុ កិច្ចសុតិ	២៥៧
ធម្មបទប្បករណ	ធម្មបទប្បករណ	,,
ឧប្បប្បិក្ខុសុតុកេ	ឧប្បប្បិក្ខុសុតុកេ	២៥៨
ពេទ្ធ	ពេទ្ធ	២៦៣
ករណីយំ ឧប្បប្បិក្ខុណាយ	ករណីយំ ករណី ឧប្បប្បិក្ខុណាយ	២៧០
(២៣៧)	(២៣៧)	៣០៦
ចិទុទិកុកុបុព	ចិទុទិកុកុបុព	,,
ខេត្តវិទុ	ខេត្តវិទុ	៣៤៨

